

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

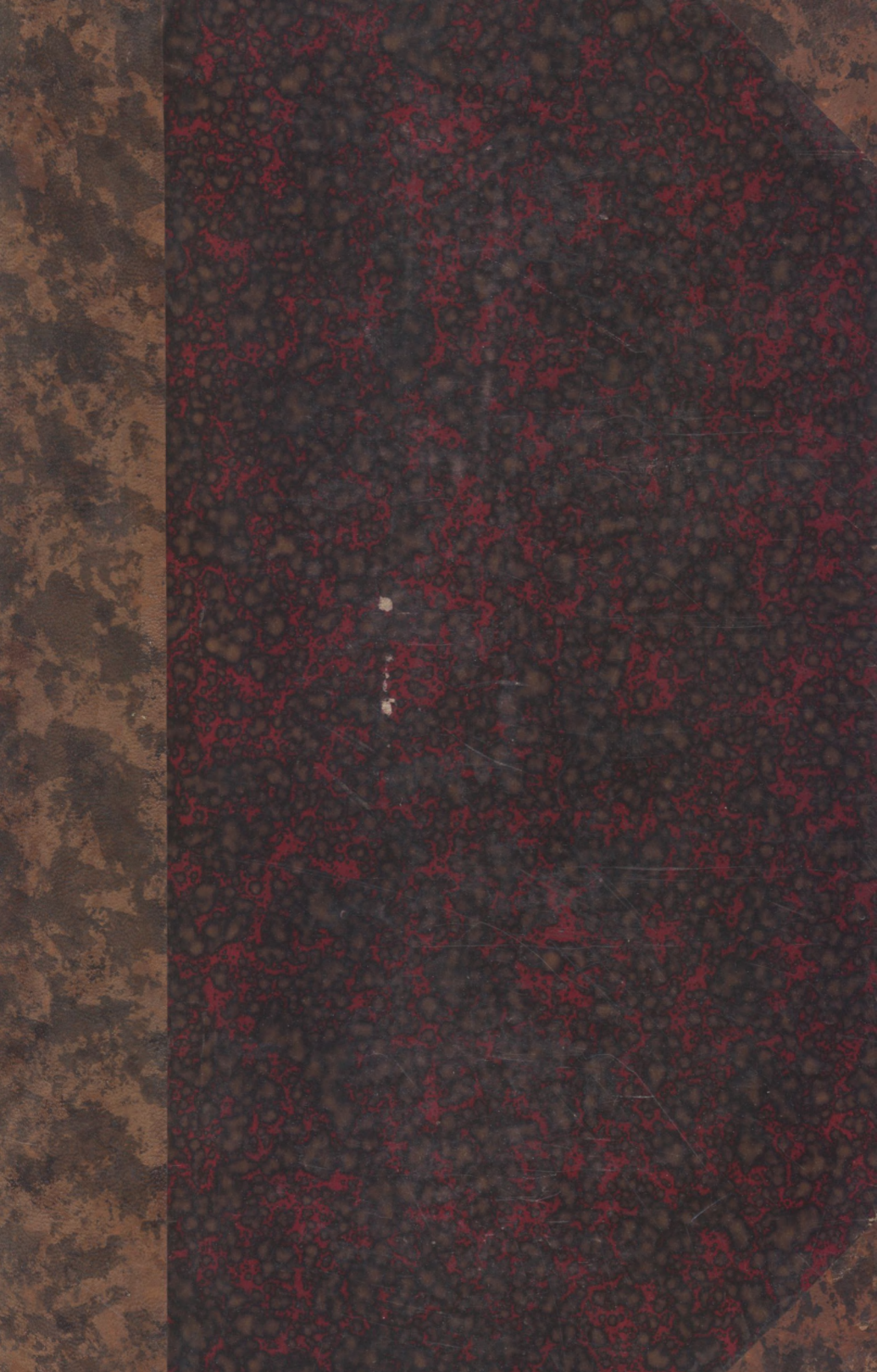
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Titel

Højesteretstidende

udgivet af

Højesterets Protokolsekretærer.

Højesteretsaaret 1925.

69. Aargang.

København.

G. E. C. Gads Forlag.

1926.

NAVNREGISTER

Civile Sager.

	Pag		Pag
Aaberg & Nissen, Firmaet ..	447	Arbejdernes Kødforsyning, An-	
Aagesen, N, Forpagter	510	delsselskab i Likvidation ..	330
Aalborg Kommune	423	Arbejdsgivernes Ulykkesfor-	
Aarhus Amts Kommune	547	sikring	256
Aarhus Dampmølle, A/S	518	Arbejdsløshedsfonden	655
Aarhus elektriske Sporvej,		Arnhof's Eftf, Edvard	119
A/S	607	Askø Kommunes Sogneraad..	384
Abrahamsen, Emil V, Firmaet	595	Asmussen, Marius Johannes,	
Alumina, Fajancefabriken ...	604	Kmbd, hans Konkursbo	217
Andersen & Kruuse, Hdls-		Augustinus & Hansen	658
firma	112		
Andersens Vinhandel, Hans ..	141	Baltica, Assurance Compag-	
Andersen og Bruuns Fabriker,		niet	474
A/S	633	Baltic - Oversea - Trading Co	
Andersen, C Boyer, Brænde-		Balmeka Ltd	73
handler	166	Bamberger Klosettpapier - Fa-	
Andersen, Ferd., Grosserer, &		brik	47
Co	662	Banken for Hobro og Omegn,	
Andersen, Inger Marie, f Lar-		A/S	357
sen, Vinhandler Hans Ander-		Beck, Husejer	330
sens Enke	141	Berg, A, Sagfører, cand jur ..	493
Andersen, Jens, Smedemester	582	Bertzow, J A, Kaptajn	390
Andersen, Johan Gottlieb	109	Beyer, Jens Antoni	284
Andersen, Johs, Skibsmægler	447	Beyer, Mikkel Clausen	284
Andersen, L P, fhv Bestyrer..	186	Bilde, E, Forpagter	479
Andersen, N, Proprietær	130	Bjurling, Gottfred, Grosserer,	
Andersen, P, Murermester ..	249	og Hustru	523
Andersen, Svend Aage	119	Blædel & Hansen, Firmaet ..	247
Andresen, Th, fhv Gaardejer .	30	Bonne, H E, Grosserer	95
Anker-Sørensen, J I, Læge ..	562	Borgstrøm, C J, Slagtermester	166
Aquarock, A/S	658	Bothe, H, Entreprenør	589
Arbejdernes Brugsforening ..	495	Boysen, Haje, Købmand	630

	Pag		Pag
Brandt, N P	247	Christiansen, Helmuth, Gros- serer	407
Braunstein & Schibbye, Fir- maet	217	Christiansen, Jens Lauritz, Handelsmand	645
Breinholt, C, Firmaet	234	Christiansen, Niels Peter, Par- cellist	582
Brendstrup, H E, Dommer ..	180	Cohn, Harald H, Firmaet	283
Brix, P R, Købmand	395		
Brückner, Georg, Fabrikant ..	47	Dana, A/S, Livs- og Genfor- sikringsselskab	465
Brønro, P M, Grosserer	47	Dania, Kreaturforsikringssels- skab, dets Konkursbo	293
Buch, Alfred, Former	330	Dannin, A, Grosserer	523
Buch, D, Blikkenslager	126	Dansk Kartoffeldyrkerforening i Likv	64, 83, 479
Buhl, Hans Muremester	45	Danske Grundejeres Brandfor- sikring	102
Busck-Nielsen, G, fhv Depar- tementschef	348	De danske Statsbaner 45, 102, 300, 482, 576	
»Butiksmontøren« ved Ferd Hindsgaul	599	De københavnske Forstæders Bank, A/S	637
Byggeforeningen »Østerbro F«	477	»De nye Hjem«	392
Bülow, F, & Co, Firmaet	252	De samvirkende Fagforeninger for Roskilde og Omegn	90
Bøjsen, Knud, m Fl	133	Dencker, C F, Læge	95, 96
Børme, T A, Løjtnant	526	Den danske Andelsbank	379
		Den danske Landmandsbank Hypothek- og Vekselbank, A/S	240
Carlsen, Axel, Skibsproviant- eringshldr	423	Den danske Presses Fællesind- købsforening	51
Carstensen, Lars Carsten, Møller	582	Den kgl Porcelænsfabrik	604
Cato, Chr, Litograf	599	Departementet for Told- og Forbrugsafgifter	73, 184
Christensen, A, Købmand ...	192	Det danske Frysning-Com- pagni (A Ottesens Patenter) A/S	220
Christensen, Arendt Ninus Marthinus, Kontorchef	311	Drivremmefabrikken ved N P Brandt	247
Christensen, C, Proprietær ..	153		
Christensen, C Th, Lærer ..	109	Ebert, Heinrich Poul, Glas- sliber	370
Christensen, E, Fru	528	Eeg, Peder, Sagfører	474
Christensen, E, Gaardejer, hans Dødsbo	74	Ellehøj, Hans, Gaardejer	536
Christensen, F, Fabrikant	287	Ellingbjerg, Andelsmejeri....	109
Christensen, Jacob, Gaardejer	474	»Enigheden« (Foreningen af de ved Aktieselskabet Mælke-	
Christensen, Jens, Gaardejer	20		
Christensen, Jens, Proprietær	141		
Christensen, K M, Skomager- mester	477		
Christensen, N A, fhv Bager- mester	503		
Christensen, Oda Rebekka, f Nygaard	300		
Christensen, Poul C, Proprie- tær	141		
Christensen, Vald, Vognmand	429		
Christiansen, H C, A/S	554		
Christiansen, Helma, Enkefru	407		

Pag		Pag
	riet Enigheden ansatte Ku- ske)	42
	Ewers, Johannes, Købmand ..	630
	Fajancefabriken Alumina	604
	Fejølommunes Sogneraad ..	384
	Fibiger, J, Ingeniør	374
	Finansministeriet 27, 121, 153, 202, 211, 607	
	Flensburger Volksbank, A/S ..	460
	Foreningen af yngre Læger ..	562
	Forgyldernes Fagforening ..	472
	Forsikringsforbundet for dan- ske Fiskere og Søfolk ..	162
	Frandsen, Adolf Herman, Snedkermester	582
	Frandsen, Lilly, Enkefru	547
	Frederiksberg Kommune	38
	Frederiksberg Kommunes Hjælpekasse	655
	Frederiksberg Metalvarefabrik, A/S	169
	Fregerslev, P, Gaardejer	551
	Friis & Lunds Rederi, A/S, Drammen	40
	Friis, P, Maler	330
	From-Petersen, Dagmar, Mo- dehandlerinde	450
	Frost, Chr, Uddeler	551
	Funder, Svend Aage, Over- retssagfører	658
	Gersdorff, N, Lensbaron	415
	Gesellschaft für drahtlose Te- legraphie, m b H	85
	Gnatt, Kai, Grosserer	648
	Grand, Jens, Fabrikant, tidl Redaktør	395
	Grün, Ivar, Grosserer	474
	Gudjohnsen, Halldur, Gaard- ejer	3
	Gudum Sogneraad	687
	Guldmann, Th, Overlæge ..	547
	Haastrup, Sagfører, som Ku- rator i Kreaturforsikrings- selskabet Danias Konkursbo	293
	Hads-Ning Herreders Jærn- bane	531
	Handelsbanken i Sønderborg	20
	Hansen, Aage, Materialist ..	68
	Hansen, Alfred Junius Chri- stensen	367
	Hansen, Axel C, fhv Overrets- sagfører	211
	Hansen, C Thorning, fhv Kof- fardikaptajn	287
	Hansen, Catrine Frederikke, Enke	357
	Hansen, Christine, Enke, f An- dersen	439
	Hansen, Ejnar, Firmaet, i Li- kvidation	540
	Hansen, Emma, Enkefru, f Hoek	404
	Hansen, Folmer, Konsul	653
	Hansen, Folmer, Købmand ..	551
	Hansen, Frederikke Dorthea, i Hansen	439
	Hansen, J A, Lods	144
	Hansen, J L, Forpagter	55
	Hansen, Jens, Muremester ..	234
	Hansen, Lars Peter, Gaardejer	582
	Hansen, Maren Kirstine	439
	Hansens, N P, Slagterforret- ning	357
	Hansen, Niels Marinus, Fisker	100
	Hansen, Peter, Gaardejer, og Hustru	30
	Hansen, Th, Handelsrejsende..	507
	Hansen, Vilhelm, Firmaet ...	576
	Hansen, William & Co, Fir- maet	540
	Harboe, A, Hotelforpagter....	58
	Havemann, Johan, Grosserer	153
	Havemann's Eftf, (Aage), Han- delsfirmaet	23
	Hedegaard & Christensen, Firmaet	178
	Heiberg-Jürgensen, Direktør..	658
	Heine, L, Overretssagfører ..	348
	Hey, Vald	119
	Hindsgaul, Ferd	599
	Hinrichsen, Chr, Gæstgiver..	30
	Hirschfeld, Elfrieda, Fru ...	418

	Pag		Pag
Hjørring Amts Andels Kartof-		Jørgensen, Karl Vilhelm, Dyr-	
felmelfabriker i Likvidation		læge	138
62, 74,	130	Jørgensen, Oda Karen Alber-	
Hjørring-Hørby Jærnbanel-		tine, Fru	138
skab	474	Jørgensen, P, Tømremester..	586
Holm, Dora, Fru	166	Kjær, Hjalmar, Købmand	178
Holm, Niels, Husejer (Arbmd)	330	Kleisby, Viggo, Sagfører	590
Holst & Knudsen, Firmaet ..	604	Knudsen, Chr, Grosserer	604
Holst, Niels Nielsen, Grosserer	604	Koch, L G T, Grosserer	650
Horsens Bank, A/S	184	Koch, Louis, & Co	650
Hotel »Spangsberg«, A/S	58	Koltscheff, Leonid, Provst ..	415
Højgaardskonsortiet	484	Kongelig Hof-Eddikebryggeri,	
Internationale Assurance Com-		Edvard Arnhofs Eftf	119
pagni, A/S under Likvidation		Kongeriget Danmarks Hypo-	
tion	346	thekbank	543
Internationalt Patent Bureau,		Kornbech, Julie Vera, f Jen-	
A/S	662	sen	536
Internationalt Radiotelegraf- &		Kornbech, Ludvig, Grosserer	536
Telefonkompagni ved Wah-		Krager, J, Grosserer	95
nøe & Peters	85	Kramper, Rud & Co, A/S ..	645
Ishøj, Marie, Fru, m Fl	148	Kreatureksportforeningen for	
Israelsen, H, Stationsforstan-		Vestsjælland	158
der	83	Kristensen, Marinus, Redaktør	526
Iversen, P L, Mejerist	554	Krogh, Chr, Murermester	586
Jakobsen, Jakob J, Gaardejer	551	Krogh, Hugo, Direktør	240
Jansen, Brødrene, Firmaet 291,	467	Københavns Diskontobank og	
Jarding, Julius, Sagfører	482	Revisionsbank i Likvidation	51
Jensen, Antoni, Grosserer ..	658	Københavns Handelsbank, A/S	226
Jensen, A V, Tømrer	278	Københavns Lodseri	144
Jensen, H P, Bagermester ..	182	Københavns Magistrat 38, 81,	186
Jensen, J C H, Vognmand	387	Københavns Sporveje	252
Jensen, Nicolaj, Skræderme-		Københavns Vandforsyning ..	200
ster	404	König, F, Barber	621
Jensen, Poul E, A/S	429	la Cour, Chr B, Direktør,	
Jensen, S M, Hestehandler	293	hans Dødsbo	200
Jensen, Theodor, Grosserer ..	348	Lager- og Pakhusarbejdernes	
Jensen, V C, Fisker	100	Forbund	119
Jepsen, L, Skibsmægler, Kon-		Landbrugsministeriet	55
sul	447	Larsen, N W & Co, Firmaet	130
Johannsen, G, Købmand	421	Larsen, V, Konsulent	260
Justitsministeriet	109	Larsen, Vilhelm, Arbejdsmand	549
Jyske Skovdistrikters Salgs-		Laulund, Ketty, Fru	495
kontor ved Forstkandidat		Laurberg, Gerner, Bladhandler	278
Elers Lorenzen	386	Lauridsen, Søren, Arbmd	330
Jørgensen, H, Proprietær	687	Lauritzen, Rasmus, Ejendoms-	
		handler	214

Pag	Pag		
Lausen, L O, fhv Togbetjent	202	Meltorn, P D, Grosserer	418
Lauterbach, E, Overretssagfører	658	Menighedsraadet for den her- værende anerkendte russiske ortodokse Menighed	415
Lehmann, Carl, fhv Borgme- ster	348	Mesterforeningen for Byg- ningshaandværkere paa Lan- det paa Lolland	586
Leiberg, O, Desinfektor	166	Midtsønderjyllands Elektricitets- forsyning, Andelselskab	133
Levinsen, J V, Overretssagfø- rer	226, 346, 348	Mikkelsen (T) & Co, Bankier- firmaet	32
Liebe, Otto, Højesteretssagfø- rer	117, 597	Ministeriet for off Arb	202
Lilja, C Bert, Bankier	543	Mortensen, M, Tømrermester	278
Linnemann, H V, Kammer- herre, Kommissarius	328	Mortensen, Martin, Detailhand- ler	166
Livs- og Genforsikringssæl- skabet Dana, A/S	465	Mortensen, Mouritz, Kommis- sionær og Hestehandler ..	445
Liwschitz, Joseph	76	Munck, K, Grosserer	561
Lombot, Johannes, Skibsreder	73	Munk, Richard, Lærer	679
Lorentzen, Peter, Gaardejer..	589	Mælkeriarbejdernes Fagfore- ning	42
Loukjanoff, Erasmus, Kustode	415	Müller, August, Firmaet	507
Lucas, Felix, Handlende	23	Nielsen, Anton, Bestyrer	445
Lund, Brødrene, Firmaet	425	Nielsen, Chr, Gaardejer	679
Lund, Emil, Ingeniør	395	Nielsen, Chr, Købmand, hans Konkursbo	621
Lund, F C, Fabrikant	425	Nielsen, Christian Peter	367
Lund, J A, Rentier	425	Nielsen, Else, Handelsagent ..	1
Lundsgaard, V, Vekselerer- og Bankierfirmaet i Likvidation	32, 192	Nielsen, Kristen	64
Lydia, Skonnert, ds Rederi..	623	Nielsen, Niels Johannes, Re- stauratør	206
Lütken, Laura, Fru	376	Nielsen, Robert, Formand for Lager- og Pakhusarbejder- nes Forbund	119
Lütken, Peter Nissen, Møbel- handler, hans Konkursbo ..	376	Nielsen, Severin, Arbejdsmand	626
Lyttik, Einar, Direktør	498	Nielsen, Valdemar, Restauratør	458
Madrid, Sociedad anonima de reasegueros	556	Nordbjerg, E, Skibsbygger ..	10
Madsen, Andreas Marius, Bo- elsmand	225	»Nordeuropa«, Forsikringsak- tieselskab	498
Madsen, Ane, Enke	551	Nordisk Betonkompagni, A/S	569
Madsen, Camilla, Frøken	276	Nordvestsjællandss Højspæn- dings-Elektricitetsværk, An- delselskab	260
Madsen, M, Købmand	500	Næstved Kommune	421
Madsen, Marius, Købmand ..	551	Nørregaard, Otto, Grosserer..	595
Malm, Peter H, Fisker	162	Odense Byraad	370
Marsden & Hunter	500	Odense Kommune	305
Marstal Kommunalbestyrelse..	514		
Mathiasen, F, Arbejdsmand ..	330		
Matr Nr 16 ai og ak af Helle- rup	148		
Matthiesen, P, Fabrikant	633		

	Pag		Pag
Olsen, Alfred & Co, Handels-		Randers Andelsboligforening	126
firmaet	175	Randmetz, Kaptajn	73
Olsen, Knud, Grosserer	648	Rasmussen, Carl J, Grosserer	626
Olsen, Lauritz, Arbejdsmand..	645	Rasmussen, P, Arbejdsmand..	330
Olsen, Valdemar, Forgylder ..	472	Rederei-Aktiengesellschaft von	
Olsen, Vilhelm, Forpagter ..	83	1896	271
Ottesen, A, Direktør	220	Resen-Humlum Sogneraad ...	687
Overformynderiet	390	Rosengaard, P, Farver	425
Parcellforeningen »Højgaard«	484	Russiske Legation	415
Pedersen, Anko Christian So-		Sachs, Henrik, Overretssag-	
fus, Køkkenkarl	206	fører	434
Pedersen, C L, Grosserer ..	493	Sagførerraadet	117, 597
Pedersen, Christen, Fisker ..	100	Saltens Dampskibsselskab	10
Pedersen, Jens P, Fiskehand-		Saugman, F C, Godsforvalter,	
ler	330	hans Dødsbo	465
Pedersen, M, Pianohandler ..	379	Schacke, Harry, Grosserer..	121
Pedersen, Rasmus, Gaardejer	305	Scheel, Carl, Konsul, Greve..	653
Pehrson, Otto, Købmand	549	Scheel, Christian, Lensgreve..	653
Petersen & Albeck, Handels-		Schencker & Co, Firmaet ..	283
og Fabrikationsfirma	175	Schencker & Co's Filial i Kø-	
Petersen, Anton, Boelsmand..	439	benhavn	467
Petersen, C Kierulf, Overrets-		Schiørring, C, Direktør	658
sagfører	658	Schmidt, Georg, Grosserer ..	392
Petersen, Chr, Kusk	42	Schoumoff, Ivan, Kantor	415
Petersen, Edmund, Overrets-		Siemens-Schuckert, Dansk A/S	23
sagfører	650	Silkeborg Bank, A/S	214
Petersen, Frode & Co, Firmaet	112	Silkeborg Maskinfabrik, Fir-	
Petersen, Johannes, Bagerme-		maet, ved Zeuthen & Larsen	169
ster	450	Skattedepartementet .. 68, 90,	
Petersen, Mads Leth, Gaard-		458, 637	
ejer	3	Skive Andels-Svineslagteri ..	100
Petersen, Martin, Tømrerme-		Skotte, Magnus, Gaardejer ..	189
ster	182	Skou, Carl, Sagfører	564
Petersen, P W, Restauratør		»Skovly«, Tærskværket, In-	
276, 278		teressentskab	189
Petersen, Peter V, Grosserer	175	Solgaard, Rasmus, Malerme-	
Plovfabriken »Stenderup«, A/S	249	ster	547
Porcelænsfabrik, den kgl	604	Sonne, A, Vognmand og Me-	
Potozki, S, Kirkeværge, Gene-		kaniker	561
ralmajor	415	Sovjetrepublikker, De forenede	
Poulsen, N J, Proprietær	328	socialistiske	415
Præstholm, Ane K, Enkefru..	311	Spangsberg (»Hotel S«), A/S..	58
Pultz, N M, Hotelejer	590	Statsbanerne 45, 102, 300, 482,	576
Raahauge, V, Styrmand	514	»Stenderup«, Plovfabriken, A/S	249
Raaschou, Carl F, Overrets-		Stevns, Otto Svendsen, Repræ-	
sagfører	3	sentant	528
		Svendborg Trælasthandel ...	623

Pag	Pag		
Svitzers Bjergning-Entreprise, A/S Em Z	40, 271	Trærup, A C, Købmand	551
Switzer, J U, Godsejer	436	Tveede, Alfred, Grosserer ..	244
Sønderjysk Korn- og Foder- stofkompagni	630	Tørskeværket »Skovly«, Inter- essentskabet	189
Søndermark, Chr, Gaardejer	62	Urania, Forsikrings-Aktiesel- skab	556
Sørensen, Emilie, Enkefru ..	81	Veilborg, K, Grosserer	650
Sørensen, Jacob, & Co, Fir- maet	460	Vejle Dampmølle, A/S	518
Sørensen, S P, Overretssag- fører	117	Vejleby og Omegns Elektrici- tetsværk, Andelselskab ...	510
Sørensen, Søren Møller, Ma- nufakturhandler	564	Viborg Byraad	503
»Teespool« S/S, dets Rederi..	518	Visna, S/S, af Drammen	40
Thalbitzer, H A G, Politimester	225	Vollerslev, Ole & Co, A/S ..	1
Theilgaard, Kirstine, Fru	434	Wahnøe & Peters	85
Theisen, Valdemar Theodor, Tjener	206	Weyhe, Sagfører, og Hustru Camilla W	117, 597
Thomsen, Th, Møller	330	Wichfeld, Jørgen, Godsejer..	27
Thorsen, A, Rentier	244	Wiingaard, Aage, fhv Direktør	348
Thorsen, Poul, Fabrikant ..	395	Willer-Petersen, O, Grosserer	175
Thorshavn Kommune	374	Zernichow, Fr, Kaptajn	436
Thorson, Th, Læge	96	Zeuthen & Larsen	169
Thorup, S C D, Slagtermester	256	»Østerbro F«, Byggeforeningen	477
Toftbo, C, Herreekviperings- handler	658	Østergaard, A Chr & Søn, Firmaet	531
Towarzystwo Naftowe Lima- nowa	291		
Trolle & Yde, A/S	569		

Kriminelle Sager.

Aastrup, Anders Nielsen	406	Carlsen, Niels Peter	267
Andersen, Johannes Lauritz..	363	Christensen, Agnes Louise, Ca- roline, Rasmussens frasep Hustru	579
Andersen, Kaj	611	Christensen, Anthon	380
Andersen, Knud Christian, kl Bagge	558	Christensen, Elisabeth, f Kri- stensen	123
Andersen, Knud Marius	363	Christensen, Eske	298
Andersen, Robert Villiam	573	Christensen, Jens Christian ..	123
Bischoff, Alfred Julius	645	Christensen, Jens Kristian Karl	413

	Pag		Pag
Christensen, Peder Land	197	Larsen, Karl Niels Peter	236
Christensen, Willy Christian Helmuth	517	Larsen, Niels Christian	639
Christiansen, Jens Peder	104	Lassen, Axel Christian Ber- telsen	195
Clausen, Ane Kristine, f Chri- stensen	295	Lippert, Ernst Emanuel	238
Dahl, Søren Leo	403	Madsen, Jens Peter	383
Farcinsen, Niels Kristian	644	Madsen, Niels Karl Otto Vormstrup	693
Frederiksen, Georg Alfred Eduard	303	Mammen, Harm Jürgens	296
Geert, Jens Peter Jensen	668	Matthiesen, Rasmus	427
Gehrke, Espen Vilhelm	621	Mehren, Johann	684
Gerschwald, Samuel	487	Moyell, Anton Jacob Vilhelm	335
Grootendorst, Marinus	660	Moyell, Robert Anton	335
Hansen, Alvilda, f Olsen	429	Mønniche, Karoline Amalie, f Hansen	278
Hansen, Frederik Christian Martin	604	Nielsen, Emil	453
Hansen, Hans Christian	629	Nielsen, Erik Laurentius Jo- hannes	111
Hansen, Hans Emil	283	Nielsen, Lars Christian Oswald	354
Hansen, Niels	144	Pedersen, Karl Ejnar	313
Jacobs, Oluf Kristian Arnold	642	Pedersen, Kristine	569
Jakobsen, Hans Kristian Aren- feldt	115	Petersen, Alfred Georg	361
Jensen, Bolette Poulaine Amalie	379	Petersen, Herman Niels, Direk- tør	265
Jensen, Carl Christian	540	Petersen, Kildorff Marius	144
Jensen, Jens, fhv Borgmester	368	Poulsen, Dines	274
Jørgensen, Carl Theobald, kl Recharté	432	Poulsen, Mertin Christian	695
Jørgensen, Hans Jørgen	205	Poulsen, Thomas Ludvig	380
Jørgensen, Svenning Peter	313	Præst, Jens Peder Christensen	231
Knakkegaard, Frederik Lo- rentzen	335	Rasmussen, Agnes Louise Ca- roline, f Christensen	579
Krogh, Hans Christian	316	Rasmussen, Rasmus Marius	144
Krogh, Erik Eriksen	316	Renstrøm, Niels Christian	354
Krogh, Gorm Eriksen	316	Reyn, Peter Emil Christian	316
Krogh, Ludvig Valdemar	316	Schovelin, Julius	665
Krohn, Axel	335	Splidsboel, Anna Margrethe, f Wiehe	70
Larsen, Christian Marinus	302	Stecher, Daniel	539
		Stuhr, Immanuel	335
		Stuhr, Peter Philip	335
		Sørensen, Bertel	186

	Pag		Pag
Sørensen, Carl Robert Oscar	453	Vogelius Hjalmar Charles	
Sørensen, Marinus	115	Frederik	692
Thorsø, Jens Anton Sørensen	324	Wiche, Anna Margrethe Mathilde	70
Utke, Christian Rubæk Heinrich	404	Ziirsen, Thomas Kingo Christensen	379

Fortegnelse
over
de i Sagregistret benyttede Rubriker.

Afkræftelse	Erstatning
Agenter	Falsk
Akkord	Firma
Aktieselskab	Fiskeri
Andelsselskaber	Folkeret
Anke	Forbud
Annoncer	Foreninger
Arbejdsløshedsfonden	Forpagtning
Arbejdsstandsninger	Forsikring
Assurancesvig	Forældelse
Automobiler	Fremmed Ret
Bagerier	Fuldmagt
Banker	Fængsling
Bedrageri (frifindende Dom)	Færdsel
Bedrageri	Færøerne
Befordring	Genoptagelse
Betaling	Gældsbreve
Bevis	Haandværk
Blodskam	Handelsomsætning
Borgerlig Retspleje	Handlende
Brandstiftelse	Hjælpkasser
Brugsforeninger	Hæleri
Bygningsforhold	Interessentskab
Børsforretninger	Jagt
Checks	Jærnbaner
Cykler	Kaution
Domme	Kirker
Dommere	Kommission
Domstolene	Kommunalvæsen
Ejendomsret	Konfiskation
Eksekution	Konkurrence, uretmæssig
Embedsforbrydelser	Konkurs
Eneret	Konsignation
Entreprise	Kontrakt

Kreditforeninger	Skatter
Kunstnerret	Skibe
Kære	Skoler
København	Spedition
Køb og Salg	Stempelvæsen
Leje	Strafferetspleje
Len og Stamhuse	Sygehuse
Lodsvæsen	Sædelighedsforbrydelser
Love	Søfart
Læger	Sø- og Handelsager
Mageskifte	Søterritoriet
Manddrab (Forsøg paa)	Tilbagesøgning
Maskiner	Tilregnelighed
Mejerier	Tjenesteforhold
Mened	Tjenestemænd
Mæglere	Told
Mønt	Tyveri
Næringsvæsen	Udeblivelse
Overformynderiet	Udlandet
Pant	Udlændinge
Patenter	Umyndige
Pension	Vand
Politi	Vandløb
Politimestre	Varefalsk
Prækclusion	Varetægtsfængsel
Reklamation	Vidner
Retsafgifter	Voldgift
Sagførere	Voldsforbrydelser
Servituter	Værneting
Sikkerhedsforanstaltninger	Ægteskab
Sindssyge	Ærefornærmelser
Skadesløsbrev	Øvrighed.

SAGREGISTER

	Pag.
Afkræftelse.	
En Vekselerer V solgte Pariserfrancs paa Levering til en Bankier B. Da Franckursen steg betydeligt, modtog B efterhaanden forskellige Sikkerheder af V, bl a efter at V i Virkeligheden var insolvent, nogle Aktier samt Pantebreve og Skadesløsbreve tildels uden Legitimation. Et Par Uger senere standsede V sine Betalinger, og B dømtes da i Hh t Konkurslov § 21 til at tilbagelevere Sikkerhederne til V's Bo, idet Forretningernes Beskaffenhed og Sikkerhedernes Art i alt Fald burde have givet B Grund til Mistanke om V's Solvens. — At Sikkerheden blev stillet i Hh t en tidligere Aftale om Regulering i Tilfælde af Kurssvingninger fandtes uden Betydning.	
Et af en Trediemand stillet Pant ej afkræftet	32
En forgældet Mand, der ikke længere kunde skaffe sig Kredit, udstedte et Skadesløsbrev for 8000 Kr til sin Hustru med Pant i sin faste Ejendom og overlod derefter Hustruen at drive hans Møbelforretning paa hendes Broders Borgerskab. Samtidig optog hun et Laan paa 1500 Kr, og for dette Beløb udstedte Manden et Gældsbevis til hende. Inden et Aar gik han fallit, og Skadesløsbrevet blev da afkræftet efter Kkl § 28, idet der manglede Holdepunkter for, at Hustruen virkelig havde ydet Manden Værdier for Beløbet	376
Agenter.	
En Dame, der var antaget til som Agent at oparbejde en Provisionsforretning i Skotøjssalg mod at oppebære »5 pCt af den egentlige Inkassation foruden Rejsespeser« fandtes, efter i H t egen Opsigelse at være fratraadt Pladsen, at have Krav paa Provision ogsaa af de Varer, der var solgt paa Fratrædelsestidspunktet, men først betalt senere	1
Et Firma frifundet i en af en Handelsrejsende angaaende et Provisionskrav anlagt Sag	507

Akkord.

Under Forhandlingerne om en frivillig Akkord gik Hovedkreditoren K aabenlyst ind paa at nøjes med $\frac{2}{3}$ af sit Til-

godehavende, men fik samtidig hemmeligt en Veksel af Skyldneren S for Restbeløbet. Det antoges imidlertid ikke, at S herved havde villet paatage sig at dække K fuldtud og allerede af den Grund havde K ikke Krav herpaa overfor S .. 249

Aktieselskab.

- Arbejderne i Ribe besluttede at oprette et Aktieselskab til Kødforsyning og fik Forskellige til at tegne Aktier heri à 10 Kr. Da Ordningen af et saadant Selskab imidlertid stødte paa Vanskeligheder, vedtoges det paa en Generalforsamling at lade Foretagendet træde i Virksomhed som Andelsselskab med solidarisk Ansvar. En Del Medlemmer, der havde tegnet sig som Aktionærer, dømtes senere til at deltage i Andelsselskabets Underskud, da de havde udøvet Medlemsrettigheder i Selskabet, uagtet de maatte være klare over, at det var et Andelsselskab 330
- Direktørerne for Aktieselskabet P Ph Stuhrs Maskin- og Skibsbyggeri i Aalborg anset efter Aktieselskabslov Nr 468 af 29 Sept 1917 § 55 Nr 1 for paa Selskabets Regnskaber for 1918 og 1919 imod bedre Vidende at have opført særlig Skibsnbygninger med altfor store Beløb, medens Bestyrelsens Medlemmer blev anset efter Lovens § 56 Nr 1 for uden nogen virkelig Prøvelse at have vedtaget og offentliggjort disse Regnskaber. Tillige blev Direktørerne og et Bestyrelsesmedlem (Immanuel Stuhr) straffet efter § 56 Nr 1 for at have undladt at optage Sidstnævntes Skyld til Selskabet 150 000 Kr paa et Regnskab til Brug ved Selskabets Rekonstruktion i 1922. Straffene fastsat for Direktør Robert Anton Moyell til simpelt Fængsel i 4 Maaneder, for de øvrige til Bøder, Direktør Peter Philip Stuhr 3000 Kr, Bestyrelsens Formand Axel Krohn samt Immanuel Stuhr 1000 Kr og Frederik Knakkegaard og Anton J V Moyell 500 Kr 335
- En Generalforsamlings Beslutning om Godkendelse af et Regnskab anset gyldig, uanset at der var stemt herfor af Bestyrelsen selv og for et større Antal Aktier end tilladt paa samme Haand, idet der ogsaa bortset herfra havde været rigelig Flertal for Godkendelsen, samt uanset at Lovens Bestemmelse om, at Adgangskort skulde løses 3 Dage før Generalforsamlingen, ikke var overholdt 346
- A/S Internationale Assurance Compagni var traadt i Likvidation med et Underskud paa ca 11 Mill Kr udover Aktiekapitalen. En Aktionær, der i den Anledning havde maattet indbetale paa sine Garantiforskrivninger, søgte nogle af Bestyrelsens Medlemmer til at erstatte ham dette Tab som forvoldt ved deres Forsømmelse, men de frifandt, da en mulig Erstatning først og fremmest maatte komme Selskabets Kreditorer tilgode, og da tilmed Likvidationen havde givet Bestyrelsen Saldokvittering mod Betaling af 200 000 Kr. 348

	Pag
Andelsselskaber.	
Antaget, at en Gaardejers Tegning af Kartoffellevering til en af et Andelsselskab paatænkt Rivestation var at forstaa saaledes at hans tidligere Tegning til Selskabets Kartoffelfabrik samtidig bortfaldt	62
Dansk Kartoffeldyrkerforening havde i et Cirkulære udtalt, at det var Andelshavere tilladt at fodre Arten »Richters Imperator« op, men at Meddelelse om saadan Opfodring maatte gives Foreningen. En Mand, der i Hh dertil havde benyttet de 700 Td Richters Imperator, for hvilke han havde tegnet sig, til Opfodring, ansaas frigiort overfor Foreningen, skønt han ingen Meddelelse havde sendt denne, idet Bestemmelsen om Meddelelsen e O maatte antages at være en blot Ordens-Forskrift, hvis Opfyldelse i Virkeligheden var uden Interesse for Foreningen	64
En Gaardejer, der havde tegnet sig som Leverandør af Kartoffler til et Andelsselskab, tilpligtedes at betale en Andel af Selskabets Underskud, idet han vel i 1919 havde solgt sin Ejendom, men mod Selskabets Benægtelse ikke havde bevist sit Anbringende om i den Anledning at have udmeldt sig allerede i 1919	74
O, der var Kontrollør for Dansk Kartoffeldyrkerforening, havde med I's Navn underskrevet og til Foreningen indsendt en Kontrakt om Levering af 1200 hkg Kartoffler. Da I nægtede at vedstaa Kontrakten, søgte Foreningen dem begge til Kontraktens Opfyldelse; men I frifandtes, da det ikke var bevist, at han havde bemyndiget O til at underskrive, og O frifandtes, da han havde virket som Tillidsmand for Foreningen i den paagældende Egn, og Aftalelovens § 25 derfor ikke fandtes anvendelig paa ham.	83
Et Andelsmejeri frifundet i en af en fhv Lærer anlagt Sag hvorunder han paastod sig anerkendt som Andelshaver i Mejeriet.	109
Antaget, at Formanden for en Andelsboligforening ikke havde været beføjet til at modtage Renteafkald fra nogle af Foreningens Kreditorer paa den Maade, at der gaves ham fri Dispositionsret m H t et tilsvarende Beløb af Foreningens Midler. Derimod havde han været beføjet til at udbetale en Haandværker de til Fuldførelsen af dennes Entreprise nødvendige Beløb, uanset at nogle anmeldte Transporter derefter ikke vilde blive fuldt dækket.	
Et Formanden tillagt Honorar maatte bortfalde med hans Fratræden som Formand	126
Antaget, at en Proprietær, der først havde tegnet sig for Levering af 100 Tdr Kartoffler til en Andels Kartoffelmelsfabrik og derefter for Levering af 500 Tdr til Fabrikens Rivestation i Kvissel, kun havde tegnet sig for denne sidste Levering under Forbehold af, at den første Tegning bortfaldt	130

	Pag
Nogle Andelshavere i det i 1920 stiftede Andelsselskab »Midtsønderjyllands Elektricitetsforsyning« anset berettigede til at forlange sig løst fra deres Medlemsforhold til dette, efter at Selskabet i Hh t en Generalforsamlingsbeslutning af 30 Nov 1923 havde indmeldt sig som Andelshaver i det større Selskab »Sønderjyllands Højspændingsværk«, hvis Formaal var langt videregaaende, og hvis Kapital skaffedes til Veje ved Laan, for hvilke alle dets Andelshavere hæftede solidarisk.	133
En Mand, der ved Købet af en Gaard havde overtaget Sælgerens Part i et stedligt Tærskværk-Interessentskab, efter hvis Love der dog krævedes Interessentskabets Godkendelse af Efterfølgeren, paastod, at saadan Godkendelse var givet derved, at Interessentskabet havde ladet ham benytte Tærskværket og afkrævet ham Bidrag. E O dog antaget, at dette kun var sket i Forventning om, at han vilde indtræde som Interessent, men at han i saa Henseende havde stillet sig saa forbeholdent, at Interessentskabet havde været berettiget til sluttelig at nægte at optage ham	189
Arbejderne i Ribe besluttede at oprette et Aktieselskab til Kødforsyning og fik Forskellige til at tegne Aktier heri à 10 Kr. Da Ordningen af et saadant Selskab imidlertid stødte paa Vanskeligheder, vedtoges det paa en Generalforsamling at lade Foretagendet træde i Virksomhed som Andelsselskab med solidarisk Ansvar. En Del Medlemmer, der havde tegnet sig som Aktionærer, dømtes senere til at deltage i Andelsselskabets Underskud, da de havde udøvet Medlemsrettigheder i Selskabet, uagtet de maatte være klare over, at det var et Andelsselskab	330
I Vedtægterne for en Byggeforening i Aalborg var i Ovss t m Betingelserne for at opnaa Tilskud efter Lov Nr 319 af 3 Juni 1919 bestemt, at Avance ved Salg af Ejendomme eller Medlemsrettigheder skulde baandlægges under Byraadets Bestyrelse. Kassereren, som desuagtet havde hjulpet et Medlem med at sælge dennes Andel, fandtes ansvarlig overfor Foreningen for den Avance, som han herved havde oppebaaret og udbetalt Medlemmet	477
En Inspektør F paa en under et Grevskab hørende Gaard indmeldte sig som Medlem af en Kartoffeldyrkerforening. Efter at være fratraadt sin Stilling gjorde F gældende, at det var paa Grevskabets Vegne han var optraadt; men heri fik han ikke Medhold bl a under Hensyn til hans Passivitet, da Foreningen, medens Proklama i Besidderens Bo løb, afkrævede F Andel i Foreningens Underskud med Forbehold om yderligere Krav	479
Forpagteren af en under et Grevskab hørende Hovedgaard var Medlem af et Andelselektricitetsværk. Efter at Grevskabet i Hh t Lensafsløsningsloven havde maattet afstaa 70 Tdr Land, søgte Selskabet Forpagteren til at indbetale den herpaa fal-	

	Pag
dende Del af Selskabets Gæld, men han frifandtes, da Paa- standen ikke fandtes at have Hjemmel i Selskabets Vedtægter.	510

Anke.

En Kapital bestyredes i Hh t et Testamente under Overformyn- deriet til Rentenydelse for R, efter hvis Død den skulde til- falde R's Arvinger efter Loven. En Mand, der ifølge Dom havde et Beløb tilgode hos en Datter af R, foretog hos Over- formynderiet Udlæg i Datterens Andel i Kapitalen. Berettigel- sen af dette Udlæg kunde Overformynderiet som Bestyrer af Kapitalen søge prøvet ved Paaanke	390
En Domfældt der frivillig og uden Forbehold havde opfyldt en Dom ved at betale alt hvad han var idømt, fandtes herved af- skaaret fra at paaanke Dommen	484
En Købmand K var dømt til at afgive Specifikation for et købt Parti Garn og afgav derefter Specifikation. Sælgeren S, der fandt Specifikationen ubehørig, hævdede Handlen og begærede Udlæg hos K for sin Interesse i Dommens Opfyldelse ca 1200 £. Fogden afsagde da en Kendelse om, at Specifikatio- nen var ubehørig, og senere en Kendelse, hvorved Interessen ansattes til 90 £. Denne sidste Kendelse paaankede S, og under Anken gjorde K gældende, at Specifikationen var be- hørig. Denne Indsigelse fandtes e O rettelig fremsat efter Rpl § 403, jfr § 413, skønt K ikke havde paaanket den første Kendelse	500

Annoncer.

En Handlende A tegnede en stor Annonce i et nyt Blad mod Løfte om, at der ikke optoges Annoncer fra andre Firmaer i samme Branche. Skønt Bladet i nogle Numre havde op- taget to saadanne mindre Annoncer, dømtes A til at betale sin Annonce, da det bl a efter hans Optræden antoges at disse Optagelser ikke havde haft væsenlig Betydning for ham ..	392
---	-----

Arbejdsløshedsfonden.

Antaget, at Arbejdsløshedsfonden ikke var pligtig at godtgøre en Hjælpekasse nogen Del af de Medhjælpsudgifter, som ved- kommende Hjælpekasse havde haft i Januar Kvartal 1922 ved den Kassen i Henhold til Lov Nr 529 af 22 December 1921 paahvilende Udbetaling af Understøttelser i Anledning af eks- traordinær Arbejdsløshed	655
--	-----

Arbejdsstandsninger.

Offenliggørelse i »Social-Demokraten« af Navne og Adresser paa Personer, der havde arbejdet paa et Eddikebryggeri, som	
---	--

vedk Forbund havde blokeret, anset retstridig ikke blot i Forhold til de navngivne Personer, men ogsaa i Forhold til vedk Arbejdsgiver. Et af denne nedlagt Forbud mod saadan Offentliggørelse blev derfor stadfæstet, hvorhos der paalagdes Forbundet Erstatningspligt 119

Assurancesvig.

En Kvinde, som for at faa hele Forsikringssummen for sit brændte Varelager udbetalt, havde indgivet en urigtig Opgørelse til Brandforsikringen over, hvad der var brændt, bl a omfattende Ting, som havde beroet andetsteds, anset efter Strfl § 259 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. 579

Automobiler.

En Chauffør, der med Tilsidesættelse af den i Automobillov (Lov Bek Nr 320 af 6 Maj 1921) § 24, 1 Stk og Færdselslov Nr 164 af 1 Maj 1923 § 4 krævede Agtpaagivenhed passerede Hjørring—Aabybrobanens Linie og derved kolliderede med Toget, saaledes at hans Automobil ødelagdes og to Passagerer led nogen Skade, idømt Bøde og Erstatning til Passagererne. 231

En Sporrenser fik ved en Automobilpaakørsel den 30 April bl a beskadiget sit Knæ, men genoptog sit Arbejde 30 Maj uden Men. Omkring 10 August følte han stærke Smerter i Underlivet, og ved en Operation den 25 s M konstateredes Bughindebetændelse og Blodabsces i Underlivet, som medførte hans Død Dagen efter. Da en Blødning paa dette Sted var meget usandsynlig uden paaviselig Aarsag, og ingen anden Sygdom eller ydre Vold var at finde, antoges Døden at skyldes Paakørslen.

Automobilets Ejer dømtes til at betale Københavns Magistrat den ved Dødsfaldet forvoldte Forøgelse af Pensionsbyrden overfor Afdødes Enke og Børn 252

En Slagtermester sendte sin Chauffør med Kød til et Fartøj og bad ham tage dettes Hovmester med fra en Beværtning. Paa Vejen kørte Chaufføren for hurtigt og væltede, hvorved Hovmesteren omkom. Skønt Slagtermesteren havde Ansvaret herfor efter Automobillov Bek Nr 320 af 6 Maj 1921 § 33, 6 Stk, blev Erstatning kun paalagt ham for Begravelsesudgifterne, da Hovmesteren intet var værd som Forsørger.

Ansvaret fandtes derimod ikke udelukket ved at Afdøde havde trakteret Chaufføren med berusende Drikke, allerede fordi Afdøde selv havde været beruset 256

Et Automobil ihjelkørte paa Landevejen ved Hjørring en i samme Retning midt ad Vejen cyklende Mand, som uden at se sig tilbage eller give Tegn svingede til venstre ad en Markvej. Da Automobilets Fører ikke havde forvisset sig om, at

	Pag
hans Signal, skønt det var ret stærk Modvind, var blevet hørt af Cyklisten, eller havde sagtnet Farten, da han vilde køre udenom denne, dømtes han til at erstatte Enken Tabet af Forsørger	311
En Slagtermester straffet efter Lov Bek Nr 271 af 6 Maj 1921 § 32 for at have ført Motorvogn i beruset Tilstand og efter § 34 frakendt Førerret for bestandig	324
Anset bevist at en tiltalt Vognmand ved uforsvarligt Forhold som Fører af en Motorvogn havde forvoldt en Paakørsel, samt at Tiltalte under Kørslen maatte have været paavirket af spirituose Drikke, hvorimod det fandtes betænkeligt at anse det bevist, at han havde været beruset under Kørslen. For sit Forhold blev Tiltalte anset med en Bøde paa 800 Kr, samt frakendt Retten til at føre Motorkøretøj i 1 Aar	354
En Dame, der løb ud paa Kørebanen, men vendte om, da hun saa et Automobil fra højre, og derefter atter løb ud og blev væltet af et fra venstre langsomt kommende Automobil, som havde givet Signal, fandtes ved sin Uforsigtighed selv Skyld i Paakørslen, hvorfor der ikke tilkom hende Erstatning	450
Ved et Sammenstød mellem et Jærnbantog og en Rutebil, der skyldtes Chaufførens Fejl, dræbtes en Gaardejers Hustru A og en Mand B kom til Skade. Ansvarsforsikringen 20 000 Kr fordeltes da forholdsvis med 3000 Kr til A's Børn, 14 000 Kr til B og 3000 Kr til Jærnbanen	474
Køberen af et Automobil, der var dømt til at betale Købesummen, fik under en ny Retssag Handlen omstødt, efter at det havde vist sig, at Vognen var for tung til at blive indregistreret	528
Efter at Lov Nr 18 af 1 Febr 1924 havde paalagt Købere af Automobiler en betydelig Afgift ved Indregistreringen, forlangte en Automobilhandler S i April s A, at Køberen K af et Automobil, som var registreret før Loven, skulde betale Afgiften heraf 2750 Kr, som S foregav var betalt. Da denne Angivelse var urigtig, dømtes S til at tilbagebetale Beløbet.	
Et Automobil, hvis Speedometer viste 290 km, kunde ikke sælges som ubrugt	554
En Forretning K købte et Lastautomobil af en Type, der var beregnet paa at bære en Vægt af een Ton, men med Garanti for at det, efter at Fjedrene var forstærket kunde bære to Tons. Selv om dette maatte forstaas som en Garanti for, at Vognen ogsaa kunde blive indregistreret med en saadan Bæreevne, kunde K ifølge Købelovens § 54 ikke efter et Aars Forløb gøre Ansvar gældende mod Sælgeren i den Anledning . .	569

Bagerier.

Antaget, at en Bagermesters Enke, der ikke selv var uddannet som Bager, men fortsatte Driften af sin Mands Bageri ved en

af hende antaget Bestyrer, kunde lade denne udføre Natarbejde paa samme Maade, som det ved Lov Nr 230 af 9 Juni 1920 § 6, jfr § 1, var tilladt en Bagermester personlig at udføre Natarbejde	70
--	----

Banker.

En Gaardejer, C, havde gennem en Dommerfuldmægtig, M, faaet bevilget et Laan i Sønderjyllands Kreditforening og gav Handelsbankens Filial i Sønderborg Fuldmagt til for hans Regning at modtage Kreditforeningsobligationerne, hvilke han først vilde realisere, naar Kursen syntes ham gunstig. Imidlertid optog han Forskud hos M, der blev financieret af Banken. Efter at M var gaaet konkurs, søgte Banken Fyldstgørelse for sit Tilgodehavende hos M bl a i C's Obligationer; men Banken blev, da den ikke havde sørget for i Forhold til C at skaffe sig en Sikkerhedsret over Obligationerne, tilpligtet at udbetale disses Provenu til C	20
Den danske Presses Fællesindkøbsforening havde til Brug ved Indkøb af Papir i Norge købt 210 000 norske Kroner, der gennem Diskontobanken og paa dens Navn var anbragt paa Konto i Bergens Privatbank. Efter Indholdet af de mellem Foreningen og Diskontobanken truffne Aftaler antoges Foreningen — uanset at Beløbet henstod paa Foreningens Risiko — ikke at kunne hævde en Separatiststilling m H t disse norske Kroner i Diskontobankens efter Konkurslovens Regler behandlede Likvidationsbo	51
En Sælger S, for hvem der var stillet Remburs i Dollars i Kbhvns Diskontobank og Revisionsbank, modtog for Beløbet en af Banken trukket Check paa New York, men inden Checken naaede at blive honoreret der, havde Banken standset sine Betalinger. S søgte da Køberen, som havde stillet Rembursen, til at dække Beløbet, men denne frifandtes, idet han ikke fandtes ansvarlig for at S havde ladet sig Rembursen udbetale ved Check	291

Bedrageri (frifindende Dom).

En Mand havde ved mundtlig Kontrakt købt en lille Ejendom i Aarhus for ca 8000 Kr mod at overtage Prioriteter for ca 4000 Kr, medens Resten skulde betales i maanedlige Afdrag paa 50 Kr, hvoraf 34 Kr paaregnedes at indkomme som maanedlig Leje af Ejendommen. En af Køberens Kreditorer lod gøre Udlæg i selve Ejendommen med Leje og Interesse, og da Køberen trods Udlæget vedblev at hæve Lejen for at betale Afdrag til Sælgeren, der stadig stod som Skødehaver, blev han sat under Tiltale for Bedrageri. Han blev imidlertid frifundet	197
--	-----

Bedrageri.

<p>Tre Tiltalte anset i Medfør henholdsvis af Strfl §§ 251 og 253, § 253 og § 257 med henholdsvis Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder, Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder og Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage</p>	144
<p>En Tiltalt idømt Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage i Medfør af Strfl § 253, jfr midl Strfl § 13</p>	186
<p>En Tiltalt idømt Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 4 Maaneder efter Strfl § 257, fordi han ved forskellige usandfærdige Foregivender havde forledt en Mand, der havde sammenparet 36 000 Kr i Kreditforeningsobligationer, til at overlade sig disse til fri Disposition mod Løfte om høj Rente m m, og derefter havde sat det meste deraf overstyr i sin Valutaforretning og ved egne Valutaspekulationer</p>	195
<p>En Tiltalt anset for Falsk og Bedrageri i Medfør af Strfl §§ 268, 251, 257 og 253, sidstnævnte Bestemmelse tildels sammenholdt med Strfl § 64 med Forbedringshusarbejde i 2 Aar</p>	205
<p>En Tiltalt, der havde hævet to Beløb, som hans Fader havde indestaaende hos en Sagfører og forbrugt dem, uagtet han var vidende om at de af ham hævdede Beløb var belagt med Arrest, anset efter Strfl § 253, jfr midl Strfl § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage</p>	298
<p>To Tiltalte anset for bedrageligt Forhold henholdsvis efter Strfl § 257 samt efter Strfl §§ 261 og 262, 2 Stk samt Lov Nr 98 af 10 Maj 1912 § 8, jfr §§ 2 og 4 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage og efter Strfl § 257 med lige Fængsel i 30 Dage, for sidstnævntes Vedk betinget Dom ..</p>	379
<p>En Tiltalt anset for Bedrageri i Medfør af Strfl § 253, jfr midl Strfl af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædv Fangekost i 60 Dage</p>	383
<p>En Skyldner S havde ladet en til hans Navn udstedt Check sende til sin Kreditor, men atter modtaget Checken af denne og selv kvitteret den og hævet Beløbet. For at have nægtet at have faaet Checken tilbage blev S straffet efter Strfl § 252.</p>	413
<p>En Tiltalt anset for Postbedrageri i Medfør af Straffelovens § 258 med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder</p>	453
<p>En 19aarig Mand, der havde faaet en Skræder til at udlevere sig en Pels delvis paa Kredit uden Hensigt til at betale Restkøbesummen, straffet for Bedrageri efter Strfl § 251. Desuden dømtes han til at erstatte Skræderen Pelsens Værdi skønt han tidligere var frifundet paa Grund af Umyndighed for at betale Restkøbesummen</p>	573
<p>En Kvinde som for at faa hele Forsikringssummen for sit brændte Varelager udbetalt, havde indgivet en urigtig Opgørelse til Brandforsikringen over, hvad der var brændt, bl a omfattende Ting, som havde beroet andetsteds, anset efter Strfl § 259 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.</p>	579

	Pag
En Tiltalt anset for Bedrageri i Medf af Strfl § 251 med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder	604
En Købmand, der havde skaffet sig fuld Dækning for sit Tilgodehavende hos en Detailhandler ved at formaa denne til at overdrage sig en Del Varer, som han i alt Fald for den væsenligste Dels Vedkommende havde købt af andre Leverandører end Tiltalte, endskønt han, da han modtog Varerne, maatte antages at have været klar over, at Detailhandleren maatte gaa fallit i en nær Fremtid, anset i Medf af Strfl § 261, jfr § 47, 1 Pkt med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 2 Maaneder	668

Befordring.

Antaget, at en Vognmand var berettiget til at træde tilbage fra en Aftale om Befordring af et Parti Granstammer fra Skovningspladsen til Aarhus, da den forudsatte Tid for Transporten var forløbet og der paa Grund af Appellantens Fejl ikke var skovet flere Stammer	387
Nogle tomme Cisternevogne, der havde været lejet i Tyskland og var indregistreret hos de danske Statsbaner, skulde tilbagesendes til Breslau, og en Speditør paatog sig Omekspe-ditionen i Warnemünde. Som Følge af at Statsbanernes Mærker blev slettet paa Vognene allerede i Warnemünde, uden at Vognene blev forsynet med nye Ejendomsmærker, beregnede de tyske Baner i Stedet for 2 Mark pr Vogn en Fragt som af Privatvogne efter deres Vægt med ca 400 Mark pr Vogn. Da der herved fandtes udvist Fejl af Speditøren, som havde opgivet Afsenderen, at Betalingen var ringe, kunde han ikke kræve Merudgiften godtgjort af denne	467

Betaling.

En Bank i Flensborg, der den 16 Okt 1923 i Tyskland var dømt til at betale en dansk Mand ca 600 000 Reichsmark med Renter fra 11 Okt 1920, søgtes af denne her i Landet til efter tysk Ret at betale en Erstatning af ca 62 000 Kr paa Grund af Markkursens Fald under den 3aarige Retssag. Banken fri-fandtes, allerede fordi det ikke var godtgjort, at Banken efter tysk Ret var Skyld i nogen Forhaling	460
En Entreprenør tilpligtet at betale en Gaardejer et Beløb for Sten og Grus fra hans Ejendom	589

Bevis.

En Mand fundet skyldig mod sin Benægtelse i Mened under en Paternitetssag	361
---	-----

	Pag
Blodskam.	
En Tiltalt anset for Blodskam i Medjør af Strfl § 161, jfr tildels dens § 173 med Tugthusarbejde i 6 Aar	115
Borgerlig Retspleje.	
Ikendt en Appellant Bøde for unødigt Anke	148
Antaget, at Spørgsmaalet om Endeligheden af den af en Ekspropriationskommission foretagne Fordeling af Erstatningsbeløbene for Nedlæggelsen af forskellige Overkørsler m m, ikke vedrørte Sagens Formalitet, hvorfor dette Spørgsmaal, der maatte antages at være begært særskilt paakendt, ifl Rpl § 286, sidste Stk udsondredes til særskilt Paakendelse.	328
En Del af et gammelt Hus i Tønder blev i 1923 nedrevet og i Strid med Byggeforskrifterne genopført uden Brandgavl, men ligesom tidligere med Vinduer i ringe Afstand fra Naboens Grund. Antaget, at Naboen hverken ifølge den da gældende Bauordnung eller ifølge den i 1924 indførte danske Bygningslov af 30 Dec 1858 kunde rejse Retskrav om, at Vinduerne tilmuredes	404
En Ankesags Omkostninger paalagt Appellanten, skønt han fik den ham idømte Erstatning noget nedsat	493
Brandstiftelse.	
En ca 65aarig, hidtil ustraffet Mand fandtes mod sin Benægtelse — navnlig paa Grund af Indholdet af en paa Brandstedet ophængt Plakat og hans Færdsel i Nærheden — skyldig i Brandstiftelse	267
To Elektrikerlærlinge, som paa egen Haand med en Loddelampe havde søgt at opsmelte en Tilsmeltningsdaase, der var anbragt kun 10—13 cm under et utæt Bræddeloft, hvorved det derpaa liggende Hø antændtes, straffet efter Strfl § 284.	313
En Handlende fandtes mod sin Benægtelse, navnlig paa Grundlag af en Kontorists Forklaring om hans Overtalelsesforsøg skyldig i Brandstiftelse og Forsøg paa Anstiftelse hertil samt i Assurancesvig	487
Brugsforeninger.	
En Kone, der nogle faa Gange havde købt Varer i en Brugsforening og i den Anledning betalt et Indskud paa 50 Øre og faaet udstedt en Kontrabog samt faaet at vide, at Medlemmer tillige skulde betale en Andel paa 10 Kr, hvorom Foreningen i flere Aar ikke foretog sig noget, ansaas ikke for Medlem af Foreningen	495
Et Medlem af en Brugsforening søgte nogle af Bestyrelsens Medlemmer til at erstatte ham, hvad han paa Grund af deres Forsømmelse kom til at bære af Uddelerens Underskud, men	

de frifandtes, da det var ganske usikkert, om og i hvilket Omfang Tabet hidrørte fra deres Bestyrelsestid	582
--	-----

Bygningsforhold.

En Nybygning i Holstebro var opført saaledes, at der over Stueetagen fandtes en Lejlighed, der paa de 3 Sider omtrent helt var omgivet af Mur og paa den 4de Side af en Trimpelemur. Denne Del af Bygningen er O anset som en Etage i Bygningslovens Forstand, jfr Lov-Bek Nr 210 af 1 Aug 1912 § 7. Ejeren blev derfor dømt til at ommure alle Murene saaledes, at Murtykkelsen i Stueetagen overalt blev $1\frac{1}{2}$ Sten og i den Del af Kælderen, der naaede 1,6 m over Jordsmonnet, 2 Sten.

Derimod kunde der ikke paalægges selve den byggende Ejer Strafansvar for den begaaede Overtrædelse af § 7, se § 36, 2 St 1 og 2 Pkt	104
En Del af et gammelt Hus i Tønder blev i 1923 nedrevet og i Strid med Byggeforskrifterne genopført uden Brandgavl, men ligesom tidligere med Vinduer i ringe Afstand fra Naboens Grund. Antaget, at Naboen hverken ifølge den da gældende Bauordnung eller ifølge den i 1924 indførte danske Bygningslov af 30 Dec 1858 kunde rejse Retskrav om, at Vinduernes tilmuredes	404

Børsforretninger.

En Mand havde telefonisk givet en Bank Ordre til at sælge hans der deponerede Diskonto- og Revisionsbank-Aktier. Banken fik kun solgt en mindre Del af Aktierne, men da det ikke var godtgjort, at Ordren var givet anderledes end af Banken forstaaet, nemlig til en limiteret Kurs, fandtes Banken ikke ansvarlig for, at Resten ikke var solgt	240
---	-----

Checks.

N havde d 20 Marts 1924 hos et herværende Bankierfirma købt en Check, stor \$ 300 paa en Bank i New York, hos hvilken Firmaet da havde et større Tilgodehavende. Samme Dag sendte Firmaet Advis-Skrivelse til Banken. Den 14 April 1924 standsede Firmaet sine Betalinger, og da Checken først præsenteredes efter denne Dag, nægtede Banken at indfri den. N søgte derefter Firmaets Bo til at betale Checkens Beløb som Massekrav, men fik ej Medhold, da Checken efter sin Form og sit Indhold ikke gav Udtryk for nogen Transport, og da Beløbet heller ikke ved den i Banken skete Bogførsel var overført til N	192
En Sælger S, for hvem der var stillet Remburs i Dollars i Kbhvns Diskontobank og Revisionsbank, modtog for Beløbet	

	Pag
en af Banken trukket Check paa New York, men inden Check- en naade at blive honoreret der, havde Banken standset sine Betalinger. S søgte da Køberen, som havde stillet Rem- bursen, til at dække Beløbet, men denne frifandtes, idet han ikke fandtes ansvarlig for at S havde ladet sig Rembursen udbetale ved Check	291
Cykler.	
Et Firma, der benyttede en Kontorelev til at indkassere Reg- ninger, fandtes ansvarligt for, at han undervejs med sin Cy- kel svingede brat ind foran en anden Cyklist, der herved væl- tede og kom til Skade	234
Domme.	
En Sag om Ejendomsretten til en sønderjysk Ejendom af Høje- sterets Kæremaalsudvalg afvist fra Underretten, da den under Sagen nedlagte Paastand angik et Spørgsmaal, der maatte anses afgjort ved en tidligere Højesteretsdom	30
En dansk Pianofabrik, der var Leverandør til det spanske Hof, men som ved at betegne sin Fabrik »Kgl Hof Pianofabrik« gav det Udseende af at være Leverandør til det danske Hof, idømt Bøde efter Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 1, idet Til- taltes Berettigelse til at bruge denne Betegnelse ikke fandtes bindende afgjort ved en tidligere frifindende Dom efter Lov 8 Juni 1912	265
At en Afgiftspligts Bestaaen — uanset Bestemmelserne i Lov af 23 April 1850 — var fastslaaet ved en Dom i 1887, fandtes ikke til Hinder for, at Spørgsmaalet om dens Bortfald ved nævnte Lov efter de nu tilvejebragte Oplysninger paany paakendtes af Domstolene	384
Køberen af et Automobil, der var dømt til at betale Købesum- men, fik under en ny Retssag Handlen omstødt, efter at det havde vist sig, at Vognen var for tung til at blive indregi- streret	528
En 19-aarig Mand, der havde faaet en Skræder til at udlevere sig en Pels delvis paa Kredit uden Hensigt til at betale Rest- købesummen, straffet for Bedrageri efter Strfl § 251. Des- uden dømtes han til at erstatte Skræderen Pelsens Værdi, skønt han tidligere var frifundet paa Grund af Umyndighed for at betale Restkøbesummen	573

Dommere.

En af Østre Landsret udtalt Misbilligelse gaaende ud paa, at
en Foged havde været formalistisk og forsinket Foretagelse
af Fogedforretninger, ophævet af Højesterets Kæremaalsud-
valg, da vedk Sagfører for en stor Del selv var Skyld i

	Pag
Forretningernes Forsinkelse, og da der heller ikke iøvrigt fandtes at foreligge aldeles tilstrækkelig Grund for Misbilligelsen	180
En Politimester, der af en Boelsmand ved et meningsløst Spørgsmaal sagsøgte til at udlaane Kriminaldommeren i Kolding nogle nærmere angivne Dokumenter, frifundet	225

Domstolene.

Erstatning for Omlægning af et Tag i Nærheden af Jærnbanelan med brandfrit Materiale var fastsat af den i Lov Nr 116 af 11 Marts 1921 § 7 omhandlede Kommission. Antaget, at denne Afgørelse ikke var unddraget Domstolenes Prøvelse.	482
---	-----

Ejendomsret.

Odense Kommune søgte Bevilling til Inddæmning og Tørlægning af Lumby Strand bl a for at spare en Del af de aarlige Udgifter til Odense Kanals Opmudring. Nogle Lodsejere ved Stranden, hvis Syltenge paa Grund af Vandets periodiske Oversvømmelser gav særlig god Græsning, fandtes imidlertid berettigede til at modsætte sig, at saadan Bevilling gaves	305
En Gaardejer K købte 5 Kælvekøer af S, uden at der blev talt om, naar Betalingen skulde erlægges. Et Par Uger senere købte K igen 3 Køer af S, men da han ikke havde Penge, blev alle 8 Køer opført paa en Købekontrakt med Forbehold af Ejendomsretten for S. Kort efter gjorde en Panthaver Udlæg i Gaarden. Da dette ikke ved Salget af de 5 Kælvekøer var bragt paa det Rene, om S forbeholdt sig Ejendomsretten, antoges de at være solgt paa Kredit og var derfor indgaaet under Panthaverens Pant i Besætningen, hvorfor den senere Købekontrakts Bestemmelse om dem var uden Betydning	357
En Kommis F overtog sin Principals Forretning, hvortil hans Svigerfader K hjalp ham paa den Maade, at K købte Inventaret for ca 13 000 Kr og solgte det til F for samme Sum. Beløbet hertil laantes i en Bank i F's Navn mod Selvskyldnerkaution af K. Aaret efter gik F fallit. Antaget, at det af K ved Salget til F tagne Forbehold af Ejendomsretten var gyldigt overfor Konkursboet	621

Eksekution.

Antaget, at den særlige Bestemmelse i Lov af 20 Juni 1850 § 26 om Adgang for Kreditforeninger til at gøre Udlæg i en til Pant stillet Ejendom uden forudgaaende Dom er bortfaldet ved Retsplejeloven	367
At et Ulykkesforsikringsselskab, der havde maattet godtgøre en ved et Sammenstød mellem en Jærnbane og en Rutebil, der skyldtes Chaufførens Fejl, tilskadekommen Mand 2000 Kr	

	Pag
i Dagpenge, havde faaet Udlæg i Rutebilejerens Krav paa Ansvarsforsikringen fandtes uden Betydning, da denne Forsikring maatte tilkomme de Skadelidte	474
En Købmand K var dømt til at afgive Specifikation for et købt Parti Garn og afgav derefter Specifikation. Sælgeren S, der fandt Specifikationen ubehørig, hævdede Handlen og begærede Udlæg hos K for sin Interesse i Dommens Opfyldelse ca 1200 £. Fogden afsagde da en Kendelse om, at Specifikationen var ubehørig, og senere en Kendelse, hvorved Interessen ansattes til 90 £. Denne sidste Kendelse paaankede S, og under Anken gjorde K gældende, at Specifikationen var behørig. Denne Indsigelse fandtes e O rettelig fremsat efter Rpl § 403, jfr § 413, skønt K ikke havde paaanket den første Kendelse	500

Embedsforbrydelser.

En beruset Mand, der flere Gange var vist bort fra en Restauration, hvor han søgte at komme ind efter Lukketid, greb fat i en Politibetjent, der satte ham ud, og slog eller greb denne i Ansigtet, og da han ikke vilde slippe, slog Betjenten ham med sin Stav, og da han atter slog løs paa Betjenten, tilføjede denne ham nogle Slag med Staven i Hovedet. I Nattens Løb døde Manden, idet en Pulsaare i Hjernen var bristet ved Knusning af Hjerneskillen. Betjenten, der tiltaltes til Straf efter Strfl § 125 jfr § 144 og § 188, frifandtes, da han efter Angrebets Voldsomhed havde været berettiget til at værge sig med Staven; denne viste sig at være et farligere Vaaben end han havde vidst	453
--	-----

Eneret.

A, der havde en Opskrift paa en Skraatobaksauce, indgik Interessentskab med B, saaledes at A fremstillede Tobak efter Opskriften uden dog at gøre B bekendt med Hemmeligheden. Forretningen overgik senere til et Aktieselskab, hvortil A blev knyttet med 10 Aars Uopsigelighed. Efter A's Fratræden antoges i Mangel af Oplysning om en modsat Aftale, at Retten til Opskriften ikke var overgaaet til Selskabet. Selskabets Direktør ikendt Bøde efter Lov Nr 290 af 6 Maj 1921 § 1 for Reklamer for Skraatobak efter Opskriften og efter § 9 for Benyttelsen af A's Navn. A ikendt Bøde efter § 9 for Brug af Indpakning og Betegnelse (Nikopia Skraa, Morsl. Tobaksfabrik), der lignede Selskabets	316
--	-----

Entreprise.

Statsbanerne, der i 1918 havde sluttet Overenskomst med en Muremester om Opførelsen af et Varehus, efter at Muremesteren havde oplyst, at det vilde blive vanskeligt at skaffe

	Pag
netop den Slags Sten, som Statsbanerne ønskede, kunde ikke gøre ham ansvarlig for den Forsinkelse af Arbejdet, der stod i Forbindelse med Statsbanernes Ønske om alligevel at søge netop den Slags Sten fremskaffet	45
En Mesterforenings Love bestemte, at Medlemmerne under Bødeansvar skulde anmelde Tilbudsarbejde for Foreningen og ændre særlig lave Tilbud efter nærmere Regler samt betale Foreningen 2 pCt af Arbejdet. Antaget, at disse Bestemmelser kun sigtede til Licitationer (Konkurrence) og ikke omfattede et af et Medlem efter en resultatløs Licitation over forskellige Entrepriser og under ændrede Betingelser indgivet Tilbud paa det samlede Arbejde, om hvilket der ikke ham bekendt forelaa andre Tilbud	586

Erstatning.

En Restauratør hældte for at fordrive Rotter Karbid og Vand i et Hul til en Luftkanal under Gulvet. En halv Time senere strøg hans Tjener en Tændstik over et andet Hul for at se efter Rotten, men derved skete — idet Karbid og Vand udvikler Gas — en voldsom Eksplosion, hvorved bl a en anden Tjener blev Invalid. Da baade Restauratøren og den første Tjener havde handlet uforsvarligt, paalagdes der dem begge Erstatningsansvar for Skaden	206
Et Firma, der benyttede en Kontorelev til at indkassere Regninger, fandtes ansvarligt for, at han undervejs med sin Cykel svingede brat ind foran en anden Cyklist, der herved væltede og kom til Skade	234
Ikke fundet godtgjort, at nogle Hestes Sygdom og Død skyldtes Fodring med leveret daarlig Hakkelse, hvorfor det Firma, der havde leveret Hakkelsen, blev frifundet i et af Hestenes Ejer anlagt Erstatningssøgemaal	429
En Kusk, der kom kørende ad en Landevej med to Vogne sammenbundet, lod paa sin venstre Haand kun 1—1½ m Vejbane fri. Ved et Vejsving, hvor en Grusbunke indsnævrede denne Passage, paakørte han en mødende Cyklist, der ikke kunde standse hurtig nok. Da Kusken ikke havde holdt tilstrækkeligt til højre dømtes hans Husbond til at betale Cyklisten Erstatning, dog nedsat under Hensyn til dennes Uforsigtighed	626

Falsk.

En Tiltalt anset for Falsk og Bedrageri i Medfør af Strfl §§ 268, 251, 257 og 253, sidstnævnte Bestemmelse tildels sammenholdt med Strfl § 64 med Forbedringshusarbejde i 2 Aar ..	205
--	-----

Firma.

E O antaget, at »Hans Andersens Vinhandel, A/S« havde handlet i Strid med Fimalovens § 10 og Aktielovens § 50 ved i sit Firma at optage det af Sagsøgeren, Vinhandler Hans Andersen, forinden anmeldte Firmanavn, »Hans Andersen« 141

Fiskeri.

Et Slagteri havde ved at lede Affaldsvand ud i Skive Aa forgiftet Vandet i denne og derved ødelagt Fiskeriet; men da de Fiskeberettigede ikke var gaaet frem efter § 13 i Ferskvandsfiskerilov Nr 317 af 12 Juni 1917, savnedes der fornødent Grundlag for at tilkende dem Erstatning 100

Folkeret.

I Foraaret 1918 varetoges de østrigske Interesser i Rusland midlertidig af en dertil oprettet Afd B af det danske Gesandtskab i Petrograd. Efter Bemyndigelse af Krigsministeriet i Wien modtog Afd B forskellige Rubelbeløb til Udbetaling i østrigske Kroner ved den østrig-ungarske Bank i Wien. Antaget, at en Mand, som i Petrograd havde indbetalt ca 114 000 Rubler til Afd B og faaet en Kvittering, hvorefter der gennem det østrigske Krigsministerium vilde blive stillet 200 000 østr Kr til hans Disposition ved nævnte Bank, men som efter den østrigske Regerings senere Stilling ikke havde Udsigt til at faa dette Beløb udbetalt, ikke i den Anledning kunde gøre det danske Udenrigsministerium ansvarligt 76

I 1880 købte den kejserlige russiske Regering en Grund i København og opførte der en Kirke. Siden den russiske Regerings Sammenbrud i 1917 varetoges Kirkens Forhold og Forpligtelser af den herværende ortodokse russiske Menighed. Efter at Danmark i 1924 havde anerkendt de forenede socialistiske Sovjetrepublikker, søgte disse sig indsat og Menigheden udsat af Besiddelsen af Kirken, men dette nægtedes, da det ikke fandtes godtgjort, at Sovjet kunde gøre nogen Ejendomsret til Kirken gældende 415

Forbud.

Offenliggørelse i »Social-Demokraten« af Navne og Adresser paa Personer, der havde arbejdet paa et Eddikebryggeri, som vedk Forbund havde blokeret, anset retstridig ikke blot i Forhold til de navngivne Personer, men ogsaa i Forhold til vedk Arbejdsgiver. Et af denne nedlagt Forbud mod saadan Offenliggørelse blev derfor stadfæstet, hvorhos der paalagdes Forbundet Erstatningspligt 119

Foreninger.

- En Kusk A paa Mælkeriet Enigheden havde haft nogle Sammenstød med et Par af Mælkeriets andre Kuske, og Fagforeningen paalagde ham herfor uden Hjemmel i dens Love en Bøde samt at gøre en Undskyldning. Da A ikke vilde rette sig herefter, tilkendegav Kuskenes Forening (Klubben) med Støtte af Fagforeningen Mælkeriet, at de alle vilde opsiges deres Pladser, hvis A ikke blev afskediget, og Mælkeriet afskedigede ham da, hvorved det faktisk umuliggjordes ham at faa Plads hos noget af de store Mælkeselskaber i København. Da denne Foreningernes Optræden overfor ham fandtes retstridig, tilpligtedes de in solidum at betale ham en Erstatning af 4000 Kr 42
- De samvirkende Fagforeninger for Roskilde og Omegn, der omfattede 32 faglige og politiske Foreninger i Roskilde, havde foranstaltet to Teaterforestillinger for disse Foreningers Medlemmer, ialt ca 2500 med Familie. Antaget, at der ikke tilkom Statskassen Afgift heraf efter Lov Nr 104 af 1 April 1922 som af offentlige Forestillinger, hvortil efter Politivedtægten krævedes Politiets Tilladelse 90
- Forgyldernes Fagforening, der med Urette havde nægtet at optage en Forgylder som Medlem, dømtes til at betale denne, der antoges af den Grund ikke at have kunnet skaffe sig synderligt Arbejde, en Erstatning 472
- En Mesterforenings Love bestemte, at Medlemmerne under Bødcansvar skulde anmelde Tilbudsarbejde for Foreningen og ændre særlig lave Tilbud efter nærmere Regler samt betale Foreningen 2 pCt af Arbejdet. Antaget, at disse Bestemmelser kun sigtede til Licitationer (Konkurrence) og ikke omfattede et af et Medlem efter en resultatløs Licitation over forskellige Entrepriser og under ændrede Betingelser indgivet Tilbud paa det samlede Arbejde, om hvilket der ikke ham bekendt forelaa andre Tilbud 586

Forpagtning.

Forpagteren af Hotel Spangsberg, der havde betinget sig Forkøbsret til Hotellet i Forpagtningstiden, forlangte Erstatning, fordi Ejeren, umiddelbart før Forpagtningstiden som Følge af Opsigelse fra Forpagterens Side udløb, havde solgt Hotellet uden Meddelelse til Forpagteren. Erstatning nægtet, da Forpagteren efter hele den Maade, hvorpaa han havde forholdt sig, havde givet Ejeren Grund til at tro, at han ikke ønskede at gøre Brug af sin Forkøbsret.

Tilkendt Ejeren Erstatning hos Forpagteren for manglende Inventar ved Afleveringen 58

Forsikring.

- En Fisker i Dragør, der selv ejede Baaden og alle Redskaberne, fiskede et Sommerhalvaar sammen med en anden Fisker, saaledes at Førstnævnte fik 75 pCt, Sidstnævnte 25 pCt af Nettooverskudet. Sidstnævnte betragtet som lønnet Medhjælper, overfor hvem Førstnævnte havde Forsikringspligt i Hh t § 66 B i Ulykkesforsikringsloven (Lov-Bek Nr 395 af 28 Juni 1920) og dertil knyttede Love 162
- En Hestehandler fandtes ikke bundet ved sin Tegning som Medlem af et nyt gensidigt Kreaturforsikringsselskab, der traadte i Likvidation efter et Aars Tids Forløb, idet Selskabet havde savnet økonomisk Basis og dets Forretningsførelse været uforvarlig, hvorhos han var vildledt ved urigtige Opgivender om Selskabets Garantikapital og Medlemsantal 293
- En dansk Mand havde i 1892 tegnet en Livsforsikring paa 8000 Kr i det svenske Livsforsikringsselskab »Nordstjernen« gennem dets herværende Generalagentur mod Præmiebetaling til 1911. Efter hans Død i 1924 fandtes hans Arvinger berettigede til at kræve Forsikringssummen udbetalt i svenske Kroner, da Selskabet, der ikke havde været knyttet hertil Landet paa den i Lov Nr 72 af 29 Marts 1904 foreskrevne Maade, havde modtaget alle Præmierne for den i Sverrig udstedte Police i Kroner til pari Kurs. Ej tillagt Betydning, at den Forsikrede i nogle Aar, efter at Kursforskel var opstaaet, havde faaet Bonus tilsendt i danske Kr 465
- Ved et Sammenstød mellem et Jærnbantog og en Rutebil, der skyldtes Chaufførens Fejl, dræbtes en Gaardejers Hustru A og en Mand B kom til Skade. Ansvarforsikringen 20 000 Kr fordeltes da forholdsvis med 3000 Kr til A's Børn, 14 000 Kr til B og 3000 Kr til Jærnbanen. Derimod havde A's Mand intet Krav paa egne Vegne, da A ikke havde været hans »Forsørger«.
- Ej heller kunde det Ulykkesforsikringsselskab, der havde maattet godtgøre B 2000 Kr i Dagpenge, rejse noget Krav paa Ansvarforsikringen, saalænge B selv ikke var fuldt dækket for sit Tab.
- At Ulykkesforsikringsselskabet havde faaet Udlæg i Rutebilejerens Krav paa Ansvarforsikringen var uden Betydning, da denne Forsikring antoges at tilkomme de Skadelidte 474
- En Mand traadte for haardt paa Foden ved at gaa ned ad en Stige og fik derved Smerter i Hælen. Det viste sig, at der under Hælbenet fandtes en Hælspore, som ved Trykket havde beskadiget Vævet, og da Smerterne ikke kunde hæves, fjernedes Sporen ved Operation. Skønt hans Ulykkesforsikring ikke omfattede den ved Ulykkestilfælde foranledigede Fremtræden af allerede tilstedeværende Sygdomstilstande, fandtes Forsikringen at dække dette Tilfælde, der ikke drej-

ede sig om Udbrud af en Sygdomstilstand, men om et ved Uheldet fremkaldt ydre Tryk.

Skønt Forsikringskrav skulde anmeldes inden 30 Dage, fandtes en Anmeldelse der var foretaget senere, dengang Operation med deraf følgende midlertidig Arbejdsudygtighed, forrestod, e O rettidig 498

Forældelse.

Antaget, at en som Led i en Engagementskontrakt truffet Bestemmelse om Konventionalbod for Overtrædelse af et for 3 Aar gældende Konkurrenceforbud i og for sig faldt ind under den 5-aarige Forældelse, jfr Lov Nr 274 af 22 Dec 1908 § 1 e, men at Forældelse dog ikke var indtraadt, da der ved Sagens Anlæg ikke var forløbet 5 Aar efter at Indstævnte havde overtraadt Forbudet 178

Et Gælds-brev udstedt i 1903 af en Sønderjyde, som da var bosat i England, til hans her i Landet boende Broder, anset forældet i Henhold til engelsk Ret i Løbet af 6 Aar 284

En Farver S, der ved et Skadesløsbrev havde givet en Forretningsforbindelse F Pant i sin Ejendom bl a for ydet Arbejde og for Varer, fik Akkord med sine Kreditorer mod Betaling af 30 pCt af sin Skyld, dog at F forbeholdt sig sin Ret efter Skadesløsbrevet for det Beløb, der ikke dækkedes ved Akkorden. Antaget, at dette Krav forældedes i 5 Aar efter Lov Nr 274 af 22 Dec 1908 § 1, uanset at S for Skylden havde udstedt Veksler, og uanset at S til Brug for Akkordforeningen havde underskrevet en Kreditorliste, hvorpaa F's Fordring var opført 425

Fremmed Ret.

Et Gælds-brev udstedt i 1903 af en Sønderjyde, som da var bosat i England, til hans her i Landet boende Broder, anset forældet i Henhold til engelsk Ret i Løbet af 6 Aar 284

Fuldmagt.

Antaget, at en Panthaver i en fast Ejendom, der i Juli 1921 af Ejeren havde faaet »uigenkaldelig Fuldmagt« til at indkassere Lejen, foretage Reparationer etc, indtil der var afdraget 3000 Kr paa hans Obligation, efter Fuldmagtens Indhold og Formaal maatte være berettiget til at oppebære et i Jan 1924 forfaldet Lejebeløb fremfor en Bank, der først i Dec 1923 havde faaet Transport paa dette Lejebeløb 214

Fængsling.

§ 2, 2 Pkt i Lov Nr 133 af 11 April 1925 om Sikkerhedsforanstaltninger mod Personer, der udsætter Retssikkerheden for

	Pag
Fare, forstaaet som hjemlende Anvendelse af Varetægtsfængsel under Betingelser svarende til dem, der er fastsat i Rpl 4 B og særlig i § 780, sidste Stk	236
Færdsel.	
En Kusk, der kom kørende ad en Landevej med to Vogne sammenbundet, lod paa sin venstre Haand kun 1—1½ m Vejbane fri. Ved et Vejsving, hvor en Grusbunke indsnævrede denne Passage, paakørte han en mødende Cyklist, der ikke kunde standse hurtig nok. Da Kusken ikke havde holdt tilstrækkeligt til højre dømtes hans Husbond til at betale Cyklisten Erstatning, dog nedsat under Hensyn til dennes Uforsigtighed	626
Færøerne.	
Et Ingeniørfirma, der havde Anlægget af flere Havne paa Færøerne i Entreprise, havde til Ledelsen af Arbejdet en Ingeniør boende i Thorshavn i et Hus, som Firmaet havde maattet opføre. Skønt Ingeniøren brugte et af Rummene som sit Kontor med Telefon i Firmaets Navn m m, fandtes Firmaet ikke at have et saadant Forretningslokale dér, at det var erhvervs-skattepligtigt efter Lov Nr 79 af 12 April 1911 § 7	374
Genoptagelse.	
Et Kæremaal over en af Østre Landsret afsagt Kendelse hvorved var afvist en Begæring om Genoptagelse af en af Landsretten ifølge Anke paadømt Straffesag, afvist i Henhold til Retsplejelovens § 985	283
Gældsbreve.	
En Panteobligation, der var pantsat i en Bank, blev i Juni 1919 af Fordringshaveren F ved en løs Transport overdraget til T, og i April 1921 underrettede T Banken om Transporten. F, der vedblev at hæve Renterne hos Skyldneren, modtog af denne i Dec 1920 et Afdrag paa 2000 Kr, uden at det paaførtes Gælds brevet, og med denne Afbetaling blev T først gjort bekendt i Juni 1921. Alligevel fandtes T ikke at kunne kræve Afdraget genbetalt i Henhold til Fr 9 Febr 1798, idet T nemlig antoges gennem hele sin senere Optræden at have anerkendt, at Afdraget var betalt til F med bindende Virkning.	287
Haandværk.	
En Litograf, der havde paataget sig at trykke et Reklamehæfte for en Forretning, dømt til at tilsvare denne en Erstatning af 6000 Kr, fordi Arbejdet var daarlig udført og for sent afleveret	599

Handelsomsætning.

Et Firma frifundet for et af to andre Firmaer anlagt Erstatningssøgmaal, da det ikke fandtes bevist, at Firmaet havde misligholdt nogle med disse Firmaer i 1918 indgaaede Aftaler angaaende Leveringen af store Partier elektriske Lamper	23
Et tysk Fabrikant-Firma havde til en Grosserer i Odense solgt et Parti »Pergament-Ersatz« under gentagen Angivelse af, at Prisen var 9,29 danske Kr pr 100 kg; men efter at Partiet var leveret og Betalingen modtaget, gjorde Firmaet gældende, at 9,29 var en Fejlskrift for 92,90. Da Køberen burde have sét, at der forelaa en Fejltagelse, var Sælgeren ikke bundet ved Tallet 9,29; men da p d a S Prisen 92,90 fandtes ubillig, blev Køberen i Ovsst m et optaget Skøn kun dømt til at betale 40 Kr pr 100 pg	47
Et dansk Firma, der havde købt norske Sild-Sardiner til Levering »snarest muligt fra Lager i Memel«, anset berettiget til at afvise et Parti, der sendtes direkte fra Stavanger, idet Firmaet efter Sluttedlen fandtes berettiget til at gaa ud fra, at der leveredes en Lagervare og, da Partiet kom direkte fra Fabrik, ikke kunde føle sig sikker paa, at det havde været lagret	112
Et herværende Firma O havde i 1918 i Finland købt 100 Tons Messingskrot, efter at det først selv ved sin Repræsentant i Finland havde ladet udtage og hertil havde faaet oversendt en Prøve af Partiet. Firmaet O solgte Partiet videre til et andet herværende Firma P som »ca 100 Tons Messingaffald efter forevist Typeprøve«. Medens O under en mod det af den finske Sælger anlagt Sag e O var blevet dømt til at modtage og betale Partiet, fandtes nu under en af O mod P anlagt Sag P berettiget til at afvise Partiet og annullere Handlen, idet Partiet var væsentlig ringere end den P foreviste Typeprøve	175
Ikke fundet bevist at et Firma der havde faaet leveret nogle Varer fra en Fabrik, havde returneret flere Varer end af Fabriken erkendt	247
En Grosserer fundet beføjet til at hæve en Handel om et Parti Cigaretter paa Grund af den første Leverings Ukontraktmæssighed	523
Hads-Ning Herreders Jærnbane tilpligtet at betale et Firma Erstatning for Misligholdelsen af en Kontrakt om Køb af et Parti Tørv	531

Handlende.

En hollandsk Handlende anset med Bøde for Overtrædelse af Frd 8 Juni 1839 § 10, jfr § 4, jfr Lov Nr 69 af 29 Marts 1924.	660
--	-----

Hjælpekasser.

Antaget, at Arbejdsløshedsfonden ikke var pligtig at godtgøre en Hjælpekasse nogen Del af de Medhjælpsudgifter, som vedkommende Hjælpekasse havde haft i Januar Kvartal 1922 ved den Kassen i Henhold til Lov Nr 529 af 22 December 1921 paahvilende Udbetaling af Understøttelser i Anledning af ekstraordinær Arbejdsløshed	655
---	-----

Hæleri.

En Tiltalt anset for Hæleri efter Strfl § 238, jfr midl Lov 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage	403
En Tiltalt anset for vanemæssigt Hæleri og Tyveri efter Strfl § 239 jfr § 64 og § 228 jfr tildels §§ 52 og 54 med Forbedringshusarbejde i 1 Aar	621
En Tiltalt anset i Medfør af Straffelovens § 241, 1ste Stykke efter dens § 238 som for 6 Gang begaaet Hæleri med Tugthusarbejde i 2 Aar	645

Interessentskab.

En Tømmerhandel var i Begyndelsen af 1921 kommet i økonomiske Vanskeligheder, og den ene af Indehaverne A, der ledede Forretningen, forlangte Indbetaling af sin Medinteressent B til Dækning af Underskudet. Forholdet stillede dog i Bero, til Status for 1921 forelaa, men da B ogsaa da undlod at dække sin Trediedel ca 16 000 Kr af Underskudet, fandtes A berettiget til at hæve Interessentskabet. At Underskudet senere viste sig at blive noget mindre, fandtes overfor B's Passivitet uden Betydning. Ej heller tillagt afgørende Betydning, at A ikke fuldtud havde indbetalt sin Del af Underskudet	407
En Mand, der var indtraadt som passiv Interessent i et Firma og anmeldt til Handelsregistret som Prokurist, blev af Firmaets Indehaver forestillet for en Forretningsforbindelse K som en Kompagnon, der havde indskudt 30 000 Kr i Firmaet, og K gav herefter Firmaet Varekredit for ca 10 000 Kr. Antaget e O, at Indskyderen ikke herved var blevet personlig ansvarlig for Gælden	630

Jagt.

Antaget, at den i Jagtlov Nr 279 af 30 Juni 1922 § 17 C indeholdte Bestemmelse, hvorefter »Fredning af Raadyr og Harer dog kun gælder udenfor — — — Planteskole« kun sigter til indhegnet Planteskole	274
---	-----

Jærnbaner.

Anset bevist, at et ca 40 m nordvest for Banelinien mellem Slagelse og Korsør liggende straatækt Beboelseshus var an-tændt ved en Gnist fra et Statsbanetog. Statsbanerne blev derfor i Medfør af Lov Nr 117 af 11 Marts 1921 tilpligtet at godtgøre vedk Forsikringsselskab den udbetalte Forsikrings-sum 102

Efter Aftentogets Afgang fra Aarhus fandtes en Mand liggende overkørt ved den fra Perronen fjærneste Skinne. Inden han døde, talte han til Lægen om, at han var faldet ud af To-get. Efter Togpersonalets Forklaringer havde alle Dørene imidlertid være aflaaet, og da de øvrige Omstændigheder ogsaa tydede paa, at han havde færdedes paa den gale Side af Toget, frifandtes Statsbanerne for Erstatningsansvar efter Lov Nr 117 af 11 Marts 1921 § 1 300

Erstatning for Omlægning af et Tag i Nærheden af Jærn-banen med brandfrit Materiale var fastsat af den i Lov Nr 116 af 11 Marts 1921 § 7 omhandlede Kommission. Antaget, at denne Afgørelse ikke var unddraget Domstolenes Prøvelse. 482

En den 31 Jan fra København til Tyskland afsendt Vognlad-ning Kød blev standset af Ishindringer ved Masnedsund og efter nogle Dages Ophold ført over Fredericia, saa at den først kom til Warnemünde den 8 Febr. Antaget, at Statsba-nerne ifølge Forbindelsesgodstarifens § 18 havde været beret-tiget til under de foreliggende Forhold at ændre Ruten, og at de ikke ved deres Dispositioner havde paadraget sig An-svar for at Kødet imidlertid var blevet forringet 576

Kaution.

En Bank havde indrømmet S en Kassekredit paa 10 000 Kr mod at han skaffede Kaution af fire Personer. Skønt Banken som aftalt med S anvendte den største Del af Krediten til Dækning af gammel Gæld, fandtes Kautionisterne ikke fri-gjort for deres Hæftelse 226

K paatog sig en betydelig Kaution for en Forretningsmand mod Andel i Forretningens Udbytte og delvis Kontrakaution bl a af KK. Da K ikke kunde opfylde sine Forpligtelser, op-toges et Banklaan mod Kaution af K og KK og Sikkerhed i nogle K tilhørende Panteobligationer. Efter at K og KK havde indfriet Banklaanet med Halvdelen hver, søgte KK sin Andel dækket af K, men denne frifandtes, da det ikke var bevist, at det havde været Mening, at K skulde holde KK skades-løs for denne Kaution 244

Kirker.

I 1880 købte den kejserslige russiske Regering en Grund i Kø-benhavn og opførte der en Kirke. Siden den russiske Rege-

rings Sammenbrud i 1917 varetoges Kirkens Forhold og Forpligtelser af den herværende ortodokse russiske Menighed. Efter at Danmark i 1924 havde anerkendt de forenede socialistiske Sovjetrepublikker, søgte disse sig indsat og Menigheden udsat af Besiddelsen af Kirken, men dette nægtedes, da det ikke fandtes godtgjort, at Sovjet kunde gøre nogen Ejendomsret til Kirken gældende 415

Kommission.

En Kommissionær M, der havde faaet S's Hotel i Salgskommission, foreviste det for en Køber K, og efter at have faaet solgt K's Ejendom, saaledes at denne nu kunde købe Hotellet, aftalte han i det Øjemed et Møde mellem S og K. Umiddelbart forinden traf S imidlertid tilfældig K og solgte da Hotellet til ham; men da S vilkaarlig havde holdt M udenfor disse sidste Forhandlinger, dømtes han til at betale M sædvanligt Salær 590

Kommunalvæsen.

En Glassliber i Odense, der i Hh t Lov Nr 693 af 22 Dec 1920 og Nr 529 af 22 Dec 1921 havde oppebaaret 2000 Kr i Arbejdsløshedshjælp, søgte Indfødsret. Da han ejede et Hus, gjorde Byraadet sin Anbefaling afhængig af at han tilbagebetalte Beløbet, og da han maatte have Sagen fremmet, udstedte han en Panteobligation herfor. Byraadet fandtes imidlertid at have været uberettiget til at stille et saadant Vilkaar for at anbefale Andragendet og dømtes derfor til at kvittere Obligationen 370

Konfiskation.

Et Fiskerfartøj paa 19 Tons, i hvilket en Bank havde Underpant for et Laan paa 10 000 Kr, benyttedes til Spritsmugling og blev i den Anl konfiskeret i Hh til § 19 i Lov Nr 208 af 31 Maj 1922. Antaget at Panteretten bortfaldt med Konfiskationen, uanset at Banken havde været ubekendt med Skibets Anvendelse til Smugling 184

Konkurrence, uretmæssig.

En dansk Pianofabrikant, der var Leverandør til det spanske Hof, men som ved at betegne sin Fabrik »Kgl Hof Pianofabrik« gav det Udseende af at være Leverandør til det danske Hof, idømt Bøde efter Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 1. Tiltaltes Berettigelse til at bruge denne Betegnelse fandtes ikke bindende afgjort ved en tidligere frifindende Dom efter Lov 8 Juni 1912 265

Pag

En Handlende, der havde solgt Sko som »haandsyede« skønt bl a en væsentlig Del af Afnejsningen var foretaget paa Maskine, ikendt Bøde efter Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 1, og det skønt saadanne Sko i mange Forretninger i en Aarrække havde været betegnet som »haandsyede« 629

Konkurs.

En Grosserer havde med Justitsministeriets Tilladelse indanket Behandlingerne af tvende Konkursboer i deres Helhed for Højesteret, hvor han nedlagde forskellige dels principale dels subsidiære Paastande, der dels blev afvist ex officio, dels ikke taget til Følge 658

Konsignation.

Et Firma havde i Marts 1923 leveret en Købmand et stort Parti Varer. Købmanden standsede sine Betalinger i Sept s A. Antaget, at Firmaet ikke kunde hævde nogen Separatistret i hans Konkursbo alene paa Grundlag af, at der i Fakturaen paa Partiet var anført »I midlertidig Konsignation« 217

Kontrakt.

Et tysk Fabrikant-Firma havde til en Grosserer i Odense solgt et Parti »Pergament-Ersatz« under gentagen Angivelse af, at Prisen var 9,29 danske Kr pr 100 kg; men efter at Partiet var leveret og Betalingen modtaget, gjorde Firmaet gældende, at 9,29 var en Fejlskrift for 92,90. Da Køberen burde have sét, at der forelaa en Fejltagelse, var Sælgeren ikke bundet ved Tallet 9,29; men da p d a S Prisen 92,90 fandtes ubillig, blev Køberen i Ovsst m et optaget Skøn kun dømt til at betale 40 Kr pr 100 pg 47

Antaget, at Aftalelovens § 36, 1 Stk og § 38 ikke fandt Anvendelse paa en før Lovens Ikrafttræden oprettet Kontrakt 178

Under Forhandlingerne om en frivillig Akkord gik Hovedkreditoren K aabenlyst ind paa at nøjes med $\frac{2}{3}$ af sit Tilgodehavende, men fik samtidig hemmeligt en Veksel af Skyldneren S for Restbeløbet. Det antoges imidlertid ikke, at S herved havde villet paatage sig at dække K fuldtud og allerede af den Grund havde K ikke Krav herpaa overfor S .. 249

En Glassliber i Odense, der i Hh t Lov Nr 693 af 22 Dec 1920 og Nr 529 af 22 Dec 1921 havde oppebaaret 2000 Kr i Arbejdsløshedshjælp, søgte Indfødsret. Da han ejede et Hus, gjorde Byraadet sin Anbefaling afhængig af at han tilbagebetalte Beløbet, og da han maatte have Sagen fremmet, udstedte han en Panteobligation herfor. Byraadet fandtes imidlertid at have været uberettiget til at stille et saadant Vilkaar

	Pag
for at anbefale Andragendet og dømtes derfor til at kvittere Obligationen	370
 Kreditforeninger.	
Antaget, at den særlige Bestemmelse i Lov af 20 Juni 1850 § 26 om Adgang for Kreditforeninger til at gøre Udlæg i en til Pant stillet Ejendom uden forudgaaende Dom er bortfaldet ved Retsplejeloven	367
 Kunstnerret.	
Antaget, at de af den kgl Porcelænsfabrik paa Grundlag af Professor Arnold Krogs Modeller fremstillede musselmalede The-, Kaffe- og Flødekander, Sukkerdaaser og Tallerkener nød Beskyttelse efter Lov Nr 71 af 1 April 1912 § 24, og at nogle indførte tyske Varer var en Efterligning af disse. Ikke tillagt Betydning efter Lovens § 37, 3 Stk, at de tyske Modeller var fremstillet før Lovens Ikrafttræden.	604
 Kære.	
Kære kan ikke anvendes overfor en af Sø- og Handelsretten i Medfør af Rpl § 295 afsagt foreløbig Dom	92
 København.	
Antaget, at Københavns Kommunes Udsalg af Fisk m m var oprettet og blev drevet uden Fortjeneste til Forsyning af Kommunens Beboere som social Foranstaltning og derfor ikke faldt ind under Næringslovens §§ 1 og 34 om Næringsadkomst og Udsalgssted	368
 Køb og Salg.	
Forpagteren af Hotel Spangsberg, der havde betinget sig Forkøbsret til Hotellet i Forpagtningstiden, forlangte Erstatning, fordi Ejeren, umiddelbart før Forpagtningstiden som Følge af Opsigelse fra Forpagterens Side udløb, havde solgt Hotellet uden Meddelelse til Forpagteren. Erstatning nægtet, da Forpagteren efter hele den Maade, hvorpaa han havde forholdt sig, havde givet Ejeren Grund til at tro, at han ikke ønskede at gøre Brug af sin Forkøbsret. Tilkendt Ejeren Erstatning hos Forpagteren for manglende Inventar ved Afleveringen	58
En Proprietær købte den 22 Febr fire Kælvkvier, som stammede fra en Gaard, hvor der et Par Aar tidligere havde været Kastsyge. Den ene af de fire Kvier kastede Kalven den 27	

	Pag
s M, uden at det konstateredes, at der forelaa smitsom Kastning, og uden at han foretog Sikringsforanstaltninger, medens de tre andre kastede fra 12 April til 12 Maj af smitsom Kastsyge. Det fandtes dog ikke godtgjort, at Kastsygen var indført med de fire Kvier paa Køberens Gaard, hvis Besætning bestod af sammenkøbte Dyr, og der kunde derfor ikke tilkendes ham Erstatning hos Sælgeren	158
Tilkendt nogle Købere af en Brændselsforretning Erstatning, fordi nogle Skure, der var ulovlig opført, maatte nedrives ..	166
En Tømrersvend havde købt en Ejendom med Tømrerforretning, bl a paa Vilkaar, at 1ste Panthaver lod 8000 Kr af sin Prioritet staa »fast« i Ejendommen. E O antaget, at han ikke var bundet ved Købet, da det viste sig, at 1ste Panthaver kun vilde binde sig til 3 Aars Uopsigelighed	278
Sælgeren S af en Ejendom havde opgivet, at 1ste Prioritet til en Sparekasse til Rest 130 000 Kr afdroges med 10 000 Kr aarlig, indtil Gælden var nedbragt til 100 000 Kr. Skønt der ikke forelaa nogen Bestemmelse om Ophør af Afdragene, blev S dog under en af Køberen K i den Anledning anlagt Erstatningssag e O frifundet for Tiden, da det henstod som usikkert, om K vilde lide noget Tab herved.	
Erstatning tilkendt K, i Anledning af at S havde undladt at opgive, at han havde lovet Lejeren af den største Butik 1000 Kr om Aaret i 2 Aar, hvilket maatte betragtes som en Nedsættelse af den opgivne Leje 4000 Kr	395
Ikke fundet godtgjort, at nogle Hestes Sygdom og Død skyldtes Fodring med leveret daarlig Hakkelse, hvorfor det Firma, der havde leveret Hakkelsen, blev frifundet i et af Hestenes Ejer anlagt Erstatningssøgsmaal	429
En Boelsmand havde solgt en Del af sin Ejendom til en Nabo for et Vederlag, der skønnedes passende, og han og hans Nærmeste havde vedstaaet Handlen under flere Forhandlinger. Senere vægrede han sig ved at udstede en i Anledning af Handlen krævet Deklaration m v, og efter at være indlagt paa et Sindssygehospital tog han sig af Dage. Selv om han havde været sindssyg, antoges han ikke at have manglet Evnen til at handle fornuftmæssigt, og hans Arvinger dømtes derfor til at fuldbyrde Handlen, jfr Lov Nr 277 af 30 Juni 1922 § 65	439
Til en Møllegaard hørte en særskilt matrikuleret Moselod, som Ejeren ved Salget af Gaarden forbeholdt sig, samt en Plantage- og Hedelod, hvorpaa han ikke havde Skøde. Ved et senere Salg blev ingen af disse Lodder nævnt i Skødet og ej heller særlig paavist Køberen af Sælgeren, og denne fandtes da ikke ansvarlig for, at Køberen ved sine senere Dispositioner og Paavisninger af Ejendommen havde paadraget sig Hjemmelsansvar m H t disse Lodder	551
Ikke fundet godtgjort at en Grosserer der havde solgt en For-	

	Pag
retning til en Vognmand og Mekaniker, havde misligholdt Handlen	561
To Fiskere havde af en Maskinfabrik købt en brugt, men driftssikker Motor. Der sendtes dem en ældre Motor, som lige var taget op af en Fiskerbaad, og hvis Lejer var slidt, og da den krævede en betydelig Istandsættelse, var Fiskerne berettigede til at afvise den og kræve deres Udgifter erstattet af Fabriken	645

Leje.

En Lejer af en Stuebutiksejlighed, der ved en Ombygning var nyindrettet i en Ejendom paa Vesterbro, flyttede efter nogle Maaneders Forløb uden Varsel og forlangte Erstatning af Ejeren, under Paaberaabelse af at Lejligheden var fugtig. Erstatning nægtet, da Fugtigheden som hidrørende fra den af Lejeren kendte Ombygning antoges at være forbigaaende, og da Lejeren ikke selv havde gjort noget for at bekæmpe Fugtigheden ved Udluftning og Opvarmning	276
Lignende Sag	278
En Husejer i Aalborg, der uden Byraadets Samtykke havde udlejet en Lejlighed dér til en udenbys Boende, ikendt Bøde for Overtrædelse af Lov Nr 168 af 1 Maj 1923 § 1 IV 3 Led, hvorimod Lejeren frifandtes.	
Tilflytningsbestemmelserne i Boliglov Nr 83 af 1 April 1925 § 12 antoges — ogsaa ved deres Anvendelse udenfor København i Hh t Lovens § 25 — ikke at omfatte Bygninger, hvis Opførelse er paabegyndt efter 31 Maj 1918, jfr § 1, 2 Stk.	380
L havde lejet den ene Fløj af en Gaards Hovedbygning bl a med Forpligtelse til at vedligeholde det til Fløjen hørende Varmeapparat, og han antog Staldkarlen til at passe Fyringen. Da han ved Juletid rejste bort, gav han Karlen Besked om at holde op at fyre, men sørgede ikke for at Vandet blev tømt ud, og da det kort efter blev stærk Frost, frøs Vandet og ødelagde store Dele af Anlægget. Denne Skade dømtes L til at erstatte	436
Da Forbudet mod Opsigelse af Lejemaal ifølge Lov Nr 168 af 1 Maj 1923 bortfaldt den 1 April 1924, fandtes en i Maj 1924 sket Opsigelse af et Lejemaal i Bloustrød til Nov s A gyldigt, uagtet den senere Lov Nr 163 af 4 Juni 1924 ændrede Tidsbestemmelserne i førstnævnte Lov	549
En Lejer, der var i økonomiske Vanskeligheder, og som trods Paakrav og Løfte om Betaling først betalte Huslejen 9 Dage efter Forfaldstid, havde derved misligholdt sit Lejemaal saaledes at han efter Kontrakten kunde udsættes af Lejligheden. Antaget, at der ikke tilkom en Maskinfabrikant der havde udlejet en Fabrik til et Firma, nogen Erstatning for forskellige	595

Anlæg m m, som Firmaet i Henhold til Lejekontrakten havde fjernet ved Lejemaalets Ophør	633
---	-----

Len og Stamhuse.

Ved Stamhuset Ravnholts Overgang til fri Ejendom var der i Ovsst m Lov Nr 563 af 4 Okt 1919 § 3 bl a stillet et stort Areal, henhørende under den af Stamhuset bortforpagtede Nislefgaard til Raadighed for Staten, der med ½ Aars Varsel havde opsagt Arealet til Afgivelse den 1 April 1925. Antaget, at Loven ikke hjemlede Staten nogen Brugsret over Arealet inden Afstaaelsen, særlig heller ikke til Foretagelse af Udstykningsarbejder	55
--	----

Lodsvæsen.

En Mand, der i 1908 var blevet ansat som Lods ved Københavns Lodseri, blev efter eget Ønske den 1 Sept 1919 forflyttet til Helsingørs Lodseri og fra 1 Juli 1923 paany ansat ved Københavns Lodseri. Antaget, at der i § 71 i Lov Nr 131 af 17 April 1916, jfr Lov Nr 378 af 30 Juni 1919 var Hjemmel til ved Beregningen af hans Tjenestetid ved Københavns Lodseri at tage Hensyn ogsaa til hans Tjeneste dér i Tiden før 1 Sept 1919	144
---	-----

Love.

Antaget, at Aftalelovens § 36, 1 Stk og § 38 ikke fandt Anvendelse paa en før Lovens Ikrafttræden oprettet Kontrakt. En psykisk degenereret, aandssvag, kønslig abnorm Mand, der tidligere havde været straffet for og i 1924 igen havde begaaet en Række Sædelighedsforbrydelser mod Drengene, dømt efter den senere Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1 til at tvangsindlægges paa en Aandssvageanstalt	178
Da Forbudet mod Opsigelse af Lejemaal ifølge Lov Nr 168 af 1 Maj 1923 bortfaldt den 1 April 1924, fandtes en i Maj 1924 sket Opsigelse af et Lejemaal i Bloustrød til Nov s A gyldigt, uagtet den senere Lov Nr 163 af 4 Juni 1924 ændrede Tidsbestemmelserne i førstnævnte Lov	363
	549

Læger.

En Læge, der havde købt en Landpraksis, fandtes ikke at have godtgjort, at der var meddelt ham saadanne urigtige Oplysninger om denne, at han kunde forlange den aftalte Købesum nedsat	96
En Mand der led af Eksem paa Benet, blev behandlet herfor paa et Sygehus med ufiltrerede Røntgenstråler. Kort efter fik han et Saar paa samme Sted og 1½ Aar efter Koldbrand,	

der nødvendiggjorde Hospitalsindlæggelse med senere Operation og Transplantation af Væv, hvorefter han blev Invalid paa Benet. Han søgte Erstatning herfor hos Lægen og hos Sygehuset, men de irifandtes, idet der ikke var paavist nogen Fejl i Behandlingen, som efter Retslægeraadets Erklæring havde været forsvarlig 547

Mageskifte.

Antaget at en Proprietær ikke havde fyldestgørende Grund til at træde tilbage fra en med en anden Proprietær afsluttet Mageskiftekontrakt 141

Manddrab (Forsøg paa).

En 19aarig Mand, som paa en Automobiltur havde forsøgt først at forgive Chaufføren med Cyankalium og derefter skyde ham med en Revolver, og som af Retslægeraadet betegnedes som et degenereret Individ, hos hvem de psykiske Abnormiteter periodevis var saa stærk fremtrædende, at han maatte anses for sindssyg, dømt efter Strfl § 38 til at undergives Sikkerhedsforanstaltninger 611

Maskiner.

To Fiskere havde af en Maskinfabrik købt en brugt, men driftssikker Motor. Der sendtes dem en ældre Motor, som lige var taget op af en Fiskerbaad, og hvis Lejer var slidt, og da den krævede en betydelig Istandsættelse, var Fiskerne berettigede til at afvise den og kræve deres Udgifter erstattet af Fabrikken 645

Mejerier.

En Gaardejer, der i en Aarrække paa Søn- og Helligdage — paa hvilke Mælkens Flødeindhold ikke blev kontrolleret af det Andelsmejeri, hvortil han leverede sin Mælk — havde forfalsket Mælken ved Tilsætning af skummet Mælk, idømt Fængsel paa sædv Fangekost i 40 Dage efter Lov Nr 108 af 18 April 1910 § 5, 1 Stk.

Hans Hustru, der af og til havde taget noget Fløde af den til Mejeriet hensatte Mælk, idømt en Bøde til Statskassen af 100 Kr efter samme §'s 2 Stk 123

Mened.

En Tiltalt, der mod sin Benægtelse fandtes skyldig i Mened under en Paternitetssag, anset efter Strfl § 150 med Forbedringshusarbejde i 2 Aar 361

Mæglere.

En Skibsagent i Korsør, der havde hjulpet Skibsførere med at toldklarere deres Skibe, fandtes ikke at have krænkede autoriserede Mægleres Eneret, idet han ved sine Henvendelser til Skibsførerne havde gjort dem bekendt med Forskellen og havde ladet dem selv underskrive Klareringsdokumenterne. 447

Mønt.

En Bank i Flensborg, der den 16 Okt 1923 i Tyskland var dømt til at betale en dansk Mand ca 600 000 Reichsmark med Renter fra 11 Okt 1920, søgtes af denne her i Landet til efter tysk Ret at betale en Erstatning af ca 62 000 Kr paa Grund af Markkursens Fald under den 3aarige Rets sag. Banken fri fandtes, allerede fordi det ikke var godtgjort, at Banken efter tysk Ret var Skyld i nogen Forhaling 460

En dansk Mand havde i 1892 tegnet en Livsforsikring paa 8000 Kr i det svenske Livsforsikringsselskab »Nordstjernan« gennem dets herværende Generalagentur mod Præmiebetaling til 1911. Efter hans Død i 1924 fandtes hans Arvinger berettigede til at kræve Forsikringssummen udbetalt i svenske Kroner, da Selskabet, der ikke havde været knyttet hertil Landet paa den i Lov Nr 72 af 29 Marts 1904 foreskrevne Maade, havde modtaget alle Præmierne for den i Sverrig udstedte Police i Kroner til pari Kurs. Ej tillagt Betydning, at den Forsikrede i nogle Aar, efter at Kursforskel var opstaaet, havde faaet Bonus tilsendt i danske Kr 465

Kongeriget Danmarks Hypothekbanks Obligationer 1 Serie lød paa Kroner, Francs og Reichsmark og var bl a betalbare i Stockholm i »Kronor« ved Stockholms Enskilda Bank. De blev dog ikke udbudt i Sverrig og omsattes uden at der lagdes Vægt paa denne Bestemmelse. I 1923 købte en Svensker nogle af disse Obligationer og krævede i Hh t den ovennævnte Bestemmelse Indløsning i svensk Mønt, men dette Krav fandtes uhjemlet 543

Næringsvæsen.

Antaget, at Malerier ikke falder ind under de i Fr 13 Februar 1775 omhandlede Varer, med hvilke Omløben er forbudt .. 238

Antaget, at Københavns Kommunes Udsalg af Fisk m m var oprettet og blev drevet uden Fortjeneste til Forsyning af Kommunens Beboere som social Foranstaltning og derfor ikke faldt ind under Næringslovens §§ 1 og 34 om Næringsadkomst og Udsalgssted 368

Overformynderiet.

En Kapital bestyredes i Hh t et Testamente under Overformynderiet til Rentenydelse for R, efter hvis Død den skulde

tilfalde R's Arvinger efter Loven. En Mand, der ifølge Dom havde et Beløb tilgode hos en Datter af R, foretog hos Overformynderiet Udlæg i Datterens Andel i Kapitalen. Berettigelsen af dette Udlæg kunde Overformynderiet som Bestyrer af Kapitalen søge prøvet ved Paaanke 390

Pant.

En Gaardejer K købte 5 Kælvkøer af S, uden at der blev talt om, naar Betalingen skulde erlægges. Et Par Uger senere købte K igen 3 Køer af S, men da han ikke havde Penge, blev alle 8 Køer opført paa en Købekontrakt med Forbehold af Ejendomsretten for S. Kort efter gjorde en Panthaver Udlæg i Gaarden. Da det ikke ved Salget af de 5 Kælvkøer var bragt paa det Rene, om S forbeholdt sig Ejendomsretten, antoges de at være solgt paa Kredit og var derfor indgaaet under Panthaverens Pant i Besætningen, hvorfor den senere Købekontrakts Bestemmelse om dem var uden Betydning 357

En Panthaver P, der havde taget en bortforpagtet Ejendom til brugeligt Pant, antog Forpagteren F som Bestyrer mod et dagligt Vederlag, som F dog skulde tilbagebetale, hvis Høsten ved Dom maatte blive ham tilkendt. Efter Aftale med P solgte F Høsten til en Købmand, som efter at Høsten var tilkendt F, udbetalte Købesummen til denne. Ejendommen blev senere af en anden Panthaver solgt ved Tvangsauktion, og P fandtes da ikke at kunne kræve Dækning af Pantet for det til F udbetalte Vederlag, da han havde ladet F bortsælge Høsten uden at sikre sit Krav tilstrækkeligt 564

Patenter.

Et Patent paa traadløse Telegrafapparater kendt ugyldigt i Hh t Patentlov Nr 69 af 13 April 1894 § 1 Nr 3, da Patentet i Forvejen var beskrevet i en i Tyskland offentliggjort Patentbegæring fra samme Ansøger, og Fristen efter § 28 for samtidig Beskyttelse heri Landet var overskredet.

Tre andre Patenter for det tyske Telefunken T fandtes ikke at kunne gøres gældende mod en Overtræder heri Landet, da der senere her for Marconiselskabet M var udstedt lignende Patenter, som i Hh t Lov Nr 59 af 12 Jan 1915 jfr Adg Nr 169 af 28 Maj s A havde Fortrinsret for T's Patenter, da M's Patentbegæring i Amerika var indgivet tidligere end T's danske Begæring. At T's Patentbegæring i Tyskland var endnu ældre, fandtes uden Betydning, allerede fordi Fortrinsret fra saadant Tidspunkt ikke var begært i T's danske Ansøgninger 85

En Fabrik, som havde solgt nogle Kærneæltre, der var saa-

Pag

ledes indrettede, at Tøndens og Valsernes Omdrejningshastighed kunde varieres under Brugen, fandtes derved at have krænknet det en anden Fabrik meddelte Patent paa Kærneælttere med let omskiftelig Valsehastighed og tilpligtedes at betale Erstatning	169
O havde solgt Patentet paa en af ham opfundet Frysemetode til et Frysningsselskab. Efter at O senere havde gjort en ny Opfindelse, overdrog han ved Kontrakt af Nov 1920 ogsaa Patentet herpaa til Selskabet, saaledes at han ved eventuelt Salg til fremmede Lande skulde have 15 pCt af Salgssummen, hvad enten det nye Patent solgtes alene eller i Forbindelse med det gamle. Derimod havde Selskabet Ret til uden Vederlag at overlade det nye Patent til Landet, der alt havde erhvervet det gamle. Man regnede herved fra begge Sider med, at det gamle Patent gennem United Export Co (Det transatlantiske Selskab) var solgt til Frankrig. Senere viste det sig imidlertid, at Salget til Frankrig ikke var gaaet i Orden, men at dog U E C erkendte sin Forpligtelse til at dække den forudsatte Salgssum mod tillige at faa Retten over det nye Patent for Frankrigs Vedk. Antaget, at O ikke kunde fordre 15 pCt af dette Salg	220
Udtalt, at et Patentbureaus Behandling af en Patentsag var uforsvarlig. Da det imidlertid ikke var godtgjort, at vedkommende Klient havde lidt noget i Forbindelse med Bureauets Forsømmelighed staaende Tab, blev Bureauet frifundet i en af ham mod Bureauet anlagt Erstatningssag	662

Pension.

Antaget, at Pensionen til Enken efter en Mand, som paa Grund af Tjenesteforseelelse var afskediget af Københavns Kommunes Tjeneste, og hvis Pension derfor var fastsat efter Vedtægtens § 32, maatte fastsættes efter lignende Regler som de i § 32 indeholdte	81
En Tjenestemand under Københavns Kommune, som havde opnaaet Pensionsret efter den ældre Vedtægt, men hvis Stilling efter Vedtægten af 31 Marts 1920 ikke var forbundet med Pensionsret, havde ifølge denne Vedtægts § 114 kun Krav paa Pension i Forhold til de tidligere Lønbestemmelser	186
En Konsulent for et Elektricitetsværk var afskediget uden Varsel. Da Afskedigelsen fandtes uberettiget, tilkendtes der ham 3 Maaneders Løn samt Pension efter Værkets Pensionsvedtægt, idet han inden de 3 Maaneders Udløb vilde have opnaaet de 5 Aars Tjeneste, der var Betingelse for Pensionsret.	260

Politi.

En beruset Mand, der flere Gange var vist bort fra en Restauration, hvor han søgte at komme ind efter Lukketid, greb

fat i en Politibetjent, der satte ham ud, og slog eller greb denne i Ansigtet, og da han ikke vilde slippe, slog Betjenten ham med sin Stav, og da han atter slog løs paa Betjenten, tilføjede denne ham nogle Slag med Staven i Hovedet. I Nattens Løb døde Manden, idet en Pulsaare i Hjernen var bristet ved Knusning af Hjerneskalen. Betjenten, der tiltaltes til Straf efter Strfl § 125 jfr § 144 og § 188, frifandtes, da han efter Angrebets Voldsomhed havde været berettiget til at væрге sig med Staven; denne viste sig at være et farligere Vaaben end han havde vidst

453

Politimestre.

En Politimester, der af en Boelsmand ved et meningsløst Søgmaal sagsøgte til at udlaane Kriminaldommeren i Kolding nogle nærmere angivne Dokumenter, frifundet

225

Prækclusion.

En Inspektør F paa en under et Grevskab hørende Gaard indmeldte sig som Medlem af en Kartoffeldyrkerforening. Efter at være fratraadt sin Stilling gjorde F gældende, at det var paa Grevskabets Vegne han var optraadt; men heri fik han ikke Medhold bl a under Hensyn til hans Passivitet, da Foreningen, medens Proklama i Besidderens Bø løb, afkrævede F Andel i Foreningens Underskud med Forbehold om yderligere Krav

479

Reklamation.

En Forretning K købte et Lastautomobil af en Type, der var beregnet paa at bære en Vægt af een Ton, men med Garanti for at det, efter at Fjedrene var forstærket kunde bære to Tons. Selv om dette maatte forstaas som en Garanti for, at Vognen ogsaa kunde blive indregistreret med en saadan Bæreevne, kunde K ifølge Købelovens § 54 ikke efter et Aars Forløb gøre Ansvar gældende mod Sælgeren i den Anledning ..

569

Retsafgifter.

Antaget, at Retsafgiften af en Sag, hvorved en Fogedforretning paaankes til Landsret, bør beregnes efter Retsafgiftslovens Regler om Afgifterne i borgerlige Domssager i første Instans

68

Sagførere.

En Sagfører, der havde bistaaet en Gaardejer ved Købet af en Ejendom, tilpligtet at erstatte Køberen 20 000 Kr til Dækning af det Tab, som Køberen led ved ikke at kunne gennem-

føre Handlen, idet Sagføreren ikke havde skaffet sig Kundskab om og oplyst for ham, at en af de af ham overtagne Panteobligationer forfaldt ved Ejerskifte, og at det i en anden var bestemt, at ny Obligation skulde udstedes inden 3 Maaneder efter Ejerskifte	3
En Sagfører, der for en Kreditor havde opnaaet Betaling af en Fordring paa 40 000 Kr, indgav kort Tid derefter for en anden Kreditor Begæring om Skyldnerens Konkurs. Skyldnerens Hustru, der angav at have skaffet de 40 000 Kr, søgte da Sagføreren til at erstatte hende Beløbet, men denne fri fandtes, da han ikke antoges at have givet noget Tilsagn om ikke at medvirke til saadan Retsforfølgning, men netop forbeholdt sig sin Handlefrihed som Sagfører	434
En Sagfører, der havde haft en Del Fordringer til Inkasso i over et Aar, hvorefter det viste sig, at alt hvad der var indkommet var medgaaet til Omkostninger, og som ikke havde gjort tilstrækkelig Rede for hvad han havde foretaget sig, dømt til at tilsvare en skønsmæssig Erstatning	493
Sagførraadet havde paa Grund af en en Sagfører overgaaet Betleridom suspenderet ham fra Sagførvirksomhed i et Aar, men denne Beslutning blev ophævet af Vestre Landsret. Antaget, at Sagførraadet og dets Formand ikke havde paadrøget sig Erstatningsansvar herved eller ved at Sagen var omtalt i Sagførersamfundets Medlemsblad	597

Servituter.

I 1882 solgte Ejeren af Nordre Onsgaard i Hellerup en Parcel paa Hjørnet af Strandvejen og Lille Strandvej (Matr Nr 16 ai og 16 ak) med Benyttelses- og Bebyggelsesservitut, særlig forsaavidt angik Bygningens Afstand fra de to Veje, og paa tog sig samtidig en tilsvarende Byggebegrænsning for det øst derfor liggende Areal, dog kun i en Udstrækning af 100 Alen. I de følgende Aar udstykkedes og solgtes fra Onsgaard hele den store Strækning langs Lille Strandvej og Lemches Vej til Villabebyggelse og med noget forskellig Afstandsservitut. Antaget, at samtlige Parcellers Ejere havde Paataleret m H t Afstandsservituten ogsaa for Matr Nr 16 ai og 16 ak's Vedk og kunde forlange en dér i Strid med Servituten opført Bazarbygning fjernet	148
--	-----

Sikkerhedsforanstaltninger.

En psykisk degenereret, aandssvag, kønsligt abnorm Mand, der tidligere havde været straffet for og i 1924 igen havde begaaet en Række Sædelighedsforbrydelser mod Drengene, dømt efter den senere Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1 til at tvangsindlægges paa en Aandssvageanstalt	363
---	-----

	Pag
En Ekshibitionist dømt i Medfør af Lov Nr 133 af 11 April 1925 til at tvangsindlægges paa Forvaringsanstalten paa Sundholm.	693
En slet begavet, aandelig uudviklet og kønslig degenereret 19-aarig Mand, der tidligere var straffet for uterlig Behandling af Smaapiger og igen havde gjort sig skyldig i lignende Forhold, men i ringe Grad, og som af Retslægeraadet betegnedes som farlig for den offentlige Sikkerhed, blev af Landsretten dømt til at tvangsindlægges paa en Forvaringsanstalt, men af Højesteret idømt Straf efter Strfl § 176, jfr § 173 ..	639
En ringe aandelig udviklet, psykisk abnorm 28aarig Mand med sygelig udviklet (pueril) Kønndrift, som var straffet 6 Gange for uterligt Forhold mod Smaapiger, oftest bestaaende i Blottelser af disse, og hvis Kønsliv ikke mere lod sig rette, som nu havde gjort sig skyldig i et lignende Forhold, og hvem Retslægeraadet erklærede farlig for den offentlige Sikkerhed, blev dømt til at tvangsindlægges paa Forvaringsanstalt	642

Sindssyge.

En Boelsmand havde solgt en Del af sin Ejendom til en Nabo for et Vederlag, der skønnedes passende, og han og hans Nærmeste havde vedstaaet Handlen under flere Forhandlinger. Senere vægrede han sig ved at udstede en i Anledning af Handlen krævet Deklaration m v, og efter at være indlagt paa et Sindssygehospital tog han sig af Dage. Selv om han havde været sindssyg, antoges han ikke at have manglet Evnen til at handle fornuftmæssigt, og hans Arvinger dømtes derfor til at fuldbyrde Handlen, jfr Lov 277 af 30 Juni 1922 § 65	439
En 19aarig Mand, som paa en Automobiltur havde forsøgt først at forgive Chaufføren med Cyankalium og derefter skyde ham med en Revolver, og som af Retslægeraadet betegnedes som et degenereret Individ, hos hvem de psykiske Abnormiteter periodevis var saa stærk fremtrædende, at han maatte anses for sindssyg, dømt efter Strfl § 38 til at undergives Sikkerhedsforanstaltninger	611

Skadesløsbrev.

Ikke fundet godtgjort at et Firma havde noget Krav paa et andet Firma i Anl af et af dette urstedt Skadesløsbrev	540
--	-----

Skatter.

Antaget, at der ved de i Lov Nr 563 af 4 Oktober 1919 §§ 1 og 11 indeholdte Regler om Afløsning af Len, Stamhuse og Fideikommisgodser mod Indbetaling af 25 eller 20 pCt af Værdien til Statskassen var lagt en Gældsbyrde paa saadanne

	Pag
Eiendomme, som Besidderen kunde fradrage i Ejendommens Værdi ved Beregningen af Formueskat ogsaa i de Aar, der forløb, før Afløsning faktisk fandt Sted	27
Antaget, at Københavns Kommune i Henhold til Lov Nr 62 af 1 Marts 1920 § 3 kunde kræve Erhvervsskat af en paa Frederiksberg boende, men hos et københavnsk Firma fast ansat Handelsrejsende, skønt hans Indtægt udelukkende hidrørte fra Provision, som han havde tjent ved at optage Ordre i Provinsen	38
De samvirkende Fagforeninger for Roskilde og Omegn, der omfattede 32 faglige og politiske Foreninger i Roskilde, havde foranstaltet to Teaterforestillinger for disse Foreningers Medlemmer, ialt ca 2500 med Familie. Antaget, at der ikke tilkom Statskassen Afgift heraf efter Lov Nr 104 af 1 April 1922 som af offentlige Forestillinger, hvortil efter Politivedtægten krævedes Politiets Tilladelse	90
§ 13 i Lov Nr 149 af 10 April 1922 giver ikke den Skattepligtige Hjemmel til at fradrage ham paalignede, men endnu ikke forfaldne Skatter ved Beregningen af den skattepligtige Formue	121
P, der var Ejer af »Magasin du Nord's Vesterbro-Afdeling«, solgte i 1919 Forretningen til den hidtidige Bestyrer mod Betaling af P's deri indestaaende Værdier med Tillæg af 70 000 Kr samt »som P's Andel i Forretningens Overskud for 1919—20 og 1920—21« 150 000 Kr (eventuelt 125 000 Kr) for hvert af disse Aar. E O og særlig under Hensyn til, at disse saakaldte Overskuds-Andele skulde betales i det Væsenlige uafhængigt af Forretningens virkelige Gang, betragtedes de som Dele af Købesummen. Køberen kunde derfor ikke ved Beregningen af sin Indkomstsskat fradrage dem i sin Indkomst for de to Aar	154
Et Ingeniørfirma, der havde Anlæget af flere Havne paa Færøerne i Entreprise, havde til Ledelsen af Arbejdet en Ingeniør boende i Thorshavn i et Hus, som Firmaet havde maattet opføre. Skønt Ingeniøren brugte et af Rummene som sit Kontor med Telefon i Firmaets Navn m m, fandtes Firmaet ikke at have et saadant Forretningslokale dér, at det var erhvervsskattepligtigt efter Lov Nr 79 af 12 April 1911 § 7	374
En Skatteyder havde, uden at hans Skatteansættelse forandrede, indgaaet et Forlig med Skattemyndighederne om Efterbetaling af Statsskat, idet hans Selvangivelser for nogle Aar havde vist sig at være for lave, hvad dog ikke skyldtes Svig fra hans Side. Efter Kommunens Forlangende betalte han derefter et tilsvarende Beløb i Kommuneskat; men da Kommunen — før Lov Nr 51 af 13 Febr 1922 § 17 — havde været uberettiget til at stille saadant Krav, dømtes den til at tilbagebetale ham Beløbet	421
Lignende Sag	423

	Pag
Efter at en Skatteyder — før Lov Nr 51 af 13 Febr 1922 § 17 — havde indgaaet et Forlig med Skattemyndighederne om Efterbetaling af Statsskat for nogle Aar, hvor hans Skatteansættelse havde været for lav, uden at selve Ansættelserne dog blev forandret, havde Landsoverskatteraadet ikke haft Hjemmel til senere at forandre Ansættelsen af Hensyn til Kommuneskatten	503
Betingelsen i Lov Nr 73 af 29 Marts 1924 § 2, 3 Stk for en Sømands Skattepligt til Kommunen, at hans Skib gaar i Fart mellem Havne her i Landet og Udlandet, fandtes ikke fyldestgjort ved, at det Trampskib, hvormed han sejlede, enkelte Gange havde anløbet danske Havne, men iøvrigt sejlet mellem fremmede Havne	514
Et Medlem af Arbejdsgiverforeningen ansaas i Hh t Statsskattelov Nr 149 af 10 April 1922 § 6 a berettiget til i sin skattepligtige Indkomst som Driftsudgift at fradrage den Del af sit Kontingent til Arbejdsgiverforeningen, der dels som Bidrag til Strejkeforsikringsfond maatte betragtes som egentlig Forsikring, dels var Vederlag for Bistand ved Lønaftaler m m	607
Antaget at følge af Bestemmelserne i Lov Nr 149 af 10 April 1922 §§ 4 og 9, at der til Grund for Ansættelsen til Statsskat ikke kan regnes med Indkomsten for noget længere Tidsrum end et Aar, og at der ikke for bestaaende Selskabers Vedkommende er sket nogen Forandring heri ved Reglerne i §§ 35 og 36 om Beskatningen af ny tilkomne og af opløste Selskaber	637

Skibe.

Et norsk Dampskibsselskab, der havde bestilt et Træskib med Motor til Fart paa Nordnorge hos en Skibsbygger i Faaborg, anset berettiget til at nægte at modtage Skibet og kræve de betalte Rater tilbage, da Skibet ikke var bygget til den Klasse i Norsk Veritas, der krævedes til saadan Sejlsads, og ogsaa iøvrigt led af forskellige tildels væsenlige Mangler	10
---	----

Skøter.

Antaget, at den Degnene paa Fejø i Ovsst m D L 2—15—13 paahvilende Kornafgift, som ved kgl Resol af 7 Juli 1688 var tillagt Degnekaldet paa Askø, var bortfaldet ved Lov 23 April 1850 § 1	384
--	-----

Spedition.

Et Firma tilpligtet at betale et Speditionsfirma forskellige Beløb i czekoslovakisk og dansk Mønt mod Udlevering af et	
--	--

Markdepot og en Forsikringspolice vedrørende nogle under Sagen omhandlede Varer	283
---	-----

Stempelvæsen.

En Mand solgte sin Ejendom tilligemed en af ham deri drevet Dansesal. Antaget, at der efter Stempellov Nr 113 af 1 April 1922 § 61 kun skulde svares 1 Klasses Stempel af Vederlaget for den faste Ejendom, og at Værdien af Forretningen ikke kunde medregnes hertil	458
---	-----

Strafferetspleje.

Vestra Landsret havde ved Kendelse nægtet at tage en af en Tiltalt fremsat Ankebegæring til Følge, idet Tiltalte antoges at have givet bindende Afkald paa Anke. Kendelsen blev af Tiltalte paakæret til Højesteret, der imidlertid afviste Kæremaalet i Hh t Rpl § 968, 3 Stk, da Justitsministeriets Tilladelse til dets Indbringelse ikke forelaa	111
En af Domfældte i en Straffesag iværksat Anke afvist i Henhold til Rpl § 942, da han ved Dommens Forkyndelse havde erklæret sig tilfreds med den og nogle ham senere tilgaaede Erklæringer fra en Medtalt om hans Skyld fandtes aabenbart betydningsløse	354
En Sag om Anvendelse af Sikkerhedsforanstaltninger efter Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1 antoges ikke at kræve Nævnningers Medvirken. Skønt Tiltalte af Landsretten den 8 April 1925 var idømt Straf efter Strfl § 177 jfr tildels § 46 og efter § 185, fandtes Loven af 11 April 1925 at kunne bringes til Anvendelse under Anken til Højesteret. At Statsadvokaten havde beordret Landsrettens Dom fuldbyrdet, fandtes ikke at afskære Rigsadvokaten fra at paaanke Sagen, jfr Rpl §§ 942 og 826	363
En Domfældt, der havde frafaldet en tidligere begært Anke af en Straffedom og derefter var hensat til Afsoning af Straffen, antoges at have givet bindende Afkald paa Anke efter Rpl § 942, hvorfor en efter hans senere Begæring iværksat Anke afvistes	406
En Tiltalt der under en Nævningesag efter Strfl §§ 185 og 210 var ikendt Forbedringshusarbejde i 1 Aar, havde paaanket Dommen, idet han bl a gjorde gældende, at Nævningernes Erklæring var blevet fejlagtig, fordi det ikke var fremhævet i Spørgsmaalene til dem, at der til Anvendelse af de nævnte §§ krævedes Forsæt. Antaget, at en saadan Bemærkning i Spørgsmaalene ikke var nødvendig	427
En Sigtet der af Fængselslægen var betegnet som et ret normalt Individ, fandtes paa Grundlag af Retslægeraadets Hensetting at kunne indlægges til Observation paa en Sindssyge-	

	Pag
anstalt efter Beslutning af Retten under Forundersøgelsen i Henhold til Retsplejelovens § 744 af Hensyn til Spørgsmaalet om Anvendelse af Sikkerhedsforanstaltninger efter Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lovens § 2	432
Antaget, at en Tiltalt, mod hvem der først under Anke til Landsretten var gjort Anvendelse af den i Mellemtiden udkomne Lov Nr 113 af 11 April 1925 om Sikkerhedsforanstaltninger, kunde paaanke Sagen til Højesteret, uden at Tilladelse efter Rpl § 966 var fornøden	642
En Begæring fra en for Fornærmelser mod en Dommer sigtet Person om Fremlæggelse af »Dansk Krigs- og Søforsikrings« Protokoller ikke fundet at kunne tages til Følge mod Krigs- og Søforsikringens Protest, da Protokollerne ikke kunde antages at være til Nytte paa den af Sigtede antagne Maade, og der ej heller var oplyst nogen anden berettiget Interesse i deres Fremlæggelse	665
Begæring om Genoptagelse af en Straffesag afvist	684

Sygehuse.

En Mand der led af Eksem paa Benet, blev behandlet herfor paa et Sygehus med ufiltrerede Røntgenstråler. Kort efter fik han et Saar paa samme Sted og 1½ Aar efter Koldbrand, der nødvendiggjorde Hospitalsindlæggelse med senere Operation og Transplantation af Væv, hvorefter han blev Invalid paa Benet. Han søgte Erstatning herfor hos Lægen og hos Sygehuset, men de frifandtes, idet der ikke var paavist nogen Fejl i Behandlingen, som efter Retsslægeraadets Erklæring havde været forsvarlig	547
--	-----

Sædelighedsforbrydelser.

En Tiltalt anset i Medfør af Strfl §§ 228 og 185 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage for Tyveri og Uterlighed overfor Smaa piger	115
En Mand, der var udkrevet efter Behandling for Gonorrhoe, men med Forbud mod Samleje og med Tilkendegivelse af, at han ikke maatte betragte sig som helbredet, før en Læge havde erklæret ham for rask, og som efter kun at have behandlet sig selv i nogle Uger, indtil han troede sig rask, plejede Samleje med to Kvinder, af hvilke den ene antagelig blev smittet af ham, straffet efter Strfl § 181	302
En psykisk degenereret, aandssvag, kønsligt abnorm Mand, der tidligere havde været straffet for og i 1924 igen havde begaaet en Række Sædelighedsforbrydelser mod Drengene, dømt efter den senere Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1 til at tvangsindlægges paa en Aandssvageanstalt	363
En Tiltalt anset for uterligt Forhold i Medfør af Strfl § 185, jfr midlertidig Lov 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sæd-	

	Pag
vanlig Fangekost i 40 Dage	404
En Tiltalt ikendt Forbedringshusarbejde i 1 Aar i Medfør af Strfl §§ 185 og 210	427
En Tiltalt anset efter Strfl § 168, 1 Pkt, jfr §§ 46 og 39 med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder	517
En Mand der var tiltalt for nogle mindre Uterligheder overfor en 9 Aars og en 5 Aars Pige, frifandtes, idet der efter Omstændighederne ikke ved Pigernes Forklaringer fandtes at være tilvejebragt tilstrækkeligt Bevis for hans Skyld	539
En Ekshibitionist dømt i Medfør af Lov Nr 133 af 11 April 1925 til at tvangsindlægges paa Forvaringsanstalten paa Sundholm.	693

Søfart.

Det norske Dampskib »Visna« grundstødte ca 5 Kvartmil SSO for Falsterbo og sendte et Radiotelegram til »Svitzer« om, at det befandt sig »5 Mil NNV af Falsterbo« og behøvede øjeblikkelig Hjælp. Svitzer sendte et Skib til Hjælp, men dette, der sinkedes stærkt af Is, fandt ikke »Visna«, og »Visna« blev hjulpet af andre Skibe. Antaget, at »Visna« hverken som Følge af det i Telegrammet indeholdte Ønske om Hjælp eller som Følge af den deri indeholdte unøjagtige Angivelse af Grundstødningsstedet var pligtig at erstatte Svitzer Udgifterne ved det resultatløse Forsøg paa at bringe Hjælp	40
En tysk Dampers »Ostara« der var paa Vejen til København med Koks, strandede den 6 Februar 1924 syd for Nordre Røse og kom efter Assistance af Svitzer løs den 13 s M. Bjærgelønnen blev af Sø- og Handelsretten sat til 36 000 Kr og denne Afgørelse stadfæstedes af Højesteret	271
Ved S/S »Teespool«s Ankomst til Aarhus fra Baltimore viste det sig, at Kornladningen var beskadiget af Vand, der var trængt ned i Lasten gennem et Hul i Trunkdækket, hvor en Bolt var faldet ud under Rejsen. Skønt Bolthullet var tæret af Rust i længere Tid, fandtes Rederiet ikke ansvarligt for Skaden efter Sølov § 142, da bl a ogsaa Boltens var efterset inden Afrejsen, uden at nogen Mangel kunde opdages	518
Skonnerten »Lydia« var fragtet til at føre en Ladning Tømmer fra Maivaperä Kaj, Brahestad, til Svendborg, og i Certepartiet var bestemt, at hvis Lægtene behøves, er disse for Befragterens Regning. Paa Grund af ringe Vanddybde ved Kajen maatte den sidste Del af Ladningen føres ud til Skibet ved Lægtene. Antaget, at Udgiften hertil, uanset Sølov § 116, 2 Stk og uanset Vedtagelsen af Kajen, paahvilede Befragteren i Hh t Certepartiets Bestemmelse	623

Sø- og Handelssager.

En af Tolddepartementet paakæret Kendelse, hvorved Sø- og Handelsretten e O nægtede at henvise en for den indbragt Sag om Spritsmugling til Østre Landsret, stadfæstet	73
--	----

Søterritoriet.

Odense Kommune søgte Bevilling til Inddæmning og Tørlægning af Lumby Strand bl a for at spare en Del af de aarlige Udgifter til Odense Kanals Opmudring. Nogle Lodsejere ved Stranden, hvis Syltunge paa Grund af Vandets periodiske Oversvømmelser gav særlig god Græsning, fandtes imidlertid berettigede til at modsætte sig, at saadan Bevilling gaves .. 305

Tilbagesøgning.

En Skatteyder havde, uden at hans Skatteansættelse forandrede, indgaaet et Forlig med Skattemyndighederne om Efterbetaling af Statsskat, idet hans Selvangivelser for nogle Aar havde vist sig at være for lave, hvad dog ikke skyldtes Svig fra hans Side. Efter Kommunens Forlangende betalte han derefter et tilsvarende Beløb i Kommuneskat; men da Kommunen — før Lov Nr 51 af 13 Febr 1922 § 17 — havde været uberettiget til at stille saadant Krav, dømtes den til at tilbagebetale ham Beløbet 421
Lignende Sag 423

Tilregnelighed.

Bestemt i Medfør af Straffelovens § 38, 2 Stk, at der af Øvrigheden skulde træffes Sikkerhedsforanstaltninger overfor en 65-aarig Person, der mod sin Benægtelse fandtes skyldig i Brandstiftelse, og som af Overlægen paa det Sindssygehospital paa hvilket han havde været indlagt til Observation, var erklæret for at være hverken aandssvag eller sindssyg, men som efter Retslægeraadets Mening var lidende af Forrykthed og farlig for den offentlige Sikkerhed 267

Tjenesteforhold.

En Konsulent for et Elektricitetsværk blev afskediget uden Varsel, særlig fordi han, der af Værket havde faaet Løfte om, at dette vilde betale Undervisning i Automobilkørsel for ham med 100 Kr, havde foranlediget dette Beløb udbetalt til den, der havde undervist ham, skønt der, da han samtidig havde afkøbt denne et Automobil, intet skulde betales for Undervisningen, hvorimod han havde fradraget 100 Kr i Købesummen. Da denne Afskedigelse fandtes uberettiget, tilkendtes der Konsulenten 3 Maaneders Løn.

Tillige tilkendtes der ham Pension efter Værkets Pensionsvedtægt, idet han inden de 3 Maaneders Udløb vilde have opnaaet de 5 Aars Tjeneste, der var Betingelse for Pensionsret 260

En Grosserer, der ofte var paa Rejse, antog en fraskilt Dame som Leder af sit Kontor. Da hun, skønt det var sagt hende,

	Pag
at han ikke vilde have en gift Dame, havde skjult, at hun var frugtsommelig, fandtes hun, da hun kort efter i hans Fraværelse udeblev paa Grund af Fødslen, med Rette afskediget uden Varsel	418
Tilkendt en Mand, der i nogle Aar havde været Bestyrer af nogle en Kommissionær i de sønderjyske Landsdele før Genforeningen og til Bortsalg efter denne købte Gaarde, uden at der ved de i Tidens Løb førte Forhandlinger nogensinde var truffet endelig Aftale om Lønnens Størrelse, et Restbeløb herfor paa Grundlag af de foreliggende Oplysninger om hans Stilling og om hvad der paa Egnen regnedes som passende Løn	445

Tjenestemænd.

En Togbetjent, der gentagne Gange havde nægtet at gøre Stationstjeneste, fandtes med Føje afskediget, saaledes at han i Medfør af Tjenestemandsløvens § 8, 2 Stk og dens § 54, smh m § 61, hverken kunde fordrø 3 Maaneders Løn eller havde retligt Kræv paa Pension	202
En Sekretær i Generaldirektoratet for Postvæsnet blev d 8 Dec 1920 paa Grund af Forsømmelighed afskediget med Maanedens Udgang, saaledes at Bestemmelse om eventuel Pension skulde træffes ved Finansloven (Tjenestemandsløvens § 61), hvor den imidlertid ikke blev bevilget. I Maj 1924 anlagde han Sag mod Finansministeriet for at faa Pensionsret anerkendt; men Ministeriet frifandtes, da Afskedigelsen fandtes at have Hjemmel i § 54, idet den var nødvendiggiort ved hans Forhold, og dette ikke var ham utilregneligt. E O ikke tillagt afgørende Betydning, at den Fremgangsmaade, der fra Generaldirektoratets Side var fulgt til Opfyldelse af Kravet om Forhør i §§ 17 og 18, var mangelfuld ..	211

Told.

Et Fiskerfartøj paa 19 Tons, i hvilket en Bank havde Underpant for et Laan paa 10 000 Kr, benyttedes til Spritsmugling og blev i den Anl konfiskeret i Hh til § 19 i Lov Nr 208 af 31 Maj 1922. Antaget, at Panteretten bortfaldt med Konfiskationen, uanset at Banken havde været ubekendt med Skibets Anvendelse til Smugling	184
---	-----

Tyveri.

En Tiltalt Kvinde anset for Tyveri i Medfør af Strfl § 228, jfr Lov 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fængeskost i 20 Dage	295
En Mand, der en Nat havde indsneget sig i en Kontorbygning for at stjæle og til sit Forsvar medbragt en skarpladt Revol-	

	Pag
ver, som han affyrede mod en Nattevagt, straffet bl a efter Strfl § 229 V, jfr § 45, og Lov 1 April 1911 § 1, 2 Stk — samt for et Pengetyveri fra en beruset Mand — med Forbedringshusarbejde i 5 Aar	303
En Tiltalt anset for Tyveri og Vold mod sagesløs Person efter Strfl § 228 jfr Lov 1 April 1911 § 13 og efter sidstnævnte Lovs § 1, 1ste Stykke med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage	363
En Tiltalt anset for Tyveri i Medf af Strfl § 228, jfr midlertidig Lov af 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage	429
En Tiltalt anset for groft Tyveri i Medfør af Strfl § 229 IV eller i Medfør af Strfl § 241 II efter dens § 238 som for anden Gang begaaet Hæleri med Forbedringshusarbejde i 4 Aar ..	540
En Tiltalt anset i Medfør af Strfl § 228, jfr midlert Lov 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædv Fangekost i 20 Dage	569
En Tiltalt anset for vanemæssigt Hæleri og Tyveri efter Strfl § 239 tildels jfr § 64 og § 228, jfr tildels §§ 52 og 54 med Forbedringshusarbejde i 1 Aar	621

Udeblivelse.

Udtalt, at der intet Hensyn kunde tages til to af en Appellant for Højesteret fremlagte Indlæg fra to udeblevne Indstævnte.	83
En Sag afvist fra Højesteret, da Appellanterne ikke havde givet Møde ved Domsforhandlingen	95
En Sag afvist og Sagens Omkostninger paalagt Appellanten, da denne ved Domsforhandlingen erklærede sig ude af Stand til at procedere den, idet han ikke havde udarbejdet Ekstrakt og da en begært Udsættelse ikke kunde tilstaa	379

Udlandet.

I Foraaret 1918 varetoges de østrigske Interesser i Rusland midlertidig af en dertil oprettet Afd B af det danske Gesandtskab i Petrograd. Efter Bemyndigelse af Krigsministeriet i Wien modtog Afd B forskellige Rubelbeløb til Udbetaling i østrigske Kroner ved den østrig-ungarske Bank i Wien. Antaget, at en Mand, som i Petrograd havde indbetalt ca 114 000 Rubler til Afd B og faaet en Kvittering, hvorefter der gennem det østrigske Krigsministerium vilde blive stillet 200 000 østr Kr til hans Disposition ved nævnte Bank, men som efter den østrigske Regerings senere Stilling ikke havde Udsigt til at faa dette Beløb udbetalt, ikke i den Anledning kunde gøre det danske Udenrigsministerium ansvarligt	76
I 1880 købte den kejserlige russiske Regering en Grund i København og opførte der en Kirke. Siden den russiske Regerings Sammenbrud i 1917 varetoges Kirkens Forhold og Forpligtelser af den herværende ortodokse russiske Menighed.	

Efter at Danmark i 1924 havde anerkendt de forenede socialistiske Sovjetrepublikker, søgte disse sig indsat og Menigheden udsat af Besiddelsen af Kirken, men dette nægtedes, da det ikke fandtes godtgjort, at Sovjet kunde gøre nogen Ejendomsret til Kirken gældende	415
---	-----

Udlændinge.

En hollandsk Handlende anset med Bøde for Overtrædelse af Frd 8 Juni 1839 § 10, jfr § 4, jfr Lov Nr 69 af 29 Marts 1924.	660
--	-----

Umyndige.

En 22aarig Mand, der to Gange var straffet for uterlig Behandling af Smaadrenge, paastodes under en af det Offenlige rejst Sag umyndiggjort saavel i formueretlig som i personlig Henseende under Henvisning til, at han efter Retslægeraadets Erklæring stod paa et meget lavt Trin i aandelig Henseende og maatte antages upaavirkelig af Straf. Paastanden toges ej tilfølg, da det efter det Oplyste ikke kunde antages, at han var ude af Stand til selv at drage tilbørlig Omsorg for sin Person eller iøvrigt var uskikket til at varetage sine Anliggender	109
En 19-aarig Mand, der havde faaet en Skræder til at udlevere sig en Pels delvis paa Kredit uden Hensigt til at betale Restkøbesummen, straffet for Bedrageri efter Strfl § 251. Desuden dømtes han til at erstatte Skræderen Pelsens Værdi, skønt han tidligere var frifundet paa Grund af Umyndighed for at betale Restkøbesummen	573

Vand.

Et Slagteri havde ved at ledé Affaldsvand ud i Skive Aa forgiftet Vandet i denne og derved ødelagt Fiskeriet; men da de Fiskeberettigede ikke var gaaet frem efter § 13 i Ferskvandsfiskerilov Nr 317 af 12 Juni 1917, savnedes der fornødent Grundlag for at tilkende dem Erstatning	100
Et Udstykningsselskab i Vigerslev havde i 1919 ved Deklaration forpligtet sig overfor Københavns Magistrat til aarlig med 7 pCt at forrente og amortisere de ca 38 000 Kr, der af Magistraten var anvendt til Vandledninger i dets Veje, dog at der ved de halvaarlige Afregninger i disse 7 pCt fradroges $\frac{1}{3}$ af det Beløb, der indkom gennem Vandstat fra de Ejendomme, som forsynedes direkte fra disse Ledninger. Antaget, at Selskabet ikke kunde forlange Fradrag beregnet ogsaa for de Ejendomme, som Magistraten i Medfør af Lov Nr 204 af 3 Juli 1916 om Skattelempelser for nye Beboelsesbygninger fritog for Vandstat	200

Vandløb.

Ikke antaget, at en Landvæsenskommission havde overskredet sin Kompetence ved Fordelingen af Udgifterne ved et Vandløbs Vedligeholdelse og Oprensning. Det fandtes ikke at være i Strid med Vandløbslovgivningens Grundsætninger, at der paalagdes Ejeren af nogle Jorder, der ligger ved et Vandløbs vestre Gren eller endnu vestligere, at deltage i Udgiften til Vedligeholdelsen eller Oprensningen af Vandløbets østre Gren

687

Varefalsk.

En Gaardejer, der i en Aarrække paa Søn- og Helligdage — paa hvilke Mælkens Flødeindhold ikke blev kontrolleret af det Andelsmejeri, hvortil han leverede sin Mælk — havde forfalsket Mælken ved Tilsætning af skummet Mælk, idømt Fængsel paa sædv Fangekost i 40 Dage efter Lov Nr 108 af 18 April 1910 § 5, 1 Stk.

Hans Hustru, der af og til havde taget noget Fløde af den til Mejeriet hensatte Mælk, idømt en Bøde til Statskassen af 100 Kr efter samme §'s 2 Stk

123

Varetægtsfængsel.

Erstatning for udstaaet Varetægtsfængsel og for Anholdelse og udstaaet Varetægtsfængsel nægtet (to Sager)

692

Vidner.

En af Sø- og Handelsretten truffet Bestemmelse om at Edsfæstelse af nogle Vidner ikke skulde finde Sted, stadfæstet af Højesterets Kæremaalssudvalg

130

Voldgift.

Under en Strid mellem en finsk Sælger af Trævarer og et københavnsk Firma valgte Firmaet begge Voldgiftsmænd; men da den ene af Voldgiftsmændene stod i intim Forbindelse med Firmaet, erklærede Sø- og Handelsretten den af dem afsagte Kendelse for ugyldig

92

En Bagermester, der af en Tømrermester sagsøgte til Betaling af et Restbeløb ifølge en Byggekontrakt, forlangte Sagen afvist under Paaberaabelse af, at Sagen ifølge Kontrakten skulde afgøres ved Voldgift, men fik ikke Medhold, da han ikke før under den i 1925 rejste Retssag havde begæret Voldgift anvendt, skønt Indsigelser mod Arbejdet, der blev tilendebragt i Sommeren 1923, ifølge Kontrakten skulde fremsættes inden 8 Dage efter Arbejdets Aflevering

182

Voldsforbrydelser.

En Tiltalt Kvinde anset for Vold mod sagesløs Person i Medfør af Lov 1 April 1911 § 1, 2 Stk med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage	278
En Tiltalt anset for Vold i Medfør af Straffelovens § 203 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage. Ved Søndre Landsrets Dom var Tiltalte anset med samme Straf for Vold mod sagesløs Person i Medfør af midlert Strfl § 1, 2 Stk ..	296
En Tiltalt anset for Tyveri og Vold mod sagesløs Person efter Strfl § 228 jfr Lov 1 April 1911 § 13 og efter sidstnævnte Lovs § 1, 1ste Stk med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.	363
A, der paa Gaden følte sig fornærmet af en Udtalelse af B, tilbød B at gaa hen i en Sidegade og afgøre det, hvorefter begge gik derhen; men inden B havde vendt sig rigtig om, tilføjede A ham et Slag i Ansigtet med en Flaske, hvorved B fik Næsen oprevet, hvad der medførte et vansirende Ar. A blev herfor straffet efter Strfl § 203, ikke efter Lov 1 April 1911 § 1	558
En Tiltalt anset for Vold mod sagesløs Person i Medfør af Lov Nr 63 af 1 April 1911 § 1, 2 Stk med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage	644
En Person anset for Vold i Medfør af Straffelovens § 203, jfr Lov 1 April 1911 § 20 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage (betinget Dom)	695

Værneting.

En af en Sagfører ved Vestre Landsret til Erstatning anlagt Sag i Anl af, at Sagførerraadet havde suspenderet ham, og at Sagførerbladet i en Artikel havde omtalt hans Forhold, afvist fra Vestre Landsret, da Sagførerraadet havde sit Hovedforretningslokale i København, hvor ogsaa Sagførerbladet udkom, og da der ikke i Rpl § 244 var Hjemmel for at anlægge Sagen udenfor den Retskreds, hvor Beslutningen om Suspensionen var taget og Sagførerbladet udkom	117
Antaget, at en Bank i Flensborg, der havde et Tilgodehavende indestaaende i en Bank her i Landet, i Hh til Rpl § 248 kunde sagsøges her af en Tredjemand i Anl af et andet Mellemværende skønt dette skulde bedømmes efter tysk Ret	460
Et Forsikringsselskab, der skyldte et spansk Forsikringsselskab et Beløb i spansk Mønt, kunde ikke paa Grundlag heraf sagsøge det spanske Selskab her i Hh til Rpl § 248, 2 Stk til Opgørelse af deres øvrige Mellemværende	556
En Udlænding kunde ikke sagsøges her i Landet i Henhold til Rpl § 248, 2 Stk, fordi hans i uskiftet Bo efter hans Moder hensiddende Fader, der ikke boede her, havde Ejendele her i Landet	648

Ægteskab.

- Dom til Separation givet i Hh t Ægteskabslov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 53, 2 Stk, da Ægtefællernes Forhold antoges ødelagt. Underholdsbidrag ikke paalagt Manden, idet Skylden for Separationen maatte antages i det Væsenlige at paa-hvile Hustruen, jfr herved § 68 138
- En Gaardejer solgte sin Gaard, efter at Hustruen havde ind-givet Begæring om Bosondring. Antaget at Salget var gyl-digt, skønt der i Slutsedlen var optaget et Forbehold om, at Salget kun var indgaaet under Forudsætning af at der ikke fra Myndighedernes Side lagdes Hindringer i Vejen herfor .. 536
- En kvindelig Læge havde underskrevet en Kontrakt om at til-træde den Turnusplads, der maatte blive hende tildelt, eller at betale en Konventionalbod. Denne Forpligtelse fandtes ikke i Medfør af D L 5—1—13, jfr Lov 7 April 1899 § 13 at kunne gøres gældende mod hendes Mand og Fællesboet 562
- Konsul Folmer Hansen dømt i Medfør af D L 5—1—13 til at betale Udgifterne ved hans Hustrus Kurophold i Udlandet .. 653

Ærefornærmelser.

- En Redaktør ikendt Straf og Erstatning for Ærefornærmelser, skønt han havde forvekslet to Personer 526
- To Grosserer anset i Medfør af Strfl §§ 215 og 217 med Bø-der paa henholdsvis 1200 og 200 Kr, subsidiært Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage og 15 Dage for ærefornær-mende Udtalelser om en Overretssagfører 650
- En Begæring fra en for Fornærmelser mod en Dommer sigtet Person om Fremlæggelse af »Dansk Krigs- og Søforsikrings« Protokoller ikke fundet at kunne tages til Følge mod Krigs- og Søforsikringens Protest, da Protokollerne ikke kunde an-tages at være til Nytte paa den af Sigtede antagne Maade, og der ej heller var oplyst nogen anden berettiget Interesse i deres Fremlæggelse 665
- En Gaardejer der havde indgivet Klage over en Lærers Virk-somhed til Skolekommissionen, frifandtes i en af Læreren i Anledning heraf anlagt Ærefornærmelsessag, da Rigtigheden af en Del af de i Klagen fremsatte Udtalelser maatte anses bevist, og Gaardejeren som Sagen herefter forelaa, fandtes at have været berettiget til at indgive Klagen 679

Øvrighed.

- En Glassliber i Odense, der i Hh t Lov Nr 693 af 22 Dec 1920 og Nr 529 af 22 Dec 1921 havde oppebaaret 2000 Kr i Ar-

bejdsløshedshjælp, søgte Indfødsret. Da han ejede et Hus, gjorde Byraadet sin anbefaling afhængig af at han tilbagebetalte Beløbet, og da han maatte have Sagen fremmet, udstedte han en Panteobligation herfor. Byraadet fandtes imidlertid at have været uberettiget til at stille et saadant Vilkaar for at anbefale Andragendet og dømtes derfor til at kvittere Obligationen	370
---	-----

Trykfejl og Rettelser.

- S 29 L 10 f o: »skattepligtige« læs »Skattepligtiges«.
S 30 L 11 f o: »Februar« læs »Marts«.
S 81 efter L 13 f o tilføjes (Sagen behandlet skriftligt).
S 92 L 11 f o: »Kendelse« læs »Dom«.
S 119 L 4 f o: »Harboe« læs »Henriques«.
S 119 L 7 f o: »Henriques« læs »Harboe«.
S 150 L 21 f n: »som er servitutstiftende« læs »som servitutstiftende«.
S 170 L 20 f o: »30 332« læs »30 132«.
S 192 L 3 f n tilføjes (Bruun).
S 291 L 3 f o: »Lianowa« læs »Limanowa«.
S 325 L 22 f o: »80« læs »60«.
S 416 L 1 f o: »21 Oktober« læs »22 Oktober«.
S 658 L 21 f o: »Kurator« læs »Kuratorer«.
-

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 1.

Første ordinære Session.

Torsdag den 5 Marts.

Nr 197/1924. Handelsagent Frk Else Nielsen (Møldrup)

mod

Aktieselskabet Ole Vollerslev & Co (Ingen),

betræffende et af Appellantinden fremsat Provisionskrav.

Østre Landsrets Dom af 29 Marts 1924: De Sagsøgte, A/S Ole Vollerslev & Co, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Handelsagent, Frøken Else Nielsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de Højesteret foreliggende, tildels efter Dommens Af-sigelse tilvejebragte Oplysninger maa det antages, at de i det indstævnte Selskab ansatte provisionsberettigede Personer vel kun oppebar Provision af Beløb, som indgik, medens de var i Selskabets Tjeneste, men at der Intet er meddelt Appellantinden om en saadan Kutyme, der ej heller paa anden Maade har været hende bekendt. Da det nu fremdeles ikke kan anses godtgjort, at den i Slutningen af 1921 truffne Ordning, der maa antages at have angaaet Maaden, paa hvilken Appellantinden skulde have Provisionen udbetalt, har tidsbegrænset hendes Krav, findes Appellantinden at have Ret til det paastævnte Beløb, mod hvis Størrelse ingen særlig Indvending er gjort. Indstævnte vil derfor være at dømme til at betale Appellantinden 1000 Kroner med Renter og Sagens Omkostninger for Landsretten med 150 Kroner. Sagens Omkostninger for Højesteret vil Indstævnte have at udrede efter Reglerne for beneficerede Sager.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Aktieselskabet Ole Vollerslev & Co, bør til Appellantinden, Handelsagent, Frk

Else Nielsen, betale 1000 Kroner med Renter heraf 6 pCt aarligt fra den 1 Juli 1923, til Betaling sker. Indstævnte betaler derhos til Appellantinden Sagens Omkostninger for Landsretten med 150 Kroner og til det Offenlige de Retsafgifter, der skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Sagen ikke for Højesteret havde været beneficeret for Appellantindens Vedkommende, samt til Højesteretssagfører Møldrups Salær for Højesteret 150 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Efteraaret 1921 blev Sagsøgerinden, Handelsagent, Frk Else Nielsen, af de Indstævnte, A/S Ole Vollerslev & Co, antaget til for de Indstævnte at oparbejde en Provinsforretning i Skotøjssalg. Som Vilkaar var oprindelig aftalt, at Frk Nielsen foruden visse Rejsegodtgørelser skulde oppebære 10 pCt af Beløb, der indkom for Varer, som hun selv havde solgt, og 5 pCt af Beløb, der indkom for Varer, som var solgt af den af hende antagne Inkassator. Den 21 November 1921 tilskrev hun A/S Ole Vollerslev & Co og foreslog, at hun i Stedet for disse Provisionsbeløb skulde oppebære »5 pCt af den ugentlige Inkassations foruden Rejsespeser«. Aktieselskabet gik ind paa den af Frk Nielsen foreslaaede Ordning, og denne traadte derefter i Kraft den 1 Januar 1922.

I Tiden fra 1 Januar 1922 til 1 Februar 1923 oppebar Frøken Nielsen derefter som Provision 5 pCt af de Beløb, der indgik til den udenbys Afdeling, hvor hun forestod Salget, uden Hensyn til, om Beløbene indgik for Varer, der var solgt ved hendes personlige Medvirken eller for Varer, der var solgt af de under Afdelingen arbejdende Inkassatorer.

Den 1 Februar 1923 fratraadte Frøken Nielsen efter egen Opsigelse sin Stilling hos Aktieselskabet.

Der er derefter opstaaet en Divergens mellem Parterne, idet Frøken Nielsen, der har modtaget den aftalte Provision for Tiden indtil Fratrædelsesdagen, har anbragt at have tilgode hos Aktieselskabet for Varer, der var solgt, men ikke betalt paa det Tidspunkt, da hun fratraadte sin Stilling, et Beløb stort 1000 Kr. Hun har derfor paastaaet Aktieselskabet dømt til at betale dette Beløb med Renter 6 pCt p a fra 1 Juli 1923.

Det sagsøgte Aktieselskab Ole Vollerslev & Co procederer til Frifindelse. Selskabet har anbragt, at Frøken Nielsen som Følge af den Lønftale, der har været gældende siden 1 Januar 1922, ikke har Krav paa Provision, efter at hun er fratraadt sin Stilling.

Det er nu vel under Sagen oplyst, at det ved Aftalen om den ny Lønningsmaade ikke var Genstand for Drøftelse mellem Parterne, om Frøken Nielsen var berettiget til Provision, efter at hun eventuelt havde fratraadt sin Stilling i Aktieselskabet, men efter hele Karakteren af den Lønaf tale, der traadte i Kraft den 1 Januar 1922, hvorefter Frk Nielsens Provision ikke bestemtes ved det Beløb, hun selv solgte Varer for, men ved det Beløb, der indgik i Afdelingen for solgte Varer, findes Aktieselskabet med Føje at kunne gøre gældende, at Frk. Nielsen i Henhold til denne Aftale, og i Overensstemmelse med, hvad der iøvrigt var den sædvanlige Lønningsmaade i Forretningen, kun kan gøre Fordring paa den aftalte Provision, saalænge hun er i Aktieselskabets Tjeneste, medens hun efter at være udtraadt af dette ikke kan fordre noget yderligere Beløb udbetalt.

Den af Aktieselskabet nedlagte Frifindelsespaa stand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Fredag den 6 Marts.

Nr 9/1924. Gaardejer **Halldur Gudjohnsen** (Steglich-Petersen)
mod

Gaardejer **Mads Leth Petersen** (Ingen) og Overretssagfører **Carl F Raaschou** (Bang),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Ansvar for Tab forvoldt Appellanten ved urigtige Opgivender ang en af ham købt Ejendoms Prioritetsforhold.

Østre Landsrets Dom af 13 November 1923: Sagsøgte, Gaardejer Mads Leth Petersen af Veddelev, bør til Sagsøgeren, Gaardejer Halldur Gudjohnsen, Snoldelev, betale 11 000 Kr med Renter 5 pCt p a fra den 28 April 1923, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 1000 Kr. Sagsøgte, Overretssagfører Carl F Raaschou, Hillerød, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Halldur Gudjohnsen, i denne Sag fri at være. For Overretssagfører Raaschous Vedkommende ophæves Sagens Omkostninger. Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at de Indstævnte dømmes in solidum til at betale en Erstatning af 40 000 Kroner eller efter Rettens Skøn med Renter 5 pCt aarlig fra den 28 April 1923.

Da Indstævnte Leth Petersen er udeblevet for Højesteret, foreligger der for hans Vedkommende til Afgørelse alene Spørgsmaalet om Erstatningens Størrelse. Efter den i Underretsstævningen givne Sagsfremstilling maa der ved Sagens Paadømmelse gaas ud fra, at Indstævnte Overretssagfører Raaschou inden Skødet's Underskrift har gjort Appellanten opmærksom paa, at de 32 000 Kroner ikke skyldtes til Roskilde Sparekasse — som i Slutsedlen anført — men var private Midler, som ogsaa anført i Skødet. Raaschou burde imidlertid have skaffet sig Underretning om, at den under de private Midler indbefattede Obligation paa 10 000 Kroner forfaldt ved Ejerskifte, samt at der for Gælden paa 22 000 Kroner skulde udstedes ny Obligation inden 3 Maaneder efter Ejerskifte, og disse Oplysninger burde være meddelt Appellanten, der paa Grund af det urigtige Opgivende i Slutsedlen ikke var bundet ved denne. Raaschou findes herefter ikke at have udført det ham som Appellantens Sagfører paahvilende Hverv paa forsvarlig Maade og at burde erstatte Appellanten det ham ved Handlen paaførte Tab.

Da Erstatningen efter de for Højesteret foreliggende Oplysninger findes at burde bestemmes til 20 000 Kroner, vil de Indstævnte være at dømme til in solidum at betale dette Beløb med Renter samt Sagens Omkostninger for begge Retter med 2000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

De Indstævnte, Gaardejer Mads Leth Petersen og Overretssagfører Carl F Raaschou, bør til Appellanten, Gaardejer Halldur Gudjohnsen, En for Begge og Begge for En, betale 20 000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 28 April 1923, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 2000 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter forudgaaende Forhandlinger afsluttede Gaardejer Halldur Gudjohnsen, Snoldelev, der var Ejer af Ejendommen Matr Nr 4c og 4i af Vadsby By, Sengeløse Sogn, og Gaardejer Mads Leth Petersen, Veddelev, der var Ejer af Ejendommen Matr Nr 8a af Snoldelev By og Sogn, kaldet Vanggaarden, den 26 April 1923 en Byttehandel angaaende de nævnte to Ejendomme. Om Vanggaarden underskrev Parterne ved denne Lejlighed, hvor ogsaa Ejendomskommissionær Chr Hansen var tilstede, en Slutseddel, i hvilken det bl a hedder:

»1) Købesummen er fastsat til 115 000 Kr, skriver Et Hundrefemtentusinde Kroner, der afgøres paa følgende Maade:

2) Køberen overtager samt forrenter fra 11 December Termin d A den i Ejendommen indestaaende Pantegæld til Bondestandens Sparekasse oprindelig 42 000,00
de paa denne Prioritet gjorde Afdrag tilfalder Køberen.

3) Ligeledes til Roskilde Sparekasse 32 000,00

4) samt til Overretssagfører Raaschou, Hillerød 20 000,00
paa denne Obligation afbetales 5000 Kr ved hver Ejerskifte.

5) udsteder til Sælgeren en Obligation paa 3 000,00
som skal forblive indestaaende i den købte Ejendom i 6 Aar fra Juni Termin d A uanset Ejerskifte.

6) Restkøbesummen 28 000,00
skriver Otteogtyvetusinde Kroner — er afgjort ved at Gaardejer Halldur Gudjohnsen sælger og overdrager til Gaardejer Mads Leth Petersen, den ham tilhørende Ejendom Matr Nr 4 ci i Vadsby med al dens mur- og nagelfaste Genstande, derunder Kakkelovne og Komfur, samt indmurede Kedel samt den paa Ejendommen værende Besætning, som bestaar af 2 Heste, 6 Køer, 1 Kvie, 2 Kalve, 1 So, 4 Polte, samt alt Fjerkræet. — Endvidere alle Maskiner og Redskaber og Vogne.«

Den 28 April 1923 mødtes Parterne og Chr Hansen paa Overretssagfører Raaschous Kontor og anmodede ham om at udfærdige de endelige Salgsdokumenter, og senere paa Dagen indfandt de sig atter hos Overretssagføreren og underskrev Skøderne paa de to Ejendomme. Endvidere underskrev Gudjohnsen to Obligationer med Pant i Vanggaarden, den ene stor 20 000 Kr til Overretssagfører Raaschou, den anden stor 3000 Kr til Leth Petersen. Dokumenterne var affattede af Overretssagfører Raaschou og blev, maaske med Undtagelse af den sidstnævnte Obligation, oplæst, forinden de blev underskrevet. Købesummen for Ejendommen i Vadsby fastsattes til 59 975 Kr, hvoraf 31 975 Kr berigtigedes ved Overtagelse af den i Ejendommen indestaaende Pantegæld. I Skødet paa Vanggaarden hedder det bl a:

»Den vedtagne Købesum andrager 115 000,00 — Eet Hundrede og femten Tusinde Kroner, der berigtiges paa følgende Maade:

a. Køberen overtager om fornødent indfrier samt fra 11 December f A forrenter den i Ejendommen indestaaende Gæld til den sjællandske Bondestands Sparekasse, oprindelig stor 42 000,00 Kr til højere Rente. Hvad der er afbetalt paa Gælden kommer Køberen tilgode.

b. Ligeledes de i Ejendommen indestaaende private Midler til samlet Beløb 32 000,00 — til 5½ pCt p a i Rente.« Og senere:

»Og da nu Køberen har berigtiget Købesummen i Overensstemmelse med Foranstaaende ved at have overtaget Gælden til den sjællandske Bondestands Sparekasse oprindelig stor 42 000 Kr, private Midler til et samlet Beløb 32 000 Kr, der dog endnu ikke er berigtiget ved Udstedelse af nye Obligationer — — —«

Ogsaa i de to Panteobligationer var 2den Prioriteten betegnet som private Midler. Endvidere var Købesummens Berigtigelse saavel i Skødet som i Sluttedlen angivet saaledes, at Summerne sammenlagt udgjorde 125 000 Kr, og ikke 115 000 Kr.

Gudjohnsen betalte derefter til Overretssagfører Raaschou et à conto Beløb af 1000 Kr til Dækning af Udgifterne ved Handlens Ordning.

Den 6 Juni 1923 afhændede Leth Petersen Ejendommen i Vadsby ved en Byttehandel, ved hvilken Købesummen fastsattes til 56 000 Kr.

Kort før Juni Termin 1923 blev Gudjohnsen, der hidtil vil have været uvidende herom, bekendt med, at 2den Prioriteten, 32 000 Kr, fordelte sig paa to Obligationer, store henholdsvis 22 000 Kr og 10 000 Kr at den sidstnævnte Obligation forfaldt ved Ejerskifte, samt at Obligationen paa 22 000 Kr var opsigelig til December Termin 1923 med $\frac{1}{2}$ Aars Varsel. Endvidere blev han bekendt med, at den sidstnævnte Obligation ifølge Skrivelse af 11 Juni 1923 fra Kreditors Sagfører til en tidligere Ejer af Vanggaarden, Fouragehandler N P Thomsen, krævedes indfriet straks under Henvisning til, at en Bestemmelse i Obligationen om, at der i Tilfælde af Ejerskifte skulde udstedes ny Obligation inden tre Maaneder efter Adkomstdokumentets Udstedelse, var blevet overtraadt af Leth Petersen.

Gudjohnsen betalte imidlertid Renterne pr 11 Juni 1923 af Prioritetsgælden i Ejendommen og indledede Forhandlinger med Overretssagfører Raaschou om Ejendommens Omprioritering, men da dette ikke førte til noget Resultat og Obligationen paa 10 000 Kr blev givet til Incasso, tilskrev han under 30 August 1923 Leth Petersen, at han annullerede Handlen. Den 3 September 1923 lod Roskilde Landbobank for Ejeren af Obligationen paa 10 000 Kr foretage Eksekution i Ejendommen, hvilket medførte, at ogsaa Obligationen paa 22 000 Kr forfaldt til Indfrielse, og Gudjohnsen har derefter anlagt nærværende ved Retten for Hillerød Købstad m v forberedte Sag under hvilken han paastaar den afsluttede Handel annulleret og Leth Petersen og Overretssagfører Raaschou tilpligtet in solidum at betale ham følgende Beløb, nemlig:

1) Hovedstol	28 000,00 Kr
hvilket Beløb udgør den Værdi, som Ejendommen i Vadsby ansattes til.	
2) Et Beløb af	4 000,00 —
3) Et Beløb af	2 200,00 —
hvilke Beløb Gudjohnsen den 30 April 1923 og 15 Juni 1923 optog som Driftslaan og som er anvendt til Ejendommens Bedste.	
4) Det ovennævnte til Overretssagfører Raaschou betalte Beløb	1 000,00 —
5) Værdien af 2 Søer, 8 Fedesvin og 12 Grise, anbragte af Gudjohnsen paa Vanggaarden	2 200,00 —
og	
6) et Beløb af indtil 10 000 Kr efter Rettens nærmere Bestemmelse, som Godtgørelse for det af Gudjohnsen og dennes Hustru udførte Arbejde ved Gaardens Drift i den siden Købet forløbne Tid og som Godtgørelse, fordi de er blevet gjort hjemløse, samt som Erstatning for det Tab og Kreditspilde, som de Sagsøgte Forhold har foranlediget.«	

Af Beløbene har han paastaact sig tilkendt nærmere angivne Ren-

ter. De Sagsøgte paastaar sig frifundet, principalt pure, subsidiært mod at anbringe Kr 32 000,00 à 5 pCt p a indtil 11 December Termin 1923 i Vanggaarden med oprykkende Pant næstefter oprindelig Kr 42 000,00 til Bondestandens Sparekasse og mest subsidiært frifundet mod Betaling af et Beløb nedsat efter Rettens Skøn.

Til Støtte for sin Paastand overfor Leth Petersen gør Gudjohnsen gældende, at Leth Petersen ved Slutsedlens Oprettelse angav for ham, at 2den Prioriteten var »faste Penge« og yderligere bestyrkede ham heri ved i Slutsedlen at betegne 2den Prioriteten som en Gæld til Roskilde Sparekasse. Overfor Overretssagfører Raaschou gør Gudjohnsen gældende, at denne ikke har opfyldt de ham som Sagfører for begge Parter paahvilende Pligter med Hensyn til at faa Ejendommens Prioritetsforhold oplyst og derfor maa være solidarisk ansvarlig med Leth Petersen overfor Gudjohnsen for det ham tilkommende Krav i Anledning af Handlens Tilbagegang.

Leth Petersen gør gældende, at han nogen Tid forud for Slutsedlens Oprettelse ved et Møde i Snoldelev, hvor han, Ejendomskommissionær H Kjær, Gudjohnsen og dennes Svigerfader, Repræsentant J P Larsen, var tilstede, meddelte de to sidstnævnte, at 2den Prioriteten paa 32 000 Kr var opsagt til Indfrielse i December Termin 1923, og at han aldrig overfor Gudjohnsen har betegnet 2den Prioriteten som »faste Penge«.

Overretssagfører Raaschou gør gældende,

at Gudjohnsen og Leth Petersen først kom til ham, efter at Handlen var afsluttet,

at han udtrykkelig spurgte dem, om de var bekendt med Prioriteterne i de to Ejendomme, hvilket de bekræftede,

samt at han den 28 April 1923 var ubekendt med, at Obligationen stor 10 000 Kr forfaldt ved Ejerskifte, og at Obligationen stor 22 000 Kr vilde blive forlangt indfriet, hvilket sidste Forlangende han derhos gør gældende var uberettiget.

Overretssagfører Raaschou har som Part forklaret, at han, da Gudjohnsen, Leth Petersen og Chr Hansen den 23 April 1923 henvendte sig til ham paa hans Kontor, gennemlæste Slutsedlen af 26 s M, og at han, da han kom til Angivelsen af 2den Prioriteten, sagde til Parterne, at det ikke var rigtigt, at denne skyldtes til Roskilde Sparekasse, men at det var private Midler. I Forbindelse hermed spurgte han Parterne, om de kendte Prioriteterne i hinandens Ejendomme, hvilket de bekræftede, idet Leth Petersen tilføjede, at Gudjohnsen skulde omprioritere.

Gudjohnsen har som Part forklaret, at han ikke paa Mødet i Snoldelev har hørt Leth Petersen udtale, at 2den Prioriteten var opsagt til December Termin 1923, at det var Leth Petersen, der ved Slutsedlens Affattelse opgav til Chr Hansen, at 2den Prioriteten skyldtes til Roskilde Sparekasse, at han ikke erindrer, at Overretssagfører Raaschou den 28 April 1923 ved Gennemlæsningen af Slutsedlen udtalte, at 2den Prioriteten ikke skyldtes til Sparekassen, men var private Midler, og at han ikke, da Raaschou oplæste Skødet og Panteobligationen paa 20 000 Kroner vedrørende Vanggaarden, lagde Mærke

til, at 2den Prioriteten i disse Dokumenter var betegnet som private Midler. Han tilkendegav ikke paa Mødet Overretssagfører Raaschou, at det var en væsentlig Forudsætning for ham, at han kunde overtage de 32 000 Kr.

Leth Petersen har som Part forklaret, at han paa Mødet i Snoldelev i Paahør af Gudjohnsen, dennes Svigerfader og Kjær udtalte, at 2den Prioriteten var opsagt til December Termin 1923, at det er meget muligt, at han ved Slutsedlens Affattelse opgav til Chr Hansen, at 2den Prioriteten skyldtes til Roskilde Sparekasse, idet han betalte Renten til Sagfører Kjær, Roskilde, hvem han ansaa for Sparekassens Sagfører, medens han aldrig havde set selve Panteobligationerne, og at han ikke erindrer, om det paa Mødet hos Overretssagfører Raaschou den 28 April 1923 blev omtalt, at Skødet i Modsætning til Slutsedlen betegnede 2den Prioriteten som private Midler.

Ejendomskommissionær H Kjær har som Vidne forklaret, at Leth Petersen paa Mødet i Snoldelev udtalte, at 2den Prioriteten forfaldt til Udbetaling i December Termin 1923, og at Vidnet, medens Forhandlingerne om Byttehandlen stod paa, ofte har spurgt Gudjohnsen, hvorledes denne kunde fremskaffe Penge til 2den Prioriteten, hvilket Gudjohnsen besvarede med, at hans Fader vilde hjælpe ham.

Repræsentant J P Larsen har som Vidne forklaret, at han paa Mødet i Snoldelev ikke hørte Leth Petersen udtale sig om 2den Prioriteten.

Ejendomskommissionær Chr Hansen har som Vidne forklaret, at Leth Petersen, da han gav ham Ejendommen i Kommission, meddelte ham, at 2den Prioriteten skyldtes til Sparekassen i Roskilde, hvorimod han ikke har fortalt Vidnet, at 2den Prioriteten var opsagt til December Termin 1923. Det var Vidnet, der affattede Slutsedlen af 26 April 1923, og han fik da opgivet af Leth Petersen, at 2den Prioriteten skyldtes til Roskilde Sparekasse. Han husker ikke, at Overretssagfører Raaschou ved Sammenkomsten den 28 April udtalte, at 2den Prioriteten ikke skyldtes til Sparekassen, men var private Midler, og han lagde ved Dokumenternes Oplæsning ikke Mærke til, at Beløbet var betegnet som private Midler.

Endelig har Arkitekt Kr Sørensen som Vidne forklaret, at han var tilstede, da Slutsedlen af 26 April 1923 blev oprettet, og at han mener at kunne huske, at Leth Petersen da betegnede 2den Prioriteten som faste Penge.

Hvad angaar Paastanden overfor Overretssagfører Raaschou, findes det vel, at han paa Mødet den 28 April 1923 paa tydelig Maade burde have tilkendegivet Gudjohnsen, at 2den Prioriteten ikke — som i Slutsedlen anført — skyldtes til Roskilde Sparekasse, men var private Midler; men i Betragtning af, at Parterne allerede havde afsluttet Handlen, da de indfandt sig hos ham, at de besvarede hans Forespørgsel om, hvorvidt de kendte Prioriteterne i de to Ejendomme, bekræftende, og at han maa antages at have været ubekendt med, at Obligationen, stor 10 000 Kr, forfaldt ved Ejerskifte, findes han dog ikke at kunne gøres ansvarlig overfor Gudjohnsen i Anledning af Handlen. Overretssagfører Raaschou vil herefter være at frifinde.

Hvad dernæst Leth Petersen angaar, kan det ikke anses for tilstrækkelig bevist, at det paa Mødet i Snoldelev tilstrækkelig tydeligt er blevet Gudjohnsen tilkendegivet, at 2den Prioriteten var opsagt til Indfrielse i December Termin 1923. Paa den anden Side kan det, tilrods for, at Leth Petersens Partsforklaring i det Hele har haft et vaklende og upaalideligt Præg, heller ikke anses for tilstrækkelig godtgjort, at han den 26 April 1923 har meddelt Gudjohnsen, at de 32 000 Kroner var uopsigelige. Naar hertil kommer, at dette Beløb saavel i Skødet af 28 April 1923 som i de under samme Dag udstedte Panteobligationer paa henholdsvis 20 000 Kr og 3000 Kr er anført som private Midler, findes Gudjohnsen herefter ikke at have været berettiget til at gaa ud fra, at de paa 2den Prioriteten indestaaende 32 000 Kr ikke skulde kunne opsiges til December Termin 1923.

Derimod har Gudjohnsen været berettiget til at gaa ud fra, at den fornævnte Panteobligation paa 10 000 Kr ikke som sket forfaldt ved Ejerskifte, og Leth Petersen, der ikke ved Handlens Afslutning gjorde Gudjohnsen bekendt hermed, findes herved at have gjort sig skyldig i en væsenlig Misligholdelse.

Som Følge heraf og da Gudjohnsen ikke findes at være pligtig at modtage det af Leth Petersen under Sagen subsidiært fremsatte Tilbud om Anbringelse af et Beløb af 32 000 Kr som 2den Prioritet i Ejendommen, vil den af Gudjohnsen overfor Leth Petersen nedlagte Paastand om Ophævelse af den afsluttede Handel være at tage til Følge.

Med Hensyn til den Gudjohnsen som Følge af Handlens Ophævelse tilkommende Erstatning bemærkes:

Efter de Oplysninger, der under Sagen er tilvejebragt om Værdien af Ejendommen i Vadsby, vil Erstatningen under Paastandens Post 1 være at bestemme til 10 000 Kr. De under Posterne 2 og 3 anførte Beløb af henholdsvis 4000 Kr og 2200 Kr vil ikke kunne tilkendes Gudjohnsen, da han ikke har godtgjort, at det har været nødvendigt at optage disse Beløb som Laan til Driften af Vanggaarden, eller at Beløbene er anvendt til Ejendommen. Derimod findes Leth Petersen at være pligtig at godtgøre Gudjohnsen det under Post 4 anførte Beløb af 1000 Kr, der af Gudjohnsen er betalt til Overretssagfører Raaschou. Det under Post 5 anførte Beløb 2200 Kr vil ikke kunne tilkendes Gudjohnsen, idet han som Følge af Handlens Ophævelse maa være berettiget til at medtage de Kreaturer, som han har anbragt paa Vanggaarden, og idet han ikke findes at kunne fordre, at Leth Petersen skal overtage disse. Endelig findes der ikke at kunne tilkendes Gudjohnsen nogen Erstatning for de under Post 6 anførte Forhold.

Leth Petersen vil herefter være at dømme til at betale Gudjohnsen en Erstatning af ialt 11 000 Kr. Af Beløbet vil der være at tilkende Gudjohnsen Renter à 5 pCt p a fra den 28 April 1923.

Sagens Omkostninger findes Leth Petersen at burde godtgøre Gudjohnsen med 1000 Kr. For Overretssagfører Raaschous Vedkommende vil Sagens Omkostninger efter Omstændighederne være at ophæve.

Onsdag den 11 Marts.

R 171/1923. **Saltens Dampskibsselskab (Cohn)**

mod

Skibsbygger E Nordbjærg (Steglich-Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Forpligtelse til at overtage et hos Indstævnte bestilt Skib.

Sø- og Handelsrettens Dom af 4 Maj 1923: Sagsøgte, Skibsbygmester E Nordbjærg, Faaborg, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Saltens Dampskibsselskab, Bodø, i denne Sag fri at være. Mod at Sagsøgte, Skibsbygmester E Nordbjærg, til Sagsøgerne, Saltens Dampskibsselskab, Bodø, i det fornævnte Skib installerer den i Kontrakten af 19 Februar 1920 omhandlede Raaliemotor med Tilbehør i kontraktmæssig Stand, bør Saltens Dampskibsselskab til Nordbjærg betale danske Kroner 48 589,65 med Renter 5 pCt p a fra den 10 Maj 1922, til Betaling sker. Sagens Omkostninger betaler Saltens Dampskibsselskab til Nordbjærg med 3000 Kr. Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret er det oplyst, at Skibet i Januar 1925 sank i Faaborg Havn og derved blev meget stærkt beskadiget.

Byggekontrakten af 19 Februar 1920 indeholdt under Almindelige Bestemmelser Følgende: »Skibet leveres med Skrog, Maskineri, Udstyr og Tilbehør søklart for Fart paa Nord-Norge efter Norsk Veritas' og Norsk Sjøkontrols Bestemmelser og supplerer disse Bestemmelser nærværende Kontrakt og medfølgende Specifikation«. Ifølge denne Kontrakt i Forbindelse med hvad der forinden var foregaaet mellem Parterne har Skibsbygmester Nordbjærg været forpligtet til at bygge Skibet mindst til Det norske Veritas' Klasse »A 1 K« uden nogen Indskrænkning med Hensyn til Fribord, og for denne Forpligtelse kan han ikke anses frigjort ved det af Saltens Dampskibsselskab eller af Det norske Veritas' udviste Forhold. Det bemærkes herved, at Nordbjærg allerede forinden Kontraktens Afslutning af Det norske Veritas' Repræsentant i København havde faaet Meddelelse om, at en Baad efter de af ham da indsendte Forslag kunde faa tilkendt Klasse »A 1 med Mærket I (indelukket Farvand)«, at han ikke gjorde Dampskibsselskabet bekendt med, at han byggede Skibet til denne Klassebetegnelse, uagtet det ogsaa senere blev foreholdt ham, at Skibet skulde sejle i aaben Sø, og at Klassebetegnelsen i Veritas' Skrivelse af 15 Juni 1920 til Dampskibsselskabet var utydeligt anført. Da Skibet ogsaa paa andre og tildels væsentlige Punkter afveg fra Tegningerne og fra Kontrakten, har Selskabet ikke været pligtigt at overtage Skibet. Herefter vil Selskabet være

at frifinde for Nordbjærgs Tiltale, og denne overensstemmende med en af Selskabet for Højesteret nedlagt subsidiær Paastand være at dømme til at tilbagebetale Selskabet den erlagte Del af Købesummen m v 123 342 Kroner 50 Øre med Renter som nedenfor anført.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Nordbjærg at burde betale til Selskabet med 12 000 Kroner.

Thikendes for Ret:

Appellanten, Saltens Dampskibsselskab, bør for Tiltale af Indstævnte, Skibsbygmester E Nordbjærg, i denne Sag fri at være.

Indstævnte bør til Appellanten betale 123 342 Kroner 50 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 6 April 1922, til Betalingsker. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 12 000 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 19 Februar 1920 blev der afsluttet en Kontrakt mellem Saltens Dampskibsselskab, Bodø, Norge, og Skibsbygmester E Nordbjærg, Faaborg. Ifølge Kontrakten forpligtede Nordbjærg sig til at bygge et nærmere betegnet Træmotorskib for en Byggesum af 135 000 danske Kroner. Hertil er senere kommet forskellige Ekstrabetalinger for en stærkere Motor, ekstra Motorwinch, elektrisk Lys og Spulepumpe. Endvidere forpligtede Nordbjærg sig til at levere til Skibet en nærmere beskrevet Raaoliemotor.

Den 20 s M afsluttede Saltens Dampskibsselskab Kontrakt med Firmaet Danske Skibsrederes Ingeniørkontor i København, hvorved dette paatog sig paa Rederiets Vegne at føre Tilsyn med Nybygningen, saavel Skrog som Maskine.

I Begyndelsen af Marts 1921 blev Skibet, der fik Navnet »Beiarn«, stillet til Saltens Dampskibsselskabs Disposition. Dampskibsselskabet sendte Mandskab til Faaborg for at overtage Skibet og føre dette til Norge. Der blev foretaget en Prøvetur med Skibet og derefter fastsat en Tid for Afrejsen til Norge, men umiddelbart efter meddelte Dampskibsselskabet den 3 Marts, at det ikke vilde overtage Skibet, da dette ikke kunde faa Klassebetegnelse i Overensstemmelse med Kontrakten.

Saltens Dampskibsselskab har under denne Sag paastaaet Nordbjærg dømt til at tilbagebetale de af Selskabet ydede Forudbetalinger samt til at yde Erstatning for de Udgifter, som Selskabet har haft i Anledning af Kontrakten. Ialt har Selskabet hos Nordbjærg paastaaet

sig tilkendt danske Kr 171 068,90 med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 6 April 1922.

Nordbjærg procederer til Frifindelse og har paa sin Side paastaet Selskabet dømt til at betale dels 6te Hovedrate i Henhold til Kontrakten, danske Kr 22 500,00, dels for udførte Ekstraarbejder m m danske Kr 26 962,40, eller ialt danske Kr 49 462,40, med Renter principalt 5 pCt p a af 22 500 Kr fra 1 Marts 1921, da Prøvesejladsen fandt Sted, og af Kr 26 962,40 fra 14 September 1921, da Regning tilstilledes Dampskibsselskabet, subsidiært 5 pCt p a af det samlede Beløb Kr 49 462,40 fra den 2 Maj 1922.

Saltens Dampskibsselskab har foretaget Procesanmeldelse for Selskabets herværende Repræsentant, Skibsagent N J Nielskov, og Firmaet Danske Skibsrederes Ingeniørkontor, idet Selskabet har forbeholdt sig at gøre Erstatningskrav gældende mod disse for ikke at have opfyldt den af dem paatagne kontraktmæssige Pligt til at paase, at Bygningen af Skibet skete i Overensstemmelse med Kontrakten. Endvidere har Selskabet foretaget Procesanmeldelse for A/S Sydfyns Diskontobank, der har afgivet Garanti for de af Nordbjærg modtagne Forudbetalinger.

Tvisten mellem Parterne drejer sig i første Række om Saltens Dampskibsselskab har været berettiget til at refusere det paagældende Skib som ukontraktmæssigt. Selskabet har paastaet at have været berettiget hertil og har til Støtte herfor anbragt, dels at Skibet ikke er bygget saaledes, at det kan opnaa Klassebetegnelse i Overensstemmelse med Kontrakten, dels at Skibet ikke er bygget i Overensstemmelse med den Kontrakten vedføjede Konstruktionstegning, hvilket skal have medført, at Skibet er blevet svagere, mindre sødygtigt, mindre hurtigtsejlende og har faaet Plads til færre Passagerer, end det vilde have haft, hvis det havde været bygget i Overensstemmelse med Tegningen, dels at Skibets Udrustning paa en Mængde Punkter er mangelfuld, og dels endelig at Motoren ikke er i Stand til at gøre det i Kontrakten nævnte Antal Omdrejninger pr Minut, ligesom den gør usædvanlig megen Støj og gaar uregelmæssig ved Til- og Frakobling.

I Byggekontrakten, der er konciperet af Saltens Dampskibsselskab, findes ingen udtrykkelig Opgivelse af, til hvilken Klasse Skibet skulde bygges. Det hedder om Skroget, at dette skal »bygges under specielt Tilsyn af norske Veritas og Repræsentant for norsk Sjøkontrol og efter disses Regler for Fart paa Nord-Norge. Al Indretning, Udstyr og Anordninger udføres efter den norske Sjøkontrols Bestemmelser for Skibes Sødygtighed med de nugældende Tillæg, som kræves specielt for Fart paa Nord-Norge.«

Udtrykket »Fart paa Nord-Norge« findes ikke i Norsk Veritas' Regler. Derimod hedder det i disses § 83, 1 Stk, at for Fart paa Nordland og Finmarken bør Ankere, Kettinger og Fortøjningsgods gives en Forøgelse svarende til en Forøgelse af omtrent 30 pCt paa Udrustningsnummeret. I et Udkast til Kontrakten var i Overensstemmelse hermed med Hensyn til Ankere og Kettinger samt andre Fortøjninger bestemt, at disse skulde fremstilles »med 30 pCt Tillæg for Fart i Nordland«. Denne Tilføjelse udgik af den endelige Kontrakt, og ifølge en af Det nor-

ske Veritas afgivet Erklæring blev Kravet om dette Tillæg frafaldet i Kontrakten af 19 Februar 1920.

Iøvrigt hedder det i Det norske Veritas's Regler for Bygning og Klassifikation af Træ- og Kompositkskibe, at saadanne Skibe, naar de har den Styrke og Beskaffenhed, som forudsættes i Reglerne, efter Besigtelse vil faa tildelt Klasse »A 1«, medens Skibe af ringere Styrke eller Kvalitet vil faa tildelt lavere Klasser saasom »A 2 x«, »A 2«, »B 1« eller »B 2«. Skibe i Kystfart vil, hvis Afvigelser fra de almindelige Regler tillades, faa Mærket »K« tilføjet efter Klassebetegnelsen, og Skibe i Fart paa Indsøer, Elve eller indelukkede Fjorde vil, hvis Afvigelser fra de almindelige Regler tillades, faa Mærket »I« eller Navnet paa det Farvand, Skibet besejler, tilføjet efter Klassebetegnelsen. Endvidere kan for samtlige Skibe med Klassebetegnelsen »A 1« de i Tabellerne givne Materialdimensioner reduceres noget, naar Skibene faar mindre Nedlastning end forudsat for fuldt lastede Skibe. I disse Tilfælde skal der paasættes Skibene Lastemærke, og Klassen vil være afhængig af, at Skibene ikke lastes dybere end til dette Mærke. Endvidere vil i disse Tilfælde i Certifikatet og Skibsregistret Ordene »med Fribord« blive tilføjet efter Klassebetegnelsen.

I Skrivelse af 6 Februar 1920 skrev Sjøfartskontoret i Kristiania til den daværende Direktør for Saltens Dampskibsselskab, Konsul Andersen, der opholdt sig her i Staden, at det paatænkte Skib, saafremt det skulde være paa over 100 Reg Tons Brutto, i Henhold til den norske Sjødygtighedslov for at kunne indkøbes til Norge maatte have højeste Klasse i Det norske Veritas for Kystfart. I Telegram af 25 Maj s A meddelte Sjøfartskontoret Saltens Dampskibsselskab, at Sjøfartskontoret forudsatte, at det paagældende Skib blev bygget under Det norske Veritas's Tilsyn og til Klasse »A 1 x Kystfart«.

I Telegram af 1 Juni 1920 anmodede Saltens Dampskibsselskab Det norske Veritas i Kristiania om at klassificere og føre Byggetilsyn med Skibet. Telegrammet stadfæstedes i Skrivelse af samme Dato, og med denne fremsendtes tilligemed Genpart af Kontrakten med Nordbjærg og dertil hørende Tegninger m m Genpart af det ovennævnte Brev af 6 Februar og af Telegrammet af 25 Maj fra Sjøfartskontoret. Det norske Veritas svarede i Skrivelse af 15 Juni, at regulært Tilsyn med Bygningen for Erholdelse af den tilsigtede Klasse »x A 1 I« i Det norske Veritas vilde blive arrangeret.

Betegnelsen »A 1 I« er som ovenfor anført Klassifikationsbetegnelse for Skibe, der bygges til Fart paa indelukkede Farvande.

Saltens Dampskibsselskab fremsatte ingen Indsigelse i Anledning af det norske Veritas' Skrivelse af 15 Juni, efter Selskabets Anbringende fordi dettes Bestyrelse da ikke havde Kendskab til Klassebetegnelser for Træskibe.

Saltens Dampskibsselskab har anbragt, at det i Juni 1920 ogsaa gjorde Skibsagent Nielskov bekendt med Sjøfartskontorets Skrivelse af 6 Februar og Telegrammet af 25 Maj 1920. Derimod gjorde Selskabet ikke Nordbjærg bekendt med disse, og efter det Oplyste ses det ikke, at Nordbjærg ad anden Vej er gjort bekendt hermed.

Den 10 Marts 1920 skrev Nordbjærg til Det norske Veritas's Re-

præsentant i København. Han fremsendte de Tegninger, hvorefter Baaden skulde bygges, og opgav, at Baaden skulde bygges til *Fart paa Nord-Norge*. Endvidere forespurgte han, om han kunde benytte de paa Tegningen opgivne Maal over Materialer.

Det norske Veritas's Repræsentant svarede i Skrivelse af 17 Marts, at Nordbjærg kunde bygge Baaden efter alle de af ham foreslaaede Førligheder paa Materialet.

I Begyndelsen af December 1920 blev Saltens Dampskibsselskab ved en Skrivelse fra Det norske Veritas bekendt med, at dette gik ud fra, at Skibet skulde bygges til Klasse »For *Fart paa indelukkede Farvande*«. Saltens Dampskibsselskab protesterede herimod og gjorde gældende, at Skibet skulde bygges til *Fart paa Nord-Norge*. Det norske Veritas meddelte imidlertid i Telegram af 8 December, at Skibet kun var godkendt for indelukkede Farvande. Den 15 December telegraferede Saltens Dampskibsselskab til Det norske Veritas, at Selskabet vilde gøre dette ansvarligt, fordi det ikke havde paaset Sjøfartskontorets Paalæg om Klasseiagttagelse, og at Selskabet imødesaa Forslag til en Ordning. Efter nærmere Forhandlinger meddelte Sjøfartskontoret Saltens Dampskibsselskab, at Baaden vilde faa Tilladelse til at trafikere Nord-Norge, saafremt den fik Klasse »A 1 K med Fribord«, og Det norske Veritas meddelte derefter, at Skibet, naar visse Ændringer var foretaget, vilde kunne opnaa denne Klassebetegnelse.

Saltens Dampskibsselskab har imidlertid anbragt, at Skibet selv med Klassebetegnelsen »A 1 K med Fribord« er uanvendeligt for Selskabet, og at Klassebetegnelsen viser, at Skibet er bygget mindre solidt. Selskabets Anbringende gaar ud paa, at efter koutumemæssig Opfattelse betegner det i Byggekontrakten brugte Udtryk »efter Reglerne for *Fart paa Nord-Norge*«, at Skibet skulde bygges i det mindste til Klasse »A 1 K« uden Tilføjelse »med Fribord«, og at Nordbjærg har Ansvar for, at Skibet ikke er bygget saaledes, at det kan opnaa denne Klassebetegnelse.

Der kan imidlertid ikke gives Saltens Dampskibsselskab Medhold heri. Måske bortset fra, hvad der i saa Henseende maatte være koutumemæssig Opfattelse i Norge, har Selskabet ikke været berettiget til at gaa ud fra, at denne Koutume var kendt af Nordbjærg. Da Bygningen skete paa dansk Skibsværft, havde det derfor været Selskabets Pligt, naar dette lagde Vægt paa, at Bygningen skulde ske mindst til Klasse »A 1 K« uden Tilføjelse »med Fribord«, udtrykkelig at tilkendegive dette i Kontrakten, og det maa blive til Selskabets Skade, at dette ikke er sket. Da Nordbjærg har henvendt sig til Det norske Veritas's Repræsentant i København, der paa Dampskibsselskabets Vegne skulde føre Tilsynet med Bygningen af Skibet for Erholdelse af Klassebetegnelse, og da han af denne har faaet Godkendelse af, at Skibet blev bygget med de af ham foreslaaede Materialer, vil Selskabet ikke overfor ham kunne vægre sig ved at overtage Skibet, fordi dette ikke har opnaaet højere Klassebetegnelse end den anførte.

II. Det er ubestridt, at Skibet ikke er bygget fuldt ud i Overensstemmelse med de Tegninger, der medfulgte Byggekontrakten, men Nordbjærg har gjort gældende, dels at dette skyldes, at de paagældende

Tegninger ikke var nøjagtige, saaledes at det ikke var ham muligt fuldt ud at følge disse, og dels at de Afvigelser, der er sket fra Tegningerne, er uvæsenlige.

De paagældende Tegninger er udfærdiget af Ingeniør B Grønning-sæter i Bodø. Til Kontrakten er vedføjet Blaakopier af disse. Fra først af var Nordbjærg i Besiddelse af Grønning-sæters originale Tegninger, men efter Begæring af Saltens Dampskibsselskab tilbagesendte han dem i Marts 1920.

Efter at Skibet er færdigbygget, er der foretaget Opmaalinger af dette, dels af Direktøren for Bureau Veritas i København, G Scherfenberg, dels af Skønsmænd udmeldte af nærværende Ret. Der findes visse Uoverensstemmelser mellem disse Opmaalinger, og da der ikke foreligger nærmere Oplysninger om den af Bureau Veritas foretagne Opmaaling vil der ved Sagens Afgørelse være at se bort fra denne.

De af Retten udmeldte Skønsmænd har udtalt,

at Skibet ikke nøjagtig er bygget i Overensstemmelse med Grønning-sæters Konstruktionstegning, idet navnlig Skibets Ender er fraveget,

at de foreliggende Uoverensstemmelser ikke har forringet Skibets Stabilitet tværskibs,

at Skibets virkelige Opdriftscenter er forrykket agterover i Forhold til Linietegningen, hvilket vil bevirke, at Skibet trimmer forover og derved bliver et noget daarligere Søskib. Denne Styrlastighed kan imidlertid til Dels opvejes ved en Flytning af Ballasten,

at Skibet under normale Forhold ikke kan antages at tabe noget i Fart ved den skete Ændring i Linierne, da Linietegningens og Skibets vaade Overflader og Deplacementer praktisk talt er ens,

at Dæksarealet er formindsket med 35 sq ft, hvilket efter Sjøkontrollens Bestemmelser for Skibe i Kystfart vil medføre en Reduktion i Passagerantallet af fire. I Forbindelse hermed oplyser Skønsmændene imidlertid, at Sjøkontrollen — efter hvad der er opgivet af Det norske Veritas — grundet paa Skibets ringe tværskibs Stabilitet har nedsat Passagerantallet med fjorten, og som Følge heraf vil den forringede Dæksflade ingen Betydning faa for det fastsatte Passagerantal,

at den Omstændighed, at der er givet Skibet et mindre Udfald forude end vist paa Linietegningen, vil give et noget vaadere Skib,

samt at Skibets Udseende Intet har tabt ved de foretagne Ændringer.

Endvidere udtaler Skønsmændene, at de gennemførte Ændringer ikke kan kaldes væsenlige og delvis kan begrundes i, at Grønning-sæters Linietegning ikke er nøjagtig sammenpasset, og at Spunding-linien er forkert indtegnet, idet Spanternes Skæring med Kølen er afsat paa Spundingens Yderkant, hvilke to Dele har gjort, at Tegningen er ret vanskelig at arbejde efter og maa have forvoldt Nordbjærg en Del Vanskeligheder ved Afslagningen og derved nødvendiggjort nogen Ændring. Skønsmændene mener dog ikke, at det som Følge af de anførte Omstændigheder havde været nødvendiggjort at ændre fuldt saa meget som sket er.

Det under Sagen afgivne Skøn har været forelagt Skibsteknisk Konsulent, Professor H R Mørch i Trondhjem. Denne har udtalt, at

Grønningsæters Linietegning vel maa siges at være daarligt afjævnet, men at dette dog ikke kan retfærdiggøre Nordbjærgs yderst slette Afslagning. Endvidere har han udtalt, at Projektet viser 3 Tons mere i Deplacement samt 35 Kvadratfod mere i Dæksareal end det byggede Skib, og at Opdriftspunktet er forrykket 0,70 Fod agter over i Forhold til Projektet, hvilket vil bevirke, at Skibet faar en Trimtendens forover. Denne Tendens kan dog til Dels kompenseres ved Hjælp af den faste Ballast, som Skibet maa have inde for at blive tilstrækkelig stabilt i alle Forhold, men det er efter Professor Mørchs Mening utvivlsomt, at Projektet vil give et betydelig tørrere og sødygtigere Skib, naar det presses mod Næsesø.

Endvidere udtaler han, at selv om den norske Skibskontrol vil forlange Passagerantallet reduceret med 14 paa Grund af Skibets ringe Tværstabilitet, maa dog det relative Forhold mellem Projekt og bygget Skib baseret paa Dæksareal opretholdes, og at Bygningen af Skibet med mindre Dæksareal end oprindelig projekteret derfor utvivlsomt maa medføre nogen Reduktion i Passagerantallet i Sammenligning med, hvad Skibet kunde have ført, saafremt det havde været bygget helt ud efter Linietegningen.

Med Hensyn til Skibets Hastighed har Professor Mørch erklæret sig enig med Skønsmændene i, at Forskellen i Fart ikke bliver stor.

Professor Mørch udtaler sluttelig som Resume, at det udførte Skib ikke er bygget i Overensstemmelse med den af Rederiet leverede Konstruktionstegning, og at der herved tabes noget i Deplacement, Passagerantal samt Sødygtighed.

Overfor den af Professor Mørch afgivne Erklæring har de af Retten udmeldte Skøns mænd fastholdt og nærmere begrundet, at det formindskede Dæksareal under de foreliggende Forhold ikke medfører nogen Forringelse i Passagerantal. Med Hensyn til det af Professor Mørch givne Resume udtaler Skønsmændene, at dette i Hovedsagen falder sammen med det afgivne Skøn, idet Skønsmændene dog tillægges den daarligt sammenpassede Linietegning, Apteringstegningens Unøjagtighed og den mangelfulde Specifikation den største Betydning og mener, at Skibets Afvigelser fra Projektet for en stor Del skyldes disse Mangler.

Efter de foreliggende Oplysninger findes det ikke godtgjort, at Afvigelserne fra Tegningerne har foraarsaget en Reduktion i Passagerantallet. Tilbage bliver Spørgsmaalet om Tab i Deplacement og Forringelse i Sødygtighed. I førstnævnte Henseende gaar det afgivne Skøn ud paa, at Skibets Deplacement er 142 tons, medens deplacementet efter

Færdig fra Trykkeriet den 25 Marts 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — Bredgade 32.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 2.

Onsdag den 11 Marts.

Projektet udgør 144 tons, og der maa herefter antages at foreligge et Tab af 2 tons.

Med Hensyn til Sødygtigheden har Saltens Dampskibsselskab særlig anbragt, at Skibet ifølge Konstruktionstegningen er projekteret med flad, bred Hæk, og at dette var af afgørende Betydning, fordi en saadan vilde bevirke, at Skibet kunde lænse længere i overhændigt Vejr, men at der paa dette Punkt er sket en afgjort Forringelse, idet Nordbjærg har trukket Dækket noget ind — efter hans Anbringende netop for at bøde paa den flade Hæk, idet Skibet, hvis det udførtes efter Tegningen, efter hans Mening vilde blive firkantet og uskønt. Følgen af denne Ændring vil blive, at Skibet i Bovsø, specielt i Sø foran om Tværs stadig vil tage Vand over sig, hvilket er en særlig Ulempe, idet Skibet efter sin Bestemmelse vil komme til at gaa paa meget haardt Farsvand, ofte mod høj Sø.

Ifølge det afgivne Skøn vil Skibet efter Konstruktionstegningen trimme $7\frac{1}{2}$ Tomme agter over, hvorimod det efter Skønsmændenes Opmaaling vil trimme 3 Tommer forover. Den kgl Vejer og Maaler i Faaborg har imidlertid foretaget en Opmaaling, medens Skibet var flydende paa Vandet, og herefter er der konstateret følgende Maal: »Fra Vandoverfladen til Dæksplankens Underkant

»For« 2,30 m

»Agter« 1,43 m.«

Ifølge den af den ene Skønsmænd, Overingeniør Aage H Larsen, afgivne Forklaring maa det herefter antages, at Skibets Opdriftscenter har ligget mere agter over end paa Grønningsæters Linietegning opgivet.

Med Hensyn til Forringelsen af Skibets Deplacement skønnes det ikke, at den foreliggende Forringelse af 2 tons er en saa væsentlig Mangel, at Saltens Dampskibsselskab af den Grund har været berettiget til at refusere Skibet, og med Hensyn til Styrlastigheden findes der efter den af den kgl Vejer og Maaler i Faaborg afgivne Erklæring ej heller at foreligge nogen Forringelse, der kan berettigg hertil.

Tilbage bliver, at den Omstændighed, at Skibet har faaet mindre Udfald forude end vist paa Konstruktionstegningen, maa antages at give et noget vaadere Skib. Det findes vel, at Nordbjærg har været uberet-

tiget til uden forud at indhente Dampskibsselskabets Godkendelse at fravige Tegningen paa dette Punkt for at give Skibet en efter hans Mening smukkere Form, men den foretagne Ændring skønnes dog ikke at være af den Betydning, at Saltens Dampskibsselskab af den Grund har været berettiget til at refusere Skibet. Herved bemærkes ogsaa, at der ikke ses at være givet Nordbjærg Meddelelse om, at det af Hensyn til de Forhold, under hvilke Skibet vilde komme til at sejle, var af særlig Betydning, at Skibets Forstavn konstrueredes som paa Tegningen vist, og hverken fra Skibsagent Nielskov eller fra Firmaet Danske Skibsrederes Ingeniørkontor blev der fremsat nogen Indsigelse mod, at Nordbjærg fraveg Tegningen paa dette Punkt; en saadan Indsigelse fremsattes først af Kaptajn Olsen, der i Slutningen af September 1920, paa et Tidspunkt, da Skibet var opspanet og havde faaet 3 à 4 Omgange Planker fra Skandækket og ned og 6 Omgange fra Kølen og opover, kom til Faaborg for paa Rederiets Vegne at føre Tilsyn med Bygningen.

III. Med Hensyn til den mangelfulde Udrustning bemærkes, at det tildels af Nordbjærg er indrømmet, at der mangler forskelligt med Hensyn til Skibets Udrustning, men efter Nordbjærgs Anbringende var det en Aftale, at hvad der manglede skulde ydes, naar Skibet paa Rejsen fra Faaborg til Norge anløb København.

Saltens Dampskibsselskab har særlig gjort gældende, at der med Hensyn til Ankere, Kettinger og Fortøjningsgods ikke er givet den i § 83 i Veritas's Regler omtalte Forøgelse af 30 pCt Tillæg, men i Overensstemmelse med, hvad der tidligere er anført, findes Nordbjærg at have været berettiget til at gaa ud fra, at Forlangendet herom var frafaldet i den endelige Kontrakt. Med Hensyn til en Del af de paastaaede Mangler har Det norske Veritas godkendt Skibet som det foreligger, og Indsigelserne findes derfor paa disse Punkter at være ubeføjede. Tilbage bliver herefter kun mindre væsentlige Forhold, der i hvert Fald ikke har kunnet berettiggte Saltens Dampskibsselskab til at refusere Skibet. Derimod findes Nordbjærg i Anledning af disse Mangler, som det ikke findes fornødent at præcisere nærmere, at burde godtgøre Dampskibsselskabet et Beløb af ialt 500 Kr.

IV. Ved Prøvefarten den 1 Marts 1921 viste det sig, at den leverede Motor ikke naaede det betingede Omdrejningsantal, 350 Omdrejninger pr Minut. Ifølge en af Motormaskinist Helmer Ulriksen afgivet Forklaring var det sædvanlige Omdrejningstal, som opnaaedes, 240, dog at der ved Sprængkøring naaedes 260—262 Omdrejninger, ved Frakobling af Skruen steg Omdrejningstallet med ca 100 pCt. Endvidere gjorde Motoren en voldsom Støj særlig i Skorstenen. Den paagældende Motor er leveret af A/S »Hera« her af Staden. Dette Selskabs Direktør, Jørgensen, har forklaret, at han med Direktøren i Saltens Dampskibsselskab, Sannes, der var tilstede i Faaborg, da Prøvefarten fandt Sted, traf Aftale om, at Bakkoblingen skulde rettes, naar Skibet anløb København, og senere med Sannes's Godkendelse sendte Bakkoblingen hertil for at faa Fejlen rettet. Endvidere har han forklaret, at A/S »Hera« erklærede

sig villig til at levere ny Skrue, da det viste sig, at Skruen var for stor, hvilket foraarsagede den mindre Omdrejningshastighed.

Efter det saaledes Oplyste maa det antages, at der har foreligget Fejl med Hensyn til Motoren, men disse findes ikke at have været af en saadan Art, at Saltens Dampskibsselskab, da der straks blev fremsat Tilbud om at afhjælpe disse Mangler, af den Grund har været berettiget til at refusere Skibet. Paa den anden Side findes Dampskibsselskabet ikke at være pligtigt at betale Restkøbesummen for Skibet, forinden Nordbjærg i Skibet har installeret den i Kontrakten af 19 Februar 1920 omhandlede Motor med Tilbehør i kontraktmæssig Stand.

Som Følge af det saaledes Anførte findes Saltens Dampskibsselskab ikke at have været berettiget til at nægte at overtage det paagældende Skib, og Selskabets Paastand om hos Nordbjærg at faa sig tilkendt Beløbet danske Kr: 171 068,90 kan derfor ikke tages til Følge.

Med Hensyn til det af Nordbjærg fremsatte Modkrav bemærkes, at Saltens Dampskibsselskab, forsaavidt Selskabet ikke maatte faa Medhold i sin Paastand, delvis har erkendt dettes Rigtighed. Der foreligger kun Uoverensstemmelser angaaende nogle Poster, der af Nordbjærg er opført paa en Opgørelse af 1 September 1921 over Ekstraarbejde udført paa Skibet efter Rekvision af Selskabets Tilsynsførende, Kaptajn Olsen. En enkelt paa denne Opgørelse opført Post, nemlig »Udgifter til Løbegilde Kr 372,75« findes Nordbjærg ikke med Føje at kunne faa godtgjort af Dampskibsselskabet, men iøvrigt har Olsen erkendt at have rekvireret i hvert Fald de væsenligste af de paa Opgørelsen anførte Poster, og Nordbjærg findes herefter bortset fra det anførte Beløb at være berettiget til at faa de paa Opgørelsen anførte Beløb, der ialt andrager Kr 11 312,30 godtgjort af Selskabet.

Ifølge en anden Opgørelse fra Nordbjærg af 1 Januar 1921 er Udgifter til »Saltning indenbords m m« opført til Beløb ialt Kr 1987,70. Saltens Dampskibsselskab har protesteret imod i Anledning af denne Post at betale mere end 1000 Kr, men da det ikke er godtgjort, at det paa Opgørelsen anførte Udgiftsbeløb er uforholdsmæssig stort, vil denne Indsigelse ikke kunne tages til Følge.

Saltens Dampskibsselskab findes herefter at være pligtig at betale det som Modkrav indtalte Beløb Kr 49 462,40 mod Fradrag af dels det under »III« anførte Beløb 500 Kr, og dels det fornævnte Beløb Kr 372,75, eller ialt Kr 48 589,65. Betalingen af dette Beløb vil dog være at gøre afhængig af, at Nordbjærg i Skibet installerer den i Kontrakten af 19 Februar 1920 omhandlede Raaolliemotor med Tilbehør i kontraktmæssig Stand. Der vil derhos kun kunne tillægges Nordbjærg Renter af Beløbet fra den 10 Maj 1922, da Modkravet blev tingfæstet. Sagens Omkostninger findes Saltens Dampskibsselskab at burde godtgøre Nordbjærg med 3000 Kr.

Nr 128/1924. Gaardejer **Jens Christensen** (Liebe)

m o d

Handelsbanken i Sønderborg (Steglich-Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om den indstævnte Banks Forpligtelse til at udbetale Provenuet af nogle af Banken solgte Appellanten tilhørende Kasseobligationer.

Søndre Landsrets Dom af 21 Marts 1924: Sagsøgte, Handelsbanken i Sønderborg, bør til Sagsøgeren, Gaardejer Jens Christensen af Svenstrup, inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse betale 3074 Kr 03 Øre med Tillæg af Renter $4\frac{1}{2}$ pCt p a fra den 1 Juli 1921 indtil den 21 September 1923 og derefter 5 pCt af det samlede Beløb, indtil Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 500 Kr, men iøvrigt for Tiltale af Sagsøgeren i denne Sag fri at være.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Søndre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at den indstævnte Bank tilpligtes at betale ham 21 375 Kroner med Renter heraf $4\frac{1}{2}$ pCt aarlig fra den 1 Juli 1921 til den 21 September 1923 og derefter 5 pCt aarlig af det samlede Beløb.

I Dommen er det i Henhold til de i saa Henseende anførte Grunde rettelig antaget, at saavel Møllgaards Haandpantsetning af Kasseobligationerne som Bankens Realisation af dem til Fyldestgørelse af Møllgaards Skyld til Banken har savnet Hjemmel. Heraf maa følge, at Banken er pligtig at udbetale Appellanten Provenuet af Obligationerne efter den i Dommen angivne Kurs af $85\frac{1}{2}$ pCt med 21 375 Kroner med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde godtgøre Appellanten med 1200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Handelsbanken i Sønderborg, bør til Appellanten, Gaardejer Jens Christensen, betale 21 375 Kroner med Renter heraf $4\frac{1}{2}$ pCt aarlig fra den 1 Juli 1921 til den 21 September 1923 og derefter 5 pCt aarlig af det samlede Beløb, indtil Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 1200 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Slutningen af 1920 henvendte Gaardejer Jens Christensen af Svenstrup sig til daværende Dommerfuldmægtig Møllgaard med Anmodning om at bistaa ham ved Optagelsen af et Kreditforeningslaan i den Christensen tilhørende Ejendom. Møllgaard foretog de dertil fornødne Skridt, og den 22 Februar 1921 blev der af Sønderjyllands Kreditforening tilstaaet Christensen et Laan af 25 000 Kr i 4½ pCt Kasseobligationer.

Den 5 Marts s A udstedte Christensen følgende Fuldmagt:

»Undertegnede, der fra Sønderjyllands Kreditforening under Laane Nr 2729 vil tilkomme Kasseobligationer for 25 000 Kr anmoder herved Sønderjyllands Kreditforenings Direktion om at udlevere for min Regning til Handelsbanken i Sønderborg — — — ialt Kasseobligationer 25 000 Kr« — idet Meningen var, at Kasseobligationerne indtil videre skulde forblive henliggende i Banken for at realiseres til den højst mulige Kurs. Kasseobligationerne blev derefter tilstillet Handelsbanken i Sønderborg.

Christensen havde forinden Laanets Bevilgelse faaet og fik i Løbet af Aaret 1921 fremdeles udbetalt forskellige Forskud hos Møllgaard — som delvis anvendtes til Udbetalinger i Anledning af Christensens Køb af Ejendommen. Møllgaard, der havde løbende Konto hos Handelsbanken, var imidlertid kommet i en saa betydelig Skyld til Banken, at denne ansaa det for nødvendigt at kræve hurtig og gennemført Afvikling. Under 22 Juni 1921 tilskrev Banken Møllgaard, at den havde henlagt de for Jens Christensen modtagne Kasseobligationer som Haandpant til Sikkerhed for Bankens Tilgodehavende hos Møllgaard, og under 23 s M svarede Møllgaard, at han var indforstaaet hermed. I September Maaned 1921 realiserede Banken Kasseobligationerne til den daværende Kurs og afskrev Provenuet paa Møllgaards Konto med Banken. I April 1922 henvendte Christensen sig til Møllgaard for at faa Opgørelse ved Realisation af Kasseobligationerne. Møllgaard tilstod da, at han havde disponeret over Obligationerne, men da han lovede at skadesløsholde Christensen, foretog denne ikke noget Skridt i denne Anledning og modtog endnu i Maj 1922 et Beløb af 1000 Kr som Afbetaling paa Mellemværendet. I Juli Maaned s A blev Møllgaard fængslet som sigtet for Bedrageri og hans Bo taget under Konkursbehandling.

Under nærværende Sag har Gaardejer Jens Christensen paastaaet Handelsbanken tilpligtet at udlevere de af Christensen henlagte Kasseobligationer samt tilpligtet at betale ham Forskellen mellem Kursen i Marts—April 1922, 85½ pCt og Kursen paa den Dag, da Dommen vil være at opfylde, idet han gør gældende, at da Obligationerne af Christensen var betroet til Banken, og da Møllgaard ikke havde nogen Fuldmagt eller anden Adkomst til at disponere over Obligationerne, har Banken paa retstridig Maade benyttet dem til at skaffe sig Fyldestgørelse for dens Krav paa Møllgaard.

Den sagsøgte Bank har principalt paastaaet sig frifundet, subsidiært sig frifundet mod Betaling af 515 Kr, mest subsidiært Udleveringen af Obligationerne betinget af, at Sagsøgeren til Banken indbetaler 18 350 Kr 97 Øre.

Det maa anses som fastslaaet, at der ikke af Sagsøgeren er med-

delt hverken Møllgaard eller Banken nogen direkte Fuldmagt til at disponere over Kasseobligationerne, og naar det fra Bankens Side er blevet gjort gældende, at Møllgaard ifølge sit hele Forhold til Sagsøgeren maatte anses som befuldmægtiget til at træffe Dispositioner, og at Banken havde Føje til at gaa ud herfra, kan der ikke gives Sagsøgte Medhold heri. Saavel Møllgaards Haandpantsetning som Bankens Realisation til Fyldestgørelse af Møllgaards Skyld til Banken har derfor savnet Hjemmel. Ved Opgørelsen maa der derfor lægges til Grund den i April 1922, da Sagsøgeren ønskede Realisation, gældende Kurs, 85½ pCt, hvorefter Salgsprovenuet udgør 21 375 Kr. Paa den anden Side maa det for Sagsøgeren have været en kendelig Forudsætning for de ham af Møllgaard ydede Forstrækninger og for ham afholdte Udlæg, at Møllgaard skulde fyldestgøres for disse gennem Realisation af Kasseobligationerne, og, forsaavidt angaar den Del af det ved Realisationen indkomne Beløb, der svarer til hans Skyld til Møllgaard, er der derfor ikke ved Bankens Realisation paadraget ham noget retstridigt Tab, hvorved bemærkes, at der ikke kan tillægges den — af Sagsøgeren fremhævede — Mulighed for, at der af Møllgaards Konkursbo vil blive anlagt Søgmaal imod ham til Indbetaling af dette Beløb, eller den Omstændighed, at han overfor Konkursboet har erkendt, at han, saafremt han vinder nærværende Sag, er pligtig at indbetale dette til Boet, nogen Betydning for nærværende Sags Afgørelse.

Med Hensyn til Størrelsen af det Beløb, Sagsøgeren skyldte Møllgaard, har Sagsøgeren overfor Konkursboet opgjort det til 17 297 Kr 47 Øre, deraf ydede Forskud 16 500 Kr, Møllgaards Udlæg og Salær 797 Kr 47 Øre, medens Sagsøgte i Henhold til en af Møllgaard til Brug for Konkursboet i 1922 affattet Opgørelse har opgjort Beløbet til 18 350 Kr 97 Øre, deraf ydede Forskud til Beløb 17 500 Kr. Forskellen, 1053,50 Kr, fremkom dels derved, at Sagsøgeren ikke mente at have modtaget Valuta for en paa Opgørelsen opført, af ham akcepteret og af Møllgaard som Trassent indfriet Veksel, stor 1000 Kr, med paaløbne Protestomkostninger 3 Kr 50 Øre, dels derved, at Sagsøgeren ansatte det Møllgaard tilkommende Salær, der var opført til 150 Kr, til kun 100 Kr, hvilket Boet akcepterede. Indsigelsen mod Vekslen har Sagsøgeren imidlertid efter Sagens Optagelse frafaldet, og da Opgørelsen iøvrigt findes at være tilbørlig underbygget ved de den vedlagte Bilag, vil den, bortset fra Salærbeløbet, være at lægge til Grund for Sagens Paadømmelse, saaledes at Sagsøgerens Skyld til Møllgaard sættes til 18 300 Kr 97 Øre.

Medens herefter Sagsøgerens Paastand er uholdbar med Hensyn til dette Beløb, har Banken savnet Hjemmel til at oppebære og benytte til Afskrivning af Møllgaards Gæld Forskellen mellem ovennævnte Beløb og Provenuet af Kasseobligationerne, 21 375 Kr, altsaa 3074 Kr 03 Øre, og dette Beløb bør Banken derfor tilsvare Sagsøgeren med Tillæg af Renter 4½ pCt p a fra den Realisationen nærmest forudgaaende Rentetermin, den 1 Juli 1921, indtil Stævningens Dato, den 21 September 1923, og derefter 5 pCt p a af det samlede Beløb, indtil Betaling sker, medens den iøvrigt vil være at frifinde.

Sagens Omkostninger bør Sagsøgte tilsvare Sagsøgeren med 500 Kr.

Torsdag den 12 Marts.

Nr 58/1924. Handlende **Felix Lucas** og Handelsfirmaet **Aage Havemanns Eftf** (Fich)

mod

Dansk Aktieselskab **Siemens-Schuckert** (Meyer),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at udrede Erstatning for Misligholdelse af en Kontrakt om Levering af elektriske Lamper.

Sø- og Handelsrettens Dom af 28 December 1923: De Sagsøgte, Handelsfirmaet Dansk Aktieselskab Siemens-Schuckert, bør for Sagsøgerne, Handlende Felix Lucas og Handelsfirmaet Aage Havemanns Eftf's Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret støtter Appellanterne deres Krav om Erstatning alene derpaa, at de Lamper, som Indstævnte har leveret dem og Aktieselskabet Nordiske Metalvarefabriker, ikke er fordelt i det Forhold, Appellanterne havde Krav paa, og Appellanternes Paastand gaar herefter ud paa, at Indstævnte dømmes til at betale i Erstatning 40 276 Kroner 53 Øre til Felix Lucas og 17 049 Kroner 85 Øre til Aage Havemanns Eftf.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til Indstævnte med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Handlende Felix Lucas og Handelsfirmaet Aage Havemanns Eftf, En for Begge og Begge for En, til Indstævnte, Dansk Aktieselskab Siemens-Schuckert, med 600 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I December Maaned 1917 havde de Sagsøgte, Handelsfirmaet Dansk Aktieselskab Siemens-Schuckert, der er et Datterselskab af det tyske

Selskab Siemens-Schuckert, akcepteret specificerede Ordre paa Levering af elektriske Lamper til Selskabets Hovedforhandlere her i Landet: Handlende Felix Lucas, Handelsfirmaet Aage Havemanns Eftf og A/S Nordiske Metalvarefabriker.

Felix Lucas havde bestilt 189 850 Lamper bestemt til Eksport og 112 900 Stk til Indlandet, Aage Havemanns Eftf havde bestilt 107 050 Stk bestemt til Eksport og 106 917 Stk til Indlandet, Nordiske Metalvarefabriker havde bestilt 200 000 Stk til Indlandet. Med normal Leveringstid skulde Leveringen have været tilendebragt i Februar 1918, men til dette Tidspunkt var der endnu kun leveret en forsvindende Del af Lamperne. De Sagsøgte undskyldte sig med, at de ikke kunde faa Lamperne frem fra det tyske Værk, og efter en Del Forhandling fremsatte de Sagsøgte, vistnok i Februar 1918, Tilbud overfor Hovedaftagerne om, at disse skulde reducere det bestilte Kvantum mod, at de til Gengæld skulde være sikre paa at faa leveret et bestemt mindre Antal Lamper. Felix Lucas indgik paa for sit Vedkommende at reducere Ordrene til at angaa ialt 110 000 Lamper, deraf 50 000 Stk bestemt til Eksport, 60 000 Stk bestemt til Indlandet, Aage Havemanns Eftf indgik paa at reducere sin Ordre til ialt 90 000 Stk til Indlandet, og Nordiske Metalvarefabriker indgik paa at reducere deres Ordre til 150 000 Lamper til Indlandet. Disse mindre Ordre blev ogsaa efterhaanden effektueret, idet Nordiske Metalvarefabriker dog mener, at de, uden at den nærmere Sammenhæng kan oplyses, fik leveret det fulde Kvantum 200 000 Lamper.

Under nærværende Sag har Sagsøgerne, Handlende Felix Lucas og Firmaet Aage Havemanns Eftf gjort gældende, at de kun under urigtige Anbringender fra de Sagsøgte Side er indgaaet paa at reducere Ordrene; de føler sig narret af de Sagsøgte og anser sig derfor berettigede til at gøre Erstatningskrav gældende overfor disse. I Tiden mellem Bestillingerne og Annullationen steg Lamperne i Pris, og Sagsøgerne har lidt et Tab ved, at de ikke fik deres Ordre effektueret fuldt ud; dette Tab, der for Felix Lucas Vedkommende yderligere er forøget ved, at han ved Højesteretsdom af 16 December 1920 blev dømt til at betale Erstatning til en af sine Købere, hvem han ikke kunde levere Lamper, har Sagsøgerne nærmere specificeret, og deres Paastand under Sagen gaar ud paa, at de Sagsøgte, Dansk Aktieselskab Siemens-Schuckert, dømmes til principalt at betale til Felix Lucas Kr 129 067,76 og til Aage Havemanns Eftf Kr 71 356,93 med Renter 6 pCt p a fra Forligsindkaldelsens Dato den 19 Februar 1923, til Betaling sker.

Sagsøgerne har endvidere nedlagt forskellige subsidiære Paastande. De Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Sagsøgerne gør nærmere gældende, at de kun gik med til Reduktion af Ordrene under Forudsætning af, at det var rigtigt, som de Sagsøgte angav, at Siemens-Schuckerts Værker i Tyskland ikke kunde levere fuldt ud paa Grund af force majeure, samt at der, hvis Sagsøgerne og Nordiske Metalvarefabriker fastholdt deres Ordre, vilde komme Udførselsforbud paa elektriske Lamper fra Tyskland. Endvidere var det en Forudsætning fra Sagsøgernes Side, at de Sagsøgte ikke afsluttede nye Ordre med Andre særlig til højere Priser, og at den Reduktion, Hovedaftagerne gik ind paa, foregik forholdsmæssig, saaledes at ingen

af de tre Hovedaftagere blev begunstiget. De Sagsøgte har imidlertid handlet i Strid med disse Forudsætninger. Hvad først angaar de Sagsøgte Anbringende om, at de var afskaaret fra at levere paa Grund af force majeure ved Værkerne i Tyskland, hævder Sagsøgerne, at saadan force majeure aldrig har eksisteret. Værkerne var stadig i Gang og kunde, hvis de havde villet, godt have effektueret Ordrene fuldt ud; Grunden til, at de ikke leverede, var kun den, at Lampepriserne var stigende, og at Siemens-Schuckert derfor var interesseret i at faa de ældre Kontrakter annulleret. Sagsøgerne maa endvidere benægte, at der vilde være kommet Udførselsforbud, hvis Ordrene var blevet effektueret; hvis det var kommet, vilde det være sket paa Foranledning af Siemens-Schuckert, men disse var efter Sagsøgenes Mening interesserede i at beholde de udenlandske Markeder i saa vidt Omfang som muligt. Hvad de andre Forudsætninger angaar, har det vist sig, at Siemens-Schuckert i betydeligt Omfang optog og effektuerede nye Ordre til højere Priser, og Sagsøgerne maatte endda vente længe paa at faa deres reducerede Ordre effektueret. Endelig hævder Sagsøgerne, at de Sagsøgte heller ikke har foretaget Reduktionen forholdsmæssig; det har vist sig, at Nordiske Metalvarefabriker har faaet deres Ordre effektueret fuldt ud; Sagsøgerne fik i sin Tid opgivet, at Nordiske Metalvarefabrikers Ordre blev reduceret fra 200 000 til 80 000 Stk, og dette Tal svarede nogenlunde til, hvad Sagsøgenes Ordre blev reduceret til, senere har det imidlertid vist sig, at Nordiske Metalvarefabrikers Ordre ikke blev reduceret til 80 000 Stk, men til 150 000 Stk, og senere igen, at Nordiske Metalvarefabriker endda fik deres oprindelige Ordre effektueret fuldt ud.

Overfor disse Betragtninger har de Sagsøgte anført Følgende:

De vil ikke bestride, at de overfor Sagsøgerne har paaberaabt sig force majeure i Tyskland, men Sagsøgerne var fuldt ud paa det Rene med, at egentlig force majeure ikke forelaa, og saaledes har de Sagsøgte heller ikke fremstillet Forholdet; Tilstandene paa de tyske Værker var meget vanskelige paa Grund af Krigsforholdene, men Værkerne var stadig i Gang, og Vanskelighederne gav sig nærmest det Udslag, at Værkerne ikke kunde effektuere alle de indkomne Ordre; det var derfor umuligt for de Sagsøgte at faa Lamperne frem fra Tyskland. Dette var Gang paa Gang meddelt Sagsøgerne, og de Sagsøgte havde ogsaa paa forskellig Maade sikret sig Ret til at træde tilbage fra Leveringerne, bl a havde de i en Cirkulærskrivelse af 15 August 1917 til de tre Hovedaftagere udtalt, at Siemens-Schuckert Værket i Tyskland under de forhøjevendte Forhold ikke paatog sig nogen Forpligtelse med Hensyn til Leveringstid, og at Fabriken stadig maatte forbeholde sig ved eventuelle Leveringsvanskeligheder som Følge af Mangel paa Raamateriale, Arbejdskraft etc eller ved Udstedelse af et Udførselsforbud at kunne træde tilbage fra en resterende Del af en Ordre, uden at der i saa Fald kunde rettes Erstatningskrav overfor Siemens-Schuckert Werke eller de Sagsøgte. Mod denne Cirkulærskrivelse, hvis Indhold iøvrigt ikke var nyt, har ingen af Sagsøgerne protesteret. De Sagsøgte har saaledes bestridt, at de overfor Sagsøgerne har fremstillet Forholdene i Tyskland anderledes, end de var, og de har fastholdt, at et Forsøg fra

Sagsøgernes Side paa Gennemtvungelse af fuld Levering vilde have medført Udførselsforbud; noget Bevis herfor kan de nu efter saa lang Tids Forløb ikke fremskaffe, men da det er Sagsøgerne, der først efter over 5 Aars Forløb rejser Erstatningskrav, bør disse Bevisvanskeligheder ikke gaa ud over de Sagsøgte. De Sagsøgte har heller ikke paa anden Maade handlet i Strid med de Forudsætninger, der laa til Grund for Aftalerne om Reduktionen; det er ganske vist rigtigt, at de har optaget og effektueret nye Ordre, men der har aldrig været nogen Aftale udtrykkelig eller stiltiende med Sagsøgerne om, at de Sagsøgte ikke skulde være berettigede hertil, Sagsøgerne og Nordiske Metalvarefabriker var Hovedaftagere, men de Sagsøgte handlede ogsaa uden om dem, og de nye Ordre angik kun et ringe Antal Lamper i Forhold til, hvad Sagsøgerne og Nordiske Metalvarefabriker selv efter Reduktionen fik leveret.

Hvad endelig angaar den forholdsmæssige Reduktion mellem de tre Hovedaftagere, har de Sagsøgte fremstillet Forholdet saaledes:

De to Sagsøgere havde indsendt Ordre paa Lamper dels til Eksport og dels til Indlandsbrug. Nordiske Metalvarefabrikers Ordre gjaldt kun Lamper til Indlandsbrug; Eksportlamperne, der leveredes til en billigere Pris, var bestemt til Rusland, og maatte ikke sælges i Danmark, Sverige eller Norge. Det russiske Marked var i Begyndelsen af 1918 lukket, og de Sagsøgte gik derfor ud fra, at det ikke vilde volde nogen Vanskelighed, men være i Sagsøgernes egen Interesse at faa Eksportlamperne annulleret. De Sagsøgte tænkte sig derfor Reduktionen gennemført saaledes, at Eksportlamperne helt annulleredes, og at de indenlandske Lamper reduceredes for de tre Hovedaftageres Vedkommende i nogenlunde samme Forhold. Da nu de Nordiske Metalvarefabriker var indgaaet paa at reducere deres Ordre fra 200 000 til 150 000 Stk, vilde hertil svare, at Sagsøgerne reducerede deres Ordre paa indenlandske Lamper til 90 000 Lamper hver. Lucas gjorde imidlertid under Forhandlingerne gældende, at han var bundet til at levere Eksportlamper, og at han derfor ikke kunde gaa med til fuldstændig Annullation af disse; for hans Vedkommende blev Aftalen derfor den, at han skulde have 60 000 Lamper til indenlandsk Forbrug og 50 000 Stk til Eksport. De Sagsøgte hævder, at de ikke har nogen Skyld, naar Sagsøgerne paa- staar, at de har faaet det Indtryk, at Nordiske Metalvarefabrikers Ordre skulde reduceres til 80 000 Stk, der kan højst foreligge en eller anden Fejltagelse, som de Sagsøgte ikke nu kan oplyse Sammenhængen med; hvis Nordiske Metalvarefabriker, som de mener, har faaet leveret alle de 200 000 Lamper, er det ligeledes kun sket ved en Fejltagelse. Iøvrigt hævder de Sagsøgte, at de ikke har givet Sagsøgerne noget som helst Løfte om, at Reduktionen skulde være forholdsmæssig, og Sagsøgerne har da heller ikke sagt andet, end at denne Forudsætning var stiltiende.

Der er Enighed mellem Parterne om, at der ikke fra Sagsøgernes Side er knyttet noget udtrykkeligt Forbehold til de i 1918 truffne Aftaler om Reduktionen. Sagsøgerne har i Retten anført, at de i sin Tid ikke fæstede Lid til, hvad de Sagsøgte anførte om force majeure-Tilstande i Tyskland, men at den egentlige Grund til, at de gik med til Reduktionen, var Frygt for Udførselsforbud. Meget taler for, at den

virkelige Grund til, at de to Selskaber Siemens-Schuckert ikke vilde levere, var den indtrufne Prisstigning paa Lamper, og at de Sagsøgte har fremstillet Forholdene i Tyskland mørkere, end de egentlig var; men efter Sagsøgernes eget Kendskab til og egen Mening om Forholdene i Tyskland i Forbindelse med, at det ikke er godtgjort, at de Sagsøgtes Anbringende om Udførselsforbudet var urigtigt, finder Retten ikke at kunne statuere, at der fra de Sagsøgtes Side foreligger et saadant Brud paa Forudsætninger, som Sagsøgerne har troet paa, at disse skulde kunne frigøre sig fra de klare Reduktionsaftaler. Det findes heller ikke bevist fra Sagsøgernes Side, at de Sagsøgte har misligholdt Aftalerne, og Sagsøgerne vil derfor ikke kunne høres med deres Erstatningskrav. De Sagsøgte vil være at frifinde, uden at det bliver nødvendigt at komme ind paa de forskellige Erstatningsberegninger. Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne kunne ophæves.

Fredag den 13 Marts.

Nr 232/1924. Godsejer **Jørgen Wichfeld** (Graae)

mod

Finansministeriet paa Statskassens Vegne (den kst Kammeradvokat ved Overretssagfører Kemp),

betræffende Beregning af Appellantens Formueskat.

Østre Landsrets Dom af 1 Juli 1924: Sagsøgte, Finansministeriet, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Godsejer Jørgen Wichfeld, Engestofte, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 400 Kr som Salær til den konstituerede Kammeradvokat inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ved Lov Nr 563 af 4 Oktober 1919 maa der siges at være lagt en Gældsbyrde paa Stamhuset af mindst 20 pCt af dettes Værdi, og Appellanten maatte derfor i Henhold til de i Dommen nævnte Skattelove have været berettiget til ved Beregningen af sin Formueskat for Aarene 1921—22, 1922—23 og 1923—24 at fradrage et til denne Gældsbyrde svarende Beløb. Herefter vil Indstævnte være at dømme til at betale Appellanten det paa-stævnte Beløb med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Finansministeriet, bør til Appellanten, Godsejer Jørgen Wichfeld, betale 26 737 Kroner 50 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 20 Marts 1924, til Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved den af Lensnævnet for Afløsning i Henhold til Lov Nr 563 af 4 Oktober 1919 af Stamhuset Engestofte godkendte Opgørelse pr 11 April 1923 blev Stamhusets Værdi, herunder indbefattet Andelen til Staten, men med Fradrag af de Gældsforpligtelser, som kan tages i Betragtning efter nævnte Lov, opgjort til 2 785 158 Kr, og Statens Andel til 20 pCt heraf — der paahviler ikke Stamhuset Hjemfaldsret — eller 557 031 Kr.

Idet Ejeren af det nævnte tidligere Stamhus, Godsejer Jørgen Wichfeld, Engestofte, nu gør gældende, at der ved Loven af 4 Oktober 1919 blev paalagt Stamhuset en Byrde, som efter det Anførte repræsenterer en Værdi af 557 031 Kr til Fordel for Staten, og at han i Aarene efter 1919 uden Forpligtelse, men i Formening om Skyld har betalt Formueskat ogsaa af dette Beløb, hvilken for meget betalte Skat for Skatteaarene 1921—22, 1922—23 og 1923—24 for hvert Aar har andraget 8912 Kr 50 Øre eller ialt for de 3 Aar 26 737 Kr 50 Øre, søger han under denne Sag Finansministeriet tilpligtet at tilbagebetale sidstnævnte Beløb med Renter.

Finansministeriet, der har givet Møde ved den konstituerede Kammeradvokat, paastaar sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand anfører Godsejer Wichfeld, at Loven af 4 Oktober 1919, dens § 1, vel er formuleret som hjemlende ham en Ret til at overtage bemeldte Stamhus til fri Ejendom mod at indbetale til Statskassen 20 pCt af Værdien, samt paa de øvrige i Loven nærmere angivne Vilkaar, men at Loven i Virkeligheden har tvunget ham til at foretage den nævnte Indbetaling til Statskassen, da han, hvis han ikke gik med til Afløsning, ifølge Lovens § 11 skulde svare en aarlig Afgift af 1 pCt af Stamhusets Værdi. Ved disse Bestemmelser er der efter hans Formening lagt en ubetinget Gældsbyrde paa Stamhuset, svarende til mindst 20 pCt af dets Værdi, idet det maa være uden Betydning, om den Andel, som Staten ved Loven har tillagt sig selv i Medfør af Lovens § 1 indbetales én Gang for alle, eller om den i Medfør af § 11 forrentes, saaledes som Forholdet vilde have været for Engestoftes Vedkommende, hvis Besidderen ikke havde ønsket Afløsning. Da nu Stamhuset ifølge § 10 i Lovene om Indkomst- og Formueskat til

Staten af 8 Juni 1912 og 10 April 1922 med Hensyn til Formuebeskatning skal betragtes som værende Besidderens private Ejendom, og da de paa Stamhuset hvilende Gældsbyrder derfor ogsaa maa komme til Fradrag i den skattepligtige Formue, som om de paahvilede Besidderen privat, formener Sagsøgeren at have været berettiget til i de 4 Skatteaar, der er hengaaet efter Loven af 4 Oktober 1919 at fradrage den heromhandlede Gæld til Staten i den skattepligtige Formue.

Dette er ligefrem hjemlet i Skattelovens § 13, hvorefter der i den samlede Aktivmasse bliver at fradrage bl a den skattepligtige Gæld, og hvori hjemles, at Byrder paa Formue bliver at fradrage. Der kan heller ikke være Tvivl om, at heromhandlede Byrde forringede Stamhusets Værdi i Handel og Vandel, hvorfor han har svaret Skat af for stor en Sum. Her er efter hans Mening ikke Tale om en betinget Forpligtelse, men om en Gæld, som ikke har været forfalden, før Afløsningen fandt Sted; da der er Enighed om, at man ved Formuebeskatning er berettiget til at fradrage al Gæld, ogsaa ikke forfalden, maa ogsaa den heromhandlede Byrde kunne fradrages.

Han har ikke i de forløbne Aar fradraget den heromhandlede Gæld eller Byrde i sine Selvangivelser til vedkommende Skattemyndighed, fordi han først nu er naaet til foranstaaende Opfattelse, medens han før den Tid gik ud fra, at han var pligtig at betale Skat af hele Stamhusets Værdi uden nævnte Fradrag. Han søger kun den i de 3 sidste Aar for meget betalte Skat tilbage, idet han ved Bestemmelsen i § 48 i Loven af 8 Juni 1912 er afskaaret fra at kræve tilbagebetalt den for Aaret 1920—21 af samme Grund for meget erlagte Skat.

Retten finder ikke at kunne give Sagsøgeren Medhold i det af ham Anførte. Han har som Besidder af bemeldte Stamhus benyttet sig af den ved Lensafløsningsloven givne Ret til at overtage Stamhuset til fri Ejendom mod Indbetaling af den ved Loven fastsatte Afgift til Statskassen. Men indtil det Tidspunkt, da Afløsningen fandt Sted, har han i Medfør af Statsskattelovens § 10 med Hensyn til Pligten til at svare Formueskat været at betragte som Ejer af hele Majoratsværdien, og hans Raadighed over Stamhuset har ogsaa indtil dette Tidspunkt været den samme som før Lensafløsningsloven. Ordene »Gæld« og »andre periodiske Ydelser« i Statsskattelovens § 13 a og b kan ikke antages at omfatte den heromhandlede Afgift, som Loven af 4 Oktober 1919 har fastsat som Vederlag for at faa Stamhuset overdraget til fri Ejendom, og ej heller andetsteds haves Hjemmel til ved Beregningen af den skattepligtige Formue at fradrage noget Beløb under Hensyn til bemeldte Afgift, forinden Afgiften ved Afløsningens Ikrafttræden er opgjort og forfalden til Indbetaling.

Sagsøgeren har vel yderligere hævdet, at bemeldte Afgift i Henhold til Arveafgiftslovens § 16, der hjemler Fradrag af Gældsforpligtelser og Byrder paa en Afdøds efterladte Formue ved Beregning af Arveafgift af denne, vil være at tage i Betragtning ved Opgørelsen af den arveafgiftspligtige Beholdning i Boet efter en Majoratsbesidder, der er afgaaet ved Døden inden Afløsningen. Der maa imidlertid gives Skatte departementet Medhold i, at selv om det kunde statueres, at oftnævnte Afgift til Statskassen skulde tages i Betragtning ved Beregning af

Arveafgift, vilde dette ikke være afgørende for det i nærværende Sag omhandlede Spørgsmaal, da særlige Hensyn kunde antages at gøre sig gældende i førstnævnte Henseende.

Efter det saaledes Foreliggende vil Sagsøgerens Paastand — uden at det findes fornødent at indlade sig paa, hvad Parterne yderligere har anført til Støtte for deres respektive Standpunkter — ikke kunne tages til Følge, hvorimod Sagsøgte vil være at frifinde. Sagsøgeren findes derhos at burde betale Sagsøgte Sagens Omkostninger med 400 Kr, som Salær til den konstituerede Kammeradvokat.

M a n d a g d e n 16 F e b r u a r .

Nr 328/1924. Gaardejer **Peter Hansen** og Hustru (Cohn)

m o d

fhv Gaardejer **Th Andresen** og Gæstgiver **Chr Hinrichsen**
(Henriques),

Søndre Landsrets Kendelse af 13 November 1924: Den nedlagte Afvisningspaastand kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Da den under nærværende Sag nedlagte Paastand angaar et Spørgsmaal, der maa anses afgjort ved Højesterets Dom af 13 Juni 1924

b e s t e m m e s :

Denne Sag afvises fra Underretten.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Under Forberedelsen ved Retten for Tønder Købstad m v af nærværende Landsretssag, har Sagsøgerne, fhv Gaardejer Thomas Andresen af Stentoft og Gæstgiver Chr Hinrichsen af Tinglev mod Sagsøgte, Handelsmand Peter Hansen og Hustru af Tinglev, nedlagt følgende Paastand:

principalt at de Sagsøgte tilpligtes at anerkende den mellem Thomas Andresen og Chr Hinrichsen den 29 Oktober 1918 notarielt oprettede Kontrakt angaaende den i Grundbogen for Tinglev Bind III Blad 142 indførte Ejendom som ogsaa for sig forpligtende, at udstede Skøde til nævnte Ejendom til Hinrichsen og at bevilge ham indført som Ejer i Grundbogen,

subsidiært at tilskøde Ejendommen til Thomas Andresen og bevilge ham indført i Grundbogen.

De Sagsøgte har under Henvisning til, at denne Sag allerede er afgjort ved en af Højesteret den 13 Juni d A afsagt Dom, paastaet den afvist og denne Indsigelse særskilt paakendt af Landsretten.

Højesterets Dom er saalydende:

»Den i denne Sag af Landsretten i Flensborg afsagte Dom er af Appellanten indanket for Overlandretten i Kiel, hvorfra Sagen i Henhold til Traktaten mellem Danmark og Tyskland af 12 Juni 1921, se Bekg Nr 20 af 18 Januar 1922, i Maj 1923 er afgivet til Afgørelse her ved Retten.

Efter de tildels efter Landrettens Dom tilvejebragte Oplysninger maa der gaas ud fra, at Appellanten har tilbagekaldt den Kontorbestyrer Christ meddelte Skødningsfuldmagt, forinden Christ foretog Skødningen af Ejendommen. Da Skødningen herefter ifølge tysk Ret maa antages at være ugyldig, vil den af Amtsretten i Tønder afgivne midlertidige Beslutning af 23 Januar 1920 efter Appellantens Paastand være at anerkende som retmæssig afgivet og derfor at stadfæste som endelig.

Sagens Omkostninger for alle Retter vil kunne ophæves.

Thi kendes for Ret:

Den af Amtsretten i Tønder trufne Beslutning bør som endelig ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for alle Retter ophæves.«

Den af Amtsretten i Tønder den 23 Januar 1920 afgivne Beslutning er saalydende:

»— — — 1) Det paalægges Sagsøgte Andresen i offentlig autoriseret Form at trække sin Begæring om at blive indført som Ejer i Grundbogen for Tinglev Bind III, Blad 142, tilbage.

2) Indførelsen af Andresen som Ejer af Ejendommen i Tinglev Bind III Blad 142 bør indtil videre unnlades — — —«

og den begrundes i Overensstemmelse med den af Klageren, Peter Hansen, fremsatte Begæring dermed at Peter Hansen havde godtgjort, at han havde tilbagekaldt den af ham til Bureauforstander Christ udstedte Fuldmagt. For Flensborg Landret, hvortil Beslutningen af Thomas Andresen blev indanket, blev der nedlagt Paastand paa, at den af Amtsretten midlertidig trufne Beslutning ophævedes, og denne Paastand blev taget til Følge ved Landrettens Dom af 14 April 1920, idet Retten ikke ansaa det for bevist, at Fuldmagten var tilbagekaldt. For Højesteret nedlagde Peter Hansen som Appellant følgende Paastand: at den af Amtsretten trufne Beslutning stadfæstes, og denne er saaledes taget til Følge af Højesteret.

Afgørelsen af, om Højesteretsdommen har forbindende Virkning for nærværende Sag, maa herefter bero paa Indholdet og Omfanget af Amtsrettens Beslutning. Denne bygger som ovenfor nævnt paa det — ved Højesteretsdommen endeligt fastslaaede — Faktum, at Fuldmagten er tilbagekaldt, og drager heraf den Slutning, at Indførelse af Andresen indtil videre bør unnlades, men dette bør forstaas saaledes: at Indførelse ikke bør finde Sted, forinden det Retsforhold mellem Parterne, der har affødt Fuldmagten har fundet sin endelige Afgørelse. Dette

Retsforhold — hvorved bemærkes, at Andresen ved den i Paastanden nævnte Kontrakt har afhændet Ejendommen til Hinrichsen — er ifølge de nedlagte Paastande Genstanden for nærværende Sag, og der foreligger herefter ikke en saadan Identitet mellem de to Søgmaal, at Højesteretsdommen vil kunne medføre nærværende Sags Afvisning.

Tirsdag den 17 Marts.

Nr 270/1924. Bankierfirmaet **T Mikkelsen & Co** (Selv).

mod

Vekselerer- og Bankierfirmaet V Lundsgaard i Likvidation
(Bruun),

betræffende Spørgsmaalet om Afkræftelse af en Sikkerhedsstillelse.

Sø- og Handelsrettens Dom af 24 Juli 1924: Sagsøgte, Bankierfirmaet T Mikkelsen & Co, bør til Sagsøgerne, Vekselerer- & Bankierfirmaet V Lundsgaard i Likvidation, udlevere: 10 000 Kr Aktier i A/S J S Hess & Søn, Middelfart, 1000 Kr Aktier i Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejselskab, 1700 Kr Aktier i A/S De danske Sukkerfabriker, 4000 Kr Aktier i A/S Carl Lunds Fabriker, 1000 Kr Aktier i A/S Nationalbanken i København, 2000 Kr 5 pCt 3 Afd B Østifternes Hypothekforeningsobligationer og 2000 Kr 5 pCt 1 Afd 2 Jydsk Landhypothekforeningsobligationer, alle forsynet med de Kupons, som var vedhængende, da Effekterne den 2 April d A overleveredes Sagsøgte, samt endvidere Skadesløsbrev i kvitteret Stand til Udslettelse af Pantebogen for indtil 35 000 Kr fra Lundsgaard til Sagsøgte med Pant i Ejendommen Matr Nr 58 l af Frederiksberg, Panteobligation stor oprindelig 30 000 Kr, udstedt til Lundsgaard, med Pant i Ejendommen Matr Nr 36 dp af Frederiksberg, Skadesløsbrev i kvitteret Stand til Udslettelse af Pantebogen, udstedt af Prokurist C Hansen, for indtil 12 000 Kr, med Pant i Ejendommen Matr Nr 5 fg og 5 fi af Ordrup, Skovshoved Sogn, Haandpantebrev, dateret 9 Juni 1923 fra Husmand Hans Jensen til Fru Christiane Ottesen med dertil hørende haandpantssat Obligation stor 4000 Kr fra Rasmus Rasmussen til Hans Jensen med Pant i Ejendommen Matr Nr 35 h af Gudme By, og Gældsbev af 25

Færdig fra Trykkeriet den 1 April 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 8.

Tirsdag den 17 Marts.

Maj 1922 fra Harald og Julius Jensen til Fru Christiane Ottesen, stort 5000 Kr, hvorved tillige er indrømmet Panteret i Ejendommen Matr Nr 28, 32 b, 23 e og 23 f af Brudager samt Matr Nr 9 d af Lakkendrup, og endelig betale 18 050 Kr med Renter 5 pCt p a af 3000 Kr fra den 12 April 1924, af 5100 Kr fra den 16 April 1924 og af Resten 9950 Kr fra den 24 April 1924, alt til Betaling sker. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne med 3000 Kr. Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret gør Appellanten, Bankierfirmaet T Mikkelsen & Co, i Henhold til et af Firmaet under Proceduren for Sø- og Handelsretten taget Forbehold gældende, at Lundsgaard den 2 og 3 April 1924 var solvent. Efter Alt, hvad der foreligger, kan det imidlertid ikke antages, at dette er rigtigt. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste undtagen forsaavidt angaar det af Prokurist Hansen til Mikkelsen & Co den 9 April 1924 udstedte Skadesløsbrev, idet der for dettes Vedkommende foreligger en Pantsætning fra Tredjemand direkte til Kreditor.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Forsaavidt angaar det ovennævnte Skadesløsbrev bør Appellanten, Bankierfirmaet T Mikkelsen & Co, for Tiltale af Indstævnte, Vekselerer- og Bankierfirmaet V Lundsgaard i Likvidation, i denne Sag fri at være. Iøvrigt bør Sø- og Handelsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret

betaler Appellanten til Indstævnte med 800 Kroner.

Denne Højesteretsdom at efterkomme inden 15 Dage efter dens Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Februar og Marts Maaned d A solgte Vekselerer- & Bankierfirmaet V Lundsgaard til Sagsøgte, Bankierfirmaet T Mikkelsen & Co, ialt 2 150 000 Pariserfrancs og 10 000 £ til Levering paa nærmere bestemte Dage, saaledes at Betalingen skulde ske enten efter forud vedtaget Kurs eller for en stor Del af Pariserfrancsenes Vedkommende i et forud aftalt Beløb i Sterling. Fra den 11 Marts at regne indtraadte der Stigning i Kursen paa Pariserfrancs, og antagelig den 18 Marts havde Indhaveren af det sagsøgte Firma, Overretssagfører T Mikkelsen, en Telefonsamtale med Lundsgaards Prokurist Carl Hansen, under hvilken Mikkelsen gjorde gældende, at Pariserfrancs nu var steget saa stærkt, at han paa de ovennævnte Leveringskontrakter havde 70—80 000 Kr tilgode hos Lundsgaard, for hvilke han mente, der maatte finde Regulering Sted. Prokurist Hansen indvendte, at Lundsgaard paa sin Side tidligere havde haft betydelige Beløb tilgode hos Mikkelsen uden at forlange Regulering, men Samtalen førte til, at der blev truffet den Aftale, at der skulde reguleres, naar en af Parterne havde 20—30 000 Kr tilgode hos den anden. Det var en Forudsætning fra begge Sider, at Reguleringen kunde finde Sted ikke blot ved kontant Betaling, men ogsaa ved Sikkerhedsstillelse, og Prokurist Hansen udtalte i Samtalens Løb, at han vilde sende 50 000 Kr Aktier over til Mikkelsen. Den 20, 24 og 28 Marts samt den 2 og 3 April foretog Lundsgaard, idet Francen stadig steg, Reguleringer gennem Sikkerhedsstillinger. Den 14 April standse Lundsgaard sine Betalinger, og Firmaet traadte i Likvidation.

Under nærværende Sag gør Sagsøgerne, Vekselerer- & Bankierfirmaet V Lundsgaard i Likvidation, gældende, at da Lundsgaard var insolvent den 2 og 3 April, kan de Sagsøgte, Bankierfirmaet T Mikkelsen & Co, ikke gøre Krav paa, at de Sikkerhedsstillinger, Lundsgaard foretog de nævnte to Dage, opretholdes overfor Likvidationsboet. Sagsøgernes Paastand gaar nærmere ud paa, at Sagsøgte tilpligtes at udlevere til Sagsøgerne — som overgivet den 2 April —:

10 000 Kr Aktier i A/S J S Hess & Søn, Middelfart, 1000 Kr Aktier i Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejselskab, 1700 Kr Aktier i A/S De danske Sukkerfabriker, 4000 Kr Aktier i A/S Carl Lunds Fabriker, 1000 Kr Aktier i A/S Nationalbanken i København, 2000 Kr 5 pCt 3 Afd B Østifternes Hypothekforeningsobligationer og 2000 Kr 5 pCt 1 Afd 2 Jydsk Landhypothekforeningsobligationer, alle forsynet med de Kupons, som var vedhængende, da Effekterne den 2 April d A overleveredes til Sagsøgte,

samt at Sagsøgte derhos tilpligtes at udlevere til Sagsøgerne —

som hidrørende fra Overgivelsen den 3 April — Skadesløsbrev i kvitteret Stand til Udslettelse af Pantebogen for indtil 35 000 Kr fra Lundsgaard til Sagsøgte med Pant i Ejendommen Matr Nr 581 af Frederiksberg, Panteobligation stor oprindelig 30 000 Kr, udstedt til Lundsgaard, mod Pant i Ejendommen Matr Nr 36 dp af Frederiksberg, Skadesløsbrev i kvitteret Stand til Udslettelse af Pantebogen, udstedt af Prokurist C Hansen, for indtil 12 000 Kr med Pant i Ejendommen Matr Nr 5 fg og 5 fi af Ordrup, Skovshoved Sogn, Haandpantebrev, dateret 9 Juni 1923, fra Husmand Hans Jensen til Fru Christiane Ottesen med dertil hørende haandpantsat Obligation stor 4000 Kr fra Rasmus Rasmussen til Hans Jensen med Pant i Ejendommen Matr Nr 35 h af Gudme By, og Gælds-brev af 25 Maj 1922 fra Harald og Julius Jensen til Fru Christiane Ottesen, stort 5000 Kr, hvorved tillige er indrømmet Panteret i Ejendommen Matr Nr 26, 32 b, 23 e og 23 f af Brudager samt Matr Nr 9 d af Lakkendrup,

samt endelig at Sagsøgte tilpligtes at betale til Sagsøgerne 18 050 Kr med Renter heraf 5 pCt p a af 3000 Kr fra den 12 April 1924, af 5100 Kr fra den 16 April 1924 og af Resten 9950 Kr fra den 24 April 1924, alt til Betaling sker.

Sagsøgte har principalt paastaaet sig pure frifundet, subsidiært har han paastaaet Frifindelse, forsaavidt angaar Udleveringen af de den 2 April 1924 deponerede Værdipapirer samt det af Prokurist Carl Hansen under 9 April 1924 udstedte Skadesløsbrev for indtil 12 000 Kr med Pant i Ejendommen Matr Nr 5 fg og 5 fi af Ordrup, Skovshoved Sogn, Drachmannsvej 14. Mere subsidiært har Sagsøgte paastaaet Frifindelse, forsaavidt angaar Udleveringen af det sidstnævnte Skadesløsbrev.

Der er Enighed mellem Parterne om, at Konkurslovens Regler vil være at følge ved Likvidationsbehandlingen, og der er endvidere Enighed om i hvert Fald under denne Sag, at Lundsgaard var insolvent den 2 April d A. Sagsøgerne har forbeholdt sig under en senere Sag at gøre Krav paa Udleveringen af de Værdipapirer, Lundsgaard har deponeret inden den 2 April.

Sagsøgerne har til Støtte for deres Paastand henvist til Konkurslovens § 21, jfr § 22. Sikkerhedsstillelsen den 2 og 3 April d A fandt Sted paa et Tidspunkt, da Lundsgaard var insolvent og kan ikke gøres gældende mod Boet, idet Mikkelsen ikke, som Konkurslovens § 22 fordrer, har afkræftet Formodningen om, at han har været vidende om Lundsgaards Insolvens. Ved den i Anledning af Betalingsstandsningen foretagne Opgørelse er Aktiverne opført til 6—700 000 Kr, medens Passiverne udgør ca 1 300 000 Kr, og Tabet i Tiden mellem 2 April og Betalingsstandsningen kan allerhøjest ansættes til 100 000 Kr. Sagsøgerne hævder, at Sagsøgte var fuldt vidende om, at Lundsgaards Forretninger væsentligst bestod i Valutaforretninger. Sagsøgte maatte derfor være klar over, at Svingninger i Valutakurserne kunde være af afgørende Betydning for Spørgsmaalet om Lundsgaards Solvens. Den 2 April om Eftermiddagen fik Sagsøgte Ordre fra Sagsøgerne, der benyttede Sagsøgte som deres Forbindelse, til at inddække (kompensere) de med Sagsøgte løbende Francskontrakter, bortset fra en enkelt Kontrakt om Levering pr 14 April af 250 000 Frcs. Sagsøgte vidste, at Lunds-

gaard paa disse Kontrakter led et Tab paa henimod $\frac{1}{4}$ Million Kr, og han maatte af Arten af de Sikkerheder, han den 2 og 3 April fik overleveret, kunne se, at Lundsgaards økonomiske Stilling ikke var god. Den 2 April fik han saaledes overleveret en Nationalbankaktie og nogle Obligationer i Østifternes Hypothekforening og Jydsk Landhypothekforening, som var noteret at tilhøre forskellige Tredjemænd blandt Lundsgaards Klientel, og den 3 April fik Sagsøgte udleveret nogle Dokumenter vedrørende forskellige faste Ejendomme, herunder to Skøder, det ene paa en Ejendom, der tilhørte Lundsgaards Prokurist. Sagsøgte maatte kunne se, at disse Dokumenter ikke egnede sig til Sikkerhedsstillelse, og det laa i hvert Fald udenfor det sædvanlige mellem Vekselerere at benytte saadanne Papirer. Endelig maatte Sagsøgte være klar over, at Lundsgaards Forretning var saa godt som ødelagt, da han efter Valuta-centralens Indførelse den 31 Marts ikke havde Tilladelse til at handle med fremmed Valuta. Sagsøgerne mener herefter, at Sagsøgte maa udlevere de forskellige Værdipapirer. Naar de yderligere har nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte tilpligtes at betale 18 050 Kr, hidrører dette fra, at der har fundet forskellige Indbetalinger Sted til Sagsøgte paa de i Sikkerhed stillede Værdipapirer.

Sagsøgte har til Støtte for sin Frifindelsespaastand anført, dels at Sikkerhedsstillelsen ikke kan regnes at have fundet Sted den 2 og 3 April, men derimod den 18 Marts, da Aftalen om Sikkerhedsstillelse blev truffet, men da var Lundsgaard solvent, dels at Sikkerhedsstillelsen maa betragtes som retsgyldig, da Sagsøgte har været uvidende om Lundsgaards Insolvens den 2 og 3 April.

Med Hensyn til det førstnævnte Punkt kan Panteretten imidlertid ikke betragtes som »indrømmet« før ved Overleveringen af de forskellige Værdipapirer den 2 og 3 April, og Sagsøgtes Paastand om Frifindelse under Henviisning til Aftalen den 18 Marts kan derfor ikke tages til Følge.

Til Støtte for, at Sagsøgte har været i god Tro, har han anført, at Lundsgaards Betalingsstandsning den 14 April kom aldeles uventet selv for dem, der forretningsmæssig stod Firmaet nærmest, og Standsningen var da ogsaa foranlediget af to akutte Aarsager, nemlig Franckursens pludselige Stigning og Valuta-Centralens Oprettelse. Først den 12 April blev Lundsgaard selv klar over sin Insolvens og Sagsøgte maatte den 2 og 3 April efter alle de Oplysninger, der da forelaa, anse Lundsgaard for solvent. Sagsøgte har herved særlig henvist til, at han den 2 April havde en Samtale med Prokurist Hansen, under hvilken Hansen bestemt hævdede, at Firmaet Lundsgaards Stilling var god, endog saaledes at Firmaet havde egen Kapital paa 250 000 Kr. Ved samme Lejlighed meddelte Prokurist Hansen Sagsøgte, at Lundsgaard havde modgaaende Francengagements, saaledes at de paa bestemte Kontrakter havde Fortjeneste ved, at Francen steg. Sagsøgte var vel klar over, at Lundsgaard havde vanskeligt ved at skaffe likvide Midler, men dette var ikke noget ualmindeligt paa det paagældende Tidspunkt og gav ikke Sagsøgte Grund til Mistanke. Værdien af de Dokumenter, Sagsøgte fik overgivet til Sikkerhed, oversteg det Beløb, Sagsøgte havde tilgode pr 3 April, og Sagsøgte havde saa stærk Tro til Lundsgaard, at han

end ikke nærmere undersøgte, hvad det var for Papirer. Dokumenterne vedrørende de forskellige faste Ejendomme sendte han til sin Sagfører, Overretssagfører Lachmann, og først paa dennes indtrængende Opfordring gik han med til at lade de forskellige Skadesløsbreve, Haandpantebreve m m, der var nødvendige, udfærdige. Ogsaa paa andre Punkter hævder Sagsøgte at have vist, at han var i god Tro. Sagsøgte har saaledes den 31 Marts indbetalt et Sterlingbeløb til Lundsgaard, og han har her uden at foretage sig noget særligt Skridt fundet sig i, at Modværdien, 300 000 Francs, af et Sterlingbeløb, som Sagsøgte havde betalt den 11 Marts, ikke indgik paa Sagsøgtes Konto før den 3 April. Endelig har Sagsøgte ikke gjort Indsigelse imod, at den tidligere omtalte Kontrakt om Levering af 250 000 Frs pr 14 April ikke blev kompenseret sammen med de andre Kontrakter den 2 April.

Til Støtte for sin subsidiære Paastand har Sagsøgte anført, at de Effekter, han fik overleveret den 2 April, i hvert Fald ikke kunde give ham Grund til Mistanke, og med Hensyn til Prokurist Hansens Skadesløsbrev har Sagsøgte bestridt, at Sagsøgerne er berettiget til at stille Krav om dettes Udlevering. Saadan Udlevering maa i alt Fald forlanges af Hansen selv.

Prokurist Carl Hansen har som Vidne forklaret, at han selv den 2 og 3 April an saa Firmaet Lundsgaard for solvent, uden at dette Skøn dog var baseret paa en Beregning. Han har bekræftet at have udtalt sig til Sagsøgte, saaledes som af denne fremstillet.

Overretssagfører Lachmann har som Vidne forklaret, at Sagsøgte til at begynde med ikke var tilbøjelig til at bringe de Sikkerhedsstillelser, han havde faaet overgivet den 3 April, i formel Orden, idet Sagsøgte anførte, at dette maaske vilde genere Lundsgaard, og at Mellemværendet vilde være udlignet i Løbet af kortere Tid.

Naar særlig henses til, at Sagsøgte var bekendt med, at Lundsgaard fortrinsvis beskæftigede sig med Valutaforretninger og i Tilfælde af større Kurssvingninger løb stor Risiko, samt til at en stor Del af de Sagsøgte den 2 og 3 April overleverede Dokumenter har maattet give eller i hvert Fald burde have givet Sagsøgte Grund til Mistanke, findes Sagsøgte efter alt Foreliggende ikke at have afkræftet den Formodning om, at han har været vidende om Lundsgaards Insolvens, som ifølge Konkurslovens § 22 skal anses for at være tilstede i et Tilfælde som det foreliggende. Idet der yderligere ikke findes tilstrækkeligt Grundlag til at sondre mellem de den 2 og 3 April overleverede Sikkerheder, og idet Prokurist Hansen maa anses for at have givet Lundsgaard den fornødne Beføjelse til at raade over det af ham udstedte Skadesløsbrev, vil hverken Sagsøgtes principale eller subsidiære Paastand kunne tages til Følge, men der vil være at give Dom efter Sagsøgenes Paastand, saaledes at Sagens Omkostninger fastsættes til 3000 Kr.

Nr 342/1924. **Frederiksberg Kommune** (David)

mod

Københavns Magistrat (Trolle),

betræffende Spørgsmaalet om en i den appellerende Kommune bosat Handelsrejsendes Pligt til at svare Erhvervsskat til Københavns Kommune.

Østre Landsrets Dom af 30 Oktober 1924: De Sagsøgte, Københavns Magistrat, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Frederiksberg Kommune, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Frederiksberg Kommune, til Indstævnte, Københavns Magistrat, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Handelsrejsende Carl Lindewald, der bor i Frederiksberg Kommune, men er ansat som Handelsrejsende hos et i København hjemmehørende Firma og som saadan berejser Provinsen, blev af Københavns Kommune for Skatteaaret 1921—22 ansat til at svare Erhvervsskat til denne Kommune.

Frederiksberg Kommune, der ikke finder denne Skatteansættelse hjemlet i den da gældende Lov Nr 62 af 1 Marts 1920, har under denne Sag paastaet Københavns Magistrat tilpligtet i den Anledning at betale et Beløb af 1523 Kr 09 Øre med Renter deraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 31 Juli 1924.

Magistraten paastaar sig frifundet.

Ifølge nysnævnte Lovs § 3 vil der være at svare Erhvervsskat til en Kommune bl a »naar en Person har fast Ansættelse ved nogen i en anden Kommune stedfindende Erhvervs- eller anden privat Virksomhed

eller er Medlem af Bestyrelse, Repræsentantskab eller lignende for en saadan, og hans i Kommunen derved erhvervede Indtægt for et Aar« har en nærmere angivet Størrelse.

Frederiksberg Kommune hævder nu, at det følger af Udtrykket i den citerede Bestemmelse »hans i Kommunen derved erhvervede Indtægt«, at det maa være en Betingelse for, at Handelsrejsende Carl Lindewald har kunnet ansættes til Erhvervsskat til Københavns Kommune, at hans Indtægt som Handelsrejsende er opnaaet ved Virksomhed i Københavns Kommune. Men da det er ubestridt, at hans Indtægt som Handelsrejsende udelukkende hidrører fra Provision, som han har indtjent ved at optage Ordre i Provinsen, er den skete Skatteansættelse efter Frederiksberg Kommunes Formening ikke hjemlet i den omhandlede Lovbestemmelse.

Ved Højesterets Dom af 23 Maj 1921 i en Sag, hvor der var Spørgsmaal om Ansættelse til Erhvervsskat af Bestyrelsesmedlemmer i et Aktieselskab, hjemmehørende i en anden Kommune end den, hvori de paagældende Bestyrelsesmedlemmer boede og Selskabets Generalforsamlinger og Bestyrelsesmøder afholdtes, er det statueret, at den med den heromhandlede ganske enslydende, da gældende Bestemmelse i Lov Nr 162 af 20 Marts 1918 § 1 ikke kan forstaas som betingende Retten til at kræve Erhvervsskat af, at Vedkommendes Virksomhed som Bestyrelsesmedlem finder Sted i selve Kommunen.

Frederiksberg Kommune hævder imidlertid, at der paa det heromhandlede Omraade er en betydelig Forskel paa Stillingen som Bestyrelsesmedlem i et Selskab og Handelsrejsende, idet denne Sidstes Indtægter ganske afhænger af det personlige Arbejde, hvorfor der ved Spørgsmaalet om Ansættelse til Erhvervsskat formentlig er al Grund til at lægge Vægten paa, paa hvilket Sted Indtægten er fortjent, hvad der hævdes at stemme med Lovtanken, og at det derfor er antageligt, at det heromhandlede Tvistepunkt ikke omfattes af Højesterets Afgørelse.

Da imidlertid den omhandlede Passus »hans i Kommunen derved erhvervede Indtægt« i lige Grad er knyttet til begge Led i den foran citerede Del af Lovbestemmelsen, maa det, som Sagen efter det Ovenanførte foreligger Retten, antages, at den skete Ansættelse af Handelsrejsende Lindewald til Erhvervsskat til Københavns Kommune ikke har savnet Hjemmel i den omhandlede Lovbestemmelse. Og da det ikke kan føre til noget andet Resultat, at den nugældende Lov paa det heromhandlede Omraade, Lov Nr 73 af 29 Marts 1924, i § 10 for saadanne Personers Vedkommende, der har fast Ansættelse ved nogen i en anden Kommune stedfindende Erhvervsvirksomhed, har betinget disses Pligt til at svare Erhvervsskat til sidstnævnte Kommune tillige af, at de »har Arbejdssted i denne Kommune«, findes Københavns Magistrats Frifindelsespaastand at maatte tages til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Onsdag den 18 Marts.

Nr 198/1924. Aktieselskabet **Em Z Svitzers** Bjergnings-Entreprise. (Steglich-Petersen)

mod

Rederiet for S/S »Visna« af Drammen: Aktieselskabet **Friis & Lunds** Rederi, Drammen (I Kondrup),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at erstatte Appellanten Udgifterne ved et forgæves Bjergningsforsøg.

Sø- og Handelsrettens Dom af 14 Maj 1924: Sagsøgte, Kaptajn Jensen som Fører af S/S »Visna«, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Em Z Svitzers Bjergnings-Entreprise, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Em Z Svitzers Bjergnings-Entreprise, til Indstævnte, Rederiet for S/S »Visna« af Drammen, Aktieselskabet Friis & Lunds Rederi, med 500 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 18 Februar d A grundstødte det norske Dampskib »Visna« ca 5 Kvartmil SSO for Falsterbo. Skibets Fører, Kaptajn Jensen, afsendte med Skibets traadløse Telegraf samme Dags Aften Kl 7 et Telegram til Svitzers Bjergnings-Entreprise i København saalydende:

»Visna sit på grund av isen med vrid ror ca 5 mil nnw av falsterbo behøver øjeblikkelig hjælp.«

Paa Bjergningsselskabets Kontor, hvor man efter Telegrammets Angivelse troede, at Skibet sad paa Grund paa Bredegrunden NNV for Falsterbo, blev der givet Ordre til en af Selskabets mindre Baade »Pluto«, som ikke havde traadløs Telegraf, om straks at afgaa til Bredegrunden for at bjerge »Visna«, hvorhos Selskabet Kl 10½ Aften

afsendte et traadløst Telegram til »Visna« om, at Bjergningsdamperen var afgaaet til »Visna«s Assistance. Kl 11,40 afgik »Pluto« fra Nyhavns Hoved, men kom ved nordre Røse ind i lsen, som, da Skibet Kl 4 næste Morgen var paa Højde af Dragør, var saa haard, at Fremgang næsten var umulig.

Den Det forenede Bugerselskab tilhørende Damper »Uffe«, der var forsynet med traadløs Telegraf, og som havde faaet Nys om Strandingen, gik noget senere paa Natten Kl 12½ i Følge med Bugser- og Isbryderen »Sleipner« ud for om muligt at naa Bredegrunden og assistere »Visna«. Kl 8 Fm sejlede disse Skibe ved Dragør forbi »Pluto« og kom over til Bredegrunden før denne Baad. Da man ikke fandt »Visna« der, besluttede man at gaa rundt Falsterbo for at se, om ikke Skibet skulde ligge der. Den 20 Februar ved 9-Tiden om Formiddagen opdagede man den søgte Damper, til hvilken man naaede hen Kl 11 om Formiddagen, og man afsluttede da Bjergningskontrakt med Kaptajn Jensen.

»Pluto« var den 19 Februar om Eftermiddagen Kl 4 efter store Isvanskeligheder naaet over til Bredegrunden, som afsøgte, uden at »Visna« blev fundet, hvorfor man Kl 6 om Eftermiddagen besluttede at vende om. Paa Grund af Isskruninger naaede man først København den 20 om Eftermiddagen.

Den 20 om Formiddagen var imidlertid Svitzers Damper »Kattegat«, der var forsynet med traadløs Telegraf af det Svitzerske Selskab sendt ud til Assistance, og herom underrettedes »Visna« ved et traadløst Telegram, der afsendtes Kl 12½ Em. Samme Eftermiddag fik Bjergningsselskabet et traadløst Telegramsvar, at »Visna« havde faaet Assistance af »Uffe« og »Sleipner«. Det Svitzerske Selskab gjorde Indvendinger, men da Kaptajnen erklærede sig for bundet ved den med »Uffe« og »Sleipner« et Par Timer før det Svitzerske Telegrams Ankomst indgaaede Kontrakt, lod det Svitzerske Selskab »Kattegat« vende om.

Under nærværende Sag har Svitzers Bjergnings-Entreprise søgt Kaptajn Jensen som Fører af S/S »Visna« til at betale Selskabet Kr 3534,90 med Renter og Omkostninger. Beløbet udgør de Udgifter, Entreprisen har haft saavel ved »Pluto« som ved »Kattegat«s forgæves Rejse. Selskabet henviser til de vekslede Telegrammer og bygger navnlig sin Erstatningspaastand paa den Omstændighed, at Kaptajn Jensen har vildledt Entreprisen ved at betegne Strandingsstedet som liggende »NNW av Falsterbo«, hvilket de maatte forstaa som NNW for Falsterbo.

Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Den Omstændighed, at den norske Kaptajn har telegraferet til Entreprisen om sin farefulde Situation kan ikke betragtes som forbindende for Skibet, saaledes at dette blot ved at modtage anden før ankommende Assistance bliver erstatningspligtig til Entreprisen, og heller ikke Entreprisens Svartelegram kan binde Skibet. Telegrammerne kan ikke betragtes som en endelig Aftale mellem de tvende Parter. I en Situation, som den foreliggende, maa det være det nødstedte Skibs Ret at tage den Hjælp, der først tilbyder sig.

Hvad angaar den af Entreprisen særlig paaberaabte Omstændighed, at Telegrammet har været saaledes affattet, at det med Rette af Svitzer kunde opfattes derhen, at Skibet stod paa Bredegrunden, skønnes denne Omstændighed heller ikke at afgive aldeles tilstrækkelig Grund til at paalægge Rederiet Erstatningsansvar overfor Bjergnings-selskabet. Dette er ikke ganske uden Skyld i, at dets Baad ikke, trods Telegrammets Fejl, naaede Forbindelse med Skibet. Det forenede Bug-serselskabs Baade, som maa antages fra Begyndelsen ikke at have anden Underretning end Svitzer har jo kunnet finde og hjælpe dette.

Sagsøgte maa altsaa være at frifinde, men Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne hævses.

Torsdag den 19 Marts.

Nr 118/1924. Kusk Chr Petersen (Stein efter Ordre)

mod

Mælkeriarbejdernes Fagforening (Mælkeriarbejdernes Afdeling af Dansk Arbejdsmandsforbund) og Foreningen af de ved Aktieselskabet Mælkeriet Enigheden ansatte Kuske, kaldet »Enigheden«, (Kuskenes Klub) (Henriques),

betræffende de indstævnte Foreningers Pligt til at udrede Erstatning til Appellanten for uberettiget at have foranlediget hans Afskedigelse.

Østre Landsrets Dom af 12 Januar 1924: De Sagsøgte, Mælkeriarbejdernes Fagforening (Mælkeriarbejdernes Afdeling af Dansk Arbejdsmandsforbund) og Foreningen af de ved A/S Mælkeriet Enigheden ansatte Kuske, kaldet »Enigheden« (Kuskenes Klub), bør for Tiltale af Sagsøgeren, Kusk Chr Petersen, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør til de Sagsøgte betale Sagens Omkostninger med 200 Kr, der bliver at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten foruden den for Landsretten paastaede Erstatning yderligere paastaaet sig tilkendt Erstatning efter Rettens Skøn for Tiden efter 5 Januar 1924.

Efter Alt, hvad der foreligger, har de indstævnte Foreninger savnet Hjemmel til at paalægge Appellanten at gøre Undskyldning og betale Bod i Anledning af hans Sammenstød med de to Kuske, og Foreningernes Henvendelser til Mælkeriet Enigheden om hans Afskedigelse, da han ikke vilde rette sig efter Paalægget, har allerede som Følge heraf været retsstridige. Saavel Fagforeningen, der — efter hvad der er oplyst for Højesteret — uden

at frafalde Paalæget overlod Klubben selv at tage fat for at bringe Forholdet til Appellanten til Afslutning, som Klubben, der derefter foranledigede hans Afskedigelse, maa derfor være solidarisk ansvarlige for det ham herved paaførte Tab. I det den ham tilkommende Erstatning for Tiden til denne Doms Afsigelse findes at kunne bestemmes under Et til 4000 Kroner, vil de Indstævnte være at dømme til in solidum at betale dette Beløb med Renter og Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

De Indstævnte, Mælkeriarbejdernes Fagforening (Mælkeriarbejdernes Afdeling af Dansk Arbejdsmandsforbund) og Foreningen af de ved Aktieselskabet Mælkeriet Enigheden ansatte Kuske, kaldet »Enigheden«, (Kuskenes Klub), bør En for Begge og Begge for En, til Appellanten, Kusk Chr Petersen, betale 4000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 19 Marts 1925, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for Landsretten med 200 Kroner. Paa samme Maade betaler de Indstævnte til det Offenlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Appellanten ikke havde haft fri Proces for Højesteret, samt til Højesteretssagfører Stein i Salær for Højesteret 200 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 4 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Kusk Chr Petersen, som dengang i ca 1 Aar havde været ansat som Kusk hos A/S Mælkeriet Enigheden, havde i Forsommeren 1923 et Par Sammenstød med to andre hos Aktieselskabet ansatte Kuske, hvad der foranledigede, at disse indgav en Klage over ham til Bestyrelsen for Foreningen af de ved A/S Mælkeriet Enigheden ansatte Kuske, kaldet »Enigheden« (Kuskenes Klub). Denne indkaldte Petersen til et Møde, og da han ikke efterkom Indkaldelsen, indsendte den Sagen til Mælkeriarbejdernes Fagforening (Mælkeriarbejdernes Afdeling af Dansk Arbejdsmandsforbund), hvis Bestyrelse den 4 Juli 1923 afholdt et Møde om Sagen og afhørte Parterne. Det besluttedes derefter, at Petersen burde gøre de to andre Kuske en Undskyldning og endvidere erlægge en Mulkt til en velgørende Institution, men iøvrigt at vise Sagen tilbage

til Kuskenes Klub. Under 6 Juli 1923 tilskrev Fagforeningen derpaa A/S Enigheden en saalydende Skrivelse:

»I Anledning af, at et af vore Medlemmer paa Mælkeriet Enigheden Kusk Nr 25 Chr Petersen, Eskildsgade 35, 3, har vist en mindre korrekt Opførsel overfor et Par af hans Arbejdskammerater og paa Grund af, at han har maattet tilstaa dette overfor vor Bestyrelse, men nægtet at afgøre Sagen ved at give disse en Undskyldning og betale en Mulkt paa 50 Kr, at indbetale til et veldædigt Øjemed, har Bestyrelsen vedtaget ikke at kunne have ham staaende i vor Afdeling og skal derfor henstille, at han bliver opsagt fra sin Plads, saa hurtigt som ske kan.

Forventende Deres ærede Svar tegner.«

Da Petersen ikke gav de to Kuske den fortrede Undskyldning og ej heller betalte den ommeldte Mulkt, rettede Bestyrelsen for Kuskenes Klub under 19 Juli 1923 en Henvendelse til A/S Enigheden gaaende ud paa, at hvis Petersen ikke afskedigedes, vilde alle de andre Kuske opsiges Selskabet deres Tjeneste, og som Følge af denne Henvendelse blev Petersen den 10 August 1923 opsagt af Tjenesten til Fratræden den 25 s M.

Under nærværende Sag har derpaa Petersen, idet han har anbragt, at han som Følge af denne Afskedigelse — der efter hans videre Anbringende paa uretmæssig Maade er foranlediget af de nævnte to Foreninger — har lidt et Arbejdstab, som han for Tiden, indtil Domsforhandlingen fandt Sted, den 5 d M, har opgjort til 2118 Kr, nedlagt Paa-stand om, at de to Foreninger tilpligtes in solidum at erstatte ham nævnte Beløb med Renter deraf 5 pCt p a fra Sagens Anlæg, den 22 November 1923.

De sagsøgte Foreninger har paastaet sig frifundet.

Det fremgaar af de under Sagen afgivne Forklaringer, at de paa-gældende Sammenstød fandt Sted henholdsvis den 6 Juni f A og omkring 14 Dage derefter, og at Petersen ved begge disse Lejligheder har — selv naar hans egen Forklaring lægges til Grund — gjort sig skyldig i Haandgribeligheder overfor de vedkommende Kuske, idet han ved den førstnævnte Lejlighed med sin Pande har stødt Kasketten af Hovedet paa Vedkommende, og ved den anden Lejlighed har stødt den Paagældende bort fra sig.

Herefter findes de to Foreninger ikke at have savnet Føje til paa Grundlag af de indkomne Klager at være optraadt overfor ham som sket, og navnlig findes Kravene om Undskyldning og om Betaling af en Mulkt ikke at kunne karakteriseres som uberettigede.

Naar Fagforeningen i sin ovenciterede Skrivelse udtaler, at Bestyrelsen har vedtaget, at den ikke kan have Petersen staaende i Foreningen (Afdelingen), er dette, efter hvad der er oplyst under Domsforhandlingen, ikke rigtigt, da A/S Enigheden, efter hvad der videre er oplyst, forinden Petersen blev afskediget, er gjort opmærksom saavel herpaa som paa, at Foreningen ikke for sit Vedkommende stillede Krav om Petersens Afskedigelse, vil denne Forening allerede af denne Grund være at frifinde for Petersens Tiltale. Hvad dernæst Kuskenes Klub angaar, har denne vel, som meldt, stillet Aktieselskabet i Udsigt, at samtlige Kuske vilde opsiges deres Tjeneste hos Selskabet, hvis Pe-

tersen ikke rettede sig efter de ham givne Paalæg, men dette Tilkendegivende findes under de foreliggende Omstændigheder ikke at kunne karakteriseres som en overfor Petersen retsstridig Handling, og Klubben vil derfor ligeledes være at frifinde for Petersens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Petersen at burde godtgøre de to For- eninger med ialt 200 Kr.

Nr 130/1924. **De danske Statsbaner** (Graae)
mod
Murermester **Hans Buhl**, (Meyer),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ansvar for en Forsinkelse af et Bygningsarbejde som han havde i Entreprise.

Østre Landsrets Dom af 26 Marts 1924: De Sagsøgte, De danske Statsbaner, bør til Sagsøgeren, Murermester Hans Buhl, betale 1160 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 30 September 1922, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den i Overensstemmelse med en af Indstævnte nedlagt subsidær Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, De danske Statsbaner, til Indstævnte, Murermester Hans Buhl, med 400 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:
Efter at De danske Statsbaner i Marts Maaned 1918 havde udbudt Arbejdet ved Udvidelse af Ilgods-Varehuset I paa Københavns Gods-

banegaard i Entreprise, indgav Murermester Hans Buhl den 23 April s A Tilbud paa Arbejdet, som han den 14 Maj s A fik overdraget i Hovedentreprise, saaledes at hele Arbejdet skulde være færdig den 6 December s A. I de specielle Betingelser, der dannede Grundlaget for Buhls Tilbud, var bl a forlangt, at Façadestenene skulde være haandstrøgne Mursten. Forinden Buhl indgav sit Tilbud fik han hos sin Leverandør af Materialier opgivet en Pris paa Façadesten, som han lagde til Grund for sin Udregning; efter at have faaet Approbationen henvendte Buhl sig atter til sin Leverandør for at slutte Kontrakt om Stenene og erfarede da, at det, i alt Fald for Tiden, var umuligt at fremskaffe haandstrøgne Façadesten. Efter Konference med vedkommende Arkitekt tilskrev Buhl under 16 Maj Banerne, at Teglværkerne erklærede det for umuligt foreløbig at fremskaffe saadanne Sten, men at de muligvis kunde faas i Juli Maaned, hvorhos han tilføjede »og at jeg i den Anledning ikke kan paatage mig noget Ansvar overfor Statsbanerne«. Paa Grundlag af Tilbudet blev der den 2 og 12 Juli s A oprettet Kontrakt mellem Statsbanerne og Buhl. Arbejdet paabegyndtes i Slutningen af Juli, men blev først færdigt den 14 September 1919. Banerne opgjorde Forsinkelsen til 46 Uger; deraf skyldtes 30 Uger Buhl utilregnelige Omstændigheder, saasom Frost, Lock-out og Strejke, medens Buhl af Statsbanerne gjordes ansvarlig for Forsinkelsen i 16 Uger som hidrørende fra hans manglende Evne til at fremskaffe haandstrøgne Façadesten, og for disse 16 Uger ikendtes der i Henhold til § 8 i Fælles Betingelser for Udførelse af Arbejder for Statsbanernes Baneafdeling Buhl en Bøde af 1160 Kr, som tilbageholdtes af Entreprisesummen.

Under denne Sag paastaar Sagsøgeren, fornævnte Murermester Hans Buhl, Sagsøgte, De danske Statsbaner, tilpligtet at betale dels ovennævnte tilbageholdte Beløb 1160 Kr
dels Merudgift til Anskaffelse af maskinstrøgne Sten 382 —

ialt.... 1542 Kr,

med Renter heraf 5 pCt p a fra den 30 September 1922.

Statsbanerne procederer til Frifindelse under Anbringende af, at Sagsøgeren, der ikke i sit Tilbud har taget Forbehold med Hensyn til Fremskaffelsen af haandstrøgne Sten, har været Skyld i Forsinkelsen for de 16 Uger, og at en eventuel Prisstigning paa Sten er dem uvedkommende.

Da der nu maa gives Sagsøgte Medhold i sidstnævnte Betragtning, idet Buhl ikke har taget noget Forbehold angaaende Prisstigning paa Materialier, bliver der alene Spørgsmaal om, hvorvidt Sagsøgeren bærer Skylden for den Forsinkelse, der hidrører fra Manglen paa Sten. Sagsøgeren hævder vel, at han fra sin Leverandør havde et mundtligt Tilbud, der ikke kunde gennemtvinges paa Grund af Umulighed, men det findes uforment at komme nærmere ind herpaa, idet Statsbanerne ved deres Tøven med at tillade Anvendelsen af maskinstrøgne Sten selv findes at have givet Aarsag til Forsinkelsen. Allerede den 16 Maj 1918 gjorde Buhl, som foran anført, opmærksom paa, at det var umuligt at fremskaffe de forlangte Mursten; Situationen bedredes ikke i Løbet af Sommeren, og Statsbanerne blev den 5 Oktober s A klar over, at der

ikke engang var nogen Udsigt for dem til at fremskaffe disse Sten; hvis man straks da var gaaet med til Anvendelsen af maskinstrøgne Sten, maa enhver Forsinkelse antages at være undgaaet, og det bør ikke gaa ud over Sagsøgeren, at Statsbanerne uden Grund ventede til ind i Januar Maaned 1919 med at tage de Sten, der kunde faas. Sagsøgte vil herefter være at dømme til Betaling af 1160 Kr med Renter som paastaet, mod hvilken Rentepaastand ingen Indsigelse er fremsat, medens Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Fredag den 20 Marts.

Nr 211/1924. Grosserer **P M Brønsro** (Holten-Bechtolsheim)

mod

Fabrikant **Georg Brückner**, Bamberger Klosettpapier-Fabrik, Bamberg (Winther),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt Indstævnte overfor Appellanten er bundet ved et ved en Fejltagelse afgivet Salgstilbud.

Østre Landsrets Dom af 28 Juni 1924: Sagsøgte, Grosserer P M Brønsro, Odense, bør til Sagsøgeren, Georg Brückner, Bamberger Klosettpapier-Fabrik, Bamberg, betale de paastævnte 2450 Kr 61 Øre tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 18 September 1923, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 350 Kroner. Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Dommen er det i Henhold til de i saa Henseende anførte Grunde rettelig antaget, at Indstævnte ikke har være bundet ved sit Tilbud. Den af Indstævnte forlangte Pris skønnes imidlertid at være saa ubillig, at den ikke vil kunne lægges til Grund, og idet Prisen findes overensstemmende med Skønforretningen at burde sættes til 40 Kroner pr 100 kg, vil Appellanten herefter være at dømme til at betale Indstævnte 1172 Kroner 40 Øre med Fradrag af det i Dommen nævnte Beløb, 272 Kr 29 Øre, eller 900 Kroner 11 Øre med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Grosserer P M Brønsro, bør til Indstævnte, Georg Brückner, Bamberger Klosettpapier-Fabrik, Bamberg, betale 900 Kroner

11 Øre med Renter heraf 6 p C^t aarlig fra den 18 September 1923, til Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Skrivelse af 26 Juli 1923 anmodede Grosserer P M Brønsro, Odense, Georg Brückner, Bamberger Klostetpapier-Fabrik, Bamberg, om Tilbud paa Levering af Pergament-Ersatz af nærmere angivet Beskaffenhed. Brückner tilbød i Skrivelse af 9 August s A at levere Fatted Perg Ersatz ca 40/2 gr Format 75 × 100 cm til en Pris af danske Kr 9,29 pr 100 kilo franco tysk Grænse netto Kassa, idet det tilføjedes, at Varen i Øjeblikket kun kunde leveres i denne Kvalitet og i dette Format. I Skrivelse af 14 s M anmodede Brønsro derefter Brückner om snarest muligt at sende ham 3000 kg Pergament Ersatz i Overensstemmelse med den fremsendte Prøve à Kr 9,29 pr 100 kg. I Skrivelse af 20 s M gav Brückner Brønsro Meddelelse om, at Partiet vilde ankomme i de nærmeste Dage; ogsaa i denne Skrivelse er Prisen for Partiet pr 100 kg opgivet til Kr 9,29. Den 21 s M sendte Brückner Brønsro Faktura lydende paa 2931 kilo pr 100 kilo Kr 9,29 = Kr 272,29, hvilket Beløb Brønsro, efter at Partiet var ankommet til Odense, under 15 September som indbefattet i en større Betaling 425 Kr 41 Øre stillede Brückner. Sidstnævnte, der havde ment efter dagældende Kurs at have tilbudt Partiet til en Pris, svarende til Kr 92,90 pr 100 kg, opdagede først, da han modtog det fornævnte Beløb, at han havde gjort sig skyldig i en Fejltagelse, og meddelte uopholdelig i Skrivelse af 18 s M Brønsro, at han af dennes Skrivelse af 15 s M havde set, at der i hans Tilbud af 9 August, bekræftet den 20 s M og i Fakturaen af 21 s M var indløbet en Fejltagelse, idet Prisen for Fatted Pergament Ersatz ca 40/2 gr ikke var Kr 9,29 pr 100 kilo men Kr 92,90. I Skrivelsen hedder det umiddelbart derefter:

»und muss Ihnen als Papierfachmann dieses auch ohne Weiteres aufgefallen sein. Wir fechten daher unsere Erklärungen bezüglich des Preises wegen Irrtum an und senden Ihnen inliegend richtig gestellte Rechnung.«

Brønsro sendte derefter den 25 s M Brückner saalydende Skrivelse:

Færdig fra Trykkeriet den 6 April 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — Bredgade 32.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 4.

Fredag den 20 Marts.

»Ihr Schreiben vom 18 d M empfangen. Dieses ist mir aber ein wenig unverständlich, da Sie mit den Zahlen viermal zu tun gehabt haben, ehe Sie den Fehler entdecken. Nämlich als Sie mir das Angebot schickten, und als Sie meinen Auftrag empfangen, als Sie die Rechnung sandten und endlich, als Sie an mich Schreiben um das Geld zu erhalten. Erst als Sie das Geld empfangen, fanden Sie den Betrag zu klein. Ihr Angebot ist so deutlich geschrieben, dass kein Missverständnis statt finden kann. Sie hätten das Papier lange bei Ihnen liegen haben können und dieses sehr billig gekauft haben, so dass der billige Preis daher stammte. Der jetzige Preis ist vollkommen unmöglich, da dieser unseren Verkaufspreis übersteigt sogar ohne Zuschlag von Zoll und Fracht. Allein die Fracht beträgt sich zu 101,25 Kr. Die Hälfte der Partei steht noch unverzollt auf dem Zollamt, für diese Waren kann ich Ihnen ein wenig mehr geben. Die andere Hälfte, die verzollt ist und schon billig verkauft, kann ja nicht gerührt werden. Ich werde mich entgegenkommend stellen mit Rücksicht auf die noch unverzollte Hälfte und Sie bitten mit einem Vorschlag zu kommen. — — —«

Under nærværende ved Retten for Odense Købstad m v forberedte Sag har Georg Brückner, Bamberger Klosettpapier-Fabrik, Bamberg, nu principalt paastaet Grosserer P M Brønsro, Odense, tilpligtet at betale ham 2450 Kr 61 Øre, nemlig for 2931 kg pr 100 kg Kr 92,90 = 2722 Kr 90 Øre med Fradrag af de allerede betalte 272 Kr 29 Øre, tilligemed Renter 6 pCt p a fra 18 September 1923, til Betaling sker. Subsidiært har Sagsøgeren paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale 1674 Kr 69 Øre, nemlig for Halvdelen af Partiet 1465 kg pr 100 kg Kr 92,90 1360 Kr 98 Øre og for den anden Halvdel 1465 kg pr 100 kg Kr 40,00 586 Kr, tilsammen 1946 Kr 98 Øre med Fradrag af det ovennævnte Beløb 272 Kr 29 Øre, tilligemed Renter som foranført. Sagsøgeren har derhos nedlagt forskellige mere subsidiære Paastande.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Der har ved Sagsøgerens Foranstaltning under Sagen været optaget Syn og Skøn ved Mænd, udmeldt af Retten. Paa Spørgsmaalet om, hvad der vilde være en passende Pris pr 100 kg ved Salg den 9 August 1923 fra tysk Firma til dansk Grossist paa den omhandlede

Vare at betale i danske Kroner netto Kassa at levere franco tyske Grænse, har Skønsmændene svaret: ca 40 Kr pr 100 kg. Spørgsmaalet om, hvorvidt en Pris af 9 Kr 29 Øre pr 100 kg kunde anses for en passende Pris, og om der overhovedet kunde købes nogen Papirvare til nævnte Pris paa nævnte Tidspunkt har de besvaret benægtende. Spørgsmaalet om det maatte staa klart for en sagkyndig Køber, at der ved Tilbudets Afgivelse forelaa en Fejltagelse fra Tilbudsgiverens Side, har de besvaret derhen, at man ganske vist paa det paagældende Tidspunkt fra Tyskland har set overraskende Tilbud, men at det dog for en Fagmand vilde staa som noget nærliggende, at der ved Opgivelsen af et Tilbud som det heromhandlede maatte have foreligget en Fejltagelse fra Tilbudsgiverens Side. Skønsmændene har yderligere oplyst, at Prisen en detail paa det paagældende Tidspunkt var 80, 85, 90 à 95 Øre pr 1 kg.

Til Støtte for sin principale Paastand har Sagsøgeren gjort gældende, at Sagsøgte som Fagmand og kendt med gældende Priser straks maatte være klar over, at der forelaa en Misforstaaelse, og burde have gjort Sagsøgeren opmærksom herpaa. Da han ikke har gjort dette men har disponeret over hele Partiet, maa han være pligtig at betale Sagsøgeren den virkelige Pris 92 Kr 90 Øre pr 100 kg. Til Støtte for sin subsidiære Paastand har Sagsøgeren anført, at Sagsøgte, da han af Sagsøgeren blev gjort opmærksom paa Fejltagelsen — som det fremgaar af hans Skrivelse af 25 September 1923 — endnu havde Halvdelen af Partiet i Behold i ufortoldet Stand, og at han, naar han desuagtet senere har disponeret over denne Halvdel, i ethvert Fald maa være pligtig for samme at betale Sagsøgeren den af ham opgivne rigtige Pris, medens han for den Halvdel, som han angiver paa det paagældende Tidspunkt at have solgt videre, kunde tilpligtes at betale det af Skønsmændene som passende Pris angivne Beløb 40 Kr pr 100 kg.

Sagsøgte har til Støtte for sin Frifindelsespaastand gjort gældende, at han vel var klar over, at det af Sagsøgeren afgivne Tilbud var meget billigt, men at det dog ikke var saa billigt, at han havde Grund til at tro, at der forelaa en Fejltagelse, særlig naar der henses til, at Varen var af ringe Kvalitet og af en anden Størrelse end den, han havde bedt om Tilbud paa og skulde bruge, saaledes at han maatte lade den beskære, inden han kunde sælge den videre. For at være sikker paa, at Tilbudet var ment som skrevet, gentog han Prisen i sin Akceptskrivelse, og Prisen blev endvidere gentaget i Sagsøgerens Bekræftelsesskrivelse og paa Fakturaen. Først efter at Betalingen havde fundet Sted, skete der Reklamation fra Sagsøgerens Side. Sagsøgte har særlig fremhævet, at Priserne paa Papirvarer fra Tyskland paa det omhandlede Tidspunkt var meget stærkt varierende, og at man kunde vente at faa overraskende billige Tilbud.

Sagsøgte har godtgjort, at Partiet til en Indkøbspris af 272 Kr 29 Øre med Tillæg af Omkostninger til Fragt fra Grænsen til Odense, Told, Kørsel til Lager og Beskæring stod ham i en Pris af ca 890 Kr. Han har anført, at der ved Beskæringen gik 25 pCt til Spilde, saaledes at han kun havde ca 2200 kg til Udsalg. Partiet, der herefter skulde staa ham i 40½ Øre pr kg, angiver han at have solgt for en Pris af gen-

nemsnitlig 65 Øre pr kg, og han gør gældende, at Fortjenesten ikke kan anses for abnorm.

Efter det Oplyste maa der gives Sagsøgeren Medhold i, at Sagsøgte burde have set, at det af Sagsøgeren afgivne Tilbud maatte bero paa en Misforstaaelse, og han burde derfor udtrykkelig have gjort Sagsøgeren opmærksom paa, at der formentlig forelaa en Fejl i Tilbudet. Sagsøgeren kan herefter i Henhold til Aftalelovens § 32, 1 Stk, ikke anses for bundet ved sit Tilbud. Da Sagsøgte har disponeret over hele Partiet, bliver der ikke Spørgsmaal om Tilbagelevering, men Sagsøgte maa betale Sagsøgeren den af ham forlangte Pris, hvorved bemærkes, at det ikke ved det afholdte Syn og Skøn kan anses godtgjort, at denne Pris efter Sagsøgerens Forhold i sig selv var urimelig eller uopnaelig.

Den af Sagsøgeren nedlagte principale Paastand vil herefter være at tage til Følge, hvorhos Sagsøgte findes at burde tilsvare Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 350 Kr.

Tirsdag den 24 Marts.

Nr 319/1924. Aktieselskabet **Københavns Diskontobank og Revisionsbank** i Likvidation (Steglich-Petersen)

mod

Den danske Presses Fællesindkøbsforening (Bruun),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til at blive stillet som Separatist i det appellerende Likvidationsbo.

Østre Landsrets Dom af 31 Oktober 1924: Sagsøgerne, Den danske Presses Fællesindkøbsforening, anerkendes som Separatist i de Sagsøgte A/S Københavns Diskontobank og Revisionsbank's Likvidationsbo med Hensyn til det paa Separatkonto for Sagsøgerne henstaaende Beløb, opgjort pr 31 Juli 1924 til danske Kroner 181 180,15 med Tillæg af de fra nævnte Dato paaløbne Renter. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgerne med 1200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Fællesindkøbsforeningen faaet betalt 60 pCt af sit Tilgodehavende, og den af Foreningen for Højesteret nedlagte Paastand gaar herefter ud paa, at Foreningen anerkendes som Separatist med Hensyn til et paa den i Dom-

men nævnte Separatkonto henstaaende Beløb, der pr 15 December 1924 er opgjort til 73 830 Kroner 91 Øre i danske Penge.

Efter det mellem Parterne Foregaaede og særlig under Hensyn til Indholdet af Bankens Skrivelser af 30 Oktober 1923 og 5 Marts 1924 og Indholdet af den af Foreningen den 1 April 1924 underskrevne Erklæring, maa der gives Appellanten Medhold i, at Foreningen ikke har været Ejer af Fordringen paa Bergens Privatbank og derfor ikke har Krav paa at blive stillet som Separatist med Hensyn til det paa Separatkontoen henstaaende Beløb. Appellanten vil herefter overensstemmende med sin Paa-stand være at friiinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 3000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Aktieselskabet Københavns Diskontobank og Revisionsbank i Likvidation bør for Tiltale af Indstævnte, Den danske Presses Fællesindkøbsforening, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 3000 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den danske Presses Fællesindkøbsforening, der i Norge køber en betydelig Mængde Avispapir, havde i Slutningen af Oktober 1923 købt et Parti paa 500 Tons til senere successiv Levering og ønskede allerede da at skaffe sig det hertil fornødne Beløb 210 000 norske Kr. Den 29 s M købte Foreningen i den Anledning 50 000 Kr i norsk Mønt til Kurs 88 i A/S Københavns Diskontobank og Revisionsbank, i det Følgende kaldet Diskontobanken, og i Skrivelse af 30 s M meddelte Banken Foreningen, »at de norske Krone Beløb, vi for Deres Regning og Risiko har indestaaende i udenlandske Banker, for Tiden er anbragt i:

Bergens Privatbank, Christiania«,

hvorhos tilføjedes, at Banken forbeholdt sig eventuelt at overføre Beløbet til andre Banker, idet den dog samtidig vilde underrette Foreningen om saadanne Ændringer. Den 31 s M købte Foreningen i den danske Landmandsbank 160 000 norske Kr, ligeledes til Kurs 88, og i Skrivelse af s D meddelte denne Bank, at den foreløbig havde anført Beløbet til Foreningens Kredit paa en norsk Krone-Konto, der var aabnet i dens Bøger, af hvilken den indtil videre svarede Foreningen en Rente af 3½ pCt aarlig, hvorhos tilføjedes: »Beløbet henstaar paa vort Navn hos vore norske Korrespondenter, men paa Deres egen Risiko i enhver Henseende«. I Skrivelse af s D havde Foreningen udbedt sig bl a Med-

delelse fra Landmandsbanken om, hvilken Indlaansrente, der i en norsk Bank, f Eks Bergens Privatbank, Christiania, kunde opnaas i Tilfælde af eventuel Uopsigelighed i 4 à 5 Maaneder, idet Foreningen først vilde faa Anvendelse for Pengene i Løbet af dette Tidsrum. Foreningen førte derefter nogle Forhandlinger med de to Banker angaaende Rentespørgsmaalet, og dette førte til, at den i Skrivelse af 27 November s A anmodede Landmandsbanken om den 28 s M at »indbetale for vor Regning paa norsk Krone Konto i Københavns Diskontobank & Revisionsbank vort Indestaaende hos Dem norske Kroner 160 000 med Tillæg af paaløbende Renter« — — —

I Henhold hertil opgjorde Landmandsbanken Foreningens norske Krone Konto pr sidstnævnte Dato og tilstillede samtidig Foreningen en Kontokurant udvisende en Kreditsaldo af 160 464 norske Kr 44 Øre, idet den tilføjede, at den ifølge Anmodning havde beordret dette Beløb »overført til Kristiania for Regning Københavns Diskontobank og Revisionsbank«, og i Skrivelse af 29 s M bekræftede Foreningen overfor sidstnævnte Bank, at det nævnte Beløb for Foreningens Regning den 28 s M var indgaaet fra Landmandsbanken til Diskontobanken, »hvor- efter der ialt paa vor norske Krone Konto henstaar norske Kroner 210 464,44«. Med Hensyn til Forrentningen af dette Indestaaende bekræftede Foreningen derhos i sin Skrivelse Aftalen om, at det fra Landmandsbanken indbetalte Beløb skulde forrentes med 5½ pCt aarlig og Resten med 5 pCt fra de respektive Indbetalingsdatoer, mod at Foreningen forpligtede sig til først at disponere over Beløbene successive over Maanederne Februar, Marts, April og Maj 1924. I Skrivelse af 1 December s A erklærede Diskontobanken derefter, at den var indforstaaet med Indholdet af Foreningens Skrivelse af 29 November angaaende dens Tilgodehavende paa norsk Krone Konto, dog med et Forbehold om eventuel Renteregulering, hvorhos tilføjedes, »at Deres ovennævnte Tilgodehavende henstaar i Bergens Privatbank, Christiania, i vort Navn for Deres Regning og Risiko«.

Den 5 Marts 1924 tilstillede Diskontobanken Foreningen en med dens ovennævnte Skrivelse af 30 Oktober 1923 enslydende Skrivelse, idet den samtidig anmodede Foreningen om at godkende de af Banken trufne Dispositioner ved at underskrive og tilbagesende en trykt Erklæring, hvilket Foreningen derefter gjorde under 1 April s A. I Erklæringen hedder det bl a: »Idet vi anerkender Modtagelsen af Deres Brev af 5 Marts 1924 angaaende Placeringen af vore udenlandske Tilgodehavender erkende vi herved, at de Beløb i fremmed Valuta, som vi har tilgode hos Banken, og hvilke Beløb Banken har indestaaende hos sine Korrespondenter i Udlandet, henstaar i de paagældende udenlandske Banker i enhver Henseende for vor Regning og Risiko, baade forsaavidt angaar Kapital og eventuelle Renter.

Vi skal derfor være uberettiget til at rejse noget Krav paa Københavns Diskontobank og Revisionsbank, Aktieselskab, for det Tilfælde, at den eller de udenlandske Banker, hvori Beløbene indestaar, ikke opfylder sine Forpligtelser! — — —

Heraf følger ogsaa, at saafremt Banken har tilsagt os Renter af de paagældende Beløb, bortfalder denne Forpligtelse fra den Dag at

regne, da den fremmede Bank maatte ophøre med Forrentningen overfor Københavns Diskontobank og Revisionsbank, Aktieselskab».

Efter at Diskontobanken den 18 Juli 1924 havde standset sine Betalinger, henvendte Foreningen sig til den med Anmodning om at instruere Bergens Privatbank om, at det paagældende i denne Bank indestaaende norske Krone Beløb kun kunde udbetales Foreningen eller efter dens Rekvisition. I Skrivelse af 30 Juli s A nægtede Diskontobanken at give en saadan Instruktion, og der blev derefter truffet den Aftale, at Beløbet realiseredes til danske Kroner, uden at nogen af Parternes Retsstilling derved blev præjudiceret. Ved Realisationen udkom danske Kr 181 180,15 pr 31 Juli 1924, hvilket Beløb er hensat paa en Separatkonto i Diskontobanken til Kredit for Foreningen.

Under denne Sag paastaar Foreningen sig nu anerkendt som Separatist i Diskontobankens Likvidationsbo med Hensyn til det nævnte paa Separatkonto i Banken henstaaende Beløb med Tillæg af de fra den 31 Juli 1924 paaløbne Renter. Diskontobanken i Likvidation paastaar Frifindelse, idet den hævder, at Foreningen kun kan anses som simpel Kreditor for det ommeldte Beløb i Likvidationsboet.

Til Støtte for sin Paastand henviser Foreningen til, at den har købt de ovennævnte to norske Kronebeløb ved kontant Indbetaling af de respektive Købesummer henholdsvis til Diskontobanken og Landmandsbanken, hvorfor den maa anses som Ejer af de paagældende Beløb. Dette støttes efter Foreningens Formening ogsaa ved, at de ifølge Bankernes fornævnte Skrivelser henholdsvis af 30 og 31 Oktober 1923 straks fra Indkøbet har henstaaet, for de 50 000 Kr's Vedkommende i Bergens Privatbank, Christiania, og for de 160 000 Kr's Vedkommende hos Landmandsbankens norske Korrespondenter paa Foreningens egen Regning og Risiko, og særlig ved Diskontobankens Skrivelse af 1 December 1923, hvor det for det samlede norske Kronebeløbs Vedkommende hedder, at det henstaar i Bergens Privatbank, Christiania, for Foreningens Regning og Risiko. Ved at være anbragt saaledes har Beløbet efter Foreningens Mening ogsaa været tilstrækkelig individualiseret.

Herimod gør den sagsøgte Bank gældende, at Foreningen ikke har haft nogen Konto for det ommeldte Beløb i Bergens Privatbank, men alene — først i Landmandsbanken og Diskontobanken — men senere kun i sidstnævnte Bank; kun denne var, da den traadte i Likvidation, berettiget i Forhold til den norske Bank, og Foreningen kun berettiget i Forhold til Diskontobanken. Ved Købet af de 50 000 norske Kroner krediterede sidstnævnte Bank Foreningen for dette Beløb, og i fornævnte Skrivelse af 27 November 1923 anmodede Foreningen Landmandsbanken om at indbetale de 160 000 norske Kr paa norsk Kronekonto i Diskontobanken. Banken henviser herved ogsaa til Udtrykkene i Skrivelsen af 1 December 1923 og i Erklæringen af 1 April 1924, hvori det ommeldte Beløb betegnes henholdsvis som »Tilgodehavende paa norsk Kronekonto«, d v s, i Diskontobanken og som »Valuta, som vi har tilgode hos Banken — — —«. Det kan efter Bankens Formening ikke tillægges nogen Betydning, at Beløbet har indestaaet i den norske Bank paa Foreningens Regning og Risiko, da dette er en Begrænsning i Bankens Ansvar, som den har indført i egen Interesse.

Det er under Sagen oplyst, at Beløbet henstod uopsigeligt indtil 1 April 1924, og at ovennævnte Rente, 5 pCt af de 50 000 norske Kroner og 5½ pCt af 160 464 norske Kroner 44 Øre er godskrevet Foreningen indtil 5 s M, medens der for den følgende Tid kun er godskrevet den 3 pCt af det samlede Beløb.

Endvidere havde Foreningen under dens Forhandlinger med Banken om Rentespørgsmaalet faaet den Opfattelse, at Banken af de 160 464 norske Kr 44 Øre selv kun fik 5½ pCt fra Bergens Privatbank; det er imidlertid oplyst, at sidstnævnte Bank svarede Diskontobanken 6 pCt af dette Beløb.

Efter alt Foreliggende findes Foreningen nu at maatte anses at have været Ejer af det ommeldte norske Krone Beløb eller i alt Fald af Fordringen paa dette overfor Bergens Privatbank. Foreningen har betalt Købesummen for dette Beløb kontant ved Indkøbet, og det blev efter Forhandling mellem Parterne anbragt i Bergens Privatbank paa Foreningens Regning og Risiko; ved Anbringelsen af Beløbet i den norske Bank maa det derhos i Forhold til Diskontobanken og dens Kreditorer anses at være blevet tilstrækkelig individualiseret, selv om Diskontobanken, hvad der var Tilfældet, da den traadte i Likvidation, havde et yderligere norsk Kronebeløb indestaaende i Bergens Privatbank foruden det Foreningen tilhørende. Vel havde Foreningen derefter alene Konto hos Diskontobanken — og alene den maa antages at have korresponderet med den norske Bank — men dette fører i og for sig ikke til andet og mere end, at Diskontobanken har staaet som legitimeret til at disponere over Beløbet, men hvis en saadan Disposition var blevet foretaget uden Foreningens Samtykke, vilde den efter det Anførte have været materielt uberettiget, og saadant var heller ikke sket, da Banken standsede sine Betalinger. De af Banken paaberaabte Udtryk, navnlig i Erklæringen af 1 April 1924, hvor Beløbet betegnes som Tilgodehavende hos Banken, d v s Diskontobanken, findes ikke at være afgørende, da Foreningen ikke kan antages herved at ville have givet Afkald paa en Ret, som den efter det Anførte maa antages at have haft forinden.

Foreningens Paastand vil herefter være at tage til Følge, hvorhos den sagsøgte Bank i Likvidation efter Omstændighederne findes at burde betale Foreningen Sagens Omkostninger med 1200 Kr.

Nr 57/1925. **Landbrugsministeriet** (den kst Kammeradvokat)

m o d

Forpagter J L Hansen (Holten-Bechtolsheim),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til i Anledning af en Udstykning at give vedk Landinspektør Adgang til at foretage visse Arbejder paa hans Ejendom.

Østre Landsrets Dom af 16 Februar 1925: Sagsøgte, Forpagter J L Hansen, Nislefgaard, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Landbrugsministeriet, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 200 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten kun nedlagt Paastand om, at Indstævnte tilpligtes at tilstede vedkommende Landinspektør Adgang til at foretage de i Anledning af Udstykningen nødvendige Arbejder i Marken (Opmaaling og Afmærkning m v).

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den herefter foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Landbrugsministeriet, til Indstævnte, Forpagter J L Hansen, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Landbrugsministeriet fra Lensnævnet for Stamhuset Ravnholt, Nislefgaard og Hellerup havde modtaget Meddelelse om de Arealer, der ved Stamhusets Overgang til fri Ejendom var stillet til Raadighed for Staten i Overensstemmelse med Lov Nr 563 af 4 Oktober 1919 § 3, opsagde Landbrugsministeriet ved Skrivelse af 23 September 1924 til Godsets Ejer, Kammerherre, Hofjægermester Chr Sehestedt Juul til Afgivelse til Staten den 1 April 1925 de paagældende Arealer, hvori blandt:

Matr Nr 1 d og 1 ad og Parcel II af 1 a, 1 c og 1 ab, Nislefgaard Hovedgaard, Otterup Sogn,

Matr Nr 3 c og Parcel II af 4 a og 4 d, Hjorslev By, Otterup Sogn, samt Matr Nr 1, 17 og 18, Hjadstrup By, Hjadstrup Sogn (heraf Veje 36 230 m²) — — — 294 × 5266 m², hvilke Arealer som hørende under Nislefgaard Hovedgaard haves i Forpagtning af Sagsøgte, Forpagter J L Hansen, boende Nislefgaard.

I Skrivelse af 2 Oktober 1924 rettede Statens Jordlovsudvalg en Henvendelse til Ejeren angaaende Tilladelse til straks at lade de i Anledning af Udstykningen fornødne Besigtigelser og Arbejder i Marken

udføre. I Skrivelse af 8 s M meddelte Ravnsholt Godskontor, at der fra Ejerens Side intet var til Hinder herfor, ligesaa lidt som fra Brugernes Side undtagen Sagsøgte, der havde nægtet at give den ønskede Tilladelse, hvorfor Ejeren maatte henvise Udvalget til selv at forhandle med Sagsøgte. Den 15 November 1924 indfandt tre af Jordlovsudvalgets Medlemmer sig hos Sagsøgte for ved Forhandling med denne at opnaa Tilladelse til at foretage Udstykning af Jorderne samt Tilladelse for Parcelejerne til at forberede Opførelse af Bygninger paa Lodderne, bli ved at køre Sten til. Under Forhandlingerne fordrede Sagsøgte som Vederlag for at indrømme den nævnte Tilladelse en Sum af 15 000 Kr for Februar og Marts 1925 og 5000 Kr for hver Maaned før Februar 1925, saafremt Jordlovsudvalget vilde have Adgang til Arealerne fra et tidligere Tidspunkt, hvilket den 17 s M indberettedes til Jordlovsudvalget.

Under nærværende ved Retten for Bogense Købstad m v forbedte, i Henhold til Stævning af 15 Januar 1925 anlagte Sag har Sagsøgeren, Landbrugsministeriet, anført, at det efter Formaalet med Jordloven og efter Forholdets Natur i det Hele maa antages, at Jordlovsudvalget har Adgang til de til Raadighed for Staten stillede Jorder for at forberede Udstykningen, naar de paagældende Arealer er opsagt til Afgivelse, samt at Sagsøgte ikke har nogen berettiget Interesse i at nægte Jordlovsudvalget saadan Adgang. Sagsøgeren har derfor — ifølge sin endelige Paastand — paastaaet Sagsøgte som Forpagter af de ovennævnte Arealer kendt pligtig straks at tilstede Statens Jordlovsudvalg sammen med vedkommende Husmandsbrugskommission og Landinspektør Adgang til at foretage den til Udstykningens Planlæggelse fornødne Besigtigelse af Jorderne, at tilstede vedkommende Landinspektør Adgang til at foretage de i Anledning af Udstykningen nødvendige Arbejder i Marken (Opmaaling og Afpæling m v) — subsidiært med Undtagelse af de paa et fremlagt Kort med A—E betegnede Arealer, som Sagsøgte endnu i Henhold til Forpagtningskontrakten af 27 Maj 1918 skal pløje og gøde — og at tilstede Jordlovsudvalget Adgang til at paavise Parcellerne i Marken for vedkommende Ansøgere. Sagsøgeren har derhos paastaaet Fuldbyrdelsesfristen forkortet og Dommen gjort eksigibel uanset Paaanke, jfr Retsplejelovens § 488, idet Sagsøgeren til Støtte herfor har anført, at det af Hensyn til Jordens rettidige Behandling er af yderste Vigtighed for de nye Parcelejere at kunne tiltræde Brugene straks til 1 April, hvorfor Udstykningens Tilendebringelse forinden er en Forudsætning.

Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet han har gjort gældende, at de af Sagsøgeren fremsatte Krav savner fornøden Hjemmel, navnlig ogsaa i Lens afløsningslovens § 3, og at han vel ikke har noget særligt imod at tilstede Jordlovsudvalget med Ledsagere den ønskede Adgang til Besigtigelse af Jorden, men derimod ikke vil tilstede Udstykningsarbejdernes Iværksættelse i Marken eller Parcellernes Paavisning paa Stedet for de fremtidige Parcelejere, idet den dermed forbundne Færdsel paa forskellig Maade vil forulempe og volde Gene paa Ejendommen og udsætte ham for direkte Tab, i hvilken Henseende han særlig har hen-

vist til, at den for Parcelleernes Afmærkning i Marken fornødne Nedramning af Pæle vil genere den resterende Vinterpløjning af Jorden.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at det samlede Areal, som Sagsøgte skal afgive, andrager 5—600 Tdr Land, hvoraf ved Udstykning tilsigtes oprettet 58 Parceller til Husmandsbrug, at de paagældende Parcelejere er udpeget, at det er Sædvane, at Parcelejerne tilsiges til Fordelingsmøde en bestemt Dag kort før 1 April, hvilken Fordeling som Regel er tilendebragt paa et Par Timer, samt at en Opmaalning og Afmærkning i Marken af de udstykkede Arealer antagelig vil kunne ske i Løbet af ca 14 Dage, hvorfor en Nægtelse af Adgangen til at foretage de ønskede Foranstaltninger forinden 1 April vil medføre en Forsinkelse i Parcelejernes Benyttelse af Jorderne paa ca 14 Dage.

Bestemmelsen i Lensafløsningsloven om, at en vis Del af Jorden skal stilles til Raadighed for Staten, betyder efter de øvrige Udtryk og Sammenhængen i Loven kun, at Staten har Ret til med et halvt Aars forudgaaende Varsel at kræve Jorden afgivet en 1 April, men hjemler ikke Staten nogen Brugsret over Jorden forinden dens Afstaaelse, navnlig heller ikke til Foretagelse af Udstykningsarbejder ligesaa lidt som en saadan Ret paa anden Maade har fundet Udtryk i Loven. Bestemmelsen i Lovens § 3, 4 Stk om Fastsættelse af Erstatningen for den afstaaede Jord omfatter heller ikke nogen Erstatning for en Benyttelse af Jorden i Tiden forinden dens Afstaaelse.

Det kan derhos ikke antages, at Lovgivningsmagten — der ved Fastsættelsen af Afløsningsdagen til 1 April maa antages ogsaa at have haft Parcelejernes Interesser for Øje — har uden udtrykkelig Udtalelse derom villet gøre Indgreb i Ejerens almindelige Beføjelse til at hævde sin Ejendoms Integritet og hans Bestemmelsesret over Adgangen til den, og at den saaledes har villet give Staten en Ret til Benyttelse og Brug af Jorden forinden dens Afstaaelse, som ikke uden særlig Aftale vilde tilkomme den i Tilfælde af almindelig Køb og Salg.

Herefter maa Sagsøgte, der som Forpagter i den heromhandlede Hensende maa have samme Retsstilling som Ejeren af Jorden, være berettiget til at modsætte sig den ønskede Adgang til og Benyttelse af Jorden, og den af Sagsøgeren nedlagte Paastand vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren efter Omstændighederne at burde tilsvare Sagsøgte med 200 Kr.

Torsdag den 26 Marts.

R 265/1923. Hotellforpagter **A Harboe** (Henriques)

mod

Aktieselskabet »**Hotel Spangsborg**« (David),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ansvar for Krænkelser af en Appellanten tilkommende Forkøbsret m m.

Vestre Landsrets Dom af 29 August 1923: De Sagsøgte, Aktieselskabet »Hotel Spangsberg«, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Hotelforpagter A Harboe, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør til de Sagsøgte betale 4442 Kr 43 Øre tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt p a fra den 13 November 1922, indtil Betaling sker. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 1000 Kr. Det Idømte udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Den af Appellanten for Højesteret nedlagte Paastand gaar ud paa, at det indstævnte Selskab dømmes til at betale ham 20 985 Kroner 42 Øre med Renter, nemlig 20 000 Kroner i Erstatning for Krænkelse af hans Forkøbsret og 1000 Kroner i Erstatning for Afsavn af Iskassen med Fradrag af det i Dommen nævnte Beløb af 14 Kroner 58 Øre. Selskabet paastaar paa sin Side Dommen stadfæstet.

Efter hele den Maade, hvorpaa Appellanten har forholdt sig, maa der gives det indstævnte Selskab Medhold i, at det har været berettiget til at gaa ud fra, at Appellanten ikke vilde gøre den Forkøbsret gældende som han maa antages at have haft. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Selskabet med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Hotelforpagter A Harboe, til Indstævnte, Aktieselskabet »Hotel Spangsberg«, med 500 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 1 April 1921 tiltraadte Sagsøgeren, Hotelforpagter A Harboe af Hurup, i Henhold til en mellem ham og de Sagsøgte, Aktieselskabet »Hotel Spangsberg« i Esbjerg, under 27 Februar s A oprettet foreløbig Overenskomst Forpagtningen af det de Sagsøgte tilhørende Hotel i Esbjerg. I Overenskomsten var det bl a bestemt, at Sagsøgeren skulde have Forkøbsret til hele Hotellet for en Købesum af 625 000 Kr, saaledes at de Sagsøgte ikke kunde sælge Hotellet til denne eller en lavere Pris

uden forud at tilbyde Sagsøgeren det »til samme Pris, som andre vil give«, men denne Bestemmelse om Sagsøgerens Forkøbsret blev ikke optaget i den mellem Parterne under 14 Juni 1921 oprettede Forpagtningskontrakt, der afløste den fornævnte Overenskomst.

Efter at Forpagtningsforholdet af Sagsøgeren var opsagt til Ophør fra den 1 Oktober 1922, tilbød de Sagsøgte under en Forhandling paa Sagfører Hvedstrups Kontor i Esbjerg Sagsøgeren at købe Hotellet, men da han kun vilde give 400 000 Kr for det og derhos forlangte det omprioriteret — hvilket efter de Sagsøgtes Anbringende vilde medføre en Udgift paa 20 000 Kr for dem — strandede Forhandlingerne, og de Sagsøgte traadte derpaa i Forbindelse med en anden Lysthavende, til hvem de solgte Hotellet for 460 000 Kr.

Idet Sagsøgeren nu har anbragt, at han har bevaret sin Forkøbsret til Hotellet, og at denne Ret er blevet krænket ved det stedfundne Salg, idet han, saafremt han havde faaet Lejlighed til paany at byde paa Hotellet, ogsaa vilde have givet 460 000 Kr for det, at de Sagsøgte har misligholdt en dem paahvilende Forpligtelse til i Forpagningstiden at holde Hotellet forsynet med en Iskasse, samt at de Sagsøgte i en Del af September Maaned 1922 har gjort det umuligt for ham at benytte nogle af de til Hotellet hørende Lokaler, har han under nærværende Sag søgt dem til Betaling af 20 000 Kr for Krænkelse af Forkøbsretten og 4000 Kr og 1500 Kr for Afsavn henholdsvis af Iskasse og Lokaler, ialt 25 500 Kr, tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt p a fra den 18 Oktober 1922, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale. De har derhos under Henviſning til den Sagsøgeren ifølge Forpagtningskontrakten paahvilende Pligt til at aflevere det af ham modtagne Inventar i samme Stykketal og samme Stand som ved Modtagelsen, paastaet ham tilpligtet at erstatte det ved Forpagtningsforholdets Ophør manglende Service og Dækketøj m v efter Fradrag af et Beløb paa 1000 Kr, som de Sagsøgte er villige til at yde i Erstatning for den manglende Iskasse, med 4427 Kr 85 Øre samt at betale dem en Telefonregning paa 14 Kr 58 Øre, ialt 4442 Kr 43 Øre tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt aarlig fra den 13 November 1922, indtil Betaling sker.

Til Støtte for sin Erstatningspaastand for saa vidt angaar Forkøbsretten, har Sagsøgeren anført, at han gik ud fra, at Bestemmelsen herom fra den foreløbige Kontrakt var overgaaet i Forpagtningskontrakten, samt at de Sagsøgte ved forskellige Samtaler, han i Forpagningstiden havde med dem, udtrykkelig har indrømmet, at der tilkom ham en Forkøbsret.

Det er af Sagsøgeren erkendt, at han hverken under Forhandlingerne paa Sagfører Hvedstrups Kontor eller senere, da han blev vidende om Salgsforhandlingerne med den nuværende Ejer af Hotellet, overfor de Sagsøgte gjorde gældende, at han mente at have Forkøbsret til Hotellet, og det kan mod de Sagsøgtes Benægtelse ikke anses bevist, at det under deres Samtale med Sagsøgeren skulde være forudsat, at han havde en saadan Ret. Men herefter, samt da Bestemmelsen om Forkøbsretten som nævnt ikke var optaget i Forpagtningskontrakten, har de Sagsøgte været berettigede til at gaa ud fra, at Sagsøgeren ikke havde

den omhandlede Ret, og det skete Salg findes derfor ikke at indeholde noget Retsbrud mod Sagsøgeren. De Sagsøgte vil følgelig paa dette Punkt være at frifinde for hans Tiltale.

Med Hensyn til det af Sagsøgeren indsogte Beløb af 4000 Kr for Afsavn af Iskassen bemærkes, at der mod de Sagsøgtes Benægtelse ikke er ført Bevis for dette Tab i større Omfang end af de Sagsøgte erkendt, og at der herefter kun vil kunne tilkendes Sagsøgeren det Beløb paa 1000 Kr, som de Sagsøgte som foran anført har erklæret sig villige til at betale Sagsøgeren ved Likvidation med deres Modfordring.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Haandværkerforeningen i Esbjerg skulde leje de i Etagen over den saakaldte Teaterkafé i Hotel Spangsberg liggende Værelser, og at der skulde skabes Forbindelse mellem de lejede Lokaler og Kaféen ved en Trappe, samt at Arbejdet paa denne blev paabegyndt i September 1922 og blandt andet medførte, at der blev skaaret et Hul i Loftet paa Teaterkaféen. Sagsøgeren angiver, at han af den Grund ikke har kunnet benytte Kaféen, og at han derved har lidt et Tab, som han anslaaer til 1500 Kr.

Efter de afgivne Vidneforklaringer maa der gaas ud fra, at Sagsøgeren i sin Tid var interesseret i at faa Lejemaalet med Haandværkerforeningen i Stand, og at han selv har givet Tilladelse til, at Opførelsen af Trappen blev begyndt. Da Sagsøgeren under disse Omstændigheder ikke kan anses at have Krav paa Erstatning hos de Sagsøgte, vil det under denne Post indsogte Beløb ikke kunne tilkendes ham.

Sagsøgeren, der har paastaaet sig frifundet for det mod ham af de Sagsøgte rejste Krav paa Erstatning for manglende Inventar, har til Støtte for sin Frifindelsepaastand anført, at de Optællinger, paa hvilke Kravet baseres, er urigtige.

Efter Sagens Oplysninger var Sagsøgeren tilstede paa Hotellet, medens Optællingen, der lededes af en ved et Revisionsinstitut ansat, af de Sagsøgte tilkaldt Revisor, foregik, og desuden deltog forskellige Personer paa Sagsøgerens Vegne i den uden at fremføre nogen Indvending mod den benyttede Fremgangsmaade. Endvidere har nogle i Sagen den 23 December 1922 udmeldte Skønsmænd, der i Løbet af de følgende Maaneder havde Lejlighed til nærmere at gennemgaa Hotellets Inventar, og som Resultat af deres Gennemgang har nedsat Summen efter den oprindelige Mangelsliste med 670 Kr, udtalt, at det Beløb, de herefter kom til, 5427 Kr 85 Øre, efter det Foreliggende maatte anses for et ret nøjagtigt Udtryk for Værdien af det manglende Inventar ved Afleveringen. Der vil herefter ikke kunne tages Hensyn til Sagsøgerens Indsigelse, hvorved bemærkes, at det i dennes Tid konstaterede Svind ikke kan anses at være større end sædvanligt ved Hoteldrift.

Sagsøgeren har ikke protesteret mod at betale de Sagsøgte den indsogte Telefonregning paa 14 Kr 58 Øre, og Beløbet vil derfor være at tilkende dem.

I Henhold til det Foranstaaende vil Sagsøgeren have at betale de Sagsøgte 4442 Kr 43 Øre tillige med Renter af Beløbet som paastaaet.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde betale de Sagsøgte efter Omstændighederne med 1000 Kr.

Fredag den 27. Marts.

Nr 304/1924. **Hjørring Amts Andels Kartoffelmelfabriker** i Likvidation (Cohn)

mod

Gaardejer Chr Søndermark (David),

betræffende Spørgsmaalet om Omfanget af Indstævntes Forpligtelse som Andelshaver i den appellerende Forening.

Vestre Landsrets Dom af 16 Oktober 1924: Sagsøgte, Gaardejer Chr Søndermark, bør til Sagsøgerne, Hjørring Amts Andels-Kartoffelmelfabriker i Likvidation, betale 2079 Kr 86 Øre tilligemed Renter heraf $7\frac{1}{2}$ pCt aarlig fra den 1 April 1922 til den 27 s M, 7 pCt aarlig fra sidstnævnte Dato til den 1 Maj 1923 og 6 pCt aarlig fra denne Dag, indtil Betaling sker. Iøvrigt bør Sagsøgte for Tiltale af Sagsøgerne i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte 200 Kr. Det Idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Hjørring Amts Andels-Kartoffelmelfabriker i Likvidation, til Indstævnte, Gaardejer Chr Søndermark, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Sagsøgte, Gaardejer Chr Søndermark af Tamstrup, i 1917 ved Underskrift paa en Tegningsliste havde tegnet sig for Levering til Hjørring Amts Andels-Kartoffelmelfabriker af 200 Tdr Kartoffler aarlig til Fabriken i Dybvad og samtidig var blevet optaget som Andelshaver i Selskabet, blev det i Aaret 1918 vedtaget, at Selskabet skulde foretage Udvidelse ved Bygning af en Rivestation i Ø Vraa. I denne Anledning blev der udsendt Tegningslister til forskellige Mænd i Omegnen

af Ø Vraa, for at disse skulde søge Kartoffler tegnet til Levering ved den paatænkte Rivestation fra tidligere eller nye Andelshavere, og Sagsøgte tegnede sig da paa Henvendelse fra Gaardejer af Krøgens Mølle Fr Olsen for 200 Tdr Kartoffler til oftnævnte Station. Da det imidlertid viste sig, at der til Rivestationen blev tegnet for faa Kartoffler, rettede Olsen telefonisk Henvendelse til Sagsøgte om Tegning af yderligere 50 Tdr, hvorpaa Olsen tegnede ham for et saadant Kvantum. I Aaret 1921 traadte Kartoffelmelfabrikerne i Likvidation, og idet Sagsøgerne Hjørring Amts Andels-Kartoffelmelfabriker i Likvidation i Hjørring, har anbragt, at Sagsøgtes samlede Tegning af Kartoffler til Fabrikerne udgør 450 Tønder, har de derpaa under nærværende Sag søgt Sagsøgte til Betaling af 6327 Kr 69 Øre, der udgør hans samlede Tilsvær som Andelshaver i Forhold til den sidstanførte Kartoffelmængde, tilligemed Renter af Beløbet $7\frac{1}{2}$ pCt aarlig fra den 1 April 1922 til den 27 s M, 7 pCt aarlig fra sidstnævnte Dato til den 1 Maj 1923 og 6 pCt aarlig fra denne Dag, indtil Betaling sker. Sagsøgte, der erkender at være Andelshaver i Forhold til 200 Tdr Kartoffler, som han skulde levere til Rivestationen i Ø Vraa, har paastaet sig frifundet mod Betaling af Tilsvær herefter, nemlig 2079 Kr 86 Øre med Renter deraf som paastaet.

Ifølge Sagens Oplysninger blev der forud for Oprettelsen af Rivestationen i Ø Vraa dersteds afholdt et Møde af Andelshavere og andre Interesserede. Efter hvad Selskabets daværende Næstformand, Proprietær Niels Marinus Bruun af Ormholt, som Vidne har forklaret, fremsatte han paa dette Møde gentagne Udtalelser om, at i den nye Tegning til Rivestationen skulde være indbefattet Tegningen til Fabriken i Dybvad. I denne Henseende har Vidnet oplyst, at han, der havde tegnet sig for 2000 Tdr til bemeldte Fabrik og senere tegnede sig for 2000 Tdr til Rivestationen, forstod dette saaledes, at hans Leverance skulde udgøre 2000 Tdr. Fremdeles har Vidnet udsagt, at Mødet i Ø Vraa blev afholdt inden Tegningslisternes Udsendelse, og at — saavidt ham bekendt — alle de Mænd, der fik Lister tilsendt, blev instrueret om, hvad der var udtalt paa Mødet.

Til Støtte for deres Paastand, forsaavidt angaar Sagsøgtes Forpligtelse til at tilsvare i Forhold til 200 Tdr mere end af ham erkendt, har Sagsøgerne gjort gældende, at Sagsøgte ikke ved sin Tegning eller senere inden Likvidationen har taget noget Forbehold om eller overhovedet tilkendegivet Fabrikerne, at hans Forpligtelse med Hensyn til de 200 Tdr, som han havde tegnet sig for til Fabriken i Dybvad, skulde være bortfaldet, men at han tværtimod i Olsens Nærværelse overfor en Tredjemand, som Sagsøgte vilde formaa til at tegne Kartoffler til den oftnævnte Rivestation, udtrykkelig har fremhævet, at han selv havde tegnet sig for 400 Tdr.

Sagsøgte har vel erkendt, at han ikke var til Stede ved det ommeldte Møde i Ø Vraa, men han har hævdet, at han snart efter kom til Kundskab om Indholdet af Bruuns Udtalelser, som allerede var ham bekendt, da han tegnede de 200 Tdr til Rivestationen. Iøvrigt har Olsen og den paagældende Tredjemand som Vidner overensstemmende forklaret, at Sagsøgte overfor denne sidste er fremkommet med den foranførte Udtalelse om at have tegnet sig for 400 Tdr, men selv om

det herved mod Sagsøgtes Benægtelse maa anses tilstrækkelig godtgjort, at Udtalelsen er fremsat, findes Sagsøgerne dog ikke paa denne at kunne støtte nogen Ret mod Sagsøgte. Derimod maa det statueres, at Sagsøgte i Henhold til den foranførte af Andelsselskabets Næstformand i manges Overværelse fremsatte Udtalelse har haft Føje til at gaa ud fra, at han — som, efter hvad der er uomtvistet, aldrig har leveret til Fabrikerne mere end lidt over 200 Tdr Kartoffler — ikke overfor dem behøvede at foretage noget Skridt for at bringe sin første Tegning af 200 Tdr til at bortfalde. Idet det derhos ikke kan faa afgørende Betydning, om Sagsøgte — hvad han, som nævnt, hævder, men Sagsøgerne benægter — havde Kendskab til Bruuns Udtalelse allerede da han tegnede sig for de sidste 200 Tdr, findes Sagsøgerne ikke at kunne rejse noget Krav mod Sagsøgte paa Grundlag af hans Tegning af 200 Tdr til Fabriken i Dybvad.

Med Hensyn til Tegningen af 50 Tdr Kartoffler til Rivestationen har oftnævnte Olsen forklaret, at Sagsøgte efter nogen Forhandling mellem dem erklærede, at hvis Olsen vilde tegne sig for yderligere 50 Tdr, maatte han tegne Sagsøgte for en tilsvarende Mængde. Sagsøgte har derimod gjort gældende, at Olsen alene forespurgte, om Sagsøgte, hvis der kom til at mangle noget til Rivestationen, vilde »dele 100 Tdr« med Olsen, og at Sagsøgte hertil svarede, at saa kunde »de« jo altid senere komme med Tegningslisten og tale om det. Naar særlig henses til, at Sagsøgte, som ovenfor anført, personlig har tegnet sig for Kartoffelleveringerne, de to tidligere Gange, findes det mod hans bestemte Benægtelse betænkeligt alene paa Grundlag af Olsens nysanførte Forklaring at antage, at Sagsøgte har meddelt Olsen Bemyndigelse til for ham at foretage Tegning af de omhandlede 50 Tdr Kartoffler, og Sagsøgtes Paastand vil derfor i det Hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre Sagsøgte med 200 Kr.

Nr 184/1924. Dansk Kartoffeldyrkerforening i Likvidation
(Henriques)

m o d

Kristen Nielsen (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ansvar for Misligholdelse af nogle Kontrakter om Levering af forskellige Partier Kartoffler.

Færdig fra Trykkeriet den 22 April 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 5.

Fredag den 27 Marts.

Vestre Landsrets Dom af 7 Maj 1924: Sagsøgte, Kristen Nielsen, bør til Sagsøgerne, Dansk Kartoffeldyrkerforening i Likvidation, betale 700 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 15 November 1923, indtil Betaling sker, men bør iøvrigt for deres Tiltale i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne 150 Kr. Det Idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Den af Kartoffeldyrkerforeningen for Højesteret nedlagte Paastand gaar ud paa, at Indstævnte dømmes til at betale Foreningen 1400 Kroner, nemlig dels de 700 Kroner, som er tilkendt Foreningen ved Landsretsdommen, dels en Erstatning af 700 Kroner for de ikke leverede 700 Tønder Kartoffler af Sorten »Richters Imperator«.

Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, hvorved dog bemærkes, at Cirkulæret af 12 Februar 1921 ikke kan anses som en Benyttelse af den Forenings Bestyrelse ved Kontrakternes § 10 givne Beføjelse til at hæve Kontrakterne, vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Foreningen at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Dansk Kartoffeldyrkerforening i Likvidation, til Indstævnte, Kristen Nielsen, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerne, Dansk Kartoffeldyrkerforening i Likvidation i København, søgt Sagsøgte, Kristen Nielsen af Holme, til Betaling af 2100 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 15 November 1923, indtil Betaling sker, hvilket Beløb Sagsøgte skal skyldte i sin Egenskab af Medlem af Dansk Kartoffeldyrkerforening iølge tre Kontrakter, hvorefter han skulde være forpligtet til senest i 1921 at levere henholdsvis 600 Tdr Kartoffler af Sorten »up to date«, 700 Tdr af Sorten »Richters Imperator« og yderligere 100 Tdr af førstnævnte Sort. Af det indsøgte Beløb udgør 700 Kr Andel i Medlemmernes Garantiforpligtelse, der var fastsat til 50 Øre pr tegnet Td Kartoffler, medens de 1400 Kr i Medfør af en Bestemmelse i Kontrakterne er paalagt ham med 1 Kr pr tegnet, men ikke leveret Td Kartoffler for Misligholdelse af Leveringspligten. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Det er uomtvistet, at Sagsøgte ikke selv har underskrevet de paagældende Kontrakter, af hvilke de to første er underskrevet den 6 Juli 1920 og godkendt af Foreningen den 28 s M, medens den tredje er underskrevet den 20 s M og godkendt den 30 næstefter, og at det er Foreningens lokale Kontrollør, der har underskrevet dem med Sagsøgtes Navn. Men medens Kontrolløren har hævdet at være bemyndiget hertil af Sagsøgte og at have tilstillet ham Genparter af Kontrakterne, saa snart de var blevet godkendt af Foreningen, har Sagsøgte benægtet at have anmodet Kontrolløren om at tegne ham som Medlem eller at have modtaget Genparter af Kontrakterne, om hvis Eksistens han vil have været ganske uvidende. Efter Sagsøgtes Fremstilling har han kun en enkelt Gang i Sommeren 1920, nemlig paa en Valgdag den 6 Juli, talt med Kontrolløren, der da spurgte ham, om han ligesom det foregaaende Aar, hvor han havde leveret ca 1400 Tdr Kartoffler til Foreningen, vilde levere til den kommende Kartoffelhøst, hvortil han vil have svaret, at han, forsaavidt angik Sorten »up to date«, ikke kunde tage nogen Bestemmelse, førend han fik Besked om, hvorvidt han var antaget som »Fremavler« af denne Sort, og hvad Sorten »Richters Imperator« angaar, maatte afvente, hvorledes Høstudsigterne stillede sig, inden han vilde paatage sig at levere noget bestemt Kvantum. Efter hvad Sagsøgte videre har forklaret, havde han i April Maaned 1920 i Henhold til Avisbekendtgørelse ansøgt Landboforeningen om at blive antaget som Fremavler af Lægge-Kartofler, og efter at han var antaget, underskrev han, da Landboforeningens Konsulent i Juli Maaned 1920 tilsaa og kontrollerede hans Kartoffelmarker, nogle trykte »Betingelser for Antagelse af Fremavlere til Dansk Kartoffeldyrkerforening indenfor Landboforeningerne«, idet han ved sin Underskrift tegnede sig som Fremavler af »up to date« paa ca 7 Tdr Land. Endelig har Sagsøgte anført, at han i Oktober 1920 meddelte Kontrolløren, at han da ønskede at levere 350 Tdr »Richters Imperator« og gentagne Gange forlangte at faa disse aftaget af Foreningen, uden at det dog skete.

Selv om Sagsøgte, som han paastaar, ikke skulde have modtaget Genparter af Kontrakterne — hvilket iøvrigt har Formodningen imod sig — maa dette blive uden Betydning, idet det maatte paahvile ham,

der fra det foregaaende Aar stod som Medlem af Kartoffeldyrkerforeningen, efter at have underskrevet de nysnævnte »Betingelser«, af hvilke det tydeligt fremgik, at Kartofflerne var bestemt til »Dansk Kartoffeldyrkerforening«, at bringe sit Forhold til denne paa det Rene, hvorved bemærkes, at Sagsøgerne har oplyst, at Foreningen har fastholdt, at kun Dyrkere, der i Henhold til de oprindelige Leveringskontrakter stod som Medlemmer af Foreningen, antoges som Fremavlere. Naar derhos henses til, at Sagsøgte, der Aaret forud havde leveret af Sorten »Richters Imperator«, atter stillede Forlangende om Aftagning af denne Sort Kartoffler, har Foreningen været berettiget til at gaa ud fra, at Sagsøgte godkendte de foreliggende Kontrakter med Forpligtelse til at levere de deri angivne Kvanta, ialt 1400 Tdr Kartoffler, 700 af hver Sort, hvorfor Garantforpligtelse i Forhold til 1400 Tdr vedvarende paahviler ham med 50 Øre pr Td, og han vil følgelig ikke kunne undgaa at betale de ham i saa Henseende rettelig afkrævede 700 Kr.

Til Støtte for deres Paastand om, at Sagsøgte yderligere skal betale 1400 Kr for Misligholdelse af Leveringspligten, har Sagsøgerne anført, at Sagsøgte, der ingen Kartoffler har leveret, maa have modtaget endogsaa tre Eksemplarer af et Cirkulære af 22 April 1921 med tilhørende Spørgbrevkort og ved ikke at besvare de paa Brevkortene stillede Spørgsmaal maa anses at have nægtet at opfylde sin Leveringspligt.

Der findes imidlertid at maatte gives Sagsøgte Medhold i, at hans Undladelse af at besvare Spørgsmaalene, selv om han havde modtaget Cirkulæret — hvad han iøvrigt benægter — kun kunde udlægges som en Vægning ved at opfylde Leveringspligten under den Forudsætning, at Leveringspligten ikke forinden var bortfaldet. Da det nu i de ovennævnte »Betingelser« for Fremavlere til Kartoffeldyrkerforeningen er fastsat, at »Fremavlerne maa indgaa paa at opbevare Kartofflerne indtil 15 Marts,« maa heraf følge, at de, naar de ikke har faaet Lejlighed til at levere Kartofflerne til Foreningen inden nævnte Dato, efter dette Tidspunkt er løst fra deres Pligt til at levere. Idet Sagsøgtes Kontrakt om Levering af 600 Tdr »up to date« bærer Paategning om, at han var »Fremavler«, og det maa antages, at Kontrakten angaaende de 100 Tdr af samme Sort ogsaa omfattedes af Fremavlskontrakten, kan Sagsøgte ikke anses at have misligholdt sin Leveringspligt med Hensyn til de 700 Tdr Kartoffler til Fremavl, og det vil følgelig ikke kunne paalægges ham at betale det i Medfør af Kontraktens § 7 paalignede Beløb for ikke at have leveret »up to date« Kartofflerne.

Hvad angaar Kartofflerne af Sorten »Richters Imperator« udtalte Foreningen ved et Cirkulære af 12 Februar 1921 — med hvis Indhold Sagsøgte bl a gennem Bladene var bekendt — at »Richters Imperator er det fra nu af tilladt at fodre op, men naar Opfodringen sker, maa dette meddeles Foreningen.« Det tilføjes i Cirkulæret, der maa anses som en Benyttelse af den Bestyrelsen ved Kontrakternes § 10 givne Beføjelse til i visse Tilfælde at ophæve Kontrakten uden Erstatning, at Opfodring af Kartofflerne ikke fritager Medlemmerne for deres Forpligtelser i Henhold til Kontrakten med Hensyn til Garantkapitalen. I Tilid til dette Cirkulære har Sagsøgte efter sin Forklaring benyttet de

Kartofler af nævnte Sort, som han havde avlet, til Opfodring. Vel har han ikke givet Foreningen Meddelelse herom, men Undladelsen af at iagttage denne Ordens-Forskrift findes ikke at kunne bringe den ved Cirkulæret definitivt ophævede Leveringspligt, forsaavidt Kartofflerne benyttedes til Opfodring, tillive paany, og der foreligger derfor ikke nogen saadan Misligholdelse af Leveringspligten med Hensyn til de tegnede Kartofler af Sorten »Richters Imperator«, der kunde hjemle Opkrævning af 1 Kr pr tegnet Td, hvorfor det ej heller kan paalægges Sagsøgte at betale de forsaavidt indsogte yderligere 700 Kr.

Som Følge af det Anførte vil Sagsøgte kun være at tilpligte at betale 700 Kr med Renter heraf som paastaaet, medens han iøvrigt vil være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte delvis at burde godtgøre Sagsøgerne med 150 Kr.

Nr 359/1924.

Skattedepartementet

mod

Materialist **Aage Hansen**

Østre Landsrets Kendelse af 16 Oktober 1924: Retsafgiften for Berømmelse af den ovennævnte Ankesag bestemmes til 21 Kr 60 Øre.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den af Østre Landsret i denne Sag den 16 Oktober 1924 afsagte Kendelse er af Skattedepartementet paakæret til Højesteret.

I Mangel af nærmere Bestemmelser i saa Henseende, findes Retsafgiften for Berømmelsen af en Sag, hvorved en Fogedforretning paaankes til Landsret, at burde beregnes efter Retsafgiftslovens Regler om Afgifterne i borgerlige Domssager i første Instans. Retsafgiften for Berømmelsen af den paagældende Sag vil derfor være at bestemme i Henhold til bemeldte Lovs § 6 til 50 Kroner.

Thi bestemmes:

Retsafgiften for Berømmelsen af den paagældende Sag bestemmes til 50 Kroner.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:
 Under Ankesag IV Nr 321/1924 paaanker Materialist Aage Hansen en af Frederiksberg Birks Fogedret den 22 August 1924 afsagt Ken-

delse, hvorved en af A/S Steinmetz & Co fremsat Protest mod, at der hos Selskabet efter hans Begæring foretages Udlæg for 2608 Kr 69 Øre, udgørende Resthovedstol ifølge Retsforlig, samt Omkostninger ved Udlægsforretningen, 59 Kr 52 Øre, tilsammen 2668 Kr 21 Øre, er taget til Følge. For Berømmelsen af denne Ankesag har Justitssekretæren ved Østre Landsret beregnet Retsafgift efter Retsafgiftslovens § 18, jfr § 6, i Forhold til en Værdi af 2668 Kr 21 Øre med 75 Kr, og Appellanten paaklager nu i Henhold til Retsplejelovens § 54 denne Beregning.

Justitssekretærens Opfattelse gaar ud paa, at Retsafgiften for Paaanke af Eksekutionsforretninger og af Kendelser, afsagte under disse, ikke kan beregnes efter Sportelreglementet af 22 Marts 1814, idet dettes 1 Afdeling er ophævet ved Retsafgiftslovens § 30, men at de i sidstnævnte Lov for Ankesager givne Afgiftsregler er analogisk anvendelige paa Anke af Fogedforretninger, saaledes at der i Tilfælde af Paaanke af saadanne Forretninger og af Kendelser, afsagte under disse, skal svares de samme Retsafgifter som i Domssager, der ved Anke indbringes for højere Ret (Retsafgiftslovens § 18), samt at den foreliggende Ankesags Genstand er det Beløb, for hvilket Fyldestgørelse søges. Klageren mener derimod, at Retsafgiften enten maa beregnes efter Sportelreglementet af 22 Marts 1814, idet Retsafgiftsloven ikke omfatter Retsafgift for Paaanke af Fogedforretninger, eller i alt Fald højest efter Analogien af Retsafgiftslovens § 18, jfr § 7, idet en Fogedkendelse, der enten fremmer eller nægter en Udlægsforretning, maa siges at angaa en Sag, hvis Genstand ikke er Penge eller Penges Værd.

Retten skal bemærke Følgende:

Efter den tidligere gældende Ordning vilde en Appelsag som den foreliggende være at sportulere efter Sportelreglementets 1 Afdeling, 2 Kapitel, med følgende Gebyrer: Stævning 3 Kr 29 Øre, Inkamination 10 Kr 79 Øre, Promillegebyr 6 Kr, Optagelse 8 Kr 47 Øre, tilsammen 28 Kr 55 Øre, foruden eventuelle Udsættelses- (Anstands-) Gebyrer à 1 Kr 04 Øre.

Det Udkast til Lov om Retsafgifter, som udarbejdedes af den under 23 August 1878 nedsatte Kommission og forelagdes Rigsdagen af Regeringen i 1880, saavel som det tilsvarende Lovforslag, der i 1899 udgik fra Proceskommissionen af 1892, og blev forelagt Rigsdagen af Regeringen i Rigsdagssamlingen 1901—02 og senere i 1908—09, indeholdt dels (henholdsvis i § 23 og § 19) Bestemmelser, i det væsentlige svarende til Retsafgiftslovens § 18, om Afgifterne i »Domssager, der ved Anke indbringes for højere Ret«, dels (henholdsvis i §§ 26 og ff og §§ 22 og ff) selvstændige Regler om Afgifterne for Eksekution, derunder (henholdsvis i § 33 og § 28) for Anke imod Eksekutionsforretninger.

Det i Rigsdagssamlingen 1912—13 forelagte Regeringsforslag, der ligger til Grund for Retsafgiftsloven, var imidlertid i det Væsentlige begrænset til at angaa Retsafgifterne i Domssager, hvilket begrundedes ved, at man af finansielle Hensyn fandt det betænkeligt at foretage Ændring af Afgiftsreglerne for de øvrige Retshandlinger, derunder Fogedforretninger.

Medens der nu, da Sportelreglementets Kapitel 2 er ophævet ved Retsafgiftslovens § 30, maa gives Justitssekretæren Medhold i, at Rets-

afgiften ved Paaanke af en Fogedforretning ikke vil kunne beregnes efter de tidligere fulgte Regler, men maa bestemmes efter Analogien af Retsafgiftslovens § 18, findes der under Hensyn til, at Loven, forsaavidt angaar Afgiftsberegningen i første Instans af Fogedforretninger, har ladet det have sit Forblivende ved Sportelreglementets Bestemmelser, at maatte forholdes saaledes, at Retsafgiften bestemmes til det ifølge disse skyldige Gebyr med Forhøjelse efter Analogien af Retsafgiftslovens § 18 Nr 1. Da Gebyret for en Fogedforretning som den heromhandlede ifølge Sportelreglementets §§ 45 og 156 udgør 14 Kr 40 Øre, findes Afgiften for Ankesagens Berømmelse at maatte bestemmes til 21 Kr 60 Øre.

Mandag den 30 Marts.

Nr 36/1925.

Rigsadvokaten

mod

Anna Margrethe Mathilde Wiche, Splidsboels Enke (Steglich-Petersen),

der tiltales for Overtrædelse af § 6 i Lov Nr 229 af 9 Juni 1920, jfr Bekendtgørelse Nr 230 af s D.

Hjørring Købstads Rets Dom af 4 Juli 1924: Enkefru Anna Margrethe Mathilde Splidsboel, født Wiche, af Hjørring, bør for det Offenliges Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det Offenlige.

Vestre Landsrets Dom af 15 Oktober 1924: Underrettsdommen bør ved Magt at stande. Der tillægges den for Tiltalte beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Jørgensen, i Vederlag 40 Kr, der udredes af det Offenlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af det Offenlige.

Efter Sagens Oplysninger maa der gaas ud fra, at Tiltalte, hvis Næringsadkomst støttes paa Næringslovens § 7, 4 Punktum, ikke er uddannet i Bagerifaget og derfor mangler Forudsætningerne for at lede et Bageri. Under Hensyn hertil og til Indholdet af Kontrakten med Bagermester Hansen findes det ved Underrettsdommen rettelig antaget, at der maa tilkomme ham samme Ret som en Arbejdsgiver til at arbejde i Tiden mellem Kl 8 Eftm og Kl 4 Fm i Bageriet.

Herefter vil Tiltalte være at frifinde og Sagens Omkostninger at paalægge det Offenlige, og da Landsretsdommen har samme Resultat, vil den kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Steglich-Petersen 60 Kroner, som udredes af det Offenlige.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Anna Margrethe Mathilde Splidsboel, f Wiche, Enke efter Bagermester Splidsboel af Hjørring, tiltales under denne Sag for Overtrædelse af Lov Nr 229 af 9 Juni 1920 § 6, jfr Indenrigsministeriets Bekendtgørelse Nr 230 af samme Dato i Anledning af følgende Forhold.

Efter at Tiltaltes Mand i Oktober Maaned f A var afgaaet ved Døden, har Tiltalte fortsat den af hendes Mand drevne Bageriforretning i Hjørring. I Bageriet arbejder en Bagermester Hans Hansen, som var antaget af Tiltaltes afdøde Mand og som den 17 Maj f A har løst Børgerkab som Bagermester i Hjørring, og to Dreng. Den 28 April d A blev der mellem Tiltalte og Bager Hansen oprettet en Kontrakt, hvorefter Sidstnævnte stiller sin fulde Arbejdskraft til Raadighed i Forretningens Tjeneste, leder og fordeler Arbejdet og har Ret til paa egen Haand i alle Henseender at optræde som Forretningens Repræsentant overfor de i Bageriet beskæftigede Arbejdere, antager og afskediger Arbejdere og udbetaler Arbejdslønnen. Derimod kan kun Tiltalte forpligte Firmaet, og Tiltalte hæfter alene for Firmaets Gæld, ligesom hun alene ejer Firmaets Aktiver.

Som Vederlag for sit Arbejde erholder Hansen et ugenligt Vederlag af 80 Kr foruden 10 pCt af det aarlige Driftoverskud.

Ifølge den af Bagermester Hansen under Sagen afgivne Forklaring er han overfor Tiltalte ansvarlig for, at Lovgivningens Forskrifter for Arbejdet i Bageriet overholdes.

Det er oplyst, at Hansen i Reglen har paabegyndt Arbejdet i Bageriet Kl ca 3 om Morgenen, i hvilken Anledning Direktoratet for Arbejds- og Fabrikstilsynet har begæret Enkefru Splidsboel sat under Tiltale for Overtrædelse af ovennævnte Lovbestemmelse.

Tiltalte har paastaaet sig frifundet, idet hun paaberaaber sig, at Bagermester Hansen maa være berettiget til som Medindehaver af Forretningen at paabegynde Arbejdet i Bageriet, naar han finder det nødvendigt, og at hun vil være ude af Stand til at konkurrere med de andre Bagerier, saafremt Arbejdet i hendes Bageri ikke kan paabegyndes inden Kl 4 om Morgenen, saaledes som det er Tilfældet i de øvrige Bagerier i Byen.

Da Tiltalte som Kvinde er afskaaret fra selv at lede Arbejdet i

Bageriet og heller ikke paa fyldestgørende Maade vil kunne føre Tilsyn med, at ovennævnte Lovs Forskrifter for Arbejdet i Bageriet overholdes, findes hun at maatte være berettiget til for at kunne udnytte den hende efter Næringslovens § 7 tilkommende Ret til at fortsætte den af hendes afdøde Mand drevne Bagerivirksomhed, at antage en Mand til i det Hele at optræde paa hendes Vegne som Leder af og Ansvarshavende med Hensyn til Arbejdet i Bageriet. Da det nu er udenfor Tvivl, at der er tillagt Bagermester Hansen en saadan selvstændig Stilling, findes der at maatte tilkomme denne samme Ret, som en Arbejdsgiver til at arbejde i Tiden mellem Kl 8 Eftermiddag og 4 Formiddag i Bageriet.

Tiltalte vil herefter være at frifinde, hvorhos Sagens Omkostninger vil være at udrede af det Offenlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Sagen, der i 1 Instans er paadømt ved Retten i Straffesager for Hjørring Købstad m v den 4 Juli 1924, er med Justitsministeriets Tiltalelse indanket her for Retten af Anklagemyndigheden til Skade for Tiltalte.

Ifølge § 15 i Bekendtgørelse Nr 230 af 9 Juni 1920 af Lov Nr 155 af 8 Juni 1912 om Arbejde i Bagerivirksomheder og Konditorier, saaledes som denne er ændret ved Lov Nr 229 af 9 Juni 1920, paahviler Strafansvaret for et Forhold som det paatalte den paagældende »Arbejdsgiver eller hans Stedfortræder«, hvilken Bestemmelse maa forstaaes saaledes, at i Tilfælde, hvor Forholdet er udøvet af en for Arbejdsgiveren handlende Stedfortræder, paahviler Ansvaret denne og ikke Arbejdsgiveren. Vel kan nu Bagermester Hansen efter det Oplyste ikke anses som Medindehaver af Tiltaltes Bagerivirksomhed, hvorimod hans Stilling nærmest former sig som selvstændig Bestyrer af denne; men idet han herefter maa anses som Tiltaltes Stedfortræder i Lovens Forstand, maa Ansvaret for det paatalte Forhold efter det Anførte paahvile ham, medens der ikke vil kunne paalægges Tiltalte Straf for samme. Det maa saaledes have sit Forblivende ved, at Tiltalte ved Underretsdommen er frifundet for Anklagemyndighedens Tiltale, og Dommen, ved hvilken det rettelig er paalagt det Offentlige at udrede Sagens Omkostninger, vil saaledes være at stadfæste.

Der vil være at tillægge den for Tiltalte beskikkede Forsvarer for Landsretten i Vederlag 40 Kr, der bliver at udrede af det Offenlige.

Nr 60/1925. **Departementet for Told- og Forbrugsafgifter**
 mod

Kaptajn **J Randmetz**, Skibsreder **Johannes Lombot** og **Baltic-Oversea Trading Co Balmeka Ltd**, alle af Reval

Sø- og Handelsrettens Kendelse af 28 Februar 1925: De Sagsøgte, Finansministeriets Departement for Told- og Forbrugsafgifters, Paastand om Sagens Henvisning til Østre Landsret kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de Grunde, der er anført i Sø- og Handelsrettens hertil paakærede Kendelse af 28 Februar 1925, vil Kendelsen kunne stadfæstes.

Thi bestemmes:

Sø- og Handelsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Kaptajn J Randmetz, Skibsreder Johannes Lombot og Baltic-Oversea-Trading Co Balmeka Ltd, alle af Reval, indstævnet Finansministeriets Departement for Told- og Forbrugsafgifter og nedlagt følgende Paastand:

Den Kaptajn J Randmetz ved Tolddepartementets Resolution af 10 December 1924 paalagte Bøde af 1000 Kr ophæves.

Det Skibsreder Johannes Lombot tilhørende Skib S/S »Karu« af Reval, som er tilbageholdt i Rønne Havn til Sikkerhed for Bødens Betaling, frigives, og der tilkendes Ejeren en ved Rettens Skøn fastsat Erstatning for de ved Tilbageholdelsen foranledigede Omkostninger og Tab.

De ved Tolddepartementets Resolution af 10 December 1924 beslaglagte Baltic-Oversea-Trading Co Balmeka Ltd og Kaptajn J Randmetz tilhørende Varer bestaaende af: 70 Fade Sprit — 4700 Dunke Sprit — 2 Kasser Likør — 4 Kasser Cognac — 2 Kasser Whisky — 2 Kasser Cherry Brandy frigives, og der tilkendes Baltic-Oversea-Trading Co Balmeka Ltd en efter Rettens Skøn fastsat Erstatning for det ved Beslaglæggelsen forvoldte Tab.

De Sagsøgte har nedlagt Paastand paa, at Sagen henvises til Østre Landsret.

Sagen drejer sig om Tolddepartementets Berettigelse til at bringe Toldlovens § 48 til Anvendelse overfor S/S »Karu« af Reval, der paa en Rejse fra Kiel med en Ladning Sprit den 5 December 1924 søgte ind til Rønne, hvor det blev beslaglagt af Toldvæsnet.

Sagsøgerne henviser til, at det efter Toldlovens § 48 vil paahvile dem at tilvejebringe overvejende Sandsynlighed for, at S/S »Karu« ikke sejlede i Smuglerøjemed, og at de i den Anledning vil fremskaffe en Række Oplysninger angaaende Skibet, Sejladsen og Ladningen, til hvis rette Vurdering Sagkundskab til Søforhold og Handelsforhold vil være af Betydning.

De Sagsøgte gør gældende, at Sagen maa sammenstilles med en Straffesag. Før Retsplejelovens Ikrafttræden behandledes disse Sager ved Københavns Gæsteret, senere er de blevet behandlet af Østre Landsret, hvor de efter de Sagsøgtes Mening naturligt hørte hjemme, og hvor der har dannet sig en vis Praxis. De Sagsøgte bestrider, at Sagkundskab til Søforhold eller Handelsforhold er af Betydning i nærværende Sag, der i Virkeligheden kun drejer sig om, hvorvidt S/S »Karu« var et Smuglerskib eller ej. Ifølge Retsplejelovens § 9 skal der tages særligt Hensyn til, om begge Parter ønsker Sagen behandlet som Sø- og Handelsretssag, men de Sagsøgte ønsker netop Sagen behandlet ved det ordinære Værneting Østre Landsret.

I Tilslutning til hvad Sagsøgerne har anbragt, skønner Retten, at Sagkundskab til Sø- og Handelsforhold er af Betydning ved Sagens Afgørelse, og de Sagsøgtes Paastand om dens Henviisning til Østre Landsret kan derfor ikke tages til Følge.

Tirsdag den 31 Marts.

Nr 145/1924. **Hjørring Amts Andels Kartoffelmelfabriker** i Likvidation (Cohn)

mod

Gaardejer **E Christensen**, eller nu hans Dødsbo (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævnte maa antages at have udmeldt sig af det appellerende Selskab.

Vestre Landsrets Dom af 9 Maj 1924: Sagsøgte, Gaardejer E Christensen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Hjørring Amts Andels-Kartoffelmelfabriker i Likvidation, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte 150 Kroner, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse er Gaardejer Christensen afgaaet ved Døden, og hans Dødsbo indtraadt i Sagen i hans Sted.

Efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa der gaas ud fra, at Christensen i

alt Fald ikke før den 6 Oktober 1920 har udmeldt sig af Selskabet, og Selskabets Skrivelse af 27 Februar 1921 med Bruuns Paategning har ikke givet Christensen tilstrækkelig Føje til at antage, at Selskabet anerkendte, at Udmeldelse var sket fra Ejendommens Salg i 1919 at regne. Herefter vil Christensen eller nu hans Dødsbo overensstemmende med Selskabets Paastand være at dømme til at betale Selskabet 1699 Kroner 13 Øre med Renter, hvorved bemærkes, at der ikke under Sagen har været Tvist om Beløbets Størrelse.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Christensen eller nu hans Dødsbo at burde betale til Selskabet med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Gaardejer E Christensen, eller nu hans Dødsbo, bør til Appellanten, Hjørring Amts Andels-Kartoffelmelfabriker i Likvidation, betale 1699 Kroner 13 Øre med Renter heraf $7\frac{1}{2}$ pCt aarlig fra den 1 April 1922 til den 27 s M og 7 pCt aarlig fra sidstnævnte Dato til 1 Maj 1923 og 6 pCt aarlig fra 1 Maj 1923, indtil Betaling sker, samt Sagens Omkostninger for begge Retter med 500 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerne, Hjørring Amts Andels-Kartoffelmelfabriker i Likvidation i Hjørring, søgt Sagsøgte, Gaardejer E Christensen af Dalbyover, til Betaling af 1699 Kr 13 Øre tilligemed Renter heraf $7\frac{1}{2}$ pCt p a fra den 1 April 1922 til den 27 s M, 7 pCt fra sidstnævnte Dato til 1 Maj 1923 og 6 pCt aarlig fra 1 Maj 1923, indtil Betaling sker. Beløbet skal Sagsøgte skyldes i Egenskab af tidligere Andelshaver i det likviderende Selskab, til hvilket han, der da var Ejer af en Ejendom i Øster Vraa, havde tegnet sig som Leverandør af 100 Tdr Kartoffler aarlig. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Sagsøgte i Juli Maaned 1919 solgte sin Ejendom. Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne gjort gældende, at han ikke paa lovformelig Maade har udmeldt sig af Selskabet før den 6 Oktober 1920 og derfor vedblivende er forpligtet til at yde sit Bidrag til Dækning af Selskabets Gæld i det Aar, hvori han udtraadte som Andelshaver. Sagsøgte vil allerede kort efter Afhændelsen af den paagældende Ejendom i 1919 have meddelt Bestyrelsens Næstformand, Proprietær N Bruun af Ormholt, at han havde solgt sin Ejendom; endvidere vil han i August Maaned s A telefonisk have givet Fabrikens Hovedkontor i Dybvad Meddelelse om Salget samt have udmeldt sig af Selskabet. Foranlediget ved et Cirkulærc fra Fabri-

kerne tilskrev han den 6 Oktober 1920 yderligere Selskabet, at han havde solgt sin Ejendom og mente sig løst fra Forpligtelser overfor Fabriken, idet han tilføjede, at Afhændelsen af Ejendommen var sket for over et Aar siden. Gennem førnævnte Bruun modtog han derefter en den 27 Februar 1921 dateret Skrivelse fra Selskabet, hvori han i Anledning af det ovennævnte Brev opfordredes til at give Møde paa Hotellet i Øster Vraa den 1 Marts 1921 medbringende Beviser for Salget og Tiden for samme, idet et Udvalg af Bestyrelsen — hvortil Bruun, som nævnt, hørte — da vilde komme til Stede for at faa Sagen endelig afgjort. Paa Foden af Brevet havde Bruun tilføjet: »Nærværende har jeg lige modtaget, saa det ikke kan naa Dem saa tidligt, at De kan komme, men vi ved jo ogsaa, at De har solgt.«

Reglerne om Udmeldelse af Selskabet fandtes i de paa Salgets Tid gældende Vedtægters § 4, og ifølge denne Bestemmelse kunde lovlig Udmeldelse ske »ved Ejendommens Salg«, uden at der var givet nærmere Forskrifter om, til hvem og paa hvilken Maade Udmeldelse skulde foretages.

Sagsøgerne har benægtet, at der paa Fabriken er modtaget nogen telefonisk Udmeldelse fra Sagsøgte, idet herom Intet er noteret. Efter det Foreliggende maa der imidlertid gaas ud fra, at Sagsøgte efter Samtalen med Bruun i Sommeren 1919 har udmeldt sig gennem Telefonen, og efter Indholdet af Selskabets Skrivelse af 27 Februar 1921 med Bruuns Paategning har haft Føje til at antage, at Selskabet anerkendte, at Udmeldelse var sket fra Ejendommens Salg i 1919 at regne. Idet der mellem Parterne er Enighed om at der under denne Forudsætning ikke paahviler Sagsøgte nogen Forpligtelse, vil han være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre Sagsøgte med 150 Kr.

Nr 129/1924. **Joseph Liwshitz** (Harboe)

mod

Det danske Udenrigsministerium (Aagesen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ansvar for et af Appellanten til det danske Gesandtskab i Petrograd indbetalt Rubelbeløb.

Østre Landsrets Dom af 22 Marts 1924: Sagsøgte, Udenrigsministeriet paa det tidligere kgl danske Gesandtskab i Petrograds Vegne, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Joseph Liwshitz, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten nedlagt Paastand om, at

Indstævnte dømmes til at betale ham 31 000 danske Kroner med Renter.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Appellanten vil derhos have at betale det nedenfor nævnte Salær til den konstituerede Kammeradvokat.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanten, Joseph Liwschitz, til den konstituerede Kammeradvokat 400 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 22 Marts 1918 modtog Finansafdelingen ved det kgl danske Gesandtskab i Petrograd Afdeling B af Joseph Liwschitz, da boende i Dünaburg, nu i Riga, et Beløb stort Rubler 114 285,72. Finansafdelingen udstedte i den Anledning til Joseph Liwschitz en Kvittering saalydende:
»Kvittering.

Det kgl danske Gesandtskab i Petrograd erkender herved, at Gesandtskabet ved Formidling af det K og K Krigsministerium i Wien vil stille et Beløb af ø Kr 200 000 (østr Kroner To Hundrede Tusinde) til Disposition for Hr Joseph Liwschitz, Dünaburg, i den østrigske-ungarske Bank i Wien.«

Joseph Liwschitz har anbragt, at Beløbet ø Kr 200 000 ikke som i Kvitteringen anført er stillet til hans Disposition i den østrigske-ungarske Bank i Wien. Idet han videre gør gældende, at den danske Regering bærer Ansvar herfor, har han under denne Sag paastaet Udenrigsministeriet paa det tidligere kgl Gesandtskab i Petrograds Vegne tilpligtet at betale til ham enten 200 000 ø Kr eller Rubler 114 285,72 principalt til Kursen 22 Marts 1918, subsidiært til Kursen medio September 1918, mest subsidiært til Kurs efter Rettens Bestemmelse, i alle Tilfælde med Renter 5 pCt, eventuelt 4 pCt, p a fra 22 Marts 1918.

Udenrigsministeriet procederer til Frifindelse.

Joseph Liwschitz's Søn, Isaak Liwschitz, har som Vidne forklaret, at han, der i sin Tid fra Finland varetog Faderens Interesser, og som af denne havde modtaget Kvitteringen af 22 Marts 1918, i September 1918 fra Helsingfors rettede en Forespørgsel til den østrigske-ungarske Bank i Wien, om Beløbet ø Kr 200 000 var stillet til Faderens Raadighed. Herpaa fik han ingen Svar. Han fremsendte derefter i Marts 1919 en telegrafisk Forespørgsel til Banken og modtog derefter fra Banken Meddelelse om, at Overførelse af Beløbet til Banken ikke var sket. Efter nogle Skrivelser til det østrigske Krigsministerium, paa hvilke han

ikke fik tilfredsstillende Svar, sendte han under 19 Juli 1919 en Skrivelse angaaende Sagen til det kgl danske Gesandtskab i Wien. Det fremgaa af Sagen, at »Kriegsgefangenensektion (»B«) der ehemaligen kgl dänischen Gesandtschaft Petersburg« i Wien under 30 Juli 1919 som Svar herpaa meddelte ham, at hans Sag var under Behandling i »Liquidierendes Kriegsministerium« i Wien, hvorhos det tilføjedes, at Beløbet antagelig vilde blive stillet til hans Raadighed i de nærmeste Dage. Dette skete imidlertid ikke, og paa en fornyet Forespørgsel fra Joseph Liwschitz af 7 November 1919 svarede »Liquidierendes Kriegsministerium« i Wien den 7 April 1920, at dette anerkendte Joseph Liwschitz's Fordring paa ø Kr 200 000 »als zu Recht bestehend«, men samtidig tilføjes, at Beløbets Udbetaling ikke vil kunne finde Sted, forinden der opnaas Enighed mellem samtlige østrig-ungarske Successionsstater om Tilvejebringelse af Midler til Afvikling af det tidligere østrig-ungarske Monarkis Forvaltningssæld.

Udenrigsministeriet har til Støtte for sin Frifindelsespaastand anført, at det danske Gesandtskab i Petrograd alene har modtaget det under Sagen indtalte Beløb som Befuldmægtiget for den østrig-ungarske Regering, samt at Gesandtskabet har foretaget alt, hvad det skulde foretage i Overensstemmelse med Aftalen med Joseph Liwschitz, saaledes at en Forpligtelse for Gesandtskabet eller den danske Stat ikke kan søges deri, at Gesandtskabet har gjort sig skyldig i nogen Forsømmelse.

Ministeriet har nærmere anført Følgende:

Under Verdenskrigen varetoges i Rusland oprindelig det østrig-ungarske Monarkis Interesser af det amerikanske Gesandtskab i Petrograd. Efter at de forenede amerikanske Stater i Foraaret 1917 var indtraadt i Verdenskrigen som krigsførende Magt, bortfaldt denne Beskyttelse, og paa Østrig-Ungarns Anmodning indvilgede den danske Regering i, at det danske Gesandtskab i Petrograd fra nævnte Tidspunkt overtog Varetagelsen af de østrig-ungarske Interesser i det russiske Rige, derunder navnlig Forsorgen for de østrig-ungarske Fanger. I den Anledning oprettedes en særskilt og selvstændig Afdeling af Gesandtskabet, kaldet »Afdeling B« med eget kun delvis dansk Personale til særlig Varetagelse af de nævnte Interesser. Den paagældende Afdeling, der installeredes i den østrig-ungarske Ambassades Bygning i Petrograd, arbejdede udelukkende for den østrig-ungarske Regering i Regning og efter Aftale med den østrig-ungarske Regering. I Sommeren 1918 overtoges Afdelingen og dens administrative Ledelse formelt af en til Rusland ankommen østrig-ungarsk Krigsfangemission. Senere overflyttedes Afdelingen og samtlige dens Arkiver og Regnskaber til Wien, hvor Afviklingen foregik under Navnet »Kriegsgefangenensektion (B) der ehemaligen dänischen Gesandtschaft Petersburg« indtil 5 November 1919, fra hvilken Dato alle uafgjorte Spørgsmaal vedrørende de økonomiske Konsekvenser af Afdeling B's Arbejde henvistes til det likviderende Kriegsministerium i Wien.

Til Dækning af de af Afdeling B afholdte Udgifter modtog Afdelingen oprindelig de fornødne Midler gennem russiske Banker. Efter at dette imidlertid paa Grund af Forholdenes Udvikling i Rusland ikke

længere var muligt, benyttedes den Fremgangsmaade, at de fornødne Beløb af den østrig-ungarske Regering indbetaltes i Landmandsbanken i København, og at Afdeling B i det Omfang i hvilket det behøvedes, indkøbte Rubler i Rusland og til Dækning heraf anmodede Udenrigsministeriet om at instruere Landmandsbanken om at indsætte et dertil svarende nærmere angivet Kronebeløb paa en Konto i Landmandsbanken paa et nærmere angivet Navn. I Begyndelsen af 1918 blev der fra den østrig-ungarske Regering til Afdeling B rettet Henstilling om, saafremt Afdelingen fandt det rigtigt, at købe Rubler mod Anvisning af østrigske Kroner. Afdelingen benyttede ikke straks denne Bemyndigelse, men da der senere — efter at den østrigske Krones Værdi efter Afslutningen af Brest-Litovsk Freden var blevet noget stabiliseret — fra forskellige Personer blev rettet Anmodninger til Afdelingen om at overvise Rubelbeløb til Wien, gik Afdelingen for at imødekomme de paagældende Ønsker og i Henhold til den Afdelingen af den østrig-ungarske Regering givne Bemyndigelse med dertil i nogle Tilfælde, saaledes at Afdelingen anmodede det østrig-ungarske Krigsministerium om at stille Modværdien til de indbetalte Rubelbeløb i østrigske Kroner til de Paagældendes Raadighed i den østrig-ungarske Bank i Wien. De til Afdelingen indbetalte Rubelbeløb indgik derefter i Ovcrensstemmelse med den mellem Afdelingen og den østrig-ungarske Regering trufne Aftale i de hos Afdelingen beroende Midler, der benyttedes til Bestridelse af Udgifterne ved den østrig-ungarske Krigsfangeforsorg i Rusland. Ialt blev paa denne Maade overført til Wien 8 Rubelbeløb, der blev indbetalt til Gesandtskabets Afdeling B i Petrograd og 4 Rubelbeløb, der blev indbetalt til det danske Generalkonsulat i Moskva.

Efter at Gesandtskabets Afdeling B paa den anførte Maade den 22 Marts 1918 af Joseph Liwschitz havde modtaget det fornævnte Beløb af Rubler 114 285,72, skrev Gesandtskabet den 23 s M til det østrig-ungarske Krigsministerium, at Beløbet tilligemed nogle andre Beløb var modtaget, hvorhos det anmodede nævnte Krigsministerium om at ville kreditere Liwschitz Modværdien ø Kr 200 000 i den østrig-ungarske Bank i Wien. Gesandtskabet tilføjede, at det i Overcnsstemmelse med den med det østrigske Krigsministerium trufne Aftale var meddelt de Paagældende — deriblandt Liwschitz — at det dem godskrevne Beløb vilde blive forrentet med 4 pCt. Endelig anmodede Gesandtskabet det østrigske Krigsministerium om en Godkendelse af den trufne Disposition.

Efter de foreliggende Oplysninger synes dette Brev ikke at være fremkommet til det østrig-ungarske Krigsministerium, men dette, der ifølge et af Afdeling B pr 1 April 1918 aflagt Regnskab var gjort bekendt med, at det anførte Rubelbeløb var indbetalt af Liwschitz, modtog med Skrivelse af 7 Oktober 1918 en Kopi af Brevet af 23 Marts 1918. Der blev ikke da af det østrig-ungarske Krigsministerium tilstillet det danske Gesandtskab en Anerkendelse af den trufne Disposition, hvilket maa antages at staa i Forbindelse med, at Ledelsen af Afdeling B som tidligere anført i Sommeren 1918 var overtaget af en østrig-ungarsk Mission, men efter det Foreliggende maa det antages, at den

østrig-ungarske Regering Intet har haft at indvende mod den af det danske Gesandtskab benyttede Fremgangsmaade.

Underdirektør i Landmandsbanken Richard Meyer, der paa det paa-gældende Tidspunkt ledede Finansafdelingen i Afdeling B, har som Vidne forklaret, at han, der har underskrevet den ovenfor nævnte Kvittering af 22 Marts 1918, ikke husker de nærmere Omstændigheder ved Indbetalingen af Rubelbeløbet fra Liwschitz's Side og ved Kvitteringens Udstedelse til denne, men han anser det for værende udenfor enhver Tvivl, at Afdeling B gjorde de paagældende 8 Personer, deriblandt Liwschitz, en Tjeneste ved for disse at overføre Rubelbeløbet til Østrig, og han er ganske sikker paa, at de paagældende overfor Afdelingen har opgivet at have en særlig Interesse i at faa Pengene overført til Østrig. Han har nærmere forklaret, at han paa det paagældende Tidspunkt havde til sin Raadighed til Indkøb af Rubler mellem 1 100 000 og 1 200 000 danske Kroner, og at han gennem en fast Forbindelse i Petrograd kunde faa saa stort et Rubelbeløb, som han ønskede, mod Overførelse af et tilsvarende dansk Kronebeløb til den paagældende Konto i Landmandsbanken, og at han derfor ingen Interesse havde i at modtage de forholdsvist smaa Rubelbeløb, der bl a blev tilbudt ham af Liwschitz, mod til denne at overføre et Beløb i østrigske Kroner til den østrig-ungarske Bank i Wien.

I Overensstemmelse med denne Forklaring har Joseph Liwschitz i en under Sagen fremlagt Skrivelse af 19 Oktober 1923 udtalt, at han ved sin Henvendelse til det danske Gesandtskab i Petrograd tilsigtede at redde det paagældende Rubelbeløb fra Plyndring.

Efter de saaledes foreliggende Oplysninger maa det antages, at Henvendelsen fra Joseph Liwschitz til Gesandtskabets Afdeling B er sket for, at Liwschitz ved Gesandtskabets Mellemkomst kunde faa overført det omtalte Rubelbeløb til en østrigsk Bank i Wien.

Det findes nu vel, at den fornævnte af Gesandtskabet udstedte Kvittering af 22 Marts 1918 burde have været affattet i en saadan Form, at det af Kvitteringen fremgik, at det danske Gesandtskab ved den paagældende Lejlighed alene optraadte som varetagende Østrig-Ungarns Interesser, men at dette ikke er sket, findes dog ikke at være afgørende. Ikke blot er det efter de foreliggende Oplysninger givet, at Gesandtskabets Afdeling B ved Indkøbet af det omhandlede Rubelbeløb har handlet paa Grundlag af en Fuldmagt fra den østrig-ungarske Regering og paa denne Regerings Ansvar, men det maa endvidere antages, at Liwschitz har været klar herover, idet der ellers ikke vilde have været nogen rimelig Grund for ham til at søge Gesandtskabets Hjælp til Overførelse af Rubelbeløbet til Østrig. Ved Udtalelsen i Kvitteringen om, at Overførelsen skulde ske ved Formidling af det østrig-ungarske Krigsministerium i Wien, findes Gesandtskabet derhos ogsaa overfor ham at have tilkendegivet, at det ved Ydelsen af den ønskede Hjælp handlede i Henhold til en af det østrig-ungarske Krigsministerium givet Bemyndigelse.

Som Følge heraf, og da det maa antages, at det danske Gesandtskab ved den overfor Liwschitz benyttede Fremgangsmaade har holdt sig indenfor Rammerne af den Gesandtskabet af den østrig-ungarske

Regering givne Fuldmagt, samt da det maa antages, at Gesandtskabet ved Hvervets Udførelse ikke har gjort sig skyldig i nogen Forsømmelse overfor Liwschitz, findes denne for sit paastaaede Tilgodehavende at maatte være henvist til at holde sig til den østrigske Regering. Det danske Udenrigsministerium vil derfor være at frifinde for hans Tiltale i denne Sag.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Onsdag den 1 April.

Nr 193/1924. Enkefru **Emilie Sørensen** (Henriques)
 mod
Københavns Magistrat (Trolle),
 betræffende Appellantindens Enkepension.

Østre Landsrets Dom af 23 Maj 1924: Sagsøgte, Københavns Magistrat ved Borgmester J Jensen, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Enkefru Emilie Sørensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerinden til Sagsøgte med 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden, Enkefru Emilie Sørensen, til Indstævnte, Københavns Magistrat, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 1 Juli 1923 blev Overassistent N P J Sørensen, der siden 1 Oktober 1892 havde været ansat i Københavns Kommunes Tjeneste, afskediget paa Grund af Tjenesteforseelser, hvorefter Kommunalbestyrelsen i Medfør af § 32 i Vedtægt for Bestyrelsen af Staden Københavns kommunale Anliggender af 31 Marts 1920 bestemte hans Pension til 2480 Kr med Dyrtdstillæg. Den 23 November s A afgik Sørensen ved Døden og Kommunalbestyrelsen tillagde da hans Enke en Pension, der udgør samme Brøkdæl af den normale Enkepension som den Manden tildelte Pension udgjorde af den Pension, han vilde have faaet ved Anvendelse af Pensionsskalaen i Vedtægtens § 26.

Under Anbringende af, at der efter Vedtægtens § 34 tilkommer en Enke efter en af Kommunens Tjenestemænd, som ved Dødsfaldet var pensioneret, en Trediedel af Mandens Pensionsindtægt, d v s Gennemsnittet af den Lønningsindtægt, Tjenestemanden havde oppebaaret i de efter hans fyldte 30 Aar sidst forløbne 3 Aar før Afskedigelsen, og at Enkepensionen efter de nu gældende Vedtægtsbestemmelser er frigjort for Forbindelsen med Mandens Pension og stillet i Forhold til hans Løn, har Sagsøgerinden Enkefru Emilie Sørensen under denne Sag paastaet Københavns Magistrat ved Borgmester J Jensen dømt til at anerkende, at hun som Enke efter Overassistent Sørensen er berettiget til i Enkepension at oppebære en Trediedel af hendes Mands Pensionsindtægt med dertil knyttede Dyrtds- og Børnetillæg.

Sagsøgte procederer til Frifindelse og gør til Støtte herfor gældende, at det, naar Afskedigelse finder Sted i Henhold til Vedtægtens § 32, maa bero paa Kommunalbestyrelsens Bestemmelser, om der skal tillægges den paagældende Enke Pension og da hvormeget.

Retten maa gaa ud fra, at naar Vedtægtens § 34, 2 b fastsætter Enkens Pension, naar Mandens Pensionsalder er over 5 Aar, til en Trediedel af Mandens Pensionsindtægt, forudsætter den, at der er Tale om Pension for en Enke efter en Tjenestemand, der er pensionsberettiget efter almindelige Regler, og Retten kan ikke antage, at denne Bestemmelse giver Enken en ubetinget Ret til at erholde en bestemt Pension ogsaa i saadanne Tilfælde, hvor det har beroet paa Kommunalbestyrelsens nærmere Bestemmelse om, hvorvidt hendes Mand skulde have Pension og af hvilken Størrelse.

I dette sidste Tilfælde maa Spørgsmaalet om Fastsættelsen af Enkens Pension fastsættes efter lignende Regler som i Vedtægtens § 32.

Efter det Anførte vil Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerinden have at betale Sagsøgte med 200 Kr.

Torsdag den 2 April.

Nr 246/1924. **Dansk Kartoffeldyrkerforening** i Likvidation
(Henriques)

mod

Stationsforstander **H Israelsen** og Forpagter **Vilhelm Olsen**
(Ingen),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt de Indstævnte er forpligtede til som Andelshavere i den appellerende Forening at deltage i dens Underskud.

Vestre Landsrets Dom af 20 Juni 1924: De Sagsøgte, Stationsforstander H Israelsen og Forpagter Vilhelm Olsen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Dansk Kartoffeldyrkerforening i Likvidation, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte Israelsen 100 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse. Forsaavidt angaar Sagsøgte Olsen, ophæves Sagens Omkostninger.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Foreløbig bemærkes, at der intet Hensyn kan tages til to af Appellanten for Højesteret fremlagte Indlæg fra de to udeblevne Indstævnte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerne, Dansk Kartoffeldyrkerforening i Likvidation, søgt de Sagsøgte, Stationsforstander H Israelsen af Tjæreborg og Forpagter Vilhelm Olsen af Tilsted, og paastaet dem tilpligtet solidarisk eller alternativt at betale 1584 Kr 50 Øre som Andel i Foreningens Underskud tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt p a fra den 2 Januar 1924, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har hver for sig paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Sagsøgte Olsen, der var Kartoffeldyrkerforeningens Kontrollør i Skørping og Omegn, i Sommeren 1920 havde en Forhandling med daværende Gaardejer Anders Nielsen af Støvring om, at denne skulde levere Kartoffler til Foreningen, hvilken Samtale tildels overværedes af Sagsøgte Israelsen, der da var

Trafikassistent paa Skørping Station. Gaardejer Nielsen, der nok vilde afhænde sine Kartoffler til Kartoffeldyrkerforeningen, vilde imidlertid ikke være Medlem af Foreningen, og Sagsøgte Olsen fik da det Indtryk, at Sagsøgte Israelsen indgik paa at staa som Leverandør af Kartofflerne og indtræde i Medlemsforhold til Foreningen. Sagsøgte Olsen udfærdigede derefter med Benyttelse af Foreningens sædvanlige Formularer en Kontrakt, dateret 1 August 1920, hvorefter Sagsøgte Israelsen forpligtede sig til at levere til Foreningen 1200 hkg Kartoffler og samtidig indmeldte sig i Foreningen, og denne Kontrakt indsendte Sagsøgte Olsen til Foreningen, som under 16 s M godkendte den. Efter at Foreningen paa Grund af Betalingsvanskeligheder i Aaret 1921 var traadt i Likvidation, rettedes der til Sagsøgte Israelsen, som i Efteraaret 1920 havde leveret ialt 215½ hkg Kartoffler, men som den 1 Februar 1921 var bleven Stationsforstander paa Tjæreborg Station, forskellige Henvendelser angaaende hans Forpligtelse til at tilsvare sin Andel i Selskabets Underskud, hvilke alle forblev ubesvarede. Da han imidlertid paa en fornyet Henvendelse i August 1923 erklærede, at han intet Beløb var skyldig, idet han ikke var Medlem af Foreningen, søgte Sagsøgerne ham til Betaling af det foranførte Beløb. Idet Sagsøgerne derhos har hævdet, at Sagsøgte Olsen som havende udfærdiget Kontrakten paa Sagsøgte Israelsens Vegne, maa være ansvarlig for, at denne opfylder sine deraf flydende Forpligtelser, har de — saaledes som foran er angivet — rettet deres Søgemaal ogsaa mod Olsen.

Til Støtte for deres mod Sagsøgte Israelsen rettede Paastand har Sagsøgerne hævdet, at han har bemyndiget Sagsøgte Olsen til at udfærdige Kontrakten, og at han iøvrigt maa anses som havende godkendt denne ved i tvende Skrivelser til Foreningen henholdsvis af 20 December 1920 og 10 Januar 1921 at have afkrævet Foreningen Betalingen for de leverede Kartoffler, idet han særlig i den sidste Skrivelse henviste til en Kontrakt.

Efter de foreliggende Oplysninger, derunder den af Sagsøgte Olsen afgivne Forklaring, maa der nu vel gaas ud fra, at der mellem de tvende Sagsøgte er talt om, at Sagsøgte Israelsen til Foreningen skulde levere Kartoffler, som dyrkedes paa fornævnte Gaardejer Nielsens Ejendom, men overfor Sagsøgte Israelsens Benægtelse kan det ikke anses for godtgjort, hverken at Olsen har meddelt, at kun Medlemmer kunde være Leverandører til Foreningen, eller at Israelsen har givet Olsen nogen Bemyndigelse til paa hans Vegne at afslutte nogen Kontrakt med Foreningen. Idet Sagsøgte Israelsen herefter har haft Føje til at gaa ud fra, at den Kontrakt, der var oprettet, angik Mellemværendet mellem Foreningen og Sagsøgte Olsen, vil der ikke kunne lægges nogen Vægt paa, at han, der som Leverandør af Kartofflerne maatte være berettiget til at afkræve Foreningen Betalingen for de stedfundne Leverancer, har henvist til Kontrakten.

Efter det saaledes Anførte vil Sagsøgerne ikke paa den foranførte Kontrakt kunne støtte noget Krav mod Sagsøgte Israelsen, og han vil følgelig være at frifinde.

Til Støtte for deres Paastand mod Sagsøgte Olsen har Sagsøgerne gjort gældende, at denne Sagsøgte, naar Sagsøgte Israelsen ikke havde

meddelt ham Bemyndigelse til at underskrive den oftomhandlede Kontrakt, maatte blive forpligtet til i Henhold til Aftalelovens § 25 at tilsvare Sagsøgerne Erstatning for den Skade, disse lider ved, at Kontrakten ikke kan gøres gældende overfor Sagsøgte Israelsen, hvilket Tab svarer til det indsøgte Beløb. Vel har nu Sagsøgte Olsen, da han underskrev Kontrakten med Israelsens Navn, optraadt som Fuldmægtig for denne, men da han paa den Tid, han underskrev, var antaget af Kartoffeldyrkerforeningen til mod et eventuelt Vederlag at søge Kartoffeldyrkningskontrakter tegnet paa sin Egn, og altsaa virkede som Tillidsmand for Foreningen, findes den nævnte Lovbestemmelse dog i nærværende Tilfælde ikke at kunne bringes til Anvendelse.

I Henhold hertil vil ligeledes Sagsøgte Olsen være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre Sagsøgte Israelsen med 100 Kr, hvorimod Omkostningerne, forsaavidt Sagsøgte Olsen angaar, efter Omstændighederne findes at burde ophæves.

Nr 17/1924. **Gesellschaft für drahtlose Telegraphie m b H**
Berlin (Meyer)

m o d

Internationalt Radiotelegraf & Telefonkompagni ved Wahnø og Peters (I Kondrup),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt Indstævnte har krænket nogle Appellanten tilhørende Patenter.

Østre Landsrets Dom af 29 December 1923: De Sagsøgte, Internationalt Radiotelegraf & Telefonkompagni ved Wahnø og Peters, bør for Tiltale af Gesellschaft für drahtlose Telegraphie m b H, Berlin, i denne Sag fri at være. Sagsøgernes danske Patent Nr 13 887 kendes ugyldigt. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til de Sagsøgte med 1500 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen i Overensstemmelse med en af Indstævnte subsidiært nedlagt Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gesellschaft für drahtlose Telegraphie m b H, Berlin, til Indstævnte, Internationalt Radiotelegraf & Telefonkompagni ved Wahnøe og Peters, med 800 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag nedlægger Gesellschaft für drahtlose Telegraphie m b H, Berlin, Paastand paa, at Internationalt Radiotelegraf & Telefonkompagni ved Wahnøe og Peters kendes uberettigede til at benytte de af dem fremstillede Radiostationer, der krænker Sagsøgenes danske Patenter Nr 13887, 20247, 20832 og 21068. Sagsøgerne forbeholder sig derhos det i § 25 i Patentlov Nr 69 af 13 April 1894 omhandlede Krav paa Udlevering af ulovligt forfærdigede eller forhandlede Genstande, hvorhos de forbeholder sig at søge Erstatning i Medfør af nævnte Lovbestemmelse, naar det er konstateret, i hvor stort Omfang de Sagsøgte har krænket deres Rettigheder.

De Sagsøgte nedlægger Paastand paa Frifindelse samt paastaar principalt, at dansk Patent Nr 13887 kendes ugyldigt, og at de øvrige ovennævnte Patenter anerkendes at være bortfaldne, subsidiært, at alle fire Patenter anerkendes at være bortfaldet.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Sagsøgerne er Indhavere af følgende danske Patenter:

Patent Nr 13887 paa »Indretning til Frembringelse af svagtdæmpede elektriske Svingninger«, udstedt den 2 November 1910, beskyttet fra den 26 Marts 1909,

Patent Nr 20247 paa »Modtageanordning til traadløs Telegrafering«, udstedt den 7 Juni 1915, beskyttet fra den 13 Januar 1914,

Patent Nr 20832 paa »Anordning til Frembringelse af hurtige elektriske Svingninger«, udstedt den 7 December 1915, beskyttet fra den 13 Januar 1914, og

Patent Nr 21068 paa »Modtageforbindelse til traadløs Telegrafering«, udstedt den 25 Februar 1916, beskyttet fra den 13 Januar 1914.

Under Sagen er der af Retten udmeldt 2 Syns- og Skønsmænd til at skønne over, om de Sagsøgte har krænket de nævnte Patenter, og det af Mændene afgivne Skøn gaar for alle fire Patenters Vedkommende ud paa, at de Sagsøgte ved de af dem benyttede Konstruktioner krænker eet eller flere af de i hver Patentskrivelse indeholdte Patentkrav.

De Sagsøgte gør imidlertid gældende, at deres Benyttelse af de paa-gældende Konstruktioner ikke desto mindre af de nedennævnte Grunde er lovlig.

For saa vidt angaar Patent Nr 13887 hævder de dels, at Patentet i Henhold til Bestemmelsen i Patentlovens § 1 Nr 3 ikke burde være meddelt, idet vedkommende Opfindelse, da Patentet blev udstedt, allerede fandtes beskrevet i et almindelig tilgængeligt trykt Skrift, saaledes at Sagkyndige derigennem var i Stand til at udøve den, dels at Patentet i alt Fald er bortfaldet i Medfør af Lovens § 23 Nr 4 ved, at Patenthaverne ikke inden 3 Aar fra Udøvelsen har udøvet Opfindelsen her i Landet. Herom bemærkes Følgende:

I den til Patent Nr 13887 hørende Beskrivelse er Patentkravet formuleret saaledes:

»1. Indretning til Frembringelse af svagt dæmpede elektriske Svingninger i en Sekundærkreds efter Stødfrembringermetoden paa den Maade, at de nævnte Svingninger udløses ved Hjælp af en i en Primærkreds indskudt Gniststrækning af meget ringe Længde, mindre end 0,5 mm i Luft, karakteriseret ved, at denne Gniststræknings Elektroder bestaar af et Materiale, der leder Varme bedre end Guld.

2. Indretning som den i Krav 1 angivne, karakteriseret ved, at kun Elektrodernes virksomme Overflade bestaar af et Metal, der leder Varme bedre end Guld.

3. Ved den i Krav 1 angivne Frembringer den Anordning, at Gniststrækningen er helt eller omtrent helt lufttæt aflukket ved Hjælp af en mellem Elektroderne anbragt Isolationsring af Glimmer eller andet uforbrændeligt Materiale, der holder Elektroderne i overalt samme Afstand fra hinanden.

4. Indretning som den i Krav 1 angivne, karakteriseret ved, at Elektroderne er saaledes dannet, at Isolationsoverfladevejen fra den ene Elektrode til den anden er større end Gniststrækningen mellem Elektroderne.

5. Indretning som den i Krav 1 angivne, karakteriseret ved, at de pladeformede Elektroder paa deres virksomme Side har en ringformet, flad Forhøjning til Dannelse af en ringformet, af parallelle Flader begrænset Bane for Gnistene.

6. Indretning som den i Krav 1 angivne med Seriegniststrækning, karakteriseret ved, at de enkelte Elektroder er anbragt i et fælles Stel ved Siden af hinanden og saaledes, at de hver for sig let kan udtages.

7. Indretning som den i Krav 1 angivne, karakteriseret ved, at Fødingen af Svingningskredsen, som indeholder Gniststrækningen, sker ved Hjælp af en Vekselsstrømmaskine, som frembringer en enfaset Vekselsstrøm paa over 200 Perioder«.

Til Støtte for den Indsigelse, at Opfindelsen ved Patentets Udstedelse var beskrevet i et trykt Skrift, har de Sagsøgte forelagt Retten en af det tyske Patentamt den 14 Maj 1908 bekendtgjort Beskrivelse af tysk Patent Nr 198 592, hvori skal være omtalt Stødfrembringermetoden og i Forbindelse dermed Anvendelsen af Gnistelektroder med ringe Varmetræghed. De udmeldte Skønsmænd har i Retten bekræftet, at bemeldte Beskrivelse omtaler disse Opfindelser, og de har udtalt, at der, hvis den danske Patentkommission i sin Tid havde kendt nævnte Beskrivelse, efter deres Formening ikke kunde være meddelt Patent

Nr 13 887 for saa vidt angaar dettes Patentkrav 1, idet Beskrivelsen var offentlig tilgængelig, da Ansøgningen om Patent Nr 13 887 blev indgivet. De har derhos tilføjet, at Patentkravene 2—7 vedrørende dette Patent angaar af hinanden uafhængige Ejendommeligheder ved Patentkrav 1. Det bemærkes herved, at Retten efter det under Sagen Oplyste maa gaa ud fra, at Patentkommissionen ikke, da den meddelte bemeldte Patent, havde Kundskab til fornævnte tyske Patentbeskrivelse.

Efter det saaledes afgivne Skøn vil de Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale for saa vidt angaar Patent Nr 13 887 i dets Hæthed, uden at det bliver fornødent at komme ind paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Sagsøgerne rettidigt har udøvet dette Patent, hvorhos dette i Overensstemmelse med de Sagsøgtes principale Paastand vil være at kende ugyldigt.

Med Hensyn til Patenterne Nr 20 247, 20 832 og 21 068, gør de Sagsøgte gældende, at disse er bortfaldet derved, at der senere i Henhold til Patentlovens § 28, 2 Stk, saaledes som dette Stykke er affattet ved Lov Nr 59 af 12 Januar 1915, jfr Anordning Nr 169 af 28 Maj s A, er udstedt 3 andre Patenter paa de samme Opfindelser og med Fortrinsret fra et tidligere Tidspunkt end den 13 Januar 1914, der som tidligere nævnt er Begyndelsesterminen for Beskyttelsen af de førstnævnte Patenter. Disse senere meddelte Patenter er

Patent Nr 32 154 paa »Traadløst Modtagesystem«, udstedt den 13 August 1923 for Radioingeniør Edwin Howard Armstrong og beskyttet fra den 10 August 1920, men med Fortrinsret fra den 29 Oktober 1913, Indleveringsdag for Ansøgning i de forenede Stater i Amerika.

Patent Nr 31 748 paa »Fremgangsmaade og Apparat til Frembringelse af Vekselstrømme«, udstedt den 11 Maj 1923 for Fabrikanten af elektriske Maskiner og Apparater General Electric Company og beskyttet fra den 3 September 1919, men med Fortrinsret fra den 29 Oktober 1913, Indleveringsdag for Ansøgning i de forenede Stater i Amerika, samt Patent Nr 30 949 paa »Termionmodtager til Modtagelse af elektriske Bølger«, udstedt den 5 December 1922 for Ingeniørerne Marconi's Wireless Telegraph Co, Limited, og beskyttet fra den 28 Januar 1920, men med Fortrinsret fra den 9 December 1913, Indleveringsdag for Ansøgning i England.

Angaaende Forholdet mellem disse Patenter og Sagsøgernes fornævnte 3 Patenter bemærkes, at Patentkommissionen i en Skrivelse af 8 December 1923 har udtalt, at det ikke ses rettere, end at Patenterne Nr 20 247 og 32 154 angaar samme Opfindelse, i hvert Fald for Hovedkravenes Vedkommende, og at Patent Nr 32 154, da det har Fortrinsret fra den 29 Oktober 1913, maa foretrækkes for Patent Nr 20 247, der kun har Beskyttelse fra Indleveringsdagen, den 13 Januar 1914. Endvidere har Skønsmændene erklæret, at Patent Nr 32 154 for saa vidt angaar dets Krav 1 omfatter det samme som tilsigtes opnaaet ved Krav 1 i Patent Nr 20 247, at Patent Nr 31 748 i alt Væsenligt angaar det samme som Patent Nr 20 832, dog med en nærmere angiven Modifikation, samt at Patent Nr 30 949 angaar det samme som Patent Nr 21 068. Efter Indholdet af disse Udtalelser maa Retten gaa ud fra, at

Sagsøgernes her omhandlede tre Patenter og de nævnte tre andre Patenter er i Strid med hverandre paa den angivne Maade.

Sagsøgerne har nu med Hensyn hertil i første Række gjort gældende, at det ikke vedkommer de Sagsøgte, om der er Modstrid mellem Sagsøgernes Patenter Nr 20 247, 20 832 og 21 068 og andre senere meddelte Patenter, da de Sagsøgte ikke har nogen Ret til disse, og ved Indholdet af Bestemmelsen i Patentlovens § 24, 1 Stk, er afskaaret fra at gøre denne Indsigelse gældende. Heri vil der imidlertid ikke kunne gives Sagsøgerne Medhold, idet disse ikke findes at kunne haandhæve et Patent, som maatte være i Strid med Trediemands Patentret, og idet nysnævnte Lovbestemmelse ikke kan antages at afskære en deri Interesseret fra indsigelsesvis at gøre gældende, at et Patent er bortfaldet som stridende mod Trediemands Patent.

Sagsøgerne har imidlertid yderligere for saa vidt angaar Patenterne Nr 20 247 og 20 832 hævdet, at disse, om end de kun er udstedt som beskyttede fra den 13 Januar 1914, ikke desto mindre har Fortrinsret fra tidligere Tidspunkter end Patenterne Nr 32 154 og 31 748, idet de to førstnævnte Patenter har Fortrinsret fra Indleveringsdagen for Ansøgninger om tysk Patent paa de samme Opfindelser, nemlig henholdsvis den 15 Juli 1913 og den 9 April 1913. Sagsøgerne henviser i saa Henseende til, at medens Anordning Nr 169 af 28 Maj 1915 i Medfør af Lov Nr 59 af 12 Januar s A som Betingelse for Erhvervelse af Fortrinsret, gældende fra Indleveringen af Patentansøgning i fremmed Stat, fordrer, at Ansøgeren inden en bestemt Frist overfor Patentkommissionen afgiver Oplysning om og eventuelt legitimerer Hjemlen for Paaberaabelse af saadan Fortrinsret, stilledes saadan Fordring ikke af den Lovgivning, der gjaldt, da de i 1914 indgav deres Patentansøgninger, nemlig den i Henhold til Lov Nr 40 af 29 Marts 1901 udfærdigede Anordning Nr 146 af 12 September 1902, hvorfor de formener sig berettigede til til enhver Tid at hævde en Fortrinsret fra ovennævnte Tidspunkter. Da Loven af 1901 og Anordningen af 1902 imidlertid ikke ses at indeholde Hjemmel for, at der paa den angivne Maade kan hævdes en Fortrinsret, som ikke har været Genstand for Prøvelse i Patentkommissionen, vil der ikke kunne anerkendes Fortrinsret for Sagsøgernes Patenter Nr 20 247 og 20 832 fra noget tidligere Tidspunkt end den 13 Januar 1914, og det bliver herefter ikke fornødent at komme ind paa et af de Sagsøgte fremdraget Spørgsmaal om, hvorvidt de paaberaabte Ansøgninger om tyske Patenter overhovedet efter deres Indhold var egnede til at skabe en bedre Fortrinsret for de to danske Patenter end den, der tilkom disse efter Tidspunktet for Indleveringen af Ansøgningerne til den danske Patentkommission.

Idet Patenterne Nr 32 154, 31 748 og 30 949 efter det saaledes Anførte har Fortrinsret fremfor Sagsøgernes Patenter Nr 20 247, 20 832 og 21 068, vil de Sagsøgte ogsaa for saa vidt angaar de sidstnævnte Patenter være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale, uden at det bliver fornødent at komme ind paa det af de Sagsøgte ogsaa med Hensyn til disse Patenter rejste Spørgsmaal, om Sagsøgerne rettidigt har udøvet dem. Derimod vil de Sagsøgte Paastand om, at disse Patenter anerkendes at være bortfaldet, ikke kunne tages til Følge, da de efter det Foreliggende

ikke kan anses stridende mod nogen de Sagsøgte tilkommende Ret, jfr Patentlovens § 24, 1 Stk.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde betale de Sagsøgte med 1500 Kr.

Lørdag den 4 April.

Nr 146/1924. **De samvirkende Fagforeninger** for Roskilde og Omegn (Henriques)

mod

Skattedepartementet (d kst Kammeradvokat),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanten har haft Pligt til at betale Forlystelsesskat af nogle Revyforestillinger.

Roskilde Købstads Fogedrets Kendelse af 17 Januar 1924: Den begærede Udpantningsforretning kan ikke nyde Fremme.

Østre Landsrets Dom af 18 Marts 1924: Den begærede Udpantning bør nyde Fremme. Til det Offenlige betaler de Indstævnte, De samvirkende Fagforeninger for Roskilde og Omegn, de Afgiftsbeløb, der vilde have været at erlægge, saafremt Sagen ikke i Medfør af Retsafgiftslovens § 16 Nr 1 havde været afgiftsfri for Appellanterne, Skattedepartementet, samt i Salær til den kst Kammeradvokat 80 Kr. Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen i det Hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Appellanten vil derhos have at betale det nedenfor nævnte Salær til den konstituerede Kammeradvokat.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanten, De samvirkende Fagforeninger for Roskilde og Omegn, til Indstævnte, Skattedepartementet, 150 Kroner.

Fogedretskendelsens Præmisser er saalydende:

Politimesteren i Roskilde har begært Udpantning foretaget hos »De samvirkende Fagforeninger for Roskilde og Omegn« for Forlystelsesskat i Henhold til Lov Nr 104 af 1 April 1922 af 2 henholdsvis den 29 Juli og den 5 August 1923 afholdte Revyforestillinger med efterfølgende Dans i Forsamlingshuset »Fjordvilla«, nemlig med 40 pCt af de ved Billetsalg indkomne Beløb, 512 Kr 25 Øre og 705 Kr 75 Øre altsaa for 487 Kr 20 Øre, hvilken Afgift Rekvisitus, nævnte Fagforeninger, har vægret sig ved at betale under Paaberaabelse af, at de nævnte Festligheder ikke har været offentlige.

Ifølge Fagforeningernes den 10 April 1919 vedtagne nugældende Love sammenfattes under en Fællesbestyrelse de i Tilslutning til henholdsvis »De samvirkende Fagforbund« i Danmark og »Socialdemokratisk Forbund i Danmark« i Roskilde og Omegn værende faglige og politiske Afdelinger, og efter det Oplyste omfattes af Fællesbestyrelsen 33 Foreninger, derunder Socialdemokratisk Samfund for Roskilde og Sct Jørgensbjerg, med ialt ca 2500 Medlemmer. I Fester som de heromhandlede kan ingen andre deltage end Medlemmer af en af de ommeldte Foreninger, dog at hvert Medlem kan medtage Hustru, Børn og voksne Døtre eller Medlemmers Forlovede, mod at der løses Billet til disse; ingen kan blive Medlem af nogen Forening ved Indgangen til Festsalen, men Vedkommende maa for at kunne deltage forud være optaget som Medlem.

Det er endvidere oplyst, at de samvirkende Fagforeningers Organisation har eksisteret i over 30 Aar i Roskilde, og at der ikke nogensinde har været søgt om eller meddelt Tilladelse fra Politiet til Fester som de heromhandlede, der har været afholdt i den Fagforeningen tilhørende Ejendom.

Under Hensyn til, at Adgangen til Festlighederne er begrænset til Familier, hvis Husfader er Medlem af en faglig eller politisk organiseret Forening med andet Hovedformaal end Foranstaltning af Festligheder, findes de heromhandlede Fester imidlertid ikke at kunne henregnes til saadanne offentlige Forlystelser, som kræver Politiets Tilladelse, og da de herefter ikke medfører Afgiftspligt, vil den begærede Udpantningsforretning ikke kunne fremmes.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt den 17 Januar 1924 af Fogedretten for Roskilde Købstad m v og paastaas af Appellanterne ændret derhen, at den begærede Udpantningsforretning nyder Fremme, medens de Indstævnte paastaar Kendelsen stadfæstet.

Efter de foreliggende Oplysninger om den meget omfattende Kreds af Personer, der havde Adgang til at deltage i de af de Indstævnte foranstaltede Festligheder, findes disse at maatte anses som offentlige og dermed undergivet Afgiftspligt efter Lov Nr 104 af 1 April 1922. Ud-

pantningen vil herefter være at fremme og den indankede Kendelse at ændre overensstemmende hermed.

De Indstævnte har at betale Sagens Omkostninger for Landsretten efter Reglerne for afgiftsfri Sager, samt i Salær til den kst Kammeradvokat 80 Kr.

Mandag den 6 April.

Nr 77/1925.

Harald Kjær & Co
mod
A/B Sörnäs, Helsingfors

Sø- og Handelsrettens Kendelse af 28 Februar 1925: Den ovennævnte under 14 August 1924 afsagte Voldgiftskendelse erklæres for ugyldig.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse
af 6 April 1925:

Den af Sø- og Handelsretten den 28 Februar 1925 i Sag 404/1924 Firmaet Harald Kjær & Co mod Sörnäs A/B, Helsingfors, afsagte foreløbige Dom er af nævnte Firma paakæret til Højesteret. Da der imidlertid savnes Hjemmel til at anvende Kære overfor en saadan foreløbig Dom

bestemmes:

Dette Kæremaal afvises. I Sagsomkostninger betaler det kærende Firma Harald Kjær & Co til Kæreindstævnte Sörnäs A/B 50 Kroner inden 15 Dage efter denne Kendelses Forkyndelse.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Ved tvende Slutsedler henholdsvis af 30 November 1923 og 17 Marts 1924 solgte Sörnäs A/B, Helsingfors, til Firmaet Harald Kjær & Co, København, til Levering Kotka et større Kvantum skibningstørre og blanke Trævarer, der skulde være disponible til Afskibning et vist Kvantum pr 31 Maj, et Kvantum pr 30 Juni og et Kvantum pr 31 Juli 1924. Det hed i Slutsedlerne:

»Er Varen afskibet, kan eventuelle Tvistigheder ikke berettige Køberen til at nægte Modtagelse eller Betaling for de Varer og de Di-

mensioner, som Slutsedlerne omfatter, men enhver Tvist angaaende denne Forretning eller nærværende Slutseddél, som ikke afgøres i Mindelighed, afgøres ved Voldgift af 2 Mænd, hvoraf hver af Parterne vælger en. Ingen af Voldgiftsmændene maa staa i særligt Forhold til nogen af Parterne, hverken som Slægtning, Agent eller Tjenende. Bliver disse Mænd ikke enige, skal Sagen afgøres af en Opmand, som Voldgiftsmændene skal udvælge inden de paabegynder Voldgiften. Parterne betaler hver sin Voldgiftsmand, hvorimod Omkostningerne ved Opmandens Kendelse betales med Halvdelen af hver. Dog er Klageren pligtig til at betale alle ved Voldgiften opstaaende Omkostninger, hvis Reklamationen bliver erklæret for urigtig.

Enhver Reklamation skal for at være gyldig, fremsættes straks efter Skibets Udlosning, og i Tilfælde af Voldgift skal Voldgiftsmændene udnævnes hurtigst muligt. Hvis en af Parterne ikke har udnævnt sin Voldgiftsmand senest 6 Dage efter at være blevet opfordret dertil, har den anden Part Ret til at vælge dem begge.«

Vinteren trak ret længe ud, og det faldt vanskeligt at faa Varen skibningstør. Over de første 6 Skibslaster, der kom her til Landet, blev der reklameret ved Ankomsten, og alle viste sig ukontraktmæssige, idet navnlig en forholdsvis stor Proccntdel af Varerne var befængt med blaåt. Ukontraktmæssigheden ved disse Ladninger konstateredes for de 5 Lasters Vedkommende ved Voldgiftsforretninger, der tillagde Harald Kjær & Co en vis Erstatning, medens Spørgsmaalet vedrørende den sjette ordnedes af Parterne i Mindelighed.

Køberen sendte herefter en Repræsentant til Kotka for at protestere mod videre Udlastning saafremt Varerne var befængt med blaåt eller ikke var skibningstørre. Da Repræsentanten kom til Kotka, laa der 2 Skibe, der skulde begynde Indlastningen. Repræsentanten skønnede, at de Varer, der laa klar til Udskibning, ikke var skibningstørre og protesterede mod, at disse Varer afsendtes. Sælgeren, der mente, at Varerne nu var tilstrækkelig tørre, forlangte den 18 Juli Arbitrage for at faa konstateret, om Varnes Kondition var kontraktmæssig. Ved Telegram af 19 Juli erklærede Køberen, at han paa Grund af de hidtil leverede Varers Ukontraktmæssighed i Forbindelse med hans Repræsentants Udtalelser ansaa sig for berettiget til at annullere hele Restpartiet og krævede en Voldgiftsudtalelse herom, hvorhos han udmeldte Direktør i Baltisk Trælasthandel William Nielsen, København, som sin Voldgiftsmand. Den 20 Juli telegraferede Sælgeren, at han fordrede Arbitrage i Kotka og protesterede mod, at Direktør William Nielsen blev Voldgiftsmand. Køberen tilbagetelegraferede, at han fastholdt Valget af Direktør Nielsen, og at det maatte være Voldgiftsmændene, der maatte afgøre, hvor Voldgiften skulde afholdes. Sælgeren telegraferede, at hans Voldgiftsmand var Disponent Lassila i Kotka og fastholdt sin Fordring om Kotka Arbitrage for at faa konstateret, om de underkendte Varer var ukontraktmæssige, hvorhos han meddelte, at saafremt Køberens Voldgiftsmand ikke afrejste senest den 24 Juli, udmeldte han begge Voldgiftsmændene. Han fastholdt, at Direktør Nielsen var inhabil. Hertil svarede Køberen under 25 Juli, at han vilde betragte enhver Voldgift

afholdt i Kotka, som Direktør Nielsen ikke deltog i, som sig uvedkommende.

Det endte med at hver af Parterne valgte to Voldgiftsmænd.

Sörnäs A/B valgte den 25 Juli to Voldgiftsmænd i Kotka (Disponent Lassila, der synes at have været bortrejst i nogle Dage, var ikke blandt disse), som allerede den 26 Juli uden at have givet Parterne Lejlighed til at udtale sig afsagde den Kendelse, at Køberen ikke var berettiget til at refusere det til Afskibning bestemte Træ, og at Annulationen af Kontrakten paa Basis af det af Køberen anførte Grundlag var uberegtiget.

Direktør William Nielsen havde imidlertid sat sig i Forbindelse med Disponent Lassila, der under 31 Juli telegraferede, at Sagen allerede var ordnet.

Da Harald Kjær & Co af dette Telegram mente at forstaa, at Lassila ikke vilde have mere med Sagen at gøre, ansaa Firmaet sig for berettiget til ogsaa at vælge den anden Voldgiftsmand og udnævnte Tømmerhandler A Aubertin, København.

Direktør William Nielsen og Tømmerhandler Aubertin udmeldte en Opmand, og tilskrev Sælgeren, hvem de gav Frist til den 12 August til at fremkomme med de Oplysninger, han kunde ønske forelagt Voldgiftsretten. Den 12 August mødtes Voldgiftsmændene. Fra Sörnäs A/B forelaa der en Skrivelse, hvori der protesteredes mod den nedsatte Voldgiftsret og mod Direktør Niensens Habilitet, og med hvilken der fulgte en Afskrift af den i Kotka afsagte Kendelse. Da Voldgiftsmændene ikke kunde blive enige om visse Punkter, tilkaldte de Opmanden under hvis Medvirkning de under 14 August afsagde Kendelse. I Tiden mellem Afsigelsen af Kotka Kendelsen og Københavns Kendelsen var Indladningen genoptaget paa de to fornævnte Skibe og paabegyndt paa et tredje senere ankommet Skib. Da Skibene senere kom til Danmark, viste Lasterne sig at være kontraktmæssige, der skete i hvert Fald ikke nogen Reklamation med Hensyn til noget af Skibene.

Ved den 14 August 1924 i København afsagte Kendelse blev Spørgsmaalet om Køberens Ret til Refusering af de 3 nys nævnte Skibes Last udskudt til senere Afgørelse efter Ankomsten af de paagældende Skibe. Derimod tilkendtes der Harald Kjær & Co Ret til at annullere hele det endnu ikke afskibede Restparti efter de paagældende Sluttedler, idet Voldgiftsmændene efter Udfaldet af de første 6 Leveringer mente, at det maatte ventes, at de i Finland liggende Restpartier ikke var bedre, og Sörnäs A/B tilpligtedes bli a til at betale Firmaet i Erstatning for tabt Avance paa det saaledes annullerede Restparti £ 969—19—7. Sörnäs A/B tilpligtedes derhos at betale Halvdelen af Omkostningerne ved Voldgiftsretten, som ialt udgjorde 3000 Kr.

Da Sörnäs A/B ikke var villig til at efterkomme denne Kendelse, gjorde Firmaet Harald Kjær & Co den 20 August 1924 Arrest i en her beroende formentlig Aktiebolaget tilhørende Check og anlagde ved Stævning af 26 s M nærværende Sag, hvorunder Firmaet paastaar Arresten stadfæstet og Bolaget dømt til at betale £ 969—19—7 og 1500 danske Kroner med Renter og Omkostninger, derunder Sags- og Arrestomkostninger.

Det sagsøgte Firma, der mener at have Krav paa Frifindelse og Erstatning for uhjemlet Annullering, har, idet Parterne er enige om foreløbig alene at procedere Spørgsmaalet om Gyldigheden af den foreliggende københavnske Voldgiftskendelse, paa Sagens nuværende Standpunkt paastaet denne Kendelse kendt ugyldig.

De Sagsøgte har bl a gjort gældende, at Slutsedlens Bestemmelse om Tvistemaalets Afgørelse ved Voldgift kun gælder Tvistemaal om afskibede og ankomne Varer, og at den københavnske Voldgiftsret derfor har savnet Kompetence til at annullere Restpartiet og tilkende en Erstatning, som er saa meget urimeligere som (efter hvad der er in confesso) Pri-serne var stærkt dalende — Urimeligheden bestrides af Sagsøgerne —. De Sagsøgte gør derhos gældende, at Sagsøgerne under de givne Omstændigheder har savnet Føje til at udmelde begge Voldgiftsmændene, samt at Voldgiftsretten ved sin Behandling af Spørgsmaalet har gjort sig skyldig i grove Fejl, navnlig ved at paadømme Spørgsmaalet om Annullering af Restpartiet alene paa Basis af de tidligere leverede Ladninger uden at afvente Ankomsten af de 3 førømtalte Skibe. De har sluttelig gjort gældende, at baade Aubertin og navnlig William Nielsen var inhabile.

For Sidstnævntes Vedkommende er der under Sagens Behandling fremkommet Oplysninger, som viser, at William Nielsen og det Selskab, Baltisk Trælasthandel, for hvilket han er Direktør, staar i en nogenlunde intim Forbindelse med Firmaet Harald Kjær & Co. Baltisk Trælasthandels Bestyrelse bestaar af en Sagfører og Prokuristen hos Firmaet Harald Kjær & Co.

Retten maa finde, at William Nielsen allerede af den nys nævnte Grund: den intime Forbindelse mellem ham og Baltisk Trælasthandel paa den ene Side og Firmaet Harald Kjær & Co paa den anden Side, staar i et saadant Afhængighedsforhold til Harald Kjær & Co, at han saavel efter almindelige Regler som efter Slutsedlens udtrykkelige Bestemmelse maa anses som inhabil. Den i København afsagte Kendelse maa saaledes betragtes som ugyldig. Retten skal herefter ikke komme ind paa de øvrige af de Sagsøgte fremhævede Omstændigheder.

Nr 5/1924. **Grosserer J Krager** og **Grosserer H E Bonne** (Ingen)
 mod
Læge C F Dencker, Dresden (Bruun).

Østre Landsrets Dom af 20 December 1923: De Sagsøgte, Grosserer J Krager og Grosserer H E Bonne, bør En for Begge og Begge for En, til Sagsøgeren, Læge C F Dencker, Dresden, betale de paastævnte 10 000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 13 September 1923, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 500 Kr. Det

Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Da Appellanterne ikke har givet Møde ved Domsforhandlingen, vil Sagen være at afvise fra Højesteret.

I Sagsomkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til Indstævnte, der har givet Møde, 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Denne Sag afvises. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Grosserer J Krager og Grosserer H E Bonne, En for Begge og Begge for En, til Indstævnte, Læge C F Dencker, 200 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

(Landsretsdommens Præmisser udelades).

Nr 171/1924. Læge Th Thorson (Selv)
 m o d
 Læge C F Dencker, Dresden (Bruun),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at taale Afslag i Købesummen for en solgt Lægepraksis.

Arrestforretning af 31 Marts 1924.

Østre Landsrets Dom af 5 Juni 1924: Den fornævnte den 19 Januar 1924 afholdte Arrestforretning bør ved Magt at stande, hvorimod den d 31 Marts 1924 foretagne Arrest bør være ophævet. Sagsøgte, Læge Th Thorsen, Riserup, bør til Sagsøgeren Læge C F Dencker, Dresden, betale 26 290 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra 31 Marts 1922, til Betaling sker. Saa betaler Sagsøgte og til Sagsøgeren den førstnævnte Arrestforretnings Omkostninger med 179 Kr 40 Øre og denne Sags Omkostninger med 800 Kr. Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Færdig fra Trykkeriet den 29 April 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 6.

Mandag den 6 April.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, dog at Sagens Omkostninger for Landsretten efter Omstændighederne findes at burde ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret vil ligeledes være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves ligeledes.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 31 Marts 1922 overdrog Læge C F Dencker sin Praksis i Riserup til Læge Thorson; Købesummen for Praksis og nogle under Overdragelsen indbefattede Genstande udgjorde 30 000 Kr, der skulde betales med 4000 Kr den 15 Februar 1923, 4000 Kr den 15 Maj 1923 og fremdeles 4000 Kr hver 15 Februar og 15 Maj indtil hele Skylden var betalt. Med Hensyn til Renter bestemmes, at Købesummen forrentes med 5 pCt p a for de 20 000 Kroners Vedkommende og med 6 pCt for de 10 000 Kroners Vedkommende. Renterne erlægges i hver 11 Juni og 11 December Termin, første Gang i 11 December Termin 1922 for den da forløbne Tid. Læge Thorson overtog derhos Læge Denckers Heste og Vogne, diverse Inventar m m hvorom en Fortegnelse affattedes, for en Købesum af ialt 10 390 Kr, hvoraf 5000 Kr skulde.

betales kontant ved Kontraktens Underskrift, medens Resten skulde betales gennem de fikserede Afdrag paa 4000 Kr; Restkøbesummen for Løsøret forrentes ifølge Kontrakten med 5 pCt aarlig, der betales til de fornævnte Renteterminer.

Endelig overtog Køberen i 3 Aar en Forpagtning af Denckers private Have og Mark for en aarlig Afgift af 600 Kr, der skulde erlægges i hver 11 December og 11 Juni Termin med Halvdelen i hver, første Gang den 11 December 1922. — For rettidig Betaling af de første 10 000 Kr af Købesummen for Praksis indestod tvende Kautionister.

I Kontraktens Post 6 hedder det bl a:

»I Tilfælde af, at Køberen ikke rettidig betaler de fornævnte Renter og Afdrag, er hele Restkøbesummen straks forfalden til skadesløs Betaling, dog først efter at Sælgeren har fremsat Paakrav overfor Køberen og en af Kautionisterne, og derefter 14 Dage er hengaaet, uden at Betaling af det forfaldne Beløb har fundet Sted.«

Da de i Kontrakten stipulerede Afdrag og Renter saavel som Forpagtningsafgiften trods kontraktmæssigt Paakrav ikke var bleven betalt, anlagde Læge Dencker Retssag mod Kautionisterne til Betaling af de 10 000 Kr tilligemed Renter, og ved Østre Landsrets Dom af 20 December 1923 blev Kautionisterne dømt i Overensstemmelse med Læge Denckers Paastand alene med en Modifikation i Henseende til de paa-staaede Renter.

Under denne ved Retten for Nykøbing F Købstad m v forberedte Sag paastaar nu Sagsøgeren, Læge C F Dencker af Dresden, Sagsøgte, Læge Th Thorson, Riserup, tilpligtet at betale Sagsøgeren dels Købesummen for Praksis og Løsøre 40 390 Kr dels Forpagtningsafgift for December Termin 1922 og Juni og December Termin 1923 900 Kr, tilsammen 41 290 Kr med Fradrag af det kontant betalte Beløb 5000 Kr og af de hos Kautionisterne indtalte 10 000 Kr, altsaa til Rest 26 290 Kr tilligemed Renter 5 pCt aarlig fra 31 Marts 1922. Han paastaar derhos tvende af ham den 19 Januar 1924 og den 31 Marts s A for det fornævnte Beløb tilligemed Omkostninger hos Sagsøgte foretagne Arrestforretninger stadfæstet som lovlige gjort og forfulgt og sig Omkostningerne ved Forretningerne tilkendt med henholdsvis 179 Kr 40 Øre og 69 Kr 20 Øre.

Sagsøgte paastaar sig frifundet mod Betaling af 5300 Kr eller imod Betaling af 2300 Kr og Udlevering af det foran omhandlede af Sagsøgte købte Løsøre. Han gør gældende, at hans Køb af Denckers Praksis hvilede paa den ham af Dencker bibragte urigtige Opmættelse, at der kunde regnes med en aarlig Nettoindtægt af ca 30 000 Kr, hvorfor Købesummen er sat til det anførte Beløb. Sagsøgtes Praksis viser imidlertid kun en Netto-Indtægt af ca 14 700 Kr, og idet han bestrider, at Læge Denckers Indtægt har været større, anser han sig for løst fra Kontraktsvilkårene og vil kun betale den for en saadan Praksis sædvanlige Betaling, som han paastaar er Halvdelen af Aarsindtægten eller ca 7300 Kr. Løsørets Værdi udgør efter Sagsøgtes Formening højst 3000 Kr og er kun købt til det ved Kontrakten stipulerede Beløb som Følge af Denckers urigtige Opgivende om det og om Størrelsen af hans Praksis. Endelig gør han

gældende, at selv om Dencker har haft en Indtægt som den af ham opgivne, vilde en tilsvarende Indtægt ikke kunne opnaas ved normal Fremgangsmaade eller af en Mand, der ønsker at forblive paa Stedet.

Sagsøgeren hævder heroverfor, at han ved Forhandlingerne alene har oplyst Sagsøgte om Størrelsen af de af ham selv det nærmest foregaaende Aar — 1921 — som Læge fortjente Beløb, men ikke paa nogen Maade har tilsagt Sagsøgte en bestemt Indtægt, der jo i vidt Omfang maa være afhængig af Sagsøgtes egen Virksomhed. Hans Indtægter i 1921 efter faste Akkorder med Sygekasser og Private udgjorde 8376 Kr og 2927 Kr; hidrørende fra Befordringsakkorder har han haft en Indtægt af 3147 Kr; endelig har han haft Fribolig og forskellige Emolumenter, hvorved hans Aarsindtægt af mere fast Beskaffenhed opnaaede en Størrelse af ca 16000 Kr. Hans Indtægter ved løs Praksis i samme Tidsrum udgjorde 18710 Kr, saaledes at hans samlede Indtægter i 1921 udgjorde 34710 Kr.

De nævnte Indtægtsopgiver har Læge Dencker ved personlig Forklaring under Sagen som Part bekræftet, og Thorson findes ingen- somhelst Oplysning at have tilvejebragt, der kan anfægte deres Rigtighed. At Denckers Skatteindtægt ifølge hans eget Opgivende har udgjort et væsentligt mindre Beløb, hvilket efter Denckers Forklaring har særlige Grunde, maa i saa Henseende være uden Betydning. Det bliver allerede efter Størrelsen af de angivne Beløb ligeledes uden Interesse, hvorvidt Dencker efter det mellem Parterne Passerede, derunder den Adgang Thorson har haft til forud for Overdragelsen at gøre sig bekendt med Denckers Bogføring, har været berettiget til som Indtægter at medregne de faste Kørselsgodtgørelser med disses Bruttobeløb.

Til Støtte for sin Paastand om, at Dencker — naar han maa antages at have haft en Indtægt som den af ham overfor Sagsøgte opgivne — ikke har opnaaet dette paa normal Vis, har Sagsøgte ført forskellige Vidner, ved hvilke han har søgt at godtgøre, at Dencker paa utilbørlig Maade har udnyttet paagældende Sygekasser ved overdrevne og uberettigede Regningskrav, men dette, der bestemt bestrides af Læge Dencker, findes i det Hele ikke af Sagsøgte godtgjort, endsige godtgjort i noget Tilfælde, der har Hensyn til det Tidsrum, der kan have Betydning her under Sagen.

Forsaavidt Dencker har savnet Berettigelse til, som overfor nogle Sygekassepatienter sket, at eftergive den dem personligt paahvilende Anpart af Betalingen for Lægebesøgene, men hos vedkommende Sygekasse hæve den denne paahvilende Anpart, findes dette, forsaavidt Parternes indbyrdes Forhold angaar, allerede af den Grund betydningsløst, at Dencker uimodsagt har anført, at det drejer sig om enkeltstaaende, Sagsøgte forud for Overdragelsen af Sagsøgerens Praksis meddelte Tilfælde.

Thorson erkender forud for Handlen at have besigtiget det under Sagen omhandlede Løsøre, og under Hensyn til, hvad foran er anført om Denckers Opgiver om Størrelsen af hans Praksis, ses Thorson ikke at have noget Grundlag for sin Vægning ved at betale den for Løsøret akkorderede Købesum.

Mod den den 19 Januar 1924 afholdte Arrestforretning er ingen særlig Indsigelse fremsat. Derimod gør Sagsøgte gældende, at den d 31 Marts d A afholdte Forretning, der maa anses som en ny Arrestforretning, i Henhold til Retsplejelovens § 634, 2 burde have været forfulgt ved særskilt Stævning inden den der angivne Frist, og heri findes der at maatte gives ham Medhold.

I Henhold til Sagsøgtes Paastand vil herefter den sidstnævnte Arrestforretning være at ophæve, hvorhos de dermed forbundne Omkostninger ikke vil kunne tilkendes Sagsøgeren, hvorimod dennes Paastand bortset herfra i Henhold til, hvad foran er anført iøvrigt vil være at tage til Følge. Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 800 Kr.

T i r s d a g d e n 7 A p r i l .

Nr 272/1924. Fisker **V C Jensen**, Fisker **Niels Marinus Hansen**, Fisker **Christen Pedersen** og Fiskeeksportør **Jens Chr Nørgaard** (Hansen)

m o d

Skive Andels-Svineslagteri (Meyer),

(Sagen behandlet skriftligt).

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at udrede Erstatning for Skade paa Fiskeriet i Skive Aa.

Vestre Landsrets Dom af 18 Juni 1924: De Sagsøgte, Skive Andels-Svineslagteri, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Fiskerne V C Jensen, Niels Marinus Hansen og Christen Pedersen samt Fiskeeksportør Jens Chr Nørgaard, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne En for Alle og Alle for En til de Sagsøgte 200 Kr. Der tillægges de for Sagsøgerne henholdsvis under Sagens Forberedelse for Underretten og under Domsforhandlingen for Landsretten beskikkede Sagførere, Sagfører S Petersen og Overretssagfører Sørensen i Vederlag henholdsvis 75 Kr og 100 Kr og Førstnævnte i Godtgørelse for afholdte Udlæg 8 Kr, hvilke Beløb udredes af det Offenlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Da Appellanterne ikke er gaaet frem efter Ferskvandsfiske-
 rilovens § 13, savnes der fornødent Grundlag for at tilkende dem

nogen Erstatning, og den indankede Dom vil derfor overensstemmende med Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne, En for Alle og Alle for En, at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Fisker V C Jensen, Fisker Niels Marinus Hansen, Fisker Christen Pedersen og Fiskeeksportør Jens Chr Nørgaard, En for Alle og Alle for En, til Indstævnte, Skive Andels-Svineslagteri, med 200 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Hansen 150 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Det Indstævnte Tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerne, Fisker V C Jensen i Skive, Fisker Niels Marinus Hansen af Resen Sogn, Fisker Christen Pedersen af Fly Sogn og Fiskeeksportør Jens Chr Nørgaard i Skive, under Anbringende af, at de Sagsøgte, Skive Andels-Svineslagteri i Skive, ved fra Slagteriet og dets Destruktionsanstalt at lede Affaldsvandet gennem en i Aaret 1902 anlagt Kloak til Skive Aa, har forgiftet Vandet i Aaen, saaledes at Ørredfiskeriet i den Del af Aaen, der løber fra Sallingbanens Jærnbanebro til Udløbet, er ødelagt, nedlagt Paastand om, at de Sagsøgte tilpligtes at betale Sagsøgerne som de fiskeriberettigede i Erstatning for Fiskeriets Ødelæggelse i Aarene 1919—1923 20 000 Kr tillige med Renter heraf 5 pCt p a fra den 2 Januar 1924, indtil Betaling sker. Efter at Sagen af den forberedende Ret i Henseende til Spørgsmaalet om, hvorvidt Bestemmelserne i § 13 i Lov om Ferskvandsfiskeriet af 2 Juni 1917 maa medføre Sagens Afvisning eller de Sagsøgte Frifindelse, er udskilt til særlig Paadømmelse, har de Sagsøgte paastaaet Sagen afvist og subsidiært nedlagt Frifindelsespaastand, medens Sagsøgerne heroverfor har paastaaet Sagen hjemvist til yderligere Forberedelse ved Retten for Skive Købstad m v.

Medens det i de tidligere Love om Ferskvandsfiskeriet, jfr Lov 26 Marts 1898 § 5 og Lov 4 Maj 1907 § 5, var forbudt fra nogle nærmere betegnede Virksomheder at udkaste eller udlede Stoffer af saadan Beskaffenhed og i saadan Mængde i visse ferske Vande — hvorunder Skive Aa maa henregnes — at Fiskeriet i disse kunde tilintetgøres eller i væ-

sentlig Grad skades, er dette Forbud ikke gentaget i den nugældende ovennævnte Lov af 1917, i hvis § 13 det alene bestemmes, at der, saafremt der fra de paagældende Virksomheder, hvorunder Slagterier er nævnt, udkastes eller udledes Stoffer af saadan Beskaffenhed og i saadan Mængde, at Fiskeriet derved kan skades i væsenlig Grad, bl a af de fiskeriberettigede under visse Betingelser kan ske Henvendelse til de i Lovens § 11 nævnte Myndigheder, der eventuelt kan paalægge de paagældende Virksomheder at træffe Foranstaltninger til Fjernelse af de Fiskeriet paaførte Ulemper. Herefter kan, som af de Sagsøgte gjort gældende, det i de tvende ældre Love indeholdte Forbud, saaledes som det ogsaa af den nugældende Lovs Motiver ses at være tilsigtet, ikke mere være bestaaende, og det af de Sagsøgte udviste Forhold er derfor i og for sig ikke retsstridigt overfor Sagsøgerne, hvorimod disse, saafremt de vilde gøre Ansvar gældende overfor de Sagsøgte, burde være gaaet frem efter Bestemmelserne i Lov 1917 § 13, hvorved ogsaa først Betingelserne for, at de Sagsøgte kunde blive erstatningspligtige efter Lovens § 29, 2 Stk, vilde være kommet til Stede. Da Sagsøgerne nu har forsømt dette, har de afskaaret sig fra at kunne gøre Erstatningskrav gældende overfor de Sagsøgte, hidrørende fra disses ovennævnte Forhold, og idet der ikke findes Føje til i Medfør af det Anførte at afvise Sagen, vil de Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne in solidum have at godtgøre de Sagsøgte med 200 Kr.

Der vil være at tillægge de for Sagsøgerne henholdsvis under Sagens Forberedelse for Underretten og under Domsforhandlingen for Landsretten beskikkede Sagførere i Vederlag henholdsvis 75 Kr og 100 Kr og førstnævnte i Godtgørelse for afholdte Udlæg 8 Kr, hvilke Beløb vil være at udrede af det Offenlige.

Nr 295/1924. **Danske Grundejeres Brandforsikring** (Bache)

mod

Generaldirektoratet for De danske Statsbaner (Graae),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at refundere Appellanten et Assurancebeløb.

Østre Landsrets Dom af 29 August 1924: De Sagsøgte, Generaldirektoratet for De danske Statsbaner, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Danske Grundejeres Brandforsikring, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte med 150 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det under Sagen Oplyste maa det anses tilstrækkelig godtgjort, at Branden er forarsaget ved en Gnist fra det paa-gældende Tog, og Indstævnte vil herefter overensstemmende med Appellantens Paastand være at dømme til at betale Appellanten 1774 Kroner 30 Øre med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Generaldirektoratet for De danske Statsbaner, bør til Appellanten, Danske Grundejeres Brandforsikring, betale 1774 Kroner 30 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 30 Maj 1924, til Betalingsker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 500 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 25 Juni 1922 ved Middagstid nedbrændte et paa Matr Nr 9 b af Landsgrav tæt nordvest for Banelinien mellem Slagelse og Korsør beliggende straatækt Beboelseshus, der var forsikret for 2200 Kr i Danske Grundejeres Brandforsikring. Brandskaden blev opgjort til 1725 Kr, der er udbetalt af Forsikringssselskabet.

Under Anbringende af, at Branden er forarsaget af Gnister fra et forbigående Togs Lokomotiv, paastaar Danske Grundejeres Brandforsikring under denne Sag Generaldirektoratet for De danske Statsbaner dømt til Betaling af det udbetalte Skadebeløb 1725 Kr og 49 Kr 30 Øre i Vurderingsomkostninger, ialt 1774 Kr 30 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 30 Maj 1924.

De Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet de bestrider, at Branden skyldes Gnister fra Lokomotivet.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at det den paagældende Dag blæste stærkt fra Syd. Det var og havde i længere Tid været tørt Vejr, dog at der i Døgnet indtil den 24 Juni Kl 8 Fm var faldet betydeligt Nedbør paa Egnen. Fra Banelinien var der, maalt i Vindretningen, en Afstand af godt 40 m til det nærmeste Hjørne af det nedbrændte Hus, og det Terræn, hvorpaa Huset var beliggende, ligger ca 9,5 m højere end Banesporet. Kl ca 11,30 Fm passerede der et af 25 Vogne bestaaende Persontog forbi Brandstedet i Retning mod Slagelse.

Banelinien har her en Stigning mod Slagelse af ca 1:250, hvad der maa antages at have nødvendiggjort en noget stærkere Fyring. Lokomotivet var forsynet med Gnistfanger (System Born), der maa antages at have været i Orden. Fyringsmaterialet var let brændende skotske Kul (Cowdenbeath), der ikke har særlig Tilbøjelighed til at gnistre.

Husets Beboere, Fodermester Peter Hansen og Hustru, har under det optagne Brandforhør forklaret, at de, der begge opholdt sig inde i Huset, umiddelbart efter at det nævnte Tog var passeret blev kaldt ud af en Naboerske, Enke Maren Kristine Jensen, der gjorde dem opmærksom paa, at der var Ild i Sydsiden af Husets Tag, noget nedenfor Skorstenen. Efter Hustruens Forklaring var hun, da Ilden opstod, i Færd med at koge Middagsmad; hun fyrede med Brænde, ikke stærkere end ellers.

Bemeldte Enke har forklaret, at hun samtidig med, at Toget passerede, forlod sit Hjem ca 200 m sydvest for det nedbrændte Hus for at hente en Spand Vand hos Fodermester Hansen, og at hun, da hun var ca 10 Alen fra dennes Have, saa, at der var Ild i Husets Tag.

Roearbejder Anders Peter Hansen har forklaret, at han, der arbejdede ca 600 m syd for det nedbrændte Hus, umiddelbart efter at Toget var passeret, blev opmærksom paa en stærk Røg, som han først henførte til Lokomotivet; ved nærmere Iagttagelse kunde han imidlertid se, at der var Ild i Husets Tag, og et Øjeblik efter saa han Flammer slaa op af dette.

Paa den nedbrændte Ejendom var der sidst den 28 April 1922 afholdt Brandsyn, ved hvilket der ikke var gjort Udsættelser.

Som Sagen foreligger oplyst og særlig i Betragtning af, at de forskellige andre Muligheder for Aarsagen til Brandens Opkomst ikke skønnes at være fyldestgørende undersøgt, kan der ikke med tilstrækkelig Sikkerhed gaas ud fra, at Branden er foraarsaget af Gnister fra Lokomotivet, og de Sagsøgte vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre de Sagsøgte med 150 Kr.

Nr 91/1924.

Rigsadvokaten

mod

Jens Peder Christiansen (I Kondrup),

der tiltales for Overtrædelse af § 7, jfr § 36 i Bygningslov for Købstæderne af 30 December 1858, jfr Bekendtgørelse Nr 210 af 1 August 1912.

Dom afsagt af Retten for Holstebro Købstad m v den 6 Marts 1923: Tiltalte, Laurids Peder Pedersen bør til Holstebro Køb-

stads Fattigkasse bøde 65 Kr. Tiltalte, J P Christiansen, bør inden 2 Maaneder fra denne Doms Forkyndelse under en Mulkt af 15 Kr til Statskassen for hver Dag, han sidder denne Dom overhørig, lade følgende Forstærkninger af Murene paa den paa Matr Nr 353 i af Holstebro Købstads Bygrunde opførte Bygning udføre: Kældermuren mod Gaden yderligere $\frac{1}{2}$ Sten, Kældermuren mod Nord og en Del af Kældermuren mod Syd yderligere $\frac{1}{2}$ Sten, Stueetagens Mure med Undtagelse af Muren mod Gaden, yderligere $\frac{1}{2}$ Sten. Saa udreder de Tiltalte og in solidum Sagens Omkostninger.

Vestre Landsrets Dom af 21 November 1923: Tiltalte, Jens Peter Christiansen bør for det Offenliges Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes for Tiltaltes Vedkommende af det Offenlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af det Offenlige.

Efter det for Højesteret Oplyste maa den over Stueetagen værende Etage betragtes som en Etage i Bygningslovens Forstand, se Bygningslovens § 7, jfr Bekendtgørelse Nr 210 af 1 August 1912, og da det samme gælder Kælderen for den Dels Vedkommende, som er 1,5 Meter høj over Jordsmonnet, vil Tiltalte herefter i Medfør af Bygningslovens § 36, 2det Stykke, 3die Punktum, være at dømme til under en daglig Bøde af 10 Kroner til Statskassen, jfr Retsplejelovens § 997, 3die Stykke, at bringe Bygningen i lovlig Stand saaledes som nedenfor nærmere anført. Derimod vil der ikke kunne paalægges Tiltalte Strafansvar for den begaaede Overtrædelse af Bygningslovens § 7, se Lovens § 36, 2det Stykke, 1ste og 2det Punktum. Sagens Omkostninger vil Tiltalte have at betale for sit Vedkommende.

Højesteretssagfører Winther, der af Justitsministeriet har været bemyndiget til at møde for Højesteret i denne Sag i Rigsadvokatens Sted, vil der være at tillægge et Salær af 400 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Thi kendes for Ret:

Jens Peter Christiansen bør inden en Frist af 4 Maaneder efter denne Højesteretsdoms Forkyndelse under en Bøde af 10 Kroner til Statskassen for hver Dag, han sidder Dommen overhørig, lade Ydermurene paa den paa Ejendommen Matr Nr 353 i af Holstebro Købstads Bygrunde opførte Beboelsesbygning ommure, saaledes at Ydermurene i Stueetagen overalt faar en Tykkelse af $1\frac{1}{2}$ Sten og i Kælderen af 2

Sten der, hvor Kælderen er 1,5 Meter høj over Jordsmonnet, og ellers af 1 ½ Sten. Iøvrigt bør Tiltalte for det Offenliges Tiltale i denne Sag fri at være. Tiltalte betaler Sagens Omkostninger for sit Vedkommende, derunder i Salær for Højesteret og som Godtgørelse for hafte Udlæg til Højesteretssagfører I Kondrup ialt 400 Kroner. Der tillægges Højesteretssagfører Winther i Salær for Højesteret 400 Kroner, som udredes af det Offenlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

I Henhold til et af Politimesteren i Holstebro m v den 25 Januar 1923 udfærdiget, saalydende

Anklageskrift:

»Ved en Skrivelse af 21 Juni 1921 meddelte Justitsministeriet Byggeforeningen af 14 April 1918, Holstebro, ved dens Formand, Snedkermester J P Christiansen, efter derom indgivet Andragende, Tilladelse til at bibeholde de paa en Justitsministeriet forelagt Opmaalingstegning angivne Murtykkelser i den af Foreningen opførte 2 Etagers Beboelsesbygning med Kælder paa Ejendommen Matr Nr 353 i af Holstebro Bygrunde, for saa vidt angik Formurene mod Gaden og Gavlene paa Betingelse af, at nævnte Mure under Jordlinien blev bestrøget med Asfalt, hvorover der skulde anbringes et Lag Cementpuds, hvorimod Andragendet, forsaavidt angik Formuren mod Gaarden, ikke kunde bevilges.

Ved Skrivelse af 9 September f A anmodede Justitsministeriet mig om i Medfør af Bygningslovens Paragraf 36 at foranledige, at Formuren mod Gaarden bringes i lovlig Stand, og at de i Justitsministeriets ovennævnte Skrivelse af 21 Juni 1921 stillede Vilkaar for Dispensation med Hensyn til Formurene mod Gaden og Gavlene opfyldes inden 1 November d A, idet Dispensationen i modsat Fald betragtes som bortfaldet.

Et Andragende fra Byggeforeningen om Fritagelse for at forstærke Muren mod Gaarden med ½ Stens Mur i Stueetagen afsloges ved Justitsministeriets Skrivelse af 12 December f A, og jeg anmodedes om at foranledige, Forholdet nu bringes i lovlig Orden,« og i Henhold til Anklage til Retsbogen den 27 Februar 1923 tiltales under denne Sag Byggeforeningen af 14 April 1918, Holstebro, ved dens Formand Snedker J P Christiansen, der er født den 29 August 1863 og ikke fundet tidligere tiltalt eller straffet, til Straf for Overtrædelse af Paragraf 6, jfr Paragraf 36 i Bygningsloven for Købstæderne af 30 December 1858, jfr Bekendtgørelse Nr 210 af 1 August 1912, idet Ydermuren i den af Foreningen paa Matr Nr 353 i Holstebro Købstads Bygrunde opførte 2 Etagers Beboelsesbygning med Kælder ikke har de foreskrevne Murtykkelser,

nemlig i øverste Etage 1 Sten (22 cm), Stueetagen $1\frac{1}{2}$ Sten (33 cm) og den Del af Kælderen, der er 1,5 Meter over Jordsmønnet, 2 Sten (44 cm), alt med Fradrag af hule Mellemrum, samt til under en af Retten fastsat Dagmukt, til at bringe det ulovlige Forhold til Ophør, idet følgende Forstærkninger af Murene, da enhver Dispensation er bortfaldet, vil være at udføre:

Kældermuren mod Gaden (nu $1\frac{1}{2}$ Sten): yderligere $\frac{1}{2}$ Sten, Kældermuren mod Nord og en Del af Kældermuren mod Syd (nu $1\frac{1}{2}$): yderligere $\frac{1}{2}$ Sten,

Stueetagens Mure — med Undtagelse af Muren mod Gaden — (nu 1 Sten): yderligere $\frac{1}{2}$ Sten,

og Muremester Laurids Peder Pedersen, født den 29 August 1861 og ikke fundet tidligere tiltalt eller straffet, for Overtrædelse af Bygningsloven for Købstæder af 30 December 1858 Paragraf 7, jfr Paragraf 36, forsaavidt J P Christiansen efter det under Sagen Oplyste om hans Forhold under Bygningens Opførelse ikke maatte have paadraget sig Strafansvar i saa Henseende, altsaa principalt Christiansen tiltalt til Ansvar, subsidiært Pedersen eller dem begge i Forening.

Tiltalte Christiansen har erklæret, at han forsaavidt Foreningen angaar paatager sig Ansvaret for mulig Overtrædelse af Bygningsloven, men ikke forsaavidt de opførende Haandværkere angaar.

Tiltalte Christiansen har ikke anset sig forpligtet til at forstærke Murene, som i Anklageskriftet krævet, idet han har gjort gældende, at Façaden ud til Gaden er en Gavl, fordi Tagværket hviler paa de to andre Sider, og der ifølge Bygningslovens Paragraf 8 kun skal være en Sten i en Gavl, eftersom Ordene »mindst een Stens Tykkelse« kun betyder, at der i en Gavl vel maa være mere end een Sten, men een Sten er nok, selv om der er flere Etager. Endvidere, at i Ejendommen er der kun to Etager, en Stueetage og en Kælderetage, der i den sydlige Del er over to Alen over Jorden, hvorimod Lejligheden paa Loftet ikke kan regnes for en Etage. I den sydlige Del er der i Stuen og saa langt der er muret op, en Sten og i Kælderen $1\frac{1}{2}$ Sten. I Sidemuren mod Nord er der kun 1 Sten helt op, men der behøves ej heller mere, fordi der ingen Lejlighed er der, da Kælderen mod Nord ikke rager over to Alen over Jorden, og Muren kun er ført helt igennem af Hensyn til Trappen, og Sidemurene bærer Bjælkelaget over Stueetagen og gaar som Grundmur fra Jorden til Taget, som Muren bærer, men Loftslejligheden kan ikke af den Grund betragtes som en grundmuret Kvist, hvortil kræves, at Muren er ført op som en Frontespice.

Tiltalte Pedersen har erklæret, at han har opført Bygningen med 1 Stens Mur helt igennem, fordi han ikke regnede den øverste Loftsetage for en Etage i Lovens Forstand, ikke for nogen grundmuret Kvist, fordi Gavlene vender ud mod Vejen og mod Gaarden, og efter Byggelovens Paragraf 8 kræves der kun en Sten i en Gavl.

Det findes imidlertid ikke at kunne give de Tiltalte Medhold i deres Betragtninger.

Paa den fremlagte Tegning er den sydlige Mur ført saa højt op, at den først er brudt af omtrent i Højde med Vinduerne i Loftslejligheden, og da Lejligheden saaledes indeholder noget Murværk, som hviler paa

det øvrige Murværk, maa Loftslejligheden betragtes som en Etage, og der bliver saaledes 2 Etager og en Kælder, der rager 2 Alen over Jorden, altsaa 3 Etager, hvorfor Muren skal indeholde 1, 1½ og 2 Sten. I den nordlige Mur er der foruden Trappegang paa Tegningen af Loftslejligheden vist et Pige-kammer, og da Muren her er ført op til Taget som Grundmur, maa der her regnes med to Etager og en Kælder, der ikke rager to Alen over Jorden. Hvad Façademuren, som Tiltalte vil have betragtet som en Gavl, angaar, bemærkes at Bestemmelsen i Bygningslovens Paragraf 8, at en Gavl skal være Grundmur af mindst en Stens Tykkelse, maa forstaas overensstemmende med Bestemmelsen i § 7 om Forøgelse af Murtykkelsen efter Etagerens Antal.

Da Bygningen kun er opført med 1 Sten helt igennem, vil Tiltalte Laurids Peder Pedersen, der har paataget sig at opføre Bygningen, i Medfør af Bygningslovens Paragraf 36, andet Stykke første Punktum for Overtrædelse af Paragraf 7 være at anse med en Bøde til Holstebro Købstads Fattigkasse, der efter Omstændighederne vil kunne bestemmes til 65 Kr, hvorhos Tiltalte J P Christiansen i Medfør af samme Lov Paragraf 36 andet Stykke andet Punktum vil være at dømme til inden en Frist, der vil kunne bestemmes til 2 Maaneder fra denne Doms Forkyndelse, at bringe Bygningen i den Stand, der nævnes i Anklageskriftet.

De Tiltalte vil derhos have in solidum at udrede Sagens Omkostninger.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag, der i første Instans tillige angik en Medtalt, for hvis Vedkommende Sagen ikke er paaanket, af Retten for Holstebro Købstad m v den 6 Marts d A afsagte Dom er paaanket saavel af det Offenlige som af Tiltalte.

Ved Hellum-Hindsted Herreders Politirets Dom af 12 Marts 1913 er Tiltalte anset med tvende Bøder for Overtrædelse af Næringslovgivningen m v.

Foreløbig bemærkes, at Dommens Gengivelse af Anklageskriftet indeholder forskellige Urigtigheder, idet navnlig den §, i Henhold til hvilken Tiltalte er rejst, er angivet at være § 6 i Stedet for § 7 i Bygningsloven.

Efter den Stand, hvori Ejendommen forefindes, maa Bygningen anses for at bestaa af kun 2 Etager, i hvilken Henseende bemærkes, at Rummet over Stueetagens Bjælkelag ikke kan anses at udgøre en Etage, idet Murene mod Syd og Nord er Sidemure, medens Murene mod Øst og Vest er Gavlmure.

Da Murene i Kælderen overalt, hvor denne udgør en Etage, har 1½ Stens Tykkelse, og da Murene i Stueetagen mindst har 1 Stens Tykkelse, kan Tiltalte ikke anses at have overtraadt den fornævnte §, og han vil derfor være at frifinde for det Offenliges Tiltalte i denne Sag.

Sagens Omkostninger vil for Tiltaltes Vedkommende være at udrede af det Offenlige, hvorved bemærkes, at der, da Tiltalte selv har sørget for sit Forsvar her for Retten, ikke bliver Spørgsmaal om Tilkendelse af Salær herfor.

Ved Højesterets Dom af s D i Sag Nr 230/1924 (fhv Lærer **C Th Christensen** mod Andelsmejeriet **Ellingebjerg**) hvorunder Christensen paastod sig anerkendt som Andelshaver i Andelsmejeriet for et nærmere bestemt Tidsrum m v blev Østre Landsrets Dom af 5 Juni 1924, hvorved Andelsmejeriet frifandtes og Sagens Omkostninger for Landsretten paalagdes Christensen med 175 Kr, stadfæstet, hvorhos Sagens Omkostninger for Højesteret blev paalagt Appellanten med 300 Kr.

Onsdag den 8 April.

Nr 80/1925. **Justitsministeriet** (den kst Kammeradvokat)
mod

Johan Gottlieb Andersen (Fenger efter Ordre),

betræffende Umyndiggørelse af Indstævnte.

Østre Landsrets Kendelse af 19 Marts 1925: Den ovennævnte af Politimesteren for Rønne Købstad m v fremsatte Begæring om Umyndiggørelse af Johan Gottlieb Andersen kan ikke tages til Følge. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges de for Politimesteren og for Andersen beskikkede Sagførere, henholdsvis Overretssagfører Axel Lemming og Overretssagfører Anker-Jensen i Salær hver 100 Kr, der bliver at udrede af det Offenlige.

Højesterets Kendelse

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Kendelse er paa-kæret af Justitsministeriet.

Da det efter det Oplyste ikke kan antages, at Johan Andersen er ude af Stand til selv at drage tilbørlig Omsorg for sin Person eller iøvrigt uskikket til at varetage sine Anliggender, vil Justitsministeriets Begæring om hans Umyndiggørelse ikke kunne tages til Følge, og Kendelsen vil herefter være at stad-fæste.

Thi bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande. Der tillægges Højesteretssagfører Fenger i Salær for Højesteret 100 Kroner, der udredes af det Offenlige.

—————

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har efter Paalæg af Justitsministeriet Politimesteren i Rønne Købstad m v som Stedets Øvrighed fremsat Begæring om Umyndiggørelse af Johan Gottlieb Andersen, født i Allinge den 21 Januar 1903, saaledes at Umyndiggørelse finder Sted i saavel formueretlig som personlig Henseende.

Andersen har modsat sig, at Umyndiggørelse finder Sted.

Det fremgaar af Sagen, at Andersen ved Dom, afsagt den 24 Marts 1923 af Retten for Rønne Købstad m v, er anset efter Straffelovens § 185, jfr tildels §§ 46 og 37 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage, samt at han ved Dom, afsagt den 24 Januar 1925 af samme Ret, er anset efter Straffelovens § 185, jfr tildels § 46, i det Hele sammenholdt med § 39, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. Begge Sager drejede sig om Uterlighedsforbrydelser begaaet af Andersen overfor Smaadrenge.

Under den sidstnævnte Sag har Amtslægen paa Bornholm afgivet en Erklæring af 23 December 1924, hvori det om Andersen bl a udtales: »Uden at han er sindssyg eller kan betegnes som udtalt aandssvag, er han i aandelig Henseende saa uudviklet, at han ikke naar udover en 10—12 Aars Drengs Standpunkt og saaledes maa betegnes som debil i aandelig Henseende.« Retslægeraadet har derefter i Skrivelse af 17 Januar 1925 udtalt om Andersen, at han »vel ikke er udpræget aandssvag, men at han dog staar paa et meget lavt Trin i aandelig Udvikling. Raadet skønner efter det Oplyste, at han hører til den Kategori af i mindre Grad Aandssvage, paa hvem Forsøgsstraf første Gang er anvendelig, men som, hvis denne viser sig unyttig, og de atter gør sig skyldige i samme Art Forbrydelse mod Sædeligheden, bør interneres i en Aandssvageanstalt. Han maa anses for farlig for den offentlige Sikkerhed.«

Der findes nu ikke paa det foreliggende Grundlag Føje til at umyndiggøre Andersen i formueretlig Henseende. Der foreligger Intet om, at han skulde mangle Evnen til at træffe de efter hans Kaar og Forhold fornødne økonomiske Dispositioner, hvorved bemærkes, at han maa antages ikke at eje Formue, ligesom der Intet er oplyst om, at han skulde have Udsigt til at erhverve saadan.

Hvad dernæst Spørgsmaalet om Umyndiggørelse i personlig Henseende angaar, bemærkes, at Lov om Umyndighed og Værgemaal af 30 Juni 1922 i sin § 46 alene giver Hjemmel til Umyndiggørelse i saa Henseende af de Personer, der allerede er umyndiggjort efter Lovens

have givet bindende Afkald paa Anke og mangler derfor Beføjelse til nu at paaanke Dommen for Landsretten.

Anken vil derfor være at afvise.

Nr 244/1924. Handelsfirmaet **Andersen & Kruuse** (Martensen-Larsen)

mod

Firmaet **Frode Petersen & Co** (Meyer),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Berettigelse til at annullere en med Appellanten indgaaet Kontrakt om Køb af et Parti Sardinier.

Sø- og Handelsrettens Dom af 20 Juni 1924: De Sagsøgte, Firmaet Frode Petersen & Co, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Handelsfirmaet Andersen & Kruuse, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger bør Sagsøgerne inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse betale til de Sagsøgte med 100 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Handelsfirmaet Andersen & Kruuse, til Indstævnte, Firmaet Frode Petersen & Co, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Færdig fra Trykkeriet den 6 Maj 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 7.

Onsdag den 8 April.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Slutseddel af 29 Februar 1924 solgte Sagsøgerne, Handelsfirmaet Andersen & Kruuse, til de Sagsøgte, Firmaet Frode Petersen & Co, 70/100 Kasser à 100 Daaser 30 m/m Club norske Sild-Sardiner i Olie til en Pris af 33 Kr pr Kasse cif ufortoldet København, Levering snarest muligt fra Lager i Memel til København, eventuelt via Hamburg, netto kassa mod Dokumenter. I Slutsedlen var bemærket, at de Sagsøgte Ønske om saavidt muligt at have Partiet her inden 12 Marts var noteret, uden at Sagsøgerne dog kunde overtage nogen Garanti for Overholdelsen af denne Frist, bl a paa Grund af Isforholdene i Østersøhavnene.

Da Varerne, som saaledes ifølge Slutsedlen skulde leveres fra Lager i Memel, ikke kom frem, efter Sagsøgernes Anbringende paa Grund af Isforholdene, rykkede de Sagsøgte den 15 April telefonisk Sagsøgerne for Partiet. Efter Sagsøgernes Fremstilling lovede de under denne Telefonsamtale at søge at skaffe Partiet direkte fra Fabrik i Norge, uden at de Sagsøgte protesterede derimod.

I Skrivelse af 29 April meddelte Sagsøgerne derefter de Sagsøgte, at der den 26 s M fra Stavanger var afskibet til de Sagsøgte 99 Kasser norske Sild-Sardiner i Olie til Beløb 3267 Kr, samt at Papirerne vilde blive tilstillet de Sagsøgte gennem Landmandsbanken.

Da Faktura af 29 April paa de 99 Kasser blev præsenteret for de Sagsøgte, nægtede de imidlertid at indløse Partiet, og de Sagsøgte meddelte i Skrivelse af 5 Maj, refererende til forskellige Telefonsamtaler, Sagsøgerne, at de annullerede Ordren af 29 Februar og ikke vilde modtage et Parti Sardiner fra Stavanger i Stedet for det, de havde købt fra Memel.

Sagsøgerne lod derefter de 99 Kasser fra Stavanger bortsælge ved autoriseret Mægler. Ved Tvangssalget af Partiet købte de Sagsøgte det gennem Mægleren for 2475 Kr. Sagsøgerne har herefter opgjort deres Krav paa Erstatning hos de Sagsøgte til 910,78 Kr, hvilket Beløb de paastaar de Sagsøgte dømt til at betale med Renter 6 pCt p a fra den 2 Maj 1924, til Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet de har gjort gældende, at de ikke har været pligtige at modtage Varer fra Stavanger,

da de havde købt Varer fra Lager i Memel i Henhold til en Prøve bestaaende af en Daase Sardiner, der viste, at det drejede sig om en fin lagret Vare, og de ikke vilde indlade sig paa ubeset at tage en Vare, der kom direkte fra Fabriken. De Sagsøgte vil allerede den 30 April, samme Dag de modtog Sagsøgernes Skrivelse af 29 s M, have meddelt Sagsøgerne, at de ikke vilde indløse Partiet og i hvert Fald vilde se en Prøve først, men efter de Sagsøgte Anbringende viste Sagsøgerne sig uvillige til at levere de Sagsøgte nogen Prøve paa det fremkomne Parti.

De Sagsøgte har nægtet, at de under Telefonsamtalen den 15 April indgik paa at tage Varer fra Stavanger, idet de tværtimod under Telefonsamtalen vil have protesteret mod at tage Varer direkte fra Fabrik. De Sagsøgte er ikke i Besiddelse af den modtagne Prøve, som i sin Tid er blevet overgivet til en Køber og lukket op.

Subsidiært har de Sagsøgte paastaaet sig frifundet mod Betaling af 829 Kr 34 Øre, idet Sagsøgerne i deres Erstatningsopgørelse har belastet dem med et Mæglerhonorar paa 100 Kr, og den lovlige Mæglerkurtage kun vilde udgøre 18,56 Kr, hvorfor der i hvert Fald vil være at fradrage 81,44 Kr i det paastævnte Beløb.

Sagsøgerne har nægtet, at der er solgt efter Prøve, idet Forholdet er det, at der samtidig med Tilbudet blev leveret de Sagsøgte en Typeprøve, som viste, at Varen bestod af dekorerede Daaser med 6 à 8 Fisk.

Grosserer Harding August Eriksen har som Vidne forklaret, at Varer som de paagældende vinder ved at blive lagret, og at en Pris af 33 Kr pr Kasse i Februar 1924 betingede en god lagret Vare.

De Sagsøgte har fremlagt en Erklæring af 7 Juni 1924 fra Foreningen af Konservesfabrikanter i Danmark, i hvilken det anføres, at de norske Pakninger af Sardiner er meget forskellige, og at man ikke kan gaa ud fra en bestemt Standard Kvalitet, hvorfor det altid er nødvendigt at betinge nye Prøver af norske Sardiner.

Mod Sagsøgernes Benægtelse er det ikke bevist, at de Sagsøgte har købt efter Prøve, idet Slutsedlen intet indeholder herom, og Omstændighederne ogsaa iøvrigt taler derimod. Imidlertid er det ikke af Sagsøgerne bevist, at de Sagsøgte er indgaaet paa at modtage Varerne direkte fra den paagældende Fabrik i Stedet for som i Slutsedlen anført fra Lager i Memel, og da den af Sagsøgerne forsøgte Levering saaledes ikke er stemmende med Vilkaarene for Købet, har de Sagsøgte ikke savnet Føje til at nægte at indløse Partiet, hvorved bemærkes, at de Sagsøgte efter Slutsedlen var berettigede til at gaa ud fra, at der leveredes en Lagervare, og ikke, da Partiet fremkom direkte fra Fabrik, kunde føle sig sikre paa, at den fremkomne Vare var lagret.

Herefter vil de Sagsøgte være at frifinde. Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde tilsvare de Sagsøgte med 100 Kr.

Onsdag den 15 April.

Ved Højesterets Dom i Sag Nr 65/1925 (**Rigsadvokaten mod Hans Kristjan Arenfeldt Jakobsen**) blev Tiltalte for Blodskam i Medfør af Strfl § 161, jfr tildels dens § 173 anset med Tugthusarbejde i 6 Aar.

Torsdag den 16 April.

Nr 54/1925.

Rigsadvokaten

mod

Marinus Sørensen (Martensen-Larsen),

der tiltales for Tyveri og Forbrydelse mod Sædeligheden.

Vestre Landsrets Dom af 29 Januar 1925: Tiltalte Marinus Sørensen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Vederlag til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Ejstrup, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af Tiltalte, dels af det Offenlige.

I Henhold til de i Dommen i saa Henseende anførte Grunde maa det billiges, at Tiltalte for sit Forhold med Hensyn til Cyklen er anset efter Straffelovens § 228. For sit Forhold overfor Eva Mouridsen og for sit Forhold overfor Emma Oline Pedersen vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 185. Den af Tiltalte efter de nævnte Straffebestemmelser, jfr den midlertidige Straffelovs § 13, forskyldte Straf findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage, og med denne Ændring i Straffetiden vil Dommen herefter kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 80 Dage. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Marinus Sørensen til Højesteretssagfører Martensen-Larsen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Marinus Sørensen, der er født den 11 Marts 1900 og ikke ses tidligere at have været tiltalt eller straffet, ved 3 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 10 December 1924 sat under Tiltale til at lide Straf:

A

Efter Straffelovens § 185 for Krænkelser af Blufærdigheden ved uterligt Forhold ved en Dag i September 1924, formentlig den 24 eller 25 paa Varde—Ribe Landevej, hvor han tilfældigt traf Pigebarnet Eva Mouridsen, født 22 August 1910, idet han paa Cykle indhentede hende, der cyklede sammen med to andre Børn, at have i uterlig Hensigt forevist hende et Blad i en Lommebog, hvorpaa han havde skrevet forskellige til kønlige Forhold sigtende Bemærkninger, bl a »Maa jeg kysse dig 25 Øre«, »Maa jeg se dine Bukser 25 Øre«.

B

Efter Straffelovens § 176, jfr § 174, for uterligt Forhold ved den 26 September 1924 paa Vejen fra Olufvad Kro til Varde, hvor han cyklede sammen med Pigebarnet Emma Oline Pedersen, født 12 September 1910, hvem han tilfældig havde truffet, at have i uterlig Hensigt formaaet hende til at sætte sig ved hans Side i Vejgrøften, derefter at have taget hende om Livet, sat hende paa sine Knæ og, da hun begyndte at græde, holdt sin Haand for hendes Mund.

C

Efter Straffelovens § 228 for simpelt Tyveri ved samme Dag som under B nævnt at have tilegnet sig en Gaardejer Christen Riber, Olufvad, tilhørende til 40 Kr vurderet Cykel, der stod frit fremme opad Stuehuset paa Bestjaalnes Gaard i Olufvad.

Ved Sagens Oplysninger, derunder Tiltaltes Forklaring, er det godtgjort, at han har udvist de i Anklageskriftet angivne Forhold under de sammesteds ommeldte nærmere Omstændigheder.

Med Hensyn til Forholdet under A har Tiltalte nærmere forklaret, at han, hvis Pigen havde sagt Ja til Spørgsmaalene, vilde have anmodet hende om at maatte beføle hendes Kønnde. Pigen, der efter sin Forklaring vel havde læst de paagældende Sætninger, men uden at have forstaaet Meningen med Tiltaltes Fremvisning af Bogen, blev imidlertid bange og cyklede videre med de to Børn uden at svare ham. Ved sin Hjemkomst fortalte hun straks det Passerede til sine Forældre, der har fremsat Begæring om Tiltale i denne Anledning. Det paagældende Forhold findes, forsaavidt angaar det sidstnævnte af de opskrevne Spørgsmaal, at maatte anses som en Overtrædelse af Straffelovens § 185.

Angaaende Forholdet under B har Tiltalte om Indholdet af sit Forsæt forklaret paa lignende Maade som under A. Han har benægtet at have villet øve Tvang mod Pigen ved at holde hende for Munden og forklaret, at han straks, da hun begyndte at græde, opgav sin Hensigt, men da han derefter hørte en Vogn komme, løb han bort efterladende sin Cykel. Idet denne Forklaring vil være at lægge til Grund, maa Tiltalte, hvis Forhold kun udgjorde et Forsøg paa den i Anklageskriftet

nævnte Forbrydelse, anses frivillig at være traadt tilbage fra dette, og der vil derfor ikke være at paalægge ham noget Ansvar herfor.

Den under C ommeldte Cykel brugte Tiltalte under Hjemkørslen til sine Forældres Hus i Jerne, hvor han boede; han henstillede den derefter ved et Hegn til Jærnbanen tæt udenfor Huset, og vil ikke have taget Bestemmelse om, hvorvidt han vilde bringe Cyklen tilbage til Ejerens 10 à 12 km derfra bortfjærnede Gaard. For dette Forhold, der maa betragtes som Tyveri, vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 228.

Den af Tiltalte forskyldte Straf findes i Medfør af midlertidig Lov 1 April 1911 § 13 at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Vederlag til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten 50 Kr.

Nr 377/1924. Sagfører **Weyhe** og Hustru **Camilla Weyhe** (Selv)
m o d

Højesteretssagfører **Otto Liebe** dels personlig dels i Forbindelse med Overretssagfører **S P Sørensen** paa Sagførerraadets Vegne (Ingen),

betræffende Spørgsmaalet om Sagførerraadet har gjort sig skyldig i et til Erstatning forpligtende Forhold overfor Appellanten.

Vestre Landsrets Dom af 6 November 1924: Denne Sag afvises. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne, Sagfører Weyhe og Hustru Camilla Weyhe, En for Begge og Begge for En, til de Sagsøgte, Højesteretssagfører Otto Liebe og Sagførerraadet 50 Kr med Halvdelen til hver. De idømte Sagsomkostninger udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Med Bemærkning, at der ikke i Retsplejelovens § 244 har været Hjemmel for at anlægge Sagen udenfor den Retskreds, hvor Beslutningen om Suspensionen er taget og Sagførerbladet er udkommet, og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil denne være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. De for Landsretten idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved en af Sagførerraadet den 1 September 1922 i Henhold til Retsplejelovens § 145 taget Beslutning blev Sagsøgeren, Sagfører Weyhe af Rødkjærsgade, suspenderet fra Sagførervirksomheden i et Tidsrum af et Aar. Denne Beslutning blev ved Vestre Landsrets Kendelse af 30 s M ophævet som værende uden Hjemmel i nævnte Lovbestemmelse, og i det Oktober s A udkomne Numer af »Sagførerbladet, Medlemsblad for det danske Sagførersamfund, officielt Organ for Sagførerraadet« blev disse Afgørelser aftrykt i en redaktionel Artikel tilligemed Udskrifter af en til Grund for vedkommende Beslutning liggende Underrets- og Landsretsdøm over Sagsøgeren og hans Hustru, Sagsøgerinden, Camilla Weyhe af Rødkjærsgade for Betleri.

Sagsøgeren, der i Sagførerraadets Beslutning og i Bladartiklen fandt dels et ulovligt Indgreb i hans Erhvervsvirksomhed dels en Krænkelse af hans og hans Hustrus Privatliv, har derefter under nærværende ved Landsretten forberedte Sag i Forening med Sagsøgerinden søgt Højesteretssagfører Otto Liebe i København og Overretssagfører S P Sørensen i Viborg, idet de har nedlagt Paastand om, at »Retsplejelovens Kapitel 15, specielt Sagførerraadsinstitutionen, underkendes og annulleres,« at Liebe som Formand for Sagførerraadet personlig tilpligtes at betale Sagsøgerne en Erstatning af 5000 Kr, og at Liebe dels personlig og dels som Sagførerraadets Formand paa dettes Vegne tilpligtes at betale i Erstatning til Sagsøgeren 15 000 Kr og til Sagsøgerinden 10 000 Kr. Overfor S P Sørensen, der er indstævnet som Medlem af Sagførerraadet, er ingen Paastand nedlagt.

De Sagsøgte har paastaet Sagen afvist som anlagt ved urette Værneting.

Da Sagførerraadet, der maa antages at være indstævnet paa Sagførersamfundets Vegne, efter det Oplyste har Hovedforretningslokale i København, hvor ogsaa Højesteretssagfører Liebe har Bopæl, er Retskredsen for Viborg Købstad m v ikke anvendelig som Hjemting. For saa vidt Sagsøgerne fremdeles har anset Reglen i Retsplejelovens § 244 for anvendelig, bemærkes, at Sagførerbladet udgives i København, og at det Møde i Sagførerraadet, hvorpaa Beslutningen om Suspensionen blev fattet, afholdtes sammesteds. Da Sagsøgerens Virksomhed som procederende Sagfører imidlertid ikke er saaledes stedfæstet til ovennævnte Retskreds, hvori hans Kontor i Rødkjærsgade er beliggende, at Retskrænkelsen eller Skadetilføjelsen kan siges at være foregaaet der, vil der allerede af denne Grund ikke kunne gives dem Medhold i den nævnte Opfattelse. Herefter og da Overretssagfører Sørensen, der har Hjemting i Viborg, ikke ses personlig at være gjort til Part i Sagen, har Sagsøgerne savnet Føje til at indbringe Sagen her for Retten, og den vil følgelig være at afvise.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne in solidum have at godtgøre de Sagsøgte med 50 Kr med Halvdelen til hver.

Fredag den 17 April.

Nr 149/1924. **Lager- og Pakhusarbejdernes Forbund** og **Formanden** for samme Forbund, **Robert Nielsen** (Harboe)

mod

Firmaet **Kongelig Hof-Eddikebryggeri, Edvard Arnhof's Eftf** ved **Vald Hey** og **Svend Aage Andersen** (Henriques),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningsansvar overfor Indstævnte for retstridige Pressemeddelelser.

Forbud nedlagt af Københavns Byrets Fogedafdeling den 28 Marts 1924: — — — Thi blev for Rekvisitus under Forbehold af enhver lovlig Ret ankyndt Rettens Forbud mod, at Rekvisitus giver offentlig Meddelelse om, hvem der er beskæftiget som Arbejdere hos Rekvirenterne samt om saadanne Arbejders Navne og Adresse. — — —

Østre Landsrets Dom af 30 April 1924: Det ovennævnte Forbud bør som lovlig gjort og forfulgt ved Magt at stande, og bør de Sagsøgte, Lager- og Pakhusarbejdernes Forbund og Formanden for samme Forbund Robert Nielsen En for Begge og Begge for En til Sagsøgerne, Firmaet Kongelig Hof-Eddikebryggeri Edvard Arnhof's Eftf ved Vald Hey og Svend Aage Andersen, betale 1000 Kr og Sagens Omkostninger med 250 Kr. Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Lager- og Pakhusarbejdernes Forbund og Formanden for samme Forbund Robert Nielsen, En for Begge og Begge for En, til Indstævnte, Firmaet Kongelig Hof-Eddikebryggeri Edvard Arnhof's Eftf ved Vald Hey og Svend Aage Andersen, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Dagbladet »Socialdemokraten« for den 19 Marts d A fandtes indrykket en Artikel med Overskrift »Strejke« underskrevet »Lager- og Pakhusarb Forbund Robert Nielsen«, indeholdende Meddelelse om, at Forbundet havde standset Arbejdet hos kgl Hofeddikebrygger Arnhof's Eftf, fordi Firmaets Indehavere havde nægtet at underskrive Overenskomst med Forbundet; det hedder videre i Artiklen, at enhver der tog Arbejde hos Firmaet vilde blive betragtet som Skruebrækker og behandlet derefter.

I en Meddelelse af 20 s M i samme Blad gentoges ovennævnte Trusel. I en Artikel i samme Blad den 21 s M, ligeledes underskrevet »Lager- og Pakhusarb Forbund Robert Nielsen« oplyses det, »at Bogholderen i Firmaet, Viktualiehandler M Ditlevsen, Aaboulevarden Nr 9, slider hæderligt i det for at hjælpe Eddikebryggeren ud af den Klemme, han selv har bragt sig i«. I en Artikel i samme Blad for den 23 s M, underskrevet som de andre, oplyses det, at der er faldet lidt mere Ro over Hr Ditlevsen, men at der har meldt sig en »anden Hædersmand, Indehaver af Brødudsalget i Husvildebarakkerne Amager Fælledvej 167 Christian Nielsen, som Haandlanger for Firmaet«, og at »Chr Nielsen bistaas i sin lumpne Gerning af den 75-aarige Husejer Nielsen, Sverrigsgade 19, Amager — — —«.

Endelig meddeles det i en Artikel i Bladet for den 25 s M, at Husejer Nielsen er ophørt med sit Arbejde i Firmaet, men at Chr Nielsen »fortsætter sin malpropre Virksomhed«.

Paa Firmaets Foranledning blev der af Københavns Byrets Fogedafdeling den 28 s M nedlagt Forbud for Forbundets ovennævnte Formand mod, at han giver offentlig Meddelelse om, hvem der er beskæftiget som Arbejdere hos Rekvirenterne samt om saadanne Arbejderes Navne og Adresser.

Under denne Sag paastaar Sagsøgerne Firmaet Kongelig Hof-Eddikebryggeri Edvard Arnhof's Eftf ved Vald Hey og Svend Aage Andersen, der ikke er Medlemmer af nogen Organisation, det nedlagte Forbud stadfæstet som lovlig gjort og forfulgt og de Sagsøgte Lager- og Pakhusarbejdernes Forbund og Formanden for samme Forbund Robert Nielsen dømt til in solidum i Erstatning at betale 3000 Kr, idet det til Støtte for denne Paastand anføres, at Firmaet ved de fornævnte Avisartikler er blevet hindret i at faa den fornødne Arbejdskraft og derved har lidt et stort Tab.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet det gøres gældende, at Strejken og de omhandlede Artikler er lovlige, at det er lovligt og kutymemæssigt at betegne Arbejdere, der arbejder under saadanne Forhold, som Skruebrækkere, og at Sagsøgerne intet Tab har lidt, idet Firmaet stadig har haft den samme Arbejdsstyrke som før Strejken.

Da Offenliggørelsen af de paagældende Arbejderes Navne og Adresser maa anses som retsstridig ikke blot i Forhold til Arbejderne, men ogsaa i Forhold til Sagsøgerne, der derved hindres i at skaffe sig ny Arbejdskraft, vil Forbudet overensstemmende med Sagsøgernes Paastand være at stadfæste, hvorhos de Sagsøgte, da det maa anses godtgjort, at Sagsøgerne ved Offenliggørelsen af deres Arbejderes Navne

har mistet nogle af disse, og det efter det Oplyste ikke kan betvivles, at deres Virksomhed i nogen Grad er blevet hæmmet ved, at andre Arbejdere af samme Grund har undladt at melde sig, vil have at betale en Erstatning, der passende vil kunne bestemmes til 1000 Kr.

De Sagsøgte vil endvidere have at betale Sagens Omkostninger med 250 Kr.

Nr 148/1924. Grosserer **Harry Schacke** (Bang)
 mod

Finansministeren paa Statskassens Vegne
 (d kst Kammeradvokat),

betræffende Beregningen af Appellantens Formueskat.

Østre Landsrets Dom af 30 April 1924: Sagsøgte, Finansministeren paa Statskassens Vegne, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Grosserer Harry Schacke, i denne Sag fri at være. I Salær til den konstituerede Kammeradvokat betaler Grosserer Harry Schacke 150 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Da de en Person paalignede, men endnu ikke forfaldne Skatter efter almindelig Sprogbrug ikke betegnes som og heller ikke kan stilles i Klasse med ham paahvilende Gæld, maa det billiges, at Finansministeriet er frifundet. Det skal herved yderligere bemærkes, at § 13 i Lov Nr 149 af 10 April 1922 er enslydende med § 13 i den tidligere Statsskattelov Nr 144 af 8 Juni 1912, og at denne § af Skattemyndighederne altid er forstaaet som ikke indeholdende Hjemmel for at fradrage uforfaldne Skatter ved Beregningen af den skattepligtige Formue.

Dommen vil herefter i det Hele kunne stadfæstes.

Appellanten findes derhos at burde betale Salær for Højesteret til den konstituerede Kammeradvokat som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer Harry Schacke, til den konstituerede Kammeradvokat 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I en den 15 Februar 1924 truffet Afgørelse angaaende den af Sagsøgeren, Grosserer Harry Schacke af Vedbæk, for Skatteaaret 1923/24 afgivet Opgørelse angaaende sin Indkomst og Formue har Landsoverskatteraadet bl a udtalt, at der savnes Hjemmel til ved Opgørelsen af den skattepligtige Formue at fradrage endnu ikke forfaldne Skatter.

Idet Grosserer Schacke har gjort gældende, at denne Afgørelse er urigtig ifølge § 13 a i Lov Nr 149 af 10 April 1922 om Indkomst- og Formueskat til Staten eller i hvert Fald ifølge Lovens Grundsætninger, har han under denne Sag paastaet Sagsøgte, Finansministeren paa Statskassens Vegne, kendt pligtig at anerkende, at han er berettiget til i Opgørelsen af sin skattepligtige Formue pr 1 Januar 1923 for Skatteaaret 1923—24 at fradrage følgende ham paalignede Skatter:

Statsskat for Tiden 1 Oktober 1922 til 31 Marts 1923,

Kommuneskat for Januar Kvartal 1923,

Erhvervsskat for Tiden 1 Oktober 1922 til 31 Marts 1923, subsidiært dog saaledes, at Fradragene for Kommuneskat og Erhvervsskat kun beregnes henholdsvis for Januar Maaned 1923 og for Tiden 1 Oktober 1922—31 Januar 1923.

Sagsøgte har ved den konstituerede Kammeradvokat procederet til Frifindelse.

Til Støtte for sin Paastand har Grosserer Schacke henvist til, at det i den ovennævnte Skattelovs § 13 a er udtalt, at der ved Beregningen af den skattepligtige Formue bliver at fradrage i den samlede Aktivmasse den skattepligtiges Gæld, idet han har gjort gældende, at det maa være en Følge heraf, at den Skat, der var paalignet ved Formueopgivelsen den 1 Januar, kan fradrages Aktivmassen, selv om den ikke var forfalden.

Heri kan der dog ikke gives Grosserer Schacke Medhold. Ifølge almindelig retlig Sprogbrug omfatter Udtrykket Gæld ikke den en Person ifølge offentlig retsligt Grundlag paahvilende Pligt til Ydelse af personlige Skatter, og der savnes Hjemmel til at antage, at Udtrykket i Skattelovens § 13 a skulde være benyttet i en videre Betydning end den almindelige, idet tværtimod Forskriften i § 13 b om Fradrag af periodiske Ydelser tyder paa et endnu snævrere Omraade for Udtrykket. Den Omstændighed, at Skattepligtens Omfang gennem Skatteligningen er fikseret for et bestemt Tidsrum, kan ikke gøre nogen Forandring heri, og da der heller ikke kan søges nogen Støtte for Grosserer Schackes Paastand deri, at Skatterne, naar de er forfaldne, sædvanmæssig antages at kunne fradrages Formuen, vil Sagsøgte i Overensstemmelse med sin Paastand være at frifinde.

Grosserer Schacke findes derhos at burde betale i Salær til den konstituerede Kammeradvokat 150 Kr.

Mandag den 20 April.

Nr 30/1925.

Rigsadvokaten
mod

Jens Christian Christensen og Elisabeth Christensen, f Kristensen
(David),

der tiltales for Mælkeforfalskning.

Vestre Landsrets Dom af 12 Januar 1925: Tiltalte Jens Peter Jensen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Tiltalte Jens Christian Christensen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage. Tiltalte Elisabeth Christensen, født Kristensen, bør til Statskassen bøde 100 Kr. Saa udreder de to sidstnævnte Tiltalte og En for Begge og Begge for En Sagens Omkostninger for $\frac{3}{4}$'s Vedkommende, medens $\frac{1}{4}$ af disse udredes af det Offenlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af de Tiltalte Jens Christian Christensen og Elisabeth Christensen, dels af det Offenlige for de nævnte Tiltaltes Vedkommende.

I Henhold til de i Dommen for de nævnte to Tiltaltes Vedkommende anførte Grunde vil den, forsaavidt den er paaanket, være at stadfæste, dog at Tiltalte Jens Christensen findes tillige at burde dømmes til at betale Tørring Andelsmejeri en Erstatning af 550 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Jens Christian Christensen bør til Tørring Andelsmejeri betale en Erstatning af 550 Kroner. Iøvrigt bør Landsrettens Dom saavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler nævnte Tiltalte og Tiltalte Elisabeth Christensen, f Kristensen, En for Begge og Begge for En, til Højesteretssagfører David 150 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Jens Christian Christensen, dennes Hustru Elisabeth, født Kristensen, og Jens Peter Jensen, ved 3 jyske Statsadvokatur's Anklageskrifter af 31 Juli 1924 sat under Tiltale saaledes:

Jens Christian Christensen til at lide Straf efter Straffelovens § 278, 1 Stk, for Overtrædelse af Lov Nr 108 af 18 April 1910 § 5, 1 Stk for

paa Søn- og Helligdage i Tiden fra Forsommeren 1918 til i Oktober Maaned 1923 at have ved Iblanding af Skummetmælk forfalsket den af ham i Egenskab af Andelshaver til Tørring Andelsmejeri pr Tørring Station leverede Mælk, i Begyndelsen ikke saa ofte og ved Iblanding antagelig af ca 4 à 5 kg pr Gang, senere oftere, det sidste Aarstid, bortset fra Tiden fra den 4 til 30 Juni 1923, saa godt som hver Søn- og Helligdag og ved Iblanding antagelig af ca 10 kg pr Gang.

Elisabeth Christensen, født Kristensen, til at lide Straf efter Straffelovens § 278, 1 Stk for Overtrædelse af Lov Nr 108 af 18 April 1910 § 5, 1 Stk, for gennem flere Aar indtil i Oktober Maaned 1923 at have forfalsket den af hendes fornævnte Mand i Egenskab af Andelshaver til Tørring Andelsmejeri pr Tørring Station leverede Mælk ved oftere at have ladet skumme Fløde af Mælken, og

Jens Peter Jensen til at lide Straf efter Straffelovens § 146, jfr § 52, 3 Pkt. — — —

Tiltalte Christensen er født den 28 Maj 1890, hans medtiltalte Hustru den 21 Maj 1895 og Tiltalte Jensen den 16 Juni 1886. Ingen af dem ses tidligere at have været tiltalt eller straffet.

Efter at Bestyreren af Tørring Andelsmejeri, hvortil Tiltalte Christensen som Andelshaver leverede Mælken fra sin af ca 10 Køer bestaaende Besætning, havde fattet Mistanke om, at denne Mælk blev forfalsket, udtog han fra 5 August til 23 September 1923 ialt 9 Prøver af Mælken, og da disse Prøver for 5 Søndage udviste et Procentindhold af Fløde (Fedt) fra 3,3 til 3,8, medens Prøverne for 4 Hverdage udviste et Procentindhold fra 4,7 til 5,1 samtidig med, at der paa Søndagene var indvejet fra 20 til 30 Pund mere Mælk end paa Hverdagene, lod han den sidst udtagne Prøve analysere paa en Landbrugsskoles Laboratorium med det Udfald, at Laboratoriet under Hensyn til Prøvens Indhold af Fedt, Tørstof og fedtfrit Tørstof erklærede den for at være forsætlig forringet ved Borttagning af Fløde eller Iblanding af ca 15 pCt Skummetmælk. Da Tiltalte Christensen overfor Mejeriets Bestyrelse nægtede at kunne give Oplysning om Aarsagen til disse Forhold, og Bestyrelsen derefter havde foranlediget en offentlig Undersøgelse indledt, afæskedes der den 11 Januar f A Christensen Forklaring af en Betjent i Statspolitiet. Foreholdt den mod ham rejste Mistanke indrømmede han i længere Tid, formentlig fra 1919 eller 1920 at have forfalsket Mælken ved Iblanding af Skummetmælk, i Begyndelsen ikke saa ofte og ved Iblanding af kun ca 4—5 kg ad Gangen, senere oftere og i det sidste Aar saa godt som hver Søn- og Helligdag ved Iblanding af ca 10 kg ad Gangen, idet han nærmere forklarede at have foretaget Iblanding om Aftenen samtidig med, at han gav Kalvene af den om Morgen fra Mejeriet modtagne skummede Mælk. Han gentog umiddelbart efter denne Forklaring for Politimesteren, og efter at der samme Dags Aften paa hans Bopæl i hans Hustrus Overværelse var foreholdt ham, at hans Forfalskning efter en Mælkekusks og Mejeribestyrerens Forklaringer antagelig var begyndt allerede i Forsommeren 1918, havde han intet herimod at indvende. Under det 3 Dage senere over ham inden Retten afholdte Forhør erklærede Tiltalte imidlertid kun at have forklaret som anført, fordi han havde frygtet for ellers at ville blive anholdt, og han har siden fast-

holdt ikke at være skyldig i det ham paasigtede Forhold. Rigtigheden af den af Tiltalte først afgivne Forklaring findes imidlertid væsentlig bestyrket ved de øvrigt foreliggende Oplysninger. I saa Henseende kan der vel efter andre under Sagen tilvejebragte sagkyndige Udtalelser ikke tillægges fornævnte Laboratorieanalyse nogen Vægt, idet der ikke kan antages at have været noget Misforhold til Stede mellem de i Mælkeprøven indeholdte Fedt- og Tørstoffer, men det fremgaar af en Opgørelse over Vægten af den af Tiltalte fra 19 November 1922 til 7 Oktober 1923 leverede Mælk, at der stedse paa Søn- og Helligdage er leveret mere Mælk end ellers gennemsnitlig, godt 20 Pund ad Gangen, uden at dette, som af Tiltalte anført, kan forklares ved senere Malkning paa de nævnte Dage, idet de ligeledes foreliggende Opgørelser over den paa de paafølgende Hverdage leverede Mælk ikke udviser nogen Nedgang i dennes Kvantum. Det bemærkes herved, at der paa Søn- og Helligdage ikke foretoges Kontrolprøver af Mælkens Fedtindhold, hvilket maa antages at have været ret almindelig bekendt. Da derhos Tiltaltes Forklaring om Grunden til hans urigtige Tilstaelse efter alt Foreliggende er usandsynlig, findes det at maatte statuere, at han har gjort sig skyldig i det i Anklageskriftet ommeldte Forhold under de sammesteds angivne nærmere Omstændigheder.

Tiltalte Elisabet Christensen, født Kristensen, har efter sin med det øvrigt Oplyste stemmende Forklaring nogle Gange i det i Anklageskriftet nævnte Tidsrum ladet Tjenestepigen paa Gaarden til Husholdningsbrug skumme noget af den i Transportspanden til Aflevering til Mejeriet hensatte Mælk. Forsaavidt hun har forklaret ikke at have haft Forstaaelse af det ulovlige heri, forinden hun en Gang af sin Mands Moder blev gjort opmærksom derpaa, hvorefter hun straks ophørte, kan der ikke tages Hensyn hertil.

For deres udviste Forhold vil de nævnte Tiltalte herefter være at anse, Christensen i Medfør af Lov Nr 108 af 18 April 1910 § 5, 1 Stk, efter Straffelovens § 278, 1 Stk, med en Straf, der under Hensyn til midlertidig Lov af 1 April 1911 § 13, findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage, og Elisabet Christensen efter Lov Nr 108 af 18 April 1910 § 5, 2 Stk, med en Straf, der findes at kunne bestemmes til en Bøde til Statskassen af 100 Kr.

Under Sagen er nedlagt Paastand om, at de Tiltalte tilpligtes at udrede i Erstatning til Andelsmejeriet, Christensen 550 Kr og hans Hustru 137 Kr 50 Øre, men der findes ikke at være tilvejebragt saadanne nærmere Oplysninger om det Mejeriet tilføjede Tabs Størrelse, at disse Paastande kan tages under Paakendelse.

Den mod Tiltalte Jensen rejste Sigtelse gaar nærmere ud paa, at

De Tiltalte Jens Christian Christensen og Elisabet Christensen vil in solidum have at udrede Sagens Omkostninger med $\frac{3}{4}$, medens disse for $\frac{1}{4}$'s Vedkommende vil være at udrede af det Offentlige, hvorved bemærkes, at samtlige Tiltalte selv har sørget for deres Forsvar for Landsretten.

Tirsdag den 21 April.

Nr 180/1924. Blikkenslager **D Buch** (Liebe efter Ordre)
mod

Randers Andelsboligforening (Meyer),

betræffende Opgørelse af Parternes Mellemværende efter et Engagementsforhold.

Vestre Landsrets Dom af 15 April 1924: Sagsøgte, Blikkenslager D Buch, bør til Sagsøgerne, Randers Andelsboligforening, betale 2691 Kr 73 Øre og stille et i Folkebanken i Randers paa Konto Randers Andelsboligforening v D Buch indestaaende Beløb, 2061 Kr 88 Øre med paaløbne Renter, til Disposition for Sagsøgerne. Derimod bør Sagsøgerne for Tiltale af Sagsøgte i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne 400 Kr. Det Idømte at udrede og Dommen i det Hele at efterkomme inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten nedlagt Paastand om, at han frifindes for Boligforeningens Tiltale, og at Foreningen dømmes til at betale ham 3623 Kroner 87 Øre med Renter, medens Foreningen paastaar dels Frifindelse for Appellantens Krav, dels Appellanten dømt til Betaling af 2391 Kroner 73 Øre med Renter, hvortil den har nedsat det den ved Dommen tilkendte Beløb.

Med Hensyn til det i Dommen under Nr 1 nævnte Beløb af 1717 Kroner 13 Øre maa det billiges, at Appellanten er tilpligtet at tilsvare Foreningen dette Beløb, idet han ikke kan anses at have haft fornøden Bemyndigelse fra Foreningen til at disponere derover som sket. Hvad dernæst angaar de i Dommen under Nr 2 og 3 omhandlede Beløb ialt 843 Kroner maa der efter det Oplyste gaas ud fra, at Hovedskov af økonomiske Grunde var ude af Stand til at fuldføre sin Del af Entreprisen, og at det derfor har været nødvendigt for Appellanten uanset de i Dommen nævnte to Transporter at udbetale Hovedskov de til Arbejdets Fuldførelse fornødne Beløb. Appellanten findes herefter ikke at være pligtig at tilsvare Foreningen det heromhandlede Beløb. Hvad endelig angaar Appellantens Modkrav er dette i Henhold til de i Dommen i saa Henseende anførte Grunde med Rette fundet ubeføjet. Herefter vil Appellanten være at dømme til Betaling af 2391 Kroner 73 Øre med Fradrag af 843 Kroner eller 1548 Kroner 73 Øre med Renter, medens Foreningen vil være at frifinde for Appellantens Tiltale.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger for Landsretten vil Landsrettens Dom kunne stadfæstes. Sagens Omkostninger for Højesteret vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Randers Andelsboligforening, bør for Tiltale af Appellanten, Blikkenslager D Buch, i denne Sag fri at være. Appellanten bør til Indstævnte betale 1548 Kroner 73 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 29 November 1923, til Betalings sker og Sagens Omkostninger for Landsretten med 400 Kroner. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. Der tillægges Højesteretssagfører Liebe i Salær for Højesteret 200 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Det Indstævnte Tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerne, Randers Andelsboligforening i Randers, søgt Sagsøgte, Blikkenslager D Buch sammesteds, der indtil den 7 August f A var Foreningens Formand,

1. for uberettiget at have disponeret over et Beløb paa 1717 Kr 13 Øre
2. for at have paadraget Foreningen Erstatningsforpligtelse overfor Firmaet Ohlsen & Ahlmann A/S, Randers, paa 285 » 00 »
3. og overfor Firmaet S C Sørensen, Randers, paa .. 558 » 00 »
4. i Anledning af, at der ved hans Fratræden fandtes en Kassedifference paa 126 » 60 »
og
5. for Undladelse af at føre til Indtægt et Lejebeløb paa 5 » 00 »

til Betaling af ialt.... 2691 Kr 73 Øre samt til at stille et i Folkebanken i Randers paa Konto Randers Andelsboligforening v D Buch indestaaende Beløb 2061 Kr 88 Øre med paa-løbne Renter til Disposition for Sagsøgerne.

Sagsøgte, der af de under 1—5 anførte Poster anerkender at skyldte ialt 176 Kr 13 Øre, nemlig 44 Kr 53 Øre under Post 1 og de under 4 og 5 anførte Beløb, og ikke har bestridt Rigtigheden af Sagsøgernes Krav paa det i Folkebanken indestaaende Beløb 2061 Kr 88 Øre, som han kun vil have tilbageholdt til eventuel Modregning, har fremsat et Modkrav for tilgodehavende Løn paa 3500 Kr og herefter paastaet sig frifundet og Sagsøgerne dømt til at betale ham 1261 Kr 99 Øre tilligemed Renter 5 pCt p a fra den 29 December 1923, medens Modkravets Rigtighed bestrides af Sagsøgerne.

Leverandørerne til Sagsøgernes Byggeforetagender fik ikke deres Tilgodehavender i rette Tid og havde derfor Krav paa Renter. Efter at

Sagsøgte af Kreditorerne har faaet Saldokvittering for Modtagelsen alene af Hovedbeløbene, har han af Sagsøgernes Midler tilbageholdt et til Renterne svarende Beløb og for en Del anvendt Pengene til Dækning af Udgifterne ved Afholdelse af en Festlighed for Leverandørerne og til nogle Honorarer, hvilke Udgifter Sagsøgerne vil lade passere; medens Resten — de under Post 1 anførte 1717 Kr 13 Øre — er brugt til Repræsentationsudgifter, Rejser m m, alt uden dertil af Foreningen givet Bemyndigelse. Til Støtte for sin Frifindelsespaastand i foromhandlede Henseende gør Sagsøgte gældende, at Beløbet ikke kunde anses for at tilhøre Foreningen, da det var tilvejebragt ved, at Kreditorerne paa hans Henvendelse var gaaet ind paa at frafalde deres Krav paa Renter og stille Beløbet til Raadighed for ham. Da Sagsøgte imidlertid ikke mod Sagsøgernes Benægtelse har godtgjort Rigtigheden heraf, maa der gives Sagsøgerne Medhold i, at Kravene paa de omhandlede Rentebeløb maa anses eftergivet til Fordel for dem som Skyldner, og at Sagsøgte derfor har været ubeføjet til at raade over Beløbene. Sagsøgte maa derfor være pligtig at tilbagebetale det ovennævnte Beløb.

Blikkenslager Hovedskov i Randers, der havde en Del Arbejde for Sagsøgerne i Entreprise, havde borttransporteret sit Tilgodehavende til de nævnte Firmaer Ohlsen & Ahlmann A/S og S C Sørensen, som havde givet Sagsøgerne behørig Meddelelse derom. Da Arbejdet var gaaet i Staa og Hovedskov ikke kunde fortsætte det, efter Sagsøgtes Anbringende paa Grund af Pengemangel, udbetalte Sagsøgte ham efterhaanden det Fornødne til Arbejdsløn uden nogen Aftale med Transporthaverne, saaledes at Hovedskovs Resttilgodehavende blev utilstrækkeligt til deres Dækning, og Foreningen har derefter dels udbetalt, dels deponeret til eventuel Udbetaling de ovenfor henholdsvis under Posterne 2 og 3 anførte Beløb. Sagsøgte vil have været i den Formening, at han var berettiget til saaledes at lade Arbejdet fuldføre, og gør til Støtte for sin Frifindelsespaastand gældende, at han har handlet paa Foreningens Vegne og efter bedste Skøn, og derfor ikke kan drages personlig til Ansvar.

Selv afset fra, at Sagsøgte ikke mod Sagsøgernes Benægtelse har godtgjort, at det har været nødvendigt at foretage de til Hovedskov giorte Udbetalinger, for at denne kunde fuldføre det af ham paatagne Arbejde, har Sagsøgte, der ikke ses at have hævet den med Hovedskov indgaaede Kontrakt, ikke være beføjet til paa Boligforeningens Vegne at fortsætte med Udbetalingerne til ham uden forinden at træffe Aftale med Transporthaverne om Ordningen af Forholdet til Hovedskov. Boligforeningen maa derfor være pligtig at betale Transporthaverne de heromhandlede Beløb og Sagsøgte være pligtig at godtgøre Sagsøgerne disse.

Færdig fra Trykkeriet den 13 Maj 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — Bredgade 32.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 8.

Tirsdag den 21 April.

Sit Modkrav støtter Sagsøgte paa, at han i 1921 er blevet antaget som Forretningsfører for Sagsøgerne med en Løn, der for Aaret indtil 1 April 1922 blev bestemt til 7000 Kr og for det følgende Aar til 6000 Kr, at han ved uden nærmere Aftale at fungere videre efter 1 April 1923 maa anses antaget paany for Aaret til 1 April 1924 for samme Løn, som det foregaaende Aar, at han i August Maaned f A, Dagen efter sin Fratræden som Formand, der skete, efter at der paa en Generalforsamling var valgt en ny Bestyrelse, er blevet bortvist fra sin Stilling, og at han derfor har Krav paa Restløn for Tiden fra 1 September 1923 til 1 April 1924, 3500 Kr. Under Henviisning til, at det af Bestyrelsens Forhandlingsprotokol kun fremgaar, at Lønnen er fastsat som fornævnt, og at den der betegnes Formandens Løn, har Sagsøgerne gjort gældende, at Sagsøgte ikke er særlig antaget som Forretningsfører for Selskabet, men har udøvet sin Virksomhed for dette som dets Formand og ogsaa kun i denne Egenskab har modtaget Løn. Da nu Sagsøgte ikke har godtgjort særlig at være antaget som Forretningsfører, maa denne Fremstilling af Sagsøgerne lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse, og idet der ikke kan antages at tilkomme ham noget Krav paa Løn efter det Tidspunkt, han er fratraadt som Formand, maa hans Modkrav anses at være ubeføjet.

Sagsøgte vil herefter være at dømme efter den af Sagsøgerne nedlagte Paastand, hvorimod Sagsøgerne vil være at frifinde for Sagsøgtes Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 400 Kr.

og derefter 6 pCt p a, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Indstævnte til Sagsøgerne 350 Kr. Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse.

Vestre Landsrets Dom af 27 Juni 1924: Appellanten, Proprietær N Andersen, bør for Tiltale af de Indstævnte, Hjørring Amts Andels Kartoffelmefabriker i Likvidation, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger for begge Retter betaler de Indstævnte til Appellanten 350 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Landsretsdommen anførte Grunde vil denne Dom efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Hjørring Amts Andels-Kartoffelmefabriker i Likvidation, til Indstævnte, Proprietær N Andersen, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Eter at Indstævnte, Proprietær N Andersen af Skaarupgaard, ved egenhændig Underskrift paa to Tegningslister havde tegnet sig for Levering af 100 og 500 Tdr Kartoffler aarlig til Hjørring Amts Andels-Kartoffelmefabriker i Hjørring, blev han optaget som Andelshaver i Selskabet, efter hvis Vedtægter han hæftede solidarisk med de øvrige Andelshavere for Selskabets Forpligtelser, medens Andelshaverne indbyrdes hæftede i Forhold til det til aarlig Levering tegnede Antal Tønder Kartoffler. Andelsselskabet kom imidlertid i økonomiske Vanskeligheder, og paa to Generalforsamlinger, afholdte henholdsvis 15 og 31 Marts 1921 blev det vedtaget at likvidere, hvorefter der ved Cirkulære af 30 April 1921 hos samtlige Andelshavere blev opkrævet 10 Kr for hver tegnet Tønde Kartoffler, hvilket for Indstævntes Vedkommende udgjorde 6000 Kr, hvorfra dog blev draget den Indstævnte godskrevne Reservefond 753 Kr 43 Øre samt for leverede Kartoffler 2066 Kr 10 Øre, saaledes at Indstævnte ialt afkrævedes 3180 Kr 47 Øre. Da det senere viste sig nødvendigt yderligere at opkræve 3 Kr 75 Øre pr Tønde hos

Andelshaverne, blev Indstævnte ved Cirkulære af 1 Marts 1922 afkrævet 2250 Kr. Da Indstævnte derhos ikke fuldt ud havde opfyldt sin Leveringspligt for Kampagnen 1920—21, blev han ved Cirkulære af 26 April 1922 afkrævet 2 Kr 50 Øre pr ikke leveret Tønde i Henhold til Bestemmelse i Vedtægterne, dog at Beløbet paa Grund af Mellemregnskab nedsattes til 413 Kr 32 Øre. Indstævnte har ikke fuldt ud betalt de ham afkrævede Beløb, og ved Opgørelse af 15 September 1923 er hans Skyld til Selskabet pr 22 April 1922 opgjort til 1625 Kr.

Under nærværende Sag har Sagsøgerne, Hjørring Amts Andels-Karhoffmelfabriker i Likvidation i Hjørring paastaaet Indstævnte dømt til som Andelshaver i det ovennævnte Selskab at betale 1625 Kr tilligemed Renter heraf 7 pCt p a fra 15 Maj 1922 til 1 Maj 1923 og derefter 6 pCt p a, indtil Betaling sker. Indstævnte har paastaaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Indstævnte gjort gældende, at han som Andelshaver kun hæftede for Selskabets Forpligtelser i Forhold til en aarlig Levering af 500 Tønder, og den ham herefter paahvilende Del af Selskabets Gæld har han betalt. Han havde ganske vist tegnet sig for 100 Tdr til Fabriken i Dybvad og derefter i Aaret 1918 for 500 Tønder til Rivestationen i Kvissel, men den sidste Tegning skete med det Forbehold fra hans Side, at dermed bortfaldt den tidligere Tegning af 100 Tønder, saaledes at han ialt kun skulde levere 500 Tønder. Da Indstævnte desuagtet blev afkrævet en Levering af 600 Tønder, tilskrev han under 22 Januar 1921 Andelsselskabet, at han kun skulde levere 500 Tønder, og ved Sagsøgenes Skrivelse til Indstævnte af 1 Marts 1922 er hans Forpligtelser da ogsaa opgjort efter dette Antal Tønder, først senere har Sagsøgerne krævet hans Forpligtelser afgjort i Forhold til 600 Tønder.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at Indstævnte ved Tegningen af de 500 Tønder ikke paa selve Tegningslisten har anført, at den første Tegning dermed skulde bortfalde, eller ved Bemærkning paa Tegningslisten tilkendegivet, at han kun vilde levere 500 Tønder ialt. Indstævnte findes dernæst ikke mod Sagsøgenes Benægtelse at have godtgjort, at han overfor Andelsselskabets Bestyrelse har taget udtrykkeligt Forbehold om, at han kun vilde levere 500 Tønder ialt, og det findes i saa Henseende ikke at være af Betydning, at han den 22 Januar 1921, mere end to Aar efter Tegningens Foretagelse, udtaler, at han kun er gaaet med til at levere 500 Tønder. Ej heller vil der kunne lægges nogen Vægt paa, at Sagsøgerne, det likviderende Selskab, ikke straks har været klar over, at Indstævnte stod opført paa to Tegningslister, og derfor ved den nævnte Skrivelse af 1 Marts 1922 kun har taget Hensyn til den ene Tegning.

Indstævntes Frifindelsespaastand vil herefter ikke kunne tages til Følge, og han vil være at dømme i Overensstemmelse med den af Sagsøgerne derom nedlagte Paastand, idet han ikke har fremsat nogen Indsigelse mod den foretagne Opgørelses Rigtighed.

Sagens Omkostninger vil Indstævnte have at godtgøre Sagsøgerne med et Beløb, der bestemmes til 350 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Frederikshavn Købstad m v den 14 Februar 1924.

Efter alt det Foreliggende maa der gaas ud fra, at det ved Tegningen af Kartoffler til Rivestationen i Kvissel har været en bestemt Forudsætning fra Appellantens Side, at hans tidligere Tegning af 100 Tdr Kartoffler bortfaldt, saaledes at han ialt kun skulde levere 500 Tdr. Det maa derhos antages, at Foreningen er kommet til Kundskab om denne Appellantens Forudsætning og derfor burde have berigtiget den ældre Tegningsliste.

Herefter findes de Indstævnte ikke at kunne kræve Tilsvær af Appellanten i Forhold til mere end 500 Tdr, og Appellanten vil følgelig være at frifinde for de Indstævntes Tiltale.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes de Indstævnte at burde godtgøre Appellanten med 350 Kr.

Torsdag den 23 April.

Nr 254/1924. Andelsselskabet »Midtsønderjyllands Elektricitetsforsyning (Stein)

mod

Knud Bøjsen, Gram Sogneraad for Kastrup Skole, Andreas Rudolph, Peter Fabrin, S H Jørgensen, N Timmermann, Markus Thyssen, Karl Aagaard, Niels Lukassen, Simon Simonsen, H P Petersen, Carl Christesen, Niels Bork, Peter Langelund, Jens Lassen, Inger Jensen, Hans Thomsen, Chr L Christesen, P Bruun, P Christesen, Anton Dinesen, Anne Due, Søren Sørensen, A J Rosendahl, Peter Birk, Jens Keller, Erik Nørgaard, Anton Nygaard, Chr Ebsen, Jens Hansen, Jens Jensen, Anton Ebsen, Hans Frandsen, Søren Krab, A K Frost, E Lebeck, N A Lebeck, Anne Krab, M Wraa, Anne Kudsk, Hans Kudsk og Boi Sommerlund (Graae)

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt de Indstævnte er ophørt at være Medlemmer af det appellerende Selskab.

Søndre Landsrets Dom af 28 Juli 1924: Sagsøgerne, Knud Bøjsen, — — — kendes berettigede til at betragte sig som løste fra ethvert Medlemsforhold til de Sagsøgte, Andelsselskabet »Midtsønderjyllands Elektricitetsforsyning«, fra den 30 November 1923 at regne, saaledes at deres Mellemværende med Selskabet vil være at opgøre paa Grundlag af de da foreliggende Forhold, derunder de indtil da paa-

dragne Forpligtelser. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgerne med 400 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Søndre Landsret.

Efter de for Andelsselskabet »Midtsønderjyllands Elektricitetsforsyning« gældende Love maa der gaas ud fra, at de Indstævnte ikke har haft Ret til vilkaarligt at bringe deres Medlemsforhold til Selskabet til Ophør inden Udløbet af den i Lovens § 8 nævnte Frist. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Andelsselskabet at burde betale til de Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Andelsselskabet »Midtsønderjyllands Elektricitetsforsyning«, til de Indstævnte, Knud Bøjsen m fl, med 400 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Paa en den 22 Januar 1920 afholdt Generalforsamling stiftedes Andelsselskabet »Midtsønderjyllands Elektricitetsforsyning«, hvis Formaal ifølge Lovene var paa billigst mulig Maade at levere den fornødne Elektricitet til Andelshaverne. I Lovene hedder det dernæst bl a i

§ 6.

Den til Andelsselskabets Formaal nødvendige Kapital, skaffes til Veje ved et eller flere Laan, for hvilke samtlige Andelshavere hæfter solidarisk, En for Alle og Alle for En. — — — Denne Paragraf kan ikke forandres ved nogen Generalforsamlingsbeslutning, medmindre de Forpligtelser, der er indgaaet i Henhold til denne Paragraf, er fyldestgjorte.

§ 7.

Naar Anlægget er fuldt afdraget, tilhører Anlægget (Grund, Bygninger, Maskiner, Apparater, Ledninger og Maalere) Andelshaverne. — — —

§ 8.

Dersom nogen efter 28 Aars Forløb ønsker at udtræde af Selskabet, udbetales ham Halvdelen af det Beløb, han ejer i Anlægget. — — —

§ 12.

Husinstallationerne bekostes af Forbrugerne. — — — Der optages i den Anledning særskilte Laan til Husinstallationer, hvorfor Ejendomsbesidderne hæfter solidarisk udadtil. — — —

§ 14.

Dør en Andelshaver, overgaar hans Rettigheder og Forpligtelser til hans retmæssige Arvinger. Ved Ejendomsoverdragelse skal Sælgeren enten drage Omsorg for, at hans Rettigheder og Forpligtelser overfor Selskabet overdrages Køberen eller affinde sig med Andelsselskabet. Denne Paragraf kan ikke ændres ved nogen Generalforsamlingsbeslutning, medmindre de Forpligtelser, som er indgaaet i Henhold til denne Paragraf, er fyldestgjorte.

§ 15.

Paa den stiftende Generalforsamling vælges et Byggeudvalg, der — indtil Anlægget er fuldstændigt færdigt og taget i Brug — fungerer som Bestyrelse.

Bestyrelsen havde dernæst ifølge § 16 ubetinget Ret til at forpligte Selskabet, og endelig var ifølge § 19 Generalforsamlingen Selskabets højeste Myndighed.

I Aaret 1922 fremkom der fra Sagsøgerne Knud Bøjsen m fl af Kastrup, der alle i 1920 havde indmeldt sig som Andelshavere, et Andragende, hvori de, da der endnu ikke var indlagt Elektricitet i deres Ejendomme, anholdt om at maatte udtræde af Selskabet, men dette Andragende, der blev forelagt og behandlet paa en den 27 Juni s A afholdt Generalforsamling, blev afslaaet af denne.

Den 6 November 1922 besluttede Bestyrelsen at indkalde en Generalforsamling til Drøftelse af Spørgsmaalet om Udbygning af Ledningsnet og af Tilslutning til Sønderjyllands Højspændingsværk, og paa den derefter den 13 s M afholdte Generalforsamling vedtoges med 36 Stemmer mod 23 et af Jørgen Gram stillet Forslag, hvorefter man »endnu ikke ansaa Tidspunktet for inde til at udbygge i Selskabet og at vedtage Tilslutning til Højspændingsværket og stiller derfor Sagen i Bero foreløbig.«

Den 15 September 1923 tilskrev Sagsøgerne Selskabet, at de betragtede sig som løste fra Andelsforholdet allerede som Følge af, at de endnu ikke havde modtaget Tilbud om Levering af den fornødne Elektricitet, hvorhos de for det Tilfælde, at de ikke maatte blive anset berettigede til at betragte sig for løste, opsagde Forholdet til Ophør snarest muligt, i ethvert Fald 1 Januar 1924. De udbad sig endelig, hvis Selskabet mente at have noget Krav paa dem i Anledning af Udtrædelsen, snarest Meddelelse herom, ligesom de tilkendegav Selskabet, at dette ikke ved eventuelle nye Dispositioner maatte forpligte dem. Denne Skrivelse besvaredes under 18 s M af Bestyrelsen, der erklærede, at kun det samlede Repræsentantskab kunde bevilge en Udtrædelse. Paa en den 30 November 1923 afholdt Generalforsamling blev det tilkendegivet Sagsøgerne Bøjsen og Timmermann, som var tilstede og erklærede ikke at anse sig som Medlemmer, at man fremdeles ansaa Sagsø-

gerne som saadanne. De nævnte Sagsøgere forblev tilstede, men uden at disse eller andre af Sagsøgerne deltog i Forhandlingerne. Paa Generalforsamlingen vedtoges det at bemyndige Bestyrelsen til snarest, naar den maatte finde Vilkaarene forsvarlige, at udbygge Ledningsnet og Installationer, ligesom en Afstemning over, hvorvidt Selskabet skulde indtræde som Andelshaver i Højspændingsværket eller blot staa som Køber af Strøm herfra, fik det Udfald, at 35 stemte for det første Alternativ og 5 for det sidste.

Den 5 December s A indmeldte det indstævnte Selskab sig som Andelshaver i Højspændingsværket, hvilket meddeltes Sagsøgerne i Skrivelse af 7 s M med sluttelig Tilkendegivelse af, at disse ikke kunde anses for løste fra deres Forhold til Selskabet.

Sagsøgerne har derefter under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte, Midtsønderjyllands Elektricitetsforsyning, dømt til principalt at anerkende, at den af Sagsøgerne foretagne Indmeldelse i Selskabet er bortfaldet allerede fra Indmeldelsesdagen at regne, subsidiært at anerkende, at Sagsøgerne er løst fra ethvert Medlemsforhold fra den 1 Januar 1924 at regne eller ogsaa fra den 30 November 1923 at regne.

De Sagsøgte har procederet til Frifindelse.

Til Støtte for deres principale Paastand har Sagsøgerne anbragt, at det ved Indmeldelsen stiftede Kontraktforhold er misligholdt fra Selskabets Side. Ligesom der i den ved den foreløbige Tegning i Sommeren 1919 benyttede Tegningsliste trykte Tekst fandtes en Passus om »at faa dannet Selskabet saa hurtigt som muligt for ved Køb af Varer i Tyskland at udnytte den billige Markkurs«, saaledes var det ogsaa ved den endelige Tegning i 1920 en relevant Forudsætning for Interessenterne, at Selskabet hurtigst muligt opfyldte Selskabets Formaal: at levere den fornødne Elektricitet. Dette skete imidlertid ikke; Tiden gik hen, uden at man kom Formaalet nærmere, og efter den paa Generalforsamlingen den 13 November 1922 vedtagne Gramske Resolution var Forholdet i Virkeligheden det, at Andelshaverne end ikke vidste, om Selskabet skulde træde ud i Livet eller ikke. Da Forholdet derfor endnu i September 1923 var det, at Levering af Elektricitet ikke var sket, har Sagsøgerne været berettigede til at erklære sig for løst fra deres Forhold til Selskabet, og heraf følger atter, at de maa have Ret til at betragte sig som udtraadte fra Indmeldelsen at regne d v s uden Deltagelse i noget Gældsansvar.

Heri finder Retten imidlertid ikke at kunne give Sagsøgerne Medhold. Ganske bortset fra, at den ved den foreløbige Tegning benyttede trykte Blanket vedrørte et andet — ganske vist lignende — Selskab, er Forholdet iøvrigt det, at den billige Markkurs netop er blevet udnyttet, idet Materialer m v i sin Tid er blevet indkøbt i betydeligt Omfang. Men hertil kommer, at Selskabets Formaal ifølge de vedtagne Love er paa billigst mulig Maade at levere den fornødne Elektricitet. Dette maatte derfor med Rette blive Selskabets Hovedsynspunkt. Ligesom Bestyrelsen derfor, før man skred til de meget omfattende og kostelige Udbygningsarbejder m v maatte være baade berettiget og forpligtet til at afvente den Nedgang i de da gældende høje Konjunkturer og Arbejds lønninger, som med Føje kunde paaregnes, saaledes var det

ogsaa fra Bestyrelsens Side baade naturligt og beføjet, at den saa Tiden an for at prøve Muligheden af, at det betydelige Statstilskud til Elektrificering af de sønderjyske Landsdele, hvortil Planer i Mellemtiden var fremkommet, ogsaa kunde komme det sagsøgte Selskab til Gode. Der ses saaledes ikke fra Selskabets Side at foreligge nogen Misligholdelse i Forhold til Sagsøgerne.

Sagsøgerne har dernæst gjort gældende, at de, da Lovene ikke indeholder almindelige Regler om Andelshavernes Adgang til at udtræde af Selskabet, ifølge almindelige Retsgrundsætninger og Forholdets Natur maa have Ret til at udmelde sig af Selskabet, og at de derfor maa være løste fra ethvert Medlemsforhold fra 1 Januar 1924 i Henhold til den skete Opsigelse. Og da Selskabet ikke har besvaret den i Opsigelsen indeholdte Opfordring til Angivelse af mulige Krav paa de Opsigende (Sagsøgerne), gaar disse ud fra, at der ikke paahviler dem noget Gældsansvar.

Der maa nu ogsaa gives Sagsøgerne Medhold i, at der ikke i Selskabets Love findes nogen almindelig Regel om Udmeldelse, og at der navnlig ikke heller — som af det sagsøgte Selskab hævdet — af §§ 7, 8 og 14 eller andre Bestemmelser kan udledes nogen Bestemmelse, som med den i saa Henseende fornødne Klarhed udtaler, at Udtrædelse skal være udelukket i de første 28 Aar. Det er dernæst i al Almindelighed rigtigt, at Medlemmerne i et Andelsselskab — forudsat selvfølgelig, at ikke andet er vedtaget — med passende Varsel maa kunne udtræde, naar de opfylder deres Forpligtelser. Men Forudsætningen herfor maa paa den anden Side være den, at Udmeldelsen ikke finder Sted paa et Tidspunkt og i et Omfang, der vilde umuliggøre eller i ethvert Fald i væsentlig Grad vanskeliggøre Opnaaelsen af selve det Formaal, som de Opsigende ved deres Indtrædelse har givet Tilsagn om med deres Andel at støtte, og i Tillid til hvilken Støtte de forberedende Dispositioner er truffet og de indtil da paaløbne Udgifter er afholdt. Og da det økonomiske Grundlag og de økonomiske Forudsætninger, under hvilke Selskabet har paabegyndt sin Virken, vilde blive ganske forrykket ved Sagsøgernes Udtræden, idet langt de største Udgifter staar tilbage, før Selskabet kan paabegynde en normal Drift, skønnes Sagsøgerne ikke at have været berettigede til at udmelde sig som sket.

Sagsøgerne har endelig gjort gældende, at de maa have Ret til at betragte sig som løste fra deres Forhold til det indstævnte Selskab, efter at dette i Henhold til Generalforsamlingsbeslutningen af 30 November f A har indmeldt sig som Andelshaver i »Sønderjyllands Højspændingsværk«, hvis Formaal ifølge dets Loves § 2 er at udbygge og drive en Central i Aabenraa til Produktion af Elektricitet til Forsyning af sine Andelshavere i Sønderjylland, samt anden hermed i Forbindelse staaende Virksomhed, herunder Udbygning og Drift af sønderjyske Vandkraftanlæg og Samarbejde med andre Elektricitetsværker, og om hvis Tilvejebringelse af Anlægs- og Driftskapital det i Lovenes § 4 hedder, at den skaffes til Veje ved Optagelse af Laan, for hvis Forrentning og Amortisation Andelshaverne hæfter En for Alle og Alle for En overfor Laangiveren med Regres indbyrdes i Forhold til de for de enkelte Andelshavere i de sidste 3 Aar beregnede højeste Maksimalbelastninger.

I denne Betragtning finder Retten at maatte give Sagsøgerne Medhold. Det er under Sagen oplyst, at det indstævnte Selskab paa — om end noget byrdefuldere, saa dog — ikke urimelige Vilkaar kunde have erholdt den fornødne Elektricitet fra Højspændingsværket ved Køb fra dette, og det var saaledes ikke nødvendigt for Selskabet at indtræde som Andelshaver i Højspændingsværket, ved hvilket Skridt dets Interessenter blev draget ind under et Foretagende, hvis Formaal havde langt videre Rammer, og i hvilket der — dets Soliditet og sunde økonomiske Basis ganske uførtalt — i ethvert Fald rummedes Muligheder for et væsenlig mere omfattende Gældsansvar. Under saa forandrede Forhold maatte Sagsøgerne — da de ikke eller deres Repræsentanter har deltaget i Afstemningen paa Generalforsamlingen — med Føje kunne betragte sig som løst fra deres Forhold til Selskabet med Vedtagelsen af den paagældende Generalforsamlingsbeslutning, dog saaledes at deres Mellemværende med Selskabet vil være at opgøre paa Grundlag af de da foreliggende Forhold, derunder de indtil da paa- dragte Forpligtelser.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne efter Omstændighederne med 400 Kr.

Nr 316/1924. Fru Oda Karen Albertine Jørgensen (David)

m o d

Dyrlæge Karl Vilhelm Jørgensen (Selv),

betræffende Opløsning af Parternes Ægteskab.

Dom afsagt af Frederiksberg Birks Ret den 2 Maj 1924: Fornævnte Ægtefæller bør være separerede i Henseende til Bord og Seng. Manden betaler Bidrag til Hustruen efter Overøvrighedens Bestemmelse. Formuefællesskabet ophæves og Boet deles af Skifteretten. Sagens Omkostninger ophæves. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 4 Juli 1924: Den indankede Dom bør ved Magt at stande, dog at Appellanten, Dyrlæge Karl Vilhelm Jørgensen, ikke tilpligtes at betale Bidrag til Hustruens Underhold. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte, Fru Oda Karétt Albertine Jørgensen, til Appellanten med 300 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Medens Appellantinden paastaar Underrettsdommen stadfæstet, paastaar Indstævnte principalt Ægteskabet fuldstændig opløst, saaledes at han ikke tilpligtes at betale Bidrag til Appellantindens Underhold. Subsidiært paastaar Indstævnte Landsrettsdommen stadfæstet.

I Henhold til de i Landsrettsdommen anførte Grunde vil denne Dom være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 150 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden, Fru Oda Karen Albertine Jørgensen, til Indstævnte, Dyrlæge Karl Vilhelm Jørgensen, med 150 Kroner. Der tillægges Højesteretssagfører David i Salær for Højesteret 300 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Det Indstævnte Tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afslgelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ægtefællerne, Dyrlæge Jørgensen og Hustru, blev gift den 28 Oktober 1922. Efter nogle Maaneders Ægteskab opstod et daarligt Forhold mellem Ægtefællerne, som gav sig Udtryk i voldsomme Scener i Hjemmet, hvorunder Hustruen tilføjede Manden blodige Rifter i Ansigtet og sparkede ham i Skridtet, medens Manden har nægtet at have, som Hustruen paastaar, enten kværket eller paa anden Maade mishandlet hende, hvad ej heller er bevist. Der er modstridende Forklaringer om Grunden til disse Scener, idet Manden paastaar, at det var Hustruen, der under Forsøg paa at presse Penge af ham, var den angribende, medens Hustruen siger, at hun handlede i Selvforsvar overfor Mandens ganske umættelige og unaturlige Sanselighed. Hustruen har til Tider unddraget sig Samlivet og forladt Hjemmet, idet hun endog i længere Tid holdt sin Adresse hemmelig og i Efteraaret 1923 forlod hun definitivt Hjemmet, hvorefter Manden indgav Andragende om Skilsmisse eller Separation, hvad Hustruen modsatte sig, ligesom Hustruen begærede og opnaaede Bosondring og indgav Politianmeldelse mod Manden for Forfølgning m m.

Under Forklaringerne for Politiet sigtede Manden sin Hustru for Ægteskabsbrud og opgav, at han i Slutningen af December 1922 havde set daværende Bogholder ved Palais de danse, Grothen, sammen med Hustruen i Lejligheden i en mistænkelig Situation. Grothen indrømmede straks overfor Politiet til en Rapport af 29 December 1923, at

have den paagældende Lejlighed haft Samleje med Hustruen, hvilken Forklaring han senere har fastholdt og gentaget i Retten samt bekræftet med Ed.

Den af Sagsøgeren, Dyrnlæge Jørgensen, nedlagte Paastand gaar ud paa Skilsmisse, subsidiært Separation, medens Hustruen protesterer imod Skilsmisse, idet hun benægter at have begaaet Ægteskabsbrud, og imod Separation, som det maa antages for ikke at tabe Ret til Pension efter Manden, som paa Grund af Tuberkulose er afskediget.

Grothens Vidneforklaring er nu afgivet med stor Bestemthed og uden mindste Vaklen, baade for Politiet og i to Retsmøder. Den er navnlig for Politiet ledsaget af saa mange Detailler, at den vanskelig kan tænkes at være opdigtet, og der er ikke oplyst noget Motiv for Grothen til at afgive urigtig Forklaring. Naar Sagsøgte har hævdet, at denne Forklaring er betalt af hendes Mand, er der Intet oplyst til Støtte herfor. Ikke heller staar Grothen i noget Afhængighedsforhold eller Gældsforhold til Manden, men det findes dog, trods alt dette, overvejende betænkeligt paa Grundlag af denne Forklaring alene mod Hustruens Benægtelse at statuere, at Hustruen har begaaet Ægteskabsbrud, da Grothen for Retten har afgivet urigtig Forklaring om de nærmere Omstændigheder ved hans Afskedigelse fra Palais de danse, der var foranlediget ved, at han havde begaaet Tyveri, og da han ogsaa maa antages at have gjort sig skyldig i Misligheder ved Inkassation af ikke forfalden Husleje, hvilket alt medfører, at hans Forklaring ikke kan gælde som en fulgyldig Vidneforklaring.

Derimod vil Sagsøgerens subsidiære Begæring om Separation være at tage til Følge, da Forholdet mellem Ægtefællerne maa anses ødelagt paa Grund af dyb Uoverensstemmelse, og da Manden ikke kan anses at have Hovedskylden for dette daarlige Forhold, saaledes at Manden betaler Bidrag til Hustruen efter Overøvrighedens Bestemmelse, Formuefællesskabet ophæves og Boet deles af Skifteretten.

Sagens Omkostninger vil være at ophæve.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 2. Maj 1924 af Frederiksberg Birks 3 Afdelings Ret og paastaas af Appellanten ændret derhen, at Ægteskabet mellem ham og Indstævnte fuldstændig opløses, subsidiært derhen, at han i Tilfælde af Separation ikke tilpligtes at udrede Underholdsbidrag til Hustruen, idet han kun under denne Forudsætning ønsker Separation.

Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

I Henhold til de i Dommen i saa Henseende anførte Grunde, og idet de Landsretten forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, maa det billiges, at Ægteskabet mellem Parterne ikke er fuldstændig opløst, og at Appellantens Paastand om Separation er taget til Følge.

Da der nu intet er oplyst om, at Appellanten har været Skyld i, at Forholdet mellem Ægtefællerne er blevet ødelagt, og da Indstævnte ikke har bevist, at der forelaa Omstændigheder, der kunde give hende Føje til som i Dommen fremstillet at unddrage sig Samlivet med Manden og forlade Hjemmet, maa der gaas ud fra, at det er Indstævnte, der, i hvert Fald i det Væsenlige, bærer Skylden for Separationen, og Appellantens Paastand om Fritagelse for at svare Underholdsbidrag til Hustruen vil herefter i Medfør af Ægteskabslovens § 68 være at tage til Følge. Med den heraf følgende Ændring vil Underrettsdommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 300 Kr.

Fredag den 24 April.

Ved Højesterets Dom i Sag Nr 307/1924 (Proprietær **Poul C Christensen** mod Proprietær **Jens Christensen**) blev Landsrettens Dom, hvorved Appellanten var tilpligtet at opfylde en Mageskiftekontrakt samt betale Sagens Omkostninger med 1200 Kr, stadfæstet, hvorhos Appellanten blev tilpligtet at betale 500 Kr i Sagsomkostninger for Højesteret.

Tirsdag den 28 April.

Nr 302/1924. Vinhandler **Hans Andersens** Enke **Inger Marie f Larsen** (Holten-Bechtolsheim)
mod

Hans Andersens Vinhandel, A/S(Ingen),

betræffende Spørgsmaalet om det indstævnte Aktieselskabs Ret til at benytte Navnet Hans Andersen i Selskabets Firma.

Østre Landsrets Dom af 14 Oktober 1924: Sagsøgte Hans Andersens Vinhandel A/S bør for Sagsøgeren Vinhandler Hans Andersens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Selskabet med 100 Kroner inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Udtagelsen af Højesteretsstævningen er Appellanten, Vinhandler Hans Andersen, afgaaet ved Døden, og hans Enke

Inger Marie Andersen, f Larsen, der hendsidder i uskiftet Bo efter Afdøde og fortsætter Afdødes Vinhandel med uforandret Firmanavn, Hans Andersen, indtraadt i Sagen og har gentaget den af hendes Mand for Landsretten nedlagte Paastand. Indstævnte har ikke givet Møde for Højesteret.

Efter de Højesteret forelagte nye Oplysninger har den anden i Sagen ommeldte H Andersen aldrig — i alt Fald ikke i København — drevet Vinhandel under Navnet »Hans Andersen«, men under forskellige Firmanavne, i hvilke hans Navn har været en mindre fremtrædende Bestanddel. Det er derhos oplyst, at Appellantindens Mand har haft en god Kundekreds blandt Private og Restauratører, samt at der ikke ved det indstævnte Selskabs Stiftelse blev overtaget nogen bestaaende Forretning.

Da det indstævnte Selskab maa anses at have handlet i Strid med Bestemmelserne i Lov om Handelsregistre m v Nr 23 af 1 Marts 1889 § 10 og Lov om Aktieselskaber Nr 468 af 29 September 1917 § 50 ved i sit Firma at optage det af Appellantindens afdøde Mand forinden anmeldte Firmanavn »Hans Andersen«, vil det være at dømme efter Appellantindens Paastand, med Hensyn til hvis Enkeltheder der ikke af Indstævnte er fremsat nogen Indsigelse.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde godtgøre Appellantinden med 400 Kr.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Hans Andersens Vinhandel, A/S, bør være uberettiget til at benytte Navnet Hans Andersen i Selskabets Firma. Saa bør Indstævnte og dels af sit Firma fjerne dette Navn, hvor det benyttes paa Reklamer, Regninger, Tryksager, Skilte m v, dels lade foretage ender til svarende Ændring i den stedfundne Anmeldelse af Firmaet til Aktieselskabs-Registret. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellantinden, Vinhandler Hans Andersens Enke Inger Marie, f Larsen, med 400 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse, og Dommen iøvrigt at efterkomme inden 4 Uger efter dens Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Vinhandler Hans Andersen har siden Aaret 1879 drevet Vinhandel i København under Firmanavn Hans Andersen; i Aaret 1922 anmeldte

han til Københavns Handelsregister og fik under 30 November s A registreret, at han drev Handel som eneste ansvarlige Indehaver af nævnte Firma. Under 7 Juni 1924 er der i Aktieselskabs-Registret registreret et Aktieselskab: »Hans Andersens Vinhandel A/S«, hvis Formaal er at drive Handel.

Under Anbringende af, at Firmaet Hans Andersen jævnlig forveksles med nævnte Aktieselskabs Firma, hvilket er egnet til at skade førstnævnte Firma og dets Indehaver, og af, at Benyttelsen og den stedfundne Registrering af Navnet »Hans Andersens Vinhandel A/S« maa anses stridende mod hans ved Anmeldelse til Firmaregistret og mangeaarig Brug erhvervede Ret til Enebenyttelse af Firmanavnet Hans Andersen, paastaar Vinhandler Hans Andersen under denne Sag Hans Andersens Vinhandel A/S kendt uberettiget til at benytte Navnet Hans Andersen i dets Firmanavn samt tilpligtet dels at fjerne dette Navn, hvor det benyttes paa Reklamer, Regninger, Tryksager og Skilte m v, dels at lade foretage en dertil svarende Ændring i den stedfundne Anmeldelse til Aktieselskabs-Registret.

Det sagsøgte Selskab paastaar sig frifundet.

Det er oplyst, at en anden Mand ved Navn Hans Andersen — i det Følgende kaldet H Andersen — siden 1897 har drevet Vinhandel her i Byen indtil 1910, som det maa antages, under Firma Hans Andersen, og derefter under det registrerede Firma »Københavns kontrollerede Vinhandel ved Hans Andersen«. I 1918 indtraadte hans Søn Hans Thorvald Andersen i Firmaet, hvorefter det i 1920 ved Anmeldelse til Handelsregistret ændredes til »København's kontrollerede Vinhandel ved Hans Andersen & Søn« med begge som ansvarlige Deltagere. I 1923 blev Firmaet og begge Indehaverne erklæret fallit og Firmaet hævet den 28 Marts s A, efter at H Th Andersen kort i Forvejen var udtraadt af det; H Andersen var derfor, da Firmaet hævedes, eneste Indehaver af det. Han, der var en ældre Mand, stod nu uden Subsistensmidler, og da han var for gammel til at faa Plads, blev der af et Par af hans Venner stiftet Aktieselskabet Hans Andersens Vinhandel, i hvilket H Andersen fik en Stilling som Sælger. Det var efter hans Ønske og med hans Samtykke, at Selskabet fik det ommeldte Navn, idet det i den af ham til Aktieselskabsregistret afgivne Erklæring fremhæves, at det vil have Betydning baade for Aktieselskabet og ham, at hans Navn benyttes, da han fra sin tidligere Forretning har mange Kunder, som han kan tilføre Aktieselskabet.

Selskabet hævder nu, at man, da dets Firmanavn blev registreret, ikke havde Sagsøgerens Firmanavn for Øje og end ikke tænkte derpaa, og at der i Virkeligheden ikke er nogen Konkurrence mellem de to Firmaer, da Selskabets Kunder er Restauratører, blandt hvilke H Andersen var godt kendt, medens en væsentlig Del af Sagsøgerens Forretning bestaar i at holde Vinstue, af hvilken Grund Restauratører ikke køber deres Varer hos ham, der er deres Konkurrent. Iøvrigt formenes de to Firmanavne saa forskellige, at der ikke vil ske nogen Forveksling.

Efter det Oplyste maa der gaas ud fra, at Selskabet har valgt det angivne Firmanavn for at bevare den Kundekreds, som hørte til den af H Andersen tidligere drevne Forretning, for Selskabet og der-

ved støtte H Andersen, der som anført blev knyttet til Selskabet, hvorimod det ikke kan antages at have været Formaålet at paaføre Sagsøgeren nogen Konkurrence. Under Hensyn hertil og til at H Andersen i en lang Aarrække har drevet Vinhandel under sit eget Navn Hans Andersen og derefter under et registreret Firmanavn, hvori hans Navn var en fremtrædende Bestanddel, samt endelig til, at Selskabets Firmanavn — betragtet i sin Helhed — paa tilstrækkelig tydelig Maade adskiller sig fra Sagsøgerens, — hvorved bemærkes, at det ikke er oplyst, at mulig sket Forveksling i enkelte Tilfælde har medført økonomiske Tab for Sagsøgeren — vil dennes Paastand ikke kunne tages til Følge, hvorimod det sagsøgte Selskab vil være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Efter Omstændighederne findes Sagsøgeren derhos at burde betale Selskabet Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Ved Højesteretsdom af s D i Sag Nr 266/1924 (Rigsadvokaten mod **Kildorf Marius Petersen, Niels Hansen og Rasmus Marius Rasmussen**) blev de Tiltalte anset: Petersen efter Strfl § 251 og 253 med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder, Hansen efter Strfl § 253 med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder og Rasmussen efter Strfl § 257 jfr midlertidig Strfl af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

Torsdag den 30 April.

Nr 240/1924. Lods ved Københavns Lodseri **J A Hansen**
(Knudtson)

mod

Københavns Lodseri (I Kondrup)

betræffende Beregningen af Appellantens Pension.

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 13 Juni 1924: Den Sagsøgeren, Lods J A Hansen, og hans eventuelle Enke tilkommende Ret til Pension af Pensionskassen for Københavns Lodseri vil være at beregne efter en Tjenestetid fra den 1 Juli 1923 med et Tillæg af 11 Aar og 5 Maaneder. Iøvrigt bør Københavns Lodseri for Sagsøgerens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgeren med 500 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten gentaget den af ham for Landsretten nedlagte principale Paastand, medens det indstævnte Lodseri paastaar Dommen stadfæstet.

Da der i § 71 i Lov Nr 131 af 17 April 1916, jfr Lov Nr 378 af 30 Juni 1919, findes at være Hjemmel til ved Beregningen af Appellantens Tjenestetid ved Københavns Lodseri at tage Hensyn til hans Tjeneste der før hans Ansættelse ved Helsingørs Lodseri, jfr herved ogsaa Reglen i Lodslovens § 46, og da der ikke foreligger noget Forhold, hvorved hans Ret i saa Henseende maatte anses for opgivet eller fortabt, samt da han efter Proceduren for Højesteret i saa Fald maa behandles som ansat forinden Loven af 17 April 1916 traadte i Kraft, vil hans Paastand i det Hele være at tage til Følge. Sagens Omkostninger for begge Retter findes Lodseriet at burde betale til Appellanten med 800 Kr.

Thi kendes for Ret:

Den Appellanten, Lods J A Hansen, hos Indstævnte, Københavns Lodseri, tilkommende Lønning og Pension vil være at beregne efter Reglerne i § 71, 3 Stk, i Lov om Lodsvæsnets Nr 131 af 17 April 1916, jfr Lov Nr 378 af 30 Juni 1919, og i Pensionskassereglementet for Københavns Lodseri § 9 B, jfr Lodslovens § 46, og hans Tjenestetid vil saavel med Hensyn til Lønning som til Pension for ham og hans eventuelle Enke være at regne fra 1 Juli 1923 med Tillæg af 11 Aar og 5 Maaneder. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 800 Kr inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 1 April 1908 blev Sagsøgeren, Lods J A Hansen, ansat som Aspirant og den 1 September s A som Lods ved Københavns Lodseri, hvilken sidste Stilling han beklædte indtil han fra 1 September 1919 efter Ansøgning af Lodsdirektøren blev forflyttet til Helsingørs Lodseri. Da hans Stilling her ikke gav ham den større Indtægt, han havde ventet, søgte han tilbage til København og fik fra 1 Juli 1923 Ansættelse i en da ledig bleven Lodsplads ved Københavns Lodseri.

Allerede inden Sagsøgerens Tilbageflytning til København var der mellem Lodsdirektøren og Københavns Lodseri opstaaet Meningsforskel

om Sagsøgerens lønnings- og pensionsmæssige Stilling i Tilfælde af, at han blev flyttet tilbage til København, idet Lodsdirektøren, der skulde foretage Ansættelsen, holdt paa, at de 11 Aar og 5 Maaneder, i hvilke Sagsøgeren tidligere havde haft Ansættelse ved Københavns Lodseri, maatte medregnes ved Bestemmelsen af hans Lønnings- og Pensionsanciennitet, medens et overvejende Flertal af Lodserne ved Københavns Lodseri formente, at Sagsøgeren i begge Henseender maatte anses som en ny ansat Lods.

Da Københavns Lodseri ogsaa efter Sagsøgerens Genansættelse ved dette Lodseri har fastholdt dette Standpunkt, har Sagsøgeren under nærværende mod Københavns Lodseri anlagte Sag nedlagt Paastand om:

principalt: at de Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Sagsøgeren har Ret til Lønning efter Reglerne i § 71, 3 Stk i Lov om Lods væsnet Nr 131 af 17 April 1916 og til Pension efter Pensionskassereglementet for Københavns Lodseri § 9 B, jfr Lodslovens § 46, og at Sagsøgerens Tjenestetid saavel med Hensyn til Beregningen af den ham tilkommende Lønning som med Hensyn til Beregningen af den ham og hans eventuelle Enke tilkommende Pension skal regnes fra 1 Juli 1923 med et Tillæg af 11 Aar 5 Maaneder;

subsidiært: at de Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Sagsøgeren har Ret til Pension efter Pensionskassereglementet for Københavns Lodseri § 9 B, jfr Lodslovens § 46, og at Sagsøgerens Tjenestetid med Hensyn til Beregningen af den ham og hans eventuelle Enke tilkommende Pension skal regnes fra 1 Juli 1923 med et Tillæg af 11 Aar og 5 Maaneder;

mere subsidiært: at de Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Sagsøgerens Tjenestetid med Hensyn til Beregningen af den ham og hans eventuelle Enke tilkommende Pension skal regnes fra 1 Juli 1923 med et Tillæg af 11 Aar og 5 Maaneder.

De Sagsøgte paastaar Frifindelse.

Ifølge Lovgivningen om Lods væsnet er det Lodsdirektøren, der ansætter Lodserne ved hvert enkelt Lodseri, medens Lodserne afskediges af vedkommende Minister, der ligeledes fastsætter Antallet af Lodser ved hvert Lodseri. Angaaende Forflyttelse af Lodser fra et Lodseri til et andet indeholder Lovgivningen ingen særlige Bestemmelser.

Med Hensyn til de af Sagsøgeren overfor Københavns Lodseri rejste Lønningskrav bemærkes Følgende:

Mellem de forskellige Lodserier er der ikke i lønningsmæssig Henseende nogen fælles Økonomi, men de ved det enkelte Lodseri ansatte Lodser lønnes anpartsvis i Forhold til Lodseriets Indtægter, der i alt Væsenligt tilvejrbringes ved Lodsningstjenesten; der finder derhos indenfor hvert enkelt Lodseri en Oprykning Sted efter Anciennitet til større eller flere Anparter efter Regler, der er forskellige for Københavns Lodseri, for Helsingørs og Dragørs Lodserier og for alle andre Lodserier, jævnfør §§ 42 og 71 i Lov om Lods væsnet Nr 131 af 17 April 1916, saaledes som den er ændret ved Lov Nr 378 af 30 Juni 1919.

Efter den saaledes bestaaende Ordning vil det i Mangel af Lovhjemmel herfor ikke kunne antages, at en Lods ved Forflyttelse fra et Lod-

seri til et andet skulde kunne medtage Anciennitet fra det Lodseri, fra hvilket han er blevet forflyttet, og i Praksis følges da ogsaa den Regel, at en tilflyttet Lods anses som nyansat.

Da der nu ikke skønnes at være nogen fyldestgørende Grund til at lade den Omstændighed, at Sagsøgeren tidligere har gjort Tjeneste ved Københavns Lodseri give ham en fortrinligere Lønningsstilling ved dette Lodseri end andre tilflyttede Lodser, vil hans Paastand om, at der tillægges ham højere Lønningsanciennitet end fra den 1 Juli 1923 ikke kunne tages til Følge.

Med Hensyn til Sagsøgerens Pensionskrav bemærkes Følgende:

Ifølge § 46 i Loven af 17 April 1916 har en Lods, der efter mindst 10 Aars Tjeneste afskediges paa Grund af Alder eller Svagelighed eller anden ham utilregnelig Aarsag, samt Enken efter en pensionsberettiget eller pensioneret Lods Ret til en aarlig Pension af Lodseriernes fælles eller af det enkelte Lodseris særlige Pensionskasse.

Ifølge Pensionskassereglementet for Københavns Lodseri af 1 Februar 1923 § 4, 2° har — med Undtagelse af Lodskaptajnen — ethvert ved Reglementets Ikrafttræden og i Fremtiden tjenstgørende Medlem af Pensionskassen ved sin Afskedigelse fra Lodseriet Ret til Pension, naar følgende Betingelser er opfyldt:

»a. At han mindst har gjort 10 Aars Tjeneste som Lods ved Københavns Lodseri.

b. At han er afskediget paa Grund af Alder, Svagelighed eller anden ham utilregnelig Aarsag.

c. — — —«

Endvidere har ifølge Reglementets § 4, 4° Enken efter et pensioneret eller pensionsberettiget Medlem af Pensionskassen Adgang til Pension af Kassen.

Størrelsen af Pensionen er afhængig af Lodsens Tjenestetid og fastsættes for Mandspensionernes Vedkommende efter forskellige Regler eftersom den Paagældende er ansat som Lods efter Ikrafttrædelsen af Loven af 17 April 1916 (Reglementets § 9 A) eller før denne Lovs Ikrafttræden (Reglementets § 9 B).

Under Hensyn, dels til, at Sagsøgeren under sin tidligere Ansættelse ved Københavns Lodseri af sin aarlige Fortjeneste har bidraget til den Københavnske Lodspensionskasses Indtægter, dels til Bestemmelsen i § 46 i Loven af 17 April 1916, hvorefter der uden noget Forbehold med Hensyn til Ansættelsessted tillægges en Lods Pensionsret efter 10 Aars Tjeneste, findes det nu ikke uden sikker Hjemmel herfor at kunne antages, at Sagsøgerens tidligere Tjenestetid ved Københavns Lodseri skulde lades ude af Betragtning ved Beregningen af den ham eller hans Enke til sin Tid eventuelt tilfaldende Pension af den Københavnske Pensionskasse, og da de citerede Bestemmelser i Pensionskassereglementet ikke efter deres Indhold med Nødvendighed forudsætter, at den hele ved Pensionsberegningen i Betragtning kommende Tjenestetid som Lods ved Københavns Lodseri skal foreligge i Kontinuitet med Afskedigelsen, vil Sagsøgerens Krav paa, at hans Tjenestetid regnes fra 1 Juli 1923 med et Tillæg af 11 Aar og 5 Maaneder være at tage til Følge overensstemmende med hans mest subsidiære Paastand, idet han saavel med Hen-

syn til Lønning som med Hensyn til Pensionsret maa anses som en ved Københavns Lodseri efter Ikrafttrædelsen af Loven af 17 April 1916 ansat Lods.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 500 Kr.

Nr 199/1924. Aktieselskabet **Matr Nr 16 ai og 16 ak af Hellerup**
(Holten-Bechtolsheim)

m o d

Fru **Marie Ishøj**, Rentier **J Berntsen**, Fru **Carla Frørup**, Frk **J Lind**, Kommunalærer **U Boesen**, Bogtrykker **H Langkjær**, Fuldmægtig **H Friis**, Gartner **H E Hansen**, pens Kommunalærer **G I Senstius**, Grosserer **Even Nielsen**, Forhyringsagent **P F Jepsen**, fhv Dampskibsfører **J Rabe**, Kolonialhandler **Peter Christensen**, Kontorchef **B Gloerfeldt Tarp**, Ingeniør **H H Bruun**, Fabrikant **Søren Jensen**, Ingeniør **H Højgaard**, cand mag **Herluf Wings Dødsbo**, Grosserer **Einar Munksgaard**, Billedhugger **Rudolph Tegner**, Skrædermester **P Hansen**, Maskinkonstruktør **Aug Lange**, Grosserer **Mogens C Mogensen**, Kasserer **Viggo Wulff**, Fabrikant **Vilh Jul Thrane**, fhv Skibsfører **Alfred Ørum**, Boghandler **Hans Frandsen**, Grosserer **H V Fisker** og Direktør **H Arentz** (Graae) (Biintervenienter: Professor **Edv Ehlers** og Højesterets sagfører **Karsten Meyer**),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt en af det appellerende Selskab foretaget Bebyggelse strider mod de Indstævntes Servitutrettigheder.

Dom afsagt den 9 Januar 1924 af Københavns Amts nordre Birks Ret: De Sagsøgte, »A/S Matr Nr 16 ai og 16 ak«, kendes uberettigede til paa Ejendommen Matr Nr 16 ai og 16 ak af Gentofte, Hellerup Sogn, Hjørnet af Strandvejen og Lille Strandvej, at opføre eller have opført nogen Bygning, der ligger Strandvejens oprindelige Grænse fra 1883 nærmere end 20 Alen og Lille Strandvej nærmere end 30 Alen. De Sagsøgte bør derhos inden to Maaneder fra denne Doms Afsigelse nedrive og fjerne den paa Ejendommen opførte Bygning, saavidt og saalangt den ligger Strandvejens nævnte Grænse nærmere end 20 Alen og Lille Strandvejs Grænse nærmere end 30 Alen. Sagens Omkostninger bør de Sagsøgte betale de fornævnte Sagsøgere med 300 Kr inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse.

Østre Landsrets Dom af 1 April 1924: Underrettsdommen bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Appellanterne, A/S Matr Nr 16 ai og 16 ak, Hellerup, til de Indstævnte, Fru Marie Ishøj — — med 200 Kr. De idømte Sagsomkostninger at udredes inden 15 Dage og Dommen iøvrigt at efterkomme inden 2 Maaneder efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret, hvor det appellerende Selskab har nedlagt Paastand paa Frifindelse, medens de Indstævnte paastaar Landsretsdommen stadfæstet.

For Højesteret har derhos Professor Edv Ehlers og Højesterets­sagfører Karsten Meyer, der har købt de henholdsvis Indstævnte Munksgaard og Indstævnte Grosserer Mogensen tidligere tilhørende Ejendomme, givet Møde og sluttet sig til de Indstævn­tes Procedure.

I Henhold til de i Landsrettens Dom paaberaabte Grunde vil den overensstemmende med de Indstævn­tes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 800 Kroner.

Da Selskabet uden rimelig Grund har indanket Sagen for Højesteret, vil Selskabets Formand, Tømrmester Hans Christian Bøgesø, være at anse med en Bøde til Statskassen af 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, saaledes at to Maaneders Fristen regnes fra denne Højesteretsdoms Afsigelse. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, A/S Matr Nr 16 ai og 16 ak af Hellerup, til de Indstævnte, Fru Marie Ishøj m fl med 800 Kroner. Til Statskassen bøder Tømrmester Hans Christian Bøgesø 400 Kroner.

De Appellanten idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 14 December 1882 fuldbyrdet ved Skøde af 29 Juni 1883, tinglæst 18 Juli s A, solgte Gaardejer Peter Søren Lemche som Ejer af Jordloden Matr Nr 16 u af Gentofte, der udgjorde en Del af den ham tilhørende Ejendom Matr Nr 16 b sammesteds til det anonyme Selskab Kornbechs Asfaltfabrik en Parcel af bemeldte Matr Nr 16 u beliggende paa Hjørnet af Strandvejen og Lille Strandvej, med en Façade af ca 100 Alen mod Lille Strandvej og ca 70 Alen mod den egenlige Strandvej.

Ved Indenrigsministeriets Skrivelse af 21 Februar 1883 blev Ejendommen udstykket i to Parceller, nemlig i Matr Nr 16 ai og 16 ak af Gentofte By og Sogn, nu Hellerup Sogn.

Post 3 i nævnte Købekontrakt paalagde Ejendommen følgende Servitut:

»Der maa ingensinde paa Parcellen opføres Dampskorsten eller Damp- eller andre støjende Maskiner eller anlægges saadanne Fabriks- eller Industriindretninger eller for Sundheden farlige, skadelige Næringsbrug, som ommeldes i den for København og dens Grund gældende Lov af 10 Marts 1852, ej heller maa der paa Parcellen opføres Arbejderboliger eller drives nogen Næring eller Virksomhed, som ved Røg, Larm eller ilde Lugt eller paa anden Maade kan blive generende for de Omboende.

Der maa ikke paa Parcellen opføres nogen Bygning inden for 20 — skriver Tyve — Alens Afstand fra Strandvejen og indenfor 30 — skriver Tredive — Alens Afstand fra den saakaldte Lille Strandvej, og de Bygninger, der opføres paa Parcellen, maa ikke bestaa af flere Eta-ger end Kælder, Stue, 1 Sal og Kvist.

Alle Bygninger, der opføres paa Parcellen, skulle være af ikke brandfarlig Bygningsmaade.

De i denne § indeholdte Bestemmelser blive samtidig med, at Køberens Skøde paa Parcellen tinglæses, at notere som servitutstiftende paa denne.«

I Købekontraktens Post 4 hedder det derhos:

»Sælgeren indgaar paa, at der ingensinde fra det til Matr Nr 16 u hørende Areal, der ligger Øst for den solgte Parcel i en Afstand af indtil 100 Al fra dennes østlige Skellinie maa opføres nogen Bygning i en nærmere Afstand end 30 Alen — skriver Tredive Alen — fra Lille Strandvej. Denne Bestemmelse kan tinglæses som servitutstiftende paa Matr Nr 16 u.«

I Skødet fremsættes Begæring om, at Købekontraktens § 3 maatte blive noteret samtidig med Skødets Tinglæsning som er servitutstiftende paa de solgte Parceller, ligesom den citerede Del af Post 4 blev begært noteret som servitutstiftende paa Matr Nr 16 u, hvilket skete.

Den ovennævnte Ejendom Matr Nr 16 u er senere udstykket i en Række Parceller beliggende langs og nord for Lille Strandvej og nord og syd for Lemchesvej.

Da den nuværende Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 ai og 16 ak af Gentoftte, Hellerup Sogn, nemlig »A/S Matr Nr 16 ai og 16 ak« i Aaret 1923 paa sin Ejendom har paabegyndt Opførelsen af en Bazarbygning, der skal rumme forskellige Butiker, og som kun er holdt ca 8 Alen fra Strandvejens Grænse i 1883 og lige i Strandvejens nuværende Grænse, ligesom den kun er holdt ca to Alen fra Lille Strandvejs oprindelige og nuværende Grænse, har følgende Villaejere ved Lille Strandvejs nordre Side og ved Lemchesvejs nordre og søndre Side nemlig: A ved Lille Strandvej: 1) Fru Marie Ishøj, der i Henhold til Skøde tinglæst 24 Januar 1912, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 æ af Gentoftte, Hellerup Sogn, Lille Strandvej Nr 9, 2) Rentier Julius Johannes Berntsen, der i Henhold til Arveudlægsskøde, tinglæst 13 December 1922, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 bd, sammesteds, Lille Strandvej Nr 11, 3) Fru Carla Frørup, der er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 be, sammesteds, Lille Strandvej Nr 13, 4) Frøken Ingeborg Lind, der i Henhold til

Skøde, tinglæst 18 April 1917, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 bf og 16 ns, sammesteds, Lille Strandvej Nr 15, 5) Kommunalærer Ulrich Boesen, der i Henhold til Skøde, tinglæst 24 December 1913 er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 bc, sammesteds, Lille Strandvej Nr 17, 6) Bogtrykker H Langkjær, der er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 bø, sammesteds, Lille Strandvej Nr 19, 7) Fuldmægtig H Friis, der i Henhold til Skøde, tinglæst 5 April 1911, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 bl, sammesteds, Lille Strandvej Nr 21, 8) Gartner H E Hansen, der i Henhold til Skøde, tinglæst 14 Oktober 1908, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 dc, sammesteds, Lille Strandvej Nr 23, 9) Pens Kommunalærer G J Senstius, der i Henhold til Skøde, tinglæst 26 Oktober 1892, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 dk, sammesteds, Lille Strandvej 25, B Lemchesvej Nordre Side: 10) Grosserer Even Nielsen, der i Henhold til Skøde, tinglæst 19 December 1900, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 dl, sammesteds, Lemchesvej 3, 11) Forhyringsagent P F Jepsen, der i Henhold til Skøde, tinglæst 1903, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 bn og 16 bæ, sammesteds, Lemchesvej Nr 5, 12) Fhv Dampskibsfører J Rabe, der i Henhold til Skøde, tinglæst 8 Februar 1899, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 bo, sammesteds, Lemchesvej Nr 7, 13) Kolonialhandler Peter Christensen, der i Henhold til Skøde, tinglæst 4 Oktober 1922, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 lm, sammesteds, Lemchesvej Nr 11, 14) Kontorchef B Gloerfeldt-Tarp, der i Henhold til Skøde, tinglæst 13 September 1922, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 ly, sammesteds, Lemchesvej Nr 13, 15) Ingeniør H H Bruun, der i Henhold til Skøde, tinglæst 6 September 1916, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 lx, sammesteds, Lemchesvej Nr 15, 16) Fabrikant Søren Jensen, der i Henhold til Skøde, tinglæst 23 April 1902, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 lv, sammesteds, Lemchesvej Nr 17, 17) Ingeniør Knud Nielsen Højgaard, der i Henhold til Skøde, tinglæst 2 Oktober 1912, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 ky, sammesteds, Lemchesvej Nr 19, 18) cand mag Herluf Winge, der i Henhold til Skøde, tinglæst 15 Juni 1898, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 cq, 16 dæ og 16 el, sammesteds, Lemchesvej Nr 21, C) Lemchesvejs søndre Side: 19) Grosserer Einar Munksgaard, der i Henhold til Skøde, tinglæst 8 September 1897, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 iø og i Henhold til Skøde, tinglæst 16 Marts 1898, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 kb, sammesteds, Lemchesvej Nr 4, 20) Billedhugger Rudolph Tegner, der i Henhold til Skøde, tinglæst 19 December 1900, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 kk, sammesteds, Lemchesvej Nr 6, 21) Skrædermester P Hansen, der i Henhold til Skøde, tinglæst 15 Maj 1912, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 kl, sammesteds, Lemchesvej Nr 8, 22) Maskinkonstruktør August Lange, der i Henhold til Skøde, tinglæst 16 Januar 1901, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 lo, sammesteds, Lemchesvej Nr 10, 23) Grosserer Mogens C Mogensen, der i Henhold til Skøde, tinglæst 25 Oktober 1922, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 nr og 16 eh, sammesteds, Lemchesvej Nr 14, 24) Kasserer Viggo Wulff, der i Henhold til Skøde, tinglæst 7 December 1921, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 qd, sammesteds, Lemchesvej Nr 16, 25) Fabrikant L P V Thrane, der i Henhold til Skøde, tinglæst 19 Juni 1918, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 oo, sammesteds, Lem-

chesvej Nr 18, 26) fhv Skibsfører A Ørum, der i Henhold til Skøde, tinglæst 28 April 1909, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 np og 16 pk, sammesteds, Lemchesvej Nr 20, 27) Boghandler Hans Frandsen, der i Henhold til Skøde, tinglæst 1 Maj 1907, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 ca, sammesteds, Lemchesvej Nr 22, 28) Grosserer H V Fisker, der i Henhold til Skøde, tinglæst 26 April 1916, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 cm, sammesteds, Lemchesvej Nr 24, 29) Direktør H Arentz, der i Henhold til Skøde, tinglæst 29 Januar 1913, er Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 bk og 16 cl, sammesteds, Lemchesvej Nr 28, under nærværende Sag paastaaet nævnte Aktieselskab ved dets Bestyrelses Formand, Hr Tømremester H C Bøgesø, boende Jomsborgvej 2, Hellerup, kendt uberettiget til paa Ejendommen Matr Nr 16 ai og 16 ak af Gentofte, Hellerup Sogn, at opføre eller have opført nogen Bygning, der ligger Strandvejens oprindelige Grænse fra 1883 nærmere end 20 Alen og Lille Strandvej nærmere end 30 Alen samt tilpligtet straks at nedrive og fjerne den paa Ejendommen opførte Bygning saavidt og saalangt den ligger Strandvejens nævnte Grænse nærmere end 20 Alen og Lille Strandvejs Grænse nærmere end 30 Alen, idet de har gjort gældende, at Bebyggelsen er i Strid med den paa Ejendommen hvilende Servitut, og at de, som Ejere af Ejendomme, der er beliggende i det fra Matr Nr 16 u udstykkede Villakvarter maa anses for paataleberctigede med Hensyn til Servituten.

Sagsøgerne har i saa Henseende nærmere anført, at det fra første Færd har været planlagt af Ejerne af Hovedejendommen, at Kvarteret skulde være et Villakvarter, og at Salget til dem og deres Køb og Bebyggelse af de paagældende Parceller er sket ud fra denne Forudsætning, samt henvist til, at der paa samtlige Parceller er tinglæst Servituter, der sikrer dette, og som iøvrigt i det Væsenlige er de samme som de Servituter, der hviler paa de Sagsøgte Ejendom, hvorhos det endog i flere af Sagsøgernes Skøder er stipuleret, at Overtrædelser af Servitutbestemmelserne kan paatales dels saavel af Sælgeren og efterkommende Ejere af Hovedejendommen eller dennes Rest som af enhver Ejer af Parceller fra denne.

De har derhos endelig henvist til den af Københavns Amts nordre Birks Ret den 5 Juli 1911 afsagte Dom i en af den daværende Ejer af Matr Nr 16 ai og 16 ak af Gentofte, Sognefoged Crilles Petersen, mod Arkitekt Søren J Lemche m fl anlagte Sag til Erhvervelse af Mortifikation paa den heromhandlede Servitut, i hvilken Dom det udtales, at det paa Forhaand maa antages, at det har været Sælgerens Tanke, at Servituterne skulle hvile paa Parcellerne ogsaa udover hans Levetid, og at det ogsaa fra de Indstævntes Side har været en Forudsætning, at der samtidig med, at de selv gik ind paa at paalægge de af dem købte Parceller saa væsenlige Indskrænkninger i Adgangen til at benytte deres Ejendomme ogsaa blev paalagt de andre Parcelkøbere tilsvarende Forpligtelser, og at de derfor har haft Ret til at forudsætte, at disse Forpligtelser var af en vedvarende og af den oprindelige Sælger uafhængig Karakter, der ikke kunde bortfalde for den enkeltes Vedkommende, naar denne fandt det stemmende med sine egne Interesser.

De Sagsøgte har derimod paastaaet sig frifundet, idet de har hæv-

det, at Paastanden med Hensyn til den ommeldte Servitut i hvert Fald kun tilkommer de første 3 øst for Matr Nr 16 ak liggende Parceller, nemlig Matr Nr 16 ax, 16 ay og 16 az, hvis Ejere imidlertid ikke er blandt Sagsøgerne under nærværende Sag, men derimod ikke Sagsøgerne, da saadan Ret ikke udtrykkelig er tillagt dem, og ingen af dem har tilsvarende Servitut paa deres Ejendom, samt da ingen af dem har nogen retlig Interesse i Servituternes Overholdelse.

Da der nu efter det under Sagen Oplyste maa gaas ud fra, at Ejeren af Matr Nr 16 u i sin Tid har udparcelleret dette Matr Nr efter en forud lagt Plan om at udlægge det til Villakvarter, og da der paa Sagsøgernes Ejendomme, der alle er udstykket fra nævnte Matr Nr, efter de under Sagen fremlagte Adkomstdokumenter er lagt Servituter, der med Hensyn til Forpligtelse til at bygge i Villastil og i en vis Afstand fra de tilstødende Veje er væsenlig ensartede med den under Sagen paa Matr Nr 16 ai og 16 ak lagte Servitut, og det herefter maa antages, at det ved Parcelkøbene har været en for begge Handlens Parter kendelig Forudsætning, at Servituten ikke blot blev lagt paa Køberens egen Grund, men var lagt paa de alt solgte og vilde blive lagt paa de eventuelt senere solgte Parceller, findes Sagsøgerne, der skønnes at have retlig Interesse i Servitutens Overholdelse i Mangel af modstaaende udtrykkelig Bestemmelse at maatte være paataleberettigede med Hensyn til denne.

Da det derhos er uomtvistet mellem Parterne, at de Sagsøgte ved den af dem paabegyndte Bebyggelse af Matr Nr 16 ai og 16 ak har overtraadt den ommeldte Servituts Afstandsbestemmelser, vil de være at dømme i Overensstemmelse med Sagsøgernes Paastand, dog saaledes, at der vil være at give de Sagsøgte en Frist af to Maaneder fra denne Doms Afsigelse til Nedrivning af den paa Matr Nr 16 ai og 16 ak i Strid med Servituten opførte Bygning.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at betale Sagsøgerne med 300 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Amts nordre Birks Ret den 9 Januar 1924 og paastaas af Appellanterne forandret derhen, at de frifindes, medens de Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

Efter Underretsdommens Afsigelse er Indstævnte cand mag H Winge afgaaet ved Døden og hans Dødsbo indtraadt i Sagen.

Det er for Landsretten oplyst, at Formanden for det appellerende Selskab, førend Udgravningen af Grunden til den omhandlede Bygning blev paabegyndt, blev gjort opmærksom paa Dommen af 5 Juli 1911, og at han inden Udgravningens Tilendebringelse blev advaret om, at Servitutbestemmelsen vilde blive gjort gældende mod Aktieselskabet.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, saaledes at Fristen til Bygningens Nedrivning bestemmes til to Maaneder fra denne Doms Afsigelse.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil Appellanterne have at betale de Indstævnte med 2000 Kr.

Fredag den 1 Maj

Nr 195/1924. Grosserer **Johan Havemann** (Martensen-Larsen)
mod

Finansministeriet paa Statskassens Vegne (den kst Kammeradv.),

betræffende Beregningen af Appellantens Indkomstskat.

Østre Landsrets Dom af 20 Maj 1924: Sagsøgte, Finansministeriet paa Statskassens Vegne, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Grosserer Johan Havemann, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til den konstituerede Kammeradvokat et Salær af 400 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Appellanten vil derhos have at betale et Salær af 300 Kroner til den konstituerede Kammeradvokat.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer Johan Havemann, til den konstituerede Kammeradvokat 300 Kroner.

Det Appellanten Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Grosserer Johan Havemann blev fra 1 September 1898 at regne antaget som Bestyrer af Direktør I Ferd Petersens Manufaktur-Forretning, der senere kom til at føre Navnet »Magasin du Nord«s Vesterbro-Afdeling«.

I en mellem Petersen og Havemann den 30 Maj 1907 oprettet Kontrakt, hvorved Sidstnævnte paany blev antaget som Bestyrer af nævnte Forretning fra 1 September 1908, da den hidtil mellem Parterne gældende Kontrakt udløb, hedder bl a i sammes Post 8:

»Hvis Herr Havemann er i min Tjeneste den 1 September 1917, skal han være berettiget til ved Kontraktens Udløb den 1 September 1918, naar Erklæring derom afgives inden den 1 Januar 1918, at overtage Forretningen.

I Vederlag for Forretningen betaler Herr Havemann en Afstaaelsessum af 50 000 Kr, er halvtredsindstyve Tusinde Kroner, ligesom den Kapital, jeg ved Overtagelsen har indestaaende i Forretningen udbetales. Til Udfindelse af denne foretages en Opgørelse paa sædvanlig Maade over Aktiver og Passiver, og Herr Havemann er da pligtig til at overtage samtlige Aktiver og Passiver uden Undtagelse, derunder navnlig Varelager, Inventar og udestaaende Fordringer, til den Værdi, de er opførte paa Opgørelsen.

Herr Havemann betaler straks ved Overtagelsen hele den mig tilhørende i Forretningen indestaaende Kapital, samt Halvdelen af ovennævnte Afstaaelsessum, medens Resten af den, hvorfor der udstedes Gældsbevis bliver at udbetale den 1 September 1919.

Kontrakten var uopsigelig fra Havemanns Side indtil 1 September 1918, til hvilket Tidspunkt den udløb af sig selv uden Opsigelse fra nogen af Siderne, medens Petersen til enhver Tid kunde opsiges Havemann til Fratræden den 1 i en Maaned med 1 Aars forudgaaende Varsel.

Ved en Paategning af 29 Januar 1915 blev Kontraktens Gyldighed forlænget indtil 1 September 1921, idet de nævnte Opsigelsesbestemmelser fremdeles skulde gælde indtil sidstnævnte Tidspunkt. Derhos forandredes den ovenciterede Bestemmelse i Kontrakten af 1907 derhen, at hvis Havemann var i Petersens Tjeneste den 1 September 1920, skulde han være berettiget til ved Kontraktens Udløb den 1 September 1921 at overtage Forretningen med Inventar, Varelager m v, naar Erklæring derom blev afgivet af Havemann inden 1 Januar 1921. I Vederlag for Forretningen, der nu var vokset betydeligt, skulde Havemann betale en Afstaaelsessum af 70 000 Kr og desuden den Kapital, Petersen havde indestaaende i Forretningen ved dens Overtagelse. Til Udfindelse af denne Kapital skulde der foretages en lignende Opgørelse, som tidligere bestemt i Kontrakten af 1907. Denne Kapital skulde Havemann straks betale ved Overtagelsen og derhos 25 000 Kr af nævnte Afstaaelsessum, Resten af denne, hvorfor skulde udstedes Gældsbevis, skulde betales med 25 000 Kr den 1 September 1922, 10 000 Kr den 31 December s A og 10 000 Kr den 31 December 1923. Endelig forpligtede Petersen sig ved nævnte Paategning paa Kontrakten til, saalænge Kontraktsforholdet vedvarede, ikke at overdrage Forretningen til nogen Anden, ej heller til et Aktieselskab, forinden han med 3 Maaneders Varsel først havde tilbudt Havemann at overtage den paa de i Kontraktens Post 8 nævnte nu som anført ændrede Vilkaar.

Ved Skrivelse af 25 Februar 1919 opsagde Petersen Havemann, der imidlertid havde købt den Ejendom, hvori Forretningen blev drevet, til Fratrædelse af Stillingen som Bestyrer den 1 Marts 1920, men fremsatte samtidig Forslag om, at Havemann skulde overtage Forretningen den 1 September 1919 mod at betale, foruden som tidligere aftalt, Afstaaelsessummen 70 000 Kr og Petersens i Forretningen indestaaende Kapital tillige som Petersens Udbytte for Aarene 1919—20 og 1920—21 150 000 Kr for hvert Aar; herved bemærkes; at Forretningens Driftsaar gaar fra 1 September til 31 August.

Som Betingelse for at indlade sig paa nærmere Forhandling om det saaledes fremsatte Forslag forlangte Havemann, at den ham givne

Opsigelse skulde tilbagetages, hvilket ogsaa skete, og efter nogen Forhandling blev der paa Grundlag af et af Petersens Sagfører udarbejdet Udkast mellem Parterne oprettet en Kontrakt af 26 Marts 1919, hvorved Petersen, som det hedder i Kontraktens Post 1, »sælger Forretningen med samtlige dens Aktiver, saaledes som disse forefindes i Henhold til Status, optaget pr 1 September 1919 — — —«.

Ifølge Overenskomstens Post 3 skulde Havemann til Petersen betale for samtlige overtagne Værdier det i Status opførte Beløb med Tillæg af 70 000 Kr, samt yderligere som Petersens Andel i Forretningens Overskud for Aarene 1919—20 og 1920—21 150 000 Kr for hvert Aar, dog at denne Andel, forsaavidt Omsætningen for noget af Aarene maatte blive under 3 Mill Kr, kun skulde beregnes til 5 pCt af Omsætningen, dog ikke under 125 000 Kr pr Aar. Om Udbetalingen og Forrentningen af de nævnte Summer hedder det derhos sammesteds, idet Havemann betegnes med Bogstaverne »J H« og Petersen ved »I F P«:

»Købesummen erlægges paa følgende Maade:

J H betaler kontant ved Overtagelsen, saa snart Status er endelig afsluttet, Halvdelen af Beløbet for de overtagne Værdier med Tillæg af 35 000 Kr. — Den 1 September 1920 betales yderligere 35 000 Kr samt I F P's Andel af Udbyttet for Aaret 1919 til 1920, den 1 Januar 1921 Resten af Betalingen for de overtagne Værdier og endelig den 1 September 1921 I F P's Andel i Overskudet for Aaret 1920 til 1921.

I F P's Tilgodehavender forrentes med 5 pCt p a fra Overtagelsesdagen den 1 September 1919. Andelene i Udbyttet forrentes dog kun fra Forfaldsdagen, indtil Betaling sker.«

Ifølge Overenskomstens Post 6 skulde Havemann stille Bankgaranti bl a for hele det Petersen i Henhold til Post 3 tilkommende Beløb, der ikke blev erlagt ved Overtagelsen, med Undtagelse af den pr 1 September 1920 forfaldne Andel af Overskudet og et andet nærmere angivet Beløb, og Post 7 er saalydende:

»Skulde J H dø, uden at Gældsansvaret overtages af hans Bo eller Arvinger, gaa Fallit, eller blive umyndiggjort, eller skulde der hos ham ske Eksekution eller Arrest for forfalden Gæld er I F P berettiget til straks at forlange hele sit Resttilgodehavende i Henhold til §§ 3 og 4 skadesløst betalt. Andelene i Overskudet vil i saa Fald være at betale med 150 000 Kr skriver Et Hundrede Femti Tusinde Kroner.

Det samme er Tilfældet, for saa vidt nogen Betaling udebliver 8 — otte — Dage efter, at J H, i registreret Brev, afsendt tidligst paa Forfaldsdagen, er blevet afkrævet Beløbet.«

Forretningens Nettooverskud havde i Aarene 1917—18 og 1918—19 været henholdsvis 456 400 Kr og 303 500 Kr, hvoraf Havemann i Henhold til et Tillæg af 5 Februar 1912 til Kontrakten af 1907 oppebar Halvdelen. I Aarene 1919—20 og 1920—21 udgjorde Overskudet henholdsvis ca 265 000 Kr og ca 165 000 Kr, og da Havemann i Overensstemmelse med Overenskomsten af 26 Marts 1919 for hvert af de nævnte Aar til Petersen udbetalte 150 000 Kr, fradrog han i sine Opgivelser til Frederiksberg Skattevæsen — Havemann boede da paa Frederiksberg — og Københavns Skattevæsen (sidstnævnte som Erhvervskommune) disse Beløb i sin Indtægt, hvilke Opgivelser disse Skattemyndigheder

ogsaa principmæssig akcepterede, hvorhos Københavns Skattevæsen, under hvilket Petersen hørte, ansatte denne til at svare Indkomstskat ikke blot af den af ham iøvrigt opgivne Indtægt, men ogsaa af de 150 000 Kr pr Aar.

Mod denne Afgørelse protesterede Petersen og indankede den for Landsoverskatteraadet, der ved sin Kendelse af 15 September 1922 gav ham Medhold og forandrede Skattevæsnets Afgørelse derhen, at Petersen ikke skulde svare Indkomstskat af de ommeldte to Beløb paa tilsammen 300 000 Kr, idet Landsoverskatteraadet efter alt Foreliggende fandt, at de Petersen saaledes i Aarene 1920 og 1921 tilfaldne to Beløb maatte anses som ratevis forfaldende Vederlag for Værdien af selve Forretningen eller dens Kundekreds, ligesom de 70 000 Kr.

Efter at denne Kendelse var afsagt, henvendte Skattemyndighederne for Søllerød Kommune, hvor Havemann nu havde taget fast Ophold, sig til denne og forlangte forhøjet Skat af ham, idet han ifølge denne Kendelse ansaas at have været uberettiget til at fradrage de 150 000 Kr pr Aar i sin skattepligtige Indtægt; Havemann protesterede mod at betale yderligere Skat og indankede Spørgsmaalet for Landsoverskatteraadet, der imidlertid ved sin Kendelse af 14 September 1923 statuerede, at hans skattepligtige Indkomst for Skatteaaret 1921—22, der oprindeligt var ansat til 150 558 Kr forhøjedes med 150 000 Kr, medens den skattepligtige Indtægt for Skatteaaret 1922—23, da han havde et regnskabsmæssigt Underskud af 9223 Kr 15 Øre, ansattes til 140 776 Kr.

Under Protest har Havemann derefter til sin Opholdskommune indbetalt i forhøjet Statsskat for de to Skatteaar, ialt 51 705 Kr og i forhøjet Kommuneskat og Erhvervsskat, ialt 24 704 Kr 84 Øre samt i Renter 1427 Kr 70 Øre. Da han mener, at det er med Urette, at han er blevet paalignet og afkrævet nævnte forhøjede Skattebeløb, søger han under denne Sag Finansministeriet tilpligtet at tilbagebetale de 51 705 Kr, der af ham er betalt i forhøjet Statsskat, med Renter heraf 5 pCt aarlig af 21 212 Kr, d v s, det forhøjede Statsskattebeløb for Skatteaaret 1922—23, der blev erlagt den 14 Februar 1924, fra sidstnævnte Dato, og af Resten fra Sagens Anlæg den 29 Marts 1924. Finansministeriet paa-
staar sig frifundet.

Striden mellem Parterne drejer sig efter det Anførte om, hvorvidt ikke blot de 70 000 Kr, men ogsaa de 300 000 Kr, som Havemann har betalt Petersen pr 1 September 1920 og 1 September 1921 med Halvdelen hver Gang, skal betragtes som delvis Afstaaelsessum eller Købesum for Forretningen med Inventar, Varelager og Kundekreds m v, eller om de skal betragtes som Petersens Udbytte eller Andel i Overskudet af Forretningen i Aarene 1919—20 og 1920—21 i Lighed med det Udbytte, der i Henhold til Overenskomsterne af 1907 og 1915 aarlig er blevet udbetalt ham for de respektive forudgaaende Forretningsaar, og hvoraf han har betalt Indkomstskat.

Vel betegnes nu disse to Beløb paa hver 150 000 Kr i Petersens ovennævnte i Skrivelse af 25 Februar 1919 indeholdte Forslag og i det af hans Sagfører udarbejdede Udkast til Overenskomst og i selve Overenskomsten af 26 Marts 1919 gentagende som »Udbytte«, »Andele i Forretningens Overskud« eller »Andele i Udbyttet« for de paagældende

Forretningsaar, medens Beløbet 70 000 Kr er betegnet som »Afstaaelsessummen«, ligesom Havemann efter det Oplyste ogsaa i en Skrivelse af 30 Juni 1920 til Petersen har hævdet, at disse Beløb ikke kunde anses som Afstaaelssum, men som Andel i Forrettningens Udbytte for de respektive Forretningsaar; men dette findes ikke at være afgørende, da de paagældende Beløbs Karakter maa bero paa de derom i oftnævnte Overenskomst vedtagne Bestemmers reelle Indhold.

I saa Henseende bemærkes nu først, at bemeldte Beløb, der i den oven citerede Del af Overenskomstens Post 3 er indbefattet under Ordet »Købesum« for Forretningen ifølge samme Bestemmelse skal forrentes fra Forfaldstiden i Lighed med Petersens ikke kontant ved Havemanns Overtagelse af Forretningen udbetalte Tilgodehavender, ligesom de henregnes til Petersens »Resttilgodehavende« i den citerede Post 7, hvorefter de ogsaa, ligesom hvad Havemann iøvrigt skulde tilsvare, i visse Tilfælde straks kan fordres udbetalt uden Hensyn til de vedtagne Forfaldstider; endelig skulde Havemann ifølge Post 6 ogsaa stille Bankgaranti for de pr 1 September 1921 forfaldne 150.000 Kr. Ligesom nu disse Bestemmelser tyder hen paa, at de to Beløb er at anse som Dele af Købesummen for Forretningen, og de den 1 September 1920 betalte 150.000 Kr som Afdrag paa Havemanns Gæld til Petersen i Anledning af Forretningsovertagelsen, saaledes taler afgørende for denne Opfattelse, at »Andelene i Overskudet« eller »Udbyttet« ved Overenskomsten blev fikseret til de nævnte bestemte Summer — blot med den anførte Modifikation for det Tilfælde, at den aarlige Omsætning blev under 3 Mill Kr —, men altsaa saaledes, at Havemann, uanset om Forretningen i de paagældende to Aar gav Underskud, ubetinget skulde betale Petersen mindst 250.000 Kr, samt endelig, at de 2 Beløb skulde betales i Løbet af kun 2 Aar.

Herefter findes Finansministeriet med Rette at have afkrævet Havemann det omstridte Beløb i forhøjet Indkomstskat til Staten for Skatteaarene 1921—22 og 1922—23, og dets Frifindelsespaastand vil derfor være at tage til Følge. Havemann findes derhos som Sagsomkostninger at burde betale den konstituerede Kammeradvokat, der har givet Møde for Finansministeriet, et Salær af 400 Kr.

M a n d a g d e n 4 M a j .

Nr 23/1924. Proprietær C Christensen (Henriques)

m o d

Kreatureksportforeningen for Vestsjælland (Knudtzon),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningsansvar i Anledning af at nogle til Appellanten solgte Kvier har lidt af smitsom Kalvekastning.

Østre Landsrets Dom af 23 November 1923: De Sagsøgte, Kreatureksportforeningen for Vestsjælland, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Proprietær C Christensen, Enggaarden, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 400 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Proprietær C Christensen, til Indstævnte, Kreatureksportforeningen for Vestsjælland, med 400 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 16 Februar d A købte Kreatureksportforeningen for Vestsjælland af Forpagter, Baron Reedtz-Thott, »Merløsegaard«, 7 Kælvekvier for en samlet Købesum af 2550 Kr. Heraf videresolgte Foreningen den 22 s M 4 Kvier, der i Tiden fra den 16 til den 22 Februar havde været opstaldet i Foreningens Stald i Slagelse, til Proprietær C Christensen, »Enggaarden«, for en Købesum af ialt 1400 Kr, medens to afhændedes til Proprietær J Eriksen, Kragtsbjerggaard, og en til en Gaardejer Jørgensen. Alle de til Proprietær Christensen solgte Kvier kastede Kalvene, men med Hensyn til den første Kastning, der fandt Sted den 27 Februar, blev det ikke konstateret, om Tilfældet var af smitsom Karakter. Derimod blev der, efter at en anden af Kvierne den 12 April havde kastet, indsendt en Efterbyrdsprøve til den kongelige Veterinær- og Landbohøjskoles Serumlaboratorium, og ved Undersøgelse heraf viste det sig, at der forelaa smitsom Kastning. De to øvrige Kvier kastede henholdsvis den 28 April og den 12 Maj under samme Symptomer som den nævnte.

Proprietær Christensen indklagede derefter Kreatureksportforeningen for Slagelse Købstads Voldgiftsret med Paastand om Ophævelse af Handlen. Under Voldgiftssagens Behandling blev det oplyst, at der i Sommeren 1920 havde været konstateret smitsom Kastning i Besætnin-

gen paa »Merløsegaard«, der bestod af ca 140 Malkekøer og ca 40—50 Kvier, og at der senere var forefaldet flere Tilfælde af Kastning i Besætningen. Voldgiftsretten forelagde derefter det veterinære Sundhedsraad det Spørgsmaal, om Raadet ansaa det for sandsynligt, at de Kastninger, der efter det Oplyste stadig fandt Sted paa »Merløsegaard«, havde Karakteren af »smitsom«, hvilket Spørgsmaal Raadet besvarede bekræftende. I Henhold hertil blev Foreningen ved Voldgiftsrettens Kendelse af 3 Juli d A tilpligtet at tage de 4 Kvier tilbage og tilbagebetale Købesummen.

I Slutningen af Juni og i Begyndelsen af Juli d A forefaldt der 4 Tilfælde af Kastning i Proprietær Christensens af 40 Køer bestaaende Besætning. Ved en af Dyrslæge F Møller, Slagelse, foretaget Undersøgelse af de paagældende 4 Køer, som alle havde staaet i umiddelbar Nærhed af de af Kreatureksportforeningen leverede 4 Kvier, indtil Kastningen blandt disse begyndte, forefandt der hos alle Køerne utvivlsomme Symptomer paa smitsom Kastning, ligesom Serumlaboratoriet, der havde faaet forelagt en Efterbyrdsprøve af den Ko, der først kastede, i en Erklæring udtalte, at der var paavist smitsom Kastning.

Under nærværende ved Retten for Slagelse Købstad med Antvorskov Birk forberedte i Henhold til Stævning af 31 Juli d A anlagte Sag har Sagsøgeren, Proprietær Christensen, anbragt, at de fire fornævnte i Sommeren 1923 indtrufne Kastninger og to i hans Besætning senere, nemlig henholdsvis den 2 Oktober og den 8 November d A forefaldne Kastninger, der ifølge en fra Serumlaboratoriet foreliggende Erklæring begge har været af smitsom Karakter, maa stamme fra Smitte, der ved de fire hos Kreatureksportforeningen indkøbte Kvier er indbragt i Besætningen. I Henhold hertil har Sagsøgeren ifølge sin endelige Paastand paastaaet Foreningen dømt til at betale ham 6000 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato.

De Sagsøgte har principalt paastaaet sig pure frifundet, hvorhos de har nedlagt en subsidiær Paastand.

De Sagsøgte har anmeldt Processen for Baron Reedtz-Thott, »Merløsegaard«, der har givet Møde under Sagen.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte i første Række anført, at de 4 Kvier, som Sagsøgeren købte af dem, ikke har været inficerede med smitsom Kalvekastning i Handelsøjeblikket. De har i saa Henseende, idet de bestrider, at den den 27 Februar d A stedfundne Kastning var smitsom, under Henvielse til en under Sagen fremlagt Erklæring af 17 September d A fra Dyrslæge C Christensen, Slagelse, hvorefter Inkubationstiden for Kvægets smitsomme Kastning er mindst 6 Uger, og til det nedenfor ommeldte om Tilstanden blandt Besætningen paa »Merløsegaard« og om den Maade, hvorpaa Sagsøge-

Færdig fra Trykkeriet den 20 Maj 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — Bredgade 32.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 9.

Mandag den 4 Maj.

ren har tilvebragt sin Besætning, særlig anført, at der er større Sandsynlighed for, at de tre Kvier, som kastede den 12 April, 28 April og 12 Maj, er blevet smittet hos Sagsøgeren, end at Smitten ved dem skulde være bragt til hans Besætning.

Med Hensyn til den paa »Merløsegaard« i 1920 optrædende smitsomme Kastning har Dyr læge N Juul, Uggerløse, der behandlede Besætningen, i en under Sagen fremlagt den 31 August 1923 dateret Erklæring udtalt, at han til Serumlaboratoriet lod indsende Blodprøver af de ca 4 Kvier, som havde kastet, og at disse Prøver viste positiv Reaktion, men at der, da Kastningerne hurtig ophørte, ikke blev foretaget yderligere. I Erklæringen hedder det videre, at de omhandlede Blodprøver efter Dyr lægens Formening ikke var tilstrækkelige til ved Fremkomsten af midlertidig Instruks for Veterinærpolitiet for den offentlige Behandling af smitsomme Sygdomme hos Husdyrene af 17 Juni 1920 at erklære, at Besætningen paa »Merløsegaard« var inficeret med smitsom Kastning, og at Dyr lægen, der flere Gange maanedlig har undersøgt Besætningen dels som Mælkekontrollør, dels som praktiserende Dyr læge, ikke siden den Gang har iagttaget Kastningstilfælde paa »Merløsegaard« med kliniske Symptomer paa smitsom Kastning og ej heller ved Efterbyrdsafløsninger har iagttaget saadanne.

Efter det Foreliggende maa det endvidere antages, dels, at der ikke hos nogen af de tre fra »Merløsegaard« modtagne Kvier, der, som anført af de Sagsøgte afhændedes henholdsvis til Proprietær Eriksen og Gaardejer Jørgensen, er forefundet Tegn paa smitsom Kastning, dels at dette ej heller har været Tilfældet med Hensyn til 25 Kvier fra »Merløsegaard«, som Baron Reedtz-Thott i Januar og Februar d A har leveret andetsteds.

Det fremgaar dernæst af Sagens Oplysninger, at Sagsøgeren, der købte »Enggaarden« i 1920 uden Besætning, derefter paa et Marked købte ca 60 Køer til Gaarden, og at han senere bl a i 1922 og 1923 har gjort Indkøb af enkelte Kreaturer til Besætningen. Det er endvidere oplyst, at der i 1921 og i Januar 1922 i Forbindelse med, at der var Mund- og Klovesyge i Besætningen, forefaldt nogle Kastningstilfælde, men at der ikke ved en paa Serumlaboratoriet foretaget Undersøgelse af et den

30 Januar 1922 indsendt Efterbyrdspræparat af en Ko, der havde kastet, paavistes Abortbaciller.

Ved Skrivelse til det veterinære Sundhedsraad af 13 September d A forelagde Baron Reedtz-Thotts Sagfører samtidig med, at han gjorde Raadet bekendt med de forommeldte, til Dels efter Sagens tidligere Forelæggelse for Raadet, fremkomne Oplysninger, Raadet bl a følgende Spørgsmaal:

»1. Anser Raadet det stadig for sandsynligt, at de Tilfælde af Kastning, der Tid til anden har fundet Sted paa »Merløsegaard«, har Karakteren af smitsom Kastning?

— — —
3. Anser Raadet det for udelukket eller usandsynligt, at Kvierne kan være smittet efter at de har forladt »Merløsegaard«, altsaa enten i Kreaturforeningens Stald eller hos Proprietær Christensen?»

— — —
Vedkommende Sagfører har dernæst i Skrivelse af 19 September d A yderligere til Raadet stillet bl a det Spørgsmaal:

»a. om Raadet anser det for sandsynligt, at en Kvie, som sælges den 16 Februar og kaster den 12 April s A maa antages at have lidt af Sygdommen ved Salget?»

Raadet har i Skrivelse af 30 September d A hertil svaret:

»ad. 1. Det er vel ikke absolut sikkert, men dog sandsynligt.«

— — —
»ad 3. Det kan ikke anses for udelukket.«

— — —
»Man tilføjer, at hvis det forholder sig som anført« — — — »at Proprietær Christensens Besætning bestod af sammenkøbte Køer, kan det efter Raadets Mening ikke godtgøres, at eventuelt senere indtrædende Kastninger skyldes de fra »Merløsegaard« stammende Kvier.«

— — —
»ad a. Raadet anser det for sandsynligt, om end ikke for givet.«

Efter hvad der saaledes foreligger, findes det ikke tilstrækkelig godtgjort, at de ommeldte 4 Kvier, da de af de Sagsøgte solgtes til Sagsøgeren, har lidt af smitsom Kalvekastning. De Sagsøgtes Frifindelsespaastand vil saaledes allerede som Følge heraf være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde tilsvare de Sagsøgte med 400 Kr.

Nr 248/1924. Fisker **Peter H Malm** (Graae)

m o d

Forsikringsforbundet for danske Fiskere og Søfolk m m
(Harboe),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til som Arbejdsgiver at svare Bidrag til Arbejdsløshedsfond og Invalidifond i Henhold til Lov af 22 Dec 1921 § 29 og Lov af 6 Maj 1921 § 5.

Kendelse afsagt den 15 April 1924 af Fogedretten for Københavns Amts Søndre Birk og Amager Birk: Den begærte Udpantningsforretning kan ikke nyde Fremme.

Østre Landsrets Dom af 30 Juni 1924: Den af Appellanterne, Forsikringsforbundet for danske Fiskere og Søfolk m v, hos Indstævnte, Fisker Peter H Malm, Dragør, begærede Udpantning vil være at fremme. Til det Offenlige betaler Indstævnte de Rets- og Stempelafgifter, som skulde have været erlagt, saafremt Sagen ikke for Appellanterne havde været afgiftsfri. I Salær til Overretssagfører Povl Thomsen betaler Indstævnte 60 Kr. De idømte Afgifts- og Salærbeløb udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget sit Anbringende om, at det under Sagen omtvistede Spørgsmaal ikke paa det foreliggende Stadium kan afgøres ad retslig Vej.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paa-stand være at stadfæste. Appellanten vil derhos have at betale et Salær af 200 Kroner til Højesteretsagfører Harboe, der efter Beskikkelse har givet Møde for Indstævnte.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanten, Fisker Peter H Malm, til Højesteretsagfører Harboe 200 Kroner.

Det Appellanten Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Fogedretskendelsens Præmisser er saalydende:

Ved Skrivelse af 20 Oktober f A har Forsikringsforbundet for Danske Fiskere og Søfolk m m begært Udpantning foretaget hos Fisker Peter H Malm af Dragør for et Beløb af 8 Kr 70 Øre, nemlig, efter hvad der under Sagens Gang er oplyst, Bidrag for Sommerhalvaaret 1922 til Arbejdsløshedsfonden 6 Kr og til Invalidefonden 2 Kr 70 Øre, hvilke Bidrag skal paahvile ham som Arbejdsgiver i Henhold til Lov 22 December 1921 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m m § 29 og Lov 6 Maj s A om Invalideforsikring § 5, jfr Lov Nr 205 af 6 Juli 1916 om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde, saaledes som denne er ændret ved Lov Nr 394 af 28 Juni 1920.

Under den den 23 November f A af Sognefogden i Dragør i Henhold til Birkets paategnede Kendelse hos Rekvisitus paabegyndte Udpantningsforretning, hvorunder det samlede Beløb af Udpantningen opgjøres til 10 Kr 51 Øre, protesterede Rekvisitus mod Forretningens Foretagelse, idet han samtidig som Genstand for Udpantning anviste en Sildnæring, der vurderedes til 40 Kr, hvorefter Sagen, idet Forretningens videre Fremme stilledes i Bero, indsendtes til Fogedrettens Paakendelse.

Rekvisitus har til Støtte for sin Protest anført, at han, der driver Fiskeri fra en ham selv tilhørende Motorbaad af ca 5,75 Tons Drægtighed, i Sommerhalvaaret 1922, ligesaa lidt som nu, havde nogen lønnet eller ulønnet Medhjælper i Lovens Forstand i denne Virksomhed, men derimod fiskede fra sin nævnte Baad sammen med en anden Fisker, der ligesom Rekvisitus drev Fiskeriet for egen Regning. Efter fast Kutyme i Dragør og Omegn drives saadant fælles Fiskeri paa den Maade, at der af Udbyttet først afholdes Udgifter til Petroleum, Olie, Proviant m m, saaledes at hvis disse Udgifter ikke kan dækkes af Udbyttet, maa hver af Deltagerne udrede sin Part deraf. Bli- ver der Overskud af Fiskeriudbyttet udover de nævnte Fællesudgifter, fordeles dette saaledes, at Baadens Ejer — saafremt den ikke er i Fælleseje — faar en Andel paa 10 pCt af Nettoudbyttet, medens Resten fordeles dels i Forhold til det Indskud af Redskaber, den enkelte Deltager har gjort, dels i personlige Anparter for hver enkelt Deltager; Rekvisitus har eksempelvis oplyst, at han i den forløbne Vinter har fisket sammen med to andre Fiskere, der hver for sig ligesom han selv har stillet en Tredjedel af Redskaberne, og at Fordelingen af Nettoudbyttet mellem dem er sket saaledes, at Rekvisitus har faaet 10 pCt + $\frac{1}{3}$ af Resten, altsaa 40 pCt, medens hver af de to andre Deltagere har faaet 30 pCt. Rekvisitus har endvidere forklaret, at Forholdet mellem de enkelte Deltagere ikke indgaas paa bestemt Tid, men at hver enkelt af dem dels selv kan fratræde, dels kan opsiges af de andre Deltagere til Fratrædelse uden noget Varsel. Saa vidt Rekvisitus nu erindrers blev Udbyttet i Sommerhalvaaret 1922 fordelt mellem ham og den omtalte Deltager i Fiskeriet, Fisker Gerner Andersen, der ikke ejede nogen Del af de benyttede Redskaber, saaledes at Rekvisitus som Andel for Baad, Redskaber og personligt Arbejde fik ialt 75 pCt, og den anden Deltager alene for personligt Arbejde 25 pCt af Nettooverskudet.

Rekvisiti foranstaaende Fremstilling er i det Hele blevet bekræftet ved Vidneforklaringer af Fiskerne Chr Nielsen og Jan Schwartz, med hvem han for Tiden fisker sammen.

Med Hensyn til Beregningen af de Rekvisitus for Sommerhalvaaret 1922 paalignede Bidrag er det af Forsikringsforbundet anført, at disse beregnes paa Grundlag af de af de forsikringspligtige ved Udgangen af hvert Kalenderaar indsendte Mandskabslistes, og at Bidragene som Følge heraf ikke forfalder til Betaling før noget ind i det følgende Aar: de her omhandlede Bidrag kan saaledes ikke anses forfaldet, før i For- aaret 1923. For Rekvisiti Vedkommende formenes Beregningen at være foretaget paa Grundlag af hans mundtlige Opgivelse om i Sommerhalv- aaret 1922 at have haft en Medhjælper, Rekvisitus har imidlertid hertil

udtalt, at han ikke mindes at have givet Forbundet nogen Oplysning af den omhandlede Art og ikke er tilbøjelig til at tro, at han har gjort det.

Efter det saaledes Foreliggende kan Rekvizitus ikke anses at have været Arbejdsgiver for den Fisker, med hvem han i Sommerhalvaaret 1922 fra den omtalte, Rekvizitus tilhørende Baad har fisket sammen, ligesom denne ikke heller kan anses som hørende til »Besætningen« paa nævnte Baad, hvilket Begreb maa antages at forudsætte et Underordningsforhold med en vis Grad af Fasthed, og der kan derfor ikke i Medfør af § 66 A og B i Ulykkesforsikringsloven, jfr Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 28 Juni 1920 paahvile ham nogen Forsikringspligt for den omhandlede Person.

Som Følge heraf vil den begærte Udpantningsforretning ikke kunne nyde Fremme.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt den 15 April 1924 af Fogedretten for Københavns Amts søndre og Amager Birk og paastaas af Appellanterne ændret derhen, at den begærede Udpantning fremmes, medens Indstævnte paastaar Kendelsen stadfæstet.

Foreløbig bemærkes, at forsaavidt Indstævnte til Støtte for sin Paastand har anført, at det under Sagen omtvistede Spørgsmaal ikke paa det foreliggende Stadium kan afgøres ad retslig Vej, men i Henhold til Reglerne i §§ 12 og 14 i Lov Nr 205 af 6 Juli 1916 først efter at have været forelagt Arbejderforsikringsraadet og derefter Indenrigsministeriet, kan der ikke gives ham Medhold heri, idet det ikke af de paagældende Bestemmelser ses med Sikkerhed at fremgaa, at Domstolene skulde være afskaaret fra, naar et Spørgsmaal som det heromhandlede fremkommer under en Retstvist, da at tage det under Paakendelse, forsaavidt det ikke i det enkelte Tilfælde allerede er afgjort af Arbejderforsikringsraadet eller Indenrigsministeriet eller dog i Forvejen forelagt af disse Myndigheder.

Efter det Foreliggende maa den med Indstævnte i Fiskeriet tagende Fisker anses at have henhørt til Skibets Besætning og at have været hans lønnede Medhjælper, og da Indstævnte herefter har haft Forsikringspligt overfor ham i Medfør af nysnævnte Lov, saaledes som den er ændret ved Lov Nr 394 af 28 Juni 1920, og Lov Nr 253 af 6 Maj 1921 § 5 samt i Medfør af Lov Nr 529 af 22 December 1921 § 29, vil Appellanternes Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for Landsretten, herunder 60 Kr i Salær til den for Appellanterne beskikkede Sagfører, vil Indstævnte have at udrede efter Reglerne for beneficerede Sager.

Torsdag den 7 Maj.

Nr 340/1924. Detailhandler **Martin Mortensen** og Desinfektor **O Leiberg** (Selv),

mod

Brændehandler **C Boyer Andersen**, Fru **Dora Holm** og Slagtermester **C J Borgstrøm** (Ingen),

betræffende Appellanternes Erstatningsansvar for Misligholdelse af en Kontrakt om Salg af en Brændselsforretning m m.

Østre Landsrets Dom af 19 November 1924: De Sagsøgte, Detailhandler Martin Mortensen og Desinfektor O Leiberg, bør En for Begge og Begge for En til Sagsøgeren, Brændehandler C Boyer Andersen, betale 2400 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 20 September 1924, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 250 Kr. Sagsøgte, Slagtermester C J Borgstrøm, bør til Mortensen og Leiberg betale 600 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 20 September 1924, til Betaling sker. Sagsøgte, Fru Dora Holm, bør for Mortensens og Leibergs Tiltale i denne Sag fri at være. For Borgstrøms og Fru Holms Vedkommende ophæves Sagens Omkostninger. Der tillægges Overretssagfører Byrdal i Salær 200 Kr, der udredes af det Offenlige. Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Da Højesteretsstævningen ikke er blevet forkyndt for Fru Dora Holm og hun ikke har givet Møde for Højesteret, vil Sagen for hendes Vedkommende være at afvise. Iøvrigt vil Dommen i Henhold til de i den, forsaavidt den herefter foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

For Indstævnte, Fru Dora Holms Vedkommende afvises Sagen. Iøvrigt bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Det Appellanterne, Detailhandler Martin Mortensen og Desinfektor O Leiberg, samt det Indstævnte, Brændehandler C Boyer Andersen, Tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 29 November 1922 udlejede Fru Dora Holm til Slagtermester Carl Borgstrøm en til den hende tilhørende Ejendom, Bille Brahesvej Nr 11 a hørende Plads; det blev ved Kontraktsafslutningen tilkendegivet Borgstrøm, at han ikke maatte bygge paa Pladsen, hvorimod der ikke blev protesteret mod Borgstrøms Udtalelse om at ville opføre et Skur. Borgstrøm opførte derefter paa Pladsen et stort Halvtagsskur i Vinkelform samt et mindre Skur til Kontorbrug og startede en Brændselsforretning.

Den 16 Februar 1923 solgte Borgstrøm Forretningen, derunder de paa Pladsen liggende Skure, til Detailhandler Martin Mortensen og Desinfektor O Lejberg for 900 Kr.

Den 18 Marts s A spurgte Fru Holm Frederiksbergs tekniske Forvaltning, om de af Borgstrøm opførte Skure maatte blive staaende, og fik den 22 s M Meddelelse om, at de var ulovlig opført, og Paalæg om at fjerne dem; dette Paalæg blev gentaget den 26 Maj og 5 November s A, hvorefter der skete Anmeldelse til Politiet.

Den 28 Juni s A oprettedes der Lejekontrakt om Pladsen mellem Fru Holm og Mortensen og Lejberg; ved Kontrakten indrømmedes der Lejerne Ret til Fremleje samt Uopsigelighed i 3 Aar. Ved Slutteddel af 3 September s A overdrog Mortensen og Lejberg den af dem paa Pladsen drevne Brændselsforretning til C Boyer Andersen for 5000 Kr, hvoraf 4000 Kr blev betalt kontant, medens Resten skulde erlægges i maanedlige Afdrag à 80 Kr; med Forretningen fulgte en Del nærmere specificerede Effekter. I Tiden nærmest forud for den 9 August 1924 blev de af Borgstrøm opførte to Skure samt et ældre Skur, der allerede fandtes paa Ejendommen, da Fru Holm erhvervede den, nedrevet, hvorfor Boyer Andersen for overhovedet at drive Forretningen maatte leje Skur andetsteds. Andersen, der overtog Lejemaalet som Fremlejetager, betalte Leje til Fru Holm indtil 15 Juli s A, efter hvilket Tidspunkt han ikke vil have gjort Brug af det Lejede.

Under Anbringende af, at Mortensen og Lejberg ved at sælge de ulovlig opførte Skure har begaaet en væsenlig Misligholdelse af Kontrakten, har Sagsøgeren, Brændehandler C Boyer Andersen under denne Sag paastaaet Kontrakten hævet og de Sagsøgte, Detailhandler Martin Mortensen og Desinfektor O Lejberg, tilpligtet in solidum mod Udlevering af de i Behold værende Effekter, der fulgte med Forretningen at tilbagebetale den erlagte Del af Købesummen 4480 Kr og at betale i Erstatning 1690 — med Fradrag af Provenuet for Bortsalget af enkelte af de købte Effekter 725 —

eller 5445 Kr
med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 20 September 1924.

De Sagsøgte, Mortensen og Lejberg, hvem der er meddelt Bevilling til fri Proces, procederer ved deres beskikkede Sagfører, Overretssagfører Byrdal, principalt til Frifindelse, subsidiært mod Betaling af en mindre efter Rettens Skøn fastsat Erstatning.

Til Støtte for deres principale Paastand anfører de, at de omhandlede Skure end ikke er nævnt i Overdragelsesretshandelen, og at der ikke i den blotte Overdragelse ligger nogen Garanti for, at de er opført i Overensstemmelse med Byggelovens Forskrifter; de protesterer derfor mod den paastaaede Annullation af Kontrakten. Da de paa Overdragelsestiden var i god Tro med Hensyn til Skurenes Lovlighed savnes der endvidere Hjemmel til at paalægge dem Erstatningsansvar i Anledning af Skurenes Nedrivning. De Sagsøgte benægter endelig, at Sagsøgeren har lidt noget Tab, idet det lykkedes ham straks at skaffe sig en ligeoverfor Nr 11 liggende Plads, hvorfra han fortsætter Forretningen, hvis væsenligste Aktiv angives at være den af de Sagsøgte erhvervede Kundakreds.

Idet de Sagsøgte formener, hvis de skulde blive tilpligtet at udrede noget Beløb til Sagsøgeren, da at have Regres mod Slagtermester Borgstrøm, som den der har opført Skurene, og mod Fru Dora Holm, der har udlejet Pladsen med paastaaende Skure til dem uden at tage Forbehold om disses Ulovlighed, skønt hun ved Lejekontraktens Afslutning var fuldt vidende om denne Omstændighed, har de anlagt Sag mod disse to Personer og paastaaet dem dømt til in solidum at udrede et saa stort Beløb, som de selv maatte blive tilpligtet at betale til Sagsøgeren med Tillæg af den resterende Del af Købesummen 520 Kr.

Disse to Sager er ved Rettens Beslutning af 10 November 1924 i Medfør af Retsplejelovens § 286 procederet under ét. Sagsøgte Borgstrøm procederer til Frifindelse, idet han hævder at have faaet Ejerinden Fru Holms Tilladelse til at opføre Skurene, og at Ansvar for deres Ulovlighed derfor maa paahvile denne.

Sagsøgte Fru Holm paastaar sig ligeledes frifundet, idet hun anbringer ved Kontraktsafslutning at have gjort Mortensen og Lejberg bekendt med, at der da var Undersøgelse i Gang om Skurenes Lovlighed, hvad de lod til allerede at vide.

Hvad angaar Sagsøgerens Paastand paa Kontraktens Annullation, findes denne ikke at kunne tages til Følge, allerede fordi Sagsøgeren stadig driver Forretningen, og saaledes ikke er i Stand til at tilbagelevere alt det ham Overdragne. Derimod vil de Sagsøgte Mortensen og Lejberg være at dømme til in solidum at betale Sagsøgeren en Erstatning for den væsentlige Forringelse af Forretningen, der laa i Skurenes Nedrivning, hvilken Erstatning efter Købesummens Størrelse findes at burde bestemmes til 2400 Kr, saaledes at de Sagsøgte Krav efter Kontrakten paa Restkøbesummen 520 Kr hermed tillige bortfalder.

Med Hensyn til de Sagsøgte Mortensen og Lejbergs Paastand paa Regres hos Sagsøgte Borgstrøm findes denne ikke at kunne paaberaabe sig Ejerens mulige Samtykke til Skurenes Opførelse, idet et saadant Samtykke ikke kan fritage ham for selvstændig at forvisse sig om Skurenes Lovlighed. Idet Borgstrøm nu har opført de to Skure uden endog at foretage nogen Anmeldelse til Bygningsautoriteterne, vil han have at betale Mortensen og Lejberg en Erstatning paa 600 Kr.

Da Sagsøgte Fru Holm maa antages at have taget Forbehold overfor Mortensen og Lejberg om Skurenes Ulovlighed, og da hun i god Tro har erhvervet Ejendommen med det ene ulovlige Skur — som hver-

ken Sagsøgeren eller de Sagsøgte Mortensen og Lejberg nogensinde har benyttet, idet det stedse har været fremlejet — findes hun ikke at have paadraget sig nogen Erstatningspligt, hvorfor hun vil være at frifinde for Mortensens og Lejbergs Tiltale.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte Mortensen og Lejberg have at godtgøre Sagsøgeren med 250 Kr.

For de Sagsøgte Borgstrøm og Fru Holms Vedkommende ophæves Sagens Omkostninger og der tillægges Overretssagfører Byrdal i Sælær hos det Offenlige 200 Kr.

Nr 181/1924. Aktieselskabet **Frederiksberg Metalvarefabrik**
(Overretssagfører Kemp),

mod

Firmaet Silkeborg Maskinfabrik ved **Zeuthen & Larsen** (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanten har gjort Indgreb i en Indstævnte tilhørende Patentret.

Østre Landsrets Dom af 7 Maj 1924: De Sagsøgte, A/S Frederiksberg Metalvarefabrik, bør til Sagsøgerne, Silkeborg Maskinfabrik, betale 2500 Kr tilligemed Renter 5 pCt p a fra den 21 Juli 1923, til Betaling sker. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgerne med 1200 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 1000 Kroner.

Thikendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Frederiksberg Metalvarefabrik, til Indstævnte, Firmaet Silkeborg Maskinfabrik ved Zeuthen & Larsen, med 1000 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 15. August 1922 blev der meddelt Silkeborg Maskinfabrik dansk Patent paa en Anordning til Forandring af Valsehastigheden ved Kærneælttere.

En Kærneæltter er en Maskine, i hvilken den syrnede Fløde kærnes til Smør, som derpaa, efterat Kærnemælken er fjernet, vaskes, æltes og saltes i Maskinen. Denne bestaar af en Tønde (Tromle), i hvilken der er anbragt et eller flere Par Valser. Under Kærningen bevæger Tønden sig med betydelig Omdrejningshastighed, medens Valserne staa stille i Forhold til Tønden. Under Æltningen bevæger Tønden sig med ringe Omdrejningshastighed, medens Valserne bevæger sig med en betydelig Omdrejningshastighed. Tønde og Valser bevæges ved Hjælp af et Drivværk, hvis Udveksling hidtil har været indrettet saaledes, at det ved dens Hjælp kun var muligt at give Tønden een Omdrejningshastighed under Kærningen og en anden under Æltningen og Valserne een Omdrejningshastighed under Æltningen. En Variation af disse tre Hastigheder krævede tidligere enten en Regulering af Dampmaskinen eller en Standsning af Kærneæltteren og Ombytning af Rems-kiven. Det ovennævnte Silkeborg Maskinfabrik meddelte Patent, der har Nr 30 332 og er beskyttet fra den 29. Juli 1921, har følgende Patentbeskrivelse:

»Ved Kærneælttere med et, to eller flere Valsepar eller med een Valse eller iøvrigt ved alle kendte Konstruktioner af Kærneælttere bevæger Valserne sig kun med een Hastighed. Opfindelsen beror paa den lagttagelse, at Mælkens Konsistens er uens Sommer og Vinter og forandres med Vejrliget eller Foderet. Ved at forandré Valsernes relative Hastighed og dermed Æltningstiden, kan man til en vis Grad bøde paa de Mangler, der opstaa ved Smørrets Konsistens under Paavirkning af Vejrliget.

I Overensstemmelse hermed bestaar Opfindelsen i, at Kærneæltterens eller Valsernes særlige Drivværk indrettes paa en saadan Maade, at der let kan skiftes om, saa at Valserne kan faa to eller flere forskellige Hastigheder.

Hastighedsforandringen kan ogsaa foretages ved, at man paa Kærnetøndens Bagende ligesom i Forenden anbringer Valsehjul og Valsedrivhjul, gennem hvilke Hastighedsforandringen kan foretages.«

Patentkravet er saalydende:

»1. Anordning ved Udvekslingen i Kærneæltterens eller Valsernes Drivværk, kendetegnet ved, at der foruden den sædvanlige Udvekslingsmekanisme, som bestemmer Valsernes Hastighed, tillige anbringes andre Udvekslingsmekanismer eller lignende, som kan give Valserne to eller flere forskellige Hastigheder.

2. Anordning ifølge Krav 1 kendetegnet ved, at Valserne drives fra Kærnetøndens Bagende, paa hvilken ogsaa Udvekslingsmekanismen for Valsernes forskellige Hastigheder er anbragt.«

Den 28. Oktober 1921 indgav A/S Frederiksberg Metalvarefabrik gennem sin Filial Buaas Mejerimaskinfabriker, Aalborg, til Patentkommissionen Ansøgning om Patent paa et Drivværk til kombinerede Kærneælttere, indrettet med et Friktionsskivesystem, som muliggjorde under Kærningen at forandre Tøndens og under Æltningen saavel Tøndens

som Valsernes Omdrejningshastighed. Denne Ansøgning blev afslaaet af Patentkommissionen i Skrivelser af 20. Februar og 23. Marts 1922 under Henvisning til, at det er ganske almindeligt i Maskintekniken at ændre en Aksels Omdrejningshastighed ved Forskydning af en Friktionsskive hen til eller bort fra en anden Friktionsskives Centrum. Den 13. Februar 1922 havde A/S Frederiksberg Metalvarefabrik imidlertid til Patentkommissionen indgivet en anden Ansøgning, i hvilken der søgtes Patent paa en Anordning ved Kærneæaltere »karakteriseret ved, at Kærneæalterens sædvanlige Udvekslingsanordning er kombineret med eller indskudt i Transmissionsledningen efter en særlig Udvekslingsanordning, ved hvilken Tøndens Omdrejningshastighed kan varieres saavel under Kærningen som under Æltningen.« Efter nogen Brevveksling mellem Patentkommissionen og Ansøgerne, under hvilken disse dels foretog visse Forandringer i deres Patentkrav, dels til Støtte for deres Ansøgning henviste til Patent Nr. 30132, afslog Patentkommissionen i Skrivelse af 23. September 1922 Ansøgningen med den Begrundelse, at det er almindeligt at variere Maskiners Hastighed ved Indskydning af dertil egnede Udvekslingsanordninger, og at Anvendelsen af saadanne i en Maskine af den omhandlede Art ikke skønnes at frembyde noget ejendommeligt, der kan betegnes som en Opfindelse. Denne Afgørelse blev efter Ansørgernes Begæring underkastet Prøvelse af en i Henhold til Patentlovens § 19 nedsat særlig Kommission, der under 12. Januar 1923 stadfæstede Patentkommissionens Afgørelse, da den maatte »formene, at Patentkommissionen i hvert Fald, saaledes som Sagen har foreligget for denne, med Rette har nægtet at meddele Patent paa det ansøgte«. Under Henvisning til denne Motivering fra den særlige Kommissions Side indgav A/S Frederiksberg Metalvarefabrik derpaa under 19. Januar 1923 en ny Ansøgning om Patent paa en Anordning ved Kærneæaltere af lignende Art som den ovennævnte. Da Patentkommissionen i Anledning af denne Ansøgning modholdt Patent Nr. 30132, foretog Ansøgerne en Ændring i deres Patentkrav, som i sin endelige Skikkelse kom til at lyde saaledes:

«Kærneæalter af den Art, som bestaar af en roterende Tromle, som indeholder Valser, der staar stille i Forhold til Tromlen under Kærningen, men roterer i Forhold til Tromlen under Æltningen, kendetegnet ved, at Kærneæalterens Udvekslingsanordning foruden paa kendt Maade at indeholde Elementer, hvorved Tromlen kan omstyres fra Kærning til Æltning, yderligere indeholder særlige Elementer, hvorved Tromlens Hastighed kan varieres saavel under Kærningen som under Æltningen, uden at den relative Hastighed mellem Tromlen og Valserne varieres.»

Den 30. Juli 1923 udstedte Patentkommissionen derefter Bekendtgørelse om Ansøgningen i Henhold til Patentlovens § 16. Der fremkom Indsigelser mod Ansøgningen fra A/S Paasch & Larsen, Petersen, Horsens, fra Silkeborg Maskinfabrik og fra »De danske Mejeriers Maskinfabrik, Kolding«. I den førstnævnte Indsigelse gjordes det gældende, at Opfindelsen var udelukket fra at kunne patenteres efter Patentlovens § 1 Nr 3, dels fordi den havde været offentliggjort i »Mælkeritidende« af 8 Juli 1921, dels fordi en Kærneæalter som den omhand-

lede havde været udstillet paa Mejeriudstillingen i Fredericia i 1922. Patentkommissionen afsløg derefter Ansøgningen i Skrivelse af 5 November 1923, i hvilken det bl a hedder:

» — — at det af den af førstnævnte Indsiger fremdragne Offentliggørelse i Mælkeritidende for 8 Juli 1921 fremgaar, at Bibeholdelsen af den relative Hastighed mellem Tromlen og Valserne er kendt under samtidig Ændring af Tromlens Hastighed. Naar henses hertil og navnlig til, at en Kærneælter, der var indrettet til at foretage en saadan Operation, før Ansøgningens Indgivelse har været udstillet og dens Hensigt forklaret paa en offentlig Udstilling her i Landet, skønnes Kravet ikke at angive noget ejendommeligt, der kan betegnes som en Opfindelse — — «.

Allerede kort Tid efter Indgivelsen af den første Patentansøgning af 28 Oktober 1921 offentliggjorde A/S Frederiksberg Metalvarefabrik i »Mælkeritidende«, at en Kærneælter med variabel Hastighed paa Valserne, paa Æltelefart og paa Kærnefart under Navn af »Zenith Model 1922« vilde komme i Handlen kort Tid efter Nytaar 1922. I denne Anledning tilskrev Silkeborg Maskinfabrik under 30 December 1921 Aktieselskabet, at Fabriken den 29 Juli 1921 havde ansøgt om Patent paa variable Hastigheder ved Kærneæaltere, og hvis Ansøgningen blev bevilget, vilde gøre Ansvar gældende overfor Aktieselskabet, dersom dette fremstillede saadanne Kærneæaltere. Under Anbringende af, at Aktieselskabet desuagtet i Strid med Fabriken fornævnte Patent Nr 30 132 har fremstillet og solgt Kærneæaltere, har Silkeborg Maskinfabrik under nærværende Sag paastaet Aktieselskabet principalt dømt til at betale en Erstatning af 10 000 Kr tilligemed Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 21 Juli 1923, subsidiært tilpligtet at anerkende, at de af Aktieselskabet fremstillede Kærneæaltere »Zenith Model 1922« er i Strid med Patent Nr 30 132.

De Sagsøgte paastaar sig' frifundet, principalt pure, subsidiært forsaavidt Erstatningspaastanden angaar. Mest subsidiært paastaar de Erstatningen fastsat til et betydeligt mindre Beløb end 10 000 Kr.

Det ovennævnte Patent Nr 30 132 tager Sigte paa ved Indskydning af en særlig Udvekslingsmekanisme paa let Maade at kunne forandre Valsernes Omdrejningshastighed under Æltningen, et Forhold, der er af stor Betydning for at kunne regulere Procenten af det producerede Smørs Vandindhold. Den i de Sagsøgte seneste Patentkrav omhandlede Anordning tager Sigte paa ved Indskydning af en særlig Udvekslingsmekanisme paa let Maade at kunne variere Tøndens Omdrejningshastighed saavel under Kærningen som under Æltningen, hvilket paa Grund af Kærneælterens Mekanisme medfører, at ogsaa Valsernes Omdrejningshastighed forandres under Æltningen, medens Forholdet mellem Tøndens og Valsernes Omdrejningshastighed stadig forbliver konstant.

Til Støtte for deres principale Paastand gør de Sagsøgte i første Række gældende, at naar der i Patent Nr 30 132 tales om Forandring af Valsernes Hastighed eller »relative Hastighed«, er dette at forstaa som en Forandring af Forholdet mellem Valsernes og Tøndens Omdrejningshastighed, at Patentet saaledes kun beskytter mod Anordninger,

der gaar ud paa at muliggøre en Forandring af dette Forhold, og at »Zenith Model 1922«, der netop udmærker sig ved, at dette Forhold bevares konstant, derfor ikke er i Strid med Patentet. Sagsøgerne hævder herimod, at de nævnte Udtryk i Patentet er at forstaa som en Forandring i Valsernes relative Periferihastighed i Forhold til Valsernes Fremføringshastighed, at Patent Nr 30 132 saaledes beskytter mod enhver Anordning, der — uanset om Forholdet mellem Valsernes og Tøndens Omdrejningshastighed forandres eller ikke — muliggør en Forandring af Valsernes nævnte relative Periferihastighed, og at »Zenith Model 1922«, der netop medfører en saadan Forandring — hvad der er ubestridt — derfor er i Strid med Patentet.

I Skrivelse af 23 Februar 1924 har Patentkommissionen udtalt, at den ikke ser sig i Stand til at oplyse, hvorledes den i sin Tid har opfattet Udtrykket »Valsernes relative Hastighed« i Beskrivelsen til Patent Nr 30 132, men at det formentlig er blevet forstaaet som Forholdet mellem Tøndens og Valsernes Omdrejningshastighed, hvilket dog ikke har faaet Udtryk i Patentkravet. Ved Erklæringer afgivne af forskellige Sagkyndige maa det imidlertid anses for fastslaaet, at det er Valsernes relative Periferihastighed, der er af Betydning for Æltningen. To af Retten udnævnte sagkyndige Skønsmænd, Professor ved Polyteknisk Læreanstalt Bache og Direktør ved de danske Statsbaner Floor, har dernæst udtalt, at Ordene »relativ Hastighed« ikke blot af Teoretikere, men ogsaa af Ingeniører og Lignende naturligt opfattes som udtryk-kende en virkelig Hastighed og ikke et Forhold mellem to Hastigheder, hvortil Direktør Floor yderligere har tilføjet, at han aldrig i sin Praksis er stødt paa, at man har opfattet »relativ Hastighed« paa sidstnævnte Maade.

Der findes herefter at maatte gives Sagsøgerne Medhold i deres Forstaaelse af de ovennævnte, omtvistede Udtryk i Patent Nr 30 132.

De Sagsøgte har imidlertid endvidere gjort gældende, at »Zenith Model 1922« ikke er i Strid med Patent Nr 30 132, selvom dette forstaaes som af Sagsøgerne hævdet. De har i saa Henseende paaberaabt sig en Skrivelse af 23 November 1923 fra Patentkommissionen, i hvilken det udtales, at Patentkommissionens Afslag i Skrivelse af 5 November 1923 paa de Sagsøgte Patentansøgning — — — »ikke skyldes nogen Indsigelse grundet paa, at den fremlagte Ansøgnings Krav skulde være stridende mod eller falde ind under den ved oftnævnte Patent Nr 30 132 erhvervede Beskyttelse, og den Omstændighed, at en Maskine indeholder den ved den fremlagte Ansøgnings Krav karakteriserede Anordning kan saaledes efter den Opfattelse, der herfra er lagt til Grund ved Bedømmelsen af den foreliggende Ansøgning, ikke indeholde noget Indgreb i de ved oftnævnte Patent Nr 30 132 beskyttede Rettigheder«. De har dernæst henvist til, at Patent Nr 30 132 tager Sigte paa en Variation af Valsernes Hastighed, »Zenith Model 1922« derimod paa en Variation af Tøndens Hastighed, at »Zenith Model 1922« derfor i Modsætning til den patenterede Maskine øver sin Virkning ogsaa under Kærningen, hvor Tøndens Omdrejningshastighed — hvad der er ubestridt — er af Betydning for en god Renkærning, og at »Zenith Model 1922« selv under Æltningen virker paa en bedre Maade end den patenterede Maskine,

idet en Variation af Tøndens Hastighed ogsaa under Æltningen kan have sin Betydning.

Da »Zenith Model 1922« imidlertid, naar Tøndens Hastighed varierer under Æltningen, ogsaa varierer Valsernes relative Periferihastighed, og da det udtrykkelig er angivet i Patent Nr 30 132, at den særlige Udvekslingsmekanisme kan anbringes ikke blot i Valsernes, men ogsaa i selve Kærneæltterens Drivværk, hvilket vil muliggøre en Variation af Tøndens Hastighed, findes det at maatte statuere, at »Zenith Model 1922« er i Strid med Patent Nr 30 132.

De Sagsøgte har fremdeles under Henviisning til Patentlovens § 24, jfr § 1 Nr 3, anført, at selv om »Zenith Model 1922« anses for at være i Strid med Patent Nr 30 132, maa de dog frifindes, fordi dette Patent ikke burde være meddelt i saa vidt et Omfang, at det ogsaa dækker en Anordning som den for »Zenith Model 1922« karakteristiske, hvor Tøndens Hastighed forandres under Bibeholdelse af Forholdet mellem Tøndens og Valsernes Omdrejningshastighed, idet de samme Grunde, der i Patentkommissionens ovennævnte Skrivelse af 5 November 1923 er anført at være til Hinder for Meddelelsen af det af de Sagsøgte begærede Patent, ogsaa maa gøre sig gældende overfor Patent Nr 30 132. Heri kan der imidlertid ikke gives de Sagsøgte Medhold, idet Artiklen i »Mælkeritidende« af 8 Juli 1921 intet indeholder om Anbringelse af en særlig Udvekslingsmekanisme, og idet Mejeriudstillingen i Fredericia ligger efter Indleveringen af Sagsøgernes Patentansøgning.

Til Støtte for deres subsidiære Paastand har de Sagsøgte anført, at de har haft Føje til t forstaa Patent Nr 30 132 som, sket, hvilket de støtter ved Henviisning til Patentkommissionens ovennævnte Skrivelse af 23 November 1923, og at de til Erstatningsansvar fornødne subjektive Betingelser herefter ikke er tilstede. Da de Sagsøgte imidlertid ved Sagsøgerens Skrivelse af 30 December 1921 var blevet gjort opmærksomme paa den af Sagsøgerne indgivne Patentansøgning, findes det at maatte blive paa de Sagsøgtes egen Risiko, at de desuagtet fremstillede og forhandlede »Zenith Model 1922«.

Med Hensyn til Erstatningens Størrelse er det oplyst, at de Sagsøgte inden Sagens Anlæg havde solgt 5 Kærneælttere »Zenith Model 1922«, nemlig den 1 Februar, 11 Februar, 5 Maj og 30 August 1922 samt den 11 April 1923. Sagsøgerne gør gældende, at de herved har lidt et Tab af 10 000 Kr. De Sagsøgte bestrider, at Sagsøgerne har lidt noget eller i hvert Fald et saa stort Tab og hævder, at der under Hensyn til Patentlovens § 26 III maa ses bort fra de tre første Salg, da disse har fundet Sted over et Aar førend Sagens Anlæg, og Sagsøgerne ifølge deres Skrivelse af 30 December 1921 allerede da var bekendt med, at »Zenith Model 1922« vilde blive forhandlet kort Tid efter Nytaar 1922. Idet deres Fortjeneste udgør 10—15 pCt af Salgsprisen, der beløber sig til 3000 Kr, formener de derfor, at de i det højeste kan tilpligtes at betale en Erstatning af ca 900 Kr. Det er imidlertid ikke mod Sagsøgernes Benægtelse bevist, at disse i over et Aar før Sagsanlægget har haft Kundskab om de tre første Salg. De Sagsøgte vil herefter have at udrede en under Hensyn til alle fem Salg beregnet

Erstatning, der passende findes at kunne ansættes til 2500 Kr. Af dette Beløb vil der være at svare Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger, derunder Salær til Skønsmændene, 500 Kr, findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 1200 Kr.

M a n d a g d e n 11 M a j .

Nr 38/1924. Handelsfirmaet **Alfred Olsen & Co** (I Kondrup)
m o d

Handels- og Fabrikationsfirmaet **Petersen & Albeck** ved dets ansvarlige Indehavere, Grossererne **Peter V Petersen** og **O Willer-Petersen** (Steglich-Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til at annullere en med Appellanten indgaaet Handel om et Parti Metal.

Sø- og Handelsrettens Dom af 14 December 1923: De Sagsøgte, Handels- og Fabrikationsfirmaet Petersen & Albeck, ved dets ansvarlige Indehavere, Grossererne Peter V Petersen og O Willer-Petersen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Handelsfirmaet Alfred Olsen & Co, i denne Sag fri at være. Sagsøgerne bør betale de Sagsøgte Sagens Omkostninger med 1.500 Kroner inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet det Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 2000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Handelsfirmaet Alfred Olsen & Co, til Indstævnte, Handels- og Fabrikationsfirmaet Petersen & Albeck ved dets ansvarlige Indehavere, Grossererne Peter V Petersen og O Willer-Petersen, med 2000 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Som omtalt i Rettens Dom af 16 Juni 1919 havde Firmaet Alfred Olsen & Co i Efteraaret 1918 indledet Forhandlinger med Lifsmedelimport-Andelslaget i Finland om Køb af et større Parti Messingaffald; under 11 Oktober 1918 fik Alfred Olsen & Co et endeligt Tilbud paa 100 Tons »groft Messingskrot« til en Pris af d Kr 2,80 pr Kilo f o b Helsingfors. Alfred Olsen & Co havde tillige indledet Forhandlinger med Firmaet Petersen & Albeck om Videresalg af Partiet til dette Firma. Alfred Olsen & Co havde paalagt deres i Finland værende Fuldmægtig personlig at udtage og sende en Prøve ekspres; en saadan Prøve blev ogsaa udtaget, men paa et Lager, hvor kun en mindre Del af det til Afsendelse bestemte Parti var beroende, og der synes ikke ved Prøvens Udtagelse, der skete i Fuldmægtigens Nærværelse, at være taget de fornødne Forholdsregler for at sikre, at Prøven svarede til Varens Gennemsnitskvalitet. Da Prøven kom herved, blev den forevist en Prokurist i Firmaet Petersen & Albeck. Prøven indeholdt et overvejende Kvantum Rødgods, og — som Firmaet hævder — i Tillid til, at Partiet indeholdt forholdsvis lige saa meget af denne Vare, købte Petersen & Albeck Partiet ved en Slutseddel, som under 7 November 1918 udfærdigedes paa Alfred Olsen & Co's Kontor, og hvor Salgets Genstand betegnedes som »ca 100 Tons Messingaffald, Kvalitet efter forevist Typeprøve«; Prisen var Kr 3,45 pr Kilo c i f København.

Efter at Skibet, der førte Varen til Danmark, var ankommet hertil, gik det hen til Petersen & Albecks Plads for at udlosse Varen.

Petersen & Albeck erklærede i en Skrivelse af 9 December 1918 til Alfred Olsen & Co, at Firmaet ikke kunde anerkende Partiet som svarende til den dem foreviste Typeprøve. Der blev den 11 December 1918 afholdt et Skøn over Varen, og samme Dag annullerede Petersen & Albeck overfor Alfred Olsen & Co Forretningen og stillede Partiet til det sidstnævnte Firmas Disposition. Skønsmændene afgav under 14 December en Erklæring, der gik ud paa, at Partiet ikke var prøve-svarende. Under 17 December forlangte Alfred Olsen & Co et Overskøn, og Overskønsmændene indfandt sig den 2 Januar 1919 paa Pladsen, hvor Godset var oplagt, og udtalte, at Partiet absolut ikke var prøvesvarende, og at det skønnede, at Mindreværdien kunde sættes til 35 pCt.

Efter at have modtaget dette Overskøn og først da annullerede Alfred Olsen & Co Handelen overfor sine finske Sælgere og gjorde Krav paa Skadeserstatning.

Lifsmedelimport-Andelslaget udtog derefter under 7 Januar 1919 Stævning mod Firmaet Alfred Olsen & Co til Betaling af Købesummen 280.000 Kroner med Fradrag af et forud betalt Beløb, m m. Denne Sag

Færdig fra Trykkeriet den 27 Maj 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — Bredgade 32.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 10.

Mandag den 11 Maj

afgjordes ved Rettens fornævnte Dom derhen; at Alfred Olsen & Co dømtes til at betale. Retten fandt, dels at Alfred Olsen & Co havde forsømt rettidigt at tilkendegive Andelslaget, at de vilde afvise Varen, jfr Købelovens § 52, dels at Salget til Alfred Olsen & Co, saaledes som Forhandlingerne var ført mellem de finske Sælgere og det nævnte Firma, ikke kunde betragtes som sket efter Prøve i den sædvanlige Betydning af dette Ord.

Medens Retssagen stod paa, faldt Prisen stærkt paa den paagældende Art af Varer, og der opstod Forhandlinger mellem Alfred Olsen & Co og Petersen & Albeck om Varens Realisation. Disse Forhandlinger endte med, at Petersen & Albeck under 8 April uden Præjudice for Afgørelse af Forholdet mellem Parterne overtog Partiet for 100.000 Kroner.

Under 26 Oktober 1923 har Alfred Olsen & Co anlagt nærværende Sag mod Firmaet Petersen & Albeck, hvem Sagsøgerne paastaar tilpligtet at betale den oprindelig aftalte Købesum 345.000 Kr med Fradrag af de betalte 100.000 Kr, altsaa til Rest 245.000 Kr med Renter og Sagsomkostninger. De har navnlig baseret dette Krav paa en Paastand om, at heller ikke Handelen mellem dem og Petersen & Albeck kan betragtes som et egentligt Køb efter Prøve.

Det sagsøgte Firma har paastaaet sig frifundet, idet det bl a har gjort gældende, at Handlen mellem dem og Sagsøgerne er et Køb efter Prøve, at Firmaet med Rette har afvist Partiet som ikke prøvevarende, at det er Sagsøgernes Skyld, at Realisationen ikke er sket hurtigere efter Annulationen, men først saa sent som den 8 April 1919, da Priserne var dalet saa stærkt, samt at Sagsøgerne ved at lade saa lang Tid hengaa, inden de anlagde Sag, og ved forskellige Udtalelser har bibragt de Sagsøgte den Overbevisning, at Sagsøgerne havde opgivet at rejse Krav overfor dem.

Den af de Sagsøgte paaberaabte Hovedmangel ved Partiet er den, at det ikke indeholdt tilnærmelsesvis saa meget Rødgods som Prøven. Sagsøgerne har bl a under Henvisning til, at Kontrakten lyder paa Messingaffald ikke paa Rødgods, gjort gældende, at de Sagsøgte ikke har kunnet gaa ud fra, at Prøven havde Betydning med Hensyn til Partiets procentmæssige Indhold af Rødgods.

Idet Ordet Messingaffald, som det bruges i Slutsedlen (begge Parter vidste, at Partiet kom fra Finland uden at være sorteret her i Landet), maa antages at kunne omfatte en Blanding af Messing, Rødgods og andre Metaldele, og idet Retten maa betragte Handelen mellem nærværende Sags Parter som sket efter Typeprøve, maa de Sagsøgte, som ikke har haft nogen Kundskab om, at Prøven er udtaget paa en saa ubetryggende Maade som sket, have haft Ret til at forudsætte, at Prøvens Kvalitet, derunder ogsaa dens procentmæssige Indhold af Rødgods, nogenlunde svarede til Partiets. Da den leverede Vare efter det Oplyste maa antages i denne Henseende at have været af en væsentlig ringere Beskaffenhed end Prøven, har de Sagsøgte, som paa deres Side uden Ophold gav deres Sælger den fornødne Meddelelse derom, haft Ret til at refusere Varen. De Sagsøgte maa derfor være at finde og Sagens Omkostninger at tilkende dem med 1.500 Kr.

T i r s d a g d e n 1 2 M a j .

Nr 226/1924. Købmand **Hjalmar Kjær** (Meyer)

m o d

Firmaet **Hedegaard & Christensen** (Steglich-Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at betale en Konventionalbøde.

Vestre Landsrets Dom af 23 Juni 1924: Sagsøgte, Købmand Hjalmar Kjær, bør til Sagsøgerne, Firmaet Hedegaard & Christensen, betale 3000 Kr med Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 30 Januar 1924, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 300 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Alt, hvad der foreligger, savnes der tilstrækkelig Føje til at statuere, at Indstævnte enten udtrykkelig eller stiltiende har givet Afkald paa sit i Erklæringen af 19 Januar 1917 hjemlede Krav paa Konventionalbod. Vel findes det omhandlede Krav nu som udgørende en Bestanddel af de aftalte Ansættelsesvilkaar i Henhold til Lov Nr 274 af 22 December 1908 § 1 e at være undergivet en Forældelsesfrist af 5 Aar; men da det er ubestridt, at Appellanten i Aarene 1919 og 1920 samt i Begyndelsen af Aaret 1921 vedblivende har konkurreret med Indstævntes Forretning, kan Kravet desuagtet ikke anses at have været forældet ved denne Sags Anlæg. Som Følge heraf samt da der maa gives

Indstævnte Medhold i, at Aftalelovens § 38, jfr § 36, første Stykke, ikke kan finde Anvendelse i det foreliggende Tilfælde, hvor Konventionalboden er vedtaget før Lovens Ikrafttræden, vil Dommen i Overensstemmelse med Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Købmand Hjalmar Kjær, til Indstævnte, Firmaet Hedegaard & Christensen, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 1 Februar 1917 tiltraadte Sagsøgte, nuværende Købmand Hjalmar Kjær i Aalborg, Plads som Rejsende og Sælger hos Sagsøgerne, Firmaet Hedegaard & Christensen i Nørre Sundby, paa Vilkaar af en maanedlig Pengeløn af 150 Kr foruden fri Kost samt Rejsseudgifter og saaledes, at Pladsen kunde opsiges fra hver Side med en Maanedes Varsel. Ved sin Antagelse underskrev Sagsøgte den 19 Januar 1917 en saalydende Erklæring:

»Undertegnede Hjalmar Kjær, der er engageret af Firmaet Hedegaard & Christensen, ved dets Indehaver K Christensen, forpligter mig til i et Tidsrum af 3 Aar efter at have fratraadt min Stilling hos nævnte Firma — ligegyldigt om Engagementets Ophævelse sker fra min eller Firmaets Side, — ikke at tage Plads ved — aktiv eller passiv Del i noget Firma i Aalborg eller Nørresundby, som forhandler Kolonialvarer eller Mel eller som konkurrerer med Firmaet Hedegaard & Christensen eller dets Indehaver K Christensen.

• Skulde jeg overtræde denne Forpligtelse er jeg pligtig til straks og skadesløst at betale Firmaets Indehaver en Konventionalbøde af Kr 3000 — skriver Tre Tusinde Kroner —. Mod denne Forpligtelse kan ikke gøres Kontrakrav gældende.«

Den 1 Juni 1918 fratraadte Sagsøgte efter egen Opsigelse sin Plads hos Sagsøgerne og begyndte straks derefter i Forbindelse med en Trediemand, der ligeledes havde været ansat hos Sagsøgerne, en Forretning i Aalborg, som hurtig slog ind paa Konkurrence med Sagsøgernes Forretning. Idet Sagsøgerne har anbragt, at Sagsøgte under disse Omstændigheder maa være pligtig at tilsvare den nævnte Bøde, har de

derpaa under nærværende Sag søgt ham til Betaling af 3000 Kr med Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 30 Januar 1924, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for sin Frifindelspaastand har Sagsøgte gjort gældende, at Sagsøgernes Fordring maa anses som forældet efter Lov Nr 274 af 22 December 1908, og de har herved særlig henvist til Bestemmelsen i Lovens § 1 e, idet de yderligere har anført, at det maa være uden Betydning, at der foreligger skriftlig Erklæring om Konventionalbøden, da Sagsøgernes Krav paa denne alene er opstaaet ved Sagsøgtes personlige Virksomhed.

Der findes imidlertid at maatte gives Sagsøgerne Medhold i, at deres omhandlede Krav ikke omfattes af den paaberaabte Lovbestemmelse. Ej heller kan det statueres, at Kravet — som af Sagsøgte hævdedet — efter sin Beskaffenhed maa være fortabt ved, at Sagsøgerne har ladet hengaa en Tid af mindst tre Aar, inden de, efter at have faaet Vished for, at Sagsøgte drev en konkurrerende Virksomhed, gjorde det gældende. Idet der derhos efter det Foreliggende ikke findes Føje til at nedsætte Kravet overensstemmende med Aftalelovens § 38, jfr § 36, 1 Stk, vil Sagsøgernes Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 300 Kr.

Nr 98/1925.

Dommer **H E Brendstrup**

a n g a a e n d e

Misbilligelse, indeholdt i Østre Landsrets Kendelse af 23 Marts 1925, der er saalydende:

Ved Kendelse af 13 ds har Fogedretten for Nykøbing Sj Købstad m v nægtet at efterkomme en af Sagfører Jacob Kjær, Roskilde, for Firmaet M Levinsky & Co fremsat Begæring om Berammelse af Arrest i Henhold til Veksel og Eksekution i Henhold til Forlig hos Trikotagehandler Olaf Frantzen, Nykøbing Sj. — Efter at Rekvirenten har paa-kæret Kendelsen for Landsretten med Paastand om, at hans Begæring tages til Følge, er en af de af Fogedretten paaberaabte Hindringer for Forretningernes Berammelse af Fogedretten ved det inden denne den 18 ds Passerede erkendt for at være bortfaldet. Til Landsrettens Paa-kendelse foreligger saaledes nu kun følgende to Forhold:

1. Forretningerne er nægtet berammet, fordi Sagfører Kjærs Begæring ikke var forsynet med hans egenhændige Underskrift, men undertegnet med et Facsimile-Stempel »Jacob Kjær«. Der maa gives Fogedretten Medhold i, at der til »skriftlig Begæring«, jfr Retsplejelovens § 482, 2 Stykke, 1 Punktum, og § 627, kan kræves personlig Underskrift af den Paagældende; men efter at Sagfører Kjær ved en af ham

underskrevet Skrivelse af 18 d M til Fogedretten har godkendt sin tidligere Begæring, maa Manglen af Underskrift paa denne derved anses for berigtiget.

2. Som Betingelse for at beramme Eksekutionen har Fogedretten krævet, at Begæringen skal paategnes selve Forligsudskriften, og at der i Begæringen skal ske Opgørelse af Renter, Honorar m v for Rekvitionen, Rekvirentens Mødesalær og Befordring samt Statsgebyr, Vidnegebyr og Promillegebyr, saaledes at man straks kan kræve Rekviritus for et bestemt Beløb uden forudgaaende tidsspildende Tilførsler til Fogedbogen.

I det foreliggende Tilfælde er i selve Forliget Debtors Skyld opgjort til 307 Kr samt Forligsomkostninger 9 Kr og Inkassosalær 31 Kr 35 Øre tilsammen 348 Kr, med Renter deraf 6 pCt aarlig fra Forligets Dato den 6 Januar 1925. Bagpaa Forligsudskriften fandtes ved Sagfører Kjærs Fremsendelse af Eksekutionsbegæringen følgende Paategning:

»Forligets Paalydende 348 Kr 00 Øre
Renter 6 pCt fra 6 Januar 1925 reserveres.

	348 Kr 00 Øre
÷ Betalt 9 Februar 1925	100 — 00 —
	248 Kr 00 Øre«

Retsspejleloven ses ikke at indeholde nogen Hjemmel til at stille de ovennævnte af Fogedretten rejste Krav, og navnlig maa Lovens § 482, 1ste Stykke, antages udelukkende at sigte til saadanne Oplysninger, som maatte være fornødne til Afgørelse af, om det nødvendige Eksekutionsgrundlag er til Stede. Rekvirenten maa herefter kunne fordrer, at Fogedretten berammer den begærede Eksekutionsforretning, og vil under denne have Adgang til at oplyse, hvilke Omkostninger der falder Rekviritus til Last.

I Overensstemmelse med det Anførte vil den paakærede Kendelse være at forandre derhen, at de begærede Forretninger berammes.

Kæremaalets Omkostninger vil være at ophæve.

Efter Sagens Anledning maa Retten udtale en alvorlig Misbilligelse af den af Fogden i denne Sag udviste Opræden, idet han — foruden i det Hele overfor Sagfører Kjær at anvende en Formalisme, der findes stridende mod de Pligter, som paahviler en Dommer til rimelig Imødekommenhed mod Publikum — uberettiget har forsinket Foretagelse af Fogedforretninger, i hvis hurtige Foretagelse en Rekvirent maa antages at have Interesse.

T h i b e s t e m m e s :

Ovenomhandlede Arrestforretning og Eksekutionsforretning vil være at beramme.

Kæremaalets Omkostninger ophæves.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Østre Landsrets Kendelse af 23 Marts 1925 angaaende en af Firmaet M Levinsky & Co paakæret Kendelse af 13 s M,

hvorved Fogden i Nykøbing Sjælland nægtede at beramme tvende Fogedforretninger, udtalte Landsretten »en alvorlig Misbilligelse af den af Fogden i denne Sag udviste Optræden, idet han — foruden i det Hele overfor Sagfører Kjær at anvende en Formalisme, der findes stridende mod de Pligter, som paahviler en Dommer til rimelig Imødekommenhed mod Publikum — uberettiget har forsinket Foretagelse af Fogedforretninger, i hvis hurtige Foretagelse en Rekvirent maa antages at have Interesse.

I Skrivelse af 4 April 1925 har Dommer H E Brendstrup i Nykøbing Sjælland paakæret denne Kendelse, forsaavidt angaar den deri saaledes indeholdte Misbilligelse af hans Forhold som Foged.

Ligesom det af Landsrettens Kendelse fremgaar, at Firmaets Sagfører for en stor Del selv er Skyld i Forretningernes Forsinkelse ved i over en Maaned at vægre sig ved personlig at underskrive Begæringen om deres Foretagelse, findes der heller ikke iøvrigt at foreligge aldeles tilstrækkeligt Grundlag for den skete Misbilligelse, som altsaa maa bortfalde.

Thi bestemmes:

Ovennævnte Misbilligelse bortfalder.

Nr 111/1925.

Bagermester **H P Jensen**

mod

Tømrermester **Martin Petersen**

Østre Landsrets Kendelse af 6 April 1925: Den nedlagte Afvisningspaastand kan ikke tages til Følge. Sagen henvises til Retten for Nykøbing Sj Købstad og Dragsholm Birk til Fortsættelse af Sagens Forberedelse til Domsforhandling i Realiteten.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den af Østre Landsret den 6 April 1925 i Sag VI Nr 94/1925 Tømrermester Martin Petersen mod Bagermester H P Jensen afsagte Kendelse er paakæret til Højesteret af Sidstnævnte.

Da Jensen ikke før under Retssagen har begært Voldgift anvendt med Hensyn til det allerede i Sommeren 1923 tilendebrogte Byggearbejde, maa han anses for afskaaret fra nu at rejse nogen paa Bygningskontraktens Post 9 støttet Indsigelse mod Sagens Behandling ved Domstolene. Det maa derfor billiges, at den af ham nedlagte Afvisningspaastand ikke er blevet taget til Følge af

Landsretten og dennes Kendelse vil som Følge heraf være at stadfæste.

Kæremaalets Omkostninger vil Jensen have at betale til Petersen med 30 Kroner.

Thi bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande. Kæremaalets Omkostninger betaler Jensen til Petersen med 30 Kroner.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Ved Bygningskontrakt af 13 April 1923 paatog Sagsøgeren, Tømrermester Martin Pedersen, Grevinge, sig for en Sum af 7800 Kr at udføre visse nærmere angivne Byggearbejder for Sagsøgte, Bagermester H P Jensen, sammesteds. Alle Arbejder skulde være færdige til Aflevering senest den 20 Juni s A. Ifølge Kontraktens Post 7 er Bygherren, naar Entreprenøren melder Bygningen færdig til Aflevering, paa Entreprenørens Anmodning derom pligtig til at møde for at modtage Arbejdet eller paapege mulige Mangler. Fremsetter Bygherren ikke inden 8 Dage efter saadan Aflevering Indsigelse mod Arbejdet eller anvendte Materialer, er han afskaaret fra senere at fremsætte saadan Indsigelse. Med Hensyn til Betalingens Erlæggelse hedder det i Kontraktens § 8: »Naar Bygningen er under Tag, betales 3000 Kr, og Resten naar Laanet er i Orden, som dog forrentes med 5 pCt p a fra Bygningen er færdig til Betaling sker, og Resten af Summen, naar Arbejdet er færdigt og afleveret. Hvis nogen Del af Entreprenørens Tilgodehavende ikke bliver betalt som akkorderet, da betaler Bygherren Entreprenøren 5 pCt p a i Renter af det skyldige Beløb, indtil Betaling finder Sted.« I Kontraktens Post 9 bestemmes, at om Tvistemaal mellem Bygherre og Entreprenør vedrørende Kontrakten eller deri nævnte Tegninger og Beskrivelser kan ingen Retssag rejses, men Tvisten skal afgøres ved Voldgift, bestaaende af to Mænd, hvorefter der gives nogle nærmere Regler om Valg af disse og om Valg af Opmand.

Arbejdet blev afleveret inden den fastsatte Frist, og efter at Sagsøgte, der i Maj 1923 havde betalt Sagsøgeren 3000 Kr à conto paa Mellemværendet, havde faaet tilsendt Regning paa Restbeløbet, betalte han i September og December s A henholdsvis 3000 Kr og 800 Kr og i Januar 1924 200 Kr saaledes, at der herefter i Henhold til Bygningskontrakten resterer 800 Kr.

Under denne Sag, hvorunder Sagsøgeren har paastaet Sagsøgte dømt til Betaling af 894 Kr 87 Øre — nemlig det fornævnte Beløb 800 Kr, for Affaldsbrænde m m 31 Kr 50 Øre og nærmere angivne Renter for Tiden fra den 20 Juni 1923 til den 31 December 1924 63 Kr 37 Øre — tilligemed Renter heraf, 5 pCt p a, fra den 1 Januar 1925, har Sagsøgte ved Retten for Nykøbing Sj Købstad og Dragsholm Birk, hvor

Sagen forberedes til Domsforhandling for Østre Landsret, under særlig Skriftveksling om Formaliteten begært Sagen afvist som henhørende under Afgørelse ved Voldgift i Medfør af Kontraktens Post 9.

Sagsøgeren har protesteret mod Afvisningspaastanden, idet han gør gældende, at Sagsøgte, der ikke har fremsat Indsigelse mod Arbejdet eller de anvendte Materialier, men derimod uden Indvending har betalt Afdrag paa den ham efter Arbejdets Aflevering tilstillede Regning, ved sit Forhold maa anses at have afskaaret sig fra at fremkomme med den fornævnte Indsigelse.

Heri findes der at maatte gives Sagsøgeren Medhold, og Afvisningspaastanden vil saaledes ikke kunne tages til Følge. Sagen vil herefter i Medfør af Retsplejelovens § 345 være at henvise til den fornævnte Underret til Fortsættelse af Sagens Forberedelse til Domsforhandling i Realiteten.

Nr 229/1924. Aktieselskabet **Horsens Bank** (Steglich-Petersen)
m o d

Departementet for Told- og Forbrugsafgifter (d kst Kammeradvokat),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt Appellantens Panteret i en Fiskerkvase er bortfaldet ved dennes Konfiskation.

Østre Landsrets Dom af 27 Juni 1924: De Sagsøgte, Departementet for Told- og Forbrugsafgifter, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Aktieselskabet Horsens Bank, Horsens, i denne Sag fri at være. I Salær til den konstituerede Kammeradvokat betaler Sagsøgerne 150 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Appellant vil derhos have at betale 300 Kroner i Salær til den konstituerede Kammeradvokat.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellant, Aktieselskabet Horsens Bank, til den konstituerede Kammeradvokat 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Sommeren 1922 gjorde Fisker Søren Christian Nielsen Storgaard af Horsens sig skyldig i Spritsmugling m m med den ham tilhørende Jagt (Fiskerkvase) »Fauna«, der er maalt til en Brutto Register-Tonnage af 19 Tons. Ved Departementet for Told- og Forbrugsafgifters Resolutioner af 10 September og 19 December 1923 blev i den Anledning Varerne konfiskeret, hvorhos der for ulovlig Handel med en Del af de paagældende Varer i Henhold til § 19 i Lov Nr 208 af 31 Maj 1922 blev paalagt Fisker Storgaard en Bøde paa 1000 Kr og endelig blev i Henhold til samme Lovbestemmelse Jagten konfiskeret.

Den 7 Januar 1918 havde Fisker Storgaard udstedt Gældsbevis for et Laan paa 9000 Kr til Aktieselskabet Horsens Bank og for Laanet givet Banken 1ste Prioritets Panteret i »Fauna« med Tilbehør m v., hvilken Panteret blev tinglæst den 8 s M som Løsørepantsætning. Den 3 Januar 1919 fik Storgaard et Tillægslaan paa 1000 Kr, for hvilket han ved Paa-tegning af samme Dato paa fornævnte Obligation gav Banken Panteret i Jagten med Tilbehør m v efter de 9000 Kr. Tillægspaategningen blev fornyet den 12 August s A og tinglæst den 19 s M.

Da Departementet for Told- og Forbrugsafgifter efter Konfiskation af Kvasen har nægtet at anerkende Horsens Banks Panteret i denne, har Banken anlagt nærværende Sag, hvorunder den paastaar Departementet tilpligtet at anerkende, at Banken som Panthaver er fortrinnsberettiget til at søge Fyldestgørelse i Kvasen.

Departementet paastaar sig frifundet.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne, der erkender, at Konfiskationen i og for sig er lovmedholdelig, anført, at den er en Foranstaltning af ekstraordinær Karakter, der maa anses som en Straf i Anledning af et begaaet Retsbrud, hvorfor det maa være en Forudsætning, at Retsbrudet kan tilregnes den, hvem Konfiskationen rammer — jfr herved ogsaa Bestemmelsen i fornævnte Lovbestemmelses 1 Stykke, 3 Pkt, hvorefter det vel ikke kræves, at Ejeren af vedkommende Befordringsmiddel er overbevist om Kendskab til det Øjemed, hvortil Befordringsmidlet er anvendt, men dog, at Omstændighederne peger imod ham. Dette maa efter Sagsøgernes Formening saa meget mere kræves overfor den fjernerestaaende Panthaver, men det er ubestridt, at Banken ikke har haft Anelse om, i hvilket Øjemed Kvasen blev anvendt. Sagsøgerne har endvidere henvist til Reglen i oftnævnte Lovbestemmelses 1ste Stykke, 4 Pkt, hvorefter der i Tilfælde, hvor forskyldt Konfiskation af en eller anden Grund ikke kan ske, skal tilsvares Konfiskationsværdien, hvilken Værdi for Ejeren Vedkommende kun er Befordringsmidlets Værdi med Fradrag af de paa dette hvilende Behæftelser.

De Sagsøgte har heroverfor særlig anført, at Konfiskation efter sin Natur medfører, at den tidligere Ejendomsret bortfalder, og at den af Ejendomsretten afledede Panteret herved ogsaa maa falde bort; der kunde højst være Tale om, at den tidligere Panthaver havde Krav paa Godtgørelse for det Tab, som han herved maatte lide, men hertil maatte udkræves særlig Hjemmel, som ikke foreligger. En modsat Antagelse vilde ogsaa bevirke, at den særlig skærpede Straf mod de paagældende

Smuglerier, som er tilsigtet gennem Konfiskationen, let vilde kunne gøres virkningsløs ved Behæftelse af de benyttede Befordringsmidler for disses fulde Værdi.

Det findes nu ikke at kunne antages, at den omhandlede Lovbestemmelse om Konfiskation, hvilken ikke kan anses som egenlig Straf, skulde lade Adgang aaben til saaledes at gøre Bestemmelsen betydningsløs eller til de i Tilfælde af Panterettens Fortrinsberettigelse højst ulige Virkninger af Konfiskationen, og idet Konfiskation af Løsøre eller dermed ligestillede Effekter derhos efter naturlig Forstaaelse maa antages at medføre, at Effekternes fulde Værdi er forbrudt, uden at der kan tilkomme Panthaveren noget Krav, vil der være at give de Sagsøgte Paastand Medhold.

I Salær til den konstituerede Kammeradvokat vil Sagsøgerne have at betale 150 Kr.

O n s d a g d e n 13 M a j.

Ved Højesterets Dom i Sag Nr 51/1925 (**Rigsadvokaten** mod **Bertel Sørensen**) blev Tiltalte for Bedrageri i Medfør af Strfl § 253, jfr midlertidig Strfl § 13 anset med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

T o r s d a g d e n 14 M a j.

Nr 298/1924. Fhv Bestyrer **L P Andersen** (Meyer)
 m o d
Københavns Magistrat (Trolle),
 (Sagen behandlet skriftligt).

betræffende Beregning af Appellantens Pension.

Østre Landsrets Dom af 8 Maj 1924: De Sagsøgte, Københavns Magistrat, bør for Tiltale af Sagsøgeren, fhv Bestyrer paa St. Jørgensbjerggaard L P Andersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.
 Efter det under Sagen Oplyste maa det antages, at den Pen-

sion, som Københavns Magistrat i Henhold til den nye Vedtægts § 114 har tillagt Appellanten, er højere end den Pension, Appellanten vilde have faaet, om Pensionen var blevet beregnet efter Gennemsnittet af hans Løn i den for ham gunstigste Række af 5 paa hinanden følgende Aar forud for den 1 Oktober 1919. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, fhv Bestyrer L P Andersen, til Indstævnte, Københavns Magistrat, med 300 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Bestyrer paa St. Jørgensbjerggaard L P Andersen blev efter derom fremsat Begæring afskediget af Københavns Magistrat til Fratræden 30 Juni 1923 af Kommunens Tjeneste, hvori han havde været siden 1 Juli 1898. Ifølge Kommunens den 20 Februar 1909 stadfæstede Pensionsvedtægt opnaaede Tjenestemænd og Arbejdere — Andersen var budgetmæssig lønnet uden fast Ansættelse — Pensionsret, naar de efter det fyldte 25 Aar uafbrudt havde tjent Kommunen i fulde 15 Aar. Andersen erhvervede saaledes Pensionsret den 30 Juni 1913. Efter samme Pensionsvedtægts § 4 skulde Pensionen beregnes efter Gennemsnitsbeløbet af de Indtægter, som Vedkommende har haft i den for ham gunstigste Række af 5 paa hinanden følgende Aar indenfor et Tidsrum af 10 Aar før Afskedigelsen.

Københavns Kommune har senere faaet ny Pensionsbestemmelser, der indeholdes i den den 31 Marts 1920 stadfæstede Vedtægt for Bestyrelsen af Staden Københavns kommunale Anliggender, som traadte i Kraft fra den 1 Oktober 1919 at regne.

I denne Vedtægts § 114 indeholdes en Bestemmelse, hvorefter enhver, der ved Vedtægtens Stadfæstelse var ansat i Kommunens Tjeneste, og som forblev i den Stilling, han beklædte paa dette Tidspunkt, skal være berettiget til ved sin Afgang at kræve de indtil 1 Oktober 1919 gældende Pensionsregler bragt i Anvendelse paa Spørgsmaalet om hans Berettigelse til Egenpension, for saa vidt Begæring derom fremsattes inden 1 April 1925 eller ved den Paagældendes tidligere indtrædende Afgang fra Tjenesten; men »naar saadant vælges, vil Pensionen være at udregne efter disse ældre Regler samt paa Grundlag af de ved Udgangen af Aaret 1918 gældende Lønbestemmelser uden Hensyn til de ved senere Bestemmelser opnaaede Lønningsforbedringer.«

I Henhold til denne Bestemmelse er Andersens Pension af Københavns Magistrat beregnet paa Grundlag af de ved Udgangen af Aaret 1918 gældende Løbestemmelser, og Pensionen er derefter fastsat til 921 Kr 23 Øre aarlig, hvortil dog kommer visse Tillæg efter andre Bestemmelser.

Under denne Sag har nu Andersen, der ikke kan anerkende denne Beregningsmaades Berettigelse, men hævder, at den ham tilkommende Pension skal udregnes paa Grundlag af Pensionsvedtægten af 1909 efter Bestemmelserne i dennes § 4, paastaet Københavns Magistrat tilpligtet fra 1 Juli 1923 at regne at yde ham Pension efter Gennemsnitsbeløbet af de Indtægter, som han har haft i den for ham gunstigste Række af 5 paa hinanden følgende Aar indenfor Tidsrummet 1 Juli 1913 til 30 Juni 1923.

Derefter vil Pensionen — hvad der er Enighed om — udgøre 1887 Kr 13 Øre aarlig.

Magistraten paastaar sig frifundet og har til Støtte herfor navnlig anført Følgende:

Efter § 126 i Vedtægten af 1920 »bortfalder Bestemmelserne i Stadens Vedtægt af 30 December 1857 med alle dertil sig sluttende senere Bestemmelser (herunder ogsaa Pensions- og Enkeforsørgelsesbestemmelser), forsaavidt de ikke opretholdes ved denne Vedtægt«. Saadant Forbehold er nu kun i § 115 taget med Hensyn til Personer, der inden 1 Oktober 1919 eller fra denne Dato er afskediget med Pension eller sat paa Ventepenge.

Budgetmæssig lønnede Personer, hvem der ikke er meddelt fast Ansættelse, har efter den nye Vedtægts § 110 overhovedet ikke Pensionsret.

Ved den ovenfor omtalte Bestemmelse i Vedtægtens § 114 er der imidlertid for saadan budgetmæssig lønnede Personer, der — som Andersen — efter tidligere Vedtægtsbestemmelser maatte være pensionsberettigede, opretholdt Adgang til at faa Pension, men kun overensstemmende med de i Bestemmelsen fastsatte Regler. Herefter er Andersens Pension beregnet paa Grundlag af de ved Udgangen af Aaret 1918 gældende Løbestemmelser.

Heroverfor hævder Andersen, at § 114 i den nye Vedtægt efter sit eget Indhold ikke er anvendelig paa ham, hvorved han navnlig henviser til, at Bestemmelsen taler om et Valg jfr Ordene: »men naar saadant vælges« og derfor formentlig tydeligt viser, at den tænker paa Personer, der ogsaa er pensionsberettigede efter Vedtægten af 1920, hvad Andersen ikke er. Han hævder derimod, at den Ret til at erholde Pension, som han har erhvervet ved sin Tjeneste under Kommunen i Henhold til Vedtægten af 1909, ikke har kunnet betages ham ved senere Bestemmelser, hvorved han sigter til Bestemmelsen i den nye Vedtægts § 126.

Efter denne Vedtægt er Forholdet imidlertid ikke det, at Andersen er berøvet Pensionsret, idet Bestemmelserne i § 114 er anvendelige paa ham, jfr Indledningen til §'en: »Enhver, der ved denne Vedtægts Stadfæstelse er ansat i Kommunens Tjeneste, og som o s v.«

Der maa ganske vist gives Andersen Medhold i, at der ikke for

hans Vedkommende har været Spørgsmaal om nogen saadan Adgang til at vælge, som omtales i Bestemmelsen, eftersom han overhovedet ikke er pensionsberettiget efter den nye Vedtægt, og at Bestemmelsen efter dens Ordlyd kunde føre til, at der, hvis Andersen var forblevet i Kommunens Tjeneste udover 1 April 1925 uden at have fremsat nogen Begæring om Pensionstilkendelse som i §'en ommeldt, kunde have været Spørgsmaal om at bestride hans Krav paa at erholde nogensomhelst Pension, en Konsekvens, som der dog formentlig kan ses bort fra, idet det maa anses for ganske uantageligt, at Kommunen i et saadant Tilfælde vilde nægte at anerkende Pensionsret.

Idet Andersen nu ikke findes at kunne gøre Krav paa Tilkendelse af nogen anden og højere Pension end den, der af Kommunen er indrømmet ham paa Grundlag af oftnævnte Bestemmelse i den nye Vedtægt, eftersom denne Bestemmelse er den eneste eksisterende Vedtægts-Bestemmelse, hvorefter der overhovedet tilkommer ham Pension, vil Magistraten være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Nr 202/1924. Gaardejer **Magnus Skotte** (Ahnfelt-Rønne)

m o d

Interessentskabet Tærskæværket »**Skovly**« (I Kondrup),

betræffende Spørgsmaalet om det indstævnte Interessentskabs Pligt til at anerkende Appellanten som Medlem.

Østre Landsrets Dom af 13 Maj 1924: De Sagsøgte, Tærskæværket »Skovly«, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Gaardejer Magnus Skotte, Svendstrup, under denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 250 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler

Appellanten, Gaardejer Magnus Skotte, til Indstævnte, Interessentskabet Tærskæværket »Skovly«, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Foraaret 1921 overtog Gaardejer Magnus Skotte en Gaard i Svendstrup, paa hvilken han derefter under 3 August 1921 erholdt Skøde. I en af dettes Poster hedder det:

»Køberen overtager den til Ejendommen hørende Part i et Tærskæværk«. Skotte har derefter i 1921 og 1922 benyttet det paagældende Tærskæværk, der tilhører Interessentskabet »Skovly«. Det blev stillet som Betingelse for hans Adgang til Benyttelse af Værket, at han betalte en den tidligere Ejer af Ejendommen paahvilende Restance for Tærskning af 19 Kr 55 Øre, hvilket han derfor gjorde. For Tærskningen i 1921 har han derhos erlagt den ham afkrævede Betaling, der overensstemmende med de for Medlemmernes Benyttelse gældende Regler er beregnet dels som en Godtgørelse pr Tønde tærsket Sæd, dels som en i Forhold til Ejendommens Størrelse ansat Andel i Forrentning og Afdrag paa Tærskæværkets Gæld. Derimod erlagde han ikke Betalingen for Tærskningen i 1922, da denne afkrævedes ham, og Interessentskabet afgav derefter Fordringen til retslig Inkasso gennem Sagfører. Da Selskabet efter det Forefaldne nægtede i 1923 at lade Skotte faa Adgang til Benyttelse af Værket, betalte Skotte Beløbet, men da Interessentskabet ogsaa herefter nægtede at overlade Skotte Værket til Benyttelse, fremsatte han Begæring om ved Fogden at erholde Tærskæværket udleveret til Brug under Tærskningen, hvilket Interessentskabet modsatte sig under Paaberaabelse af, at Skotte ikke var Medlem af Interessentskabet. Ved Fogdens den 20 September 1923 afsagte Kendelse nægtedes der den begærte umiddelbare Fogedforretning Fremme.

Under denne ved Retten for Kalundborg Købstad m v forberedte Sag har nu Sagsøgeren, Gaardejer Magnus Skotte, Svendstrup, paa-staaet de Sagsøgte, Tærskæværket »Skovly«, dømt til at anerkende Sagsøgeren som Interessent i Selskabet.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Sagsøgeren har anført, at han efter Udtalelserne i Skødet, efter den ham givne Adgang til Benyttelse af Tærskæværket og efter de af ham foretagne Betalinger for Tærskning, der som bemærket er beregnet efter de for Medlemmer af Interessentskabet gældende Regler, har haft Føje til at gaa ud fra, at han ved stiltiende Vedtagelse af Interessentskabets Medlemmer er optaget som Interessent, hvorom han vil have fremsat Begæring overfor Interessentskabets Formand.

Interessentskabet gør gældende, at Tærskæværket kan overlades ogsaa Ikke-Medlemmer til Benyttelse, og at det er i Henhold til en saa-

dan særlig Tilladelse, at Skotte har benyttet det, og at det er naturligt, at der herfor er beregnet samme Betaling som den, der afkræves Medlemmer af Interessentskabet, saa meget mere som man fra først af gik ud fra, at det var hans Agt at søge Optagelse, hvilket imidlertid aldrig er sket, idet han navnlig ej heller trods Opfordring dertil har givet Møde paa Selskabets Generalforsamling, hvorfor der ej heller er blevet Lejlighed for Selskabets Interessenter til at acceptere ham. Interessentskabet har herved henvist til, at ifølge Vedtægternes § 16 Optagelse af nye Medlemmer kun kan ske, naar et Flertal af Interessenterne stemmer derfor, og hævder, at Skotte aldrig, udtrykkelig eller stiltiende, er optaget som Interessent, hvorimod Vedtagelsen paa den den 25 September 1923 — efter at Tvisten mellem Parterne var opstaaet — afholdte Generalforsamling gik ud paa, at Skotte ikke optoges som Medlem.

Sagsøgeren har som Part forklaret bl a, at han, da han til den daværende Formand (nedennævnte Husmand Jens Andersen) betalte den hans Forgænger vedrørende Restance af 19 Kr 55 Øre, spurgte, om han nu var Medlem og havde overtaget Parten, saa han havde samme Ret til at tærskes som hans Forgænger havde haft, hvortil Jens Andersen svarede bekræftende. Han har senere, vistnok i 1921 eller 1922, spurgt Jens Andersen, hvor stor Gæld der var paa Tærskværket. Jens Andersen opgav et Beløb og spurgte, hvorfor han vilde vide Besked herom. Da han svarede, at han vilde gøre Erstatningskrav gældende overfor sin Sælger, idet han var gaaet ud fra, at Tærskværket var gældfrit, svarede Jens Andersen, at han ikke syntes, at han (Skotte) skulde gøre Vrøvl nu, da han var blevet optaget som Medlem.

Den tidligere Formand for Interessentskabet, Husmand Jens Andersen, Svendstrup, har bl a forklaret, at Skotte aldrig har bedt om at blive Medlem af Selskabet eller omtalt, at han mente at være Medlem før i Efteraaret 1923. Kort efter at Skotte havde overtaget Ejendommen, kom Skotte til ham og bad, om han maatte tærskes med Værket, hvortil Andersen svarede, at det mente han ikke, der var noget i Vejen for. Han gik da ud fra, at Skotte nok senere vilde ønske at blive optaget som Medlem. Ved det næste Bestyrelsesmøde omtalte Andersen Skottes Anmodning, og man blev i Bestyrelsen enig om, at Skotte godt kunde faa Lov til at tærskes med Værket, idet man forudsatte, at han senere vilde ønske at blive Medlem. Han gik derefter til Skotte og sagde, at han godt kunde faa Værket til Tærskning, men at han maatte betale 19 Kr 55 Øre, hvormed hans Forgænger resterede. I Foraaret 1923 var han hos Skotte for at afkræve denne Betaling for Tærskning i Efteraaret 1922. Skotte udtalte ved denne Lejlighed, at han ikke vilde betale. Han spurgte derefter Skotte, hvorfor denne ikke kom tilstede paa Selskabets Generalforsamlinger, saa at det kunde blive afgjort, om han vilde være Medlem. Skotte svarede hertil, at han vilde staa frit, saa at han kunde tage hvilket Tærskværk han vilde, og angav som Grund hertil, at Selskabets Tærskværk var for dyrt at arbejde med.

Det var Andersens Mening, at Skotte paa den paagældende Generalforsamling skulde have erklæret, om han vilde være Medlem eller ikke, og at der derefter skulde have været talt om, hvorvidt han kunde blive Medlem.

Den nuværende Formand for Interessentskabet, Gaardejer Frederik Jensen, Saltbæk, har forklaret, at Skotte en Gang, han husker ikke Tidspunktet nærmere, men det var efter at Skotte havde overtaget Ejendommen og inden Striden med Selskabet opstod, har sagt til ham, at han (Skotte) ikke vilde binde sig til Selskabet, men vilde staa frit, saa at han kunde tage, hvilket Værk han vilde.

Medlem af Tærskværkets Bestyrelse, Gaardejer Jens Nielsen, har forklaret, at han sikkert et Par Gange har sendt Skotte Bud om at møde ved Selskabets Generalforsamling.

Trods Sagsøgerens delvise Benægtelse af de tre sidstanførte Forklaringers Rigtighed, findes disse Forklaringer efter Omstændighederne dog i det Hele at kunne lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse.

Den Sagsøgeren indrømmede Benyttelse af Tærskværket og hans Betaling herfor af de fornævnte Ydelser findes efter de Omstændigheder, som i Følge de afgivne Forklaringer og det iøvrigt Oplyste har været forbundet dermed, ikke i sig selv at indeholde nogen Anerkendelse af Sagsøgerens Medlemsforhold. Det maa efter det Foreliggende antages, at Sagsøgeren intet Skridt har foretaget for at opnaa Optagelse, og det kan ej en Gang anses for godtgjort, at han har nærret noget Ønske om saadan Optagelse. Selv om det nu efter de af en Række Vidner afgivne Forklaringer maa antages, at Optagelse af nye Medlemmer, særlig saadanne, der har overtaget tidligere Medlemmers Ejendomme, i en Del Tilfælde har fundet Sted uden formelig Vedtagelse af Generalforsamlingen, og uden at Optagelsen er tilført dennes Protokol, findes Sagsøgeren herefter ikke imod Interessentskabets Benægtelse at have godtgjort, at tilsvarende stiltiende Optagelse har fundet Sted for hans Vedkommende.

Sagsøgerens Paastand vil efter det Anførte ikke kunne tages til Følge. Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren efter Omstændighederne at burde godtgøre de Sagsøgte med 250 Kr.

Nr 11/1925. Købmand **A Christensen**, Leipzig (David)

mod

Bankierfirmaet V Lundsgaard i Likvidation

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at anerkende et af Appellanten fremsat Krav som Massekrav.

Færdig fra Trykkeriet den 3 Juni 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — Bredgade 32.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 11.

Torsdag den 14 Maj.

Sø- og Handelsrettens Dom af 15 December 1924: De Sagsøgte, Bankierfirmaet V Lundsgaard i Likvidation, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Købmand A Christensen, Leipzig, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til de Sagsøgte med 175 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Købmand A Christensen, Leipzig, til Indstævnte, Bankierfirmaet V Lundsgaard i Likvidation, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 20 Marts d A købte Sagsøgeren, Købmand A Christensen, Leipzig, af Bankierfirmaet V Lundsgaard en Check stor 300 \$, som V Lundsgaard trak paa The National City Bank of New York, og som Christensen betalte kontant. Samme Dag som Sagsøgeren købte den nævnte Check, underrettede Lundsgaard National City Bank om, at der var trukket en Check Nr 309 264 paa 300 \$ til A Christensens Ordre, og anmodede samtidig om, at Checken maatte blive debiteret Lundsgaards Konto

og beskyttet. Adviseringen fremkom til National City Bank den 4 April, og Banken debiterede i Overensstemmelse med Adviseringen Lundsgaards Konto for de 300 \$, saaledes at dette Beløb samtidig blev krediteret en Konto for adviserede Checks. Checken, der skulde benyttes til Betaling i Tyskland, fremkom imidlertid først, efter at Lundsgaard den 14 April d A havde standset sine Betalinger. Lundsgaard havde, saavel da Checken blev trukket, som ved sin Betalingsstandsning staaende betydelig mere end 300 \$ paa sin Konto, men National City Bank nægtede som Følge af Betalingsstandsningen at honorere Checken. Sagsøgeren gør nu gældende, at han har været berettiget til at faa indløst Checken hos National City Bank, og da Likvidatorerne ikke har villet anerkende dette, har han sagsøgt Bankierfirmaet V Lundsgaard i Likvidation til som Massekrav at betale 300 \$ med Renter 6 pCt p a fra Stævningens Dato den 21 August 1924, til Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet. Subsidiært har Boet gjort gældende, at der er Tale om et Separatistkrav og ikke et Massekrav, hvilket imidlertid kun er af formel Betydning.

Der er Enighed mellem Parterne om, at nærværende Sag kun angaar Spørgsmaalet om, hvorvidt Sagsøgeren har et Masse- eller Separatistkrav; det maa antages, at Likvidationsboet behandles efter Konkurslovens Regler.

Sagsøgeren har nærmere gjort gældende, at der den 20 Marts fandt en endelig Handel Sted mellem Parterne, et Køb og Salg, ved hvilket et bestemt Beløb af Lundsgaards Tilgodehavende hos National City Bank overførtes til Sagsøgeren. Begge Parter gik ud fra, at Handlen var endelig. Lundsgaard krediterede i sine Bøger National City Bank for de 300 \$ og adviserede Checken. Christensen paa sin Side betalte Beløbet kontant. Handlen fik Udtryk foruden ved den udstedte Check ved Bogføringen og ved Brevet til National City Bank, der førte til, at Banken debiterede Lundsgaards Konto for 300 \$. Sagsøgeren hævder, at det herigennem er tilstrækkelig klargjort, at de 300 \$ endelig er overført til ham, og at han derfor i Standsningsøjeblikket har været berettiget til at faa Beløbet udbetalt. Da Likvidatorerne imidlertid har nægtet dette, og Sagsøgeren ikke nærmere ved, hvorledes der er forholdt med Lundsgaards Tilgodehavende hos National City Bank, maa Sagsøgeren gøre sit Krav gældende som Massekrav.

De Sagsøgte har heroverfor anbragt, at Checken i sig selv kun indeholder et Mandat for Sagsøgeren til at hæve Beløbet hos National City Bank. Skulde der foreligge en Transport eller en endelig Overførsel, maa det være paa Grundlag af særlige Aftaler eller Bevisligheder. Der er imidlertid Enighed om, at der ved Handlen den 20 Marts ikke fandt særlige Aftaler Sted. Efter de Sagsøgtes Mening kan der heller ikke tillægges de af Sagsøgeren specielt fremførte Omstændigheder afgørende Betydning. I National City Banks Bøger blev de 300 \$ vel debiteret Lundsgaard, men de betragtedes stadig som værende Lundsgaards Ejendom, idet de ikke krediteredes nogen Konto for Christensen, men blot en Konto for adviserede Checks. Da Ejendomsretten saaledes stadig var hos Lundsgaard, og det ikke kan antages, at nogen Transport har fundet Sted, maa Følgen blive, at Christensen ikke kan gøre nogen Separatist-

stilling gældende, men blot har Krav paa Anerkendelse som simpel Kreditor.

Der maa gives de Sagsøgte Medhold i, at Checken efter sin Form og Indhold ikke giver Udtryk for nogen Transport, og at Spørgsmaalet bliver, om de skete Bogførsler er af en saadan Karakter, at Beløbet maa siges at være overført til Christensen. Da Forholdet imidlertid er det, at Beløbet ogsaa efter den i National City Banks Bøger foretagne Kreditering og Debitering stadig maa siges at tilhøre Lundsgaard, foreligger der ikke tilstrækkeligt Grundlag til at antage, at Christensen har Krav paa nogen Separatiststilling. Likvidationsboet vil herefter være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde betale med 175 Kr.

Fredag den 15 Maj.

Nr 9/1925.

Rigsadvokaten

mod

Axel Christian Bertelsen Lassen (Bache),

der tiltales for Bedrageri.

Østre Landsrets Dom af 19 December 1924: Tiltalte Axel Christian Bertelsen Lassen bør straffes med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører V Byrdal, 50 Kr. Saa bør han og til Blomsterhandler Wolff Asmussen betale 23 258 Kr med Renter 5 pCt pro anno fra den 1 September 1923. Den idømte Erstatning at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen i det Hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det Offenlige.

For det af Tiltalte udviste, i Dommen fremstillede Forhold vil han være at anse efter Straffelovens § 257. Straffen findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 4 Maaneder. I Henseende til Erstatningen og Sagens Omkostninger vil Dommen kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Axel Christian Bertelsen Lassen bør hensesættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 4 Maaneder. I Henseende til Erstatningen og Sa-

gens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører David 100 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen har været foretaget ved Københavns Byrets 1ste Afdeling for Straffesager, tiltales Axel Christian Berthelsen Lassen for at have formaaet Blomsterhandler Wolff Asmussen til ved Overenskomst af 26 Marts 1923 at indskyde Kreditforeningsobligationer til Paalydende 36 000 Kr i den af ham siden 16 Marts 1923 drevne Vekselererforretning ved svigagtig at give urrigtige Oplysninger bl a om sine Indtægter, om den af ham drevne Forretningsvirksomhed og om den indskudte Kapitals Anbringelse.

Tiltalte er født den 16 Marts 1870 og ikke fundet forhen straffet.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at den af Tiltalte, kort før han modtog ovennævnte Obligationer, paabegyndte Vekselererforretning var baseret paa Valutaforretning fra Dag til Dag, at han hertil kun raadede over en Kapital af 4 à 5000 Kr, at han afhændede de ovennævnte Obligationer i Tiden fra 28 Marts til 4 April, at Anmelderen, Blomsterhandler Asmussen — der havde opsparet den omhandlede Kapital gennem ca 30 Aar gennem Fortjeneste ved Blomsterhandel paa Restaurationer — kort Tid efter Afslutningen af ovennævnte Overenskomst — der fastsatte en Opsigelsesfrist af 3 Maaneder, saaledes at Kapitalen derefter skulde tilbagebetales med 6000 Kroner hver 3 Maaned — opsigde denne, at Tiltalte i Skrivelse af 4 Juni 1923 til Anmelderen — foruden at bekræfte Opsigelsen — tillige bekræftede, at han ikke drev nogensomhelst Spekulationsforretning, at Tiltalte den 17 September 1923 maatte standse sine Betalinger som Følge af store Tab paa Valutaforretninger, samt at Anmelderens Tilgodehavende ved Afdrag og Rentebetalinger er nedbragt til 23 258 Kroner med Renter fra 1 September 1923.

Tiltalte, paa hvis Kontor Anmelderen kort Tid før Overenskomstens Oprettelse havde indfundet sig i anden Anledning, har erkendt, at han ved denne Lejlighed, da han paa Forespørgsel fik Oplysning om Anmelderens Formueforhold, tilbød at hjælpe ham til en højere Rente (7 pCt) uden dog at omtale, at han ogsaa havde til Hensigt at ophjælpe sin egen Forretning ved Anmelderens Kapital, endvidere at han fortalte Anmelderen, at der i de sidste 2 Aar var tjent 360.000 Kr i de derværende Lokaler, hvorved han sigtede til det Firma, der havde haft Lokalerne før ham, at han meget muligt fortalte Anmelderen, at han allerede omsatte Millioner, hvorved han mulig har tænkt paa Markspekulationer, at han betonede overfor Anmelderen, at han nu vilde hjælpe ham, men saa ikke flere, saaledes at Anmelderen maatte faa det Indtryk, at Tiltalte vilde hjælpe ham, men ikke kunde gaa med

til at hjælpe Andre paa samme Maade, samt at han maaske ogsaa nok har sagt, at Pengene blev anbragt i et sikkert Foretagende, men han ansaa ogsaa sin egen Forretning for et ganske sikkert Foretagende. Endelig har Tiltalte forklaret, at Brevet af 4 Juni 1923 blev skrevet efter Aftale med Anmelderen for at berolige dennes Kone.

I de ovenanførte under Forundersøgelsen afgivne Forklaringer har Tiltalte for Landsretten gjort den Ændring, at Udtalelserne om, at han ikke vilde hjælpe flere, og om Anbringelse i et sikkert Foretagende i hvert Fald ikke er fremsat før efter Overenskomstens Oprettelse.

Et Vidne har under Sagen forklaret, at Tiltalte ved den omhandlede Lejlighed sagde, at »her har vi i sin Tid tjent 360 000 Kroner«, og Rigtigheden heraf er bestyrket af Tiltaltes Udtalelser for Landsretten.

Anmelderen har forklaret, at de ovenomhandlede Udtalelser blev fremsat af Tiltalte ved hans første Besøg hos Tiltalte, og at Tiltalte yderligere sagde, at han ikke maatte omtale til andre, at Tiltalte hjalp ham, og at Tiltalte foruden Renterne vilde skaffe ham 6—7000 Kr om Aaret af Pengene. Anmelderen har videre forklaret, at Brevet af 4 Juni 1923 fremkom i Anledning af, at han havde henvendt sig til en Sagfører, samt at han saa saaledes paa den af Tiltalte afattede Overenskomst, at hvad der skulde staa i den, var noget, Tiltalte havde Forstand paa, og at Underskriften var en Formsag, der ikke forandrede det Faktum, at Tiltalte, fordi han interesserede sig for Anmelderen, vilde hjælpe ham til et større Udbytte af hans Penge.

Idet Tiltalte herefter findes svigagtig at have formaaet Anmelderen til den omhandlede Disposition, som han maatte være klar paa, at Anmelderen efter sine Forhold ikke vilde foretage, hvis han havde kendt Tiltaltes Formaal og hans Forretnings virkelige Stilling, vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 251 efter Omstændighederne med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder.

Tiltalte vil derhos efter Paastand have at udrede nedenanførte Erstatning.

Nr 24/1925.

Rigsadvokaten

m o d

Peder Land Christensen (I Kondrup),

der tiltales for Bedrageri.

Dom afsagt af Aarhus Købstads Ret den 23 September 1924: Tiltalte Peder Land Christensen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i fjorten Dage samt betale denne Sags Omkostninger, derunder i Vederlag til den beskikkede Forsvarer under For-

undersøgelsen og Domsforhandlingen, Sagfører Sørensen 60 Kr. I Erstatning til Købmand Severin K Lai udreder Tiltalte inden femten Dage efter denne Doms Forkyndelse 49 Kr 80 Øre.

Vestre Landsrets Dom af 3 December 1924: Tiltalte Peder Land Christensen bør hensættes i simpelt Fængsel i 14 Dage, dog at Fuldblrydelsen af Straffen udsættes, og at Straffen bortfalder efter 5 Aars Forløb fra denne Doms Afsigelse, saafremt de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 fastsatte Betingelser overholdes. I Henseende til Sagens Omkostninger i 1 Instans og den Tiltalte idømte Erstatning bør Underrettsdommen ved Magt at stande. Der tillægges den for Tiltalte beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Jørgensen, i Vederlag 60 Kr, som udredes af det Offenlige. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den af Vestre Landsret i denne Sag afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret, dels af Tiltalte, dels af det Offenlige.

Efter det om Retsforholdet mellem Brynnum og Tiltalte Oplyste findes det betænkeligt at forkaste Tiltaltes Forklaring om at have anset sig berettiget til uanset det foretagne Udlæg at hæve Lejen for dermed at betale de Brynnum tilkommende Afdrag paa Købesummen. Tiltalte vil derfor være at frifinde og Sagens Omkostninger at paalægge det Offenlige.

Thi kendes for Ret:

Peder Land Christensen bør for det Offenliges Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger, derunder de ved Landsrettens Dom fastsatte Salærer og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører I Kondrup 80 Kroner, udredes af det Offenlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 27 September d A tiltales under denne Sag Peder Land Christensen til at lide Straf efter Straffelovens § 257 for svingagtigt Forhold ved, efter at der den 30 Maj 1923 efter Begæring af Købmand Severin K Lai, Aarhus for ialt 248 Kr 08 Øre var foretaget Udlæg i Ejendommen, Nygade 20, Aarhus, med Leje, hvilken Ejendom Tiltalte besad ifølge mundtlig Købekontrakt siden den 15 Juni 1923, uagtet han var bekendt med det foretagne Udlæg at have oppebaaret og til egen Fordel forbrugt Huslejen ialt 478 Kr.

Købmand Severin K Lai har nedlagt Paastand paa Erstatning 297 Kr 88 Øre.

Tiltalte er født den 15 Januar 1876 i Todbjerg og findes ikke tidligere tiltalt eller straffet.

Ved Tiltaltes egen Forklaring og det iøvrigt Oplyste maa det anses for godtgjort, at de faktiske Omstændigheder er som i Anklageskriftet beskrevet. Tiltalte, der ikke var tilstede, da det ommeldte Udlæg blev foretaget har nægtet at have gjort sig skyldig i noget bedrageligt Forhold. Han havde vel af sin Husbestyrerinde Caroline Margrethe Ibsen, der var tilstede da Udlæget blev foretaget, faaet at vide, at der var lagt Beslag paa Huslejen, men ansaa sig desuagtet for berettiget til at hæve Huslejen, naar han skulde betale Udgifterne af Ejendommen. Han talte om dette Spørgsmaal med sin Husbestyrerinde, en af Lejerne, Arbejdsmand Jacobsen og med Sælgeren af Ejendommen, Ejendomsmægler Brynnum, der alle var af samme Mening som han.

Efter alt, hvad der er fremkommet, findes Tiltaltes ovenfor beskrevne Forhold at maatte tilregnes ham som bedrageligt efter Straffelovens § 257 og vil Straffen passende kunde fastsættes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 14 Dage.

Da det af Sagens Dokumenter fremgaar, at Købmand Lai ved Aarhus Købstads Civilret har faaet Dom for 248 Kr 08 Øre, mod hvilket Beløb Tiltalte iøvrigt har protesteret, som er indbefattet i den nedlagte Erstatningspaastand, vil Erstatningspaastanden allerede paa Grund af denne Dom kun kunne tages tilfølgende forsaavidt angaar det overskydende Beløb, 49 Kr 80 Øre, mod hvilket Beløb Tiltalte ikke har protesteret.

Tiltalte betaler endvidere denne Sags Omkostninger, derunder i Vederlag til den beskikkede Forsvarer under Forundersøgelsen og Domsforhandlingen Sagfører Sørensen 60 Kr.

Landsrettens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag den 23. Oktober 1924 af Aarhus Købstads Ret for Straffesager afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af Anklagemyndigheden.

Efter det Oplyste var Tiltalte Ejer af Ejendommen i Henhold til en mundtlig Kontrakt, ifølge hvilken den endnu uberigtigede Del af Købesummen skulde erlægges i maanedlige Afdrag paa 50 Kr, hvoraf de 34 Kr indkom som Huslejer; Sælgeren var derhos berettiget til, at tage Ejendommen tilbage, hvis Afdragene udeblev. Tiltalte har forklaret, at han støtter sin Formening om uanset Udlægget at være berettiget til at hæve Huslejerne paa den Omstændighed, at disse betales videre til Sælgeren, der til ham havde sagt, at Udlægget i denne Henseende maatte være uden Betydning.

For sit udviste Forhold vil Tiltalte som i Dommen anført, være at anse efter Straffelovens § 257, men Straffen vil efter Omstændighederne kunne bestemmes til simpelt Fængsel i 14 Dage, saaledes at Straffens Fuldbyrkelse vil være at udsætte som nedenfor anført.

I Henseende til Bestemmelsen om Sagens Omkostninger i 1 Instans og den Tiltalte idømte Erstatning vil Underrettsdommen være at stadfæste.

Der bliver at tillægge den for Tiltalte beskikkede Forsvarer ved Landsretten i Vederlag 60 Kr, som vil være at udrede af det Offenlige.

L ø r d a g d e n 1 6 M a j .

Nr 314/1924. Direktør Chr B la Cours Dødsbo (Knudtzon)
m o d
Københavns Vandforsyning (Trolle)

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at betale nogle i en til Indstævnte udstedt Deklaration stipulerede Ydelser.

Østre Landsrets Dom af 15 September 1924: De Sagsøgte, Direktør Chr B la Cours Dødsbo, bør til Sagsøgerne, Københavns Vandforsyning, betale 1328 Kr 16 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra 25 April 1924, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 200 Kr. At efterkomme inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Direktør Chr B la Cours Dødsbo, til Indstævnte, Københavns Vandforsyning, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Deklaration af 23 April 1919, tinglæst den 28 s M, forpligtede A/S Ny København sig som Ejer af Matr Nr 108 m fl af Vigerslev til at forrente og amortisere Københavns Magistrats Udgifter ved Nedlægning af Vandforsyningsledninger i Vejene over bemeldte Matr Nr 108 med 7 pCt aarlig, nemlig 5 pCt aarlig Rente af den til enhver Tid tilbagestaaende Del af Kapitalen og Resten som Afdrag. I disse 7 pCt skulde der dog efter halvaarlig Opgørelse godtgøres Selskabet $\frac{1}{3}$ af det Beløb, der gennem Vandskat og forskellige andre Vandafgifter »indkommer fra Ejendomme, der forsynes direkte fra disse Ledninger«, og naar denne Godtgørelse i 2 paa hinanden følgende Aar har været mindst ligesaa stor som de fulde 7 pCt af Anlægskapitalen, skal den hele Forpligtelse til at svare disse 7 pCt bortfalde.

Under denne Sag søger Københavns Vandforsyning Direktør Chr B la Cours Dødsbo, der er indtraadt i A/S Ny Københavns Forpligtelser efter Deklarationen, til Betaling af de pr 1 Juli 1922 og 1 Januar 1923 forfaldne Ydelser efter Deklarationen, som Sagsøgerne har opgjort til henholdsvis Kr 668,68 og Kr 659,48, ialt Kr 1328,16, med Renter 5 pCt aarlig af Halvaarsydelsene fra de nævnte Forfaldsdage.

Det sagsøgte Dødsbo paastaar sig frifundet mod Betaling af det paastævnte Beløb med Fradrag af 254 Kr 86 Øre for hvert Halvaar, og saaledes at Renter kun beregnes fra Stævningens Dato, den 25 April 1924.

Den omtvistede Difference udgør $\frac{1}{3}$ af de Beløb, som for de paa-gældende 2 Halvaar vilde have været at udrede i Vandskat af en Ejendom, der direkte forsynes fra de i Deklarationen ommeldte Vandforsyningsledninger, saafremt Københavns Kommune ikke i Medfør af Lov Nr 204 af 3 Juli 1916 mod senere Fornyelseslove havde fritaget denne Ejendom for Udredelse af Vandskat. Sagsøgerne har ved Beregningen af de paastævnte Halvaarsydelsener undladt at gøre Fradrag for disse Beløb, og Boet mener, at dette er i Strid med Deklarationen eller dens Forudsætninger, idet Skattefritagelser, som saaledes af Kommunen tilstaas enkelte private Ejendomme, ikke bør kunne formindske eller udelukke den A/S Ny København eller nu Boet i Henhold til Deklarationen tilkommende Godtgørelse.

Heri kan der imidlertid ikke gives Boet Medhold.

Efter Indholdet af Deklarationen tilkommer der Ejerne af Matr Nr 108 m fl af Vigerslev alene Godtgørelse for den Vandskat, der i vedkommende Halvaar »indkommer« fra de fra Ledningerne forsynede Ejendomme. Grunden til denne Bestemmelse er den, at Kommunen gennem den indbetalte Vandskat delvis opnaar Dækning for Anlægsudgifterne ved Hovedvandledningen og derfor bør taale et tilsvarende Afslag i Ydelserne efter Deklarationen. Disse Hensyn gør sig imidlertid ikke gældende, naar der er tilstaaet de paagældende Ejendomme Fritagelse for at svare Vandskat, og til alligevel at tillægge Ejerne af Hovedejendommen den paastaaede Godtgørelse er der saa meget mindre Grund, som Skattelempelsen er tilstaaet i Henhold til en allerede inden Deklarationens Udstedelse gældende Lovgivning, der tilsigter at

fremme Boligbyggeriet og derfor ogsaa kommer Udstyknings-selskaberne til Gode.

Der vil herefter være at give Dom efter Sagsøgenes Paastand, dog at Renter af det paastævnte Beløb kun tilkendes dem fra Stævningens Dato.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 200 Kr.

Nr 192/1924. Fhv Togbetjent **L O Lausen** (Henriques)

mod

Ministeriet for offentlige Arbejder (Graae) og **Finansministeriet**
(d kst Kammeradvokat)

betræffende et af Appellanten fremsat Krav paa Pension m m.

Østre Landsrets Dom af 26 Maj 1924: De Sagsøgte, Ministeriet for offentlige Arbejder og Finansministeriet, bør for Tiltale af Sagsøgeren, fhv Togbetjent L O Lausen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Ministeriet for offentlige Arbejder 250 Kr og som Salær til den konstituerede Kammeradvokat 150 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Til Ministeriet for offentlige Arbejder vil Appellanten have at betale 200 Kroner i Sagsomkostninger for Højesteret, og endvidere vil han have at betale et Salær af samme Størrelse til den konstituerede Kammeradvokat.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, fhv Togbetjent L O Lausen, til Indstævnte, Ministeriet for offentlige Arbejder, 200 Kroner. Til den konstituerede Kammeradvokat betaler Appellanten derhos i Salær for Højesteret 200 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skrivelse af 22 December 1923 fra Generaldirektoratet for De danske Statsbaner blev Togbetjent Nr 926 L O Lausen, der gjorde Tjeneste i Sønderborg, afskediget til øjeblikkelig Fratræden af Statsbanernes Tjeneste.

Det hedder i nævnte Skrivelse saaledes:

»Ifølge modtagen Indberetning, og efter hvad der er fremkommet ved en foretagen Auditør-Undersøgelse, har De gjort Dem skyldig i gentagen aabenbar Lydighedsnægtelse ved ikke at ville udføre Tjeneste efter Deres Foresattes Anvisning, skønt Deres Helbredstilstand efter Jærnbanelægens Udtalelse ikke var til Hinder for, at De udførte den.

Da en saadan Lydighedsnægtelse fra en Tjenestemandes Side ikke kan taales, afskediges De herved af Statsbanernes Tjeneste.«

Lausen, der saar denne Afskedigelse for uberettiget, har under nærværende Sag paastaaet Ministeriet for offentlige Arbejder tilpligtet i Henhold til Tjenestemandsløvens § 8, Stk 2, at betale ham Løn for 3 Maaneder, Maanederne Januar—Marts 1924 og Finansministeriet kendt pligtigt at anerkende ham som pensionsberettiget fra og med 1 April 1924 at regne, i Henhold til Bestemmelserne i samme Lovs §§ 54, 55 og 71, Stk 3 og 4.

De 2 Ministerier paastaar sig frifundet.

Sagens Omstændigheder er følgende:

I Slutningen af 1922 blev der mellem Generaldirektoratet for Statsbanerne og Dansk Jærnbanelægens Hovedbestyrelse for at undgaa Afskedigelse af overflødigst Togpersonale truffet Aftale om, at dette Personale efter Omstændighederne kunde benyttes til Stationstjeneste, saaledes at de yngre Togbetjente benyttes først.

Der har flere Steder mellem Togpersonalet været Utilfredshed med Aftalen. Lausen, der hørte til de mest utilfredse, indgav 31 Januar 1923 til Generaldirektoratet en Ansøgning om Fritagelse for at forrette Stationstjeneste; han anførte heri, at han efter saa mange Aars Togtjeneste følte det som en Nedsættelse at skulle gøre Stationstjeneste. Andragendet blev afslaaet.

Den 20 Februar s A blev Lausen beordret til Stationstjeneste næstfølgende Dag. Han svarede Stationsforstanderen, at han ikke mødte til denne Tjeneste, da han skulde til Lægen og sandsynligvis vilde blive sygemeldt. Dagen efter afgav han en Lægeerklæring, hvorefter han havde »Symptomer af Blodaareudvidelse« paa begge Ben, og hvori det udtales, at »naar han siger, at han faar Smerter og andre Besværligheder i sine Ben, saasnaart han arbejder anstrengende, f Eks i Stations-tjeneste, hvor han ikke undertiden kan sidde ned, saa er denne hans Paastand meget trolig«. Da Lægeattesten er vagt affattet, og da Statsbanerne formente, at den virkelige Grund til Lausens Vægning ved at gøre Stationstjeneste, var den, at han ikke vilde forrette saadan Tjeneste, blev det tilkendegivet ham, at den foreliggende Lægeattest ikke kunde anses fyldestgørende for at fritage ham for Stationstjeneste, hvilket Lausen besvarede med, at han nu maatte paakalde sin Organisations Bistand. Statsbanerne søgte nu nærmere Oplysninger om Stationstjenesten paa Sønderborg Station, hvis Forstander meddelte, at

naar Stationstjenesten udførtes som Arbejde paa Pakhuset, kunde det ikke ordnes saaledes, at den, der blev beordret hertil, kunde sidde ned, hvorimod Arbejdet ved Stationstjenesten i Rejsegodsekspeditionen ikke var mere belastet, end at der af og til kunde blive en Pavse til at sidde ned.

Statsbanerne resolverede derefter, at der ikke vilde kunne tages Hensyn til eventuelle Protester fra Lausens Side mod at forrette Stationstjeneste, naar der kunde tildeles ham Tjeneste i Stationens Rejsegodsekspedition.

I Henhold hertil blev Lausen den 29 April beordret til at forrette Stationstjeneste i Rejsegodsekspeditionen den følgende Dag. Lausen erklærede skriftlig, at hans Ben ikke kunde taale saadan Tjeneste, hvorved han henviste til Lægeerklæringen og udtalte, at han ikke kunde overtage Stationstjenesten næste Morgen. Lausen blev ved den Lejlighed af Stationsforstanderen — hvad han under den foretagne Auditørundersøgelse og under Domsforhandlingen har erkendt — gjort opmærksom paa, at Tjenesten skulde forrettes i Rejsegodsekspeditionen, og at der var Hvilepauser, hvor han kunde sidde ned. Lausen hævder imidlertid, at han efter sine Erfaringer med Hensyn til denne Tjeneste vidste, at der ikke vilde blive Tid til at sidde ned.

Statsbanerne søgte nu Oplysning hos Jærnbanelægen, om der var noget til Hinder for, at Lausen kunde benyttes til Tjeneste i Rejsegodsekspeditionen, hvortil denne svarede, at det var der ikke, naar Lausen kunde faa Lejlighed til nu og da at sidde ned.

Statsbanerne anmodede derefter under 31 Maj 1923 Trafikinspektør Juel-Hansen om mundtlig at gøre Lausen bekendt med Lægens Udtalelser og at tilkendegive ham, at Nægtelse af Overtagelse af Stationstjeneste i Rejsegodsekspeditionen vilde blive betragtet som Lydighedsnægtelse og blive indstillet til strengeste Paatale.

Ifølge en af Trafikinspektør Juel-Hansen den 27 Juni 1923 til Statsbanernes 2det Distrikt afgivet Indberetning, som han under den optagne Auditørundersøgelse har vedstaaet, havde han den 12 s M under en Jærnbaneekørsel meddelt Lausen, at der var rettet Forespørgsel til Jærnbanelægen om Omfanget af den udstedte Erklæring, at Jærnbanelægen havde udtalt, at der Intet var til Hinder for, at Lausen forrettede Tjeneste i Rejsegodsekspeditionen, og at Distriktet derfor maatte anse Nægtelse fra hans Side af at overtage denne Tjeneste som Lydighedsnægtelse. Lausen tog straks til Genmæle herimod og udtalte, at han for sin Æres Skyld ikke kunde efterkomme en saadan Ordre. Hertil svarede Juel-Hansen, at en Lydighedsnægtelse vilde være meget ubesindig; han kunde risikere at miste sin Stilling paa den Maade, hvortil Lausen svarede, at han saa i givet Tilfælde vilde melde sig syg og udeblive. Hertil bemærkede Juel-Hansen, at det ikke vilde gøre Sagen bedre, hvorefter Lausen fortsatte med at sige, at han ikke vilde gøre Stationstjeneste, og at han heldigvis kunde undvære Statsbanerne.

Efter Ankomsten til Sønderborg Station oplæste Juel-Hansen Distriktets fornævnte Resolution for Lausen, der atter fremkom med Indvendinger mod den trufne Afgørelse.

Lausen indgav nu til Generaldirektoratet for Statsbanerne en Besværing over Trafikinspektør Juel-Hansen. Generaldirektoratet besluttede derefter at lade Sagen i sin Helhed undersøge af Auditøren ved Statsbanerne, og efter Modtagelsen af de derved fremkomne Oplysninger, blev Lausen som ovenfor anført afskediget.

Efter det Foreliggende har Lausen den 20 Februar 1923 og den 29 April s A ved sin Vægning ved at forrette Stationstjeneste gjort sig skyldig i Lydighedsnægtelse overfor Statsbanerne; Hans Forhold den 29 April, hvor han som ommeldt, blev gjort bekendt med, at man af Hensyn til hans Helbredstilstand satte ham til den mindre anstrengende Tjeneste i Rejsegodsekspeditionen, maa betragtes som en grov Tjenesteforseelse. Statsbanerne afskedigede dog ikke Lausen paa dette Grundlag, men lod ham gennem Trafikinspektøren tilkendegive, hvilke alvorlige Følger en Nægtelse af at forrette Stationstjeneste vilde faa for ham. Dette besvarede Lausen med at fremsætte en Nægtelse af at ville efterkomme en saadan Ordre. Under Domsforhandlingen har Lausen vel forklaret, at han ikke er fremkommet med en saadan Nægtelse; men under Hensyn til den af Trafikinspektøren i den fornævnte Indberetning og derefter under Auditørundersøgelsen afgivne detailrede Redegørelse for det den 12 Juni 1923 Passerede og til, at der under denne Undersøgelse af Lausen ikke er fremsat nogen Benægtelse af Rigtigheden af Forklaringen paa dette Hovedpunkt, maa det antages, at Lausen da har udtalt, at han ikke vilde efterkomme en Ordre til at forrette Stationstjeneste.

Da Lausen efter det af ham saaledes udviste Forhold i Medfør af Tjenestemandslovens § 8² og dens § 54, sammenholdt med § 61, hverken kan gøre Krav paa Betaling af Lønning eller har retligt Krav paa Pension, vil de sagsøgte Ministerier være at frifinde.

I Sagsomkostninger vil Lausen have at betale 250 Kr til Ministeriet for offentlige Arbejder og i Salær til den konstituerede Kammeradvokat, der har givet Møde for Finansministeriet, 150 Kr.

M a n d a g d e n 1 8 M a j .

Ved Højesterets Dom i Sag Nr 358/1924 (**Rigsadvokaten mod Hans Jørgen Jørgensen**) blev Tiltalte for Falsk og Bedrageri anset efter Strfl §§ 268, 251, 257 og 253, sidstnævnte Bestemmelse tildels sammenholdt med Strfl § 64 med Forbedringshusarbejde i 2 Aar.

O n s d a g d e n 20 M a j .

Nr 278/1924. Tjener **Valdemar Theodor Theisen**
(Liebe efter Ordre)

m o d

Restauratør **Niels Johannes Nielsen** (Holten-Bechtolsheim) og Køkkenkarl **Anko Christian Sofus Pedersen** (Ingen)

betræffende et af Appellanten fremsat Krav paa Erstatning for Skade forvoldt ved en Karbidekspllosion.

Østre Landsrets Dom af 26 Juni 1924: Sagsøgte Restauratør Niels Johannes Nielsen bør for Tiltale af Sagsøgeren, Tjener Valdemar Theodor Theisen, i denne Sag fri at være. Sagsøgte Køkkenkarl Anko Christian Sofus Pedersen bør til Sagsøgeren betale 15 000 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 16 Februar 1924, til Betaling sker, samt til det Offenlige betale det Afgiftsbeløb, som vilde have været at erlægge af Sagsøgeren, saafremt Sagen ikke i Medfør af Retsafgiftslovens § 16 Nr 1 for hans Vedkommende havde været afgiftsfri, samt til cand jur Myrdahl, der har procederet Sagen for Sagsøgeren, i Sælær 300 Kr. For Sagsøgte Nielsens Vedkommende ophæves Sagens Omkostninger. At efterkomme inden 15 Dage efter denne Doms Afgivelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten gentaget sin for Landsretten nedlagte Paastand. Indstævnte Nielsen har paastaaet sig frifundet, medens Indstævnte Pedersen ikke har givet Møde.

For Indstævnte Pedersens Vedkommende foreligger der for Højesteret alene Spørgsmaal om, hvorvidt der er Grund til at forhøje den ham ved Dommen paalagte Erstatning. Hvad Indstævnte Nielsen angaar, findes han ved at benytte Karbid med Tilsætning af Vand paa den i Dommen beskrevne Maade uden at træffe Foranstaltninger til at afværge den med Gasudviklingen forbundne Fare, ja endog uden at instruere sit Personale om i den Anledning at udvise særlig Forsigtighed ved Omgang med Ild og Lys at have handlet saa uforsvarligt, at han maa være pligtig til in solidum med Indstævnte Pedersen at svare Erstatning til Appellanten for den denne tilføjede Skade. Idet Erstatningen nu findes passende at kunne bestemmes til det i Dommen nævnte Beløb af 15 000 Kr, vil begge de Indstævnte være at dømme til in solidum at betale dette Beløb med Renter. Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret vil de Indstævnte have at betale som nedenfor anført.

T h i k e n d e s f o r R e t :

De Indstævnte, Restauratør Niels Johannes Nielsen og Køkkenkarl Anko Christian So-

fus Pedersen, bør, En for Begge og Begge for En, til Appellanten, Tjener Valdemar Theodor Theisen, betale 15 000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 16 Februar 1924, til Betaling sker. Saa bør de Indstævnte og paa samme Maade betale til det Offenlige det stemplede Papir, som skulde bruges og de Retsafgifter, som skulde erlægges, saafremt Appellanten ikke havde haft fri Proces for Landsretten, samt til cand jur Myrdal i Salær 300 Kroner. Indstævnte Nielsen bør til det Offenlige betale de tilsvarende Afgifter m v for Højesteret og til Højesteretssagfører Liebe i Salær for Højesteret 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Natten mellem den 2den og den 3die Maj var Restauratør Niels Johannes Nielsen og tre af hans Tjenere deriblandt Valdemar Theodor Theisen samt hans to Køkkenkarle Anko Christian Sofus Pedersen og Lauritz Hansen tilstede i Restaurationslokalet til den af ham drevne Beværtning i Nyhavn Nr 41 Kælderen. Efter Beværtningens Lukning Kl ca 12,15 bemærkede Restauratør Nielsen og Køkkenkarl Pedersen, at en Rotte løb henover Gulvet og forsvandt i et Hul, der fører ned til en af de under Bræddegulvet for at hindre Fugtighed anbragte Kanaler. Restauratør Nielsen, der allerede tidligere havde benyttet Karbid til Udryddelse af Rotter, hældte derefter en Del Karbid ned i nævnte Hul og gav Køkkenkarl Pedersen Ordre til at hælde noget Vand paa Karbiden, hvorefter Hullet blev tildækket med en Mursten, for at Rotten kunde blive dræbt ved den udviklede Gas. En halv Time senere krøb Pedersen ind under en Sofa, der stod op ad den modsatte Væg i Lokalet ovenover det Hul, der dannede den modsatte Ende af Kanalen, efter hans oprindelige Forklaring under den i Anledning af Ulykken indledede Politundersøgelse, for at undersøge, om han kunde se noget til Rotten. Han fjernede en paa dette Sted over Hullet liggende Sæk og strøg en Tændstik, da der var mørkt inde under Sofaen. I samme Øjeblik skete en voldsom Eksplosion, hvorved Gulvet i Beværtningen paa en Strækning af ca $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ m eller den bagerste Halvdel af Lokalet fuldstændig bortsprængtes og splintredes til Pindebrænde, Loftet beskadigedes og saa godt som alle Vinduer i Lokalet knustes, foruden at Inventariet, derunder adskillige Borde paa Jærnstel og en Del Varer, derunder ca 500 Flasker Vin ødelagdes. Alle de ovennævnte seks Personer i Lokalet blev slynget i Vejret og saaredes. Medens Restauratør Nielsen og Køkkenkarl Pedersen kun fik lettere Saar, blev de fire Andre haardt saaret

og blev bragt til Hospitalet. En af de Tilskadekomne, Tjener H C Larsen, afgik ved Døden faa Dage efter paa Grund af sine Saar. Theisen fik begge Ben læderet, og det viste sig senere nødvendigt at amputere hans højre Fod og den nederste Del af Underbenet; som Følge af en tilstødt Saarbetændelse var hans Tilstand en Tid meget betænkelig, og ved Udskrivelsen fra Hospitalet den 29 Juli 1922 var han betydelig afkræftet. Han gaar nu med kunstigt Ben.

I Anledning af Eksplosionen blev der indledet offentlig Undersøgelse mod Restauratør Nielsen og Køkkenkarl Pedersen for Overtrædelse af Straffelovens §§ 198 og 207 og Lov Nr 74 af 7 April 1899 § 10. I Henhold til Rigsadvokatens Resolution blev der derpaa rejst Tiltale mod dem for Overtrædelse af Lov af 15 Maj 1868 § 11. Sagen sluttedes med, at de vedtog at erlægge Bøder, for Niensens Vedkommende 400 Kr og for Pedersens Vedkommende 200 Kr.

Af Arbejderforsikringsraadet er der tillagt Theisen en Erstatning paa 9120 Kr, og af Ulykkesforsikringsselskabet for Centralforeningen af Restauratør-, Hotelvært- og Beværterforeninger er der udbetalt ham i Dagpenge for 246 Dage à 6 Kr 1476 Kr samt 400 Kr til Dækning af Udgifterne ved et kunstigt Ben. Arbejderforsikringsraadet har derhos ved Skrivelse af 27 December 1923 i Medfør af Ulykkesforsikringslovens § 4 tilkendegivet ham, at Raadet har skønnet, at han efter det Foreliggende med Føje vil kunne sagsøge Restauratør Nielsen og Køkkenkarl Pedersen til Ikendelse af Erstatning i Henhold til Lovgivningens almindelige Regler om Erstatning for retstridig Skadetilføjelse; dog skal de fornævnte Beløb, ialt 10 996 Kr, saafremt han faar tilkendt Erstatning, saavidt denne tilstrækker, godtgøres Ulykkesforsikringsselskabet af Theisen.

Theisen, hvem der er meddelt fri Proces uden Beskikkelse af Sagsfører, har derefter anlagt nærværende Sag, hvorunder han paastaar Restauratør Nielsen og Køkkenkarl Pedersen tilpligtet in solidum at betale ham en Erstatning af 20 000 Kr. Af Beløbet kræves Renter 5 pCt p a fra Forligsklagens Dato den 16 Februar 1924.

De Sagsøgte paastaar sig begge frifundet, subsidiært Erstatningen nedsat til et betydeligt mindre Beløb.

Til Støtte for sin Paastand gør Theisen overfor Pedersen gældende, at denne ifølge almindelige Erstatningsregler maa være ansvarlig for den ved hans ovennævnte Handling forvoldte Skade. Overfor Nielsen gør Theisen gældende, principalt, at Nielsen ved sin Handlemaade er medansvarlig for Skaden, subsidiært, at han i hvert Fald ifølge D L 3—19—2 maa være ansvarlig for den ved Pedersens Handling forårsagede Skade.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Restauratør Nielsen i Løbet af de sidste ca to Aar før Ulykken har paa lignende Maade som forinden Ulykken benyttet Karbid med paa hældt Vand til at fordrive Rotter fra

Færdig fra Trykkeriet den 10 Juni 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — Bredgade 32.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 12.

Onsdag den 20 Maj.

Luftkanalerne under Restaurationsgulvet, hvilket Middel han efter sin Forklaring under Politiundersøgelsen har set anbefalet i et Blad. Han plejede hos en nærboende Cykelhandler at lade købe for 50 Øre eller 75 Øre Karbid i løs Vægt, som han opbevarede i en i Forretningen staaende Blikæske med Laag, og havde sidste Gang før Ulykken købt ialt ca $\frac{1}{2}$ kg, hvoraf ca $\frac{1}{3}$ var anvendt til at fordrive en Rotte nogle Dage forinden, og der maa altsaa antages den paagældende Aften at være anvendt et Kvantum af højst ca 400 g Karbid.

Pedersen har under den strafferetlige Undersøgelse forklaret, at han var bekendt med, at Karbidgas rummer Brand- og Eksplosionsfare, i hvert Fald som anden Gas, men at han, da han afrev den ommeldte Tændstik, aldeles ikke tænkte over den Mulighed, at Tændstikken kom i Forbindelse med den Karbidgas, der efter hvad han vidste havde udviklet sig under Gulvet fra det i den anden Ende af Luftkanalen i ca $9\frac{1}{2}$ m's Afstand nedlagte Karbid, hvorved han yderligere har forklaret, at hans Haand med den brændende Tændstik efter hans Formening ikke var nærmere end 10 à 15 cm ved det Hul, hvorigennem Eksplosionen skete.

Nielsen har under den strafferetlige Undersøgelse forklaret, at han, som var paa det Rene med, at Karbid ved Paafyldning med Vand udvikler Gas og rummer Brandfare, ikke har vidst eller tænkt over, at Eksplosionsfare kunde foreligge i et saadant Omfang, som Ulykken skete i.

Begge de Sagsøgte har yderligere forklaret, at de havde regnet med, at Gassen efterhaanden — saaledes som det var sket ved tidligere Lejligheder — vilde gaa ned i Jorden, samt at der ingensinde ved Købet af det Karbid, de anvendte, har været givet dem nogen Advarsel eller Vejledning angaaende Karbidets farlige Egenskaber.

Ved Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr 460 af 29 September 1917 om Opbevaring af Kalciumkarbid er det tilladt private Forbrugere i deres Lejlighed eller Forretningslokale under Iagttagelse af nærmere angivne Forsigtighedsforskrifter at have en Beholdning paa indtil 10 kg Karbid, og det er foreskrevet, at der ved ethvert Salg af Karbid skal være klæbet paa Beholderne et Eksemplar af de af Justitsministeriet udfærdigede For-

skrifter med Hensyn til Karbidets Opbevaring og Anvendelse, hvilke Forskrifter bl a udtaler, at Karbid ved Berøring med Vand udvikler den brændbare Gas Acetylen, der blandet med Luft er stærkt eksplosiv. Det fremgaar imidlertid af Sagens Oplysninger, at Oplaget af disse Forskrifter forlængst er udsolgt fra Trykkeriet og ikke mere efterspørges, og det maa endvidere antages, at der ikke fra det Offenliges Side i længere Tid forinden Ulykken er ført nogen effektiv Kontrol med Handlen med Karbid og Opbevaringen deraf, samt at der i Detailforretningerne uden Paabud om Forsigtighed sælges saavel Karbid i løs Vægt som endog særlig til Rottefordrivning beregnede Patroner med Karbid.

Herefter bliver det tvivlsomt, om Karbidets Farlighed og Evne til selv med et forholdsvis lille Kvantum at hidføre en Eksplosion af den ovennævnte særlig voldsomme Karakter er gjort klar for den almindelige Opfattelse. Desuagtet findes det at maatte statuere, at Pedersen ved at holde en brændende Tændstik tæt hen til den Luftkanal, hvori han var paa det Rene med, at der efter al Sandsynlighed endnu var Karbidgas tilstede, har gjort sig skyldig i en saadan Mangel paa Agtpaagivenhed, at han maa ifalde Erstatningsansvar for den ved Eksplosionen forvoldte Skade.

Derimod findes det betænkeligt at statuere, at Nielsen ved under de angivne Forhold — efter Lukketid i Restaurationslokalet, hvor samtlige de tilstedeværende Personer efter det under Sagen Oplyste var vidende om Midlets Benyttelse og havde den samme Kendskab til Midlets Beskaffenhed som han selv — at benytte det omhandlede Kvantum Karbid til Rottefordrivelse har gjort sig skyldig i en saadan Mangel paa Agtpaagivenhed, at der overfor Nogen af disse Personer vil kunne paalægges ham noget paa den almindelige Erstatningsregel støttet Ansvar.

Da heller ikke Principet i D L 3—19—2 under de foreliggende Omstændigheder findes at kunne medføre noget Ansvar for ham for den af Pedersen forvoldte Skade — hvorved bemærkes, at der ikke kan lægges nogen Vægt paa den af Pedersen paa et ret sent Tidspunkt af den strafferetlige Undersøgelse afgivne Forklaring om, at han efter sin Formening strøg Tændstikken ikke for at se efter Rotten, men nærmest for i Medfør af sit tjenstlige Hverv at samle og bortfjerne det Snavs, der havde hobet sig op omkring den over det paagældende Hul anbragte Sæk — vil Nielsen være at frifinde.

Med Hensyn til Fastsættelsen af den Pedersen efter det Anførte paahvilende Erstatning bemærkes, at den ovennævnte Theisen af Arbejderforsikringsraadet tillagte Invaliditetserstatning er beregnet efter en Invaliditetsgrad af 50 pCt og efter en Aarsløn af 2400 Kr — det i Ulykkesforsikringslovens § 41 fastsatte Maksimum. Theisen, der er født den 8 Oktober 1882, har dernæst som Part forklaret, at han er uddannet i Tjenerfaget og har virket i dette i ca 27 Aar, men efter Ulykken ikke vil kunne genoptage sin tidligere Beskæftigelse, at han for Tiden ikke har noget Arbejde, bortset fra at han gaar sin Moder lidt til Haande i hendes Restauration og herfor modtager Kosten, og at hans aarlige Indtægt inden Ulykken udgjorde ca 4000 Kr. Det er endelig oplyst, at der for et Beløb af Størrelse omtrent som den paastaaede Erstatning 20 000 Kr vil kunne købes en aarlig Livrente for Theisen af 1227 Kr.

Efter det saaledes Foreliggende findes den Theisen tilkommende Erstatning passende at kunne ansættes til 15000 Kr, hvilket Beløb med Renter som paastaet Pedersen vil have at betale til Theisen. — — —

Nr290/1924. Overretssagfører Axel C Hansen (Cohn)

mod

Finansministeriet paa Statskassens Vegne (den kst Kammeradvokat),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til Pension.

Østre Landsrets Dom af 3 Oktober 1924: De Sagsøgte, Finansministeriet paa Statskassens Vegne bør for Tiltale af Sagsøgeren, Overretssagfører Axel C Hansen, i denne Sag fri at være. Til det Offentlige betaler Sagsøgeren de Retsafgifter, som vilde have været at udrede, saafremt Sagen ikke for Finansministeriets Vedkommende havde været afgiftsfri, og til den konstituerede Kammeradvokat i Salær 400 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Appellanten vil derhos have at betale 300 Kroner i Salær til den konstituerede Kammeradvokat.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanten, Overretssagfører Axel C Hansen, til den konstituerede Kammeradvokat 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, nuværende Overretssagfører Axel C Hansen, blev den 1 Marts 1905 konstitueret og den 1 Marts 1906 ansat som Assistent i

Generaldirektoratet for Postvæsnet, hvilken Stilling i 1916 omdannedes til en Postekspedientstilling og fra 1. Oktober 1919 til en Sekretærstilling, i hvilken der var tillagt Sagsøgeren kgl Udnævnelse. Da Sagsøgerens Arbejdsydelse og Ordenssans i Aarenes Løb efter hans Foresattes Skøn blev stedse ringere, og hans Tjeneste i Sommeren 1920 var saadan, at det maatte anses uforsvarligt at beholde ham i Stillingen, blev Sagsøgeren, der den 19 Oktober 1920 havde indgivet Ansøgning om Afsked med Pension, ved kgl Resolution af 8 December s A afskediget af Postvæsnets Tjeneste fra Maanedens Udgang, »saaledes at Bestemmelse om eventuel Pension træffes ved Finanslov eller Tillægsbevillingslov«. Da der ikke ad denne Vej blev tillagt Sagsøgeren nogen Pension, har han under denne mod Finansministeriet paa Statskassens Vegne anlagte Sag nedlagt Paastand paa at kendes berettiget til at nyde fuld Pension i Henhold til Tjenestemandsoverenskomsten af 12 September 1919 § 54.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Om Sagsøgerens Tjeneste er det ved en Række i det Væsenlige overensstemmende Vidnesbyrd af nuværende og tidligere Foresatte godtgjort, at han, der til Tider arbejdede hurtigt og særdeles godt, i andre Perioder, der i Aarenes Løb blev hyppigere og langvarigere, helt eller delvist forsømte sit Arbejde, lod de ham tildelte Sager henligge uekspederede, ikke overholdt Kontortiden, ikke sjældent uden Tilladelse og uden gyldig Grund blev borte fra Kontoret hele Dage, undertiden flere Dage i Træk, og at Forholdet blev særlig uheldigt under Kontorchefens Sommerferie i Begyndelsen af Juli 1920, i hvilken Periode Sagsøgeren, der netop da paany var blevet skuffet i Forventning om Avancement, praktisk talt intet udrettede af sit Kontorarbejde. Forsømmelserne blev jævnlig og stadig skarpere paatalt, uden at dette virkede udover en ganske kort Tid. Samtlige Vidner har været enige om, at det var en Nødvendighed at afskedige Sagsøgeren, i hvilken Henseende de dels har henvist til Hensynet til Sagens Fremme, dels til det daarlige Eksempel, Sagsøgerens Uefterrettelighed maatte frembyde for de yngre Tjenestemænd i Kontoret.

Forsaauidt Sagsøgeren nu til Støtte for sin Paastand har gjort gældende, at Tjenestemandsoverenskomsten § 17 er tilsidesat, idet intet Forhør er afholdt, men vel en Afhøring, og at Generaldirektoratet navnlig har været ganske uberettiget til, som sket, at afslaa en af Sagsøgeren nogen Tid efter Afhøringen fremsat Begæring om at faa Lejlighed til at føre Vidner, skal herom bemærkes Følgende:

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at Kontorchef Kern efter Generalpostdirektørens Anmodning paa et Tidspunkt, da denne sidste allerede havde erhvervet Ministerens mundtlige Godkendelse af, at Sagsøgeren indstilledes til Afsked, og da Sagsøgeren havde faaet Besked om ikke mere at indfinde sig paa Kontoret, har tilsagt Sagsøgeren til Møde paa Kontoret den 20 September i et Brev, der Intet indeholdt om Formaalet med Mødet. Ved Begyndelsen af Afhøringen, der foretoges af Kontorchefen i Overværelse af en Fuldmægtig og en Sekretær, sagde Kontorchefen efter sin af et andet Vidne bekræftede Forklaring: »Ja, saa skal vi jo til det Forhør.« Det efter Afhøringen nedskrevne,

af samtlige de tilstedeværende underskrævne Referat af det Passerede indledes med Ordene: »I Anledning af Spørgsmaalet om Sekretær, cand jur Hansens Afskedigelse var til Stede den 20/9 1920« og indeholder forøvrigt forskellige af Sagsøgeren tagne Forbehold overfor de mod ham rettede Klager, men ingen Indsigelse mod Lovligheden af den benyttede Fremgangsmaade ved Afhøringen.

Selv om der nu maatte gives Sagsøgeren Medhold i, at Fremgangsmaaden ved Afholdelsen af det ommeldte Forhør lider af forskellige formelle Mangler, findes han ikke at have kunnet været i Tvivl om, at Afhøringen foregik til Fyldestgørelse af Bestemmelsen i Tjenestemandslovens § 17, og de foreliggende Mangler ved Afhøringen findes allerede af denne Grund at være uden Betydning for Sagsøgerens pensionsretlige Stilling, hvorved iøvrigt bemærkes, at de ikke har forringet hans Mulighed for at føre Bevis.

Til Støtte for sin Paastand anfører Sagsøgeren iøvrigt, at han vel maa erkende at have gjort sig skyldig i nogen Tjenesteforsømmelse — omend de Sagsøgte Skildring deraf er stærkt overdrevet — men ikke i nogen saadan konkret Tjenesteforseelse, som efter Loven maa være en Betingelse for at frakende ham Retten til Pension. Dernæst hævder han, at det først er ved Tjenestemandsloven af 1919 § 61, der foruden den ældre Pensionslovs Udtryk »Misligheder« tillige nævner »Tjenesteforseelser«, at Hjemmel er skabt for paa Grundlag af en saadan at afskedige uden fuld Pension, og at derfor alle forud for 1 Oktober 1919 liggende Tjenesteforsømmelser maa lades ude af Betragtning.

Endelig gør han gældende, at en Anvendelse af Tjenestemandslovens § 61 maa være udelukket ogsaa af den Grund, at hans Forhold ikke kan siges at have »svækket den for Stillingen nødvendige Agtelse og Tillid«, hvorved efter hans Opfattelse maa forstaas henholdsvis borgerlig Agtelse og Tillid navnlig i økonomisk Henseende.

Det af Sagsøgeren saaledes Anførte findes imidlertid at maatte være uden Betydning for Sagens Afgørelse. Efter Tjenestemandslovens § 54, der ikke i saa Henseende forandrer Pensionsloven af 5 Januar 1851 § 1, er det nemlig en Betingelse for en Tjenestemand's Berettigelse til fuld lovmæssig Pension, at han er afskediget af en ham »utilregnelig Aarsag«, og heroverfor er den nærmere Bestemmelse af Omraadet for Tjenestemandslovens § 61 uden Interesse, hvorimod Spørgsmaalet alene bliver, om de Forhold, der har ført til Sagsøgerens Afskedigelse, har været ham utilregnelige. I saa Henseende har Sagsøgeren anført, at han i sin Tjenestetid har lidt og stadig lider af nervøs Depression, der giver sig Udslag i en til Tider uovervindelig Lede ved Arbejdet, særlig dennes manuelle Del.

De afhørte Vidner har i deres Opfattelse af Sagsøgeren i denne Henseende ikke været ganske samstemmende, men flere af dem har udtalt, at Sagsøgerens periodiske Ulyst til Arbejdet var saa stor, at den efter deres Mening maa anses som Udslag af Unormalitet.

Der foreligger under Sagen 3 Lægeerklæringer om Sagsøgeren, nemlig en af 16 Juli 1920 fra hans Huslæge, Dr med N Schiødt, hvori det hedder, at Sagsøgeren »lider for Tiden af stærk Nervøsitet med Urø, Søvnløshed og Hjertetilfælde, hvorfor han mindst i en Maaned

maa holde sig borte fra sit Arbejde.« Endvidere en Erklæring af 16 Oktober fra samme Læge, hvori det hedder, at Sagsøgeren »er stadig stærkt lidende af Nervøsitet med de af mig i tidligere Erklæringer angivne Symptomer. Den nervøse Lidelse (Neurastheni) giver sig bl a Udslag i, at Sekretær Hansen, der til Tider er i Besiddelse af god Arbejdsenergi, til andre Tider føler sig saa deprimeret, at han end ikke med den største Selvovervindelse kan bekvemme sig til at udføre selv det letteste Arbejde«. Erklæringen slutter med at udtale, at Bedring ikke kan ventes, og at Udstederen ikke mener, at Sagsøgeren »paa fyldestgørende Maade vil være i Stand til at besørg de Arbejder, der hidtil har været ham betroet«. Denne Erklæring var vedlagt Sagsøgerens fornævnte Ansøgning om Afsked med Pension. Endelig udtaler Finansministeriets lægekyndige Konsulent i en den 4 November 1920 afgivet Erklæring Følgende om Sagsøgeren: »Han gør et noget overselvbevidst, kværulerende Indtryk, habitus robust, absolut ikke neurasthenisk. Sammenholder man Lægeattesten med egen Forklaring og Meddelelserne fra Ministeriet for offentlige Arbejder, er der vel ingen Tvivl om, at Manden er nervøs og deprimeret, men paa den anden Side har hans Pligtforsømmelser været af en saa grov Art i Forhold til hans nervøse Symptomer, at det forekommer utænkeligt, at han paa Grund af Sygdom ikke skulde kunne arbejde.«

Efter det Oplyste maa Sagsøgerens Afskedigelse anses at have været nødvendig begrundet i hans Forhold, og da der efter alt Foreliggende ikke findes tilstrækkelig Grund til at antage, at disse Forhold har været ham utilregnelige, vil Finansministeriet være at frifinde.

Sagsøgeren findes at burde betale til det Offentlige Sagens Omkostninger efter Reglerne for afgiftsfri Sager og til den konstituerede Kammeradvokat i Salær 400 Kr.

Nr 163/1924. Ejendomshandler **Rasmus Lauritzen (David)**

mod

Aktieselskabet Silkeborg Bank (Meyer),

betræffende Spørgsmaalet om Omfanget af den Appellanten ved en uigenkaldelig Fuldmagt overdragne Ret.

Vestre Landsrets Dom af 30 Maj 1924: Sagsøgte, Ejendomshandler Rasmus Lauritzen, bør til Sagsøgerne, A/S Silkeborg Bank, betale 855 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 15 Januar 1924, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 200 Kr. Det Idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Indholdet af den uigenkaldelige Fuldmagt, og efter Alt,

hvad der iøvrigt, til Dels efter Dommens Afsigelse, er oplyst, maa der gaas ud fra, at Fuldmagten har tilsigtet at overdrage Appellanten en selvstændig Ret med Hensyn til de paagældende Lejesummer, og da denne Ret som den ældre maa gaa forud for den af Indstævnte ved Transporten af 12 December 1923 erhvervede Ret, vil Appellanten overensstemmende med sin Paastand være at frifinde.

Indstævnte vil derhos have at betale Appellanten Sagens Omkostninger for begge Retter med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Ejendomshandler Rasmus Lauritzen, bør for Tiltale af Indstævnte, Aktieselskabet Silkeborg Bank, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 400 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Teglværksejer Niels Jensen af Hornbæk ved Randers og Fiskehandler Lars Boe i Silkeborg havde købt Ejendommen, Matr Nr 1152 af Aalborg Bygrunde, i hvilken Sagsøgte, Ejendomshandler Lauritzen i Aalborg, havde indestaaende en Prioritet paa 19 200 Kr, udstedte de til Sagsøgte, der havde paataget sig at administrere Ejendommen, og som i Tilfælde af Ejendommens Salg havde Krav paa et ekstraordinært Afdrag af 3000 Kr, med hvis Betaling han indrømmede Henstand, indtil Ejendommen næste Gang blev solgt, en saalydende Fuldmagt:

»Underskrevne Handelsmand Lars Boe og Teglværksejer Niels Jensen af Silkeborg, befuldmægtiger herved:

Ejendomshandler R Lauritzen af Aalborg til at administrere den os i Forening tilhørende Ejendom Matr Nr 1152 af Aalborg Bygrunde og til at modtage og kvittere for Huslejen og foretage Reparationer og Bekostninger o s v, saaledes at Alt hvad Hr Lauritzen i saa Henseende foretager sig skal være ligesaa forbindende som om det var foretaget af os selv.

Denne Fuldmagt er uigenkaldelig indtil der ekstraordinært er afdraget 3000 Kr paa den Obligation stor 19 200 Kr, som Lauritzen har indestaaende i den ovennævnte Ejendom.«

De ved Administrationen indvundne Indtægter dækkede regelmæssig ikke Udgifterne, hvorfor Sagsøgte forud for hver Termin plejede at sende en Opgørelse over det manglende Beløb til Landsretssagfører Nielsen, Silkeborg, der optraadte paa Ejernes Vegne, og Nielsen sendte da hver Gang Dækning til Sagsøgte. Da Ejerne ogsaa paa anden Maa- de skyldte Landsretssagfører Nielsen Penge, henvendte Nielsen i Tiden

før December Termin 1923 sig til Sagsøgerne, A/S Silkeborg Bank, der da tilstod Boe og Jensen et større Laan bl a til Dækning af Termins-udgifterne ved Ejendommen i Aalborg. Efter at Laanet var tilstaaet, blev der af Ejerne under 12 December 1923 til Sagsøgerne udstedt en saalydende Transport:

»Underskrevne Lars Boe, Silkeborg, og Niels Jensen, forhen Alderslyst nu af Hornbæk, transporterer og overdrager herved til A/S Silkeborg Bank Lejeindtægten i den os tilhørende Ejendom, Matr Nr 1152 af Aalborg Bygrunde beliggende Hjørnet af Dannebrogsgade og Fredericiagade forfalden med:

855 Kr den 15 Januar 1924

58 Kr den 15 Februar 1924

58 Kr den 15 Marts 1924

855 Kr den 15 April 1924

58 Kr den 15 Maj 1924

1884 Kr ialt i Anledning af at den har afholdt Udgifter vedrørende nævnte Ejendom til Renter m v. For Transporten, der er skadesløs, er vi altsaa fyldestgjorte.»

Af Hensyn til, at der — som i Transportdokumentet angivet — den 15 Januar 1924 forfaldt Lejebeløb paa ialt 855 Kr, blev Transporten i Begyndelsen af Januar af Landsretssagfører Nielsen tilstillet Sagsøgte daværende Sagfører i Aalborg, der under 11 s M meddelte, at Sagsøgte var blevet gjort bekendt med Transporten, men nægtede at paategne den. Idet Sagsøgte den 15 Januar hævdede det ommeldte Huslejebeløb, har Sagsøgerne derpaa under nærværende Sag søgt Sagsøgte til Betaling af 855 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 15 Januar 1924, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte gjort gældende, at saalænge det ekstraordinære Afdrag paa 3000 Kr ikke var betalt, var han efter Ordlyden af den uigenkaldelige Fuldmagt berettiget til at oppebære den omhandlede Lejeindtægt, uanset at Sagsøgerne havde erholdt den ovennævnte Transport.

Efter hvad der er oplyst om Fuldmagtens Tilblivelse, tilsigtedes der imidlertid med denne fra Udstedernes Side alene at legitimere Sagsøgte overfor Lejerne, medens den hverken skulde være en Overdragelse af de indgaaede Lejesummer eller tjene til Sikkerhed for det ekstraordinære Afdrag, med hvis Betaling Udsættelse, som ovenfor anført, var meddelt. Da der nu ikke kan gives Sagsøgte Medhold i, at Fuldmagten efter sin Ordlyd maa forstaas anderledes end ved Opretelsen tilsigtet, findes Transporten at maatte gælde forud for Fuldmagten, og Sagsøgte maa følgelig være pligtig at afgive den oppebaarne Lejeindtægt, hvorfor han vil være at dømme efter Sagsøgernes Paastand.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 200 Kr.

Fredag den 22 Maj.

Nr. 271/1924. Købmand **Marius Johannes Asmussen's** Konkursbo (Henriques).

mod

Firmaet Braunstein & Schibbye (Steglich-Petersen)

betræffende et af Indstævnte fremsat Krav paa Udlevering af nogle ved Registreringen i det appellerende Bo tilstedeværende Varer.

Baag Herreds Skifterets Kendelse af 10 April 1924: Den af Firmaet Braunstein & Schibbye nedlagte Paastand om Udlevering af Varer kan ikke tages til Følge, hvorimod det vil være at anerkende som simpel personlig Kreditor for Varernes Fakturapris 11 402 Kr 08 Øre med Renter 6 pCt p a fra Konkursens Begyndelse.

Østre Landsrets Dom af 26 Juni 1924: Indstævnte, Købmand af Glamsbjerg Marius Johannes Asmussens Konkursbo, bør til Appellanterne, Firmaet Braunstein & Schibbye, udlevere de ved Registreringen i Boet tilstedeværende af Appellanterne til Fallenten levedrede og med Appellanternes Mærke forsynede Varer. I Sagsomkostninger for Landsretten betaler Boet til Appellanterne 600 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Efter Landsretsdommens Afsigelse har Asmussens Konkursbo udleveret de paagældende Varer til Firmaet Braunstein & Schibbye og har betalt Firmaet det dette tilkendte Omkostningsbeløb. Idet Parterne nu er enige om, at Varernes Værdi kan ansættes til 8000 Kroner, gaar den af Boet for Højesteret nedlagte Paastand herefter ud paa, at Firmaet dømmes til at betale Boet 8600 Kroner med Renter 6 pCt aarlig af de 8000 Kroner heraf.

Efter Alt, hvad der foreligger, kan det ikke anses bevist, at der er kommet et Konsignationsforhold i Stand med Hensyn til de paagældende Varer, og der vil som Følge heraf være at give Dom overensstemmende med den af Konkursboet nedlagte Paastand.

Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret findes Firmaet at burde betale til Boet med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Firmaet Braunstein & Schibbye, bør til Appellanten, Købmand Marius Johannes Asmussens Konkursbo, betale 8600 Kroner med Renter 6 pCt aarlig af 8000 Kroner

heraf fra Dags Dato, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret med 800 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Skifteretskendelsens Præmisser er saalydende:

I Købmand af Glamsbjerg Marius Johannes Asmussens Konkursbo har Firmaet Braunstein & Schibbye, København, nedlagt Paastand paa, at nogle ved Registreringen i Boet tilstedeværende Varer, som er leveret af Firmaet i Konsignation og findes isolerede i Boet, udleveres Firmaet.

Boet har ved dets Kurator, Sagfører J Hansen i Glamsbjerg, protesteret mod Udleveringen og paastaaet Firmaet anerkendt som simpel personlig Kreditor for Varernes Fakturapris 11 402 Kr 08 Øre med Renter à 6 pCt p a fra Konkursens Begyndelse.

Medens Firmaet har anbragt, at de paagældende Varer i Marts Maaned f A er leveret Fallenten i Konsignation, og at dette Forhold ikke senere er ophævet, har Kurator gjort gældende, at der vel i Marts Maaned f A blev talt om, at de Varer, Fallenten fik fra Firmaet, skulde leveres i Konsignation, men at dette kun skulde gælde, indtil Fallenten fik udbetalt Assurancesummen for sit Varelager, der sammen med hans Ejendom var brændt i December 1922, og indtil Fallenten havde betalt en ældre Gæld til Firmaet paa ca 1800 Kr, og at dette var sket i Juni f A, medens Fallenten først standsede sine Betalinger den 6 September. Kurator har derhos anført, at der paa Fakturaerne staar »midlertidig Konsignation«, og at der ikke har bestaaet noget egenligt Konsignationsforhold, idet der ikke har været oprettet nogen Kontrakt, ikke har været særskilt Bogføring eller Kasse for Firmaets Varer og ikke af Firmaets Repræsentant er krævet Indbetaling, skønt han var bekendt med, at der var solgt af Varerne, samt da Firmaet har nægtet at tage Varerne retur.

Firmaets Repræsentant Asger Gatzwiller har som Vidne bl a forklaret, at Fallenten i flere Aar har handlet med Firmaet og faaet Varer i fast Regning, og at han paa Vidnets Tilskyndelse efter Branden var i København i December 1922 for at udtage Varer hos Firmaet, hvorved det blev ham betydet, at han ikke kunde faa Varer paa Kredit, inden han havde faaet sin Assurance udbetalt. Da dette endnu ikke var sket i Marts, blev det aftalt, at Fallenten skulde have Varerne i Konsignation, og han fik derefter sendt et Lager til ca 16 000 Kr's Værdi. Senere var Repræsentanten i Glamsbjerg og tilkendegav Fallenten, at Konsignationsforholdet maatte vedvare, indtil Assurancesforholdene var i Orden, hvorefter der skulde træffes en ny Aftale og foretages en Opgørelse over, hvad der var solgt, og hvad der skulde overgaa i fast Regning.

Fallenten havde ikke anmodet om at faa Varerne overført i fast

Regning og ikke meddelt Firmaet, at Assurancesummen var udbetalt.

Fallenten har som Vidne forklaret, at han i Marts foreslog, at han fik Varer fra Firmaet i Konsignation, indtil han fik sin Assurance udbetalt og sin ældre Gæld til Firmaet betalt, og at han opfattede dette som en Sikkerhedsforanstaltning overfor andre Kreditorer, men at han betragtede Konsignationsforholdet som ophørt, da han i Maj havde faaet Assurancen udbetalt og i Juni havde betalt sin ældre Gæld, og at han ikke senere har faaet Varer fra Firmaet, hvorimod dette to Gange forinden havde nægtet at modtage Varer, som Fallenten havde tilbagesendt. Firmaets Repræsentant havde senere i Maj 1923 overfor Fallentens Ytringer om, at det hellere skulde have taget Varerne tilbage, da han mulig ikke fik dem solgt og frygtede Betalingsvanskeligheder, udtalt, at det gik nok, og at der ikke skulde betales noget før til Januar.

Paa den under Disputen fremlagte Kopi af Firmaets Ordre af 18 December 1922 staar anført »Levering i Marts 1923« og Konditioner 3/3 Maaneders Akcept, medens der paa Fakturaen af 23 Marts 1923 staar »I midlertidig Konsignation«. Naar imidlertid henses til, at der ikke har været oprettet nogen skriftlig Konsignationskontrakt, at der ikke har været ført særskilt Bog over Salg af Varerne eller været særskilt Kasse over Udbyttet og ikke er forlangt Indbetalinger for solgte Varer, og særlig, at Firmaet har vægret sig ved at modtage Varer retur, findes et egenligt Konsignationsforhold ikke at kunne være stiftet blot ved en Paategning paa Fakturaerne, og i hvert Fald ikke at være opretholdt, idet Meningen efter det Foreliggende maa antages alene at have været at beskytte Leverandøren overfor andre Kreditorer, indtil Fallenten havde faaet sine Assuranceforhold i Orden.

Firmaets Paastand om Udlevering af Varer findes derfor ikke at kunne tages til Følge, hvorimod det vil være at anerkende som simpel personlig Kreditor for Varernes Beløb.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt den 10 April 1924 af Skifteretten for Assens Købstad m v og paastaas af Appellanterne forandret derhen, at det indstævnte Bo kendes pligtig at udlevere de ved Registreringen i Boet tilstedeværende af Appellanterne til Fallenten leverede og med Appellanternes Mærke forsynede Varer, medens Boet paastaar Kendelsen stadfæstet.

Til den i Kendelsen indeholdte Sagsfremstilling føjes, at det af en for Landsretten fremlagt Genpart af en Indberetning fra Kurator i Boet, Sagfører Jacob Hansen i Glamsbjerg, fremgaar, at Fallenten ca 14 Dage efter Branden udstedte Transport pr 56000 Kr af Assurancesummen for Varelager og Inventar, opgjort til 138 254 Kr, til sin Hovedkreditor en Bank i Glamsbjerg, der samtidig fik Transport paa 20 000 Kr af Indboassurancen 25 000 Kr, og at den Del af Assurancebeløbet, som Fallenten selv modtog, af ham blev indbetalt til nævnte Bank, der

anvendte Beløbene dels til Afskrivning paa Bankens eget Tilgødeliggørende hos Fallenten dels til Dækning af anden denne paahvilende Gæld.

For Landsretten har Prokurist hos Appellanterne, Viggo Bonnis, forklaret, at det under Forhandlingerne med Fallenten om Vilkaarene for Leveringen af Varerne blev tilkendegivet denne, at Konsignationsforholdet først kunde ophøre efter særlig nærmere Aftale, naar hans Assuranceforhold var bragt i Orden, samt at Fallenten efter Vidnets Formening var klar over, at de ikke solgte Varer, indtil saadan Aftale var truffet, stadig tilhørte Appellanterne.

Ligesom der nu ikke findes Grund til at tvivle om, at Fallenten har været klar over, at han efter Aftalen om, at han midlertidig skulde have Varerne i Konsignation, alene var berettiget til at disponere over disse ved at forhandle dem i sin Forretning, og at de Varer, over hvilke der ikke var disponeret paa denne Maade, stadig tilhørte Appellanterne, samt at denne Ordning skulde vedvare, indtil anden Aftale var truffet, saaledes ses der ikke senere at være passeret noget, hvoraf Fallenten med Føje kunde slutte, at Forholdet til Appellanterne nu var ændret saaledes, at Varerne maatte betragtes som overladt ham i fast Regning, i hvilken Henseende der navnlig ikke kan lægges afgørende Vægt paa, at Appellanterne ved forskellige Lejligheder har vægret sig ved at tilbagetage nogle af Varerne.

Idet Appellanterne herefter maa anses at have bevaret Ejendomsretten til de i Behold værende Varer, hvis Identitet er uomtvistet, vil deres Paastand om Varernes Udlevering være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes Boet at burde godtgøre Appellanterne med 600 Kr.

M a n d a g d e n 2 5 M a j .

Nr 169/1924. Direktør A Ottesen (Steglich-Petersen)

m o d

Aktieselskabet **Det danske Frysning-Compagni (A Ottesens Patenter)** (Bruun),

betræffende et af Appellanten fremsat Krav paa at erholde en Andel af Købesummen for et af Indstævnte solgt Patent.

Østre Landsrets Dom af 22 April 1924: Sagsøgte, A/S Det danske Frysning-Compagni (A Ottesens Patenter), bør anse Sagsøgeren, Direktør A Ottesen, som Medlem af det sagsøgte Aktieselskabs Bestyrelsesraad, saaledes at den fornødne Anmeldelse herom rettidigt foretages til Aktieselskabsregistret, men bør iøvrigt for Sagsøgerens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Aktieselskabet med 800 Kr. Det Idømte at udrede inden 15 Dage og Dommen iøvrigt at efterkomme inden 1 Måned efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Den af Appellanten for Højesteret nedlagte Paastand gaar kun ud paa, at Dommen ændres derhen, at Indstævnte dømmes til at betale ham det i Dommen nævnte Beløb af 34 539 Kroner 8 Øre med Renter.

I Anledning af Dommens Sagsfremstilling bemærkes, at naar Patentet paa den sidste Opfindelse blev solgt sammen med den tidligere Opfindelse, skulde Appellanten efter Kontrakten af November 1920 have udbetalt 15 pCt af den samlede Salgssum.

Ved Oprettelsen af den nævnte Kontrakt gik man fra begge Sider ud fra, at det franske Patent var solgt.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Direktør A Ottesen, til Indstævnte, Aktieselskabet Det danske Frysning-Compagni (A Ottesens Patenter), med 600 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Direktør A Ottesen A/S Det danske Frysning-Compagni (A Ottesens Patenter) kendt pligtig til

1) at anse den paa en under 27 September 1923 i det sagsøgte Aktieselskab afholdt Generalforsamling vedtagne Beslutning som ugyldig, forsaavidt angaar de Bestemmelser, som efter § 11 i Selskabets Vedtægter skulde vedtages med kvalificeret Majoritet, nemlig Forslag om Nedskrivning af Aktiekapitalen og de deraf følgende Forslag om Ændring i Vedtægterne,

2) at anse Sagsøgeren som Medlem af det sagsøgte Selskabs Bestyrelsesraad, saaledes at den fornødne Anmeldelse herom rettidig foretages til Aktieselskabs-Registret og

3) at betale Sagsøgeren 34 539 Kr 08 Øre med Renter 5 pCt aarlig heraf fra Stævningens Dato den 24 November 1923.

Det sagsøgte Selskab har erklæret Intet at have at erindre mod den under 2) nævnte Paastand, men paastaar sig iøvrigt frifundet.

Det sagsøgte Selskab var stiftet i Efteraaret 1916 med det Formaal

at købe samtlige A/S A Ottesens Frysemetodes Patenter, bevilgede og ansøgte, paa »Fremgangsmaade til Frysning eller Afkøling af let fordærlige Varer ved Hjælp af en Kølevæske« og de til samme hørende Tillægspatenter og Afhængighedspatenter og udnytte disse bl a ved øjeblikkeligt Anlæg af 1 til 3 Fryserier her i Landet; Patenterne erhvervedes ogsaa, nemlig for en Købesum af 500 000 Kr, hvoraf 300 000 Kr udbetaltes kontant, og 200 000 Kr i Aktier i det nye Selskab, hvis Aktiekapital ansattes til 2 Mill Kr, hvoraf 1 600 000 Kr blev indbetalt. I Aaret 1918 blev Aktiekapitalen udvidet til 3 Mill Kr, men paa en i Juni 1922 afholdt Generalforsamling vedtoges det at nedskrive Aktiekapitalen med 50 pCt, altsaa til 1 500 000 Kr. I Overensstemmelse hermed angaves derefter Aktiekapitalen i Selskabets Vedtægters § 3 at have denne Størrelse fordelt i Aktier paa 500 Kr og 2000 Kr Stykket, ligesom det i Vedtægternes § 10 var bestemt, at enhver Aktionær havde saa mange Stemmer, som han havde Aktiebeløb paa 500 Kr. Ved Selskabets Konstituering i 1916 var det blevet overdraget United Export Komp A/S (Det transatlantiske Kompagni A/S, i det Følgende betegnet som D T K) at repræsentere det ved Salg af Selskabets Patenter udenfor Danmark, og Selskabet kom efterhaanden i betydelig Gæld til D T K eller senere til A/S »Externa«, der overtog dettes Aktiver og Passiver, saaledes at der i 1923 skyldtes ca 1½ Mill Kr. Paa ovennævnte Generalforsamling den 27 September 1923 fremsatte Frysning-Kompagniets Bestyrelsesraad et af dette vedtaget Forslag til Rekonstruktion af Selskabet, gaaende ud paa, at Aktiekapitalen nedsattes yderligere til 500 000 Kr, og at Aktieselskabet »Externa« til Udligning af 500 000 Kr af dets Tilgodehavende skulde modtage Aktier af tilsvarende Paalydende. Ifølge Vedtægternes § 11 udkræves til Vedtagelse af et af Bestyrelsesraadet fremsat og af dette vedtaget Forslag til Ændring af Selskabets Vedtægter $\frac{3}{4}$ af de afgivne Stemmer uden Hensyn til, hvilket Antal Aktier, der er repræsenteret paa Generalforsamlingen, og ifølge § 10 i Vedtægterne er det en Betingelse for, at en Aktionær kan stemme, at han »mindst 4 Maaneder forinden paagældende Generalforsamlings Afholdelse har været noteret i Selskabets Aktieprotokol som Ejer af de Aktier, for hvis Vedkommende Stemmeret agtes udøvet«. Paa nævnte Generalforsamling, hvor der blev afgivet 769 Stemmer for de fremsatte Forslag og 220 Stemmer, repræsenteret af Direktør Ottesen, imod, konstaterede Dirigenten, at der var opnaaet den ifølge Vedtægternes § 11 fornødne Majoritet for Forslagene og deraf følgende Ændringer i Vedtægternes §§ 3 og 10, og at Forslagene saaledes var vedtaget.

Til Støtte for sin ovennævnte første Paastand gør Ottesen nu gældende, at der den 27 September 1923 i Selskabets Aktionærprotokol kun var noteret 1060 Aktier paa Navn, og at heraf var 329 Aktier noteret paa forskellige Navne paa Personer, der tidligere havde været knyttet til D T K, og som ved deres egenhændige Navnepaategning havde transporteret de paagældende Aktier in blanco, altsaa i Virkeligheden til Ihændehaven. Naar nu henses til, at der blev afgivet 220 Stemmer imod de nævnte Forslag, har den fornødne kvalificerede Majoritet for Forslagene ikke kunnet fremkomme og disse erklæres for vedtagne, uden at man har medregnet, i alt Fald for en Dels Vedkom-

mende, de nævnte 329 Aktier, og da disse efter Sagsøgerens Formening ikke fyldestgør den citerede Bestemmelse i Vedtægternes § 10, maa han være berettiget til at faa den ommeldte Vedtagelse paa Generalforsamlingen kendt ugyldig, hvad han hævder er af stor økonomisk Betydning for ham. Sagsøgeren henviser yderligere til, at Stemmerne ifølge Vedtægternes § 10, sidste Stk, vel kan udøves ved en anden stemmeberettiget Aktionær som Fuldmægtig, men at Fuldmagten skal foreligge skriftlig paa en dertil af Selskabet autoriseret Blanket, hvilket ikke var Tilfældet med ovennævnte Afstemning forsaavidt angaar de 329 Aktier.

Efter det Oplyste har alle disse Aktier i flere Aar tilhørt D T K og tilhører nu A/S »Externa«. D T K ønskede ved deres Erhvervelse af særlige Grunde ikke, at de blev noteret paa dets eget Navn, men lod dem notere paa forskellige af Kompagniets Funktionærers Navne; samtidig med, at dette skete, nemlig for de flestes Vedkommende i Efteraaret 1917, for 66's Vedkommende dog først i Efteraaret 1920, forsyndede bemeldte Funktionærer Aktierne med deres Navnepaategning in blanco og overgav Kompagniet Blanco-Fuldmagter til at stemme paa Aktierne. Paa Basis af denne Ordning har der Aar efter Aar været stemt paa Selskabets Generalforsamling paa disse Aktier.

Ligesom nu Formaalet med den ovenciterede Bestemmelse i Vedtægternes § 10 om, at en Aktionær for at kunne stemme paa sine Aktier, skal have været noteret som Ejer af disse i Selskabets Aktieprotokol i en vis Tid før Generalforsamlingens Afholdelse, nemlig at hindre en Ny-Erhverver af Selskabets Aktier i at faa Stemmeret paa disse, ikke kan føre til, at der ikke med Rette har kunnet stemmes paa de nævnte 329 Aktier, der i saa lang Tid har tilhørt samme Ejer, saaledes findes Sagsøgeren i alt Fald ikke at kunne rejse Indsigelse mod den skete Afstemning. Han var nemlig Selskabets Direktør fra 1 Maj 1921 til 1 Juli 1923, og har, som af ham erkendt under Domsforhandlingen, været vidende om, at de nævnte Aktier tilhørte D T K, skønt de var noteret paa Funktionærernes Navne, og han har ikke før under denne Sag rejst Indsigelse mod, at Kompagniet eller nu A/S »Externa« har afgivet Stemmer paa bemeldte Aktier. Særlig er det oplyst, at Generalforsamlingen i Juni 1922 blev forberedt af Selskabets eget Kontor, og at der paa Foranledning af Sagsøgeren som Selskabets daværende Direktør blev ført en Liste over udleverede Adgangskort og Stemmesedler; denne Liste udviser, at blandt de udleverede Stemmesedler findes 329 til D T K, lydende paa bemeldte Funktionærers Navne, hvorhos der efter det Foreliggende maa gaas ud fra, at disse 329 Stemmer ogsaa er afgivet paa nævnte Generalforsamling. Og forsaavidt Sagsøgeren har gjort gældende, at han først efter denne Generalforsamling fik at vide, at de paagældende Aktier var endosseret in blanco, findes der efter det Foreliggende ikke at kunne tages Hensyn hertil. Sagsøgerens heromhandlede Paastand vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Blandt de Patenter, som det sagsøgte Selskab i 1916 erhvervede fra A/S A Ottesens Frysemetode var ogsaa et, der var udtaget og bevilget for Frankrig, og som Repræsentant for Selskabet indledede United Export Co Forhandlinger om Salg af dette Patent. I 1918 med-

delte dette Selskab Frysningsselskabet, at der forelaa Tilbud fra et fransk Selskab om Køb af Patentet, og i et den 7 August s A afholdt Bestyrelsesmøde i Frysningsselskabet besluttede man at akceptere det fremkomne Tilbud. United Export Co meddelte derefter det sagsøgte Selskab, at Patentet var solgt, og i Henhold hertil optog Bestyrelsen Salgssummen som Indtægt paa Selskabets Regnskab for 1918. I et Bestyrelsesmøde den 3. Marts 1919, hvor dette Regnskab vedtoges, fremlagde United Export Co's administrerende Direktør et Forslag til Regnskabet, der som Indtægt paa Generalvare- og Patentsalgskonto har et Beløb paa 322 857 Kr 59 Øre, som omfattede den tidligere opgivne Salgssum for det franske Patent. Regnskabet blev gennemgaaet af Revisorerne, der fandt det stemmende med Bøgerne, hvorhos de bemærkede, at de havde konstateret Tilstedeværelsen af de i Regnskabet opførte Beholdninger af Fonds; herunder var opført en Del af Købesummen for nævnte Patent, der skulde erlægges i Aktier i det franske Selskab.

Senere viste det sig imidlertid, at det nævnte Salg ikke var i Orden. Og som Selskabets Direktør rettede Ottesen da i Begyndelsen af Aaret 1922 en kraftig Henvendelse til D T K, som havde Ansvaret for at have angivet, at det omdannede Patent var solgt. Ledelsen af D T K erkendte efter nogen Forhandling Berettigelsen af Ottesens Besværing og gik ind paa, navnlig da Ottesen erklærede ellers ikke at ville underskrive Selskabets Regnskab for 1921, at holde Selskabet skadesløst for Følgerne af den urigtige Meddelelse om Patentets Salg ved at kreditere Selskabet pr 1 Januar 1919 for den i sin Tid opgivne Købesum 207 750 Kr med Tillæg af Renter; 22 510 Kr 57 Øre, ialt 230 260 Kr 57 Øre, og overtog som Følge heraf Patentet.

Under 13 og 20 November 1920 var der mellem Ottesen og det sagsøgte Selskab, der som anført tidligere havde erhvervet Ottesens daværende Patenter blevet oprettet en Kontrakt, hvorved førstnævnte til Selskabet overdrog Eneretten til en ny Opfindelse paa Frysemetodens Omraade mod, at Ottesen blandt andet skulde have 15 pCt ved Salget af Patenterne paa denne sidste Opfindelse, dog at Selskabet forbeholdt sig Ret til at afgive det nye Patent uden Afgift til saadanne Lande, hvortil det gamle Patent var solgt. Under Henviisning hertil, samt til, at det senere har vist sig at være urigtigt, saaledes som man ved Kontraktens Oprettelse gik ud fra, at det franske Patent da var solgt, gør Sagsøgeren nu til Støtte for sin ovennævnte sidste Paastand gældende, at Patentet i Virkeligheden først i 1922, altsaa efter Kontraktens Oprettelse, er blevet solgt til D T K, og at han derfor maa anses berettiget til i Henhold til nysnævnte Kontrakt at faa betalt 15 pCt af de nævnte Selskabet af D T K godskrevne 230 260 Kr 57 Øre, hvilket udgør det paastævnede Beløb 34 539 Kr 08 Øre.

Heri kan der imidlertid ikke gives Sagsøgeren Medhold. Efter det Oplyste var det D T K, som foranledigede, at det franske Patent antoges at være solgt i 1918, og at Salgssummen blev opført i Regnskabet for dette Aar, og man gik derfor med Føje ud fra, da Kontrakten med Sagsøgeren blev oprettet i 1920, at Patentet var solgt. Naar D T K derefter i 1922 gik ind paa at godskrive Selskabet pr 1 Januar 1919 de 230 260 Kr 57 Øre, skete dette for at skadesløsholde Selskabet for det

dette ved den urigtige Angivelse i 1918 paaførte Tab, og denne Godskrivning findes ikke at kunne sidestilles med et efter Kontrakten af 1920 stedfundet Salg. Hertil kommer endvidere, at Sagsøgeren hverken under Forhandlingerne med D T K i Foraaret 1922 eller senere, f Eks ved Møder i Selskabets Bestyrelse nævnede noget om, at han mente sig berettiget til Provision af den nævnte Erstatning, samt at han underskrev Regnskabet for 1921 med deri angivet Status, hvori var opført Kreditorer, uden at berøre at ville rejse det heromhandlede Krav; dette fremsatte han først i en Skrivelse af 15 Marts 1923 til Selskabet, der i Februar s A havde meddelt ham Afsked som Direktør. Sagsøgerens sidstnævnte Paastand vil saaledes ikke kunne tages til Følge.

Herefter vil det sagsøgte Selskab være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale forsaavidt angaar hans første og sidste Paastand, men derimod at dømme efter hans Paastand Nr 2, mod hvilken Selskabet som anført ikke har rejst nogen Indsigelse.

Efter Omstændighederne findes Sagsøgeren derhos at burde betale Selskabet Sagens Omkostninger med 800 Kr.

Nr 1/1925. Boelsmand **Andreas Marius Madsen** (Selv)
 m o d
 Politimester **H A G Thalbitzer** (Harboe efter Ordre),
 betreffende Udlaan af nogle Dokumenter.

Vestre Landsrets Dom af 7 November 1924: Sagsøgte, Politimester Henry Albert Gerhard Thalbitzer, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Boelsmand Andreas Marius Madsen, i denne Sag fri at være. Der tillægges den for Sagsøgte beskikkede Sagfører for Landsretten, Overretssagfører Sørensen, i Vederlag 40 Kr, der udredes af Sagsøgeren. Iøvrigt ophæves Sagens Omkostninger. Det idømte Vederlag udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Appellanten vil derhos have at betale 100 Kroner i Salær til Højesteretssagfører Harboe der efter Beskikkelse har givet Møde for Indstævnte.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
 I Salær for Højesteret betaler Appellanten,

Boelsmand Andreas Marius Madsen, til Højesteretssagfører Harboe 100 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag paastaar Sagsøgeren, Boelsmand Andreas Marius Madsen af Plougslund, Sagsøgte, Politimester Henry Albert Gerhard Thalbitzer i Kolding, tilpligtet at udlaane Kriminaldommeren i nævnte Købstad 6 nærmere angivne Dokumenter, vedrørende en oprindelig ved Retten for Kolding Købstad, senere ved Landsretten her paadømt Sag angaaende Sagsøgerens Overtrædelse af § 6 i Politivedtægten for Ribe Amts Landdistrikt. Sagsøgte, der under Forligsmæglingen har udleveret Sagsøgeren Afskrifter af de 4 hos ham beroende Dokumenter, har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Af de tvende resterende Dokumenter har Sagsøgeren selv skaffet det ene til Veje og tilstillet Sagsøgte dette, medens han med Hensyn til det sidste har frafaldet sin Paastand, da dette Dokument efter hans Erkendelse ikke beror hos Sagsøgte.

Da Sagsøgte saaledes har været villig til at skaffe Sagsøgeren de ommeldte Dokumenter, og samtlige disse derhos som refererende sig til Tiden efter Sagens Paadømmelse ved Retten i Kolding er Dommeren i Straffesager for Kolding Købstad m v uvedkommende, vil Sagsøgerens Paastand ikke kunne tages til Følge, og Sagsøgte vil saaledes være at frifinde for hans Paastand.

Der vil være at tillægge den for Sagsøgte beskikkede Sagfører for Landsretten i Vederlag 40 Kr, der bliver at udrede af Sagsøgeren; iøvrigt vil Sagens Omkostninger være at ophæve.

Tirsdag den 26 Maj.

Nr 216/1924. Overretssagfører J V Levinsen (Selv)

mod

Aktieselskabet **Københavns Handelsbank**, Amagertorv Afdeling
(Steglich-Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til at annullere en af ham paataget Kautionsforpligtelse.

Østre Landsrets Dom af 30 Juni 1924: De Sagsøgte, Overretssagfører J V Levinsen, Blikkenslagermester O Weile og Repræsen-

tant C F Rosenstand, bør, En for Alle og Alle for En, til Sagsøgerne, A/S Københavns Handelsbank, Amagertorv Afdeling, betale de paa-stævnte 7245 Kr 21 Øre med Renter deraf 1 pCt p a over Nationalbankens til enhver Tid gældende Disconto, dog ikke under 5½ pCt, fra den 9 Februar 1924, til Betaling sker. Sagsøgerne bør for de Sagsøgte Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte, ligeledes in solidum, til Sagsøgerne med 450 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er alene paaanket af Overretssagfører J V Levinsen.

I Henhold til de i Dommen for Appellantens Vedkommende anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, saavidt den er paaanket.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Overretssagfører J V Levinsen, til Indstævnte, Aktieselskabet Københavns Handelsbank, Amagertorv Afdeling, med 400 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Forkyndelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kassekredit-Kontrakt af 9 September 1921 tilstod Aktieselskabet Københavns Bank Firmaet Rosenstand & Johansen hersteds en løbende Kassekredit indtil en Sum af 10 000 Kr, bl a paa Vilkaar, at der skulde svares en aarlig Kredit-Afgift af 100 Kr og i Rente betales 1 pCt over Nationalbankens til enhver Tid gældende Diskonto, dog ikke under 5½ pCt p a. Kontrakten blev medunderskrevet af følgende som Kautionsister og Selvskyldnere: Overretssagfører J V Levinsen, Farvehandler A Lassen, Blikkenslagermester O Weile og Repræsentant C F Rosenstand.

Den 11 Oktober 1922 transporterede Københavns Bank enhver den efter bemeldte Kontrakt tilkommende Rettighed til A/S Københavns Handelsbank, Amagertorv Afdeling.

I 1922 maatte Firmaet Rosenstand & Johansen ophøre som ganske insolvent, og der blev derefter uden Protest af Kautionsisterne i forskellige Gange foretaget Afbetalinger paa Gælden, saaledes at bl a Levinsen ialt til Banken har betalt 2225 Kr og Weile 300 Kr. I Efteraaret

1923 ophørte Kautionisterne med at betale, og Handelsbankens Amager-torv Afdeling har derfor under nærværende Sag søgt Kautionisterne — dog ikke Lassen, der har standset sine Betalinger — altsaa Overretssagfører Levinsen, Blikkenslagermester Weile og Repræsentant Rosenstand tilpligtet in solidum at betale Restskylden efter den omhandlede Kontrakt, opgjort til 7245 Kr 21 Øre med Renter deraf 1 pCt p a over Nationalbankens til enhver Tid gældende Diskonto, ikke under 5½ pCt, fra Opgørelsens Dato, den 9 Februar 1924.

De Sagsøgte paastaar sig hver især frifundet, hvorhos Levinsen og Weile har paastaet Banken tilpligtet at tilbagebetale dem de ovennavnte af dem paa Kassekrediten indbetalte Beløb henholdsvis 2225 Kr og 300 Kr, hvoraf de paastaar sig tillagt Renter 5 pCt p a fra den 7 April 1924.

De Sagsøgte gør gældende, at de har paataget sig Kautionsforpligtelsen ud fra den Forudsætning, at der ved Kontrakten blev indrømmet Rosenstand & Johansen en virkelig Kredit hos Banken, saaledes at Firmaet kunde trække paa Banken indtil et Beløb af 10 000 Kr, og at de af dem succesivt foretagne Indbetalinger er sket ud fra den samme Forudsætning, men at det nu har vist sig, at der i Virkeligheden fra Bankens Side ved Kautions Opnaelse kun tilsigtedes at faa en Sikkerhed for gammel, Firmaet Rosenstand & Johansen til Banken paa hvilende Gæld. De Sagsøgte hævder, at de herefter maa være løst fra enhver Forpligtelse overfor Banken vedrørende bemeldte Kontrakt, og at de maa være berettigede til at kræve de af dem under urigtige Forudsætninger præsterede Indbetalinger refunderet af Banken.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Firmaet Rosenstand & Johansen, med hvilket Københavns Bank havde været i Forbindelse i flere Aar, tidligere havde haft en Kassekredit paa 25 000 Kr, der senere blev afløst af en Kredit paa 15 000 Kr. Da det i 1921 viste sig, at forskellige af Banken for Firmaet diskonterede Veksler fra et Firma i Horsens var nødlidende, begyndte Banken Forhandlinger med Rosenstand & Johansen om en Ordning; herunder kom det da — meget mulig paa Bankens Initiativ — paa Tale, at Ordningen kunde ske ved Aabning af en Kassekredit. Den 29 Juli 1921 tilstillede Banken Firmaet følgende Skrivelse:

I Fortsættelse af de med os førte Forhandlinger angaaende Ordning af Deres for Tiden værende Mellemværende med os undlader vi ikke at meddele Dem, at vi er villige til at indrømme Dem en Kassekredit, stor Kr 15 000,— paa sædvanlige Vilkaar imod Kaution af:
 Proprietær Christen Kjær, Horsens,
 Repræsentant Carl F Rosenstand, Slagelsegade 32,
 Fabrikant Søren Hansen, Vesterbrogade 4,
 Farvehandler Ad Lassen, Aaboulevard 46,
 Malermester N Petersen, Lille Frederiksborgvej 11.

Krediten nedbringes med Kr 5000,— hver 2 Januar og 1 Juli, første Gang den 2 Januar 1922.

Provenuet anvender vi til Indfrielse af Deres gamle Kredit, hvorpaa pr 1 Juli d A skyldes til Rest foruden Renter til Betalingsdagen

Kr 5258,74

samt til Indfrielse af

Veksel pr $\frac{15}{8}$ 1/L M Andersen, Horsens	Kr 2350,—
— - $\frac{23}{8}$ — —	— 1230,—
— - $\frac{10}{9}$ — —	— 1572,25
— - $\frac{17}{9}$ — —	— 1723,50
	6875,75

og Afdækning af det paa Deres Folio-Konto værende Overtræk stort pr Dato

Kr 3488,07

væsenligst hidrørende fra to protesterede Veksler.

Den 9 September 1921 blev Kontrakten som ommeldt oprettet og faa Dage efter forsynet med Kautionsisternes Paategning. Af de paa Krediten trukne Checks blev en af 12 s M anvendt til Betaling

1) af Renter paa den gamle Kassekredit: 258 Kr 74 Øre, 2) af en Veksel paa Hjørring, stor 404 Kr 39 Øre og 3) af de 4 i fornævnte Skrivelse af 29 Juli 1921 ommeldte Veksler, ialt til Betaling af 7564 Kr 13 Øre.

Rosenstand & Johansen fik samtidig de nævnte Veksler udleveret og tillige til fri Raadighed udleveret en deponeret Veksel, stor 3250 Kr paa et Firma i Bergen; der er Enighed om, at sidstnævnte Veksel havde fuld Værdi.

Det er derimod af Kautionsisterne antydet, at de øvrige Veksler kun var Tjenesteveksler; efter det Oplyste er det imidlertid tilstrækkelig godtgjort, at disse Veksler er udstedt for af Rosenstand & Johansen leverede Varer; om deres reelle Værdi foreligger ikke nærmere Oplysninger.

Kautionsisterne har nu nærmere anført, at det blev forebragt dem af Rosenstand & Johansen, da disse henvendte sig til dem angaaende Kautionsens Paatagelse, at Krediten skulde benyttes til Køb af en Detailforretning; de er derfor gaaet ud fra, at Krediten af Banken vilde blive ydet Firmaet til fri Disposition, og de hævder, at det havde været Bankens Pligt at underrette dem, da de tegnede Kautionen, om, at det — som det fremgaar af den fornævnte Skrivelse af 29 Juli 1921 — slet ikke drejede sig om en saadan Kredit, men om at stille Banken Sikkerhed for en Firmaet paahvilende gammel Gæld. Var dette sket, hævder de videre, vilde de paa ingen Maade have paataget sig Kautionen. I Stedet for at give dem saadan fornøden Oplysning har Banken efter deres videre Fremstilling ikke alene fortiet det virkelige Forhold for dem, men endog ligefrem vildledt dem ved at forelægge dem til Underskrift et Dokument, der betegner sig som Kassekredit-Kontrakt, og hvori der tilsiges Firmaet en løbende Kassekredit indtil 10 000 Kr, og betinges Kreditafgift, ligesom det udtales, at Kautionen stilles til Sikkerhed for, hvad Banken i Henhold til »nærværende Dokument« faar tilgode hos Firmaet. Overensstemmende med det underliggende Forhold burde Ordningen være truffet ved Oprettelse af et Skylddokument for den forfaldne Gæld, og Kautionsisterne vilde da bestemt have vægret sig ved at tegne nogen Sikkerhed herfor. Efter det af Banken udviste Forhold mener Kautionsisterne, at de i ethvert Fald efter Aftalelovens

Regler, nemlig dens §§ 30 og 33, maa være løst fra den paatagne Forpligtelse.

Forhenværende Direktør i Københavns Bank, nu Bankbestyrer under Handelsbanken, Johannes Fiilskov, der i 1921 forhandlede med Rosenstand & Johansen om en Ordning af Firmaets Forhold, og som har affattet den oftnævnte Skrivelse af 29 Juli 1921, har som Vidne forklaret, at da Banken som Følge af, at forskellige af de af den for Firmaet diskonterede Veksler viste sig nødlidende, maatte kræve en ny Ordning af Mellemværendet, valgte man som det mest formaalstjenlige at give Firmaet en ny Kassekredit mod Selvskyldnerkaution, idet Vidnet herved har bemærket, at en saadan Fremgangsmaade er sædvanlig i lignende Tilfælde, og at Ordningen fremfor Udstedelse af en Skylderklæring mod Kaution, frembyder den Fordel, at der paa en saadan Kredit naarsomhelst kan indbetales og atter udtages Penge indenfor det fastsatte Maksimum, uden at der opstaar Rentetab.

Fiilskov har dernæst forklaret, at Banken har maattet gaa ud fra, at Kautionisterne, der er fremskaffet af Firmaet, havde undersøgt dettes Forhold, forinden de undertegnede Kautionen, og at der overensstemmende hermed ikke blev ført nogensomhelst Forhandling med Kautionisterne, idet disse blot underskrev Kassekredit-Kontrakten. Denne blev oprettet paa en sædvanlig Blanket, og Vidnet har bestemt bestridt, at der herved er givet Kautionisterne vildledende eller mangelfulde Oplysninger; særlig har Vidnet bemærket, at der intet urigtigt indeholdes i, at der tilsiges Firmaet en løbende Kredit, idet Kontrakten jo aabner Firmaet Adgang til at gøre Indbetalinger og atter derefter trække paa Krediten; endelig har Vidnet fremhævet, at Krediten, som det fremgaar af det Foranførte, kun er benyttet til Dækning af ældre Skyld indenfor et Beløb af 7564 Kr 13 Øre og endda saaledes, at der blev frigivet Firmaet en fuldgod Veksel paa 3250 Kr.

En i det Hele hermed overensstemmende Vidneforklaring er afgivet af nuværende Bogholder i Københavns Handelsbank Alfred Jensen.

Efter det Foreliggende maa det antages, at Kautionisterne, derunder navnlig Overretssagfører Levinsen, er gaaet ud fra, da de paa tog sig Kautionen, at denne skulde stilles for en Kredit, der ydedes Firmaet Rosenstand & Johansen til fri Disposition til Anvendelse ved Køb af en Forretning. De Oplysninger, som Kautionisterne saaledes har faaet, skyldes imidlertid ikke Banken. Da nu Banken med Føje har kunnet gaa ud fra, at Firmaet Rosenstand & Johansen havde sat Kautionisterne ind i Forholdet, navnlig ved at gøre dem bekendt med Bankens Skrivelse af 29 Juli 1921, der klarlægger hele Ordningen, hvorfor der ikke har været nogen særlig Anledning for Banken til at diskutere Forholdet med Kautionisterne, da disse underskrev Kautionforpligtelsen, og da Banken herefter og efter det iøvrigt Oplyste ikke kan anses ved at forelægge Kautionisterne til Underskrift et Kassekredit-Dokument i den foreliggende Affattelse at have givet disse vildledende eller mangelfulde Oplysninger, vil Bankens Paastand, imod hvilken der ikke er fremsat nogen speciel Indsigelse, være at tage tilføje, hvorhos Banken vil være at frifinde for den mod samme nedlagte Paastand.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte in solidum have at betale Banken med 450 Kr.

En af Banken fremsat Paastand om, at Dommen gøres exigibel med kortere Frist end den lovbestemte findes ikke at burde tages tilfølg.

Onsdag den 27 Maj.

Nr 13/1925.

Rigsadvokaten

mod

Jens Peder Christensen Præst (V Kondrup),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 149 af 20 Marts 1918 som ændret ved Lov Nr 271 af 6 Maj 1921 § 24, jfr §§ 32 og 34 samt af Lov Nr 164 af 1 Maj 1923.

Dom afsagt den 22 Oktober 1924 af Retten for Nørresundby Købstad og Kjær-Hvetbo Herreder: Tiltalte, Vognmand Jens Peder Christensen Præst, Nykøbing Mors, bør for Tiltale af det Offenlige baade forsaavidt angaar Straf og Erstatning i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det Offenlige.

Vestre Landsrets Dom af 21 November 1924: Tiltalte, Jens Peder Christensen Præst, bør til Statskassen bøde 100 Kr. I Erstatning til Ingeniør Caroc betaler Tiltalte 105 Kr og til Direktør Eghoff 295 Kr. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger. De idømte Erstatninger udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af Tiltalte.

I Henhold til de i Landsretsdommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil denne Dom være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Jens Peder Christensen Præst til Højesteretssagfører V Kondrup 80 Kroner.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag og i Henhold til Anklageskrift af 28 Juni d A tiltales Vognmand Jens Peder Christensen Præst, boende i Nykø-

bing p M, til Straf for Overtrædelse af Lov Nr 149 af 20 Marts 1918, saaledes som ændret ved Lov af 6 Maj 1921 dens § 24, 1 og 2 Stk, jfr § 32 og 34, samt for Overtrædelse af Færdselslovens § 4, idet han den 4 Juni d A som Fører af den ham tilhørende Automobil S 376 paa Vejen gennem Moseby i Jetsmark Sogn under Til sidesættelse af tilbørlig Forsigtighed og fornøden Opmærksomhed og Omhu til Formindskelse af Farer for Passagerer, har paakørt Hjørring—Aabybro Toget, hvorved Automobilet blev slæbt med Toget og ødelagt. Politimesteren har derhos nedlagt Paastand om, at Tiltalte dømmes til at udrede i Erstatning til Ingeniør Caroc, Rosenvængets Allé Nr 46, København, 105 Kr og til Kontorchef Eghoff, Gl Kongevej 96, København, 295 Kr.

Tiltalte har paastaaet sig frifundet, idet han ikke mener at have gjort sig skyldig i nogen Forseelse.

Tiltaltes Forklaring gaar iøvrigt ud paa, at han ved den i Sagen ommeldte Lejlighed kom kørende med sin Bil, som Fører af denne, gennem Moseby; han kom fra Øst og vidste, at der i Nærheden var en Jærnbaneoverkørsel, og han kørte derfor med ringe Fart, antagelig 15—20 Kilometer i Timen. Han saa ikke noget Skilt med Paaskrift »Pas paa Toget«, men bemærkede Jærnbanesporet en lille halv Snes Meter fra dette og saa da baade til højre og venstre uden at bemærke noget Tog, ligesom han heller ikke hørte noget Signal fra et Tog. Han fortsatte derfor Farten, og først ca 4 Meter fra Jærnbanesporet opdagede han, at der kom et Tog fra Syd, hvorefter han drejede Vognen til venstre, tog Benzinen fra denne og bremsede, uden at det dog lykkedes at undgaa et Sammenstød med Toget. Ved Sammenstødet blev Bilen delvis ødelagt, hvorhos Tiltalte blev klemt paa Laarene, og Passagererne tilføjet forskellige Læsioner, idet Ingeniør Caroc fik en Skramme paa højre Laar og Kontorchef Eghoff nogle mindre Saar i Ansigtet af Glasskaar af Bilens Ruder, ligesom Passagererne fik deres Tøj beskadiget.

Tiltalte har yderligere forklaret, at han ikke kunde se Toget, fordi der stod en Hæk paa den sydlige Side af Vejen.

Ingeniør Caroc har som Vidne forklaret, at Tiltalte ved den paagældende Lejlighed saa sig omhyggeligt om, inden han nærmede sig Banelinien, og at der paa Vejens sydlige Side var et uigennemsigtigt Buskads, saa at man ikke kunde se Toget, og at Vidnet anser Tiltalte for ganske uskyldig og lægger Skylden alene paa Jærnbaneselskabet.

Kontorchef Eghoff har som Vidne forklaret, at Tiltalte kørte forsigtigt og langsomt lige før Paakørslen, og at Ansvaret for Sammenstødet paahviler Toget.

Skræder Ørtofts Hustru og Handelsmand Ferdinand Christensen, begge af Kaas, har som Vidner overensstemmende forklaret, at de stod paa Vejen udfør Stationsvejen, da Paakørslen skete, at Tiltalte kørte langsomt og forsigtigt, og at Hegnet langs Vejens sydlige Side bevirkede, at man ikke kunde se Toget komme, medens Kriminalbetjent Tønder, Nørresundby, til en Rapport har forklaret, at man uagtet Hegnet paa Landevejens sydlige Side kan se Togets øverste Halvdel paa hele Strækningen fra Jærbanestationen til Jærnbaneoverskæringen.

Det skal nu først bemærkes, at der ikke af Toget er givet Fløjtesignal, inden det passerede Overkørslen, og at det maa antages, at Til-

talte ikke fra Førersædet i sin Bil har kunnet se over Hegnet eller gennem dette, at Tiltalte er 41 Aar gammel og har Kørekort til offentlig Personbefordring.

Under Hensyn til den Risiko, som Tiltalte udsatte baade sig selv og sin Automobil for ved et Sammenstød med et Tog, findes det paa Forhaand uantageligt, at Tiltalte har ladet det mangle paa fornøden Forsigtighed, og naar derhos henses til, at Tiltalte efter det Oplyste maa antages at have kørt med meget moderat Fart, at Udsigten til den Side, hvorfra Toget kom, har været helt eller dog i det Væsenlige spærret af et Hegn, og at der ikke af Toget blev givet noget Fløjtesignal, findes Tiltalte ikke at have gjort sig skyldig i nogen Overtrædelse af de Straffebestemmelser, hvorfor han er tiltalt.

Der findes ej heller at kunne paalægges Tiltalte at udrede Erstatning til Ingeniør Caroc og Kontorchef Eghoff, idet den disse tilføjede Skade maa anses for hændelig og ikke findes at kunne være afværget ved den Agtpaagivenhed og Omhu, der udkræves ved Benyttelse af Motorkøretøjer. Der vil derfor være at tillægge Tiltalte, der er født den 8 December 1882 i Hem, og som den 1 August 1917 inden Skive Købstad m v's Politiret for Overtrædelse af Straffelovens § 200 har vedtaget en Bøde paa 25 Kr, men iøvrigt ikke er fundet straffet, Frifindelse, baade forsaavidt angaar Straf som Erstatning, idet Sagens Omkostninger paalægges det Offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Sagen, der i 1 Instans er paadømt ved Nørresundby Købstad og Kiær-Hvetbo Herreders Ret den 22 Oktober 1924, er alene indanket af Anklagemyndigheden til Skade for Tiltalte.

Til Dommens Fremstilling føjes, at Direktør Caroc og Kontorchef Eghoff efter deres Forklaringer ved den passerede Automobilulykke har faaet henholdsvis et ret dybt Saar i venstre Laar og et ca 10 cm langt Saar over højre Øje; at Skræder Ørtofts Hustrus Forklaring bl a gaar ud paa, at hun overværede det under Sagen omhandlede Sammenstød mellem et Jærnbantog og et Automobil, at hun saa dette først køre Vest paa og derpaa komme tilbage efter at være vendt, og at det da kørte langsomt og sindigt; at Handelsmand Ferdinand Christensens Forklaring bl a gaar ud paa, at han ligeledes overværede bemeldte Sammenstød staaende sammen med Ørtofts Hustru paa Landevejen ud for Stationsvejen, og at han saa Automobilet køre Øst paa ganske stille, og at Kriminalbetjent Tønder i ovennævnte Ret har forklaret, at der paa Landevejens sydlige Side var noget levende Hegn, der dog ikke var højere end, at en Gaaende i en Afstand af ca 50 m fra Jærnbaneoverskæringen over det kunde se Toget fra ca Underkanten af dets Vinduer. Det bemærkes endelig, at det i Dommens Gengivelse af Tiltaltes Forklaring i Begyndelsen urigtig er anført, at Tiltalte kom Øst fra i Stedet for Vest fra, samt at Tiltalte den 24 April d A har vedtaget en Bøde af 20 Kr for Overtrædelse af Automobilovens § 22.

Efter samtlige Oplysninger findes Tiltalte ved uden forinden at forvise sig om, hvorvidt Tog kunde ventes, at nærme sig den under Sagen omhandlede Jærnbaneoverkørsel, hvis Tilstedeværelse var ham bekendt, saa meget, at han ikke var i Stand til at standse, før han naaede den, ikke at have udvist den ved Automobillovens § 24, 1 Stk paabudte Agtpaagivenhed, ligesom han findes ved at handle som anført at have ladet det mangle paa den i Lov Nr 164 om Færdsel af 1 Maj 1923 § 4 foreskrevne særlige Forsigtighed. Derimod kan der ikke i Tiltaltes Forhold anses indeholdt nogen særlig Overtrædelse af førstnævnte Lovs § 24, 2 Stk. For de begaaede Overtrædelser vil Tiltalte være at anse efter Automobillovens § 32 og Færdselslovens § 22 med en Straf, der findes passende under et at kunne bestemmes til en Bøde til Statskassen af 100 Kr. Tiltalte vil derhos være at tilpligte at betale de paastaede Erstatninger, mod hvis Størrelse der ikke er nedlagt særlig Indsigelse, samt have at udrede Sagens Omkostninger, hvorved bemærkes, at der, da Tiltalte selv har draget Omsorg for sit Forsvar for Landsretten ved en privat antaget Forsvarer, ikke bliver Spørgsmaal om at fastsætte Vederlaget til nogen Forsvarer sammesteds.

Nr 135/1924. Firmaet C Breinholt (Bache)

mod

Murermester Jens Hansen (Steglich-Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om det appellerende Firmas Ansvar for en Indstævnte af Firmaets Kontorelev forvoldt Skade.

Vestre Landsrets Dom af 2 Maj 1924: De Sagsøgte, Firmaet C Breinholt, bør til Sagsøgeren, Murermester Jens Hansen, betale 5000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 31 December 1923, indtil Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 500 Kr. Det Idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Medens Appellanten som i forrige Instans paastaar sig frifundet, paastaar Indstævnte Erstatningen forhøjet til 10 000 Kroner.

Det bemærkes, at det appellerende Firma var i Besiddelse af en Cykel, som Herlufsen havde Adgang til at benytte og ogsaa sædvanlig benyttede, naar den var ledig, hvad den i det foreliggende Tilfælde ikke var. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Firmaet C Breinholt, til Indstævnte, Murermester Jens Hansen, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da Sagsøgeren, Murermester Jens Hansen i Esbjerg, den 11 December 1922 Kl ca 10½ om Formiddagen kom cyklende med langsom Fart i Kongensgade i Esbjerg i Gadens højre Side, blev han indhentet af Kontorelev hos de Sagsøgte, Firmaet C Breinholt i Esbjerg, Bernhard Christian Carl Herlufsen, der paa Cykel passerede ham paa venstre Side og derpaa pludselig, uden at varsko, drejede til højre ind foran Sagsøgeren, som umiddelbart efter faldt med Cyklen og kom til Skade, hvorefter han blev bragt til Hospitalet, hvor det viste sig, at han havde brækket venstre Laarbenshals. Den 17 Februar 1923 udskrives han fra Hospitalet, men maatte endnu da benytte sig af Krykker. Ifølge Lægcerklæring af 29 Januar 1924 var Bruddet lægt i god Stilling uden nævneværdig Forkortning. Rullebevægelsen i Hofteledet var noget, men ikke særlig betydelig indskrænket og vilde formentlig bedres en Del, og Invaliditeten af Benet vilde formentlig efterhaanden fortage sig væsenlig. Lægen har i Anledning af nogle til ham af Sagsøgeren stillede Spørgsmaal udtalt, at han tror, at Sagsøgeren igen vil kunne komme til at benytte Cykel, og at der sikkert vil gaa et Aar endnu, inden Sagsøgeren bør prøve paa at bevæge sig paa Stilladser.

Sagsøgeren har under Anbringende af, at Kontorelev Herlufsen ved den paagældende Lejlighed paakørte ham og derved foraarsagede hans Fald, hvorved Læsionen fremkom, paastaet de Sagsøgte, i hvis Ærinde Herlufsen kørte, dømt til at betale ham i Erstatning for positive Udlæg til Hospitalsbehandling m m 895 Kr, for Svie, Smerte og Ulempe 3000 Kr, for Næringstab for Tiden fra den 11 December 1922 til 1924 9000 Kr, og for Invaliditet 5000 Kr, ialt 17 895 Kr, subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn, med Renter af det tilkendte Beløb 5 pCt p a fra Forligsklagens Dato, den 31 December 1923, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale, idet de benægter, saavel at Herlufsen har paakørt Sagsøgeren eller i det Hele taget foranlediget hans Fald, som at de under de her foreliggende Omstændigheder kan være ansvarlige for en af Herlufsen eventuelt udvist uforsvarlig Adfærd, da denne, der vel var i Færd med at udføre et Ærinde i de Sagsøgtes Tjeneste, uden deres Anmodning anvendte en hans Broder tilhørende Cykel. De Sagsøgte har endvidere gjort Indsigelse mod Størrelsen af den indsøgte Erstatning.

Der rejstes i Anledning af det Passcrede oiftenlig Sag mod Herlufsen, der den 21 Marts 1923 idømtes en Bøde af 40 Kr for Overtrædelse af Politivedtægten for Esbjerg Kommune, idet det statueredes, at han ikke havde udvist behørig Forsigtighed. Medens baade Sagsøgeren og Herlufsen under Straffesagen har forklaret, at Forhjulet paa Sagsøgerens Cykel ramte Baghjulet paa den Cykel, som Herlufsen kørte paa, straks efter at sidstnævnte var drejet hen foran Sagsøgeren, har Herlufsen under nærværende Sag som Vidne forklaret, at han ikke mærkede noget til saadant Sammenstød.

Efter det Oplyste maa det nu anses godtgjort, at Kontorelev Herlufsen ved den paagældende Lejlighed har kørt uforsvarligt og derved har forarsaget, at Sagsøgeren faldt og brækkede Benet, og idet de Sagsøgte Ansvar herfor, uanset at Herlufsen ikke benyttede de Sagsøgte Cykel, findes hjemlet ved Bestemmelsen i D L 3—19—2, vil de være at tilpligte at tilsvare Sagsøgeren en Erstatning, der efter Omstændighederne findes at kunne fastsættes til ialt 5000 Kr, tilligemed Renter deraf som paastaaet. De Sagsøgte vil derhos være at tilpligte at betale Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 500 Kr.

Nr 119/1925.

Anklagemyndigheden
m o d
Karl Niels Peter Larsen

Østre Landsrets Kendelse af 2 Maj 1925: Den af Statsadvokaten for Sjælland nedlagte Paastand om Fængsling af Karl Niels Peter Larsen kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Østre Landsret den 2 Maj 1925 afsagte Kendelse, hvorved det nægtedes at tage den af Statsadvokaten for Sjælland nedlagte Paastand om Fængsling af Tiltalte tilfølg, er paakæret af Anklagemyndigheden.

Ligesom det ved Retsplejelovens § 780, sidste Stykke er foreskrevet, at Varetægtsfængsel kan finde Anvendelse ved Sager efter Straffelovens § 299, saaledes findes det ogsaa at have Hjemmel i Retsplejeloven, at Varetægtsfængsel kan anvendes i Sager om Anvendelse af Sikkerhedsforanstaltninger efter Straffelovens § 38, 2det Stk, selv om Anklagemyndigheden ikke alternativt maatte have nedlagt Paastand om Straf. Under Hensyn hertil og til Formaålet med Lov 11 April 1925 findes denne Lovs § 2, 2 Pkt at maatte forstaas som hjemlende Anvendelse af Varetægtsfængsel under Betingelser svarende til dem, der er fastsat i Retsplejelovens 4de Bog, særlig i § 780 sidste Stk.

Da der nu efter Sagens Oplysninger er alvorlig Fare for at Tiltalte paa fri Fod atter vilde gøre sig skyldig i Voldtægt eller

lignende Forbrydelse, findes Anklagemyndighedens Paastand at burde tages til Følge, hvorhos der vil være at tillægge Højesteretssagfører Fenger,, der har været beskikket som Tiltaltes Forvarer under Kæresagen Salær som nedenfor anført.

Thi bestemmes:

Tiltalte Karl Niels Peter Larsen bør fængsles. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Fenger 80 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Ved Tilkendegivelse af 1 Maj 1925 er der af Statsadvokaten for Sjælland rejst Sag mod Karl Niels Peter Larsen til i Henhold til § 1, 2 Stk, i Lov af 11 April 1925 om Sikkerhedsforanstaltninger mod visse Personer, der udsætter Retssikkerheden for Fare, at underkastes Sikkerhedsforanstaltninger, idet han paastaas tvangsindlagt paa den til Sindssygehospital i Nykøbing Sjælland knyttede Sikringsafdeling.

Larsen er født den 10 April 1897 og ved Højesteretsdom af 26 August 1918 i Medfør af Straffelovens § 168, 1 Pkt, jfr § 39, anset med Forbedringshusarbejde i 4 Aar samt ved Østre Landsrets Dom af 25 Januar 1922 i Medfør af Straffelovens § 168, 1 Pkt, jfr §§ 46 og 39, anset med Forbedringshusarbejde i 5 Aar, af hvilke Straffe den sidstnævnte er udstaaet den 2 Februar 1925. I Tiden fra sidstnævnte Dato til 1 Maj d A har Larsen haft Ophold paa det nævnte Sindssygehospital.

Statsadvokaten for Sjælland har nu fremsat Begæring om, at der i Medfør af Lov af 11 April 1925 § 2, 2 Pkt, jfr Retsplejelovens § 780, eller dens Analogi, træffes Beslutning om, at Larsen fængsles, idet han har henvist til, at Larsen er en subsistensløs Person, som ikke har Bøllig eller dog varigere Opholdssted i Riget, at der er Føje til at antage, at han vil unddrage sig Sikkerhedsforanstaltningers Iværksættelse ved at flygte eller skjule sig, og at der er særlig Grund til at frygte for, at han, hvis han lades paa fri Fod, vil udvise en forbryderisk Virksomhed af samme Art som af ham tidligere udvist.

Da der imidlertid ikke i Retsplejelovens § 780, 2 a eller b eller disse Bestemmelers Analogi findes Hjemmel til Fængsling i det foreliggende Tilfælde, jfr herved Udtalelserne i Begyndelsen af Paragrafen, og saadan Hjemmel ejheller med Sikkerhed kan udledes af den ved Bestemmelsen i § 780, sidste Stykke, hjemlede særlige Adgang til Fængsling, for at hindre en Person, som sigtes for det i Straffelovens § 299 ommeldte Forhold, i at bringe sin Trusel til Udførelse, vil den fremsatte Begæring om Fængsling ikke kunne tages til Følge.

Torsdag den 28 Maj.

Nr 64/1925.

Rigsadvokaten
mod
Ernst Emanuel Lippert (Ulf Hansen),

der tiltales for Overtrædelse af Forordning af 13 Februar 1775 samt Plakat 27 November 1839 § 1, jfr § 3.

Dom afsagt af Retten for Vordingborg Købstad m m den 21 August 1924: Tiltalte, Kunstmaler Ernst Emanuel Lippert, bør for Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Østre Landsrets Dom af 26 Oktober 1924: Tiltalte, Ernst Emanuel Lippert, bør til Vordingborg Købstads Politikasse bøde 20 Kr. De hos ham forefundne og beslaglagte 34 Malerier bør være konfiskeret til Fordel for Politibetjent W Schou. Tiltalte bør derhos betale de med Sagens Behandling for begge Retter forbundne Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Moltke-Leth, 40 Kr. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse og Dommen i det Hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte, dels af det Offenlige.

Da de i Dommen omhandlede Malerier ikke findes at kunne henføres under de i Forordningen af 13 Februar 1775 nævnte Varer, vil Tiltalte være at frifinde og Sagens Omkostninger at paalægge det Offenlige.

Thi kendes for Ret:

Ernst Emanuel Lippert bør for det Offenliges Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Moltke-Leth 40 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Hansen 60 Kroner, betales af det Offenlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag er der rejst Tiltale mod Kunstmaler Ernst Emanuel Lippert, der er født den 2 Juni 1884 og ikke fundet tidligere til-

talt eller straffet, for ulovlig Omløben med Varer ved at have falbudt Malerier i Vordingborg Lørdag den 19 Juli d A.

Efter Tiltaltes egen Forklaring og de iøvrigt foreliggende Oplysninger har han den nævnte Dag eet Sted i Vordingborg i en ham ubekendt Manufakturhandlers Butik falbudt Malerier til Salg, idet han spurgte, om »Købmanden var Køber til gode Malerier«, hvilket Købmanden benægtede. Tiltalte har efter sin Forklaring i de sidste 3 Aar falbudt og solgt Malerier rundt i Landet, dels egne Arbejder, dels Malerier af Andre. De af ham medførte Malerier, 35 ialt, er alle Oliemalerier og alle uindrammede. Kun eet af dem er malet af ham selv, og en Del af dem tilhører ham ikke, men er efter hans Forklaring givet ham i Konsignation. Anklagemyndigheden har ikke villet bestride, at disse Malerier falder ind under Begrebet Kunst.

Tiltalte har nu altsaa vel erkendt at have falbudt til Forskellige disse Malerier, men hævdede, at denne Falbydelse var lovlig, medens det fra Anklagemyndighedens Side er paastaet, at Falbydelsen er i Strid med Forbudet i Fr af 13 Februar 1775, jfr Plakat af 27 November 1839.

Da det med Hensyn til de ommeldte Malerier, der har været tilstede i Retten, skønnes betænkeligt at statuere, at de ikke er Kunst, og da derhos Kunst, i dette Tilfælde særlig Malerkunst, ikke skønnes naturligt at henhøre under »Handels-Kram og Galanteri samt Haandværksvarer«, hvis Omløben til Salg er forbudt i Fr 13 Februar 1775, samt da ikke alene Forordningens Ordlyd, men navnlig ogsaa Lovgrunden formentlig ikke omfatter en Falbydelse som den her paatalte, hvilken Opfattelse synes at have Støtte i Retspraksis, vil Tiltalte være at frifinde for den rejste Tiltale, medens Sagens Omkostninger efter Omstændighederne vil være at ophæve.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede, af Retten for Vordingborg Købstad m v den 21 August d A afsagte Dom, ved hvilken Tiltalte Ernst Emanuel Lippert er frifundet for den mod ham af Anklagemyndigheden rejste Tiltale for Overtrædelse af Forordningen af 13 Februar 1775 samt Plakat af 27 November 1839 § 1, jfr § 3, er med Justitsministeriets i Skrivelse af 7 f M meddelte Tilladelse paaanket her til Retten af Anklagemyndigheden af den i Retsplejelovens § 944 Nr 1 nævnte Grund og til Domfældelse i Overensstemmelse med Anklageskriftet.

Da de i Sagen omhandlede og beslaglagte, ikke af Tiltalte selv forfærdigede 34 Malerier maa betragtes som »Handelsvarer« i den i Forordningen af 13 Februar 1775 § 1 forudsatte Forstand, vil Tiltalte for den 19 Juli d A ved Omløben at have falbudt dem i Vordingborg være at anse efter de ovennævnte Lovbestemmelser med en Vordingborg Købstads Politikasse tilfaldende Bøde, der efter Omstændighederne findes at burde bestemmes til 20 Kr, hvorhos de af Politiet be-

slaglagte 34 Malerier vil være at konfiskere til Fordel for Anmelderen, Politibetjent W Schou.

Tiltalte vil derhos have at udrede de med Sagens Behandling forbundne Omkostninger som nedenfor anført.

Nr 187/1924. Direktør **Hugo Krogh** (Martensen-Larsen)

mod

Aktieselskabet Den danske Landmandsbank, Hypothek- og Vekselbank (i Kondrup),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at erstatte Appellanten et ved Ikke-Efterkommelse af en af ham givet Salgsordre forvoldt Tab.

Østre Landsrets Dom af 19 Juni 1924: Sagsøgte, A/S Den danske Landmandsbank, Hypothek- og Vekselbank, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Direktør Hugo Krogh, Gentofte, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil denne efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Direktør Hugo Krogh, til Indstævnte, Aktieselskabet Den danske Landmandsbank, Hypothek- og Vekselbank, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Færdig fra Trykkeriet den 17 Juni 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — Bredgade 32.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 13.

Torsdag den 28 Maj.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgeren, Direktør Hugo Krogh, Gentofte, paastaet Sagsøgte, A/S Den danske Landmandsbank, Hypothek- og Vekselbank, dømt til Betaling af 2462 Kr 87 Øre med Renter deraf 5 pCt p a fra 1 Januar 1924, medens Banken har paastaet sig frifundet.

Sagens Omstændigheder er følgende:

I Begyndelsen af Aaret 1922 havde Direktør Krogh foruden en Del andre Værdipapirer liggende en Post paa 48 000 Kr Diskonto- og Revisionsbank Aktier i Depot i Københavns private Laanebanks Filial paa Kongens Nytorv, der i Maj 1922 tilligemed Laanebanken selv blev overtaget af Landmandsbanken. Depotet tjente til Sikkerhed for et Mellemværende mellem Krogh og Banken og havde ligget i Depot der et Par Aar. Krogh, der samtidig i Privatbanken i flere Aar havde haft liggende en Post paa 52 000 Kr Diskontobank og Revisionsbank Aktier, blev imidlertid ængstelig ved at beholde disse Aktier. Han gav Tirsdag den 24 Januar om Aftenen telefonisk Ordre til Privatbanken om bedst muligt at sælge hele det her beroende Parti paa 52 000 Kr. Denne Ordre blev Dagen efter effektueret underhaanden til en Kurs af $78\frac{3}{4}$. Torsdag den 26 Januar før Børstid telefonerede Krogh til Bankbestyrer Bindslev i Den private Laanebanks nævnte Filial og gav ham Salgsordre med Hensyn til de i Laanebanken deponerede 48 000 Diskonto- og Revisionsbank Aktier.

Frødag den 27 Januar fik Krogh imidlertid fra Den private Laanebank tilstillet en Salgsnota, der viste, at Banken den foregaaende Dag kun havde solgt 8000 Kr Aktier, saaledes at der endnu var et Parti paa 40 000 Diskonto- og Revisionsbank Aktier tilbage. Krogh henvendte sig straks — før Børstid — telefonisk til Bankbestyrer Bindslev og gav Ordre til at sælge Restpartiet.

Lørdag den 28 Januar var Krogh borte fra sit Hjem hele Dagen og fik derfor først om Aftenen at vide, at der ingen Salgsnota var kommet fra Den private Laanebank. Han forsøgte straks at komme i Forbindelse med Bankbestyrer Bindslev for at faa en nærmere Forklaring,

hvilket imidlertid først lykkedes ved en Telefonsamtale om Søndagen den 29 Januar, og han erfarede herved, at der ikke yderligere var solgt af hans Aktier.

Samme Dag — Søndag den 29 Januar 1922 — blev Diskonto- og Revisionsbanken rekonstrueret, og Bankens Aktier nedskrevet til Halvdelen af deres Paalydende.

Krogh gør nu gældende, at den Forringelse, hans i Den private Laanebank deponerede Diskonto- og Revisionsbank Aktier er undergaaet ved sidstnævnte Banks Rekonstruktion og ved Kursfald efter Fredag den 27 Januar 1922, er ham uvedkommende, idet han allerede Torsdag den 26 og især Fredag den 27 Januar — begge Dage før Børstid — vil have givet udtrykkelig Ordre til Salg bedst muligt og med det samme af hele det nævnte Aktieparti. At Aktierne ikke ligesom de i Privatbanken beroende blev solgt skyldtes efter Kroghs Formening udelukkende Forsømmelse fra Den private Laanebanks Side.

Var Aktierne blevet solgt i hvert Fald Fredag den 27 Januar 1922, hvilket da efter Kroghs Formening kunde være sket til en Kurs af $78\frac{1}{4}$, vilde hans Kasselaans Konto med Banken ifølge en af denne foretaget Udregning have udvist en Saldo i hans Favør pr 1 Januar 1924 af det paastævnte Beløb 2462 Kr 87 Øre, medens den nu udviser en betydelig større Saldo i Bankens Favør.

Til Støtte for sin Paastand har Krogh som Part nærmere forklaret, at han i Telefonsamtalen den 26 Januar 1922 gav Bankbestyrer Bindslev Ordre til at sælge alle de omhandlede Aktier, og at han paa Bindslevs Ytring om, at Krogh saa vel vilde have Gaarsdagens Kurs, svarede, at han naturligvis vilde have dem solgt saa godt som muligt. Da han den 27 erfarede, at der kun var solgt 8000 Kr Aktier, spurgte han Bindslev, hvorfor de ikke var solgt alle, og da Bindslev svarede, at det ikke var godt at kaste saa stort et Parti ud, svarede Krogh, at han vilde have dem alle solgt. Bindslev foreslog da at sælge 20 000, hvortil Krogh svarede: »20 000, 30 000, 40 000 — dem alle«, uden at der var Tale om at limitere nogen Kurs. Ved Telefonsamtalen Søndag den 29 spurgte han Bindslev, hvorfor Aktierne ikke var solgt, og da Bindslev svarede, at det havde været umuligt, ytrede Krogh noget som, at hvis han ikke fik Fredagens Kurs for Aktierne, vilde han komme ned i Banken »og kræve Pengene eller Livet«. Krogh gør saaledes gældende, at hans Ordre saavel fra først af som særlig den 27 var en Ordre til Bortsalg straks af hele Partiet bedst muligt, og hævder endvidere, at denne Ordre kunde være udført endnu Fredag ved Afhændelse til Nationalbanken, der paa et Støttekonsortiums Vegne da endnu optog saadanne Aktier til den nævnte Kurs.

Banken benægter, at der er givet Ordre til Bortsalg af Aktierne paa een Gang og bedst muligt og hævder, at Kroghs Ordre i enhver Henseende er fulgt. Bankbestyrer Bindslev har herom som Vidne forklaret, at Aftalen med Krogh den 26 Januar gik ud paa et suksessivt Salg, nemlig af 8000 Kr Aktier daglig til en bestemt limiteret Kurs, nemlig ikke under $78\frac{1}{4}$. Den 27 spurgte Krogh Vidnet, hvor mange Aktier der var opgivet til Salg, og da Bindslev svarede: 8000 Kr, sagde

Krogh, at der gerne maatte sælges flere, 20 000 eller 30 000, men det maatte Bindslev selv om. Bindslev spurgte da, om det stadig skulde være til Kursen $78\frac{1}{4}$, hvortil Krogh svarede: »ja, ikke under den Kurs«. Bindslev gav da sine Vekselererforbindelser Ordre til at sælge 20 000 Kr Aktier til nævnte Kurs, men Vekselererne kunde ikke opnaa den og fik saaledes Intet solgt. Om Lørdagen var Kursen endnu langt lavere, og da Krogh ikke lod høre fra sig, tilskrev Bindslev ham samme Dag, at da der paa Grund af Kursnedgangen kun var solgt de 8000 Kr af Aktieposten til den opgivne Kurs, udbad man sig nye Instruktioner om Mandagen med Hensyn til Salget af Resten. Da Krogh Søndag den 29 telefonerede til Bindslev, troede denne, at dette skete som Følge af nævnte Brev — om hvilket Krogh imidlertid har forklaret, at det da endnu ikke var kommet ham i Hænde — og Bindslev hævder, at Krogh da ikke rettede nogen Bebrejdelse mod ham eller fremsatte nogen Reklamation eller noget Krav mod Banken, men kun spurgte ham til Raads og sagde, at han Mandag vilde give ny Ordre telefonisk. Krogh udtalte derhos, at han vidste, at Nationalbanken endnu om Fredagen havde optaget Aktier som de omhandlede, og da Bindslev saa spurgte ham, hvorfor han da ikke havde beordret Salg bedst muligt, svarede Krogh, at om bedst muligt var der slet ikke Tale, men der kunde have været bestemt en »cirka« Kurs, hvortil Bindslev svarede, at slige Ordre modtog hans Bank ikke.

Udover disse indbyrdes stærkt modstridende Forklaringer af Krogh og Bindslev foreligger der til Oplysning i Sagen endnu kun en Vidneforklaring af Direktør Jakob M Holst, som er Prokurist og Associé i Sagsøgerens Firma »Hugo Krogh & Co«. Holst har forklaret, at han den 27 Januar overværede, at Krogh, efter fra sit Hjem at have faaet Underretning om, at Banken havde meddelt kun at have solgt 8000 Kr Aktier, telefonerede til den Afdeling af Københavns private Laanbank, hvor Bindslev var Bestyrer. Vidnet, der ikke tog noget Hørerør, paa-hørte ikke, hvad der blev sagt fra Bankens Side, men hørte følgende Udtalelser af Krogh i Telefonen: »Er det Hr Bindslev? — Jeg hører fra mit Hjem, at der kun blev solgt Kr 8000 Aktier igaar; hvorfor har De ikke solgt flere? — Ja, de skal sælges allesammen. Ja, 20 000, 30 000, 40 000 alle sammen bedst muligt. De kender mig jo. Naar jeg har taget Bestemmelse om, at en Ting skal gøres, saa skal den gøres med det samme«. Vidnet har tilføjet, at Krogh Intet som helst nævnte om Kurs, at hans Instruktioner var saa klare og sagt med saadant Eftertryk, at der ikke kunde være nogen Tvivl, og at Vidnet ganske faa Dage efter den 27 opnoterede de af ham gengivne Udtalelser fra Kroghs Side.

Der maa nu gives Banken Medhold i, at det maa paahvile Krogh at føre Bevis for, at der af ham er givet Bindslev andre Salgsordrer end de af denne erkendte og udførte Ordre. Herefter maa der med Hensyn til det den 26 Januar Passerede, da Krogh ikke har ført noget saadant Bevis, gaas ud fra, at Bindslev har haft Føje til at forstaa Kroghs Ordre som af ham (Bindslev) omforklaret, d v s, at den altsaa er gaaet ud fra et suksessivt Salg af 8000 Kr Aktier daglig til Kurs ikke under $78\frac{1}{4}$.

Og det findes nu overvejende betænkeligt overfor Bindslevs, i bestemt Modstrid med Kroghs værende Forklaring at anse det godtgjort ved den af Prokurist Holst, der ikke har hørt Bindslevs Udtalelser ved bemeldte Lejlighed, afgivne Vidneforklaring, at Krogh den 27 Januar har ændret Gaarsdagens Ordre til nu ikke længere at angaa et Salg til bestemt Kurs, men Salg af hele Partiet bedst muligt.

Naar hertil kommer, at der ikke efter de afgivne modstridende Forklaringer uden videre kan gaas ud fra, at Krogh under Samtalen med Bindslev den 29 Januar har reklameret paa Grund af ikke udført Ordre, findes Bankens Friindelsespaastand at maatte tages til Følge.

Efter Omstændighederne findes Sagsøgeren derhos at burde betale Sagsøgte Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Fredag den 29 Maj.

Nr 168/1924. Rentier **A Thorsen** (Ahnfelt-Rønne)

mod

Grosserer **Alfred Tveede** (Henriques),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at refundere Indstævnte et af ham udbetalt Kautionsbeløb.

Østre Landsrets Dom af 2 Juni 1924: Rentier A Thorsen, Kolding, bør til Grosserer Alfred Tveede betale de paastævnte 13 710 Kr 97 Øre tilligemed Renter deraf, 5 pCt aarlig, fra den 16 April 1924, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 600 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det under Sagen Oplyste kan det ikke anses for godtgjort, at det har været Parternes Mening, da de som Kautionister underskrev Kassekreditivkontrakten af 25 Oktober 1922, at Appellanten skulde holde Indstævnte skadesløs for hvad denne maatte komme til at betale i Henhold til den nævnte Kautionsforpligtelse. Herefter vil Appellanten overensstemmende med sin Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 1000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Rentier A Thorsen, bør for Tiltale af Indstævnte, Grosserer Alfred Tveede, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 1000 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Efteraaret 1921 traadte A/S N Raaberg & Co, hvis Direktør var Grosserer N Raaberg, i Likvidation, og Raaberg afkøbte ved Købekontrakt af 30 November 1921 Likvidationsboets dets Varelager m v for 90 801 Kr 93 Øre, at betale med 30 801 Kr 93 Øre den 1 Maj 1922, 30 000 Kr den 1 Juli s A og 30 000 Kr den 1 Oktober s A. For Beløbets Betaling indestod Rentier A Thorsen som Selvskyldnerkautionist, dog med den Begrænsning, at hans Ansvar ikke kunde overstige 50 000 Kr, og at han ikke kunde komme til at udrede dette Beløb paa anden Maade end med $\frac{1}{3}$ den 1 Juli, 1 August og 1 November 1922, efter mindst en fuld Maanedes Paakrav. Han betingede sig derhos som Vederlag for Kauttionen 25 pCt af Raabergs Forretnings-Nettoudbytte i Tiden til Ugangen af Aaret 1922, dog mindst 6000 Kr. Endvidere betingede han sig Adgang til indgaaende Kontrol med Forretningens Drift og til eventuelt at standse den, hvorhos Raaberg som Sikkerhed for, at Thorsen ikke kom til at lide Tab ved Kauttionen bl a deponerede to Livsforsikringspolicer af 1905 til samlet Paalydende 10 000 Kr og en do af 1919 til Paalydende 100 000 Kr. Endelig stilledes der Thorsen Kontrakaution af forskellige Personer for ialt 37 500 Kr, bl a af Grosserer A Tveede for 5000 Kr.

Den 24 August 1922 indbetale Thorsen 10 000 Kr til Likvidationsboet i Henhold til sin Kautionsforpligtelse.

Da Raaberg ikke overholdt sine Betalingsforpligtelser overfor Boet, og Thorsen, som den 24 Februar 1922 havde forstrakt Raaberg med 10 000 Kr og den 30 Juni s A med andre 10 000 Kr til Forretningens Drift, ikke havde disponible Midler til at indbetale mere paa sin Kaution overfor Boet, end de den 24 August betalte 10 000 Kr, blev der paa et Møde den 29 September s A imellem Likvidatorerne, Raaberg og Thorsen truffet den Ordning, at Raabergs Restskyld, som opgjordes til 39 740 Kr, skulde betales med 4000 Kr samme Dag, 6000 Kr den 7 Oktober og derefter i Rater paa 5000 Kr — sidste Rate dog kun 4740 Kr — i Tiden fra den 20 Oktober til den 10 December s A, Thorsen erklærede sig paa Mødet for enig i denne Ordning og i, at hans Selvskyldnerkaution skulde kunne gøres gældende imod ham efter den 1 November 1922 for det Restbeløbs Vedkommende, der ikke indtil da var betalt. Af de nævnte Rater betalte Grosserer Tveede de den 29 September forfaldne 4000 Kr og de den 20 Oktober forfaldne 5000 Kr, for hvilket sidste Beløb Thorsens Sagfører kvitterede med Bemærkning, at Beløbet dæk-

kede Tveedes Kontrakaution overfor Thorsen. Ifølge Kassekreditiv- Kontrakt af 25 Oktober 1922, paategnet af Tveede og Thorsen som solidariske Selvskyldnerkautionister, optog Raaberg i Frederiksberg Bank et Laan, stort 30 000 Kr, af hvis Nettoprovenu, stort 29 590 Kr, Tveede fik refunderet de af ham den 29 September betalte 4000 Kr, medens Resten eller 25 590 Kr anvendtes til de Raaberg i Henhold til Forliget af 29 September paahvilende Indbetalinger til Likvidationsboet.

Ved Laanets Optagelse deponerede Thorsen i Banken to ham tilhørende Panteobligationer, tilsammen af Paalydende 15 000 Kr.

Efter at Laanets Resthovedstol med Renter og Provision, ialt 27 421 Kr 94 Øre, den 27 Marts 1924 er betalt Banken af Tveede og Thorsen, hver med Halvdelen eller 13 710 Kr 97 Øre søger Tveede under denne Sag, der er anlagt ved nærværende Ret som vedtaget Værneting, Thorsen til at refunderer ham det saaledes af ham betalte Beløb med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 16 April 1924.

Thorsen paastaar sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand gør Tveede gældende, at Formaålet med Optagelsen af Kassekrediten udelukkende var at hjælpe Thorsen, fordi han ikke havde disponible Midler til at indfri sin Kaution for Raabergs Gæld til Likvidationsboet, og at den ogsaa, som ovenfor nævnt, blev anvendt til Dækning af denne Gæld.

Thorsen har derimod anbragt, at han aldrig har paataget sig at indestaa for, at Tveede ikke kom til at udrede sin Halvdel af den af ham paatagne Kaution for Kassekrediten, og at Formaålet med Thorsens Deposition i Frederiksberg Bank af de to Panteobligationer kun var at sikre Tveede imod at komme til at udrede ogsaa Thorsens Andel af Kautionen.

Parternes saavel som Raabergs Forklaringer om de Forhandlinger, som gik forud for Ordningen af 29 September 1922 og Banklaanets Optagelse er indbyrdes modstridende. Tveedes Fremstilling er imidlertid i væsenlig Grad bestyrket dels ved Udtalelser i forskellige Breve fra Thorsen til Raaberg, hvoraf det fremgaar, at Thorsen i det paagældende Tidsrum var økonomisk meget vanskelig stillet og i høj Grad bekymret over sin Kaution paa Raabergs Gæld til Likvidationsboet, dels ved hele den da foreliggende Situation, hvorefter Thorsen ikke blot paa Grund af Kautionen, hvis Restbeløb udgjorde ca 40 000 Kr, men tillige af Hensyn til de af ham i Raabergs Forretning indskudte 20 000 Kr og til hans Fordring paa 6000 Kr som Vederlag for Kautionens Overtagelse var i allerhøjeste Grad interesseret i en Fortsættelse af Forretningen, medens Tveede ikke ses at have været økonomisk interesseret i en Fortsættelse, bortset fra det forholdsvis ringe Beløb af 5000 Kr, for hvilke han havde tegnet Kontrakaution for Thorsen. Endelig støttes Tveedes Fremstilling ved en af Smedemester Dendler Rasmussen afgivet Vidneforklaring om en Samtale, som han havde med Thorsen i Januar 1923, og under hvilken Thorsen efter Vidnets Forklaring udtalte sig paa en saadan Maade, at Vidnet fik den Opfattelse, at Thorsen mente, at han hæftede overfor Tveede for dennes Kaution for Kassekrediten.

Retten finder det herefter, til Trods for Thorsens Benægtelse, godtgjort, at Tveede har overtaget Kautionen efter Thorsens Anmodning,

eller at det i hvert Fald maa have staaet Thorsen klart, at det fra Tveedes Side var en Forudsætning for Paatagelsen af Kautionen, at han af Thorsen blev holdt skadesløs for eventuelt Tab herved, og der vil som Følge heraf være at give Dom efter Tveedes Paastand.

Sagens Omkostninger vil Thorsen have at betale Tveede med 600 Kr.

Onsdag den 3 Juni.

Nr 287/1924. Firmaet **Blædel & Hansen** (Bache efter Ordre)
mod

Drivremmefabriken ved **N P Brandt** (Ingen),

betræffende Indstævntes Krav paa Betaling for Varer.

Østre Landsrets Dom af 30 August 1924: Sagsøgte, Firmaet Blædel & Hansen, Haarby, bør til Sagsøgeren, Drivremmefabriken ved N P Brandt betale 556 Kr 53 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 15 Oktober 1923, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 200 Kr. Der tillægges Sagfører C Hansen, Assens, og Overretssagfører C B Staffeldt i Salær hver 100 Kr, hvilke Salærer udredes af det Offenlige. Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret er der alene Spørgsmaal om Dommens Forandring, forsaavidt den har tilpligtet Appellanten at betale 370 Kroner 13 Øre for de den 12 Juli 1919 i Behold værende Varer.

I Henhold til de i Dommen i saa Henseende anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Bache 200 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 34 Kroner 60 Øre, hvilke Beløb udredes af det Offenlige.

Det Indstævnte, Drivremmefabriken ved N P Brandt, Tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne ved Retten for Assens Købstad og Baag Herred m v forberedte Sag paastaar Sagsøgeren Drivremmefabrikken ved N P Brandt efter sin endelige Paastand Sagsøgte Firmaet Blædel & Hansen, Haarby, dømt til Betaling af 1322 Kr 49 Øre, som det sagsøgte Firma skal være skyldig til Rest for leverede Varer, tilligemed Renter 5 pCt aarlig fra Forligsklagens Dato den 15 Oktober 1923.

Blædel & Hansen paastaar sig frifundet imod Betaling af 186 Kr 40 Øre.

Det omtvistede Beløb udgør herefter 1136 Kr 09 Øre, idet Sagsøgeren dels paastaar som Rest paa tidligere leverede Varer i Henhold til en den 12 Juli 1919 stedfundet Opgørelse at have til Gode et Beløb, der med Fradrag af et for senere returnerede Varer krediteret Beløb udgør 370 Kr 13 Øre, dels hævder i Henhold til Faktura af 26 Juli 1919 for leverede Varer at have tilgode 765 Kr 96 Øre.

Med Hensyn til det første Punkt bemærkes, at det af det under Sagen Oplyste fremgaar, at Parterne i en Aarrække har staaet i Forretningsforbindelse, idet Sagsøgeren tilsendte Sagsøgte forskellige Partier af Læderdrivremme »til behageligt Eftersyn og eventuel Afskæring«, og hvoraf Sagsøgte kunde tage sit Forbrug, ligesom det stod ham frit for at returnere, hvad han ikke ønskede at beholde. Med Mellemlum fandt der derefter Opgørelser Sted mellem Parterne, ved hvilke det konstateredes, hvor stor en Del af det Leverede Sagsøgte havde disponeret over, medens Resten overførtes i »nyt Lager«. Der er nu Enighed om, at der den 12 Juli 1919 fandt en saadan Opgørelse Sted, i Henhold til hvilken Sagsøgte betalte 555 Kr 63 Øre, og hvorefter der skulde være Remme i Behold hos Sagsøgte til et Beløb af 628 Kr 41 Øre. Sagsøgte har imidlertid gjort gældende, at Firmaet ikke har benyttet de resterende Remme, som Sagsøgte vil have returneret i Løbet af Efteraaret 1919, medens Sagsøgeren hævder, at han fra Sagsøgte kun har modtaget Retur en enkelt Forsendelse, der bestod af nærmere angivne tvende Stykker Remme, der ogsaa er krediteret Sagsøgte med ialt 258 Kr 28 Øre. — Det fremgaar af det Foreliggende, at Sagsøgte i Slutningen af Oktober 1919 til Sagsøgeren har returneret et Parti Remme vejende 19 kg. Sagsøgeren hævder, at dette Parti er identisk med de Varer, der som bemærket er krediteret Sagsøgte, hvilket ogsaa stemmer med deres Vægt, og Sagsøgte, der ikke har ført Bøger og ikke har været i Stand til at give nærmere Oplysning om Forsendelsens Indhold, findes ikke imod Sagsøgerens Benægtelse at have sandsynliggjort endsige godtgjort at have returneret yderligere Varer til Sagsøgeren end af denne erkendt; særlig findes der ej heller at kunne lægges nogen Vægt paa, at nogle i Marts 1920 til Sagsøgte fra Sagsøgeren sendte saakaldte Maanedsberejninger vedrørende det Beløb for i Februar 1920 leverede Varer, som Sagsøgte erkender at skyldte, paa Foden bærer trykt Bemærkning om at være en »Saldo« af Sagsøgerens Bøger. Sagsøgte findes herefter — med det nævnte Fradrag — at maatte være ansvarlig overfor Sagsøgeren for de Varer, der forblev hos Firmaet ved Opgørelsen den 12 Juli 1919.

Hvad det andet Punkt angaar, nægter Sagsøgte at have modtaget

de det sagsøgte Firma under 26 Juli 1919 med 765 Kr 96 Øre debiterede Varer.

Sagsøgeren har til Bevis for, at han har leveret Sagsøgte det paa-gældende, af ham nærmere specificerede Parti af Remme m m produceret sin Kvitteringsbog med De danske Statsbaner for indleverede Gods-forsendelser, hvorefter han den 26 Juli 1919 til Frederiksberg Station har indleveret en til det sagsøgte Firma, Haarby pr Flemløse adresseret Pakke Remme vejende 47 kg; han har derhos fremlagt et Blad af sin Kopibog med Kopi af den Skrivelse af s D, hvormed Følgeseddel om Partiet skal være Sagsøgte tilstillet, saavel som lignende Kopi af denne Følgeseddel. — Der er under Sagen Enighed om, at Vægten 47 kg svarer til den antagelige Vægt af de i Følgesedlen specificerede Værer.

I Skrivelse af 28 Februar 1924 har Generaldirektoratet for De danske Statsbaner med Hensyn til den foran omhandlede Sending meddelt, at da Ekspeditionsstedernes Bøger over udgaaet Gods for Aaret 1919 er kasseret, ser det sig ikke i Stand til at fastslaa, hvorvidt Sendingen er modtaget af Statsbanerne til Befordring; den findes hverken bogført som indgaaet til Flemløse eller Trunderup Station.

Den tilstedeværende Usikkerhed om det rette Forhold med Hensyn til den omhandlede Forsendelse maa antages i væsenlig Grad at skyldes den lange Tid, der er hengaaet, efter at Forsendelsen skal have fundet Sted, og maa blive til Sagsøgerens Skade, og Sagsøgeren findes efter det Anførte ikke paa tilstrækkelig Maade imod Sagsøgtes Benægtelse at have godtgjort, at de paagældende Varer er kommet Sagsøgte i Hænde. Forsaavidt angaar denne Del af Sagsøgerens Paastand vil der saaledes ikke kunne gives ham Medhold.

Derimod vil det sagsøgte Firma i Henhold til det tidligere Sagte være at tilpligte at betale Sagsøgeren 556 Kr 53 Øre med Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte efter Omstændighederne have at godtgøre Sagsøgeren med 200 Kr. Der tillægges derhos de for Sagsøgte, hvem der har været meddelt Bevilling til fri Proces, beskikkede Sagførere, Sagfører C Hansen, Assens, og Overretssagfører C B Staf-feldt i Salær hver 100 Kr, der udredes af det Offenlige.

Nr 147/1924. Aktieselskabet Plovfabriken »Stenderup« (Cohn)
m o d

Murermester **P Andersen** (Steglich-Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at erstatte Indstævnte et af denne betalt Vekselbeløb m m.

Vestre Landsrets Dom af 19 Maj 1924: De Sagsøgte, A/S Plovfabriken »Stenderup«, bør til Sagsøgeren, Murer P Andersen, betale

2232 Kr 49 Øre tilligemed Renter 6 pCt p a af 1630 Kr 99 Øre fra den 12 Juli 1923 og 5 pCt p a af Restbeløbet, 601 Kr 50 Øre, fra den 13 Maj 1924, indtil Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 300 Kr. Det Idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Allerede i Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Plovfabriken »Stenderup«, til Indstævnte, Murer P Andersen, med 400 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Efter at Sagsøgeren, Murer P Andersen i Aalborg, i Efteraaret 1921 var kommet i økonomiske Vanskeligheder som Følge af uheldige Transaktioner i en Cykelforretning, som var oprettet i hans Navn og for hans Risiko, men som dreves af Sagsøgerens ikke fuldmyndige Svigersøn, tilvejebragtes der i December Maaned 1921 en Ordning med Kreditorerne, der efter at have faaet $\frac{1}{3}$ af deres Tilgodehavende kontant udbetalt gav Udsættelse med Restgælden, saaledes at denne skulde erlægges i 3 lige store Rater den 15 Marts, d 15 Juni og den 15 September 1922. Det viste sig imidlertid vanskeligt for Sagsøgeren at overholde denne Ordning, og i April Maaned 1922 indgik Kreditorerne da paa at give Afkald paa sidste Rate mod, at de to første udbetaltes inden en ganske kort Frist. Saadant Afkald blev ogsaa under 22 April 1922 skriftligt meddelt af Cykelforretningens største Kreditor, de Sagsøgte, A/S Plovfabriken »Stenderup« af Vejen, hvis oprindelige Tilgodehavende udgjorde 5974 Kr 30 Øre, saaledes at de, efter at der den 20 December 1921 var udbetalt dem 1991 Kr 44 Øre, gav Afkald paa $\frac{1}{3}$ af Differencen, 3982 Kr 86 Øre, eller ialt 1327 Kr 24 Øre. Der var paa dette Tidspunkt flere Veksler løbende mellem Parterne, og i Løbet af Maj Maaned 1922 blev der ved Forhandling mellem Sagsøgerens Sagfører og de Sagsøgte foretaget en Opgørelse af Mellemværendet, der af begge erklæredes endelig afsluttet, efter at Sagføreren under 6 Maj havde til-

sendt de Sagsøgte 567 Kr, dog saaledes at disse derefter selv skulde indfri en pr 1 Juni s A forfaldende Veksel, stor 1800 Kr. Dette skete ogsaa, og under 6 Juni tilsendte de Sagsøgte Sagsføreren den indløste Veksel. Imidlertid havde en Repræsentant for de Sagsøgte i Dagene omkring 1 Juni 1922 henvendt sig til Sagsøgeren og opnaaet dennes Akcept paa en Veksel paa noget over 1300 Kr, og da denne Veksel forfaldt den 1 September s A, afløstes den af en denne Dag af de Sagsøgte paa Sagsøgeren trukket og af ham akcepteret 3 Maaneders Veksel paa 1300 Kr. Da denne ikke betaltes ved Forfaldstid, lod de Sagsøgte for Vekselbeløbet m v gøre Arrest i en Sagsøgeren tilhørende fast Ejendom. I den paafølgende Retssag, hvorunder Sagsøgeren forbeholdt sig at anlægge Erstatningssøgsmal mod de Sagsøgte, stadfæstedes Arresten, hvorhos der tilkendtes de Sagsøgte 1396 Kr 43 Øre med Renter og Sagsomkostninger, og den 12 Juli 1923 indfrie de Sagsøgeren Vekslen m v med ialt 1630 Kr 99 Øre.

Sagsøgeren har nu gjort gældende, at han, der ikke vil have haft noget nærmere Kendskab til Cykelforretningen eller dennes økonomiske Drift og Likvidation, og som nærede Tillid til de Sagsøgte, ham bekendte Repræsentant, der i Dagene omkring den 1 Juni 1922 forelagde Sagsøgeren Vekslen til Akcept, har akcepteret den i den Formening, at den ligesom de mange andre Veksler, han i det Tidsrum paategnede, tjente til Fyldestgørelse af en af Cykelforretningens Kreditorer, saaledes som dennes Fordring var nedskrevet ved den i April 1922 afsluttede Akkord. Repræsentanten havde vel efter Sagsøgerens Forklaring, da han forelagde Vekslen, udtalt, at de Sagsøgte kun pro forma var indgaaet paa Akkorden, men Sagsøgeren vil ikke have forstaaet Betydningen heraf, og idet han saaledes har akcepteret Vekslen i urigtig Formening om at være det deri nævnte Beløb skyldig, hvilket maa have staaet de Sagsøgte klart, har han under nærværende Sag paastaet disse tilpligtet at tilbagebetale ham det ovennævnte Beløb, 1630 Kr 99 Øre, samt endvidere 1 Kr 50 Øre, der udgør Udgifterne ved Aflæsning af den paa hans faste Ejendom læste Arrestudskrift og i Erstatning for Tort, Tab og Kreditspilde ved Arrestforretningen, som herefter maa anses ulovlig gjort, 1300 Kr, ialt 2932 Kr 49 Øre tilligemed Renter 6 pCt p a af 1630 Kr 99 Øre fra den 13 Juli 1922 og 5 pCt af Restbeløbet fra den 13 Maj 1924, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for deres Paastand har de Sagsøgte gjort gældende, at det aldrig har været deres Hensigt at eftergive Sagsøgeren nogen Del af det Beløb, han var dem skyldig, men efter at de gennem deres forannævnte Repræsentant var opfordret til for at paavirke Stemningen hos de øvrige Kreditorer at give Akkorden deres Tilslutning, indgik de paa rent formelt at tiltræde denne, saaledes at Sagsøgeren dog skulde være forpligtet til at yde dem Dækning for, hvad de ved Tiltrædelsen til Akkorden gav Afkald paa, og det var i Henhold til denne Aftale, at Sagsøgeren omkring 1 Juni 1922 akcepterede en Veksel paa det Beløb, han saaledes var pligtig at betale dem. I Overensstemmelse hermed har de Sagsøgte nævnte Repræsentant afgivet Vidneforklaring.

Sagsøgerens Svigersøn, der var den egentlige Leder af Cykelfor-

Thi kendes for Ret:

De Indstævnte, Firmaet F Bülow & Co, bør til Appellanterne, Københavns Sporveje, betale 15 000 Kroner samt Sagens Omkostninger for begge Retter med 1000 Kroner. Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 30 April 1923 blev Sporrenser ved Københavns Sporveje Ole Peder Jensen, medens han var i Færd med at smøre Skinnekurverne i Store Kongensgade ud for Toldbodvej, bagfra paakørt af et Vareautomobil, der tilhørte Firmaet F Bülow & Co og førtes af Firmaets Chauffør Otto Lindahl. Automobillet kom fra Firmaets Forretning, Toldbodvej 6, og skulde dreje til venstre ind i Store Kongensgade i Retning mod Kongens Nytorv. Ved Sammenstødet blev Sporrenseren væltet om; efter at have rejst sig klagede han sig en Del over Smerter i det ene Ben; han var derefter sygemeldt med Kontusion af højre Knæ som angivet Sygdomsaarsag indtil den 30 Maj s A, da han genoptog sin Tjeneste. Den 18 Juni s A angav han paa Forespørgsel ikke at have Mén efter det Passerede, hvorfor der ikke af Københavns Sporveje blev foretaget Anmeldelse til Arbejderforsikringsraadet.

Under den i Anledning af Paakørslen indledede Politiumdersøgelse vedtog Chaufføren at erlægge en Statskassen tilfaldende Bøde paa 50 Kr. Endvidere blev under Politisagen de Sporrenseren personlig for mistet Arbejdsfortjeneste og Københavns Sporveje for Udredelse af Løn til Vikar tilkommende Erstatningsbeløb af henholdsvis 97 Kr 84 Øre og 291 Kr 10 Øre betalt af det Forsikringsselskab, hvori Firmaet havde ansvarsforsikret, hvorhos Københavns Sporveje forbeholdt sig yderligere Krav for det Tilfælde, at Sporvejene skulde blive nødsaget til at pensionere Sporrenseren tidligere end normalt.

Den 18 August 1923 blev Sporrenser Jensen imidlertid syg med Mavelidelse som angivet Sygdomsaarsag. Den 21 s M indlagdes han paa Kommunehospitalets 1 Afdeling, hvor han efter en den 25 s M foretagen Operation afgik ved Døden den 26 s M. Ifølge den den 28 s M afgivne Obduktionserklæring var Dødsaaarsagen en udbredt Bughindebetændelse stammende fra en ved Operationen aabnet Blodabsces tæt indenfor højre Hofteparti. Det udtales endvidere i Erklæringen, at denne Blodabsces ifølge sit Sæde samt det i Sagen Oplyste maa antages at skyldes den Læsion, som Afdøde paadrog sig for ca 4 Maaneder siden, uden at der dog kan siges ved Obduktionen at være fundet ganske sikre Holdepunkter herfor. Der blev ikke ved Obduktionen forefundet nogen Sygdom, der paa anden Maade kunde forklare Opstaaelsen af Abscessen, hvorhos det bemærkes, at der ikke iøvrigt blev fundet Tegn til Sygdom hos Afdøde, ej heller Mærker efter Vold.

Efter at Sporrenseren var afgaaet ved Døden, blev der ved Københavns Byret indledet Forundersøgelse mod Chaufføren for Overtrædelse af Straffelovens § 198, hvilken Sag dog blev sluttet uden Tale.

Sporrenseren, der var født den 26 November 1872, og hvis Aarsindtægt som Sporrenser paa Dødsfaldets Tidspunkt udgjorde 3591 Kr 44 Øre, efterlod sig en Enke samt 4 Børn i Alderen 4—13 Aar. Som Efterløn er der for Maanederne September, Oktober og November 1923 af Københavns Sporveje udbetalt Enken 334 Kr 89 Øre for førstnævnte og 343 Kr 89 Øre for hver af de sidstnævnte Maaneder, hvorhos der i Begravelseshjælp er udbetalt hende 200 Kr. Der er derhos fra den 1 December 1923 at regne tillagt Enken en Enkepension for Tiden stor 1090 Kr aarlig, samt et Børnetillæg af 550 Kr, der med Konjunkturtillæg (154 Kr) for Tiden udgør 704 Kr. Til begge disse Beløb hører Dyrtdstillæg, for Tiden 645 Kr 84 Øre, saaledes at Enken for Tiden ialt oppebærer 2439 Kr 84 Øre.

Under Anbringende af, at Sporrenserens Død er foraarsaget ved den ham ved Sammenstødet den 30 April 1923 paaførte Læsion, og idet Københavns Sporveje gør gældende, at Københavns Kommune ved at paatage sig at udrede den nævnte Pension m v er indtraadt i det Krav, som Enken kunde gøre gældende imod Firmaet F Bülow & Co for Tab af Forsørger, og som anslaaes til 20 000 Kr, paastaar Sporvejene under denne Sag nævnte Firma tilpligtet at betale 20 000 Kr med Renter deraf 5 pCt p a fra Sagens Anlæg den 8 September 1924.

Firmaet paastaar sig frifundet, principalt pure, subsidiært mod Betaling af et mindre efter Rettens Skøn fastsat Beløb.

Firmaet erkender, at det bærer Ansvar for den Skade, der ved Sammenstødet den 30 April 1923 blev tilføjet Sporrenseren, men det bestrider, at hans Død er foraarsaget ved den ham ved den Lejlighed paaførte Læsion. Firmaet henviser herved til, at Sporrenseren efter Sammenstødet blev behandlet for en Knældelse, at han den 30 Maj s A atter meldte sig rask og derefter forrettede Tjeneste paa sædvanlig Maade, indtil han midt i August fik en Underlivslidelse. Firmaet hævder, at Sandsynligheden under disse Omstændigheder ikke kan være for, at Døden staar i nogen Aarsagsforbindelse med det Jensen ved Sammenstødet ca 3¹/₂ Maaned forud paaførte Traume, der manifesterede sig som en Knælæsion, og Firmaet bestrider, at Sporvejene har ført Bevis for, at saadan Aarsagsforbindelse er tilstede.

Heroverfor henholder Sporvejene sig foruden til Obduktionserklæringen til to Erklæringer, afgivne henholdsvis af Overkirurg, Dr med J Collin og af Retslægeraadet, hvem der under Processen har været forelagt forskellige Spørgsmaal til Besvarelse.

Dr Collin udtaler, at Jensen, der indlagdes paa Kommunehospitalet den 21 August 1923, angav, at han ca 10 Dage forinden var vaagnet om Natten med stærke Smærter i Hjertekulen og i Underlivet; den 25 s M foretoges en Operation, hvorunder konstateredes Bughindebetændelse i Forbindelse med en Blodabsces i Underlivet.

Dr Collin udtaler dernæst i Besvarelse af ham forelagte Spørgsmaal bl a følgende:

»Det maa anses for overvejende sandsynligt, at Smerterne o d 10 August skyldtes den truende eller begyndende Bughindebetændelse og Organismens Bestræbelser for at begrænse denne — — —. Om Operation paa dette Tidspunkt vilde have reddet Patienten, er umuligt at sige, men Udsigterne havde vel nok været bedre da end senere.

Bughindebetændelsen har som nævnt rimeligvis været begyndt nævnte Tidspunkt, men ved Organismens egne Foranstaltninger begrænset, saa at der ikke har været diffus (fri) Bughindebetændelse. Enten ved Operationen eller paa Grund af de ved denne forandrede Tryk- og Lejeforhold i Abscessen og dens Omgivelser er Grænsen ind mod den frie Bughule bristet, og Betændelsen har med stor Voldsomhed grebet over paa Bughinden og medført den dødelige Betændelse.

Blodabscessen maa med overvejende Sandsynlighed henføres til Blodansamling (Hæmaton), til hvilken der ikke er fundet nogen anden Aarsag end det tidligere nævnte Traume den 30 April 1923. En Blødning paa dette Sted uden kendt eller paaviselig Aarsag er meget usandsynlig.«

Dr Collin afslutter sin Erklæring saaledes: »Efter de i Ulykkesforsikringssager sædvanligt fulgte Regler vilde jeg uden Betænkning anerkende Døden som en Følge af den den 30 April 1923 stedfundne Læsion«.

Retslægeraadet udtaler, at en Blodabsces i Underlivet normalt er livsfarlig, og besvarer det Spørgsmaal om den omhandlede Blodabsces under Hensyn til de angaaende Afdødes hele Helbredstilstand ved Obduktionen tilvejebragte Oplysninger maa antages at skyldes den Læsion, som Afdøde paadrog sig den 30 April 1923, bekræftende. Endvidere udtaler Raadet bl a:

»Smerterne, der indtraadte den 10 August, maa formentlig skyldes, at Betændelsen paa det Tidspunkt er indtraadt og har fremkaldt en begrænset Bughindebetændelse i Omfanget af Lidelsen. Udsigterne for Patientens Helbredelse maa antages at have været bedre, hvis Operationen var blevet foretaget paa dette Tidspunkt.«

Efter de saaledes foreliggende Lægeudtalelser, og idet der intet er oplyst om, at Sporrenser Jensen i Tiden fra 30 April 1923 til hans Indlæggelse paa Hospitalet den 21 August s A har paadraget sig nogen anden Læsion — hans Enke har i en Erklæring udtalt, at der ikke er hende nogetsomhelst bekendt herom — maa det antages, at hans Død er foraarsaget ved den ham den 30 April 1923 paaførte Læsion. Det kan ikke heroverfor, som af Firmaet hævdet, blive af nogen Betydning, at en Operation, foretaget noget tidligere end den 21 August, efter Lægeudtalelserne mulig vilde have haft et gunstigere Resultat.

Firmaet bestrider imidlertid endvidere, at Sporvejene — uden Transport fra Sporrenserens Enke, hvilken ikke foreligger — overhovedet kan gøre noget Krav gældende mod det i den omhandlede Anledning, ligesom det hævder, at det indtalte Beløb som Udtryk for den paatagne Pensionsbyrde under alle Omstændigheder maa anses for meget for højt beregnet.

I den førstnævnte Betragtning kan der nu vel forsaavidt ikke gives Firmaet Medhold, som Sporvejene indenfor Grænsen af det Krav, som

Enken maatte have paa Firmaet, og i det Omfang, hvori hun ikke selv kan eller ønsker at gøre dette Krav gældende, maa anses berettiget til at kræve Betaling for sine ovennævnte Udgifter til Løn m v og i et vist Omfang til Pensionering.

Da der imidlertid ikke foreligger fornøden Oplysning i sidstnævnte Henseende og navnlig ikke om, i hvilket Omfang Enken kan eller vil rejse Krav mod Firmaet for Tab af Forsørger, vil Firmaet for Tiden være at frifinde for Sporvejenes Tiltale.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Mandag den 8 Juni.

Nr 345/1924. **Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring (Henriques)**
 mod
Slagtermester S C D Thorup (Bache),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at godtgøre Appellanten et af denne udbetalt Forsikringsbeløb.

Østre Landsrets Dom af 31 Oktober 1924: Sagsøgte, Slagtermester S C D Thorup, bør til Sagsøgerne, Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring, betale 200 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt pro anno fra den 26 August 1924, til Betaling sker. Sagsøgerne bør til Sagsøgte betale Sagens Omkostninger med 300 Kr. Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Som udtalt i Dommen, maa der gaas ud fra, at Ulykken er foraarsaget ved, at Jensen har kørt uforvarlig hurtigt, og Jensen maa herefter være ansvarlig for den Skade, der er sket. Herved bemærkes, at den Omstændighed, at Lindahl forud havde trakteret Jensen med spirituøse Drikke, ikke kan fri Jensen for Ansvar et bl a under Hensyn til, at Jensen, da han traf Lindahl paa Restaurationen, saa, at Lindahl var meget beruset. Det Ansvar, som Jensen ved sit Forhold har paadraget sig, maa i Henhold til Automobillovens § 33, 6 Stk, ogsaa kunne gøres gældende overfor Indstævnte. Efter hvad der er oplyst om Lin-

Færdig fra Trykkeriet den 24 Juni 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 14.

Mandag den 8 Juni.

dahls Forhold kan det imidlertid ikke antages, at han har haft nogen Betydning som Forsørger for Børnene, og Indstævnte vil herefter, som udtalt i Dommen, ikke kunne tilpligtes at betale noget Beløb som Erstatning for Tab af Forsørger. I Henhold til det saaledes Anførte vil Dommen, hvis Bestemmelse med Hensyn til Begravelsesudgifterne kan tiltrædes, i Overensstemmelse med en af Indstævnte nedlagt subsidiær Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring, til Indstævnte, Slagtermester S C D Thorup, med 400 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 2 Februar 1923 gav Slagtermester S C D Thorup af Aalborg sin Chauffør Harbo Peter Thomas Jensen Ordre til med Thorups Motorkøretøj at bringe Kød ud til Muddermaskinen »Limfjorden«, der laa i Fjorden ud for Cementfabriken Rørdal, og samtidig gav han Jensen Ordre til at afhente Hovmester Carl Vilhelm Lindahl — der var ansat ved nævnte Muddermaskine og havde bestilt Kødet — i en nærmere angiven Restauration i Aalborg og tage ham med ud til Muddermaskinen. Jensen kørte straks hen til den angivne Restauration, hvor han traf Lindahl, og efter at han af denne var trakteret med 2 Pilsnere

og 4 smaa Snapse Akvavit, kørte de først til Lindahls Forældres Bøllig i Aalborg, hvor Lindahl aflagde et kort Besøg, og derefter hen til en anden Restauration, hvor Lindahl trakterede Jensen med en Kop Kaffe og en Likør. Herfra kørte de endelig ud mod Rørdal, idet Jensen havde Lindahl siddende ved sin højre Side paa Førersædet.

Kort efter at de undervejs havde passeret Svovlsyrefabrikken, væltede Vognen, uden at det har kunnet oplyses, hvad den direkte Aarsag hertil har været, men efter det Oplyste maa der gaas ud fra, at Væltningen er foranlediget ved, at Jensen har kørt uforsvarligt og navnlig med en saa stærk Fart, at han ikke havde Hæredømme over Vognen, hvorved yderligere bemærkes, at han maa antages at have været, om ikke ligefrem beruset, saa dog paavirket af de nyde Drikkevarer.

Efter Væltningen fandtes Lindahl liggende paa Vejen 4 à 5 Meter tilbage, som det straks viste sig: død, og efter hvad der ved en Obduktion af Liget blev oplyst, maa Dødsarsagen søges i et Brud af Taphvirvlens Tap, og den derved betingede Kvæstelse af Halsmarven; det maa saaledes statuere, at Dødsarsagen er en Følge af Ulykkestilfældet.

For det af Jensen udviste Forhold er han ved Aalborg Købstads Kriminalrets Dom af 31 Maj 1923 anset efter Automobillovens §§ 22 og 24, 1 Stk, jfr dens § 32, og efter Straffelovens § 198, disse Bestemmelser sammenholdte med Analogien af Straffelovens § 62 med simpelt Fængsel i en Maaned, hvorhos Retten til at være Automobilfører i Medfør af Automobillovens § 34 er frakendt ham for bestandig.

Af Arbejderforsikrings-Raadet er der under 15 Juni 1923 i Henhold til Ulykkesforsikringsloven af 6 Juli 1916, jfr Lov af 28 Juni 1920 tilkendt Lindahls to umyndige Børn: Elias Johannes Jacobsen Lindahl, født den 10 Maj 1909 og Carlo Helge Jacobsen Lindahl, født den 25 September 1911, en Erstatning af 6000 Kr hver, hvilken Erstatning af Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring — i hvilken Lindahls Arbejdsgiver havde sit Ansvar efter nævnte Love forsikret — er udbetalt Arbejderforsikrings-Raadet, ligesom Forsikringen i Medfør af Ulykkesforsikringslovens §§ 38 og 44 har betalt Begravelsesomkostninger med 200 Kr og en Dødsattest med 5 Kr.

Under denne Sag har nu Forsikringen paastaet Slagtermester Thorup dømt til at godtgøre Forsikringen de af den udbetalte Beløb, ialt 12205 Kr med Rente deraf 5 pCt pro anno fra Stævningens Dato, den 26 August 1924.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet, subsidiært mod Betaling af et ved Rettens Skøn fastsat mindre Beløb.

Foreløbig bemærkes, at der mellem Parterne er Enighed om, at Sagsøgerne støtter deres Krav paa, at de ved Betalingen af den ommeldte Erstatning er indtraadt i den Ret, Lindahls efterladte Børn ifølge dansk Ret, bortset fra Ulykkesforsikringslovgivningen, maatte have til at kræve Erstatning for Tab af deres Forsørger.

Af Sagsøgte er det til Støtte for hans Frifindelsespaastand i første Række gjort gældende, at han efter de gældende Regler ikke kan være pligtig at erstatte den lidte Skade. Han har i saa Henseende

anført, at naar Jensen kørte uforsvarligt, var Grunden hertil navnlig den, at han var paavirket af den Spiritus, han havde nydt, men at det netop er Lindahl selv, der ved sit Traktement har foranlediget, at Jensen var i en saadan Tilstand, og at Lindahl derfor ikke vilde kunne have gjort noget Erstatningskrav gældende mod Jensen, hvorfor ej heller Sagsøgte kan blive ansvarlig for de stedfundne Følger af Kørslen, særlig ikke i Medfør af D L 3—19—2. Hvad særlig Automobillovens Erstatningsregler angaar, har Sagsøgte henvist til, at Lindahl kørte paa Vognen som ikke-betalende Gæst, og at der som Følge heraf ikke paahviler Jensen eller Sagsøgte noget Ansvar i Anledning af Ulykken, medmindre de almindelige Erstatningsregler kan komme til Anvendelse, hvad han, som foran anført, hævder, at de ikke kan.

Selv om der nu gaas ud fra, at Lindahl har udvist Uforsigtighed ved den paagældende Lejlighed, findes denne Omstændighed ikke overfor udenforstaaende Personer at kunne fritage Jensen for Ansvar efter Straffelovens § 302 og Automobillovens § 33, Stykke 5, for den ved hans uagtsomme Kørsel foranledigede Skade, og Sagsøgte — der, som meldt, selv havde givet Jensen Ordre til at tage Lindahl med paa Vognen — er derfor i Medfør af Automobillovens § 33, Stk. 5, ansvarlig for den Skade, der er foranlediget ved Kørselen.

Der staar herefter tilbage at undersøge, om og i bekræftende Fald, hvor stort et Tab, der ved Ulykken er tilføjet Lindahls efterlevende Børn.

Det fremgaar af Sagen, at Lindahl for flere Aar siden har forladt sin Hustru, ved hvilken Lejlighed han og hun blev enige om at overlade Børnene til Værgeraadets Omsorg, samt at Værgeraadet for Københavns 6te Værgeraadskreds under 20 April 1915 har paalagt ham et Bidrag af 3 Kr maanedlig til hvert af de to Børn. Der er derimod ikke tilvejebragt nogen Oplysning om, hvorvidt Lindahl nogensinde har erlagt disse Bidrag, eller om han mulig har betalt noget yderligere Beløb, hvilket sidste dog i hvert Fald kan antages ikke at være sket.

Af Sagsøgte er det nu gjort gældende, at Børnene ikke ved Faderens Død har mistet nogen Forsørger, og at Lindahl — der maa antages at have været stærkt forfalden — som Forsørger praktisk talt var uden økonomisk Værdi.

Efter hvad der er oplyst om Lindahls Forhold, findes der at maatte gives Sagsøgte Medhold i det af ham saaledes Anførte, og han vil saaledes ikke kunne tilpligtes at betale noget Beløb som Erstatning for Tab af Forsørger. Derimod vil han være at tilpligte at erstatte Sagsøgerne Udgifterne ved Begravelsen, mod hvis Ansættelse til 200 Kr Sagsøgte intet har haft at indvende.

Sagsøgte vil saaledes være at dømme til Betaling af 200 Kr., hvoraf han vil have at svare Rente som paastaet.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre Sagsøgte med 300 Kr.

T i r s d a g d e n 9 J u n i .

Nr 315/1924. **Andelsselskabet Nordvestsjælland's Højspændings-Elektricitetsværk (V Kondrup)**

m o d

Konsulent V Larsen (Bülow),

betræffende et af Indstævnte fremsat Krav paa Gage og Pension.

Østre Landsrets Dom af 28 Oktober 1924: De Sagsøgte, Aktieselskabet *) Nordvestsjælland's Højspændings-Elektricitetsværk, Svinninge, bør til Sagsøgeren Konsulent V Larsen, Stenlille, betale 2018 Kr 32 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 10 Juni 1924, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 500 Kr. Saa bør Sagsøgeren og være berettiget til hos de Sagsøgte at oppebære en Pension, stor 2338 Kr aarlig, fra den 1 August 1924 at regne. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret paastaar Appellanterne sig frifundet mod Betaling af 3263 Kroner 68 Øre med Renter. De har frafaldet Indsigelsen om at Pensionsspørgsmaalet er unddraget Domstolens Afgørelse. Indstævnte paastaar principalt Dommen stadfæstet.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den herefter foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret vil Appellanterne have at betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Andelsselskabet Nordvestsjælland's Højspændings-Elektricitetsværk til Indstævnte, Konsulent V Larsen, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

*) Skal være Andelsselskabet.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 1 Juli 1919 tiltraadte Sagsøgeren, V Larsen, nu af Stenlille, der i Tiden fra 1913 til August 1917 havde været ansat som Installationsmester hos de Sagsøgte, Aktieselskabet *) Nordvestsjællands Højspændings-Elektricitetsværk, Svinninge, og som derefter havde drevet en Installationsforretning i Kalundborg, Stillingen som Konsulent hos de Sagsøgte. Ved Skrivelse af 16 April 1924 meddelte Driftsledelsen for det sagsøgte Selskab Sagsøgeren, at han var afskediget af Selskabets Tjeneste fra samme Dato at regne, som det hedder »paa Grund af, at det Tilidsforhold, som maa være tilstede mellem Værket og dets Funktionærer, er bristet«. Det tilføjedes, at Selskabet, skønt det maatte anse sig berettiget til at afskedige Sagsøgeren uden Varsel med Løn til Afskedigelsesdagen, havde besluttet af Kulancehensyn at yde ham Løn for 3 Maaneder, regnet fra 1 April d A. Efter at Overretssagfører Aafeldt paa Sagsøgerens Vegne havde forespurgt de Sagsøgte om Grunden til Afskedigelsen, tilstillede Sagførerne Christiansen & Poulsen, Holbæk, den 3 Maj d A Overretssagfører Aafeldt en Skrivelse, hvori det bl a hedder:

»— — — skal vi — — — meddele Dem, at de væsenligste Grunde til Hr Larsens Afskedigelse er hans Forhold overfor Værket ved Købet af et Automobil hos Cykelhandler Frederiksen, Stenlille, ved hvilket Hr Larsen paa en efter Værkets Formening uretmæssig eller i hvert Fald i højeste Grad ukorrekt Maade har faaet Værket til at betale 100 Kr af Købesummen, og hans senere Optræden overfor samme Cykelhandler, med hvem han senere blev Uvenner, ved uden noget-somhelst Varsel eller Henvendelse at afbryde en Ledning til hans Værksted, skønt Funktionærerne har udtrykkelig Ordre til hverken at tilslutte eller afbryde nogen Ledning uden speciel Tilladelse fra Værket«.

Under nærværende ved Retten for Holbæk Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren anbragt, at de Sagsøgte har været berettigede til at afskedige ham uden Varsel, at han har Krav paa 3 Maaneders Opsigelsesvarsel til den 1ste i en Maaned, at Elektricitetsværkets Direktør J Andersen ved hans Ansættelse i 1919 tilsagde ham Anciennitet med Hensyn til Beregningen af Pension, som om han havde været ansat uafbrudt siden 1913, og at han ifølge de for Værket gældende Pensionsregler er berettiget til at erholde $\frac{5}{10}$ af den af ham siden 1 Juli 1919 oppebaarne gennemsnitlige Aarsgage, der, efter hvad der er ubestridt, har udgjort 5845 Kr. I Henhold hertil har Sagsøgeren principalt paastaet de Sagsøgte dømt til at betale ham 2018 Kr 32 Øre — nemlig 4 Maaneders Gage til 1 August d A à 575 Kr med Fradrag af 70 Kr 42 Øre maanedlig som Husleje og Pensionstilskud eller pr Maaned 504 Kr 58 Øre — med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 10 Juni d A, samt til at anerkende Sagsøgerens Ret til en aarlig Pension, stor 2922 Kr 50 Øre. Han har derhos for det Tilfælde, at det ikke skulde blive anerkendt, at der tilkommer ham Pension hos de Sagsøgte, subsidært paastaet sig tilkendt hos disse 3479 Kr 57 Øre — nemlig det fornævnte Beløb 2018 Kr 32 Øre og det Beløb

*) Skal være Andelsselskabet.

1461 Kr 25 Øre, hvortil han har opgjort sit Indskud til Pensionsfonden — med Renter som ovenfor anført.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet mod Betaling af 3213 Kr 68 Øre. De gør gældende, at de som Følge af Sagsøgerens Optræden har været berettigede til at afskedige ham uden Varsel og uden at der tilkommer ham Pension. Deres Paastand fremkommer derved, at de har erklæret sig villige til at betale Sagsøgeren foruden den ham tilkommende Gage for Tiden fra 1 April til 16 April d A 280 Kr 44 Øre og hans Indskud i Pensionskassen, som de under Hensyn til, at de ikke anerkender hans Ret til Gage for 3 Maaneder, har opgjort til et mindre Beløb end det af ham anførte, nemlig til 1383 Kr 25 Øre, endvidere det Beløb 1599 Kr 99 Øre, som de af Kulancehensyn havde tilbudt at udrede til Sagsøgeren som Gage for 3 Maaneder. De nævnte Beløb udgør sammenlagt 3263 Kr 68 Øre, og der foreligger saaledes fra de Sagsøgtes Side en Fejlregning af 50 Kr.

De Sagsøgte hævder endelig, at saafremt det maatte blive statureret, at der tilkommer Sagsøgeren Ret til Pension, har han ifølge Pensionsreglernes § 3 kun Ret til at oppebære $\frac{4}{10}$ af 5845 Kr eller 2338 Kr aarlig, idet de har benægtet, at der er tilsagt Sagsøgeren Anciennitet med Hensyn til Beregning af Pension fra hans første Ansættelse i Selskabet.

I de for Værket gældende Pensionsregler indeholdes bl a følgende Bestemmelser:

§ 1. Værkets fast ansatte Personale — — — pensioneres naar de afskediges paa Grund af Alder, Svagelighed eller anden dem utilregnelig Aarsag efter Direktionens Afgørelse og i Henhold til følgende Regler:

§ 2. Retten til Pension indtræder med Udløbet af det 5 Aar fra vedkommendes Ansættelse i Værkets Tjeneste — — —

§ 3. Pensionen beregnes efter vedkommendes Tjenestetid som pensionsberettiget og efter Gennemsnitsbeløbet af de Indtægter, som han har haft i de sidste 5 Aar før Afskedigelsen.

5—10 Aars Tjeneste giver $\frac{4}{10}$ af Gennemsnitsbeløbet i Pens.

10—20 » » » $\frac{5}{10}$ » » » »

— — — — —

§ 12. Til Bestridelse af Værkets Forpligtelser efter denne Vedtægt oprettes en Pensionsfond, hvortil særlig vil være at indbetale 15 pCt af Værkets Lønning til det fastansatte Personale, saaledes at de 10 pCt udredes af Værket og de 5 pCt af vedkommende Funktionær — — — —

§ 14. Saafremt en Funktionær forlader sin Stilling i Selskabets Tjeneste, udbetales der ham det Beløb, han har indbetalt til Pensionsfonden, dog uden Renter.«

Med Hensyn til det af de Sagsøgte Paaberaabte, af Sagsøgeren ved Købet af et Automobil udviste Forhold er der oplyst Følgende:

Elektricitetsværket stiller i Almindelighed en to Personers Ford Automobil til de overordnede Funktionærers Disposition, og dette bevirkede, at Sagsøgeren i Foraaret 1923 henvendte sig til Værkets Direktør, J Andersen, og anmodede om, at Værket vilde bekoste hans

Uddannelse som Chauffør. Han fik Tilsagn herom og henvendte sig derefter til Cykelhandler Frederiksen, Stenlille, der meddelte ham, at Prisen for Undervisningen var 100 Kr. Sagsøgeren paabegyndte nu sin Uddannelse, og medens denne stod paa, indlod han sig i Forhandling med Frederiksen om Køb af et Automobil for egen Regning, idet han ønskede at faa en 4 Personers Vogn. Handlen gik i Orden, idet Prisen blev aftalt til 3100 Kr, hvoraf Frederiksen dog kun fik udbetalt 3000 Kr, medens han efter Aftale med Sagsøgeren gav denne Kvittering for 3100 Kr. Frederiksen lod Kvitteringen lyde paa dette Beløb, for at Sagsøgeren kunde være sikker paa ikke at blive afkrævet mere. Da de havde handlet, sagde Sagsøgeren: »Nu faar De ikke noget for at have lært mig at køre«, og tilføjede: »Værket skal alligevel betale de 100 Kr«. Frederiksen opførte senere de 100 Kr paa en Regning stilet til Sagsøgeren sammen med et andet mindre Beløb, der skulde betales af Værket, men efter Sagsøgerens Ønske delte han denne Regning i 2, saa de 100 Kr for Køreundervisningen kom paa en særlig Regning. De 100 Kr blev foreløbig ikke betalt, men derimod Resten af Regningen. Senere, nemlig den 1 December 1923, tilstillede Frederiksen de Sagsøgte en Regning paa ialt 242 Kr 05 Øre, hvorpaa var opført for Sagsøgerens Undervisning i Automobilkørsel 100 Kr, medens Restbeløbet vedrørte Udgifter ved Reparation af en Motorcykel. Den 15 Februar d A henvendte Driftsbestyrer Jensen sig til Frederiksen og udtalte, at man havde fundet det noget mærkeligt, at der var opført 100 Kr for Køreundervisning, naar Sagsøgeren selv havde købt Automobil, hvorefter Frederiksen forklarede, hvorledes Sagen forholdt sig. Samme Dag indfandt Driftsbestyreren sig hos Sagsøgeren, der nu forklarede, hvorledes alt var gaaet for sig, hvorefter Driftsbestyreren udtalte, at han kom direkte fra Cykelhandleren, som havde givet ganske den samme Forklaring. Sagsøgeren bad nu Driftsbestyreren tale med Direktøren om Sagen, og den 22 s M betalte Værket Regningen.

Cykelhandler Frederiksen har som Vidne forklaret, at han, da han gav Sagsøgeren Kvittering for de 3100 Kr og alligevel skrev Regning paa 100 Kr for Køreundervisning, var klar over, at han var inde paa noget, der ikke var rigtig korrekt, og at han gjorde det mest af Hensyn til Sagsøgeren, som ønskede det.

Medens Sagsøgeren gør gældende, at han, da Køreundervisningen var lovet ham af Værket, og da den gives gratis ved Køb af en Vogn, mente sig berettiget til at lade Værket betale de 100 Kr, hævder de Sagsøgte, at Sagsøgeren overfor dem har gjort sig skyldig i et Tilidsbrud, idet det Løfte, de havde givet Sagsøgeren, kun gik ud paa at dække de Udgifter, han maatte faa ved at lære at køre Automobil, og Sagsøgeren i Virkeligheden ikke har haft nogen Udgift hertil. De Sagsøgte betragter dette Forhold som saa kompromitterende for Sagsøgeren, at de herefter har været berettigede til at afskedige ham uden Varsel.

Med Hensyn til det andet i den ovennævnte Skrivelse af 3 Maj d A nævnte Forhold er det oplyst, at Sagsøgeren i Begyndelsen af 1924, efter at det var blevet ham meddelt, at der i Cykelhandler Fre-

deriksens Reparationsværksted var anbragt en Lampe, der ikke var regulativmæssig tilsluttet, afbrød Ledningen uden Varsel til Frederiksen. Da de Sagsøgte et Par Dage senere bebrejdede Sagsøgeren, at han havde afbrudt Ledningen uden Varsel, etablerede han som Følge af Tilkendegivelsen paany Tilslutning til Lampen.

Hvad det sidste Forhold angaar findes det ikke at kunne komme i Betragtning som Grund til at afskedige Sagsøgeren som sket, da den af Sagsøgeren begaaede Fejl alene har bestaaet i, at han afbrød Ledningen uden Varsel, og da der, hvad der ialt Fald maatte kræves for at tillægge Forholdet den anførte Betydning, Intet er oplyst om, at Sagsøgeren tidligere havde udvist et lignende Forhold overfor nogen af dem, der modtog Elektricitetsforsyning fra Værket, og i den Anledning var bleven advaret af de Sagsøgte.

Med Hensyn til det af Sagsøgeren ved Købet af Automobilet udviste Forhold maa det vel statueres, at Sagsøgeren er optraadt ukorrekt overfor de Sagsøgte ved overfor disse at give det Udseende af, at der med hans Undervisning i Automobilkørsel havde været forbundet en Udgift af 100 Kr, hvilket ikke havde været Tilfældet, men Forholdet findes dog ikke at være af en saadan Betydning, at det har kunnet berettigede de Sagsøgte til at afskedige Sagsøgeren uden Varsel.

Idet de Sagsøgte herefter maa anses at have været uberettigede til at afskedige Sagsøgeren uden Varsel, vil de, da det er ubestridt, at Sagsøgeren efter sin Stilling havde Krav paa 3 Maaneders Opsigelsesvarsel til den 1ste i en Maaned, være at dømme til at betale Sagsøgeren Gage for Tiden fra 1 April til 1 August d A med det af Sagsøgeren paastaaede Beløb 2018 Kr 32 Øre, mod hvis Udregning ingen Indsigelse er fremsat, hvorhos de vil have at svare Renter heraf som paastaaet.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt Sagsøgeren har Krav paa at erholde Pension af de Sagsøgte, har disse under Henviisning til Ordene i Pensionsreglernes § 1 »efter Direktionens Afgørelse«, særlig gjort gældende, at dette Spørgsmaal er unddraget Domstolenes Afgørelse og alene er undergivet Direktionens Afgørelse. Der findes imidlertid at maatte gives Sagsøgeren Medhold i, at han ikke ved den citerede Bestemmelse kan være afskaaret fra at søge Spørgsmaalet om sin Adgang til at erholde Pension af de Sagsøgte afgjort ved Domstolene.

Da Sagsøgeren den 1 August 1924, inden hvilket Tidspunkt han ikke retsgyldig kunde opsiges, uafbrudt havde været ansat hos de Sagsøgte i mere end 5 Aar, maa der herefter i Henhold til Pensionsreglerne tilkomme ham Ret til Pension hos de Sagsøgte.

Sagsøgeren har, som nævnt, støttet sit Krav paa at kendes berettiget til at erholde $\frac{5}{10}$ af sin Aarsgage som Pension paa, at der ved hans Ansættelse blev givet ham det ovenanførte Tilsagn af Direktør Andersen. Denne har som Vidne forklaret, at han mener at kunne benægte at have givet Sagsøgeren et bestemt Løfte om Pension regnet fra nogen Tid før hans nye Ansættelse, og han har heller ikke uden Bestyrelsens Samtykke kunnet give et saadant Løfte.

Herefter kan Sagsøgeren kun anses berettiget til som Pension hos

Foranledning af Hofmarskallatet, og Klagen er tiltraadt af Industri-
raadet.

Fremstillingen i Anklageskriftet gaar ud paa, at A/S Herman N Petersen & Søn ved Skiltning, paa Etiketter og andre Forretningsdokumenter betegner sig som Kgl Hof Pianofabrik paa en Maade, der tilsigter og normalt vil være egnet til at bibringe Publikum den Opfattelse, at Firmaet, der siden 1910 er Leverandør til det spanske Hof, af det danske Hof skulde have faaet tildelt Prædiketet Kgl. Hof-Leverandør, hvad der imidlertid ikke er Tilfældet.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i noget ulovligt. Han henviser til, at han den 20 Juni 1910 gennem Udenrigsministeriet fra den her-værende spanske Gesandt fik tildelt Prædiketet Kgl Hof-Pianofabrik, samt til, at han ved Sø- og Handelsrettens Dom af 7 April 1914 er frifundet for Tiltale for et ganske tilsvarende Forhold. Rettens Be-grundelse var den Gang, at selvom det kunde antages, at Angivelsen af at have Prædiket som Hof-Leverandør maatte kunne sidestilles med det i den dagældende Lov af 8 Juni 1912 § 1 Nr 3 ommeldte Forhold, at angive at de udbudte Varer har faaet anbefaling fra Myn-digheder, fandtes den paaklagede Annonce, der ikke indeholdt nogen Urigtighed, og som heller ikke med Sikkerhed kunde antages at ville blive forstaaet paa den af Anmelderne fremhævede Maade, ikke at kunne rammes af den nævnte Lovbestemmelse. Tiltalte mener, at nærværende Sag, i hvilken der ikke foreligger noget nyt Moment, bør afvises.

Anklagemyndigheden henviser heroverfor til, at den nugældende Lov om uretmæssig Varebetegnelse i Modsætning til Lov 8 Juni 1912 er affattet saaledes, at enhver urigtig Angivelse til Paavirkning af Efterspørgslen er ulovlig, idet Meddelelsen om tildelt anbefaling fra offentlige Myndigheder i Loven kun nævnes som Eksempel paa saa-danne Angivelser.

Grosserer-Societetets Komité har i en til Brug under Sagen af-given Erklæring udtalt, at Benævnelsen Kgl Hof-Leverandør uden nærmere Tilføjelse ifølge Komiteens Mening efter naturlig merkantil Sprogbrug og Menigmands Opfattelse maa forstaaes som Leverandør til det danske Hof.

Den af Tiltalte benyttede Udtryksmaade er vildledende, og det findes ikke at kunne betvivles, at den er benyttet for at paavirke Ef-terspørgslen af Tiltaltes Varer. Afgørelsen beror imidlertid paa, om der foreligger nogen urigtig Angivelse; den nugældende Lov indehol-der med Hensyn til dette Spørgsmaal ikke forskellige Regler fra Lo-ven af 8 Juni 1912, og da Tiltalte ved den ovenomtalte Dom af 7 April 1914 er frifundet for noget lovstridigt Forhold, findes han ogsaa un-der nærværende Sag, for hvis Afvisning der ikke findes Grundlag, at burde frifindes.

Sagens Omkostninger udredes af det Offenlige.

Torsdag den 11 Juni.

Nr 174/1924.

Rigsadvokaten
mod
Niels Peter Carlsen (Stein).
(Brandstiftelse).

Dom afsagt af Retten for Slagelse Købstad m v den 2 April 1924: Niels Peter Carlsen bør for Tiltale af det Offenlige i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger, herunder Vederlag til Forsvareren, Sagfører P Chr Petersen 250 Kr, udredes af det Offenlige. Der tillægges Sagfører Carl Hansen for hans Virksomhed som Anklager et Vederlag af 150 Kr.

Østre Landsrets Dom af 23 Maj 1924: Mod Tiltalte Niels Peter Carlsen bør der af Øvrigheden træffes passende Sikkerhedsforanstaltninger. Sagens Omkostninger i begge Instanser, derunder det Tiltaltes beskikkede Forsvarer for Underretten, Sagfører P Chr Petersen tillagte Salær 250 Kr, og i Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for Tiltalte for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Siesby, 100 Kr, udredes af det Offenlige. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af Tiltalte.

Efter Afsigelsen af Landsretsdommen har Tiltalte været indlagt til Observation paa Sindssygehospitalet ved Vordingborg, og efter endt Observation har Hospitalets Overlæge afgivet en Erklæring, der konkluderer derhen, at Tiltalte hverken er sindssyg eller aandssvag. Sagen har derpaa været forelagt Retslægeraadet. Dette, der allerede i to Erklæringer af 12 November og 17 December 1923 har udtalt, at Tiltalte lider af Forrykthed og er farlig for den offentlige Sikkerhed, har nu i en den 6 Februar 1925 dateret Erklæring udtalt Følgende:

»Det fremgaar vel af den af Overlægen ved Sindssygehospitalet ved Vordingborg afgivne Erklæring, at han ikke under Tiltalte Carlsens Ophold i Sindssygehospitalet har fundet Tegn paa Sindssygdom hos ham. Det forekommer dog Raadet utvivlsomt, at Tiltalte saavel gennem sin Selvbiografi som efter det senere Fremkomne røber saadanne vrang Forestillinger i Retning af Forurettelse, Forfølgelse f Eks af Politiet og Paavirkning gennem Hypnose, Forgiftning med Morfin, Kokain osv, at Raadet er tilbøjeligt til at mene, at han — ligesom mange andre af Forrykthed lidende — har forstaaet under Opholdet i Sindssygehospitalet at skjule sine forrykte Forestillinger (dissimu-

lere). Skulde det vise sig, at han virkelig har begaaet de Forbrydelser, for hvilke han er sigtet, samt skrevet de omhandlede anonyme Breve, vil dette yderligere bekræfte Raadets Opfatelse af hans mentale Tilstand.«

Som udtalt i Landsretsdommen, maa det anses for bevist, at Tiltalte har begaaet den ham paasigtede Brandstiftelse. Da det endvidere efter Alt, hvad der foreligger, og under særligt Hensyn til de af Retslægeraadet afgivne Erklæringer maa antages, at Tiltalte er sindssyg og farlig for den offentlige Sikkerhed, vil Landsretsdommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Niels Peter Carlsen til Højesteretssagfører Stein 300 Kroner.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 21 November 1923 er Niels Peter Carlsen, der er født i Sørbymagle Sogn den 2 Januar 1859 og ikke tidligere tiltalt eller straffet, sat under Tiltale med Paastand om, at det i Medfør af Straffelovens § 38 II ved Dom bestemmes, at der mod Tiltalte skal træffes Sikkerhedsforanstaltninger i Anledning af, at han, der ifølge Retslægeraadets Skrivelse af 12 November 1923 er sindssyg, lidende af Forrykthed og farlig for den offentlige Sikkerhed, har gjort sig skyldig i Brandstiftelse (Straffelovens § 282) og Beskadigelse af Stærkstrømsafbryder (Straffelovens § 294) ved

I.

Tirsdag den 17 Oktober 1922 ca 8¹/₂ Aften forsætlig at have sat Ild paa 3 Gaardejer Ole Larsen tilhørende Stakke, der stod paa en Mark ved Brandlidtes Ejendom i Esholte, Kirkerup Sogn, hvorved alle 3 Stakke fuldstændig nedbrændte.

II.

Torsdag den 15 Februar 1923 Kl ca 8¹/₄ Aften at have opbrudt Laasen for Haandtaget paa Stærkstrømsafbryderen, der er anbragt paa en Mark Øst for Falkensten, og derved afbrudt den elektriske Strøm paa Højspændingslinien med den Virkning, at det elektriske Lys slukkedes overalt i Rosted, Sørbymagle og Sludstrup.

Tiltalte har nægtet at have begaaet de ham paasigtede Forhold.

Det fremgaar af de under Sagen foreliggende Oplysninger, at der ikke under de efter de ommeldte Forbrydelsers Udøvelse foretagne Politundersøgelser har været rettet nogen Mistanke mod Tiltalte, men at saadan Mistanke først er opstaaet under en i Københavns Amts nordre Birk i August—September 1923 verserende Undersøgelse, under hvilken Tiltalte var sigtet for at have forøvet nogle Jernbaneattentater, hvilken Sigtelse støttedes paa en til Politistationen i Nordre Birk

den 14 August f A ankommet, fra Fredericia afsendt anonym Skrivelse, der antoges at hidrøre fra Tiltalte. Efter at Sigtelsen for Forøvelse af Jernbaneattentaterne var bortfaldet, blev der indledet retslig Forundersøgelse mod Tiltalte som sigtet for de i Anklageskriftet ommeldte Forhold, navnlig under Hensyn til, at der ved Brandstedet i Esholte paa en Telegrafpæl Morgenen efter Branden var fundet ophængt en Plakat, der maatte antages at hidrøre fra Gerningsmanden, og hvis Indhold og Skrift var af ganske lignende Art som det ommeldte Brevs, ligesom der paa den Staaltraadswire, som fører fra Afbryderen i Toppen af den ommeldte Mast øst for Falkensten og ned til Manøvrehandtaget var anbragt en Mærkeseddel med lignende Skrift og Indhold.

Under Sagen er foruden de ommeldte Skriftstykker fremlagt en Del anonyme Breve dels til Politimesteren og dels til private Personer samt endvidere en Del ved en Husundersøgelse i Tiltaltes Hjem i dennes Chatol forefundne beskrevne Papstykker, Breve og Konvolutter.

Alle de saaledes foreliggende Skriftstykker giver efter Indholdet umiddelbart Indtryk af at hidrøre fra samme Person, idet det er forvirrede Udgydelser og Trusler af ganske ensartet Natur, der gaar igen i dem alle og er rettet mod Politi, Skattemyndigheder, Rigsdagsmænd, Presse-mænd og Private, af hvem Brevskriveren føler sig forfulgt eller berørt gennem Konkurrence i Næring, og naar henses til, at disse Skriftstykker saavel med Hensyn til Skriftens Udseende, som med Hensyn til en Række ortografiske Ejendommeligheder stemmer i høj Grad overens med af Tiltalte afgivne Skriftprøver og med af ham i Arresten skrevne Breve og Levnedbeskrivelse, at en Del af disse Skriftstykker er fundne i Tiltaltes Chatol, der sædvanlig var aflaaet, og til hvilket han alene havde Nøglen, uden at Tiltalte har kunnet give nogen fyldestgørende Forklaring paa, hvorledes de skulde kunne være anbragt der af Andre, at Tiltalte er fundet i Besiddelse af et Haandtrykkeri, hvis Typer nøje svarer til de til Konvolutterne benyttede Typer, og at Tiltalte har været i Fredericia den Dag, da Brevet til Politimesteren i Nordre Birk er afsendt derfra, findes der at foreligge en meget stor Sandsynlighed for, at det er Tiltalte, der har skrevet de ommeldte Breve og Plakater, hvorved dog bemærkes, at den fra Branden i Esholte hidrørende Plakat er bortkommet forinden Sagens Paabegyndelse, saa at der alene foreligger en paa et tidligere Tidspunkt taget Afskrift samt nogle Vidneforklaringer om Plakatens Udseende, samt at den ved Højspændingsmasten forefundne Mærkeseddel ikke er saa stærkt særpræget som de øvrige Skriftstykker.

Forsaavidt angaar Branden i Esholte har Tiltaltes Hustru forklaret, at Tiltalte den paagældende Aften opholdt sig i sit Hjem fra Kl 6 à 6¹/₂, medens Vidnet Johannes Christiansen har forklaret, at han den paagældende Aften, da han cyklede fra Sørbymagle Overdrev over Kirkerup til Esholte for at være til Stede paa Brandstedet, udenfor Kirkerup ved 9—9¹/₂-Tiden mødte Tiltalte cyklende i Retning fra Kirkerup mod Rosted, hvilket var Vidnet paafaldende, fordi han saaledes cyklede i Retning fra Brandstedet. Vidnet har dog til sin For-

klaring føjet en Bemærkning om, at det vel stadig er hans personlige Overbevisning, at det var Tiltalte, han mødte, men at der dog kunde være Mulighed for en Fejltagelse. Vidnet var cyklende sammen med sin Broder, Alfred Christiansen og en Boelsmand Sofus Nielsen, og medens Sidstnævnte har forklaret, at han har en daarlig Hukommelse, og intet bestemt erindrer, har Alfred Christensen forklaret, at han erindrer, at de paa det af Broderen ommeldte Sted mødte en Cyklist, der cyklede i Retning fra Kirkerup, og det forekommer Vidnet, at hans Broder i Forbifarten sagde »Godaften Peter Carlsen«, men Vidnet, der i en halv Snes Aar har kendt Tiltalte, lagde ikke selv nøjere Mærke til Cyklisten.

Selv om der nu efter de iøvrigt afgivne Forklaringer er en ikke ringe Formodning for, at det er Brandstifteren, der har ophængt den ommeldte paa Telegrafpælen anbragte og senere bortkomne Plakat, skønnes der dog ikke i samtlige foreliggende Oplysninger at være tilstrækkeligt Grundlag for at statuere, at det er Tiltalte, der har paasat den ommeldte Brand, hvorved ogsaa findes Anledning til at bemærke, at det under den fortsatte Undersøgelse i Københavns Amts nordre Birk blev godtgjort, at Tiltalte ingen Forbindelse havde med Udøvelsen af de ommeldte Jærnbaneattentater, skønt der efter det Anførte er al mulig Grund til at antage, at det er ham, der har skrevet det til Stationen indgaaede Brev, i hvilket Brevskriveren truer med Jærnbaneattentater.

Til Støtte for den mod Tiltalte rejste Sigtelse for ved den ommeldte Lejlighed at have afbrudt den elektriske Strøm paa Højspændingslinien ved Falkenstein er alene anført Tiltaltes Forhold med de ommeldte Skriftstykker, den paa Staaltraadswiren forefundne Mærkeseddel og derhos den Omstændighed, at Tiltalte i 1920, da han ønskede Tilslutning til Elektricitetsnettet, fik Afslag paa en Anmodning om selv at maatte foretage Installationen, men der skønnes ikke alene paa disse Omstændigheder, og hvad der iøvrigt er oplyst om Tiltalte, at være tilstrækkeligt Grundlag for at anse det for godtgjort, at det er Tiltalte, der har foretaget den ommeldte Afbrydelse af Strømmen.

Idet der som Følge af det Anførte under Hensyn til Anklageskriftets Indhold ikke er Anledning til at komme ind paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Tiltalte maa anses for sindssyg og farlig for den offentlige Sikkerhed, vil han være at frifinde og Sagens Omkostninger, herunder Vederlag til Forsvareren, 250 Kr, at paalægge det Offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede, af Retten for Slagelse Købstad m v den 2 April 1924 afsagte Dom er paaanket her til Retten af Anklagemyndigheden med Paastand om Domfældelse af Tiltalte Niels Peter Carlsen i Overensstemmelse med den for Underretten nedlagte Paastand.

Da de under Sagen oplyste Omstændigheder, derunder navnlig,

at forskellige Vidner efter deres Forklaring har set Tiltalte, kort efter at Branden den 17 Oktober 1922 var opstaaet, cykle bort fra Brandstedet, og at det efter det Foreliggende maa antages, at den efter Branden fundne Plakat hidrører fra Tiltalte, skønnes det uden Betænkelighed at statuere, at det er Tiltalte, der har paasat Ilden, hvorimod det ikke kan betragtes som tilstrækkeligt godtgjort, at det er Tiltalte, der den 15 Februar 1923 har afbrudt den elektriske Strøm paa Højspændingsledningen.

Da Tiltaltes Tilstand i mental Henseende i Forbindelse med hans heromhandlede Gerning og med, hvad der iøvrigt om hans Forhold er oplyst, har vist sig at medføre alvorlig Fare for den offentlige Sikkerhed, findes det i Overensstemmelse med den fra Anklagemyndighedens Side alene nedlagte Paastand at burde bestemmes, at der i Medfør af Straffelovens § 38 II bør træffes passende Sikkerhedsforanstaltninger mod ham af Øvrigheden.

Torsdag den 11 Juni.

Nr 215/1924. **Aktieselskabet Em Z Svitzers Bjergnings- Entreprise** (Steglich-Petersen)

mod

»**Rederei-Aktiengesellschaft von 1896**« af Hamburg (I Kondrup),

betræffende Fastsættelsen af en Bjergeløn.

Sø- og Handelsrettens Dom af 25 Juni 1924: Sagsøgte, Kaptajn Schoof som Fører for Damperen »Ostara« af Hamborg, bør til Sagsøgerne, A/S Em Z Svitzers Bjergnings Entreprise, betale 36 000 Kr med Renter 5 pCt pro anno fra den 25 Marts 1924, til Betaling sker. Sagens Omkostninger hæves som indbefattede i det nævnte Beløb. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Det bemærkes, at Skibet »Ostara« tilhører »Rederei-Aktien-Gesellschaft von 1896«, Hamburg, der optræder som Indstævnt for Højesteret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Em Z Svitzers Bjergnings-Entreprise til Indstævnte, »Rederei-Aktien-Gesellschaft von 1896«, Hamburg, med 500 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Paa en Rejse fra Rotterdam til København med en Koksladning paa ca 1262 Tons grundstødte Damperen »Ostara« af Hamburg syd for Nordre Røse den 6 Februar 1924. Samme Dag afsluttedes Bjergningskontrakt med A/S Em Z Svitzers Bjergningsentreprise, hvem det overdroges at bjerge Skib og Ladning og bringe det til København.

Bjergelønnen skulde eventuelt fastsættes af Sø- og Handelsretten. Sagsøgernes Dampere »Hertha« ankom samme Dags Eftermiddag Kl 3 til Strandingsstedet og foretog Undersøgelser, hvorved det viste sig, at »Ostara«, der ved Afgangen fra Havn havde et Dybgaende af 14,6 fod og 15,6 agter, stod haardt i Grunden, der bestod af Ler med enkelte Sten, idet det ved Oplodninger viste sig, at Dybden paa Bagbordsside var mellem 12—14 Fod og paa Styrbordsside mellem 13—15 Fod. Skibet var gaaet paa Grund ved usædvanlig Højvande, ca 3 Fod over daglig Vande, og Vandstanden var senere begyndt at falde.

Ved Pejling af Tanke og Rum viste der sig ret betydelige Lækager, idet der i Forpeak var 10' Vand og Tankene var mer eller mindre fulde. I Forrummet var der 7—8' Vand. Da der i Skoddet mellem Forrum og Fyrpladsen var en større Lækage ved den vandtætte Dør, saa Skibets egne Pumper, trods en midlertidig Tætning, vanskeligt kunde holde Fyrpladsen og Maskinrummet læns, blev der fra »Hertha« ført en 6" Motorpumpe ombord og rigget til.

Vandet var stadig faldende, og der blev derfor rekvireret Lægter. Kl 9,50 ankom Lægter »Sif«, og man paabegyndte straks Losning fra Nr 2 Luge af et Hold Bjergere fra Land. I Løbet af Aftenen var det vandtætte Skod blevet saa meget tætnet, at »Ostara«s egen Pumpe kunde holde Fyrpladsen og Maskinrummet læns. Hen paa Natten kom Lægter »Frigga« paa Siden af »Ostara«, og der lossedes i den fra Nr 3 og

Færdig fra Trykkeriet den 1 Juli 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 18.

Torsdag den 11 Juni.

4 Luge. Der lossedes derefter Dag og Nat med 30 Bjergere fra Land til de 2 Lægtere indtil den 8 s M, da »Hertha« forsøgte at slæbe »Ostara«, der brugte sin Maskine skiftevis Frem og Bak, af Grunden, men uden Resultat. Der fortsattes i det følgende Døgn med Losning til de 2 Lægtere, og »Hertha« forsøgte et Par Gange at slæbe, men hver Gang uden Resultat. I Løbet af den 9. ankom Lægter »Boreas« og paabegyndte Lægtring fra Nr 3 Luge. Den 10 Kl 3 Formiddag forsøgte begge Bjergningsdampere at slæbe »Ostara« af Grunden, men stadig uden Resultat. Afslæbning forsøgtes nu hver Time i ca 15 Minutter. I Løbet af Natten var der kommet en Del Drivis, og Vinden var S Ø t Ø stiv Kuling. Den 11 maatte »Hertha« gaa til København for Kulfyldning. Da den om Eftermiddagen ved 3 Tiden med Lægter »Sif«, der havde været inde med den indtagne Koks, paa Slæb vilde afgaa til Strandingsstedet, stødte den i Snetykning paa Grund i Sydhavnen og maatte have Bugserhjælp for at komme flot. Kl 11¹/₂ fortsattes med Lægteren ud gennem Isen. »Hertha« fik imidlertid store Isvanskeligheder og naaede ikke ud til Strandingsstedet før »Ostara« var kommet flot.

Efter at »Hertha« var afgaaet fra Strandingsstedet, fortsattes Lægtringen, og »Kattegat« forsøgte af og til at slæbe. Vinden var frisk, det var haard sønden Vande og stærk Frost med tiltagende Drivis.

Den 11 var der lossat ca 800 Tons fra Agterlasten, og »Kattegat«s Fører vilde lade losse fra Forlasten, men Kaptajnen paa »Ostara« modsatte sig dette, da Koksene fra Forlasten ikke maatte blandes med Agterladningen, saa Losningen stoppedes.

Fra den 11 til den 13 var Isdriften i stærk Tiltagende, saaledes at Afslæbningsforsøgene, der foretoges næsten hele Tiden, blev i højeste Grad vanskeliggjort. Den 12 begyndte Mandskabet fra »Ostara« at kaste Last overbord fra Forskibet, og da »Kattegat« paany slæbte, lykkedes det at dreje »Ostara« ca 2 Streger ud og lidt agterover. Der kastedes stadig overbord af Ladning, og for hver Gang der slæbtes, blev »Ostara« drejet mere og mere udefter indtil den 13 Kl ca 7 Formiddag, paa hvilket Tidspunkt der var kastet ca 50 Tons Koks overbord fra Forlasten, da Isen der var blevet meget svær og pressede stærkt paa »Ostara«s Bagbordside, satte Skibet af Grunden. Bugser-

baaden »Alert«, der havde været til Assistance under Bjergningen, slæbte langs Siden, da »Ostara« kom flot. »Ostara«, hvis Maskine havde været benyttet ved alle Forsøgene paa at faa Skibet flot, bakkede nu selv klar af Grundene og blev med Assistance af »Alert« og »Kattegat«, hvilken sidste dels brød Isen og dels slæbte, bragt ind til København.

De bjergede Værdier er opgivet til ca 385 000 Kr, medens Bjergernes Skibe og Lægtre er ansat til en Værdi af 835 000 Kr.

Under nærværende Sag har A/S Em Z Svitzers Bjergningsentreprise sagsøgt Kaptajn Schoof som Fører af Damperen »Ostara« af Hamborg, til Betaling af en af Retten fastsat Bjergeløn med Renter 5 pCt pro anno fra Stævningens Dato, den 25 Marts 1924, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger.

Under Hensyn bl a til, at Stedet, hvor Grundstødningen har fundet Sted, maa betragtes som farligt baade for Bjergerne og det Bjergede under de forhaandenværende Isforhold, findes Bjergelønnen, Sagens Omkostninger indbefattet, at kunne bestemmes til 36 000 Kr med Renter som paastaet.

Fredag den 12 Juni 1925.

Nr 49/1925.

Rigsadvokaten
mod
Dines Poulsen (Fich),

der tiltales for Overtrædelse af § 17 i Lov Nr 279 af 30 Juni 1922.

Dom afsagt den 28 August 1924 af Retten for Helsingør Købstad m v: Tiltalte, Planteskoleejer Dines Poulsen, bør for det Offenliges Tiltale under denne Sag fri at være.

Østre Landsrets Dom af 13 November 1924: Tiltalte Dines Poulsen bør til Asminderød-Grønholt Kommunes Kasse bøde 25 Kr og betale Sagens Omkostninger i begge Instanser. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det Hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte, dels af det Offenlige.

I Henhold til de i Landsretsdommen anførte Grunde vil denne Dom være at stadfæste.

For Højesteret har Tiltalte givet Møde ved en af ham selv valgt Forsvarer.

Thi kendes for Ret:
Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag tiltales Planteskoleejer Dines Poulsen til Straf efter Lov Nr 279 af 30 Juni 1922 § 17 for i Fredningstiden i Maanederne Januar og Februar d A i den ham tilhørende uindhegnede Planteskole i Kelleris at have ladet nedskyde 5 Stkr Raavildt.

Tiltalte har erkendt, at Nedskydningen af det ommeldte Vildt er foranstaltet af ham og sket paa hans Ansvar, men bestridt, at Jagtlovens Bestemmelser om Fredning er anvendelige i det foreliggende Tilfælde. Han har i saa Henseende gjort gældende, at det allerede af Teksten i den foran citerede Lovbestemmelse fremgaar, at den for Haver og Lystanlæg foreskrevne Indhegning ikke udkræves for Planteskoler.

Hvorvel der nu ikke kan gives Tiltalte Medhold heri, idet Jagtlovens § 17 efter sit Ordlydende lader Afgørelsen af Spørgsmaalet om, hvorvidt Fredningsbestemmelserne er anvendelige paa Vildt, der lader sig finde i ikke indhegnede Planteskoler, henstaa i det Uvisse, maa det erkendes, at Kravet om Indhegning af saadanne under Hensyn til deres ofte meget betydelige Udstrækning og de store Omkostninger Indhegningen som Følge deraf vilde medføre, i mange Tilfælde vilde umuliggøre det for Ejeren i Fredningstiden at værge sig mod Overlast fra Vildtets Side. At en Værgeret i saa Henseende er anerkendt ogsaa af Lovgivningsmagten for Ejere af uindhegnede Planteskoler fremgaar formentlig af Jagtlovens § 31, som kun udenfor indhegnede Planteskoler forbyder Indretning af Faldgruber eller Opstilling af Fælder eller Fangstredskaber af anden Art.

I Henhold til det saaledes Anførte vil Tiltalte være at frifinde for det Offenliges Tiltale.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede, af Retten for Helsingør Købstad m v den 28 August d A afsagte Dom, ved hvilken Tiltalte Dines Poulsen er frifundet for den mod ham rejste Tiltale for Overtrædelse af Jagtloven af 30 Juni 1922 § 17, er i Henhold til Justitsministeriets under 15 Oktober d A dertil meddelte Tilladelse paaanket her til Retten af Anklagemyndigheden under Paaberaabelse af den i Retsplejelovens § 944 Nr 1 nævnte Grund.

Den paagældende Bestemmelse i Jagtloven af 30 Juni 1922 § 17 maa, forsaavidt Planteskoler angaar, rettelig forstaaes saaledes, at der herved ikkun sigtes til indhegnede Planteskoler, hvilket paa afgørende

Maade bestyrkes ved de om den tilsvarende Bestemmelse i Jagtloven af 8 Maj 1894 § 17 paa Rigsdagen førte Forhandlinger.

Herefter vil Tiltalte for det af ham udviste i den indankede Dom nærmere beskrevne Forhold være at anse for Overtrædelse af Jagtlovens nævnte Bestemmelse efter Lovens § 37 med en Asminderød- Grønholts Kommunes Kasse tilfaldende Bøde af 25 Kr, hvorhos han, der for Landsretten selv har sørget for sit Forsvar, vil have at udrede Sagens Omkostninger i begge Instanser.

Nr 253/1924. Frøken **Camilla Madsen** (Fenger efter Ordre)
 mod
 Restauratør **P W Petersen** (Ahnfelt-Rønne),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantindens Berettigelse til at ophæve et Lejemaal.

Østre Landsrets Dom af 27 Juni 1924: Sagsøgte, Restauratør P W Petersen, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Modehandlerinde, Frk Camilla Madsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges Overretssagfører Repsdorph i Salær 175 Kr og i Godtgørelse for hafte Udlæg 57 Kr, hvilke Beløb udredes af det Offenlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 150 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden, Modehandlerinde, Frk Camilla Madsen, til Indstævnte, Restauratør P W Petersen, med 150 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Fenger 150 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Det Appellantinden Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 10 Maj 1923 udlejede Sagsøgte, Restauratør P W Petersen, fra den 1 s M at regne til Sagsøgerinden, Modehandlerinde, Frk Camilla Madsen, et Butiklokale med Bagværelse i den ham tilhørende Ejendom Oehlenschlägersgade Nr 3 »til Modeforretning«. Lejen var 3000 Kr aarlig. Lejerinden flyttede ind samme Dag, Kontrakten blev oprettet, og benyttede Bagværelset til Beboelse. Kort Tid efter Indflytningen mente Sagsøgerinden at have bemærket, at der i det Lejede var stærk Fugtighed, og i Begyndelsen af August Maaned indgav hun i Forening med Lejeren af Nabobutiken Klage til Sundhedskommissionen. Paa Grundlag af en i den Anledning optaget Rapport fra Københavns Politi og en Erklæring fra Direktøren for Københavns Vej- og Kloakanlæg gav Sundhedskommissionen den 1 December 1923 Sagsøgte følgende Tilhold: »Da de to Butiker i Ejendommen Oehlenschlägersgade Nr 3, der har været benyttet som henholdsvis Cigarhandel og Modeforretning, er saa fugtige, at Benyttelsen af dem som Butiker efter Sundhedskommissionens Skøn er skadelig for Sundheden, paabyder Kommissionen herved i Henhold til § 66 i Sundhedsvedtægt af 4 November 1918 den Mødende under Straffeansvar, hvis Tilholdet ikke efterkommes inden 8 Uger fra Dato:

- a, at dræne under Kældergulvene og omkring Ydermurene — — —
- b, at afrette Gulvet i samme Ejendoms Vaskekælder saaledes, at det faar tilstrækkelig Fald mod Gulvafløbet, og
- c, at forsyne Kældervinduerne i samme Ejendom med Riste eller erstatte en af Ruderne i hvert Vindue med tæt Traadnet saaledes, at en Udluftning af Kælderne kan foregaa.«

Allerede den 31 Oktober s A var Sagsøgerinden imidlertid fraflyttet det Lejede, som hun fandt ganske uanvendeligt til det Brug, hvortil det var lejet, efter at hun først havde forsøgt at sælge Forretningen.

Under nærværende Sag har Sagsøgerinden, hvem der er meddelt Bevilling til fri Proces, ved sin beskikkede Sagfører, Overretssagfører Repsdorph, paastaet Sagsøgte dømt til at tilbagebetale betalt Leje, at godtgøre forskellige Udgifter samt at betale Erstatning for beskadigede Varer og i Næringsstab ialt 5008 Kr 10 Øre med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 27 Maj 1924, til Betaling sker.

Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet han hævder, at have været ganske uvidende om Fugtigheden i den paagældende Lejlighed. Fugtigheden stammer efter hans Formening alene fra en i Vinteren og Foraaet 1923 udført Ombygning af Ejendommens Stueetage — hvorved der indrettedes 3 Butiker, bl a Sagsøgerens — i Forbindelse med Byggelse af Nabogrunden og en Opgravning af Fortovet, men Sagsøgte bestrider, at Fugtigheden har været tilstede i et saadant Omfang, at Sagsøgerinden, der var bekendt med Ombygningen og maatte være klar over, at den i den første Tid maatte medføre nogen Fugtighed, har været berettiget til at fraflytte i Utide, og at Sagsøgerinden har lidt noget Tab.

Det fremgaar af det under Sagen Oplyste, at da Sundhedspolitiet, efter at Tilholdet var givet, i Februar og Maj Maaned 1924 undersøgte Forholdene, var Fugtigheden forsvundet, uagtet Tilholdet i alt Fald i sin

Helhed ikke var opfyldt, og da Retten efter et under Sagen afholdt Skøn i det Hele taget maa gaa ud fra, at den Fugtighed, der maa antages at have været tilstede, ikke forefandtes i et større Omfang, end man maatte vente efter Ombygningen, og ikke var mere gennemgribende, end at den i det Væsenlige kunde overvindes ved en fornuftig Udluftning og Opvarmning, vil Sagsøgte være at frifinde, hvorved bemærkes, at der efter Kontraktvilkårene i Forbindelse med det reducerede Lejebeløb, hvortil Sagsøgte fra den 1 December 1923 udlejede de samme Lokaler til en Trediemand, ikke bliver Spørgsmaal om at tilpligte Sagsøgte at tilbagebetale Sagsøgerinden — der efter Kontrakten var bundet til Lejemaalet til April Flyttedag 1925 — nogen Del af det af hende for Tiden fra den 1 December 1923 til 1 Februar 1924 forudbetalte Lejebeløb.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Der tillægges Overretssagfører Repsdorph i Salær 175 Kr og i Godtgørelse for hafte Udlæg 57 Kr, der udredes af det Offenlige.

I den samtidig med forrige Sag procederede lignende Sag Nr 296/1924 (Bladhandler **Gerner Laurberg** mod Restauratør **P W Petersen**) blev Østre Landsrets Dom, hvorved Indstævnte var blevet frifundet, ligeledes stadfæstet af Højesteret ved en s D afsagt Dom.

Mandag den 15 Juni.

Ved Højesterets Dom i Sag Nr 58/1925 (**Rigsadvokaten** mod **Karoline Amalie Mønniche**, f **Hansen**, blev Tiltalte for Vold mod sagesløs Person i Medfør af Lov 1 April 1911 § 1, 2 Stk anset med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

Tirsdag den 16 Juni.

Nr 183/1924. **Tømrer A V Jensen** (V Kondrup)
mod

Tømrrmester M Mortensen (Steglich-Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Berettigelse til at annullere en Handel om en Ejendom.

Østre Landsrets Dom af 25 Juni 1924: Sagsøgte, Tømrer A V Jensen, Nykøbing F, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Tømrermester M Mortensen, Sæddinge, i denne Sag for Tiden fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren med 500 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten frafaldet den Indsigelse, at en endelig Handel ikke er kommet i Stand, men har iøvrigt gentaget den af ham for Landsretten nedlagte Paastand om pure Frifindelse. Indstævnte paastaar paa sin Side Appellanten dømt til at betale ham 4600 Kroner samt Renter 5 pCt aarlig af 16 600 Kroner fra den 1 Februar 1924 til den 3 Juli 1924 og af 4600 Kroner fra den 3 Juli 1924 til Betaling sker. Det bemærkes herved, at det for Højesteret er oplyst, at Rentier Sørensen paa den over Ejendommen den 3 Juli 1924 afholdte 2den Auktion er blevet højstbydende med et Bud paa 12 000 Kr, og at han derefter som ufyldstgjort Panthaver har begært sig Ejendommen udlagt for den nævnte Sum.

Efter de mellem Parterne ved Handlens Indgaaelse stedfundne Forhandlinger maa der gives Appellanten Medhold i, at det omtvistede Vilkaar ikke er blevet fyldstgjort ved det af Rentier Sørensen senere givne Tilsagn om at lade de 8000 Kroner henstaa uopsigeligt i 3 Aar. Herefter vil Appellanten være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Tømrer A V Jensen, bør for Tiltale af Indstævnte, Tømrermester M Mortensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 600 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Steglich-Petersen 200 Kroner, der udredes af det Offentlige.

Det Indstævnte Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 15 Januar 1924 oprettedes der mellem Sagsøgeren, Tømrermester M Mortensen, Sæddinge, og Sagsøgte, Tømrer A V Jensen, Nykøbing F, en Slutseddel, hvori det bl a hedder:

»At Hr Tømrmester M Mortensen Dags Dato har overdraget undertegnede A V Jensen af Nykøbing F den ham tilhørende Tømmer- og Maskinsnedkerforretning med dertil hørende Grund og derpaa opførte Bygninger dog undtages den derpaa opførte Automobilgarage. Endvidere medfølger de i Bygningerne staaende Maskiner og iøvrigt alt til Forretningen henhørende Løsøre — — —

Ejendommen overtages for den Sum af 16 600 Kr — — —

Af ovennævnte Sum lader Hr Rentier Sørensen staa en Sum af 8000 Kr — — — fast i Ejendommen, som en 1 Prioritet, til en formentlig Rente af 5 pCt pro anno. Derefter lader Hr Tømrmester M Mortensen blive staaende i Ejendommen den Sum af 4000 Kr — — — til en Rente af 5 pCt pro anno som udbetales tidligst om 5 Aar fra den egentlige Overtagelsesdato til regne, og udbetaler undertegnede Køber A V Jensen fra samme Dato til Hr Tømrmester M Mortensen den Sum 4600 Kr — — — Den egentlige Overtagelse skal finde Sted omkring 1 Februar 1924 — — —.

Efter at Parterne den 30 s M havde haft en Telefonsamtale, under hvilken Sagsøgte hævdede, at der ikke hos Rentier Sørensen var opnaaet tilstrækkelig lang Uopsigelighed, tilskrev Overretssagfører Tauber, Nykøbing F, samme Dag Sagsøgeren saaledes:

»For Tømmer A V Jensen, her, skal jeg meddele, at han allerede fordi De ikke har kunnet bringe Prioritetsforholdene i Orden som fastsat i den mellem Dem og ham oprettede Slutseddel af 15 ds angaaende Deres Ejendom i Sæddinge, betragter Handelen som ophævet, og Dem og ham frit stillede.

Jeg imødeser Deres Anerkendelse af, at De er enig heri.«

Den 1 Februar rejste Sagsøgeren til Nykøbing F og talte ved denne Lejlighed med Sagsøgte, overfor hvem han søgte at faa Handlen ordnet i Henhold til Slutsedlen, idet han erklærede, at han, hvis der skulde vise sig Vanskeligheder med 1 Prioriteten, vilde lade sin Prioritet staa noget længere end fastsat i Slutsedlen. Forhandlingerne sluttede med en Aftale om, at Sagsøgte skulde komme til Sæddinge i Løbet af nogle Dage.

Efter at Overretssagfører Tauber den 2 Februar havde haft en Telefonsamtale med Sagsøgeren, tilskrev han samme Dag denne, at Sagsøgte maatte fastholde, at Sagsøgeren ikke havde opfyldt Garantien om et fast første Prioritetslaan, at det af Sagsøgeren Dagen forud gjorde Tilbud ikke afbødede dette, og at det derfor ikke blev til noget med Handlen. Som Svar herpaa tilskrev Sagsøgeren under 4 s M Overretssagfører Tauber, at Slutsedlen var fuldt opfyldt fra hans Side, og at han krævede Handlen opretholdt. Den 7 s M forlod Sagsøgeren, der indtil da havde drevet Forretningen i Sæddinge, denne.

Den 3 Marts d A lod den i Slutsedlen nævnte Rentier Sørensen, der i Ejendommen i Sæddinge i Henhold til Panteobligation, tinglæst 18 Marts 1922, havde indestaaende en Panteobligation stor 13 000 Kr, hvilken Kapital som Følge af Vedtagelse derom i Obligationen var forfaldet til Udbetaling i Juni Termin 1923, foretagne Udlæg i Ejendommen. Efter Udlægshaverens Begæring blev Ejendommen den 12 Juni d A stillet til Tvangsauktion. Ved Auktionen blev der af Sagsøgte som

Enestebydende budt 9000 Kr for Ejendommen, hvorefter der berammes en 2den og sidste Auktion til Afholdelse den 3 Juli d A.

Under nærværende ved Retten for Nykøbing F Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren anbragt, at det Solgte, af hvilket Ejendommen er skyldsæt under Matr Nr 21 r, 21 z og 21 ac, Sæddinge By og Sogn, fra 1 Februar d A har været stillet til Sagsøgtes Disposition og fra denne Dag har henligget for Sagsøgtes Regning og Risiko, samt at han har været villig til mod, at Sagsøgte overfor ham opfyldte sine Forpligtelser ifølge Slutsedlen, at underskrive et af Sagsøgte paa dennes Bekostning udfærdiget Skøde paa Ejendommen. Idet Sagsøgeren gør gældende, at Sagsøgte som Følge af, at han uberettiget har annulleret Handlen, er erstatningspligtig overfor ham, har han ifølge sin endelige Paastand paastaet Sagsøgte dømt til Betaling af 7600 Kr — nemlig Differencen mellem den ved Slutsedlen fastsatte Købesum 16 600 Kr og det ved Auktionen den 12 Juni d A opnaaede Bud 9000 Kr — tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 1 Februar d A.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet han i første Række gør gældende, at en endelig Handel ikke er afsluttet. Han har herved anført, at der ikke ved Slutsedlen foreligger nogen bindende Aftale om, paa hvilke Vilkaar de 8000 Kr af Rentier Sørensens Prioritet skulde forblive indestaaende i Ejendommen, idet Afgørelsen heraf blev henskudt til senere Forhandlinger mellem Parterne og Rentier Sørensen, hvorhos han hævder, at han, da disse Forhandlinger ikke gik i Orden inden den 1 Februar, har været berettiget til at træde tilbage fra Aftalen. Sagsøgte har dernæst anført, at Handlen, saafremt en saadan maa antages at være kommet i Stand, er bortfaldet som Følge af, at Rentier Sørensen ikke har været villig til at lade en Kapital af 8000 Kr indestaa »fast« i Ejendommen.

Der findes nu at maatte gives Sagsøgeren Medhold i, at der ved Slutsedlen blev afsluttet en endelig Handel mellem Parterne saaledes, at det var et Vilkaar for Handlen, at Rentier Sørensen lod en Sum af 8000 Kr indestaa i Ejendommen paa de i Slutsedlen angivne Betingelser, og Spørgsmaalet bliver herefter, om Bestemmelsen i Slutsedlen er opfyldt, hvad Sagsøgeren hævder har været Tilfældet.

Sagsøgeren har som Part forklaret, at han den 15 Januar, inden Slutsedlen oprettedes, forhandlede med Sagsøgte og dennes Fader, Gaardskarl Rasmus Jensen, Næstved, og at han da, saaledes som han af Arkitekt Follmann, Sæddinge, der repræsenterede Rentier Sørensen, var bemyndiget til, meddelte, at der kunde forblive 8000 Kr af Rentier Sørensens Prioritet staaende i Ejendommen, uden at han paatog sig nogen Garanti med Hensyn til Betingelser, Renter m v. Det var ej heller en Betingelse for Handlen, at disse 8000 Kr kom til at staa uopsigelig, og »fast Laan« blev ikke omtalt under Forhandlingen. Senere paa Dagen skrev Sagsøgte paa et Gæstgiveri i Rødby Slutsedlen, som Sagsøgeren underskrev. Ved »faste Penge« i en Ejendom forstaar Sagsøgeren efter sin Forklaring Penge, der staa uden Kaution, uden Afdrag og udover een Termin.

Sagsøgte har paa samme Maade forklaret, at hans Fader allerede under Forhandlingerne om Prisen spurgte, om de Penge, der stod fast

i Ejendommen, kunde blive staaende, hvortil Sagsøgeren svarede, at han havde Bemyndigelse fra Follmanns Side med Hensyn til 1 Prioriteten, og at der heraf kunde blive staaende 8000 Kr, men at Sagsøgeren saa vilde sætte 4000 Kr paa 2 Prioritet i 5 Aar, men ikke længere. Da der derefter paa et Gæstgiveri i Rødby blev skrevet Slutseddel, som Sagsøgte affattede, erklærede Sagsøgeren, at han ikke kunde garantere 5 pCt af de 8000 Kr paa 1 Prioritet og Udtrykket »formentlig« i Slutsedlen blev derfor valgt. Med Hensyn til det valgte Udtryk »fast« om de 8000 Kr paa 1 Prioritet, er dette Udtryk valgt af Sagsøgte paa egen Foranledning, og han forstod herved, at det betød Penge, der ikke kunde opsiges, saalænge Køberen besad Ejendommen. Slutsedlen blev oplæst af Sagsøgte og tiltraadt af Sagsøgeren, og Sagsøgte fremhævede efter at have læst Indholdet, at det var en Forudsætning for Handlen, at 1 Prioriteten ordnedes som i Slutsedlen anført. Han gjorde ikke Sagsøgeren bekendt med, hvad han forstod ved Ordet »fast«, og Sagsøgeren spurgte heller ikke herom.

Under Domsforhandlingen har den for Sagsøgte mødende Sagfører modificeret den ovennævnte i Sagsøgtens Partsforklaring anførte Opfattelse af, hvorledes Udtrykket en »fast« Prioritet vil være at forstaa, derhen, at der herved forstaaes en Prioritet, der er uopsigelig fra Kreditors Side i en vis længere Periode, og at tre Aars Uopsigelighe-
d i saa Henseende ikke er tilstrækkelig.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Parterne og Follmann den 29 Januar d A i Forening indfandt sig paa Rentier Sørensen's Bopæl i V Thirsted, og at Sørensen da erklærede sig villig til at lade 8000 Kr af sin Prioritet forblive indestaaende i Ejendommen i 3 Aar til en Rente af 5 pCt p a.

Det findes nu at maatte antages, at det af Rentier Sørensen givne Tilsagn maa anses fyldestgørende til Opfyldelse af det i Slutsedlen opstillede Vilkaar med Hensyn til 1 Prioriteten, hvorved bemærkes, at det maa falde Sagsøgte til Last, at han, der, som nævnt, selv affattede Slutsedlen, ikke ved nærmere Aftale med Sagsøgeren tilvejebragte Klarhed med Hensyn til, hvad der nærmere skulde forstaaes ved Udtrykket »fast«.

Sagsøgte findes herefter at have været uberettiget til at ophæve Handlen og i den Anledning at maatte være erstatningspligtig overfor Sagsøgeren. Da det imidlertid — navnlig under Hensyn til, at det, saalænge den over Ejendommen berammede 2 Auktion ikke har været afholdt, er usikkert, til hvilken Pris Ejendommen vil kunne udbringes ved Tvangssalget — ikke er muligt for Øjeblikket at skønne over Omfanget af det Tab, der ved Handlens Ophævelse er tilføjet Sagsøgeren, vil Sagsøgte være at frifinde for Tiden.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 500 Kr.

Fredag den 19 Juni.

Ved Højesterets Dom i Sag R 206/1923 (Firmaet **Harald H Cohn** mod Firmaet **Schenker & Co**) blev Sø- og Handelsrettens Dom af 11 Juli 1923, hvorved Firmaet Harald H Cohn blev tilpligtet mod Udlevering af et Markdepot og en Forsikringspolice vedrørende nogle under Sagen omhandlede Varer at betale Firmaet Schenker & Co forskellige Beløb i czekoslovakisk og dansk Mønt, samt Sagens Omkostninger med 400 Kr, stadfæstet, hvorhos Sagens Omkostninger for Højesteret blev paalagt Appellanten med 500 Kr.

Nr 167/1925.

Hans Emil Hansen

til

Genoptagelse af Straffesag.

Østre Landsrets Kendelse af 29 Maj 1925: Hans Emil Hansen, der ved Østre Landsrets Dom af 24 Januar 1924 er anset efter Straffelovens § 251, jfr tildels § 46, og efter dens § 238 samt efter Lov Nr 109 af 1 April 1922 § 19 med Forbedringshusarbejde i 18 Maaned og en Statskassen tilfaldende Bøde af 1000 Kr har i et med Justitsministeriets Skrivelse af 23 ds fremsendt Andragende bl a begært Sagen optaget til fornyet Undersøgelse.

Da der ikke i Begæringen findes opgivet nogen Grund, som efter Retsplejeloven kan bevirke Genoptagelse,

bestemmes:

Ovenanførte Begæring afvises.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Hans Emil Hansen, som ved Østre Landsrets Dom af 24 Januar 1924, der stadfæster Københavns Byrets Dom af 17 December 1923, har været anset efter Straffelovens § 251 jfr til Dels § 46 og efter Straffelovens § 238 samt efter Lov Nr 109 af 1 April 1922 § 19 med Straf af Forbedringshusarbejde i 18 Maaned samt en Statskassen tilfaldende Bøde af 1000 Kroner, har, efter at Landsretten ved Kendelse af 29 Maj 1925 har afvist hans Begæring om Sagens Genoptagelse, paakæret denne Afgørelse ved Kæreskrift af 9 Juni 1925.

Da der imidlertid efter Retsplejelovens § 985 savnes Hjemmel til saadan Kære, til hvilken Justitsministeriets Tilladelse ikke er indhentet, vil Kæremaalet være at afvise.

Thi bestemmes:

Dette Kæremaal afvises.

Nr 268/1924. **Jens Antoni Beyer**, Atlantic City, New Jersey, U S A (Cohn)

mod

Landmand Mikkel Clausen Beyer (Winther),

betræffende Spørgsmaalet om Forældelse af en Fordring efter et Gældsbevis.

Arrestforretning foretaget af Odense Købstads Fogedret den 26 Maj 1923.

Østre Landsrets Dom af 6 September 1924: Den ovennævnte Arrestforretning bør som lovlig gjort og forfulgt ved Magt at stande. Sagsøgte Jens Antoni Beyer, Atlantic City, New Jersey, U S A, bør til Sagsøgeren, Landmand Mikkel Clausen Beyer, Bredebro, betale de paa-stævnte 2000 Kr med Renter heraf 4 pCt p a fra den 3 November 1917, til Betaling sker, Arrestforretningens Omkostninger med 83 Kr 60 Øre og Sagens Omkostninger med 400 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Da Appellanten, dengang han udstedte Gælds brevet af 26 Maj 1903, havde Hjemsted i England og bevarede dette indtil 1913, maa der gives ham Medhold i, at Kravet er bortfaldet som forældet efter engelsk Ret, der her maa komme til Anvendelse. Herved bemærkes, at det maa antages, at Gælden kunde kræves betalt paa Anfordring, og at det er ubestridt, at Forældelsesfristen efter engelsk Ret under denne Forudsætning var udløbet, inden han opgav sit Hjemsted i England. Herefter vil Appellanten, overensstemmende med sin Paastand være at frifinde og Arresten være at ophæve. Sagens Omkostninger for begge Retter vil Indstævnte have at betale til Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Jens Antoni Beyer, Atlantic City, New Jersey, U S A, bør for Tiltale af Indstævnte, Landmand Mikkel Clausen Beyer, i denne Sag fri at være. Den paagældende Arrest bør være ophævet. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 500 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 10 September 1900 udstedte Sagsøgte Jens Antoni Beyer, nu af Atlantic City, New Jersey, U S A, der da havde Bopæl i London, saalydende til sin Broder, Sagsøgeren, Landmand Mikkell Clausen Beyer, nu af Bredebro, der da havde Bopæl i Agentofte pr. Tistrup St, stiledede Gældsbevis:

»Undertegnede I A Beyer anerkender herved at have modtaget af min ovennævnte Broder M Cl Beyer, Agentofte, 2000 Mark (skriver To Tusinde Mark), hvilket Beløb jeg forpligter mig til fra Dato at forrente med 4 pCt p a og at tilbage [betale] samme paa Anfordring«.

Anledningen til Udstedelsen af Gældsbeviset var følgende:

Sagsøgte, der er født i Aaret 1861 i Brede Sogn, Sønderjylland, rejste i Aaret 1878 fra Fødesognet til Danmark, hvor han blev udkrevet til Militærtjeneste og efter endt Militærtjeneste opholdt sig til i Januar 1897, da han rejste til England og tog Ophold i London, hvor han etablerede en Kommissionsforretning. Sagsøgeren, der ligeledes er født i Sønderjylland før 1864, var allerede i 1877 rejst fra Sønderjylland til Danmark, hvor han gjorde Militærtjeneste og derefter bosatte sig i Agentofte. Da det viste sig, at den af Sagsøgte i London drevne Forretning gik daarligt, laante Sagsøgeren, der tidligere under Sagsøgtes Ophold i Danmark havde forstrakt Sagsøgte med Penge, uopfordret Sagsøgte 2000 Mark, hvorefter Sagsøgte af eget Initiativ udstedte det ovennævnte Gældsbevis.

Sagsøgtes Forretning gik imidlertid vedblivende daarligt, og Sagsøgte betalte ikke Renter til Sagsøgeren. Den 26 Maj 1903 udstedte Sagsøgte, ligeledes uopfordret, i London følgende til Sagsøgeren stiledede Gældsbevis:

»Undertegnede tilstaar herved at være skyldig 2000 Kroner (skriver To Tusinde Kroner) i Stedet for kun 2000 Mark (skriver To Tusinde Mark) i Henhold til Gældsbeviset af 10 September 1900«.

Dette Dokument blev af Sagsøgte tilstillet Sagsøgeren.

Under et midlertidigt Ophold i Hamborg udstedte Sagsøgte under 4 April 1906 en saalydende Erklæring:

»Jeg underskrevne I A Beyer af London forpligter herved mig og mine Arvinger, de sidste in solidum, til paa Anfordring at betale til min Fader og mine 3 Søkende, Mikkell Clausen Beyer, Agentofte, Tistrup, Danmark, Anders N Beyer, Halberstadt og Anna Beyer, Tønder, eller til disses respektive Arvinger, den Gæld jeg staar i til dem, eller maatte komme til at staa i til dem, saavel som det Tab jeg maatte paaføre ovennævnte Personer eller disses Arvinger.

Som Sikkerhed herfor overdrager jeg herved bemeldte 4 Personer alle mine Arverettigheder indtil saadanne retsgyldige Kvitteringer og Beviser, der holder foranførte 4 Personer skadesløse i alle Maader, fremskaffes af undertegnede I A Beyer af London«.

Sagsøgte hævder, at Anledningen til Udstedelsen af denne Erklæring var, at han forventede under en da paatænkt Retssag mod Vestjyllands Landmandsbank at modtage Forstrækninger til Processens Førelse fra forskellige Familiemedlemmer, hvilket dog ikke blev til noget. Sagsøgeren vil have forstaaet Beviset som i hvert Fald til-

lige indeholdende en Anerkendelse af det mellem Parterne bestaaende Gældsforhold.

Parterne traf derefter ikke hinanden før i 1911, da de i Anledning af Moderens Begravelse var paa Besøg i Hjemmet i Sønderjylland. Ved denne Lejlighed blev deres Mellemværende ikke drøftet; Sagsøgeren vil være gaaet ud fra, at Opgørelse bli a under Hensyn til Beviset af 1906 først vilde finde Sted ved Ordningen af deres Arveforhold efter Faderens Død.

I April 1913 opgav Sagsøgte sin Virksomhed i London og rejste til Nordamerika, hvor han siden har haft Bopæl. Mellemværendet blev derefter ikke berørt mellem Brødrene, før Sagsøgeren i Skrivelse til Sagsøgte af 28 December 1921 udtalte, at han ønskede den Kapital, han i sin Tid havde laant Sagsøgte, tilbagebetalt. Anledningen til, at Spørgsmaalet saaledes kom paa Bane, var, at Faderen, der efter Moderens Død havde hensiddet i uskiftet Bo, i 1921 var afgaaet ved Døden og havde efterladt Sagsøgte en Arv af ca 2200 Kr. Sagsøgte, der ikke havde betalt Afdrag eller Renter paa Gælden ifølge Gældsbeviset af 26 Maj 1903, erklærede imidlertid, at han intet vilde betale, idet han hævdede, at Gælden ifølge engelsk Ret forlængst var forældet.

Efter at den Sagsøgte efter Faderen tilfaldne Arv var blevet indsat i Brede Sogns Spare- og Laanekasse, blev der den 3 November 1922 efter Sagsøgerens Begæring af Fogden for Lø Herred m v dekretet Arrest i det Sagsøgte tilhørende, i Sparekassen indestaaende Beløb, 2258 Kr 53 Øre, til Sikkerhed for Sagsøgerens paastaaede Tilgodehavende hos Sagsøgte, 2000 Kr, med Tillæg af Omkostninger 162 Kr 40 Øre, idet Sagsøgeren reserverede Krav om Renter fra den 10 September 1900. Under en ved nærværende Ret anlagt Sag paastod Sagsøgeren i Henhold til Stævning af 9 November 1922 Sagsøgte ved dennes opgivne Befuldmægtigede, Overretssagfører Staun, Odense, tilpligtet at udrede det fornævnte Beløb, 2000 Kr, med Renter heraf, ifølge den endelige Paastand 4 pCt p a fra 3 November 1917, hvorhos han paastod den ommeldte Arrestforretning stadfæstet som lovlige gjort og forfulgt, men ved Rettens Dom af 18 Maj 1923 blev Sagen afvist, fordi Overretssagfører Staun havde manglet Fuldmagt til at modtage Søgemaal paa Sagsøgtes Vegne.

Da det blev oplyst, at Overretssagfører Staun efter Afsigelsen af ovennævnte Landsretsdom havde ladet hæve i Brede Sogns Spare- og Laanekasse det Sagsøgte tilhørende, dersteds indestaaende Beløb, lod Sagsøgeren den 26 Maj 1923 ved Fogden i Odense Købstad hos Overretssagfører Staun foretage Arrest i Beløbet, der af Staun opgaves at andrage ca 2200 Kr, til Sikkerhed for det i Rekvisitionen anførte Beløb 2000 Kr og Forretningens Omkostninger 73 Kr 40 Øre. Efter at Overretssagfører Staun under en Kontinuation af Arrestforretningen den 29 s M havde oplyst, at han nu havde modtaget det under Begyndelsesforretningen ommeldte Beløb, og at dette udgjorde 2360 Kr, dekretede Fogden Arrest i det nærmere opgivne Beløb til Sikkerhed for det i Begyndelsesforretningen anførte Beløb 2073 Kr 40 Øre, med senere paaløbne Omkostninger 10 Kr 20 Øre.

Under nærværende, ved Retten for Odense Købstad m v forbedrede Sag har Sagsøgeren i Henhold til Stævning af 29 Maj 1923 paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale 2000 Kr med Renter heraf 4 pCt p a fra den 3 November 1917. Sagsøgeren har endvidere paastaet den ovennævnte, den 26 Maj 1923 foretagne, den 29 s M kontinuerede Arrestforretning stadfæstet som lovlig gjort og forfulgt og Sagsøgte tilpligtet at betale Arrestforretningens Omkostninger med 83 Kr 60 Øre.

Sagsøgte har paastaet sig frifunden, idet han gør gældende, at Kravet er forældet efter engelsk Ret, der, efter hvad Sagsøgte hævder, maa lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse.

Efter hvad Sagsøgeren *) ubestridt har anført, er Forældelsesfristen i et Tilfælde som det foreliggende efter engelsk Lov 6 Aar regnet fra det Tidspunkt, da Retten til at anlægge Sag opstaar, i nærværende Tilfælde Datoen for Anerkendelsen af 1903.

Af det om Fordringens Tilblivelse og Karakter Oplyste — hvorved bemærkes, at det efter det Foreliggende er antageligt, at begge Parter fra først af har haft for Øje, at Opgørelsen af Mellemværendet først skulde ske, naar Arven efter deres dalevende Forældre til sin Tid maatte komme til Udbetaling — er det sandsynligt, at det ved Fordringens Stiftelse har været Forudsætningen, at den skulde opfyldes her i Landet. Sagsøgeren findes derfor at have været berettiget til at gaa ud fra, at Fordringen med Hensyn til dens Opretholdelse vilde være at bedømme efter de her gældende Love. Som Følge heraf vil Sagsøgerens Paastand, mod hvilken iøvrigt ingen Indsigelse er fremsat, være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde tilsvare Sagsøgeren med 400 Kr.

Nr 228/1924. Fabrikant **F Christensen** (Meyer)

mod

fhv Koffardikaptajn **C Thorning Hansen** (Winther),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til Nedskrivning af Obligation.

Østre Landsrets Dom af 8 Juli 1924: Den ovenomhandlede Obligation bør af Sagsøgte, fhv Koffardikaptajn C Thorning Hansen nedskrives til 7364 Kr. — I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren, Fabrikant F Christensen, Roskilde, til Sagsøgte 200 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

*) Skal formentlig være Sagsøgte.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret er det oplyst, at den i Dommen ommeldte løse Transport fra Thoregaard til Indstævnte paa Obligationen er udstedt den 24 Juni 1919, at Obligationen, der allerede da var haandpantset i Banken, ved Transporten blev endelig overdraget til Indstævnte, dog saaledes at denne skulde overtage den Obligationen paahvilende Gæld til Banken, samt at Banken efter at der den 2 April 1921 var givet den Meddelelse om Transporten, under 4 s M samtykkede i denne Ordning. Uanset Udstedelsen af den løse Transport vedblev Thoregaard med Indstævntes Billigelse at oppebære Renterne af Obligationen, og endnu den 18 Juni 1921 indbetalte Appellanten Terminsydelsen til Thoregaards Sagfører med 519 Kr 10 Øre, nemlig Afdrag pr 11 Juni Termin 1921, 200 Kr, og Renter 5 pCt aarlig af 12764 Kr for et halvt Aar, 319 Kr 10 Øre, hvilket Beløb samme Dag blev videre betalt til Indstævnte. Det er uomtvistet, at Indstævnte, der, som det efter Sagens Oplysninger maa antages, ialtfald den 18 Juni 1921 af Thoregaard var gjort bekendt med, at denne havde oppebaaret Afdraget paa de 2000 Kr, ingen Indsigelse har gjort overfor Appellanten med Hensyn til Størrelsen af det erlagte Rentebeløb. Herefter og naar henses til, at Obligationens Størrelse i den af Indstævnte tiltraadte Meddelelse til Appellanten af 3 September 1921 er angivet til 12564 Kr, maa det anses godkendt af Indstævnte, at Afdraget paa de 2000 Kr er, som af Thoregaard forklaret, oppebaaret af denne paa Indstævntes Vegne. Idet endelig den Omstændighed, at Appellanten i Januar 1922, da Afdraget under Paaberaabelse af en af Banken opstillet Fordring paany blev affordret ham, har ladet sig bevæge til at indbetale 2000 Kr til Indstævntes Sagfører, ikke kan gøre nogen Forandring i den Retsstilling der efter det ovenfor Anførte tilkommer ham, vil Obligationen overensstemmende med hans Paastand være at nedskrive til 5364 Kr. Herved bemærkes endnu, at Banken ikke længere har Pant i Obligationen.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, fhv Koffardikaptajn C Thorning Hansen, bør nedskrive den ovennævnte Obligation til 5364 Kroner. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten, Fabrikant F Christensen, med 600 Kroner.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Obligation af 17 Juni 1918, tinglæst den 28 s M erkendte Enkefru Jensine Bagger i Anledning af Købet af Ejendommen Matr Nr 46 am af Frederiksberg, Lyøvej Nr 12 at være blevet daværende Trafikassistent, nu Fabrikant N Alb Thoregaard skyldig 14764 Kr med oprykkende Panteret i nævnte Ejendom næsteften Kredit- og Hypothekforeningslaan i samme. Obligationen, der var uopsigelig fra Kreditors Side indtil Juni Termin 1930, skulde afdrages med 200 Kr hver 11 Juni og 11 December Termin, første Gang 11 Juni Termin 1921, og ekstraordinært med 2000 Kr ved hvert Ejerskifte.

Thoregaard gav Københavns Diskontobank og Revisionsbank, A/S nævnte Obligation i Haandpant for et dér optaget Laan, og under 18 Juni 1921 forsynede han Obligationen med Paategning om, at han transporterede den til fhv Koffardikaptajn C Thorning Hansen, med hvem han havde andet økonomisk Mellemværende; i Transporten, der blev tinglæst den 1 Juli s A, angives Obligationen at være stor 14764 Kr. Samtidig med denne Transport overtog Thorning Hansen Thoregaards Gæld til Banken, saaledes at nævnte Obligation fremdeles tjente Banken som Haandpanthaver til Sikkerhed for Indfrielsen af denne Gæld.

I 1920 havde Fabrikant F Christensen, Roskilde, købt ovennævnte Ejendom og betalte den 16 December s A det ommeldte Ejerskifteafdrag 2000 Kr til Thoregaard som formentlig rette Kreditor ifølge nævnte Panteobligation, men Thoregaard undlod, skønt pligtig hertil, at indbetale Afdraget til Banken. Da denne senere blev opmærksom herpaa, forlangte den Ejerskifteafdrag indbetalt til sig, og efter at Sagfører Krange paa Thorning Hansens Vegne havde meddelt Christensen, at Banken ansaa hele Obligationens Paalydende forfaldet til Udbetaling i Anledning af, at bemeldte Afdrag ikke var blevet indbetalt rettidig, indbetalte Christensen den 6 Januar 1922 det forlangte Afdrag 2000 Kr til Sagfører Krange for Regning Thorning Hansen. Der er senere til sidstnævnte betalt to nye Ejerskifteafdrag à 2000 Kr eller 4000 Kr, ligesom de stiplede Afdrag paa 200 Kr i hver Termin er erlagt eller ialt 1400 Kr.

Idet Christensen nu hævder, at Thorning Hansen af Thoregaard inden Transporten af 18 Juni 1921 er blevet underrettet om, at der allerede i December 1920 var afdraget paa Obligationen de da af Christensen til Thoregaard udbetalte 2000 Kr, saaledes at Obligationen i Transportens Øjeblik kun androg 12764 Kr og nu, efter at der som anført yderligere er afdraget ialt 7400 Kr, kun andrager til Rest 5364 Kr, paastaar han under denne Sag Thorning Hansen dømt til at nedskrive bemeldte Obligation til sidstnævnte Beløb og til at lade tinglæse fornøden Paategning paa Obligationen herom. Til yderligere Støtte for denne Paastand henviser Sagsøgeren til en af Thoregaard og Thorning Hansen underskrevet Skrivelse af 3 September 1921, hvori meddeles ham, at den ommeldte Panteobligation, »stor til Rest 12564 Kr« er tiltransporteret Thorning Hansen, til hvem Renter og Afdrag fremtidig bedes betalt, og paa hvis Fod sidstnævnte har tilføjet: »Venlist meddel Undertegnede Deres Indeforstaelse af Ovennævnte«.

Herved har Thorning Hansen efter Sagsøgerens Mening paa bindende Maade anerkendt, at Obligationen paa den Tid kun var stor til Rest 12 564 Kr.

Thorning Hansen paastaar sig kun kendt pligtig til at nedskrive Obligationen til et Beløb af 7364 Kr, idet han gør gældende, dels at han, da Obligationen blev ham tiltransporteret den 18 Juni 1921 ikke var vidende om, at Sagsøgeren allerede i December 1920 havde betalt de 2000 Kr til Thoregaard, dels og navnlig, at sidstnævnte allerede i Juni Termin 1919 tiltransporterede ham Obligationen, som da var gældende for hele sit Paalydende 14 764 Kr.

Begge Parter har afgivet Partsforklaring og Thoregaard Vidneforklaring for Retten.

Efter disse Forklaringer maa der vel gaas ud fra, at Thorning Hansen inden Transporten af 18 Juni 1921 af Thoregaard er blevet underrettet om, at sidstnævnte havde modtaget det af Sagsøgeren den 16 December 1920 erlagte Ejerskifteafdrag, men Thoregaard har paa den anden Side ikke turdet bestride Thorning Hansens Forklaring om, at Obligationen allerede tidligere — før den 16 December 1920, — ved en løs Transport var blevet ham overdraget til Sikkerhed for hans Tilgodehavende hos Thoregaard, hvilken Forklarings Rigtighed er bestyrket ved Sagfører Kranges Forklaring om, at han har set en saadan løs Transport, der skal være bortkommet i Banken, i stemplet Stand. Hvad angaar Brevet af 3 September 1921 har Thorning Hansen forklaret, at han efter at have aftalt med Thoregaard, at de i Forening skulde sende Christensen en Meddelelse som den ommeldte, fik den tilstillet af Thoregaard, hvorefter han underskrev den, uden at hans Opmærksomhed særlig fæstede sig ved Tallet »12 564 Kr.«, og afsendte den til Sagsøgeren; umiddelbart efter kom han imidlertid i Tanker om, at han mulig havde underskrevet noget galt og telefonerede til Sagfører Krange herom, og han har bestemt benægtet, at han ved denne Skrivelse har villet binde sig til at anerkende, at Obligationen paa den Tid kun var gældende for det i Skrivelsen angivne Beløb.

Da det efter det saaledes Foreliggende maa antages, at Thorning Hansen har faaet Obligationen tiltransporteret til Sikkerhed for sit Tilgodehavende hos Thoregaard før den 16 December 1920, følger det af Reglen i Fdg af 9 Februar 1798, at det sidstnævnte Dato af Christensen erlagte Afdrag til Thoregaard ikke har frigjort ham overfor Thorning Hansen, og idet det med dennes Benægtelse ikke kan anses godtgjort, at han ved Skrivelsen af 3 September 1921 paa bindende Maade har anerkendt, at Obligationen da kun var gældende for 12 564 Kr, kan Obligationen efter de yderligere nævnte Afdrags Erlæggelse nu ikke af Sagsøgeren fordres nedskrevet til 5364 Kr, men kun til 7364 Kr. Sagsøgtes Paastand vil derfor være at tage til Følge, hvorhos Sagsøgeren findes at burde betale Sagsøgte Sagens Omkostninger med 200 Kr.

M a n d a g d e n 2 2 J u n i .

Nr 336/1924. Firmaet Towarzystwo Naftowe »Lianowa«, Warszawa (Henriques)

m o d

Firmaet Brødrene Jansen (Møldrup),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævnte har opfyldt deres Betalingspligt med Hensyn til et af Appellanten leveret Parti Petroleum.

Sø- og Handelsrettens Dom af 25 Oktober 1924: De Sagsøgte, Firmaet Brødrene Jansen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Firmaet Towarzystwo Naftowe »Limanowa«, Warszawa, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte med 300 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

T h i k e n d e s f o r R e t :

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Firmaet Towarzystwo Naftowe »Limanowa«, Warszawa, til Indstævnte, Firmaet Brødrene Jansen, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 28 Maj 1924 solgte Sagsøgerne, Firmaet Towarzystwo Naftowe »Limanowa«, Warszawa, til de Sagsøgte, Firmaet Brødrene Jansen, 5 Kedelvogne à ca 15 t Motorpetroleum 0,830/840 til \$ 2,65 pr 100 kg netto, Betalingsvilkår: Netto Kassa mod Faktura og Duplikatfragtbreve hos en dansk Bank i Favør af Herr C Wilh Nielsen, København. Den 3 Juni anmodede Brdr Jansen Københavns Diskonto- og Revisionsbank om at aabne bekræftet Rembours-Kredit uigenkaldelig gyldig til den 15 Juli d A i Favør af nævnte Hr Nielsen for et Beløb af indtil 2000 Dollars, og den 4 s M svarede Banken, at Remboursen brevligt var aabnet. Den 10 Juli henvendte C Wilh Nielsen sig i Banken og modtog mod Aflevering af de paagældende Dokumenter en af Banken un-

der s D paa The National City Bank of New York trukket Check, stør \$ 1958,36. Samme Dag tilskrev Banken Brdr Jansen, at den havde »udbetalt Herr C Wilh Nielsen, her, \$ 1958,36, hvilket Beløb à 6,28 = Kr 12 298 50 er debiteret Deres Konto.«

Checken blev sendt til Warszawa og gennem en derværende Bank tilstillet The National City Bank of New York, som ved Checkens Modtagelse den 5 August nægtede Indfrielse under Henviſning til, at Københavns Diskontobank og Revisionsbank den 18 Juli havde standset sine Betalinger.

»Limanowa«, der forgæves har afkrævet Brdr Jansen Beløbet, hvorfor Checken var udstedt, søger nu disse til Betaling af \$ 1958 36 med Renter 6 pCt aarlig fra den 5 August 1924, til Betaling sker.

De Sagsøgte paastaar principalt Frifindelse, subsidiært at de kun tilpligtes at udrede det paastævnte Beløb mod Udlevering af den omhandlede Check.

De Sagsøgte har denuntieret lis for Københavns Diskontobank og Revisionsbank, der har givet Møde under Sagen og støttet de Sagsøgte Procedure.

Sagsøgerne gør gældende, at de Sagsøgte ikke er befriede ved, at der er leveret en Check, men maa indestaa for, at Checken, hvormed de betalte Varen, er god. Der er derhos ikke fra Sagsøgernes Side udvist nogen Forsømmelighed m H t Checkens rettidige Præsentation til Betaling.

Til Støtte for deres Frifindelsespaaſtand har de Sagsøgte dels anført, at de har opfyldt deres Betalingspligt allerede derved, at de har stillet en uigenkaldelig Rembours, som Sagsøgerne har godkendt ved ikke at protestere, idet Betydningen af, at Banken aabner en saadan Rembourskredit, skal være den, at Banken dermed paatager sig en selvstændig Betalingspligt for den paagældende Varepost, medens samtidig Køberen frigøres for denne Pligt, eller med andre Ord, at Sælgeren tager Banken som Debitor i Stedet for Køberen. Men selv om dette ikke maatte blive anerkendt, hævder de, at Sagsøgernes Repræsentant ved at modtage en Check i Stedet for kontant Betaling har truffet et Valg, som de Sagsøgte ikke kan have noget Ansvar for. Det er ikke de Sagsøgte, men Bankens Check, der er blevet nødlidende, og de Sagsøgte kan herefter ikke indestaa for, at Checken var god.

Det vil ikke være nødvendigt for Retten at komme ind paa Spørgsmaalet, om de Sagsøgte maatte være frigjort for deres Betalingspligt allerede derved, at de har stillet bekræftet Rembours. De Sagsøgte er nemlig under alle Omstændigheder uden Andel i, at Sagsøgernes Repræsentant i Stedet for kontant Betaling, som han efter Remboursens Ordlyd maatte være berettiget til at kræve, har modtaget en Check, og de maa derfor være stillet ganske, som om der var ydet kontant Betaling. Der kan herefter ikke paahvile dem nogen Garantipligt m H t Checkens Godhed, og deres Frifindelsespaaſtand vil derfor være at tage til Følge. Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne have at godtgøre de Sagsøgte med 300 Kr.

T i r s d a g d e n 23 J u n i .

Nr 5/1925. Hestehandler **S M Jensen** (Bache)

m o d

Sagfører **Haastrup** som Kurator i Kreaturforsikringsselskabet Danias Konkursbo (Ingen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Berettigelse til at annullere en Forsikring.

Vestre Landsrets Dom af 19 November 1924: Sagsøgte, Hestehandler S M Jensen, bør for Tiltale af Sagfører Haastrup som Kurator i Kreaturforsikringsselskabet »Dania«s Konkursbo i denne Sag for Tiden fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte 250 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Af de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger fremgaar, at Selskabet, da det stiftedes, savnede fornøden økonomisk Basis, at dets Forretningsførelse har været uforsvarlig, og at Appellantens Indtræden som Medlem af Selskabet er fremkaldt ved Svig fra Bestyrelsens Formands Side, idet denne usandfærdigt meddelte, at Selskabet havde en Garantikapital paa Kroner 50 000 00, og at det havde et betydeligt Medlemsantal, samt til Bestyrkelse af dette sidste Anbringende forsynede den Appellanten tilstillede Police med Nummer 703, skønt der i Virkeligheden kun var ca 200 Medlemmer. Herefter kan Appellanten ikke være bundet ved den af ham tegnede Forsikring og vil derfor være at frifinde. Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

T h i k e n d e s f o r R e t :

Appellanten, Hestehandler S M Jensen, bør for Tiltale af Indstævnte Sagfører Haastrup som Kurator i Kreaturforsikringsselskabet Danias Konkursbo, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 600 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:
I Begyndelsen af Aaret 1919 tegnede Sagsøgte, Hestehandler S M Jensen af Gjording, ved en af ham underskrevet Forsikringsbegæring

hos Kreaturforsikringsselskabet »Dania« i Herning en Forsikring, der omfattede 20 Heste, til en aarlig Præmie af 1800 Kr, og Sagsøgte betalte kort efter i Henhold til Optrævning fra Selskabet 920 Kr nemlig et halvt Aars Præmie med Tillæg af Indskrivningsgebyr, hvorhos han fik tilstillet Police. Selskabet, der var stiftet den 18 Juli 1918, og som optog Forsikringerne af de forskellige Husdyr i forskellige Klasser, var i Lovene betegnet som et gensidigt Selskab, og ifølge disses § 4 var ethvert Medlem inden for hver Klasse solidarisk ansvarlig for denne Klasses Forpligtelser, hvorimod den ene Klasse ikke garanterede overfor den anden. Efter at det paa Generalforsamlinger af 15 April og 24 Juni 1919 var vedtaget, at Selskabet skulde træde i Likvidation, og efter at fire af Medlemmerne var valgt til som Likvidationskomite at forestaa Likvidationen, udtog en Sagfører i Vejle for Selskabet i Likvidation den 1 Oktober 1920 Forligsklage mod Sagsøgte angaaende Betaling af 1722 Kr med Renter, nemlig 1650 Kr som Præmie for Tiden fra 1 Juli 1919 til 1 Juni 1920 og 72 Kr som Ekstrakontingent beregnet efter 4 pCt af den aarlige Præmie; ved Sagens Foretagelse i Forligskommissionen den 1 November s A gav Sagsøgte Møde, men Forlig blev ikke opnaaet og Sagen henvistes til Retten. Den 4 Oktober 1921 erhvervede en Forsikringstager Dom over Selskabet til Betaling af et skyldigt Forsikringsbeløb af 1500 Kr, hvilken Fordring Likvidatorerne havde nægtet Anerkendelse, samt Sagsomkostninger, og da Domshaveren ved en Eksekutionsforretning hos Selskabet ikke opnaaede Dækning, blev Selskabet, efter at Domshaveren forgæves ad anden Vej havde søgt at blive fyldestgjort, paa hans Begæring taget under Konkursbehandling i Begyndelsen af indeværende Aar. I Tilslutning til fornævnte Forligsklage, der ikke var bleven efterfulgt af nogen Stævning fra Likvidatorerne mod Sagsøgte, har derefter under nærværende Sag Sagsøgerne, Sagfører Hastrup i Vejle som Kurator i oftnævnte Selskabs Konkursbo, søgt Sagsøgte til Betaling af det i Forligsklagen anførte Beløb af 1722 Kr som skyldig Præmie og Ekstrapræmie tillige med Renter heraf 6 pCt p a fra Forligsklagens ovenanførte Dato den 1 Oktober 1920, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig friuundet for Sagsøgernes Tiltale.

Under Domsforhandlingen har Sagsøgerne — uden forudgaaende Omtale deraf i Skriftvekslingen — anført, at deres Krav mod Sagsøgte ikke som i Forligsklage anført udgør Forsikringspræmie for det der nævnte Tidsrum, men derimod hviler paa Sagsøgtes solidariske Ansvar efter Vedtægternes § 4, og skal udgøre en Del af hans Tilsvaret efter Størrelsen af det foreliggende Underskud indenfor den Klasse, hvorunder Sagsøgtes Forsikring falder — efter det Oplyste i Klasse A og B — hvilket i hvert Fald andrager det indsøgte Beløb, der er blevet beregnet som Præmie og Ekstrapræmie, for derved at opnaa en ligelig Fordeling af Tilsvaret, idet adskillige Medlemmer, da Likvidationen tog sin Begyndelse, havde betalt Præmie for det paagældende Tidsrum.

Til Støtte for sin Frifindelsespaaestand har Sagsøgte i 1 Række gjort gældende, at han maa være berettiget til at træde tilbage fra den tegnede Forsikring, og at der saaledes ikke paahviler ham noget Til-

svar overfor Selskabet. Han har i saa Henseende anført, dels at der ikke foreligger noget egentligt Forsikringsselskab, idet der, da Selskabet blev dannet, ikke forelaa noget forsikringsteknisk Grundlag, dels at han er blevet bestemt til at tegne Forsikringen ved forskellige fra Selskabets Side givne Oplysninger, der senere viste sig at være urigtige, saavel med Hensyn til Selskabets Garantikapital som med Hensyn til Antallet af Forsikrede.

Efter hvad der er oplyst om Selskabets Stiftelse, maa det imidlertid, naar henses til, at det er et gensidigt Selskab, der hviler paa Medlemmernes solidariske Ansvar, anses behørig stiftet, og da derhos Sagsøgte — som anført — har betalt Præmie til Selskabet og modtaget Policen uden at tage noget Forbehold, maa han anses herved at være bleven Medlem af Selskabet, og han maa følgelig yde Tilsvar i Overensstemmelse med Selskabets Love.

Sagsøgte har yderligere anført, at der ikke foreligger nogen fyldestgørende Opgørelse over Størrelsen af Underskudet, hverken forsaavidt angaar Selskabet i sin Helhed, eller forsaavidt angaar 1 Klasse A og B, og han har bestridt, at Sagsøgtes Andel i det eventuelle Underskud, rigtig beregnet, vil udgøre det indsogte Beløb.

Da der maa gives Sagsøgte Medhold i, at det hverken er godtgjort, at den paa ham faldende Andel i Underskudet udgør det indsogte Beløb, eller at det overhovedet vil naa denne Størrelse, og Sagsøgerne derhos — trods Sagsøgtes Opfordring — ikke har fremskaffet en af en Sagkyndig udarbejdet Opgørelse over Underskudets Størrelse og dets Fordeling paa de enkelte Medlemmer, vil Sagsøgte ikke paa det foreliggende Grundlag kunne tilpligtes at betale Sagsøgerne noget Beløb, og han vil følgelig være at frifinde for Tiden for Sagsøgnernes Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre Sagsøgte efter Omstændighederne med 250 Kr.

Ved Højesterets Dom i Sag Nr 149/1925 (**Rigsadvokaten mod Ane Kristine Clausen, født Christensen**) blev Tiltalte for Tyveri i Medfør af Straffelovens § 228, jfr Lov 1 April 1911 § 13 anset med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage.

Nr 126/1925.

Rigsadvokaten

m o d

Harm Jürgens Mammen (Fenger),

der tiltales for Vold.

Søndre Landsrets Dom af 2 April 1925: Tiltalte, Harm Jürgens Mammen, bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage samt udrede alle af Sagens Behandling flydende Omkostninger, derunder i Salær til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Oehlert, 40 Kr. Saa betaler Tiltalte og inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse i Erstatning til Landmand Peter Petersen af Stursbøl 300 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Søndre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af Tiltalte, dels af det Offenlige.

For det af Tiltalte udviste, i Dommen fremstillede Forhold vil han være at anse efter Straffelovens § 203. Da det imidlertid findes at burde have sit Forblivende ved den Tiltalte idømte Straf, vil Dommen i det Hele kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Harm Jürgens Mammen til Højesteretssagfører Fenger 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Harm Jürgens Mammen, der angives født den 12 December 1873 i Westbense i Hannover, og som ikke ses tidligere tiltalt eller straffet, ved Anklageskrift af 23 Januar d A fra Statsadvokaten for Søndre Landsretskreds sat under Tiltale her ved Retten til at lide Straf

principalt for Vold mod sagesløs Person efter midlertidig Lov Nr 63 af 1 April 1911 § 1, 2 Stk,

subsidiært for Vold efter Straffelovens § 203, i Anledning af, at Tiltalte den 12 Oktober 1924 ca Kl 9½ Formiddag paa Landmand Peter Petersens Ejendom i Stursbøl overfaldt fornævnte Petersen og med en Mælkespand tilføjede ham, der ikke havde givet Tiltalte rimelig Anledning til Voldshandlingen, 2 à 3 Slag, hvoraf det ene bevirkede en valnøddestor Blodudtrædning i Overfaldnes Isse, medens det andet foraarsagede Brud paa Petersens 8de Ribben i venstre Side.

Tiltalte er derhos paastaaet tilpligtet at udrede en Erstatning af 341 Kr 80 Øre til Overfaldne.

Af Sagens Oplysninger, derunder saavel Tiltaltes som Peter Petersens og to Øjenvidners Forklaringer, fremgaar, at Mammen den 12 Oktober f A ca Kl 9½ Formiddag henvendte sig til Peter Petersen paa dennes Ejendom i Stursbøl for at forhandle med ham om nogle Kartoffler, som han — Mammen — mente at have Krav paa. Petersen nægtede at være ham noget skyldig, og da Mammen derpaa begyndte at udskælde Petersen, bortviste denne ham fra sin Ejendom, hvorpaa Mammen ogsaa forføjede sig et Stykke bort. Imidlertid fulgte Petersen efter ham for at tale med en Bager Nielsen, som i sit Automobil holdt stille paa Vejen udfor Ejendommen. Da Mammen, som muligvis har anset sig forfulgt af Petersen, atter vendte sig mod denne, løftede Petersen sin Haand mod Mammen, efter sin Forklaring for at bortvise denne fra sin Grund. Mammen, som antagelig har opfattet denne Haandbevægelse som en Trusel, og som selv paastaar, at Petersen paa dette Tidspunkt har grebet ham foran i Jakken med begge Hænder, løftede nu sin Cykel op og slog med denne ud mod Petersen uden at det efter det Foreliggende er sikkert, om Mammen — hvad han selv paastaar — ramte Petersen. Efter Mammens videre Forklaring væltede Petersen som Følge af Slaget med Cyklen over mod Kanten af en Ajlekumme, som stod lige ud til Vejen, og stødte sig derved i Siden. Petersen rejste sig derpaa op og hævdede Foden, som om han vilde sparke Mammen, hvorpaa denne slog til Petersen med en tom Mælkespand, som han holdt i Haanden; han har erkendt, at han med Spanden tilføjede Petersen to Slag, et i Hovedet og et i Siden, hvorpaa han besteg sin Cykel og kørte bort fra Petersens Ejendom.

Petersen har bestemt bestridt, at han har grebet fat i Mammens Jakke, inden denne slog ud med Cyklen, og ingen af de to Øjenvidner har set dette, hvorfor Mammens Forklaring paa dette Punkt ikke kan staa til Troende. Petersen har videre bestridt, at han er blevet ramt af Cyklen og mener ikke at være væltet over mod Ajlekummen; han har erkendt, at han efter at være ramt første Gang med Mælkespanden, har løftet Benet op mod Mammen. Et af Vidnerne mener bestemt at have set, at Mammen ramte Petersen ved Slaget med Cyklen, hvilket det andet Vidne ikke har set og ikke mener, har været Tilfældet. Ingen af Vidnerne har set Petersen falde over mod den førnævnte Ajlekumme.

Ved Overfaldet tilføjedes der Petersen, der er ca 53 Aar gammel, følgende, i en Lægeerklæring af 17 Oktober 1924 beskrevne Læsioner:

»1) I Issen en valnøddestor Blodudtrædning (Bule) fremkaldt ved Slag med en stump Genstand.

2) Brud af 8de Ribben paa venstre Side.«

Disse Læsioner maa efter alt Foreliggende efter Rettens Skøn tilskrives de Petersen af Tiltalte Mammen bibragte to Slag med Mælkespanden, idet der efter Omstændighederne ikke findes at kunne tages Hensyn til Tiltaltes Formening om, at Ribbensbruddet skal skyldes Faldet mod Ajlekummen.

Under Sagen har Tiltaltes mentale Tilstand været undersøgt af Amtslægen i Haderslev, der har erklæret, at han ikke er sindssyg eller aandssvag, men at han skønnes at være et degenereret Individ. Der

findes herefter ikke tilstrækkelig Føje til at henhøre Tiltalte under Straffelovens § 39.

Efter samtlige Sagens Omstændigheder findes overfaldne Petersen, der ikke har brugt Skældsord mod Mammen, og som efter det foran Anførte ikke kan anses overbevist om at have grebet fat i Mammen, inden denne slog ham, at maatte betragtes som sagesløs; Tiltalte Mammen vil herefter for det af ham udviste Forhold i Medfør af midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 1, 2 Stk være at anse med en Straf, som passende kan bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage. Han vil derhos have at udrede alle af Sagens Behandling flydende Omkostninger, derunder i Salær til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer 40 Kr samt i Erstatning til Skadelidte Petersen et efter Rettens Skøn bestemt Beløb paa 300 Kr.

Nr 131/1925.

Rigsadvokaten

mod

Eske Christensen (David),

der tiltales for Bedrageri.

Vestre Landsrets Dom af 6 April 1925: Tiltalte, Eske Christensen, bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Ejstrup, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det Offenlige.

For det af Tiltalte udviste, i Dommen fremstillede Forhold, vil han være at anse efter Straffelovens § 253. Straffen findes under Hensyn til den midlertidige Straffelovs § 13 at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage, og Dommen vil herefter kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Eske Christensen til Højesteretssagfører David 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Eske Christensen ved 3 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 5 Marts 1925 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 253 for Bedrageri ved den 22 Oktober 1924 at have hævet 100 Kr og den 27 s M 171 Kr af et Tilgodehavende, som hans Fader, fhv Gaardejer Chr Christensen, Spøttrup, havde indestaaende hos Sagfører Sejersen i Odder, og forbrugt disse Beløb til egen Fordel, uagtet han var vidende om, at A/S I D Koopmanns Svineslagteri i Aalborg den 13 s M havde gjort Arrest i Beløbene.

Af fornævnte Chr Christensens Bo, der er taget under Konkursbehandling den 21 November 1924, hvorved Arresten bortfaldt, er nedlagt Paastand paa en Erstatning hos Tiltalte af 271 Kr.

Tiltalte er født den 5 December 1894 og er tidligere ved Hads Herreds Rets Dom af 5 April 1924 i Medfør af Straffelovens § 248 anset med en betinget Straf af 14 Dages simpelt Fængsel.

Tiltalte mødte for sin Fader under den i Sagen ommeldte Arrestforretning, der begæredes foretaget for 4387 Kr 43 Øre, og under hvilken der — bortset fra den heromhandlede Fordring — kun forefandtes Effekter af samlet Registreringsværdi 1292 Kr og opgav paa Forespørgsel, at hans Faders fra Salg af en Ejendom hidrørende Tilgodehavende hos Sagfører Sejersen formentlig var opbrugt, men efter at han af Rekvirentens Sagfører var opfordret til at gøre nærmere Rede herfor, kom han til det Resultat, at hans Fader havde et Resttilgodehavende af 200 Kr, og der blev derpaa gjort Arrest i Fordringen, der efter de af Sigtede givne Oplysninger vurderedes til 200 Kr, medens den i Virkeligheden udgjorde henved 500 Kr.

Tiltalte er ifølge den af ham afgivne Forklaring, der iøvrigt stemmer med det i Anklageskriftet Anførte, gaaet ud fra, at der kun blev gjort Arrest i 200 Kr og at han, der havde fornøden Bemyndigelse af Faderen, frit kunde hæve det Beløb, der herudover fandtes hos Sagfører Sejersen.

Sidstnævnte, der ikke var blevet underrettet om Arresten, har som Vidne forklaret, at han og Tiltalte, da denne hævdede det første Beløb, talte om, hvor meget der nu var tilbage, og at Tiltalte da fik at vide, at der antagelig var ca 200 Kr i Behold, samt at Tiltalte ved Udbetalingen af det sidste Beløb ikke spurgte Sejersen, hvorvidt der var 200 Kr eller nogen anden Sum i Behold, idet Sejersen nærmest bibragte ham den Opfattelse, at der ikke var mere.

Under Hensyn til denne Vidneforklaring og til, at Tiltalte — der iøvrigt flere Gange har repræsenteret sin Fader under Fogedforretninger og kendte saadanne Forretningers Formaal og Betydning — under Sagen har afgivet vaklende og usandfærdige Forklaringer, findes det ubetænkeligt at statuere, at han har været vidende om, at de af ham hævdede Beløb var belagte med Arrest.

Den omhandlede Arrest, der stadfæstedes ved Dom af 28 Oktober f A, bortfaldt som foran anført ved fhv Gaardejer Christensens Konkurs. Under Hensyn hertil vil Tiltalte for sit udviste Forhold være at anse efter Straffelovens § 256, jfr § 253, med en Straf, der findes pas-

sende at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage.

Den af Konkursboet nedlagte Erstatningspaastand vil ikke kunne tages under Paakendelse under nærværende Sag.

Sagens Omkostninger og derunder i Vederlag til den for Tiltalte for Landsretten beskikkede Forsvarer 50 Kr, vil være at udrede af Tiltalte.

Onsdag den 24 Juni.

Nr 360/1924. Enke **Oda Rebekka Christensen**, født **Nygaard**
(Martensen-Larsen efter Ordre)

mod

De danske Statsbaner (Graae),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at betale Appellantinden Erstatning for Tab af Forsørger.

Østre Landsrets Dom af 25 September 1924: De Sagsøgte, De danske Statsbaner, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Enkefru Oda Rebekka Christensen, født Nygaard, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges den for Sagsøgerinden beskikkede Sagfører, Overretssagfører Edlund, i Salær 200 Kr, der udredes af det Offenlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger bestyrker Dommens Resultat, vil denne efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Martensen-Larsen 200 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Om Aftenen den 8 Oktober 1923 blev Handelsrejsende Georg Christensen paa Aarhus Hovedbanegaard overkørt af det derfra Kl 10,41 af-

gaaende Statsbanetog Nr 968. Ved Overkørslen fik han begge Ben knust, saaledes at de maatte amputeres under Knæet, og han afgik ved Døden Kl 1 om Natten.

Under denne, mod De danske Statsbaner anlagte Sag har hans Enke, Fru Oda Rebekka Christensen, født Nygaard, hvem der er meddelt fri Proces ved den for hende beskikkede Sagfører, Overretssagfører Edlund, nedlagt Paastand om, at Statsbanerne tilpligtes at betale hende dels paa egne Vegne, dels paa hendes og Afdødes 6 umyndige Børns Vegne en saadan Erstatning for deres Tab af Forsørger, som fastsættes af den i Lov Nr 117 af 11 Marts 1921 § 4 omhandlede Kommission.

Statsbanerne har paastaaet sig frifundet.

Der er ikke under Sagen tilvejebragt direkte Oplysninger om, hvorledes Ulykken er sket, hvorimod det er oplyst, at Afdøde, efter at det nævnte Tog havde forladt Stationen, blev fundet liggende paa Ryggen vinkelret ud fra og med Fødderne imod den længst fra Stationen værende Yderside af det Spor, hvorpaa Toget havde kørt, mellem dette og det næste Spor, paa et Sted, hvor der ikke findes Perron, og hvortil der ikke er Adgang for Publikum.

Kort før sin Død har Christensen paa et Tidspunkt, da han maa antages at have været ved sin Bevidsthed, til den Læge, der behandlede ham, udtalt, at han var faldet ud af Toget, fordi Døren ikke var forsvarlig lukket. Denne Udtalelse findes der imidlertid efter det iøvrigt Oplyste ikke at kunne tillægges Betydning ved Sagens Afgørelse. Efter Alt, hvad der iøvrigt foreligger, maa det nemlig antages, at samtlige Døre i Togets Personvogne paa disses udvendige Side har været aflaaaset inden Togets Afgang fra Aarhus, og at de ikke har været aabnet og atter laaset inden Togets Ankomst til næste Station.

Det maa herefter antages, at Christensen af egen Drift har opholdt sig i Mellemløbet mellem de to Spor, og at Ulykken paa en eller anden Maade er foraarsaget ved hans Færden paa dette Sted. Ved at opholde sig her findes han imidlertid at have gjort sig skyldig i en saadan Uagtsomhed, at Statsbanerne i Medfør af § 1, 2 Pkt, i den ovennævnte Lov er fri for Ansvar for den ham overgaaede Ulykke, og de vil derfor være at frifinde for Fru Christensens Tiltale i denne Sag.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Der vil være at tillægge Overretssagfører Edlund i Salær 200 Kr, der bliver at udrede af det Offentlige.

Torsdag den 25 Juni.

Nr 110/1925.

Rigsadvokaten
mod

Christian Marinus Larsen (Graae),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 181.

Vestre Landsrets Dom af 24 Marts 1925: Tiltalte, Christian Marinus Larsen, bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder. Saa udreder han og Sagens Omkostninger og derunder i Vedlæg til den for ham beskikkede Forsvarer, Sagfører Meyer, 60 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af det Offenlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Christian Marinus Larsen til Højesteretssagfører Graae 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Christian Marinus Larsen, der er født den 6 Maj 1902, og som afset fra, at han i Aaret 1924 har vedtaget en Bøde af 100 Kr for Vold mod sagesløs Person, ikke ses tidligere at være tiltalt eller straffet, ifølge Anklageskrift fra 1 jyske Statsadvokatur af 26 Februar d A sat under Tiltale efter Straffelovens § 181 for:

I. i Tiden fra August 1924 til først i Oktober 1924 i Randers 4 Gange at have øvet Utugt med Emilie Kathrine Østergaard, uagtet han da havde Formodning om at være behæftet med venerisk Smitte (Gonorrhoe), og

II. i Slutningen af August 1924 i Randers een Gang at have øvet Utugt med Laura Kirstine Madsen, uagtet han da havde Formodning om at være behæftet med venerisk Smitte (Gonorrhoe).

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Tiltalte i Tiden fra 26 Maj f A til 11 Juni næstefter har henligget paa Rudolph Berghs Hospital i København som lidende af Gonorrhoe, og at han den sidstnævnte Dag blev udskrevet som uhelbredet og med Samlejeforbud, samt med Tilkendegivelse af, at han ikke maatte betragte sig som helbredet, før han var erklæret rask af en Læge. Tiltalte har endvidere erkendt, at han desuagtet ikke efter Udskrivningen har søgt Læge og ej heller nogen-

sinde senere er blevet erklæret helbredet af en saadan, derimod har han hævdet, at han overensstemmende med en af Hospitalslægen givet Tilladelse har behandlet sig selv, indtil han efter en 14 Dages Tid ansaa sig helbredet, og bestridt, at han ved Udskrivningen har modtaget Mødepaalæg eller nogen »trykt Blanket«.

Tiltalte har nu vedgaaet at have haft Samleje med de to ovennævnte Kvinder som i Anklageskriftet nærmere ommeldt, men han har hævdet, at han ikke da har haft nogen Formodning om at lide af nogen smittefarlig Kønssygdom. Det maa imidlertid efter det Oplyste antages, at i ethvert Fald Emilie Østergaard, som nogen Tid efter Samlejerne fandtes lidende af Gonorrhoe, har faaet denne Sygdom paaført af Tiltalte, og efter den denne ved hans Udskrivning af Hospitalet i Forbindelse med Samlejeforbud meddelte Tilkendegivelse har Tiltalte ikke haft Føje til alene paa Grundlag af sin egen Iagttagelse at anse sig for helbredet, før Samlejerne fandt Sted. Han bliver derfor at anse som den, der har indladt sig paa disse trods Formodning om at være behæftet med venerisk Smitte, og vil for dette sit Forhold være at anse efter Straffelovens § 181 med en Straf, der findes efter Omstændighederne passende at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder.

Af Laura Kirstine Madsen er nedlagt Paastand om, at Tiltalte tilpligtes at betale hende i Erstatning 200 Kr, men der findes med Hensyn hertil ikke tilvejebragt saadanne Oplysninger, at Paastanden vil kunne tages under Paakendelse.

Tiltalte vil endvidere have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Vederlag til den for ham beskikkede Forsvarer 50 Kr.

Nr 132/1925.

Rigsadvokaten

mod

Georg Alfred Eduard Frederiksen (Henriques)

der tiltales for Tyveri og Vold mod sagesløs Person.

Østre Landsrets Dom af 5 Maj 1925: Georg Alfred Eduard Frederiksen bør straffes med Forbedringshusarbejde i 5 Aar og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham her for Retten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører P Sandholt, 300 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirken af Nævninger afsagte Dom er paaanket af Tiltalte.

Medens Nævningerne svarede nægtende paa de til dem stil-

lede Spørgsmaal, om Tiltalte Natten til den 25 Februar 1925 havde gjort sig skyldig i Forsøg paa Røveri og om han ved samme Lejlighed havde gjort sig skyldig i Forsøg paa Manddrab, besvarede de bekræftende

d e l s Spørgsmaalet om Tiltalte havde gjort sig skyldig i det ham paasigtede Tyveri fra Vilhelm Petersen,

d e l s Spørgsmaalet om Tiltalte havde gjort sig skyldig i Forsøg paa groft Tyveri efter Straffelovens § 229 V, jfr § 45, ved nævnte Nat i den Hensigt at stjæle at have indsneget sig i den i Dommen omtalte Kontorbygning, medhavende en skarpladt Revolver, som han til sit Forsvar var beredt til at gøre Brug af,

d e l s endelig Spørgsmaalet, om Tiltalte havde gjort sig skyldig i Vold mod sagesløs Person efter Lov 1 April 1911 § 1, 2 Stykke, ved oftnævnte Nat og sammesteds at have øvet Vold mod Nattevagt Nielsen.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Georg Alfred Eduard Frederiksen til Højesteretssagfører Henriques 200 Kroner.

Den indankode Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Københavns Byrets 5 Afdeling, tiltales Georg Alfred Eduard Frederiksen

1) for Tyveri efter Straffelovens § 228 for Fredag den 13 Februar 1925 i et Automobil paa Vejen fra Hjørnet af Absalonsgade og Svendsgade og til Holte at have irastjaalet Vilhelm Petersen 550 Kr i Penge-sedler, der beroede i en Tegnebog i Bestjaalnes indvendige Jakkelomme;

2) for Forsøg paa Røveri efter Straffelovens § 243, jfr § 45 og Forsøg paa Manddrab efter Straffelovens § 186, jfr § 45, ved Natten til Onsdag den 25 Februar 1925 ca Kl 3 bevæbnet med en skarpladt Revolver at have indsneget sig i den til Automobilgaragen Jagtvej 155 hørende Kontorbygning i den Hensigt ved personlig Vold eller Trusel om øjeblikkelig Anvendelse af saadan at tilvende sig anden Mands Ejendom og derpaa, da Nattevagt Anton Johan Rasmus Nielsen kom til Stede,

Færdig fra Trykkeriet den 16 September 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — Bredgade 32.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 16.

Torsdag den 25 Juni.

affyret et Revolverskud mod ham for at dræbe ham, og, da dette ikke lykkedes, øvet Vold mod ham, hvorved der tilføjedes ham forskellige blødende Saar i Ansigtet.

Tiltalte er født den 17 Oktober 1903 og ikke fundet forhen straffet.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte for de Forhold, for hvilke han er sat under Tiltale, kendt skyldig til Straf efter Straffelovens § 228, § 229, V, jfr § 45, og Lov 1 April 1911 § 1, 2 Stk. Straffen findes efter Omstændighederne at kunne fastsættes til Forbedringshusarbejde i 5 Aar.

Mandag den 29 Juni.

R 307/1923. Gaardejer **Rasmus Pedersen** m fl (Fich)
mod

Odense Kommune (Steglich-Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Berettigelse til at modsætte sig Iværksættelsen af et Inddæmningsforetagende.

Kendelse, afsagt den 6 Oktober 1923 af den under 29 Juli 1919 nedsatte Landvæsenskommission og den under 21 Januar 1920 beskikkede Kommissionsdommer:

Under 29 Juli 1919 beskikkede Fyens Stiftamt By- og Herredsdommer Gad, Proprietær V Jespersen og Partikulier Jørgensen til Førstnævnte som Formand og de to Sidstnævnte som Medlemmer, at træde sammen i en Landvæsenskommission for at tage Spørgsmaalet om Lumbj Strands Inddæmning til Behandling overensstemmende med Landbrugsministeriets Skrivelse til Fyens Stiftamt af 12 Maj s A og i Henhold til et Andragende fra Odense Byraad paa Odense Kommunes Vegne til Landbrugsministeriet om Koncession paa Inddæmning og Tørlægning af Stranden. Efter Partikulier Jørgensens Død blev Amtsraads-

medlem J Greve i Henhold til Fyens Stiftamts Skrivelse af 8 Februar 1923 beskikket som Medlem af Kommissionen.

Kommissionen afholdt sit første Møde den 14 Oktober 1919, hvor den plejede foreløbige Forhandlinger med Odense Kanal- og Havneudvalg, der under hele Sagens Gang er optraadt paa Odense Byraads og Odense Kommunes Vegne. Man befarede Aastedet for at tage foreløbigt Skøn over Terrainforholdene, og Kanaludvalget opfordredes til at fremskaffe det manglende Materiale til Sagens Behandling.

Medens dette Materiale udarbejdedes, androg Odense Byraad Justitsministeriet om, at der maatte blive meddelt Kommissionen Ekstensjonskommissorium, hvilket ved Skrivelse af 21 Januar 1920 meddeltes Kommissionens Formand.

I Henhold hertil indkaldte undertegnede Kommissionsdommer ved offentlig Indkaldelse, der bekendtgjordes ved Kirkestævne i de Sogne, som støder til Lumby Strand, og i Statstidende med 12 Ugers Varsel enhver, som i Anledning af Inddæmnings- og Udtørningsarbejdet samt Ejendomserhvervelsen maatte have nogen Indsigelse eller Fordring at fremsætte.

Paa et efter Bekendtgørelse i Bladene ved fornødent Varsel den 9 December 1921 afholdt Møde i Lumby Forsamlingshus fremlagdes detailleret Projekt med fornøden Beskrivelse, Fortegnelse og Planer samt en paa Foranledning af Kommissionen indhentet Erklæring fra Statens Grundforbedringsvæsen dateret 5 December 1921.

Endvidere fremlagdes en Protestskrivelse fra forskellig Ejere i Lumby, men tillige en Henstilling, underskrevet af et stort Antal Lods ejere ved Horsebækken i Østrup Sogn, Enemærket og Stige, til Kommissionen om at fremskynde Arbejdet.

Fra forskellige Fiskere var yderligere modtaget Protestskrivelser med Erstatningsfordringer med Henblik paa, at Fiskeriet i Lumby Strand efter Inddæmning ikke mere kunde finde Sted.

Paa Mødet redegjorde Havneingeniøren paa Rekvirenternes Vegne for de fremlagte Projekter for saa vidt angik den tekniske Del, medens Kanaludvalget anførte de Motiver, som havde foranlediget til at begære Landvæsenkommissionen nedsat.

De protesterende Lodsejere ved Lumby begrundede nærmere de fremsatte Protester. Det samme var Tilfældet med Fiskerne, ligesom Repræsentanter for de Lodsejere, som havde henstillet, at Sagen fremmedes, anbefalede Planens Gennemførelse.

Paa et senere afholdt Møde den 18 Januar 1922 redegjorde Havneingeniøren for en paa Foranledning af Kommissionen foretaget Jordbundsundersøgelse af de Lumby Strand nærmestliggende Engarealer fra Lunde Aa vest og syd om Stranden til Holebækken.

Det tidligere fremlagte Projekt indeholdt flere Alternativer for saa vidt angaar Landvandskanalernes Beliggenhed, og der blev paa dette Møde givet de Mødende Lejlighed til at udtale sig om, hvilke af disse man i Tilfælde af, at Inddæmningen blev til Virkelighed, kunde ønske, ligesom de udarbejdede Projekter efter Mødet blev fremlagt i 8 Dage i Forsamlingshuset i Lumby, saaledes at alle Interesserede kunde sætte sig ind i de forskellige Forslag.

Kommissionen foretog herefter atter Besigtigelse af Aastedet, navnlig Forholdene ved Lumby Strands Udmunding i Kanalen og de siden Sagens Paabegyndelse ændrede Afvandingsforhold for den Syd for Stranden liggende Inddæmning, tilhørende Proprietær Hesseldal, medens samtlige Interesserede var indvarslet til et nyt Møde den 21 April 1922 paa Odense Raadhus, hvor Kommissionen udtalte, at der var Sandsynlighed for, at den vilde kunne anbefale, at der meddeltes Rekvirenten Koncession paa Inddæmning og Udtørring af Lumby Strand, og at den desaarsag vilde gaa i Gang med Forhandlinger med de enkelte Lods-ejere, eller Klasser af samme, Pumpelag etc til Drøftelse af Projektets Enkeltheder og de Ejendoms- eller andre Spørgsmaal, der kan fremkomme heraf.

Den 2 Maj 1922 forhandlede ved et Møde med Rekvirenterne og Proprietær Hesseldal, som Ejer af den Syd for Lumby Strand liggende Inddæmning og Bestyrelsen for det samme Steds liggende Pumpelag »Langenderne«, hvilket Møde sluttede med en Henstilling til Parterne om at søge oprettet skriftlige Overenskomster om Forholdet efter en mulig Inddæmning af Lumby Strand.

Ved forskellige Møder besigtigede Kommissionen den foreslaaede Grænse for den fremtidige Inddæmning. Med enkelte Ændringer og efter Forhandlinger paa Stedet mellem Kommissionen og Ejerne af de tilgrænsende Lodder fastsatte Kommissionsdommeren Grænsen som nærmere fremstillet paa den under Ak fremlagte Plan herunder tillige Grænserne for de de tilstødende Lodsejere tillagte Arealer af den inddæmmede Strand.

Under Hensyn til det i Sagen Passerede kan Kommissionen udtale: Lumby Strand indeholder indenfor de som nævnt fastsatte Grænser ca 480 ha.

Mod Syd grænser Stranden hovedsagelig til allerede inddæmmede Arealer beskyttede ved Dæmninger, som gennembrødes ved Stormfloden i Oktober 1921, der foraarsagede meget stor Skade.

Mod Vest begrænses Stranden af en lavtliggende Sylteng, men Agerjorden bagved hæver sig hurtigt op mod Lumby By.

Mod Nord ligger derimod bag Engene store dyrkede Arealer, som er saa lavtliggende, at der ved nævnte Stormflod oversvømmedes ca 185 ha, regnet indtil Landevejen ved Østrup samt nogle Arealer Nord for denne, paa hvilke Kulturen tildels ødelagdes for længere Tid. Et ca 220 m bredt Udløb mellem Vestre Kanaldæmning og Hasselø og et mindre Udløb mellem denne Ø og Gudskov forbinder Lumby Strand med det gennem Odense Fjord gravede Sejløb. Ved indtrædende Høj- eller Lavvande kan der være en ret stærk Strøm gennem førstnævnte Udløb, og Strømsætningen kan i givne Tilfælde vanskeliggøre Styringen af forbisejlende Skibe, men den største Ulempe ved Udløbsstedet er, at der ved indtrædende Lavvande med Strømmen føres betydelige Mængder af Mudder og Slam ud i Kanalen, saaledes at denne med betydelige Bekostninger jævnlig maa oprensnes. De aarlige Udgifter hertil skønnes af Rekvirenten i de senere Aar at have andraget gennemsnitlig ca 17 000 Kr.

Disse Forhold ved Lumby Strands Udløb i Kanalen maa antages at

have tilskyndet Odense Kanal og Havn gennem Odense Kommune til at søge gennemført en Udtørring af Lumby Strand.

Bortset herfra skønner Kommissionen imidlertid ikke rettere, end at en Udtørring af Stranden maa være god Samfundsökonomi, Stormfloden i 1921 viste, i hvor høj Grad de langs Stranden liggende lave Arealer kunde have været beskyttet mod Oversvømmelse, hvis den heri omhandlede Inddæmning og Tørlægning allerede da havde været en Kendsgerning.

Protest mod Inddæmningen er for den aldeles overvejende Dels Vedkommende kun fremkommet fra Ejerne af Syltengene ved Lumby, idet de paastaar, at deres Enge har Gavn af Oversvømmelserne. Heri kan de have nogen Ret, idet det Græs, der vokser paa saadan regelmæssig oversvømmede Enge, har en ikke ringe Næringsværdi, men dels er Afgrøderne ikke saa store, som de kan blive, naar Engene efter Inddæmningen efter Omstændighederne enten omdannes til Kulturrenge eller opdyrkes, og dels er Usikkerheden ved Højbjergningen stor paa Grund af de hyppige Oversvømmelser, ligesom Afgræsningen af samme Grund kan være vanskelig og have ringe Værdi.

Selv om Inddæmningen ikke vil betyde noget Gode for disse nævnte Enge, skønner Kommissionen ikke rettere, end at Engene ved at bringes i en under de ændrede Forhold passende ny Kultur vil blive mere værdifulde, end de nu er, og at derfor det Standpunkt, Ejerne af Lumbyengene har indtaget, næppe bør kunne forhindres, at Inddæmningen bliver til Virkelighed. Den Skade, disse Enge mulig kan lide, vil under alle Omstændigheder være forsvindende imod den Vinding, de Nord for Stranden liggende Agerjorder høster ved gennem Inddæmning at sikres imod Oversvømmelse af Saltvandet, bortset fra, at der for Samfundet indvindes ca 500 ha nyt Land, nemlig foranførte ca 480 ha og det Areal, der tillægges de tilgrænsende Ejendomme.

Det vilde i og for sig være rimeligt, at de omkring Stranden liggende Arealer bidrog til Anlæg og Vedligeholdelse, alt efter den Nytte Inddæmningen maatte have for disse, men Kommissionen skønner, at disse manglende Bidrag kan ækvivalere med den Besparelse, der indvindes i Udgifterne ved Oprensning af Sejløbet udfor Lumby Strand.

Til Dæmninger og Landvandskanaler, hvis Beliggenhed, som foran nævnt, er fastsat af Kommissionen ved Forhandling mellem Parterne, skal benyttes de fornødne Arealer. Da der ikke under Sagens Gang er bragt nogen Overenskomst tilveje om Erstatning for disse Arealer, bør en saadan formentlig først fastsættes efter Udførelsen, saaledes at der tages fornødent Hensyn ogsaa til Afgrøden og mulige Ulemper.

Kommissionen skønner herefter, at Gennemførelsen af Projektet om Inddæmning af Lumby Strand har saa stor Betydning, at man kan anbefale, at der bliver meddelt Rekvirenten d v s Odense Kommune Koncession paa Inddæmning og Udtørring af Lumby Strand, naar Foretagendet fremmes paa følgende Maade:

A. Arbejdets Udførelse.

— — —

B. Veje, Broer og Hegn.

— — —

C. Erstatninger.

Erstatning vil kunne ydes til de Lodsejere, hvis Ejendomme berøres af de under A nærmere beskrevne Anlæg, der skal saaledes gives Erstatning for Areal afgivet til Landkanal med Dige samt til Dæmninger og Fyldegrave, endvidere for uheldig Overskæring af Lodder, Vejanlæg og andre Ulemper og Tab foraarsaget ved det udførte Anlæg.

Disse Erstatninger vil være at fastsætte af den under E nævnte Landvæsenkommission efter Besigtigelse af Forholdene før, under og efter Arbejdets Udførelse.

D. Anlægsudgifterne.

Samtlige Udgifter ved Forundersøgelser og Projekt samt Omkostningerne ved nærværende Landvæsenkommission og dennes tekniske Assistance udredes af Rekvirenten efter Landvæsenkommissionens Opførelse.

E. Tilsyn med Arbejdets Udførelse, fremtidig Vedligeholdelse m m.

Saafernt Anlægget gennemføres, bør der før dets Paabegyndelse nedsættes en Landvæsenkommission, der vil have at træffe Bestemmelser om det ovenfor under B og C Anførte, ligesom Kommissionen skal træffe Bestemmelse om Anlæggets fremtidige Vedligeholdelse.

Indsigelser, Erstatningsfordringer og andre Krav samt Kommissionsdommerens Kendelse.

Under Sagen er særlig fra forskellige Stranden tilgrænsende Lods-ejeres Side dels fremsat Indsigelser imod Planen, dels stillet forskellige Krav.

Der er saaledes rejst Indsigelse imod Planens Udførelse i sin Helhed, dels fordi den gør Forandring i den bestaaende Ordning, at en Del Lodsejere har haft Arealer til Stranden med deraf flydende Adgang til Badning, dels som stridende imod æstetiske Hensyn, dels som medførende Sundhedsfare, men samtlige disse Paastande skønnes at maatte vige, naar en Udtørring af Stranden som foran paavist anses for god Samfundsøkonomi og udføres under Hensyntagen til rimelige Sundhedskrav.

Endvidere er stillet forskellige Krav:

1. Af en Del Lodsejere ved den vestlige Side af Lumby Strand er krævet Erstatning for Tab i Værdi af deres Enge og for forøgede Byrder ved en forandret Dyrkning af disse, det er endog paastaaet, at disse Enge vil blive værdiløse efter Udtørringen, og der er krævet en Erstatning paa 2000 Kr pr Td Land.

Idet der henvises til den foran nævnte Erklæring af 5 December 1921 fra Statens Grundforbedringsvæsen (Bilag N) samt til den af den samlede Kommission foran udtalte Anskuelse om, at ommeldte Enge vil vinde ved at bringes under Kultivering, skønnes der ikke at kunne tillægges disse Lodsejere, hvis Enge forøvrigt til Ejendomsskyld er ansat til en Værdi af 4—600 Kr pr Td Land, nogen Erstatning, medens der ved at rykke deres fremtidige Grænse til Stranden, rigelig ud er givet

dem Ækvivalent for deres øjeblikkelige Udgifter ved eventuelle Foranstaltninger sigtende til forandret Kultur.

2. Af forskellige i Odense Købstad og andetsteds boende Personer er krævet Erstatning, fordi en for Tiden af dem foretaget Skallegravning i Stranden forventes meget indtægtsgivende og ved Udtørringen maa ophøre. Et saadant Krav vil dog allerede af den Grund, at Skallegravningen her først er begyndt, efter at Spørgsmaalet om Strandens Udtørring er taget op, være at afvise, idet ingen Ret for de Vedkommende i saa Henseende er skabt.

3. Endelig er af en Del Fiskere, boende ved og drivende deres Erhverv i Odense Fjord med tilstødende Vande, krævet store Erstatningsbeløb, fordi Lumby Strand ved Udtørring inddrages som Fiskeplads.

Noget retsligt Krav for Fiskere i Almindelighed kan ikke anerkendes at eksistere og afvises, men Billighed kræver, at Erstatning ydes to ved Lumby Strand boende Fiskere, der paa sine Tider af Aaret driver Fiskeri som Hovederhverv og med Lumby Strand, hvorved deres Bopæle er beliggende, som Udgangspunkt, og vil der være at tilkende Fiskerne Jens Valdemar Rasmussen og Viggo Jensen henholdsvis 2000 Kr og 1000 Kr, som vil være at udbetale dem af Rekvirenten til den Tid, da Udtørringen finder Sted, og forsaavidt de endnu til dette Tidspunkt driver erhvervsmæssigt Fiskeri i Lumby Strand.

Med Hensyn til andre Erstatningsfordringer eller mulig senere under Arbejdets Udførelse fremkommende, henvises til den under E nævnte Landvæsenskommission.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af By- og Herredsdommer Gad som Kommissionsdommer afsagte Kendelse er paaanket af Gaardejer Rasmus Pedersen m fl. Herved bemærkes, at Appellanterne alle hører til de i Kendelsen under Nr 1 og 3 omtalte Lodsejere og Fiskere.

Som det fremgaar af Kendelsen, er der i denne Sag ikke Spørgsmaal om et Inddæmningsforetagende der agtes udført af Staten for Almenvellets Skyld, men om et Anlæg, som Odense Kommune paatænker at iværksætte væsenligt i sin egen Interesse, bl a for at spare en Del af de aarlige Udgifter, der medgaar til Opmudring af Odense Kanal. Herefter maa der gives Appellanterne Medhold i, at i alt Fald de iblandt dem, der er Ejere af Lodder, som støder til Lumby Strand, maa have Ret til at modsætte sig, at det af nævnte Kommune paatænkte Foretagende sættes i Værk i Henhold til en af Administrationen udfærdiget Bevilling. Som Følge heraf vil der være at give Dom i Overensstemmelse med den af Appellanterne principalt nedlagte Paastand saaledes som nedenfor vist.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Den af Appellanterne, Gaardejer Rasmus Pedersen m fl, nedlagte Protest mod, at det om-

handlede, af Indstævnte, Odense Kommune, paa-tænkte Inddæmningsforetagende bringes til Udførelse, bør tages til Følge. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Tirsdag den 30 Juni.

Nr 73/1925. Kontorchef **Arendt Ninus Marthinus Christensen**
(Bache)
mod
Enkefru Ane K Præstholt (Ingen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at betale Indstævnte Erstatning for Tab af Forsøger.

Vestre Landsrets Dom af 20 Februar 1925: Sagsøgte, Kontorchef Arendt Ninus Marthinus Christensen, bør til Sagsøgerinden, Murer og Inkassator Niels P Præstholt's Enke, Ane K Præstholt, betale 10 000 Kr tillige med Renter heraf 5 pCt p a fra den 1 Oktober 1924, indtil Betaling sker. Til det Offentlige betaler Sagsøgte derhos Retsafgifter og Godtgørelse for stemplet Papir, forsaavidt disse Udgifter skulde have været afholdt af Sagsøgerinden, saafremt Sagen ikke for hendes Vedkommende havde været beneficeret, samt til Sagfører A Jakobsen i Hjørring i Salær 150 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 6 Kr og til Overretssagfører Sørensen i Salær 150 Kr. Det Idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.
I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:
Søndagen den 10 August 1924 blev Murer og Inkassator i Hjørring Niels P Præstholt, født den 5 Marts 1877, medens han cyklede Vest paa

ad Landevejen, der fører fra Frederikshavn til Hjørring, ca 1 km Øst for sidstnævnte Købstad paakørt af et Automobil, der førtes af Ejeren, Sagsøgte Kontorchef Arendt Ninus Marthinus Christensen i Aalborg. Ved Paakørslen blev N P Præstholm dræbt paa Stedet. Idet Sagsøgerinden, Afdødes Enke, Ane K Præstholm i Hjørring, har anbragt, at Paakørslen skyldes manglende Agtpaagivenhed fra Sagsøgte Side, har hun efter erhvervet Bevilling til fri Proces under nærværende Sag paastaaet denne tilpligtet at betale hende, der i Ægteskabet med Afdøde har to Døtre under 18 Aar, fødte henholdsvis den 11 August 1907 og den 27 Maj 1909, i Erstatning for Tabet af Forsørger et Beløb af 20 000 Kr eller et saadant Beløb, som uvillige af Retten udmeldte Mænd eller Retten maatte bestemme, med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 1 Oktober 1924, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerindens Tiltale.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte gjort gældende, at han har kørt fuldt forsvarligt, og at Ulykken skyldes, at der af Afdøde ved den paagældende Lejlighed er udvist grov Uagtsomhed. Han har i saa Henseende nærmere anført, at han, der om Formiddagen den nævnte Dag med en Hastighed af ca 40 km i Timen kom kørende alene i sin Motorvogn fra Sindal ad Hjørring, ca 1 km fra denne Købstad fik Øje paa en Cyklist, der kørte foran ham i samme Retning som Motorvognen, omtrent i Midten af Vejen, dog maaske lidt i højre Side. Sagsøgte vilde køre uden om Cyklisten, gav derfor Signal i behørig Tid og drejede Motorvognen ud i venstre Side af Vejen, hvis Bredde er 12 m, ðlt imedens han fortsatte Kørslen uden at sagtne Farten. Efter at Sagsøgte var kommet i en Afstand fra Cyklisten af ikke over 10 m, drejede denne uden forudgaaende Tegn om Forandring af Kørselsretningen og uden at se sig tilbage, pludselig over til venstre øjensynlig for at køre ind ad en Markvej til en Syd for Vejen beliggende Gaard. Straks da Cyklisten svingede ind over Vejen, slap Sagsøgte Fodspeeren, hvorved der lukkedes for Benzintilførslen, og umiddelbart efter traadte han Koblingen fra og bremsede med Fodbremsen. Endvidere drejede han Vognen til venstre for at søge at undgaa at paakøre Cyklisten, der imidlertid nu opdagede Motorvognen og øjensynlig nervøs fortsatte sin Kørsel ind mod Markvejen, hvorved Sammenstødet blev uundgaaeligt. Motorvognen ramte Cyklisten med det højre Forparti, saaledes at Cyklisten kom ind under Vognen og blev slæbt et Par Meter under denne, der standsede ved, at Sagsøgte drejede den ned i Vejrøften i Vejens sydlige Side. Cyklisten havde ved Paakørslen brækket Halsen.

Efter alt det Foreliggende, derunder det Oplyste om, at det den paagældende Formiddag blæste ret stærkt fra Vest, findes det at burde lægges Sagsøgte til Last, at han ikke forinden Forbikørslen har forvissat sig om, at hans Signal var blevet bemærket af Afdøde, samt at han har fortsat Kørslen venstre om Afdøde uden at sagtne Farten, idet han burde have regnet med Muligheden af, at denne, der efter Sagsøgte eget Udsagn kørte omtrent i Midten af Vejen, kunde foretage en Drejning over mod den Syd for beliggende Markvej.

Efter det Anførte maa Paakørslen antages at kunne være afværget ved fornøden Agtpaagivenhed og Omhu fra Sagsøgte Side. Selv om

der derhos gaas ud fra, at Afdøde, som det er forklaret dels af Sagsøgte dels af nogle Personer, der i nogen Afstand og iøvrigt kun ufuldstændigt var Øjenvidner til Begivenhederne, har undladt at give Tegn om Forandring af Kørselsretning, findes hans Adfærd dog efter Omstændighederne ikke derved at kunne tilregnes ham som grov Uagtsomhed. Sagsøgte maa herefter anses erstatningspligtig overfor Sagsøgerinden og dennes Børn for Tab af Forsørger, og Erstatningen findes under Hensyn til Afdødes Alder og Indkomst, der for Skatteaaret 1924/25 var 2750 Kr, passende at kunne fastsættes til 10 000 Kr, hvilket Beløb Sagsøgte vil være at tilpligte at betale Sagsøgerinden med Renter som af hende paastaet. Sagsøgte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger efter Reglerne for beneficerede Sager samt at betale til de for Sagsøgerinden henholdsvis under Sagens Forberedelse ved Underretten og for Landsretten beskikkede Sagførere, til den første i Salær 150 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 6 Kr og til den sidste i Salær 150 Kr.

Onsdag den 1 Juli.

Nr 145/1925.

Rigsadvokaten

mod

Karl Ejnar Pedersen og Svenning Peter Jørgensen (Henriques),

der tiltales for uagtsom Brandstiftelse.

Dom afsagt den 9 Januar 1925 af Frijsenborg-Faurskov Birks Ret: De Tiltalte, Karl Ejnar Pedersen og Svenning Peter Jørgensen, bør hensættes i simpelt Fængsel henholdsvis i 14 Dage og 1 Maaned, dog saaledes at Straffens Fuldbyrdelse udsættes, og Straffen bortfalder efter 5 Aars Forløb under de i Straffelovstillæg 1 April 1911 § 20 anførte Betingelser. De Tiltalte vil derhos have in solidum at udrede i Erstatning til Jysk Brandforsikring for Bygninger 17 477 Kr og til Jysk Brandforsikring for Løsøre 6372 Kr. Endelig vil de Tiltalte have in solidum at godtgøre det Offenlige alle af Sagen flydende Omkostninger, derunder i Salær til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Thranum af Hammel, 75 Kr. Dommen kan forsaavidt Erstatningen angaar fuldbyrdes 15 Dage efter dens Forkyndelse.

Vestre Landsrets Dom af 3 April 1925: Underrettsdommen bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 8 Dage for Karl Ejnar Pedersen og 14 Dage for Svenning Peter Jørgensen, og at Straffen bortfalder, saafremt de fornævnte Erstatningsbeløb betales, hvorhos 5 Aars Fristen regnes fra denne Doms Afsigelse. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af det Offenlige. De idømte Erstatningsbeløb udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af de Tiltalte, dels af det Offenlige.

I Henhold til de i Landsretsdommen paaberaabte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, saaledes at Femaarsfristen regnes fra denne Højesteretsdoms Afsigelse. I Salær for Højesteret betaler de Tiltalte, Karl Ejnar Pedersen og Svenning Peter Jørgensen, En for Begge og Begge for En, til Højesteretssagfører Henriques 80 Kroner.

De idømte Erstatninger at udrede inden 15 Dage efter Højesteretsdommens Forkyndelse.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Den 27 September 1924 nedbrændte Udbygningerne til den Christian Johannes Christensen tilhørende Gaard paa Hammel Mark, og ved det samme Dag optagne Brandforhør oplystes det, at Ilden hidrørte fra en Loddelampe, hvormed Elektrikerlærlingene Karl Ejnar Pedersen og Svenning Peter Jørgensen, begge af Hammel, havde søgt at opsmelte en saakaldet Tilsmeltningsdaase af Porcellæn. Ved Forhøret og den i Fortsættelse af dette foretagne Forundersøgelse er det ved fornævnte Lærlinges egen Forklaring og det iøvrigt Oplyste godtgjort, at Branden er opstaaet under følgende nærmere Omstændigheder.

Der havde vist sig Mangler ved den elektriske Installation i fornævnte Udbygninger, og Brandlidte Christensen henvendte sig da til Installatør Olaf Mentze af Hammel for at faa Fejlen rettet. Mentze, der ikke personlig havde modtaget Besked, men sluttede, at der var Tale om en Kortslutning, sendte de to nævnte Lærlinge til Gaarden for at paabegynde Arbejdet, og han vil have givet dem den Besked, at de først skulde tage Ledningen ned fra Gaarden, og han vil have regnet med, at han, som havde et Ærinde i Byen at udrette, selv kunde komme tilstede, inden dette Arbejde var forbi. Lærlingene gav sig imidlertid til at opsmelte de saakaldte Tilsmeltningsdaaser, hvori de elektriske Ledninger forenes, med en medbragt Loddelampe, som de angiver af økonomiske Grunde, idet de paa denne Maade kunde bruge dem paany, medens de ellers maatte knuse dem. Først opsmeltedes en Daase i Kostalden, og derefter forsøgte de det samme i Hestestalden. Her sad Daasen under en Bjælke, lige ved Væggen i en Afstand af ca 10 ctm fra Loftet, og dette sluttede ikke tæt til Væggen. Inden de begyndte, stoppede Jørgensen en Tot Hø, som hang ned, op mellem Brædderne. Det

var Pedersen, som førte Loddelampen ved denne Lejlighed, og han paa-
staar at have holdt den saaledes, at Flammen pegede lidt nedad, men
den satte alligevel Ild i noget nedhængende Spindelvæv og Hø, og Ilden
banede sig straks Vej op gennem Loftet, og da dette var fuldt af ind-
høstet Korn og Husene desuden straatækkede, var det umuligt at slukke.
Brandskaden er for Bygningernes Vedkommende opgjort til 17 477 Kr
og for Løsøret til 6372 Kr.

For det anførte Forhold er begge de nævnte Lærlinge ved Anklage-
skrift af 16 December 1924 fra 2. jyske Statsadvokatur sat under Til-
tale for Overtrædelse af Straffelovens § 284, uagtsom Brandstiftelse.

Tiltalte Karl Ejnar Pedersen er født i Hammel 6 Oktober 1908 og
Svenning Peter Jørgensen i Sabro Sogn 4 September 1905. Ingen af
dem findes tiltalt eller straffet.

Selv om der ikke i det givne Tilfælde af Læremesteren var med-
delt de Tiltalte speciel Besked om ikke at bruge Loddelampe under
Omstændigheder som de foreliggende, findes det utvivlsomt, at der
foreligger en Overtrædelse af den citerede Lovbestemmelse, hvorved be-
mærkes, at de Tiltalte havde staaet i Lære henholdsvis i ca 2 Aar og
i ca 4½ Aar, og at Brandlidte havde advaret dem om at være forsigtige
med Loddelampen. Det skønnes imidlertid, at ikke alene Tiltalte Peder-
sen, som førte Lampen, er strafskyldig, men ogsaa Tiltalte Jørgensen,
som i Virkeligheden har været den Ledende, og efter hvis Ordre Pe-
dersen har handlet.

Den forskyldte Straf findes for Pedersens Vedkommende at burde
fastsættes til simpelt Fængsel i 14 Dage og for Tiltalte Jørgensen til
lige Fængsel i en Maaned. Efter Omstændighederne og navnlig paa
Grund af de Tiltaltes Ungdom bliver for begges Vedkommende Dom-
mens Fuldbyrkelse med Hensyn til Straffen at udsætte, saaledes at
Straffen bortfalder efter 5 Aars Forløb under de i Straffelovstillæg 1
April 1911 § 20 anførte Betingelser.

De Tiltalte vil derhos efter derom nedlagt Paastand have in soli-
dum at udrede Erstatning til Jysk Brandforsikring for Bygninger 17 477
Kr og til Jysk Brandforsikring for Løsøre 6372 Kr.

Endelig vil de Tiltalte have in solidum at godtgøre det Offenlige
alle af Sagen flydende Omkostninger derunder i Salær til den beskik-
kede Forsvarer, Overretssagfører Thranum af Hammel, hvis Sagførelse
har været forsvarlig, 75 Kr, hvori det ham som Forsvarer under For-
undersøgelsen tillagte Salær er inkluderet.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Frijsenborg-Faurskov Birks Ret den 9
Januar 1925 afsagte Dom er paaanket saavel efter de Tiltaltes Begæ-
ring som af det Offenlige.

For det af de Tiltalte udviste, i Dommen beskrevne Forhold er
de rettelig anset efter Straffelovens § 284, dog at denne Bestemmelse

for Pedersens Vedkommende vil være at sammenholde med samme Lovs § 37. Med denne Bemærkning vil Dommen være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at kunne nedsættes til 8 Dage og 14 Dage henholdsvis for Pedersen og Jørgensen, og at Straffen — foruden i det i midlertidig Lov § 20 ommeldte Tilfælde — bortfalder, naar de idømte Erstatningsbeløb betales. Den i nysnævnte Lovbestemmelse ommeldte 5 Aars Frist vil være at regne fra nærværende Doms Afsigelse.

Sagens Omkostninger her for Retten vil være at udrede af det Offentlige, hvorved bemærkes, at der, da de Tiltalte selv har sørget for deres Forsvar sammesteds, ikke bliver Spørgsmaal om Tilkendelse af Salær herfor.

Nr 12/1925.

Rigsadvokaten

m o d

Ludvig Valdemar Krogh, Peter Emil Christian Reyn, Hans Christian Krogh, Erik Eriksen Krogh og Gorm Eriksen Krogh (Graae),

der alle tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 290 af 6 Maj 1921.

Dom afsagt den 2 Juni 1924 af Retten for Nykøbing Mors Købstad m v: De Tiltalte, Bankdirektør Ludvig Valdemar Krogh, Bankdirektør Peter Emil Christian Reyn, Værkfører Erik Eriksen Krogh og Fabrikant Gorm Eriksen Krogh, bør for det Offentliges Tiltale i denne Sag fri at være. Tiltalte, Sagfører Hans Christian Krogh, bør til Nykøbing M Købstads Politikasse bøde 200 Kr og derhos i sin Egenskab af Direktør for Aktieselskabet Chr Kroghs Fabriker i Viborg og Nykøbing drage Omsorg for, at Skraatobak, som Aktieselskabet herefter sælger, ikke er betegnet som fabrikeret efter E C Kroghs Recept. Endvidere bør han i samme Egenskab betale fornævnte Fabrikant Gorm Eriksen Krogh en Erstatning af 1000 Kr og derhos udrede denne Sags Omkostninger. Statskassens Ret forbeholdes med Hensyn til, at den ovenfor omhandlede Genpart ikke er forsynet med den i Stempelovens § 31 foreskrevne Stempelpaategning. Det idømte Erstatningsbeløb at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen i det Hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Vestre Landsrets Dom af 30 September 1924: De Tiltalte, Sagfører, Direktør Hans Christian Krogh, Bankdirektør Ludvig Valdemar Krogh og Bankdirektør Peter Emil Christian Reyn, bør til Nykøbing Mors Købstads Kæmnerkasse bøde, Førstnævnte 400 Kr og de to Sidstnævnte hver 200 Kr, og derhos i deres Egenskab henholdsvis af Direktør og Bestyrelsesmedlemmer i Aktieselskabet Chr Kroghs Fabriker i Viborg og Nykøbing Mors drage Omsorg for, at Skraatobak, som Ak-

tieselskabet herefter sælger, ikke er betegnet som fabrikeret efter E C Kroghs Recept. Saa bør disse Tiltalte og i deres nævnte Egenskaber En for Alle og Alle for En betale til Fabrikant Gorm Eriksen Krogh en Erstatning af 1000 Kr samt, ligeledes En for Alle og Alle for En, udrede denne Sags Omkostninger for begge Retter. For de Tiltalte Erik Eriksen Krogh og Gorm Eriksen Kroghs Vedkommende bør Underrettsdommen ved Magt at stande. Det idømte Erstatningsbeløb udredes inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen iøvrigt at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af de Tiltalte Hans Christian Krogh, Ludvig Valdemar Krogh og Peter Emil Christian Reyn, dels af det Offenlige for alle fem Tiltaltes Vedkommende.

I Henhold til de i Landsretsdommen for Tiltalte Hans Christian Kroghs Vedkommende anførte Grunde vil denne Dom for hans Vedkommende være at stadfæste, dog med den nedenfor anførte Ændring med Hensyn til Sagens Omkostninger.

Hvad dernæst angaar de Tiltalte Ludvig Valdemar Krogh og Peter Emil Christian Reyn, findes det betænkeligt at anse det bevist, at de har gjort sig skyldige i noget Forhold, for hvilket der her under Sagen vil kunne paalægges dem Straf, og de vil herefter i det Hele være at frifinde.

Med Hensyn til de i Dommen nævnte Indpakninger findes Benyttelsen af Indpakningen »Bedste Nikopia Kardus Skraa — — — Morsl Tobaksfabrik« at indeholde en Overtrædelse af Lov Nr 290 af 6 Maj 1921 § 9. Herfor maa begge de Tiltalte Erik og Gorm Krogh efter det under Sagen Oplyste bære Ansvar, og de vil derfor være at anse med Bøder, der findes at burde bestemmes til 100 Kroner for hver. Iøvrigt vil disse Tiltalte være at frifinde, hvorved bemærkes, at de i Dommen for Gorm Kroghs Vedkommende anførte Grunde maa finde tilsvarende Anvendelse paa Erik Krogh, og at der ikke foreligger tilstrækkeligt Grundlag til at paalægge dem Erstatning.

Sagens Omkostninger vil være at udrede af Hans Christian Krogh med $\frac{2}{3}$ og af Erik og Gorm Krogh in solidum med $\frac{1}{3}$. De to sidstnævnte Tiltalte vil derhos in solidum have at betale 300 Kroner i Salær til Højesteretssagfører Graae, der har været beskikket som Forsvarer for dem for Højesteret. Højesteretssagfører Ahnfelt-Rønne, der af Justitsministeriet har været bemyndiget til at møde for Højesteret i Rigsadvokatens Sted, vil der være at tillægge et Salær af 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Ludvig Valdemar Krogh og Peter Emil Christian Reyn bør for det Offenliges Tiltale i denne

Sag fri at være. Forsaavidt angaar Hans Christian Krogh bør Landsrettens Dom ved Magt at stande, dog at hankun udrede $\frac{2}{3}$ af Sagens Omkostninger. Erik Eriksen Krogh og Gorm Eriksen Krogh bør til Nykøbing Mors Købstads Kæmnerkasse bøde hver 100 Kroner og, En for Begge og Begge for En, udrede $\frac{1}{3}$ af Sagens Omkostninger. Saa betaler disse to Tiltalte og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Graae, En for Begge og Begge for En 300 Kroner. Der tillægges Højesteretssagfører Ahnfelt-Rønne i Salær 500 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Efter Anmeldelse af E C Kroghs Enke og hendes Sønner, Værkfører Erik Eriksen Krogh og Fabrikant Gorm Eriksen Krogh, alle af Nykøbing, og i Henhold til Anklageskrift af 8 Oktober f A fra Politimesteren i Nykøbing og sammes til Retsbogen den 27 f M førte Tiltalebegæring tiltales under denne Sag Bankdirektør Ludvig Valdemar Krogh i Odder og Bankdirektør Peter Emil Christian Reyn i København som Medlemmer af Bestyrelsen for Aktieselskabet Chr Kroghs Fabriker i Viborg og Nykøbing og endvidere Sagfører Hans Christian Krogh i Viborg i hans Egenskab af administrerende Direktør for Aktieselskabet for Overtrædelse af Lov Nr 290 af 6 Maj 1921 om Bestemmelser mod uretmæssig Konkurrence og Varebetegnelse §§ 1, 9 og 10 i Anledning af, at Aktieselskabet lader sælge 2 Mærker Kardus Skraa, hvoraf det ene er mærket »Fabrikeret efter E C Kroghs Recept, Morsø Tobaksfabrik« og det andet »H P & E Krogh«, uagtet Aktieselskabet ifølge Anklageskriftet maa antages at være uberettiget til at anvende den nævnte Angivelse og de nævnte Navne.

Endvidere tiltales efter Anmeldelse af fornævnte Aktieselskab og i Henhold til Anklageskrift fra Politimesteren af 12 April d A fornævnte Værkfører Erik Eriksen Krogh og Fabrikant Gorm Eriksen Krogh for Overtrædelse af de samme Lovbestemmelser nemlig:

1. Overtrædelse af Lovens § 1, jfr § 2, derved, at disse Tiltalte til Paavirkning af Efterspørgslen efter de af dem fabrikerede Varer paa forskellig Maade har, som det staar i Anklageskriftet, reklameret med, at den af dem i Nykøbing siden 1 Januar 1923 drevne Virksomhed er eneberettiget til at benytte en saakaldet »E C Kroghs Recept«, uagtet Retten til denne Recept skal være overgaaet til Aktieselskabet.

2. Overtrædelse af Lovens § 9 derved, at de Tiltalte i Erhvervsøjemed uberettiget benytter Betegnelsen »Fabrikeret efter E C Kroghs Recept« samt derved, at de for deres Virksomhed benytter et Navn »Morslands Tobaksfabrik« (forkortet til »Morsl Tobaksfabrik«), der er egnet til at hidføre Forveksling med den af Aktieselskabets Nykøbing Afdeling

i længere Tid benyttede Betegnelse »Morsø Tobaksfabrik« eller »forhen Morsø Tobaksfabrik« og endelig derved, at de Tiltalte for at tilvende sig Aktieselskabets Kundekreds fører lignende Sorter i Kardus Skraa med lignende Indpakninger og lignende Varebetegnelser, som Selskabet bruger og længe har brugt.

3. Overtrædelse af Lovens § 10 derved, at de Tiltalte for at tilvende sig Aktieselskabets Kundekreds fremsætter og udbreder urigtige Meddelelser om dets Erhvervsvirksomhed, egnede til at skade samme,.

Det fremgaar af de foreliggende Oplysninger, at Tobaksfabrikant Erik Christian Krogh i Nykøbing, som døde i Aaret 1905, i sin Tid havde en særlig Opskrift, hvorefter han tilberedte Skraatobakssauce, og som han opbevarede som en for ham betydningsfuld Forretningshemmelighed, at hans efterlevende Hustru, der fremdeles lever og hensidder i uskiftet Bo efter ham, ved hans Død kom i Besiddelse af Opskriften, og at hun gav sin Søn, Tiltalte Erik Eriksen Krogh, der havde faaet Ansættelse ved en Tobaksfabrik i Skive, Tilladelse til at benytte Opskriften, hvilket han gjorde paa den Maade, at han selv, uden at andre fik Kendskab til Opskriften, i Overensstemmelse med samme tilberedte Sauce til den Skraatobak, som den paagældende Tobaksfabrik med hans Samtykke tilvirkede og solgte under Angivelse af, at den var »fabrikeret efter E C Kroghs Recept«. Efter hvad der endvidere er oplyst, paabegyndte han derefter i Aaret 1906 sammen med daværende Tobaksfabrikant H P Krogh en selvstændig Virksomhed med Fabrikation af Tobak, idet de efter Anmeldelse til Handelsregistret kaldte deres Virksomhed »Morsø Tobaksfabrik ved H P og E Krogh«. Med sin Moders Tilladelse benyttede han fremdeles den fornævnte Opskrift som hidtil, idet han nu tilberedte den Sauce, som han og hans Kompagnon benyttede ved Tilvirkningen af Skraatobak, hvorefter de solgte denne under Angivelse af, at den var »Fabrikeret efter E C Kroghs Recept« uden at H P Krogh nogensinde blev gjort bekendt med, hvorledes Opskriften lød. Dette vedvarede indtil de i Aaret 1917 ophørte med deres Virksomhed, idet de da afhændede deres Fabriksbygning med Maskiner og Inventar, Lager af Raatobak og færdigbehandlet Tobak samt udestaaende Fordringer m v til det samtidig oprettede Aktieselskab Chr Kroghs Fabriker i Viborg og Nykøbing, der overtog ikke alene de ommeldte Aktiver, men ogsaa nogle dem paahvilende Gældsposter. Hos dette Aktieselskab fik Erik Eriksen Krogh straks Ansættelse som Leder af dets Nykøbing Afdeling, senere med Titel af Direktør, medens hans medtiltalte Broder Gorm Eriksen Krogh fik Ansættelse sammesteds først som Kontorist og senere som Prokurist. Nykøbing Afdelingen benævnedes Morsø Tobaksfabrik, og Erik Eriksen Krogh fortsatte som hidtil, men nu i Aktieselskabets Tjeneste, sin Tilvirkning af Skraatobakssauce efter den fornævnte Opskrift, som han med sin Moders Tilladelse fremdeles benyttede, ligesom den Art Skraatobak, hvortil Sauce benyttedes, med hans Samtykke vedblivende betegnedes som »Fabrikeret efter E C Kroghs Recept«, medens en anden Slags Skraatobak, som Aktieselskabet fremstillede, forsynedes med Navnetrækket »H P & E Krogh«. Saaledes vedblev det at gaa, uden at han nogensinde gjorde Aktieselskabet bekendt med Opskriften, indtil han, efter at der i 1922 var opstaaet

Uenighed mellem ham og Aktieselskabets Bestyrelse, fra den 1 Januar 1923 frattraadte sin Stilling som Direktør for Nykøbing Afdelingen. Gorm Eriksen Krogh, der ligeledes paa samme Tid frattraadte sin Stilling i Aktieselskabets Tjeneste, paabegyndte samtidig en ny selvstændig Virksomhed i Nykøbing med Tilvirkning af Tobak under Firmanavnet »Morslands Tobaksfabrik, G E Krogh«, og Erik Krogh fik Ansættelse som Værkfører hos ham. Ogsaa i denne Fabrik tilvirkes der Tobakssauce efter den fornævnte Opskrift, som Enkefru Krogh samtidig med Fabrikens Oprettelse overdrog til Gorm Eriksen Krogh, og den Skraatobak, der behandles med nævnte Sauce, kaldes »fabrikeret efter E. C. Kroghs Recept«.

De Forhold, hvorfor der rejses Tiltale under nærværende Sag, vedrører alle Tiden efter den 1 Januar 1923.

Medens Aktieselskabet har villet gøre gældende, at Tiltalte Erik Eriksen Krogh i Virkeligheden er Medinteressent eller Medindehaver af sin Broders Fabrikationsvirksomhed og derfor ogsaa medansvarlig for de Forhold, angaaende hvilke der er rejst Tiltale imod ham og Broderen, har begge de tiltalte Brødre benægtet, at der imellem dem foreligger nogen Art af Interessentskab, idet de har anført, at Erik Eriksen Krogh er fastlønnet, og ikke erholder nogen Tantieme, Provision eller andet saadant Udbytte af Virksomheden, og heller ikke har Del i den egentlige Ledelse af samme. Da noget saadant ikke er godtgjort, i hvilken Henseende bemærkes, at det ikke vil kunne tillægges nogen Betydning, at han, efter hvad der foreligger oplyst, i Tiden efter 1 Januar 1923 efterhaanden har ydet sin Broder nogle mindre Pengeforstrækninger til et samlet Beløb af ialt ca 9000 Kr, maa der gaas ud fra, at der ikke vil kunne paalægges ham noget Strafansvar, og han vil derfor være at friiinde.

Tiltalte, Sagfører Krogh har erkendt, at det er ham, hvem Ansvarret rettelig paahviler for den daglige Ledelse af Aktieselskabets Fabrikkers Produktion og Salg, og det maa derved anses godtgjort, at han ogsaa bærer Ansvar for de Forhold, angaaende hvilke der er rejst Tiltale mod ham og de to Bankdirektører. Hvad disse sidste angaar, maa det bemærkes, at der intet er oplyst, som kan tyde paa, at nogen af dem har haft noget at gøre med de dem paasigtede Forhold. At noget saadant har været Tilfældet maa tværtimod paa Forhaand betragtes som mindre sandsynligt, eftersom ingen af dem har været Formand for Bestyrelsen, førend sammes hidtilværende Formand, der selv var Fabrikant og bosiddende i Viborg, den 19 Februar d A afgik ved Døden, og Tiltalte, Bankdirektør Reyn derefter overtog Hvervet som Formand. Det findes derfor betænkeligt at antage, at de Tiltalte, Bankdirektørerne

Færdig fra Trykkeriet den 23 September 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — Bredgade 37.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 17.

Onsdag den 1 Juli.

Krogh og Reyn, paa Bestyrelsens Vegne har foretaget noget, der kan medføre Strafansvar for dem. Som Følge heraf vil ogsaa disse Tiltalte være at frifinde.

Nærværende Sag drejer sig herefter kun om den mod Fabrikant Gorm Eriksen Krogh og Sagfører Hans Christian Krogh rejste Tiltale.

Det er fra Aktieselskabets Side anført, at den fornævnte Opskrift, som, hvis den kan betragtes som en Ting, der kan være i nogens Eje, hvad Aktieselskabet har villet bestride, i Virkeligheden i sin Tid tilhørte Erik Eriksen Krogh, af ham overdroges til Interessentskabet »Morsø Tobaksfabrik ved H P & E Krogh« og derpaa i Aaret 1917 ved Interessentskabets Ophør overførtes sammen med den af Interessentskabet drevne Virksomhed til Aktieselskabet, som derfor, skønt ikke i Besiddelse af selve Opskriften, ikke alene mener sig i Stand til og berettiget til paa Grundlag af Analyser af den af Erik Eriksen Krogh i sin Tid i Aktieselskabets Tjeneste tilberedte Sauce at tilberede akkurat samme Slags Sauce, men efter sit Anbringende ogsaa gør dette og derfor yderligere maa antages at have Ret til, saaledes som det erkendes at være sket, at angive den med Saucebehandlede Skraatobak som »Fabrikeret efter E C Kroghs Recept«.

At en Opskrift af den anførte Art, naar den hemmeligholdes, maa betragtes som et Formuegode, der kan være Ejendomsretten undergivet, findes dog ikke med Føje at kunne bestrides. Det kan ikke anses godtgjort, at Opskriften nogensinde har tilhørt Erik Eriksen Krogh som hans Ejendom, af ham er overdraget til Interessentskabet og af dette videre til Aktieselskabet, i hvilken sidste Henseende det ikke er uden Betydning, at E C Kroghs Enke efter sin Forklaring aldrig har overdraget den til ham, men derimod har givet ham særskilt Tilladelse til at benytte den imod tillige at hemmeligholde den, og at den ikke findes opført paa Fortegnelsen over de Aktiver, som overdroges til Aktieselskabet. Opskriften maa derimod nu antages at tilhøre Gorm Eriksen Krogh, og Aktieselskabet maa anses at være uberettiget til at sælge Skraatobak under Angivelse af, at den er fabrikeret efter E C Kroghs Recept.

Angaaende den mod Aktieselskabet rejste Sigtelse for uberettiget at benytte Signaturerne »Morsø Tobaksfabrik« og »H P & E Krogh«,

har Aktieselskabet, som efter det Oplyste har benyttet disse Signaturer, ligeledes villet gøre gældende, at der ved den i 1917 skete Overdragelse hjemledes det Ret hertil, men heller ikke heri vil der kunne gives Aktieselskabet Medhold. Der maa efter de foreliggende Oplysninger gaas ud fra, at den i sin Tid skete Anmeldelse til Handelsregistret om Firmanavnet »Morsø Tobaksfabrik ved H P & E Krogh« fremdeles henstaar uafmeldt, og forsaavidt som Aktieselskabet, hvad dog ikke findes godtgjort, benytter dette Firmanavn i sin Helhed, maa det være uberettiget hertil. Ligeledes maa Aktieselskabet være uberettiget til at benytte Signaturen »H P & E Krogh«, jfr Lovens § 9, hvorimod der intet skønnes at være til Hinder for, at den giver sin Nykøbing Afdeling den i saa almindelige Udtryk holdte Benævnelse »Morsø Tobaksfabrik«, om det end paa den anden Side ikke kan antages enten ved Anmeldelse til Handelsregistret eller paa anden Maade at have erhvervet nogen Eneret hertil.

Med Hensyn til den mod Gorm Eriksen Krogh rejste Tiltale bemærkes, at han efter det Foreliggende ikke findes at have overtraadt Lovens § 1. Da der intet findes at være til Hinder for, at han kalder sin Tobaksfabrik for »Morslands Tobaksfabrik« og den Omstændighed, at han til sine Fabrikata benytter Indpakninger, som i nogen Grad ligner de af Aktieselskabet benyttede, maa være uden Betydning i denne Forbindelse, foreligger der heller ikke nogen Overtrædelse af Lovens § 9. Der bliver herefter alene Tale om, hvorvidt han har fremsat og udbredt urigtige Meddelelser om Aktieselskabets Erhvervsvirksomhed. I saa Henseende foreligger der ikke andet, end at han i Avisbekendtgørelser og paa anden Maade har kundgjort, at han efter E C Kroghs Recept fabrikerer Skraatobak, som er den ægte Vare, og at han er Eneindehaver af Recepten, men herved findes han ikke at have fremsat og udbredt urigtige Meddelelser.

Medens Tiltalte, Fabrikant Gorm Eriksen Krogh følgerig vil være i det Hele at frifinde, vil Tiltalte, Sagfører Hans Christian Krogh være at anse efter Lovens §§ 1 og 9 — derimod ikke efter dens § 10, som han ikke skønnes at have overtraadt — med en Købstadens Politikasse tilfaldende Bøde, som bestemmes til 200 Kr. I sin Egenskab af Aktieselskabets administrerende Direktør vil han derhos have at drage Om-sorg for, at Skraatobak, som Aktieselskabet herefter sælger, ikke er betegnet som fabrikeret efter E C Kroghs Recept, ligesom han i samme Egenskab efter derom nedlagt Paastand vil have at yde fornævnte Fabrikant Gorm Eriksen Krogh, der maa antages at have lidt Skade ved det Passerede, uden at Skadens Omfang dog er godtgjort, en Erstatning, som i Medfør af Lovens § 15, fjerde Stykke, fastsættes til 1000 Kr og endelig at udrede denne Sags Omkostninger.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Nykøbing Mors Købstad m v den 2 Juni d A afsagte Dom er paaanket saavel af det Offentlige

for samtlige Tiltaltes Vedkommende som af Tiltalte, Sagfører Direktør Hans Christian Krogh.

Forsaauidt Direktør Hans Christian Krogh i Anledning af den i Dommen nærmere ommeldte Benyttelse af Betegnelsen »Fabrikeret efter E C Kroghs Recept« er sat under Tiltale til at lide Straf foruden efter § 1 i Lov om Bestemmelser mod uretmæssig Konkurrence og Varebetegnelse Nr 290 af 6 Maj 1921 tillige for Overtrædelse af samme Lovs § 9, bemærkes, at det maa anses betænkeligt at forkaste Tiltaltes Forklaring om, at Ledelsen af Aktieselskabet Chr Kroghs Fabriker har været af den Formening, at Aktieselskabet ved Købet af Morsø Tobaksfabrik i 1917 havde erhvervet Retten til at benytte den ovennævnte Recept, og at det herefter ikke findes at kunne statures, at Direktør Krogh ved Benyttelsen af nævnte Betegnelse har gjort sig skyldig i en forsætlig Overtrædelse af § 9, jfr Paragrafens 2 Stk.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den, ogsaa forsaavidt angaar Direktør Krogh, kunne stadfæstes, dog at den ham idømte Bøde, der vil være at tillægge Nykøbing Mors Købstads Kæmnerkasse, findes at burde forhøjes til 400 Kr, men efter Omstændighederne findes der forsaavidt at maatte gives ny Konklusion.

Med Hensyn til de Tiltalte, Bankdirektørerne Reyn og Krogh, bemærkes, at der efter det Oplyste maa gaas ud fra, at de begge har været til Stede ved et den 29 September 1922 afholdt Bestyrelsesmøde i Aktieselskabet, hvor der til Erik Eriksen Krogh blev rettet det Spørgsmaal, om han vilde udlevere »E C Kroghs Recept«, hvilket han nægtede under Henviisning til, at den var hans Ejendom, og at han ikke kunde erkende, at den tilhørte Aktieselskabet. Herefter, og idet begge de Tiltalte maa antages at have været fuldt vidende om, at Selskabet efter 1 Januar 1923 benyttede Betegnelserne »Fabrikeret efter E C Kroghs Recept« og »H P & E Krogh«, findes de ogsaa at have gjort sig skyldige i Overtrædelser af fornævnte Lovs §§ 1 og 9, hvorfor de vil være at anse med Bøder til Nykøbing Mors Købstads Kæmnerkasse, hvilke Bøder passende findes at kunne bestemmes til 200 Kr for hver. De Tiltalte vil derhos i deres Egenskab af Bestyrelsesmedlemmer i Aktieselskabet in solidum med Direktør Krogh, være at tilpligte at udrede den denne ved Underrettsdommen paalagte Erstatning af 1000 Kr til Fabrikant Gorm Eriksen Krogh, samt i samme Egenskab have at drage Omsorg for, at Skraatobak som Aktieselskabet herefter sælger, ikke er betegnet som fabrikeret efter E C Kroghs Recept.

Med Hensyn til Tiltalte, Værkfører Erik Eriksen Krogh, vil Dommen allerede i Henhold til de i samme i saa Henseende anførte Grunde være at stadfæste.

Med Hensyn til den mod Fabrikant Gorm Eriksen Krogh rejste Tiltale for at have overtraadt oftnævnte Lovs § 9 derved, at han for at tilvende sig Aktieselskabets Kundekreds fører lignende Sorter i Kardus Skraa med lignende Indpakninger og lignende Varebetegnelser, som Selskabet bruger og længe har brugt, bemærkes, at Tiltalen efter det for Landsretten foreliggende angaar 5 Indpakninger af Skraa betegnet henholdsvis som: »Den ægte Morsø Kardus Skraa«, »Bedste amerikan-

ske Kardus til Skraa«, »Kroghs Kardus Skraa«, »Kroghs sød Kardus Skraa« og »Bedste Nikopia Kardus Skraa«.

Det fremgaar af Sagen, at Erik Eriksen Krogh, medens han ledede Aktieselskabets Nykøbing Afdeling, i Fortsættelse af sin tidligere Virksomhed fremstillede Fabrikata af Skraa med de nysnævnte Betegnelser, og at dertil benyttedes de Indpakninger, om hvis Efterlignelse der nu er Spørgsmaal, samt at han allerede som Medindehaver af Morsø Tobaksfabrik efter sin Tegning havde ladet disse Indpakninger fremstille og benyttede dem til Morsø Tobaksfabriks Fabrikata.

De af Aktieselskabet til »Den ægte Morsø Kardus Skraa«, »Bedste amerikanske Kardus til Skraa«, »Kroghs Kardus Skraa« og »Kroghs sød Kardus Skraa« benyttede Indpakninger, der iøvrigt i Udstyrelsen ikke uvæsentlig afviger fra Tiltaltes tilsvarende Indpakninger, bærer — endog paa ret fremtrædende Maade — for de to førstnævnte Sorters Vedkommende Betegnelsen »Fabrikeret efter E C Kroghs Recept« og for de to sidstnævnte Sorters Vedkommende Betegnelsen »H P & E Krogh«, hvilke Betegnelser Selskabet efter det foran Anførte er uberettiget til at anvende, og allerede under Hensyn til, at Selskabets Benyttelse af disse Indpakninger saaledes ialtfald ikke kan betegnes som fuldt retmæssig — jfr herved § 9 første Stykke i Slutningen — vil det ikke kunne statures, at Tiltalte ved Benyttelsen af de tilsvarende fire Indpakninger har gjort sig skyldig i en Overtrædelse af nysnævnte §.

Hvad dernæst angaar den af Tiltalte til »Bedste Nikopia Kardus Skraa« benyttede Indpakning, maa denne vel siges at være egnet til at hidføre Forveksling med Selskabets tilsvarende Indpakning; men da det af det foreliggende ikke med Sikkerhed fremgaar, at Selskabet i Forhold til Tiltalte har erhvervet Eneret til Benyttelse af denne Indpakning, kan det heller ikke statures, at Tiltalte ved sit heromhandlede Forhold har gjort sig skyldig i en Overtrædelse af § 9.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen i saa Henseende anførte Grunde vil den ogsaa for Tiltalte Gorm Eriksen Kroghs Vedkommende være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil de Tiltalte, Hans Christian Krogh, Ludvig Valdemar Krogh og Peter Emil Christian Reyn have at udrede En for Alle og Alle for En, hvorved bemærkes, at der, da de Tiltalte selv har sørget for deres Forsvar her for Retten, ikke bliver Spørgsmaal om Tilkendelse af Salær i den Anledning.

Nr 152/1925.

Rigsadvokaten
m o d

Jens Anton Sørensen Thorsø (Fich),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 149 af 20 Marts 1918 om Motor-køretøjer, jfr Lov Nr 271 af 6 Maj 1921 om Ændring af denne.

Dom afsagt den 18 December 1924 af Nørresundby Købstads og Kiær-Hvetbo Herreders Ret: Slagtermester Jens Anton Sørensen Thorsø, boende Urbangade 23, Aalborg, bør anses med en Statskassen tilfaldende Bøde stor 400 Kr og en Nørresundby Politikasse tilfaldende Bøde stor 10 Kr samt betale denne Sags Omkostninger. At efterkomme inden 3 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Vestre Landsrets Dom af 25 Marts 1925: Tiltalte, Jens Anton Sørensen Thorsø, bør til Statskassen bøde 500 Kr, hvorhos Retten til at føre Motorkøretøj frakendes ham for bestandig. Saa udreder han og Sagens Omkostninger.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte dels af det Offenlige.

I Henhold til de i Landsretsdommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Jens Anton Sørensen Thorsø til Højesterets sagfører Fich 80 Kroner.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag og i Henhold til Anklageskrift af 16 September d A fra Politimesteren her i Retskredsen tiltales Slagtermester Jens Anton Sørensen Thorsø, boende Urbangade 23, Aalborg, for Overtrædelse af:

1) § 24, jfr § 32 og § 34 i Lov Nr 149 af 20 Marts 1918, saaledes som ændret ved Lov af 6 Maj 1921, og

2) Lov Nr 21 af 4 Februar 1871, jfr § 8 og Tillæg af 13 November 1883 til § 4 i Nørresundby Politivedtægt, idet han den 6 August d A om Aftenen som Fører og i beruset Tilstand har kørt det ham tilhørende Automobil gennem Nørresundby Gader, hvorhos han samme Aften under sit Ophold i Nørresundby har ladet sit Vand paa Vestergade i Nørresundby.

Tiltalte paastaas derhos frakendt Retten til at køre Motorkøretøj for bestandig.

Tiltalte erkender, at han den 6 August d A om Aftenen med den ham tilhørende Bil har kørt paa Gaden heri Nørresundby, men han nægter at have været beruset. Han erkender videre, at han samme Aften har ladet sit Vand paa Vestergade heri Byen.

Tiltaltes Forklaring gaar iøvrigt ud paa, at han om Eftermiddagen

og Aftenen den 6 August havde nydt en Del Spiritus, og at han er vant til at drikke Spiritus. Tiltalte havde tilbragt en Del af Eftermiddagen i Jørgensens Restauration i Vesteraa i Aalborg og fik der en Del Genstande, men har ikke Rede paa, hvormange han fik. Han forlod Restaurationen Kl 4—5 og gik hjem og vaskede Bil og var hjemme til Kl 9, da han igen indfandt sig i Restaurationen og fik en Bajer, hvorefter han kørte over Broen til Industrikafeen heri Nørresundby, hvor han fik en Bajer og en Bitter.

Til Oplysning i Sagen er der ført forskellige Vidner, af hvilke Serveringsjomfru, Frk Elvine Christensen fra Restauratør Jørgensens Restauration i Vesteraa i Aalborg har forklaret, at Tiltalte den 6 August d A om Eftermiddagen opholdt sig i Restaurationen i Vesteraa og drak meget, og at han derefter forsvandt i nogen Tid, men kom tilbage omved Kl 9 og fik serveret en Pilsner, hvoraf han imidlertid ikke engang drak det halve. Tiltalte var, da han forlod Restaurationen, beruset, men hun har dog ved andre Lejligheder set ham mere fuld, og hun mener ikke, at han den omfinklearede Aften var meget beruset.

Brobetjent Christiansen har forklaret, at han den paagældende Aften Kl 9 saa Tiltalte køre over Pontonbroen med sin Bil, og Tiltalte var da paavirket af Spiritus. Tiltalte kørte roligt og forsigtigt over Broen, men Vidnet ansaa det dog for uforsvarligt, at Tiltalte kørte Bil i den Tilstand, han var.

Kelner Mikkelsen har forklaret, at Tiltalte om Aftenen den 6 August d A Kl ca 10½ kom ind i Industrikafeen i Nørresundby, hvor Vidnet er Tjener, og rekvirerede en Pilsner, hvoraf han dog kun drak omtrent det halve, samt en Omgang Bittere, og at Tiltalte selv drak en Bitter.

Tiltalte var efter Vidnets Formening beruset, da han forlod Kafeen, og maa ogsaa have været det, da han kom, eftersom han kun drak en Bitter og en Del af en Pilsner der i Beværtningen. Vidnet vil dog taksere Tiltalte til at have været let beruset.

Det fremgaar af Sagens Oplysning, at Tiltalte, da han forlod Industrikafeen, blev antruffet af Politibetjent Jensen af Nørresundby Politikorps og af denne blev fremstillet for Kredslæge Kauffeldt, der gjorde ham til Genstand for en Undersøgelse, og at Tiltalte efter Betjentens Formening var beruset.

En af Kredslæge Kauffeldt udstedt Attest gaar ud paa, at Lægen den 6 August d A om Aftenen Kl 10½ har undersøgt Tiltalte og konstateret »at denne er kongestioneret til Ansigtet og Øjnenes Bindehinde, noget svedende. Tiltalte er noget brøsig og opstemt, orienteret med Hensyn til Tid og Sted. Opgiver ikke at kunne huske hvad han har drukket. Talen er snublende selv lettere Prøveord kan han ikke udtale korrekt, Gangen usikker og slingrende, Puls 150, regelmæssig, kraftig, Pupillerne store, reagerer nogenlunde for Lys, han lugter stærkt af Spiritus, ingen Tegn paa Sygdom«.

Attesten konkluderer derhen, at de forefundne Symptomer skyldes Indtagelse af Alkohol, og at Tiltaltes Tilstand maa betegnes som Beruselse.

Umiddelbart efter den af Kredslæge Kauffeldt foretagne Under-

søgelse lod Tiltalte sig undersøge af praktiserende Læge Schrøder heri Nørresundby, der derefter udfærdigede en under Sagen fremlagt Attest, der under Hensyn til de ved Tiltalte forefundne Symptomer konkluderer derhen, at Tiltalte maa betegnes som paavirket af Spiritus.

Endelig har Tiltalte under Sagen fremlagt en af Læge Elsnab i Aalborg den 6 August 1924 Kl 11,55 Aften udfærdiget Attest, hvorefter Tiltalte ikke frembød Symptomer paa at være beruset.

Det skal nu først bemærkes, at det ikke beror paa faste Kriterier, men paa et Skøn, hvorvidt en Person, der er paavirket af Spiritus, med Føje kan betegnes som beruset i Motorlovens Forstand, og at det i Kredslæge Kauffeldts Attest udtalte Skøn om, at Tiltalte var beruset, er i Strid med det af Lægerne Schrøder og Elsnab, henholdsvis umiddelbart efter Kredslæge Kauffeldts Undersøgelse og Kl 11,55 foretagne Skøn, hvorefter Tiltalte var paavirket af Spiritus og ikke frembød Symptomer paa at være beruset.

Hertil kommer, at Tiltalte efter at have kørt med sin Bil i Gaderne heri Nørresundby paa Industrikafeen heri Byen har drukket en Bitter og det halve af en Bajer, og at dette lille Kvantum Spiritus muligvis er det, der saa at sige har faaet Spanden til at løbe over og har bevirket, at han fra at være paavirket af Spiritus er bleven beruset, og at Tiltalte efter Brobetjent Christiansens Forklaring var i Stand til at køre roligt og forsigtigt over Broen, og Intet er oplyst om, at han har kørt ufornuftigt eller uforsvarligt heri Nørresundby.

Videre bemærkes, at der ikke kan lægges afgørende Vægt paa Frk Christensens Vurdering, hvorefter Tiltalte var beruset, da han forlod Restaurationen i Vesteraa, saalidt som paa Tjener Mikkelsens Vurdering, hvorefter Tiltalte var let beruset, da han forlod Industrikafeen, idet dette Skøn er et Lægmandsskøn, der ikke kan antages bygget paa nogen fast Terminologi.

Det findes som Følge heraf og navnlig under Hensyn til de betydelige Følger, som en saadan Antagelse vil medføre for Tiltalte, betænkeligt at statuere, at han, da han kørte med sin Bil i Gaderne heri Nørresundby, har været beruset i den Forstand, som Motorlovens § 34 forudsætter, medens det findes antageligt, at han har været paavirket af Spiritus.

Tiltalte, der er født den 28 August 1890 i Sorring, har tidligere været straffet saaledes:

1) ved Sorø Købstads Ekstraretsdom af 6 Juli 1912 for bedrageligt Forhold Straffelovens § 253, jfr Lov 1 April 1911 § 13, Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage, betinget Dom,

2) inden Aalborg m v's Ret den 12 Januar 1921 for Overtrædelse af Aalborg Købstads Sundhedsvedtægt § 2, Tillæg af 31 Juli 1908, vedtaget en Aalborg Købstads Politikasse tilfaldende Bøde stor 200 Kr,

3) inden Hjørring m v's Krim Ret den 27 Marts 1922 for Overtrædelse af §§ 4 og 8 i Politivedtægten for Hjørring Købstad, vedtaget en Hjørring Købstads Politikasse tilfaldende Bøde stor 40 Kr, og

4) inden Hobro Købstad m v's Ret den 21 Februar 1924 for Overtrædelse af Straffelovens § 200 samt Politivedtægtens § 2, vedtaget en

Bøde til Statskassen paa 100 Kr samt Bøde paa 20 Kr til Gislum Herreds Politikasse, og han vil nu være at anse efter Lov af 20 Marts 1918 § 34 og Politivedtægt for Nørresundby Købstad med en Statskassen tilfaldende Bøde stor 400 Kr samt en Bøde til Nørresundby Købstads Politikasse stor 10 Kr.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Sagen, der i 1 Instans er paadømt den 18 December f A ved Nørresundby Købstad og Kiær-Hvetbo Herreders Ret, er indanket af Anklagemyndigheden, alene forsaavidt den rejste Tiltale for Overtrædelse af Automobilloven angaar.

Til Berigtigelse af det i Underrettsdommen med Hensyn til de Tiltalte tidligere overgaaede Straffe under 4 anførte bemærkes, at han ved Dom, afsagt af Retten for Hobro Købstad m v den 21 Februar 1924 har været anset dels efter Straffelovens § 200 med en Bøde til Statskassen af 100 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 14 Dage, dels for Overtrædelse af § 2 i Politivedtægten for Aalborg Amts Landjurisdiktioner af 1 Juli 1913 med en Bøde til vedkommende Politikasse af 20 Kr.

Ved de foreliggende Oplysninger, der tildels er tilvejebragt efter Underretsdommens Afsigelse, maa det anses tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte ved den under Sagen omhandlede Lejlighed i beruset Tilstand har ført Motorkøretøj. Han vil herfor være at anse efter Automobillovens § 32 med en Straf, der efter Omstændighederne findes passende at kunne bestemmes til en Bøde til Statskassen af 500 Kr, hvorhos Retten til at føre Motorkøretøj i Henhold til samme Lovs § 34 vil være at frakende ham for bestandig. Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger, dog at der ikke bliver at fastsætte Vederlag for hans Forsvar for Landsretten, som er udført af en af ham privat antaget Forsvarer.

Nr 118/1925. Kommissarius Kammerherre **H V Linnemann** m fl
m o d
Proprietær **N J Poulsen**

Vestre Landsrets Kendelse af 30 Marts 1925: Sagen henvises til vedkommende Underret til fortsat Behandling i Realiteten. Sagens Omkostninger, for saa vidt angaar Formalitetsproceduren, ophæves. Til Statskassen bøder Sagfører Elmenhoff 100 Kr.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag med Justitsministeriets Tilladelse paakærede Kendelse er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret er den i Kendelsen omtalte Formalitetsindsigelse ikke gentaget.

Efter den under Sagens Forberedelse for Underretten stedfundne Procedure maa det antages, at ogsaa Spørgsmaalet om Endeligheden af den af Ekspropriationskommissionen foretagne Fordeling af Erstatningsbeløbene for Nedlæggelsen af forskellige Overkørsler m m er begært særskilt paakendt, saaledes at Begæringen, saafremt dette Spørgsmaal maatte findes ikke at vedrøre Sagens Formalitet, men dens Realitet, omfatter en Anmodning om Udstykning af Sagens Realitet. Idet nu Spørgsmaalet findes at vedrøre Sagens Realitet, og en Udstykning af denne paa nævnte Maade maa anses hjemlet ved Retsplejelovens § 286, sidste Stykke, vil Sagen, hvis Procedure for Underretten forsaavidt er tilendebragt, være at hjemvise til Landsretten til Paakendelse af det nævnte Spørgsmaal.

Kæremaalets Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Thi bestemmes:

Sagen hjemvises til Landsretten til Paakendelse som ovenfor nævnt. I Henseende til Sagens Omkostninger og den Sagfører Elmenhoff ikendte Bøde bør Landsrettens Kendelse ved Magtatstande. Kæremaalets Omkostninger ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Aagesen 200 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Proprietær N J Poulsen, der oprindeligt har sagsøgt de Sagsøgte, Kommissarius, Kammerherre H V Linnemann i København, Bygmester Jens Andersen af Taastrup, Proprietær H Holst af Brandberg, fhv Proprietær H Wissing af Seest og Gaardejer A Andersen af Gammelby, alle Medlemmer af Erstatningskommissionen vedrørende Dobbeltsporet Lunderskov—Esbjerg, samt Proprietær C A Nordlien af Vejby, Gaardejerne L Kristensen af Ringe, Hans Sørensen af Schæfergaard og K S Nielsen af Gredstedbro, hvilke sidste var Medlemmer af den samme Foretagende vedrørende Taksationskommission, til at annullere og paany foretage en af dem godkendt Fordeling af en Erstatningssum af 35 000 Kr for Tab ved Nedlæggelsen af visse Led og stedfundet Ulempe, under Skriftvekslingen ændret sin Paastand derhen, at de nævnte Sagsøgte in solidum tilpligtes at yde ham en Er-

statning af 22 300 Kr. De Sagsøgte har under foreløbig Procedure af Formaliteten paastaet Sagen afvist paa Grund af den stedfundne Ændring i Paastanden.

Der findes imidlertid ikke Hjemmel til paa Sagens nuværende Standpunkt af den anførte Grund at afvise Sagen, og denne vil derfor være at henvise til vedkommende Underret til fortsat Behandling af Sagen i Realiteten.

Sagens Omkostninger, for saa vidt Formalitetsproceduren angaar, findes under Hensyn til Beskaffenheden af de af Sagsøgeren nedlagte Paastande at burde ophæves.

For Overtrædelse af Retsplejelovens § 133, sidste Punktum, ved usømmelig Skrivemaade i Processkrifterne vil Sagfører Elmenhoff i Medfør af samme Lov § 136, jfr Straffelovens § 144, have at bøde 100 Kr til Statskassen.

Her med endte første ordinære Session.

Ekstrasessionen.

Mandag den 31 August.

Nr 313/1924. Arbejdsmændene **Søren Lauridsen, P Rasmussen og F Mathiasen**, Husejer **Chr Beck**, Former **Alfred Buch**, Husejer (Arbejdsmand) **Niels Holm**, Møller **Th Thomsen**, Maler **P Friis** og Fiskehandler **Jens P Pedersen** (Trolle efter Ordre)

mod

Andelsselskabet »**Arbejdernes Kødforsyning**« i Likvidation (Fich efter Ordre).

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Pligt til at betale en Del af det indstævnte Selskabs Underskud.

Dom afsagt den 19 December 1923 af Retten for Ribe Købstad m v: De Sagsøgte, Arbejdsmændene Søren Lauridsen, P Rasmussen, Husejer Chr Beck, Former Alfred Buch, Arbejdsmand Niels Holm, alle af Ribe, Maler P Friis af N Farup, Møller Th Thomsen, Arbejdsmand Fr Mathiasen, alle af Ribe, Fiskehandler Jens P Pedersen, Ø Vedsted, og Skovbetjent Elias Hansen, Ribe, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Andelsselskabet Arbejdernes Kødforsyning i Likvidation, i denne Sag fri at være, hvorhos Sagens Omkostninger for disse Sagsøgte ophæves. Derimod vil de Sagsøgte, Tekstilarbejder Chr Olesen, Arbejdsmand Ole Chr Jensen, Stenhugger Niels Larsen og Enkefru Maren Schnoor,

alle af Ribe, have til Sagsøgerne at betale hver især 100 Kr og 25 Kr i Sagsomkostninger, hvorhos Sagsøgte Niels Larsen til Statskassen bøder 4 Kr. Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Vestre Landsrets Dom af 14 Maj 1924: De Indstævnte, Arbejdsmændene Søren Lauridsen og P Rasmussen, Husejer Chr Beck, Former Alfred Buch, Arbejdsmand Niels Holm, Maler P Friis, Møller Th Thomsen, Arbejdsmand F Mathiasen og Fiskehandler Jens P Pedersen, bør hver især til Appellanterne, Andelsselskabet »Arbejdernes Kødforsyning« i Likvidation, betale 100 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 Oktober 1923, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger hver 35 Kr. Der tilægges den for de Indstævnte beskikkede Sagfører ved Landsretten, Overretssagfører Jørgensen, i Vederlag 150 Kr, som udredes af det Offenlige. Det Idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af de for Landsretten Indstævnte, Arbejdsmændene Søren Lauridsen og P Rasmussen m fl.

I Henhold til de i Landsrettens Dom anførte Grunde vil denne Dom efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Appellanterne vil derhos in solidum have at betale det nedennævnte Salær til Højesteretssagfører Fich.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanterne, Arbejdsmændene Søren Lauridsen, P Rasmussen og F Mathiasen, Husejer Chr Beck, Former Alfred Buch, Husejer (Arbejdsmand) Niels Holm, Møller Th Thomsen, Maler P Friis og Fiskehandler Jens P Pedersen, En for Alle og Alle for En, til Højesteretssagfører Fich 200 Kroner. Der tillægges Højesteretssagfører Trolle i Salær for Højesteret 200 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Det Appellanterne Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved et Bestyrelsesmøde den 6 September 1918 i Arbejdernes Fællesorganisation i Ribe vedtoges det at søge oprettet en Kødforsyning for at skaffe Arbejderne billigt Kød samt at paabegynde Tegning af Aktier eller

Andele i Forretningens og at indkalde til en konstituerende Generalforsamling den 20 s M. Paa denne besluttedes det enstemmigt at oprette Selskabet »Arbejdernes Kødforsyning i Ribe«, hvorhos der forlagdes og vedtoges Love og valgtes Bestyrelse. Selskabet blev stiftet som et Aktieselskab med begrænset Ansvar, saaledes at Medlemmerne kun hæftede for det Beløb, for hvilket de tegnede Aktier. Der tegnede sig ca 225 Medlemmer. Bestyrelsen henvendte sig nu paa Politikontoret for at gøre Firmaanmeldelse og faa Næringsadkomst, men den fungerende Politimester, Fuldmægtig Løve, vilde ikke modtage Anmeldelsen, før der var foretaget saadanne Ændringer i Lovene, at Selskabet enten omdannedes til et rent Aktieselskab eller et Andelsselskab. Bestyrelsen besluttede derefter den 18 Oktober s A at indkalde til en ekstraordinær Generalforsamling den 23 s M for at faa Lovene ændrede derhen, at Selskabet omdannedes til et Andelsselskab med solidarisk Ansvar, hvad ogsaa blev vedtaget paa Generalforsamlingen. Ifølge Lovenes § 3 skulde de nødvendige Pengemidler skaffes dels ved Pengebeløb, tegnede af Fagforeningerne, deis ved Tegning af Andele à 10 Kr, som blev indkrævet af Sagsøgte Søren Lauridsen i Henhold til afleverede Kvitteringer. Andelsbeviser blev derimod ikke udstedt før Januar 1920.*) Selskabet aabnede nu et Udsalg og optog mod Bestyrelsens Garanti et Driftslaan paa 9—10 000 Kr. I Begyndelsen gik Forretningen tilfredsstillende, men ved Generalforsamlingen den 4 December 1919 udviste Regnskabet et Underskud af 1428 Kr 15 Øre, der ved Generalforsamlingen den 24 Juni 1920 var steget til 7547 Kr 15 Øre. Den 13 December s A var Underskudet efter en kritisk Revision opgjort til 16 476 Kr 99 Øre, og paa en den 25 Januar 1921 afholdt ekstraordinær Generalforsamling vedtoges det, hvis fornøden Kapital kunde rejses, at fortsætte Forretningen i Saltgade som kooperativ Forening og likvidere den gamle Forening, hvorhos det vedtoges til Dækning af Selskabets Gæld at opkræve 100 Kr af hvert Medlem én Gang for alle eller 5 Kr Kvartalet. Den kooperative Forening blev samme Aften dannet med ca 40 Medlemmer. Den 22 Juni 1922 afholdtes Generalforsamling i Foreningen, hvor det vedtoges at sælge Varelagret og ophøre med Forretningen. Endelig vedtoges, at de Medlemmer, som havde indbetalt Aktiebeløb, skulde have disse godskrevet i deres Andel i den gamle Kødforsynings Underskud.

Under Anbringende af, at de Sagsøgte Tekstilarbejder Chr Olesen, Ribe, Arbejdsmand Søren Lauridsen, smstds, Arbejdsmands P Rasmussen smstds, Arbejdsmand Ole Chr Jensen, smstds, Husejer Chr Beck, smstds, Stenhugger Niels Larsen, smstds, Enkefru Maren Schnoor, smstds, Former Alfred Buch, smstds, Arbejdsmand Niels Holm, smstds, Maler P Friis, N Farup, Møller Th Thomsen, Ribe, Arbejdsmand Fr Mathiasen, smstds, Fiskehandler Jens P Pedersen, Ø Vedsted og Skovbetjent Elias Hansen, Ribe, havde nægtet at betale deres Del af Selskabets Underskud, har Sagsøgerne, Andelsselskabet »Arbejdernes Kødforsyning« i Likvidation, under nærværende Sag paastaet dem dømt til hver især at betale dem 100 Kr med Renter 5 pCt p a fra Forligsklagens

*) Skal formentlig være 1919.

Dato den 6 Oktober d A, til Betaling sker, og in solidum at betale Sagens Omkostninger.

Samtlige Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet de benægter at have været Medlemmer af det sagsøgende Andelselskab.

Til Støtte for deres Paastand har de Sagsøgte anført, at de kun er gaaet ind paa at tegne et bestemt Aktiebeløb for at skaffe Arbejderne billigt Kød, for Fleres Vedkommende med det udtrykkelige Forbehold, at de ikke kunde komme til at betale mere, og at de ikke har deltaget i den Generalforsamling, hvor Selskabet omdannedes fra Aktie- til Andelselskab eller dog senere samtykket i Omdannelsen. De har ikke heller modtaget Medlemsbeviser eller betalt Andele og vil ikke erkende, at den fornævnte Generalforsamling har været lovlig indvarslet.

Sagsøgerne har heroverfor anført, at Spørgsmaalet om Oprettelse af en Kødforsyning i Ribe vakte en saadan Opsigt og Interesse mellem Arbejderne i Byen, hvad den store Tilslutning, som Planen straks mødte, udviser, og af Arbejderne fulgtes med en saadan Opmærksomhed, at det maa anses for utvivlsomt, at det var almindelig bekendt mellem alle Interesserede, at Selskabet, der først var paatænkt at skulle være et Aktieselskab, inden det traadte i Virksomhed, omdannedes til et Andelselskab. Dette maatte yderligere blive Medlemmerne klart, da der for de tegnede Beløb gaves dem Kvitteringer, der udtrykkelig lød paa »Andele«.

Sagsøgerne har endvidere henvist til, at de allerfleste af de Sagsøgte har været tilstede paa en eller flere af Selskabets Generalforsamlinger og tildels deltaget i Forhandlingerne, ogsaa paa den Generalforsamling, hvorved Likvidationen og Udskrivningen af de 100 Kr pr Medlem blev vedtaget, og senere har indmeldt sig i den kooperative Forening, der netop blev stiftet for at afdrage paa den gamle Forenings Gæld.

Sagsøgerne har derhos fremlagt en Medlemsfortegnelse, hvori de Sagsøgte Ole Chr Jensen og Niels Larsen samt Sagsøgte Schnoors senere afdøde Mand har tegnet sig som Medlemmer, samt for Sagsøgte Chr Olesens Vedkommende et Brev til Selskabet, hvorved han udmeldte sig af dette udtrykkelig som »Andelshaver«. For disse fire Sagsøgtes Vedkommende findes det herefter ikke tvivlsomt, at de maa betragtes som værende eller havde været Medlemmer af det sagsøgende Selskab, idet det for Sagsøgte Olesens Vedkommende bemærkes, at hans Udmeldelse ifølge Selskabets Vedtægter ikke fritager ham for Ansvaret for Gælden, og for Tiltalte Schnoors Enke, at hendes Mands Død først indtraadte, efter at Underskudet i Selskabet var konstateret.

For de øvrige Sagsøgtes Vedkommende foreligger ikke positive Beviser, og der maa gives disse Sagsøgte Medhold i, at Selskabets Bestyrelse er optraadt i høj Grad formløst. Der er saaledes Intet oplyst om, at den Generalforsamling, hvor Solidariteten vedtoges, var lovlig indvarslet, eller at et tilstrækkeligt Antal Medlemmer var mødt, hvad iøvrigt gælder om alle Selskabets Generalforsamlinger. Der er ikke paa Generalforsamlingen konstateret, at kun Andelshavere var tilstede, og den i Lovenes § 6 indeholdte Bestemmelse, at Afstemningen skulde foregaa ved, at Medlemmerne rakte Andelsbeviserne i Vejret, synes ej heller overholdt, da der ikke har fundet nogen almindelig Uddeling af Andels-

beviser Sted. En almindelig Medlemsfortegnelse er heller ikke optaget, idet den under Sagen fremlagte kun omfatter 18 Personer.

Det findes herefter ikke at kunne være af afgørende Betydning, at det for flere af de Sagsøgte Vedkommende er godtgjort, at de har været til Stede paa en eller flere af Selskabets Generalforsamlinger, eller endog deltaget i Diskussionen, og ikke heller at de har deltaget i Dan- nelsen af den kooperative Forening, hvis Forhold til den gamle Forening og dens Gæld synes noget uklar. Ikke heller vil der kunne tillægges den af Sagsøgerne fremhævede Omstændighed nogen Vægt, at der paa de omdelte Kvitteringer har staaet »Andele«, idet Forskellen paa Udtryk- kene »Aktie« og »Andel« ikke kan antages at have staaet de paagæl- dende klart. Saaledes vedtoges det efter Forhandlingsprotokollen paa Generalforsamlingen den 4 December 1919 at sætte en ny »Aktietegning« i Gang.

Endelig maa det fremhæves, at den Generalforsamlingsbeslutning, hvorved der paalagdes Medlemmerne af Aktieselskabet solidarisk An- svar for Selskabets Gæld, var af en saa indgribende Natur, at den kun kunde være bindende for de Medlemmer, der stemte for den, og at det ikke er oplyst, at nogen af de Sagsøgte findes mellem disse.

Som Følge af det Anførte, og idet det herefter ikke vil være nødven- digt at anføre, hvad enkelte af de Sagsøgte iøvrigt har anbragt, vil de Sidstanførte overensstemmende med deres Paastand være at frifinde, idet Sagens Omkostninger for deres Vedkommende vil være at ophæve.

For de øvrige fire Sagsøgte Vedkommende vil derimod Sagsøgernes Paastand være at tage til Følge, saaledes at de hver især vil have at godtgøre Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 25 Kr.

For Udeblivelse fra Forligsmæglingen uden at have godtgjort lovligt Forfald vil Sagsøgte Niels Larsen have at bøde 4 Kr til Statskassen.

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag den 19 December 1923 af Retten for Ribe Købstad m v afsagte Dom er hertil indanket af Appellanterne, der har paastaaet den forandret, for saa vidt Frifindelse er tillagt de Indstævnte, Arbejds mændene Søren Lauridsen og P Rasmussen, Husejer Chr Beck, Former Alfred Buch og Arbejdsmand Niels Holm, alle i Ribe, Maler P Friis af N Farup, Møller Th Thomsen og Arbejdsmand F Mathiasen, begge i Ribe, samt Fiskehandler Jens P Pedersen af Ø Vedsted. Med Hensyn til bemeldte Indstævnte har Appellanterne for Landsretten gen- taget deres i 1 Instans nedlagte Paastand, hvorimod de Indstævnte har paastaaet Underretsdømmen stadfæstet, saa vidt den er paaanket.

Efter alt det Foreliggende — derunder navnlig den Omstændighed, at de Indstævnte alle har været tilstede ved én eller flere Generalfor- samlinger og for en Del har taget Ordet ved disse — maa der gaas ud fra, at de hver for sig har været klar over, at »Arbejdernes Kødfors- yning« som Følge af Politiets derom stillede Krav er blevet stiftet ikke

som et Aktieselskab, men som et Andelsselskab og er traadt i Virksomhed som saadant. Idet ingen af de Indstævnte ses at have fremsat rettidig Protest mod dette Forhold, og der derhos ikke kan tillægges deres i Underrettsdommen anførte Indsigelser, som væsenlig angaar Bestyrelsens formløse Virkemaade, nogen Betydning, ligesom det ej heller overensstemmende med, hvad de Indstævnte her for Retten har villet hævde, kan statuere, at Bestyrelsen har overskredet sin Bemyndigelse ved Ordningen af Forholdet til den Slagter, der forestod Foreningens Udsalg, vil Appellanternes Paastand være at tage til Følge, saaledes at de Indstævnte hver især tilpligtes at betale dem 100 Kr med Renter heraf som paastaet.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes de Indstævnte hver især at burde godtgøre Appellanterne med 35 Kr.

Der bliver at tillægge den for de Indstævnte beskikkede Sagfører ved Landsretten i Vederlag 150 Kr, som vil være at udrede af det Offentlige.

Torsdag den 10 September.

Nr 372/1924.

Rigsadvokaten
mod

Robert Anton Moyell (Henriques), Peter Philip Stuhr, Axel Krohn, Immanuel Stuhr, Frederik Lorentzen Knakkegaard og Anton Jacob Vilhelm Moyell (Stein),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 468 af 29 September 1917, R A Moyell, P Ph Stuhr og Imm Stuhr tillige for Bedrageri.

Vestre Landsrets Dom af 13 December 1924: Tiltalte Valdemar Julius August Müller bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Tiltalte Robert Anton Moyell bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 4 Maaneder. Til Statskassen bøder Tiltalte Peter Philip Stuhr 1500 Kr og de Tiltalte Axel Krohn, Immanuel Stuhr, Frederik Lorentzen Knakkegaard og Anton Jacob Vilhelm Moyell hver 500 Kr. I Vederlag til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Svanholm, betaler Tiltalte Anton Jacob Vilhelm Moyell 100 Kr samt i Godtgørelse for Udlæg 60 Kr. Af Sagens øvrige Omkostninger udredes Halvdelen af de Tiltalte Robert Anton Moyell, Peter Philip Stuhr, Krohn, Immanuel Stuhr, Knakkegaard og Anton Jacob Vilhelm Moyell, En for Alle og Alle for En, medens den anden Halvdel udredes af det Offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af de Tiltalte Robert Anton Moyell og Axel Krohn, dels af det

Offenlige saavel for de nævnte to Tiltaltes Vedkommende som forsaavidt angaar de Tiltalte Peter Philip Stuhr, Immanuel Stuhr, Frederik Lorentzen Knakkegaard og Anton Jacob Vilhelm Moyell.

For Højesteret har Anklagemyndigheden irafaldet sin Paa-stand om, at Bygninger, Maskiner, Værftsindretninger m v paa Regnskaberne for Aarene 1918 og 1919 er opført 650 000 Kr for højt.

I Henhold til de i Dommen i saa Henseende anførte Grunde maa det billiges, at Tiltalte Robert Anton Moyell er frifundet, forsaavidt angaar hans Forhold med Hensyn til Regnskabet for Aaret 1916 (I), at de Tiltalte Krohn, Immanuel Stuhr, Knakkegaard og Anton Vilhelm Moyell er anset efter Lov Nr 468 om Aktieselskaber af 29 September 1917 § 56 Nr 1, forsaavidt angaar deres Forhold med Hensyn til Regnskaberne for Aarene 1918 og 1919 (III b og IV b), og at de Tiltalte Immanuel Stuhr, Peter Philip Stuhr og Robert Anton Moyell alene er anset efter Aktieselskabslovens § 56 Nr 1, forsaavidt angaar det under V omhandlede Forhold.

Hvad dernæst angaar Regnskabet for Aaret 1917 (II a), vil de Tiltalte Robert Anton Moyell og Peter Philip Stuhr begge være at frifinde, da det findes betænkeligt at antage, at de har gjort sig skyldige i noget Forhold, der vil kunne henføres under Straffelovens Bedrageribestemmelser. Det bemærkes herved, at der, saaledes som Sagen foreligger, ikke bliver Spørgsmaal om Anvendelse af Aktieselskabslovens Regler paa dette Forhold. Derimod vil de sidstnævnte to Tiltalte for deres Forhold med Hensyn til Regnskaberne for Aarene 1918 og 1919 (III a og IV a) begge være at anse efter Aktieselskabslovens § 55 Nr 1, idet det maa anses be- vist, at det har været dem bevidst, at særlig Værdierne for Skibs-Nybygninger i disse Regnskaber uberettiget har været op- ført med altfor store Beløb, saaledes som nærmere fremstillet i Dommen.

Den af de Tiltalte efter de forannævnte Straffebestemmelser forskyldte Straf findes at burde bestemmes: for Tiltalte Robert Anton Moyell til simpelt Fængsel i 4 Maaneder og for de øvrige Tiltalte til Bøder til Statskassen, 3000 Kroner for Peter Philip Stuhr, 1000 Kroner for hver af de Tiltalte Krohn og Immanuel Stuhr og 500 Kroner for hver af de Tiltalte Knakkegaard og An- ton Jacob Vilhelm Moyell.

I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten vil Dommen kunne stadfæstes.

Højesteretssagfører Bruun, der af Justitsministeriet har været bemyndiget til at møde for Højesteret i denne Sag i Rigsadvoka- tens Sted, vil der være at tillægge et Salær af 3000 Kroner, som bliver at udrede af det Offenlige.

Endelig vil der være at tillægge Højesteretssagførerne Hen- riques og Stein, der har været beskikket som Forsvarere for

Højesteret, henholdsvis for Robert Anton Moyell og for de øvrige Tiltalte hver 1500 Kroner i Salær, der bliver at udrede som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Robert Anton Moyell bør hensættes i simpelt Fængsel i 4 Maaneder. Peter Philip Stuhr, Axel Krohn, Immanuel Stuhr, Frederik Lorentzen Knakkegaard og Anton Jacob Vilhelm Moyell bør til Statskassen bøde, Peter Philip Stuhr 3000 Kroner, Krohn og Immanuel Stuhr hver 1000 Kroner, Knakkegaard og Anton Jacob Vilhelm Moyell hver 500 Kroner. I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder de for Overretssagfører Svanholm som Salær og Godtgørelse for Udlæg fastsatte Beløb, bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Der tillægges Højesteretssagførerne Bruun og Henriques i Salær for Højesteret henholdsvis 3000 Kroner og 1500 Kroner, hvilke Salærer udredes af det Offenlige. I Salær for Højesteret betaler derhos de Tiltalte Peter Philip Stuhr, Krohn og Immanuel Stuhr, En for Alle og Alle for En til Højesteretssagfører Stein 1500 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Nærværende Sag er rejst i Henhold til saalydende Anklageskrift af 6 Oktober 1924 fra I jyske Statsadvokatur:

Nedennævnte forhenværende Direktører i A/S P Ph Stuhrs Maskin- og Skibsbyggeri af Aalborg (fremtidig kaldet Værftet):

- 1) Ingeniør Robert Anton Moyell, født 10 December 1884 — — —
 - 2) Fabrikant Peter Philip Stuhr, født 8 Januar 1877 — — —
- og de forhenværende Medlemmer af Værftets Bestyrelse:
- 3) Skibsreder Axel Krohn, født 7 Februar 1885 — — —
 - 4) Fabrikant Immanuel Stuhr, født 17 Juni 1879 — — —
 - 5) Mægler Frederik Lorentzen Knakkegaard, født 20 Oktober 1861 — — —
 - 6) Skibsreder Valdemar Julius August Müller, født 2 Oktober 1884 — — —
- og
- 7) Skibskaptajn Anton Jacob Vilhelm Moyell, født 12 September 1851 — — —
- sættes herved under Tiltale ved Vestre Landsret til Straf:

I.

Robert Anton Moyell efter Straffelovens § 251 for Bedrageri, subsidiært efter dens § 257 for svigagtigt Forhold ved at lade udarbejde og

foranledige vedtaget paa Bestyrelsesmødet den 14 Februar 1917 og paa Generalforsamlingen den 1 Marts 1917 det for Aaret 1916 offentliggjorte Regnskab for Værftet, udvisende et Netto-Overskud for Aaret paa Kr 699 063,75 og med et Aarsudbytte paa 23 pCt af den gamle Aktiekapital (800 000 Kr) og 11½ pCt af den nye Aktiekapital (700 000 Kr) samt Tantiømer Kr 188 063,01 (heraf til Direktion og Bestyrelse Kr 137 109,69), skønt han maatte være klar over, at Værftets Forhold ikke berettigede til saadan Opgørelse og Fordeling. Efter rigtig Opgørelse er Aktiverne i Status optaget mindst Kr 527 000,00 for højt.

II.

a) Robert Anton Moyell efter Straffelovens § 251 for Bedrageri, subsidiært efter dens § 257 for svigagtigt Forhold, og Peter Philip Stuhr efter dens § 257 for svigagtigt Forhold, subsidiært for Overtrædelse af § 55 Nr 1, jfr § 26, 2 Stk, i Lov Nr 468 af 29 September 1917 om Aktieselskaber ved at lade udarbejde, underskrive og foranledige vedtaget paa Bestyrelsesmødet den 23 Februar 1918 og paa Generalforsamlingen den 8 Marts 1918 det for Aaret 1917 offentliggjorte Regnskab for Værftet, udvisende et Netto-Overskud for Aaret paa Kr 612 429,75 (hvoraf Overførsel fra forrige Aar Kr 875,49), og med et Aarsudbytte paa 15 pCt af Aktiekapitalen (Kr 1 500 000,00) samt Tantiømer Kr 164 363,49 (heraf til Direktion og Bestyrelse Kr 106 242,81), skønt de maatte være klar over, at Værftets Forhold ikke berettigede en saadan Opgørelse og Fordeling. Efter rigtig Opgørelse er Aktiverne i Status pr ultimo 1917 opført mindst Kr 807 000,00 for højt.

b) Krohn, Immanuel Stuhr, Knakkegaard og Müller for Overtrædelse af § 56 Nr 1 i Lov Nr 468 af 29 September 1917 om Aktieselskaber ved som Medlemmer af Værftets Bestyrelse uden tilstrækkelig Prøvelse at vedtage, underskrive og offentliggøre nævnte urigtige Regnskab og herved af grov Uagtsomhed at gøre urigtige og vildledende Angivelser angaaende Værftets økonomiske Forhold.

III.

a) Robert Anton Moyell efter Straffelovens § 251 for Bedrageri, subsidiært efter dens § 257 for svigagtigt Forhold, og Peter Philip Stuhr efter dens § 257 for svigagtigt Forhold, subsidiært for Overtrædelse af § 55 Nr 1, jfr § 26, 2 Stk, i Lov Nr 468 af 29 September 1917 om Aktieselskaber ved at lade udarbejde, underskrive og foranledige vedtaget paa Bestyrelsesmødet den 14 Februar 1919 og paa Generalforsamlingen den 7 Marts 1919 det for Aaret 1918 offentliggjorte Regnskab for Værftet, udvisende et Netto-Overskud for Aaret paa Kr 543 871,59, (hvoraf Overførsel fra forrige Aar Kr 4988,52), og med et Aarsudbytte paa 10 pCt af Aktiekapitalen (Kr 2 000 000,00), samt Tantiømer Kr 124 048,64 (heraf til Direktion og Bestyrelse Kr 82 217,90), skønt de maatte være klar over, at Værftets Forhold ikke berettigede en saadan Opgørelse og Fordeling. Efter rigtig Opgørelse er Aktierne i Status pr ultimo 1918 opført mindst Kr 1 728 000,00 for højt.

b) Krohn, Immanuel Stuhr, Knakkegaard og Anton Vilhelm Moyell for Overtrædelse af § 56 Nr 1 i Lov Nr 468 af 29 September 1917 om

Aktieselskaber ved som Medlemmer af Værftets Bestyrelse uden tilstrækkelig Prøvelse at vedtage, underskrive og offentliggøre nævnte urigtige Regnskab og herved af grov Uagtsomhed at gøre urigtige og vildledende Angivelser angaaende Værftets økonomiske Forhold.

IV.

a) Robert Anton Moyell efter Straffelovens § 251 for Bedrageri, subsidiært efter dens § 257 for svigagtigt Forhold, og Peter Philip Stuhr efter dens § 257 for svigagtigt Forhold, subsidiært for Overtrædelse af § 55 Nr 1, jfr § 26, 2 Stk, i Lov Nr 468 af 29 September 1917 om Aktieselskaber, ved at lade udarbejde, underskrive og foranledige vedtaget paa Bestyrelsesmødet den 10 Februar 1920 og paa Generalforsamlingen den 4 Marts 1920 det for Aaret 1919 offentliggjorte Regnskab for Værftet, udvisende et Netto-Overskud for Aaret paa Kr 793 646,70, (hvoraf Overførsel fra forrige Aar Kr 11 548,63) og med et Aarsudbytte paa 18 pCt af Aktiekapitalen (Kr 2 000 000,00), samt Tantiømer til Direktion og Bestyrelse Kr 154 661,66, skønt de maatte være klar over, at Værftets Forhold ikke berettigede en saadan Opgørelse og Fordeling. Efter rigtig Opgørelse er Aktiverne i Status pr ultimo 1919 opført mindst Kr 2 443 000,00 for højt.

b) Krohn, Immanuel Stuhr, Knakkegaard og Anton Jacob Vilhelm Moyell for Overtrædelse af § 56 Nr 1 i Lov Nr 468 af 29 September 1917 om Aktieselskaber ved som Medlemmer af Værftets Bestyrelse uden tilstrækkelig Prøvelse at vedtage, underskrive og offentliggøre nævnte urigtige Regnskab og herved af grov Uagtsomhed at gøre urigtige og vildledende Angivelser angaaende Værftets økonomiske Forhold.

V.

Immanuel Stuhr, Peter Philip Stuhr og Robert Anton Moyell efter Straffelovens § 251 eller § 252 for Bedrageri, subsidiært efter dens § 257 for svigagtigt Forhold, mere subsidiært efter § 55 Nr 1 i Lov Nr 468 af 29 September 1917 om Aktieselskaber, ved — efter at Immanuel Stuhr i December 1919 gennem en Transaktion angaaende Nybygningerne Nr 34 og Nr 36 var blevet Værftet skyldig Kr 150 000,00 — at undlade at lade denne Fordring bogføre og berigtige, samt ved at undlade at opføre Fordringen i Værftets i November 1922 udarbejdede, af de Tiltalte underskrevne og paa Generalforsamlingen den 16 December 1922 vedtagne Rekonstruktionsstatus og ved iøvrigt at fordøjlge Fordringen for Værftets i December 1922 nyvalgte Bestyrelse, der først fik Kendskab til den gennem den i Januar 1924 paabegyndte Efterforskning vedrørende dette Forhold.

— — —

Under Domsforhandlingen har Statsadvokaten med Hensyn til Punkt II fratildet Tiltale mod Tiltalte Peter Philip Stuhr for saa vidt angaar Overtrædelse af § 55 Nr 1, jfr § 26, 2 Stk, i Lov Nr 468 om Aktieselskaber af 29 September 1917 og mod Krohn, Immanuel Stuhr, Knakkegaard og Müller for Overtrædelse af samme Lovs § 56 Nr 1. Herefter vil Tiltalte Valdemar Julius August Müller være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag.

Udover, at Tiltalte Immanuel Stuhr i Henhold til Bødeforelæg af 23 Juli 1921 fra Politimesteren i Aalborg har vedtaget at erlægge en Bøde af 40 Kr til Statskassen for Overtrædelse af Justitsministeriets Bkendtgørelse af 3 September 1919, jfr Lov af 20 Marts 1918 § 32, ses ingen af de Tiltalte tidligere at have hæret tiltalt eller straffet.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Aktieselskabet P Ph Stuhrs Maskin- og Skibsbyggeri i Aalborg blev stiftet i Februar 1916 og overtog det af de Tiltalte Brødrene Peter Philip Stuhr og Immanuel Stuhr sammesteds drevne Maskin- og Skibsbyggeri. Aktiekapitalen fastsattes til 800 000 Kr, hvoraf 583 000 Kr indgik som Vederlag for Overdragelsen, medens Restbeløbet indbetaltes kontant af Bestyrelsen, der bestod af de Tiltalte Knakkegaard, Krohn, Müller, Robert Anton Moyell, Immanuel Stuhr og Peter Philip Stuhr, af hvilke Moyell og Peter Philip Stuhr tilige valgtes til administrerende Direktører, saaledes at Førstnævnte efter en mellem dem truffet Ordning væsenlig varetog den tekniske Ledelse, medens Sidstnævnte hovedsagelig ledede Bogholderi- og Regnskabsvæsnet. I Begyndelsen af 1918 udtraadte Müller af Bestyrelsen og afløstes af Tiltalte Anton Jacob Vilhelm Moyell. Den oprindelige Bestyrelse overtog hele Aktiekapitalen ved Stiftelsen, og efter at Aktiekapitalen i 1916 var blevet udvidet til 1 500 000 Kr, i 1918 til 2 Millioner Kr og i 1919 til 4 Millioner Kr, har Bestyrelsen stedse været Indehavere af over Halvdelen af Aktiekapitalen. Direktørerne oppebar oprindelig en fast Gage af 12 000 Kr aarlig, der senere efterhaanden steg til 24 000 Kr aarlig, hvortil kom Tantième baade som Direktører og som Medlemmer af Bestyrelsen. De øvrige Medlemmer af Bestyrelsen oppebar alene Tantième, idet dog Krohn, der i hele det Tidsrum, Tiltalen omfatter, var Formand for Bestyrelsen, i Aaret 1919 i Stedet for Tantième oppebar en Gage af 10 000 Kr. I Juni 1918 opnaaede Værftet i A/S Københavns Private Laanebank en Kassekredit paa 1 Million Kr, der i August s A forhøjedes til 2 Millioner Kr og i 1919 til 2½ Million Kr; da Værftet overtrak denne Kassekredit, paatog samtlige Bestyrelsesmedlemmer sig i 1920 solidarisk Selvskyldnerkaution for Bankens Tilgodehavende hos Værftet udover 2½ Million Kr; denne Kaution, der højest maatte dreje sig om 1½ Million Kr, udvidedes i November 1920 med 600 000 Kr og ændredes i Januar 1921 til, at Bestyrelsen hæftede solidarisk for indtil 2 Millioner Kr af Bankens eventuelle Tab. Denne Kaution blev senere effektiv, saaledes at Banken maatte træffe Akkord med de enkelte Bestyrelsesmedlemmer, Medens Værftets Aarsregnskaber for 1916—19, som i Anklageskriftet nærmere anført, havde udvist Overskud, viste Regnskabet for Aaret 1920 et Underskud paa omtrent 1 Million Kr, og i Januar 1921 meddelte Banken, at den ikke vilde udstrække sit Engagement lægere, og Værftet maatte da søge en Ordning med samtlige Kreditorer, i hvilken Anledning Kreditforeningsdirektør Herforth, der var Formand for Bankens Repræsentantskab, indtraadte i Værftets Bestyrelse i Stedet for Tiltalte Anton Jacob Vilhelm Moyell. Der indrømmedes derefter Værftet Moratorium til 1 Maj 1922, og da Værftet til dette Tidspunkt viste sig ude af Stand til at opfylde sine Forpligtelser, blev der vedtaget et Forslag om Rekonstruktion, og Værftet, hvis Underskud

havde vist sig at være godt 11 Millioner Kr, hvoraf ca 6 Millioner Kr faldt paa Banken, overgik saa til et nyt Selskab, A/S Aalborg Skibsværft.

Forhold I.

Det i Anklageskriftet anførte Beløb 527 000 Kr fremkommer dels ved, at en foretaget Revision af Regnskabet for 1916 har udvist, at et Beløb af ca 443 000 Kr for Materialer anvendt til Bygning af Skibe er debiteret Nybygningsregnskabet to Gange nemlig baade ved Opgørelsen ved Værftets Start, hvor Materialerne var anskaffet, og ved Udleveringen af Materialerne fra Lageret til de forskellige Nybygninger, dels ved, at der paa Nybygningskontoen vedrørende Skibene Nr 13—18, der er Søsterskibe, er debiteret 120 000 Kr som et Tillæg for Tegninger og Modeller med 20 000 Kr for hvert Skib, medens der efter den foretagne Revision, da samme Tegninger m v kunde anvendes til samtlige Skibe og højst har en Værdi af 30 000 Kr, kun burde være opført 5000 Kr for hvert Skib, hvorefter der er debiteret 90 000 Kr for meget. I det saaledes fremkomne Beløb af 533 000 Kr vil dog være at fradrage et Beløb af 6000 Kr beregnet som Ekstrabetaling for Staal til Nybygning Nr 11, og herved kommer man til Tallet 527 000 Kr.

Tiltalte Robert Anton Moyell har med Hensyn til Dobbeltdebiteringerne forklaret, at det ikke har været ham bevidst, at en saadan Fejl har foreligget, og paa særlig Forehold af, at han har affattet et Notat, hvori der i en Kolonne fandtes opført de enkelte Nybygningers Værdi pr 1 Januar 1916 og i en anden Kolonne Tilgangen i 1916 af Materialer og Arbejds løn for de paagældende Skibe, og at han af dette Notat ved at sammenlægge Tallene i de to Kolonner for saa vidt angaar Nybygning Nr 10 maa være blevet klar over, at de opførte Beløb for denne Nybygning oversteg Kontraktprisen med ca 123 000 Kr, har han forklaret, at han ikke har foretaget nogen Sammenlægning paa tværs af de opførte Summer og derfor ikke er blevet opmærksom paa nogen Fejl.

De af Tiltalte saaledes afgivne Forklaringer findes efter det Foreliggende ikke at kunne forkastes, og idet de skete Fejl herefter ikke kan anses at have været ham bevidst, kan han — uanset at der, hvad særlig angaar Nybygning Nr 10, burde have været afskrevet Tab allerede i Aaret 1916, idet der, da Skibet afleveredes i Januar 1917, og Tab herpaa ses at være lidt allerede i 1916, ikke burde være ventet med Afskrivning til det paafølgende Aar — ikke med Hensyn til Dobbeltdebiteringerne anses at have handlet i svigagtig Hensigt.

Med Hensyn til de 90 000 Kr gaar Tiltaltes Forklaring ud paa, at han med den anden Direktør og den øvrige Bestyrelse har drøftet Ansættelsen af Værdien paa Tegningerne m v, og at disse herefter er sat til et Beløb af 20 000 Kr pr Skib. Selv om den stedfundne Værdiansættelse efter det ovenfor Anførte maa antages at være for højt beregnet, kan det dog ikke anses for udelukket, at Tiltalte har ment sig beføjet til denne Værdiansættelse, og han kan derfor heller ikke i denne Henseende anses at have handlet i svigagtig Hensigt.

Herefter vil Tiltalte ikke kunne anses at have paadraget sig Strafsvar for saa vidt angaar Anklagemyndighedens Tiltale vedrørende dette Punkt.

Forhold II.

Det i Anklageskriftet anførte Beløb af 807 000 Kr fremkommer dels ved, at der til Regnskabet for 1917 er overgaaet det ovenfor nævnte Beløb af 527 000 Kr med Fradrag af 168 000 Kr, med hvilket Beløb den i Januar Maaned 1917 afleverede Baad, Nybygning Nr 10, havde været ansat for højt i det foregaaende Aars Regnskab, hvorved fremkommer et Beløb af 359 000 Kr, dels ved at samtlige Nybygninger i Status er opført med et Beløb, der er ca 323 000 Kr højere, end det efter den nu skete Revision anses berettiget, og dels ved at Lageret af Jærn, Staal og Nagler er opført med 125 000 Kr mere, end Revisionen anser berettiget.

Tiltalte Robert Anton Moyell har med Hensyn til de ca 323 000 Kr forklaret, at han fra Bogholderiet har faaet opgivet det Beløb, hvortil samtlige Nybygninger ialt var opført i Værftets Bøger og derpaa efter sit købmandsmæssige Skøn har forhøjet denne Sum under Hensyn til, hvad han efter samtlige foreliggende Omstændigheder antog, at der ved de paagældende Arbejder vilde kunne indvindes for Værftet, særlig naar Chancen for Ekstrafortjeneste paa de paagældende Nybygningskontoer tages i Betragtning.

Ligesom en Gennemgang af de enkelte Nybygningsforetagender viser, at Tiltalte Robert Anton Moyell ikke har haft et virkeligt Grundlag for sit Skøn, saaledes findes det ogsaa uberettiget, at han ved sit Skøn har taget Hensyn til ubestemte Fremtidsudsigter, som det paa det paagældende Tidspunkt ikke var muligt at have blot nogenlunde Overblik over, og som ej heller kunde medføre, at der i det paagældende Regnskabsaar var indtjent noget Beløb, og han har herefter ikke været beføjet til at lade det paagældende Beløb indgaa i Regnskabet paa en saadan Maade, at det kom i Betragtning ved Fastsættelse af Aarsudbyttet. Selv om det nu ikke kan statueres, at nævnte Tiltalte ved sin Opgørelse med Hensyn til Nybygninger har haft bedragerisk Hensigt, findes han dog at maatte have indset, at det af ham anførte Beløb ved at medvirke til Beregning af Tantiømer og Dividender for det paagældende Aar bevirkede en ubeføjet betydelig Forøgelse deraf, og han findes herefter at have gjort sig skyldig i et Forhold, der maa medføre Straf efter Straffelovens § 257.

Med Hensyn til Lageropgørelse findes der i § 22 i Værftets Vedtægter Bestemmelse om, at Lageret skal optages til Indkøbspris, forsaavidt denne er lavere end Dagsprisen, og ellers optøres til laveste Dagspris. Tiltalte Robert Anton Moyell har erkendt, at han ikke har overholdt denne Vedtægtsbestemmelse og har forklaret, at Bestemmelsen under de stærkt stigende Priser paa Grund af praktiske Vanskeligheder ikke kunde overholdes, hvorfor han har optaget Lageret til en af ham anslaaet Middelpriis. Ved den foretagne Revision er Fakturaprisen paa de senest indkøbte — altsaa dyreste — Varer lagt til Grund og idet nævnte Tiltaltes Opgivelse, forsaavidt angaar Jærn, Staal og Nagler herefter endda maa have været mindst 125 000 Kr for høj, bliver han ligeledes for dette Forhold, selv om han ikke kan anses for at have haft egenlig bedragerisk Hensigt, idet han har maattet kunne indse, at den valgte

Fremgangsmaade medførte en ikke ringe uberettiget Forhøjelse af Aarets Udbytte og Tantième, at anse efter Straffelovens § 257.

Hvad Tiltalte Peter Philip Stuhr angaar, maa han vel efter sin Forklaring have haft noget Kendskab til, at fornævnte Tiltalte efter Skøn forhøjede Nybygningssummerne og til hans Fremgangsmaade ved Fastsættelse af Lagerets Værdi, men det kan ikke statueres, at han har haft et saadant nærmere Kendskab til Beregningerne og Vurderingerne, at han kan anses ved sit Forhold til dette Regnskab at have handlet svigagtigt, og han vil derefter ikke kunne anses med Straf for dette Forhold.

Forhold III.

a) Det i Anklageskriftet anførte Tal af 1 728 000 Kr fremkommer ved, at der af det Beløb, hvormed Skibsnbygninger uberettiget er opskrevet paa Regnskabet for 1917, er overført 603 000 Kr paa Nybygningskonto, at denne Konto i Aarets Løb ugrundet er forøget med 272 000 Kr, at der paa Nybygning Nr 11 ikke findes afskrevet et Tab paa 53 000 Kr, at Lageret af Staal, Nagler og Tømmer er opført 150 000 Kr for højt, og at Bygninger, Maskiner, Værftsindretninger, Værktøj og Inventar samt Dokker og Beddinger er opført 650 000 Kr for højt, alt efter den foretagne Revision.

Med Hensyn til Forhøjelsen paa Nybygningskontoen samt Tabsafskrivninger har Tiltalte Robert Anton Moyell forklaret, at han har baaret sig ad ligesom det foregaaende Aar og efter sit Skøn har forhøjet den fra Bogholderiet opgivne Sum og navnlig taget Hensyn til Muligheden for at gennemføre en Annullation af Kontrakten vedrørende Nybygning Nr 15, hvorom der verserede Voldgift, idet han regnede med, at der som Følge af den stærke Prisstigning paa Skibe herved vilde tilføres Værftet Værdier, der langt oversteg den foretagne Forhøjelse.

Selv om der i Løbet af det følgende Aar opnaaedes en for Værftet fordelagtig Afgørelse af Voldgiftssagen, har nævnte Tiltalte dog været uberettiget til ved Regnskabsopgørelsen at regne med denne efter Voldgiftssagens daværende Stilling ganske ubestemte Mulighed. Idet nu derhos en Gennemgang af de enkelte Nybygninger viser, at han har været ubeføjet til at opføre disse til saa høje Beløb som sket, bliver han, selv om det nu ikke kan statueres, at han ved sin Opgørelse har haft egenlig bedragerisk Hensigt, dog, idet han maatte have indset, at de af ham anførte Beløb ved at medvirke til Beregningen af Tantième og Dividender for det paagældende Aar bevirkede en ubeføjet Forøgelse heraf, for sin Adfærd i saa Henseende at anse efter Straffelovens § 257.

Angaaende Lageropgørelsen har Tiltalte Robert Anton Moyell forklaret, at han har baaret sig ad paa lignende Maade som det foregaaende Aar, idet han særlig har haft for Øje, at en Del af Materialerne skulde anvendes til Skibe, hvor Værftet havde sikret sig 25 pCt Fortjeneste for Materialer. Af samme Grunde som anført under Nr II findes dette Forhold at maatte tilregnes ham som svigagtigt efter Straffelovens § 257.

Vedrørende Værdiansættelsen for Bygninger m v har Tiltalte Robert Anton Moyell forklaret, at Ansættelsen til ialt ca 3 400 000 Kr er sket ved Skøn efter indbyrdes indgaaende Drøftelser mellem Direktørerne og under Hensyn til de skete store Udvidelser af Værftet, og da

det nu ikke findes tilstrækkeligt godtgjort, at Værdiansættelsen er væsentlig urigtig, findes han ikke herfor at have paadraget sig noget Strafansvar.

Hvad Tiltalte Peter Philip Stuhr angaar, kan det efter hans Forklaring ikke antages, at han har haft et saadant Kendskab til de af fornævnte Tiltalte foretagne Beregninger og Vurderinger, at han vil kunne anses skyldig i svigagtigt Forhold. Derimod findes han at have gjort sig skyldig til Straf efter § 56 Nr 1 i Lov Nr 468 om Aktieselskaber af 29 September 1917 ved uanset sit Kendskab til Fremgangsmaaden ved Værdioptagelsen af Nybygningerne og Lageret at unklade ved Regnskabet's Affattelse at træffe saadanne Foranstaltninger, som var fornødne til at sikre Regnskabet's Rigtighed.

b) Hvad de Tiltalte Krohn, Immanuel Stuhr, Knakkegaard og Anton Jacob Vilhelm Moyell angaar, har de efter det Oplyste ikke forinden Underskriften anstillet nogen virkelig Prøvelse af Regnskabet, og deres Forhold maa herefter tilregnes dem som Overtrædelse af § 56 Nr 1 i Lov Nr 468 af 29 September 1917.

Forhold IV.

a) Det i Anklageskriftet nævnte Beløb af 2 443 000 Kr fremkommer dels ved, at der uberettiget fra det foregaaende Aar er overført det ovennævnte Beløb 650 000 Kr for Bygninger, Værftsindretninger m v og 395 000 Kr af det for Skibsnybygninger for højt ansatte Beløb, dels ved, at Værdierne for Skibsnybygninger uberettiget er forhøjet med 1 398 000 Kr, alt efter den foretagne Revision.

Med Hensyn til hans Fremgangsmaade ved Vurderingen af Skibsnybygninger har Tiltalte Robert Anton Moyell forklaret, at den har været tilsvarende som de foregaaende Aar, og at han ligeledes her har regnet med, at der paa Grund af Mulighed for Annullation af forskellige Nybygningskontrakter kunde indvindes betydelige Beløb for Værftet.

Af samme Grunde som under Forhold II og III med Hensyn til Skibsnybygninger anført, findes han herved at have gjort sig skyldig i en Adfærd, der maa medføre Straf efter Straffelovens § 257.

Med Hensyn til Tiltalte Peter Philip Stuhr findes det heller ikke vedrørende dette Regnskabsaar godtgjort, at hans Kendskab til Moyells Fremgangsmaade har været en saadan, at han vil kunne anses med Straf for svigagtigt Forhold. Derimod findes han paa samme Maade som ved Forhold III a omhandlet at have gjort sig skyldig til Straf efter § 56 Nr 1 i Lov Nr 468 af 29 September 1917 om Aktieselskaber.

b) Hvad de Tiltalte, Krohn, Immanuel Stuhr, Knakkegaard og Anton Jacob Vilhelm Moyell angaar, har de efter det Oplyste lige saa lidt som i det foregaaende Aar anstillet nogen virkelig Prøvelse af Regnskabet, forinden de underskrev dette, og deres Adfærd maa herefter tilregnes dem som Overtrædelse af § 56 Nr 1 i Lov Nr 468 af 29 September 1917.

Forhold V.

Efter det Oplyste havde Tiltalte Immanuel Stuhr i Forbindelse med en Kompagnon købt de to i Anklageskriftet nævnte Nybygninger af Værftet og senere videresolgt disse. Da det imidlertid viste sig, at Tiltalte

overior Køberne havde paataget sig et Ansvar, som vilde overstige hans Evne, fik han i December 1919 efter Forhandling med Værfttet dette til at nedsætte sit Krav paa Køberne, mod at bli a han og hans Kompagnon indgik paa hver at betale 150 000 Kr til Værfttet. Medens Kompagnonen straks betalte det paagældende Beløb i de sidste Dage af December 1919, foretog Immanuel Stuhr ingen Indbetaling, og hans Gæld blev ikke indført i Værfttets Bøger. Uden Hensyn til denne Gæld blev der i den første Halvdel af 1920 fra Værfttet udbetalt Immanuel Stuhr forskellige betydelige Beløb i Tantiømer, Provision m v; ej heller blev Gældsforholdet fremdraget ved Værfttets Rekonstruktion i 1922, og først efter at Undersøgelse i nærværende Sag var indledet, blev Gældsforholdet fremdraget, og Immanuel Stuhr har derefter affundet sig med det nye Værft.

Nævnte Tiltalte har forklaret, at han har været ubekendt med, at Gælden ikke var bogført for Værfttet, og at han har haft den Opfattelse, at der stiltiende var indrømmet ham Henstand, samt at han ved Rekonstruktionen af Værfttet har anset sig for frigjort for Gælden paa Grund af sine økonomiske Forhold. Tiltalte Peter Philip Stuhr har forklaret, at han paa en Forespørgsel fra Bogholderens Side lige efter Gældens Stiftelse angaaende Posteringen i Værfttets Bøger mulig har udtalt sig om, at Postering i Bøgerne ikke skulde ske, før der var afholdt Bestyrelsesmøde, og at han ikke senere har tænkt paa at faa Beløbet bogført, samt at Gældsfordringen heller ikke har været i hans Tanke ved Rekonstruktionen af Værfttet. Tiltalte Robert Anton Moyell, der straks vil have givet Besked om Bogføring, vil først et Aars Tid senere have erfaret, at Gældsfordringen ikke var bogført, og har forklaret, at han ved flere Lejligheder har henvendt sig til Immanuel Stuhr med Anmodning om at berigtige Gælden, hvad denne Tiltalte ogsaa har indrømmet.

Efter de Tiltaltes Forklaringer har Gældsforholdet ikke været bragt paa Bane ved de foran omtalte Udbetalinger til Immanuel Stuhr og ej heller ved Rekonstruktionsforhandlingerne, hvorimod det har været omtalt i tvende Indberetninger, udarbejdede af to af Værfttets Funktionærer og tiltraadte af Tiltalte Robert Anton Moyell, hvilke Indberetninger er fremsendt til Direktør Herforth i Februar 1921.

Ligesom der nu ikke af Tiltalte Immanuel Stuhr, der ikke har haft med Værfttets Bogføring at skaffe, ses at være udvist noget Forhold, som kunde indeholde en strafbar Unddragelse af at betale sin omhandlede Skyld, findes der ikke af de Tiltalte Peter Philip Stuhr og Robert Anton Moyell efter samtlige Oplysninger at være foretaget noget, som med tilstrækkelig Bestemthed kunde tyde paa, at det har været deres Hensigt at hjælpe Immanuel Stuhr til at unddrage sig Betalingen, og de Tiltalte vil derfor ikke for deres heromhandlede Forholds Vedkommende kunne anses med Straf for Bedrageri. Derimod maa de Tiltalte ved at undlade at faa Gældsfordringen frem gennem Regnskabsopgørelserne ved Selskabets Rekonstruktion anses at have udvist en Adfærd, der maa tilregnes dem som Overtrædelse af § 56 Nr 1 i Lov Nr 468 af 29 September 1917.

Den af de Tiltalte efter de fornævnte Straffebestemmelser forskyldte Straf findes at burde bestemmes for Tiltalte Robert Anton Moyell til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 4 Maaneder og for de øvrige Tiltalte

til Bøder til Statskassen 1500 Kr for Tiltalte Peter Philip Stuhr og 500 Kr for hver af de Tiltalte Krohn, Immanuel Stuhr, Knakkegaard og Anton Jacob Vilhelm Moyell.

I Vederlag til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten vil Tiltalte Anton Jacob Vilhelm Moyell have at udrede 100 Kr samt i Godtgørelse for Udlæg 60 Kr.

Derimod har de øvrige Tiltalte selv sørget for deres Forsvar for Landsretten, saaledes at der ikke bliver Spørgsmaal om Tilkendelse af Vederlag til disses Forsvarere sammesteds.

Af Sagens øvrige Omkostninger vil de Tiltalte med Undtagelse af Müller in solidum have at udrede Halvdelen, medens den anden Halvdel bliver at udrede af det Offenlige.

Torsdag den 10 September.

Nr 22/1925. Overretssagfører **J V Levinsen (Selv)**

mod

Internationale Assurance Compagni, Aktieselskab under Likvidation (Bache),

betræffende Spørgsmaalet om Gyldigheden af en af Generalforsamlingen i det indstævnte Selskab truffet Beslutning.

Østre Landsrets Dom af 8 December 1924: Den ovennævnte af Overretssagfører J V Levinsen fremsatte Paastand kan ikke tages til Følge. Sagens Omkostninger betaler Levinsen til Sagsøgte, Internationale Assurance Compagni A/S under Likvidation, med 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil denne efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Overretssagfører J V Levinsen, til Indstævnte, Internationale Assurance Compagni

ni Aktieselskab under Likvidation, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Internationale Assurance Compagni A/S var traadt i Likvidation i 1922, blev der den 11 Juni 1924 af Likvidationskomitéen aflagt Regnskab for Aarene 1922—23 under ét.

Den 4 Juni 1924 skete Indkaldelse til Generalforsamling den 27 samme Maaned.

Der tilføjedes i Indkaldelsen:

»Bemærk: Eksemplarer af Regnskabet samt Adgangskort til Generalforsamlingen vil kunne afhentes fra den 22 Juni indtil den 26 Juni 1924 Kl 10—2 paa Selskabets Kontor, Nørrevoldgade 3, 2 Sal. Stemmeret paa Generalforsamlingen tilkommer i Henhold til Vedtægten kun de Aktionærer, der har opfyldt deres Indbetalingsforpligtelse.«

Paa Generalforsamlingen, hvor Højesteretsagfører Vilh Kondrup var Dirigent og i denne Egenskab konstaterede dens lovlige Indvarsling, blev et af Sagsøgeren under denne Sag, Overretssagfører J V Levinsen, fremsat Forslag om Udsættelse forkastet, og Decharge for det foreliggende Regnskab givet med 2000 Stemmer mod 140. I de 2000 Stemmer var indbefattet 623 Stemmer for Aktier, der tilhørte Aktieselskabets tidligere Bestyrelsesmedlemmer.

Under nærværende Sag har Overretssagfører Levinsen nedlagt Paastand om, at den truffne Beslutning om Decharge kendes ugyldig som sket i Strid med Aktieselskabets Vedtægter (Love), hvorved Sagsøgeren har fremhævet, at disse skal være tilsidesat ved at Adgangskort m m er udleveret indtil den 26 Juni inklusive, skønt der i Lovenes § 5 staar: »Enhver Aktionær, som senest 3 Dage før Generalforsamlingens Afholdelse har løst Adgangskort, har Adgang til Generalforsamlingen«, ved at der skal være stemt af en enkelt Aktionær ved Fuldmagt fra mere end 5 pCt af Selskabets Aktiekapital, skønt ifølge § 5 ingen maa have Fuldmagt for mere end nævnte 5 pCt, samt ved at der i de 2000 Stemmer er medregnet 476 Stemmer, afgivne af Diskontobanken, skønt ifølge § 4 Aktier kun maa »ejes af Personer, der har dansk Indfødsret«, og 280 Stemmer afgivne af en Kontorchef Borde, hvis Aktier angives i Virkeligheden at tilhøre nævnte Bank, der altsaa skal have afgivet ialt 756 Stemmer, skønt det i Lovenes § 4 er bestemt, at en enkelt Aktionær ikke maa være Ejer af mere end 5 pCt af Selskabets Kapital, og Banken derfor i Forhold til Aktiekapitalens Størrelse kun kunde raade over ialt 500 Stemmer.

Sagsøgte har nedlagt Paastand om, at Sagsøgerens Paastand ikke tages til Følge.

Det kan ikke anses stridende mod § 4, at en dansk Bank ejer Aktier i Selskabet, og den i Indkaldelsen omhandlede for alle Aktionærer fælles Ordning om Afhentning af Adgangskort til og med Dagen før Gene-

ralforsamlingen — hvilken Ordning ogsaa i tidligere Aar er benyttet uden Protest fra nogen Side — kan efter det Foreliggende ikke anses som noget, der kan bevirke Ugyldighed af Generalforsamlingens Beslutning.

Selv om der dernæst — som Sagsøgeren mener — maatte gaas ud fra, at samtlige de 756 Stemmer ikke kunde medregnes og ej heller den tidligere Bestyrelses 632 Stemmer, vilde der dog for Decharge være 612 Stemmer mod 140. Der er saaledes Intet fremført af Sagsøgeren, der kan betegnes som Uregelmæssigheder, som maa antages at kunne have medført et andet Resultat af Afstemningen, og Sagsøgerens Paastand kan herefter ikke tages til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at betale Sagsøgte med 200 Kr.

Mandag den 14 September.

Nr 23/1925. Overretssagfører **J V Levinsen** (Selv)

mod

Fhv Borgmester **Carl Lehmann**, fhv Departementschef **G Busck-Nielsen**, Grosserer **Theodor Jensen**, Overretssagfører **L Heine** (Knudtzon) og fhv Direktør **Aage Wiingaard** eller nu hans Konkursbo (Bache),

betræffende et af Appellanten fremsat Krav om Tilbagebetaling af et Aktiebeløb.

Østre Landsrets Dom af 22 December 1924: De Sagsøgte, 1) fhv Borgmester Carl Lehmann, 2) fhv Departementschef G Busck-Nielsen, 3) Grosserer Theodor Jensen, 4) Overretssagfører L Heine og 5) fhv Direktør Aage Wiingaard eller nu hans Konkursbo, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Overretssagfører J V Levinsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte 1) fhv Borgmester Carl Lehmann, 2) fhv Departementschef G Busck-Nielsen, 3) Grosserer Theodor Jensen og 4) Overretssagfører L Heine ialt med 1000 Kr og til Sagsøgte Wiingaards Konkursbo med 250 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste, dog at Sagens Omkostninger for Landsretten findes at burde ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret vil ligeledes være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves ligeledes.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Juni 1916 udsendte en Kreds af Mænd — derunder fhv Borgmester Carl Lehmann, fhv Departementschef G Busck-Nielsen, Grosserer Theodor Jensen, Overretssagfører L Heine og fhv Direktør Aage Wiingaard — en Indbydelse til Aktietegning i Internationale Assurance Compagni A/S. Aktiekapitalen angaves fastsat til 6 (højest 10) Millioner Kr med en Indbetaling af ialt 30 pCt, medens der for de resterende 70 pCt af vedkommende Aktietegner skulde udstedes Forskrivninger i Henhold til Selskabets Love. I September samme Aar udsendtes atter en Tegningsindbydelse, ogsaa underskrevet bl a af de nævnte 5 Personer, hvori bl a anføres, at der til Udgangen af August s A er tegnet ialt 5 Millioner Kr, og at Bestyrelsen ifølge Lovene er berettiget til at udvide Aktiekapitalen til 10 Millioner Kr, hvilken Udvidelse ogsaa er sket.

Sagsøgeren under denne Sag, Overretssagfører J V Levinsen, der var indtraadt som Aktionær for 5 Aktier à 1000 Kr, udstedte den 30 December 1916 Forskrivninger til Aktieselskabet for ialt 3500 Kr.

Da det i Løbet af 1921 var blevet klart for Aktieselskabets Bestyrelse, hvori de nævnte 5 Personer sad, at Selskabet var i Vanskeligheder, indkaldtes der pr 1 Februar 1922 20 pCt af Aktiepaalydendet, altsaa paa hver af Levinsens 5 Forskrivninger 200 Kr, som han betalte.

Efter at Aktieselskabet senere var traadt i Likvidation og yderligere 20 pCt var indkaldt, nægtede Levinsen at betale de heraf flydende 1000 Kr, idet han bl a gjorde gældende, at hans Aktietegning var uforbindende for ham som sket under urigtige Forudsætninger. Han henviste i denne Forbindelse bl a til, at en Bestemmelse i Selskabets Loves § 11 — efter senere vedtagne Ændringer § 12 — udtaler, at Selskabets Opløsning skal finde Sted, naar samtlige Fonds og $\frac{1}{3}$ af Aktiekapitalen er opbrugt, og at han heri — bl a efter Udtalelse fra en Agent eller et Bestyrelsesmedlem — havde set en Garanti for, at han og de andre Aktionærer aldrig kunde komme til at indbetale paa Forskrivningerne.

Ved Østre Landsrets Dom af 14 November 1922, stadfæstet af Højesteret den 20 April 1923, blev Levinsen imidlertid efter Likvidatorernes Paastand dømt til at indbetale 1000 Kr. Foruden dette Beløb maa han derhos antages at have betalt Forskrivningernes Restbeløb.

Den 3 Oktober 1923 udstedte Likvidatorerne et saalydende Dokument:

»Efter at undertegnede Likvidationskomité for Internationale Assurance Compagni A/S under Likvidation har rettet Henvendelse til Selskabets tidligere Bestyrelse, nemlig:

- 1) fhv Borgmester Carl Lehmann,
- 2) Departementschef Busck-Nielsen,
- 3) Grosserer Carl Drost,
- 4) Overretssagfører L Heine,
- 5) Sparekassedirektør I P Jensen, Bjellekær,
- 6) Kammerherre G Krag,
- 7) Højskoleforstander Nørgaard,
- 8) Hospitaldirektør K M Nielsen,
- 9) Greve Wm Ahlefeldt-Laurvig,
- 10) Redaktør Marott,
- 11) Grosserer Theodor Jensen,
- 12) Professor Eduard Suensson,
- 13) fhv Vekselerer Johan Levin,

idet Likvidationskomitéen paa Selskabets Vegne maatte formene at have et Erstatningskrav mod den tidligere Bestyrelse i Anledning af dens Ledelse af Selskabet, medens Bestyrelsen ikke kunde anerkende nogen Erstatningspligt, men erklærede sig villig til — bl a under Hensyn til de paa Grundlag af Regnskaber, der efter Likvidationskomitéens Revision har vist sig urigtigt opgjorte, oppebaarne Tantiëmer — at betale et Beløb, har der været ført Forhandlinger.

Efter at disse Forhandlinger er resulteret i, at Likvidationskomitéen fra den tidligere Bestyrelse har modtaget et samlet Beløb af Kr 200 000, meddeler Likvidationskomitéen herved de ovennævnte Herrer Saldokvittering for ethvert Krav, som Internationale Assurance Compagni A/S under Likvidation maatte have paa dem i deres Egenskab af Selskabets tidligere Bestyrelse og Forretningsudvalg saavel som i deres Egenskab af Bestyrelsesmedlemmer i Datterselskaberne »Nye Reassurance-Selskab« og »Private Reassuranceselskab A/S.«

Paa den ordinære Generalforsamling i Internationale Assurance Compagni A/S under Likvidation den 27 Juni 1924 skete bl a Forelæggelse af Regnskabet for 1922 og 1923 med tilhørende Status til Godkendelse. Underskudet, der i Regnskabet for 1921 angaves til ca 13 Millioner Kr, var i de forelagte Regnskaber opgjort til ca 21 Millioner Kr, men det bemærkes, at Forskellen var af overvejende bogholderimæssig Karakter, idet det havde været nødvendigt at foretage betydelige Afskrivninger. Det forelagte Regnskab, hvori indbefattedes den ved Saldokvitteriingen trufne Ordning, mod hvilken bl a Levinsen protesterede, blev gjort til Genstand for skriftlig Afstemning, og Decharge blev givet med 2000 Stemmer (derunder 632 afgivet af Internationale Assurance Compagnis tidligere Bestyrelsesmedlemmer) mod 140.

Under nærværende Sag har Levinsen paastaet de Sagsøgte 1) fhv Borgmester Carl Lehmann, 2) fhv Departementschef G Busck-Nielsen, 3) Grosserer Theodor Jensen, 4) Overretssagfører L Heine, 5) fhv Direktør Aage Wiingaard eller nu hans Konkursbo tilpligtet En for Alle og Alle for En at betale ham det Beløb, 3500 Kr, som han har maattet indbetale paa de ovennævnte Aktionærforskrivninger, med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 2 Januar 1924.

De Sagsøgte procederer alle til Frifindelse, hvorved bemærkes, at Wiingaards Bo, der staar under Fallitbehandling ved Københavns By-

rets Skifteretsafdeling, har givet Møde under Sagen og har næst at fremsætte Frifindelsespaastand nedlagt den subsidiære Paastand, at et Aktionær-Erstatningskrav som Levinsens fastslaaes i alt Fald først at kunne tages i Betragtning i Boet, efter at de betydelige Krav, som af Likvidatorerne i Internationale Assurance Compagni er anmeldt i Boet — godt 4 Millioner Kr — er blevet fyldestgjort.

De fire førstnævnte Sagsøgte har derhos foretaget Procesanmeldelse for samtlige øvrige i Saldokvitteringen nævnte tidligere Bestyrelsesmedlemmer i Internationale Assurance Compagni A/S, hvilke dog ikke har givet Møde under Sagen. Processen er derhos yderligere anmeldt for Likvidationens Medlemmer d'Hrr Højesteretsagfører N H Bache, hlv Bankdirektør Hassing-Jørgensen, Direktør Tannenberg og Direktør Østergaard, saavel paa disse Medlemmers egne Vegne som paa Selskabets Vegne.

De Paagældende har givet Møde under Sagen uden dog at nedlægge nogen selvstændig Paastand.

Levinsen støtter sin Paastand paa forskellige Søgsmålsgrunde.

Forsaauidt han i saa Henseende gør gældende, at de Sagsøgte i deres Egenskab af Stiftere skal være erstatningspligtige overfor ham ved gennem de ovennævnte Prospekter, ved den Garanti, han som ovenanført har villet udlede af Lovenes § 11 (12), og tillige ved urigtige Anbringender fremsat af Agenter eller et — ikke med virkelig Bestemthed angivet — Bestyrelsesmedlem at have formaaet ham til at tegne Aktier eller dog til at underskrive de ovennævnte Forskrivninger for ialt 3500 Kr, kan der ikke gives ham Medhold.

Selv bortset fra den Betydning ovennævnte Højesteretsdom maatte have for denne Søgsmålsgrund, har Levinsen ikke her under Sagen kunnet paavise, at vedkommende Prospekt eller nogen af de Sagsøgte har paavirket hans Aktietegning paa retsstridig Maade.

Som yderligere Søgsmålsgrund har Levinsen gjort gældende, at de Sagsøgte efter Selskabets Stiftelse egenmægtig og uberettiget har ændret dets Formaal ved hovedsagelig at lade Selskabet drive Genforsikringsvirksomhed i Stedet for den saakaldte Universalforsikring.

Imidlertid er ifølge de oprindelige Loves § 1 Selskabets Formaal at tegne Forsikringer af enhver Art saavel direkte som indirekte, og naar hertil kommer, at det altid klart har kunnet ses af Selskabets Aarsberetninger og Regnskab, at Selskabet i stort Omfang drev Genforsikringsvirksomhed, uden at Levinsen har fremsat nogen Protest herimod, findes det af Levinsen paa dette Punkt Fremførte betydningsløst, hvorved iøvrigt bemærkes, at han efter sin egen Erkendelse i Efteraaret 1919 har kunnet afhænde sine Aktier til Overkurs.

Som Søgsmålsgrund har Levinsen dernæst gjort gældende, at de Sagsøgte paa mange forskellige Maader har overtraadt deres Pligter som Bestyrelsesmedlemmer og derved paaført Selskabet og ham som Aktionær betydelige Tab, som bl a har ført til, at han har maattet indbetale de af ham udstedte Aktionærforskrivninger med disses fulde paa lydende Beløb.

De Sagsøgte har heroverfor fremsat den Indsigelse, at selv om det maatte være rigtigt, at de ved deres Ledelse paa retsstridig Maade

maatte have paaført Selskabet — og derigennem Sagsøgeren — Tab, kan han ikke i den Anledning gøre Erstatningsansvar gældende mod dem — og ej heller mod Wiingaards Konkursbo — idet saadant Ansvar kun kan gøres gældende af selve Selskabet ved dets dertil kompetente Myndigheder, i dette Tilfælde Likvidatorerne.

Fra Boets Side er i Tilknytning hertil fremhævet, at Likvidatorerne som ovenfor nævnt har gjort Selskabets Erstatningskrav mod Wiingaard for de af ham mod Selskabet begaaede Forbrydelser gældende i Boet ved den skete Anmeldelse i dette.

De fire Sagsøgte har derhos fremhævet, at Likvidatorerne overfor dem som overfor Bestyrelsen i det Hele har rejst Erstatningskrav og at det er afgjort ved det lovlige indgaaede Forlig, som har faaet Udtryk i Saldokvitteringen, som er tiltraadt af Generalforsamlingen. De har i Tilknytning hertil fremsat den Indsigelse at med Saldokvitteringen er i alt Fald ethvert Erstatningskrav, som de maatte have paadraget sig i deres Egenskab af Bestyrelse i Internationale Assurance Compagni endelig og bindende afgjort ogsaa overfor Sagsøgeren.

Parterne er enedes om — med Rettens Tilslutning — at dele Sagens Procedure saaledes at disse to Indsigelser paakendes, og at der, hvis Ingen af dem faar Rettens Medhold, gives passende Udsættelse til Forberedelse af yderligere Domsforhandling med Hensyn til de yderligere Indsigelser, som de Sagsøgte har at fremsætte, men som vil kræve et overordentligt stort Procesmateriale.

Om det Spørgsmaal, hvorvidt den enkelte Aktionær i et Aktieselskab under almindelige Forhold har Klageret vedrørende Erstatningskrav mod Bestyrelsens Medlemmer i Anledning af tabforvoldende Dispositioner, skal anføres, at bortset fra Svig og særlige Bestemmelser i Eks i Aktieselskabets Love maa det antages, at Bestyrelsen kun kan drages til Ansvar ifølge en af Selskabet som saadant gennem dets rette Myndigheder truffet Beslutning, i alt Fald maa den enkelte Aktionærs Paataleret antages at være subsidiær, saa at den kun kan gøres gældende, hvor vedkommende Myndigheders Beslutning lader Plads aaben derfor.

I det foreliggende Tilfælde var Likvidatorerne rette Myndighed til under Ansvar overfor Generalforsamlingen at træffe Afgørelse med Hensyn til det Spørgsmaal, om Internationale Assurance Compagni skulde gøre Krav paa Bestyrelsens Medlemmer med Hensyn til Erstatning for forsømmelig Ledelse. Det skal fremhæves, at der var Tale om et i høj Grad insolvent Selskab, hvor Kreditorernes Rettigheder traadte frem som dem Likvidationen først og fremmest maatte tage Hensyn til, medens den enkelte Aktionærs mulige Krav i høj Grad maatte træde i Baggrunden dels fordi Underskudet var saa stort som nævnt (ca 11

Færdig fra Trykkeriet den 7 Oktober 1925.

G. E. C. Gads Forlæg

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 18.

Mandag den 14 September.

Millioner Kr udover Aktiekapitalen), dels fordi der Intet foreligger om, at Bestyrelsens Medlemmer, selv om deres Erstatningspligt maatte være sat saa stor, skulde kunne udrede et Beløb af over 11 Millioner, hvad der synes at maatte være Betingelsen for, at Aktionærerne overhovedet kunne faa Del i noget af det Beløb, Bestyrelsen maatte være pligtig at betale.

Om Likvidatorerne og Generalforsamlingen maatte have fejlet i Skønnet over, om de 200 000 Kr burde modtages eller ej, og om der paa et saadant Grundlag kan gøres Ansvar gældende mod Likvidatorerne foreligger ikke under denne Sag til Paakendelse, men efter hvad foran er bemærket, maa Aktionærernes Mening i saa Henseende formodes ikke at have nogensomhelst reel Betydning.

I nærværende Sag vil det efter den skildrede Situation være klart, at Sagsøgeren ikke har nogen selvstændig Klageret overfor de Sagsøgte. Wiingaards Konkursbo vil allerede som Følge heraf være at frifinde. Det samme gælder de andre Sagsøgte, men for deres Vedkommende findes det at burde tilføjes, at Saldokvitteringen, med Hensyn til hvis Udstedelse der ikke, som af Sagsøgeren antydet, er godtgjort at have foreligget Misligheder af nogen Art, ogsaa maa anses som afskærende Sagsøgeren som Enkelt-Aktionær fra Klageret mod de Sagsøgte.

Herefter vil de Sagsøgte — uden at nogen yderligere Domsforhandling bliver fornøden — være i det Hele at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at betale de Sagsøgte 1) fhv Borgmester Carl Lehmann, 2) fhv Departementschef G Busck-Nielsen, 3) Grosserer Theodor Jensen, 4) Overrettsagfører L Heine med 1000 Kr og Wiingaards Konkursbo med 250 Kr.

Mandag den 14 September.

Nr 246/1925.

Rigsadvokaten
mod

Lars Christian Osvald Nielsen

Højesterets Ankeudvalgs Kendelse

Domfældte Lars Christian Osvald Nielsen har paaanket Østre Landsrets Dom af 27 April 1925, ved hvilken han efter Straffelovens § 228 og efter dens § 229 IV jfr tildels § 46, disse Bestemmelser sammenholdt med Straffelovens § 64, er anset med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder. Da han imidlertid ved Dommens Forkyndelse den 30 s M har erklæret sig tilfreds med den, og nogle af ham paaberaabte Erklæringer fra en medtiltalt, hvilke senere er kommet ham i Hænde, skønnes aabenbart betydningløse, maa han anses at have afgivet bindende Afkald paa Anke, og mangler derfor Beføjelse til nu at paaanke Dommen til Højesteret.

Thi bestemmes:

Den af Domfældte Lars Christian Osvald Nielsen iværksatte Anke afvises.

Tirsdag den 15 September.

Nr 373/1924.

Rigsadvokaten
mod

Niels Christian Renstrøm (Meyer),

der tiltales for Overtrædelse af Motorloven.

Dom afsagt den 6 Oktober 1924 af Retten for Rougsø m fl Herreder: Tiltalte, Vognmand Niels Christian Renstrøm af Alling-aabro, bør til Statskassen bøde 300 Kr og derhos for et Tidsrum af 3 Maaneder fra denne Doms Afsigelse have tabt Retten til at være Fører af Motorkøretøjer. Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Vestre Landsrets Dom af 29 Oktober 1924: Tiltalte, Niels Christian Renstrøm, bør til Statskassen bøde 800 Kr, hvorhos Retten til at føre Motorkøretøj frakendes ham for bestandig. Saa udreder han og Sagens Omkostninger.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af Tiltalte.

Efter de foreliggende, tildels efter Landsretsdommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa det anses bevist, at Tiltalte har gjort sig skyldig i de i Anklageskriftet nævnte Overtrædelser af Automobillovens §§ 22, 1 Stykke, og 24, og at han ved sit i høj Grad uforsvarlige Forhold har forvoldt Paakørslen af Gaardejer J Laursens Køretøj. Endvidere er det bevist, at Tiltalte ved den paagældende Lejlighed havde nydt spirituøse Drikke i en saadan Mængde, at han under Kørslen maa have været paavirket deraf, jfr nævnte Lovs § 34, 1 Stykke i f. Derimod findes det betænkeligt at anse det bevist, at Tiltalte under Kørslen har været beruset, hvorved bemærkes, at der først efter Landsretsdommens Afsigelse er blevet ført Vidner for Retten herom.

I Henhold til det Anførte vil Tiltalte være at anse efter nævnte Lovs § 32 med en Bøde til Statskassen, der findes at kunne bestemmes til 800 Kroner, hvorhos Retten til at være Fører af et Motorkøretøj i Medfør af samme Lovs § 34 vil være at frakende ham for et Tidsrum af et Aar fra Underretsdommens Afsigelse at regne. Tiltalte vil endelig have at betale Sagens Omkostninger.

Det bemærkes, at han har givet Møde for Højesteret ved en af ham selv valgt Forsvarer.

Thi kendes for Ret:

Niels Christian Renstrøm bør til Statskassen bøde 800 Kroner og have fortabt Retten til at føre Motorkøretøj for et Tidsrum af 1 Aar fra Underretsdommens Afsigelse at regne. Tiltalte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag tiltales Vognmand af Allingaabro Niels Christian Renstrøm i Henhold til Anklageskrift af 20 September 1924 for Overtrædelse af Lov Nr 149 af 20 Marts 1918, ændret ved Lov Nr 271 af 6 Maj 1921, dens § 22 I og § 24, ved som Fører af Motorvogn V 3302 den 2 August d A paa Vejen mellem Assentoft og Allingaabro at have overskredet tilladelig Kørehastighed og forsømt paabudt Forsigtigheds Iagttagelse, hvorhos Tiltalte i Henhold til samme Lovs § 34, jfr § 32, paa staas straffet med Berøvelse af Førerbevis i 6 Maaneder regnet fra Dommens Dato samt med en betydelig Bøde for den nævnte Dag i en af Spiritus stærkt paavirket Tilstand at have ført Motorvogn fra Randers til Allingaabro og under denne Kørsel at have udvist saadan sær-

lig uforsvarlig Kørsel, som omhandles i Motorlovens § 34, hvorved Tiltalte, da han under den omhandlede Kørsel naede Fausing, bagfra paa-kørte et Gaardejer J Laursen af Grund tilhørende og af ham ført Jumbekøretøj under saadanne Omstændigheder, at Skylden herfor alene paa-hviler Tiltalte.

Tiltalte, der er født den 22 Maj 1871, er ikke fundet tidligere tiltalt eller straffet.

Tiltalte har i det Hele vedgaaet at være skyldig i det ham paasigtede Forhold under de i Anklageskriftet nævnte Omstændigheder.

Som Følge af det Anførte vil Tiltalte for Overtrædelse af de i Anklageskriftet nævnte Bestemmelser være at anse efter Lov Nr 149 af 20 Marts 1918, jfr Bekg Nr 320 af 6 Maj 1921 §§ 32 og 34 efter Omstændighederne med en Statskassen tilfaldende Bøde, der findes at kunne bestemmes til 300 Kr, hvorhos Tiltalte vil være at dømme til for et Tidsrum af 3 Maaneder at have tabt Retten til at være Fører af Motorkøretøjer.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger.

Det Tiltalte paa-hvilende Erstatningsansvar er afgjort ved Forlig under Sagen.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Sagen, der i 1 Instans er paadømt den 6 Oktober 1924 ved Retten for Rougsø m fl Herreder, er alene indanket af Anklagemyndigheden til Skade for Tiltalte.

Ved Sagens Oplysninger, derunder Tiltaltes Tilstaaelse, maa det anses tilstrækkelig godtgjort, at han har gjort sig skyldig i de i Anklageskriftet nævnte Overtrædelser af Automobillovens §§ 22 I og 24, og ved sit uforsvarlige Forhold forvoldt Paakørslen af Gaardejer J Laursens Køretøj, samt at han i beruset Tilstand har ført Automobillet under denne sidste Kørsel.

Tiltalte vil herefter være at anse efter fornævnte Lovs § 32 med en Bøde til Statskassen, der bestemmes til 800 Kr, hvorhos der i Medfør af samme Lovs § 34 for bestandig vil være at frakende ham Retten til at føre Motorkøretøjer. Tiltalte vil endelig have at udrede Sagens Omkostninger, dog at der ikke bliver at fastsætte noget Vederlag til Forsvaret for Landsretten, da Tiltalte selv ved en privat antaget Forsvarer har draget Omsorg for samme.

Onsdag den 16 September.

Nr 321/1924. Aktieselskabet **Banken for Hobro og Omegn**
(Henriques)

mod

Handelsfirmaet **N P Hansens** Slagterforretning ved dets eneste
og ansvarlige Indehaverske, Enkefru **Catrine Frederikke Hansen**
(Martensen-Larsen),

betreffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningsansvar overfor Appellanten for Bort salg af nogle Kreaturer, i hvilke Appellanten havde Panteret.

Østre Landsrets Dom af 31 Oktober 1924: Sagsøgte, Handelsfirmaet **N P Hansens** Slagterforretning ved dets eneste og ansvarlige Indehaver, Enkefru **Catrine Frederikke Hansen**, Rønne, bør for Sagsøgerne, A/S **Banken for Hobro og Omegn**, Hobro, deres Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte med 250 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det i Sagen Oplyste maa der gaas ud fra, at de Køer, som Proprietær Møller omkring Midten af Juli Maaned 1923 og den 20 s M købte af Indstævnte for et samlet Beløb af 1575 Kroner, er købt paa Kredit og derfor ved Afleveringen er indgaaet under Bankens Panteret. Herefter og da der derhos maa gives **Banken** Medhold i, at det af Indstævnte i Kontrakten af 6 August 1923 tagne Ejendomsforbehold for de nævnte Køers Vedkommende maa være uden nogen Betydning i Forhold til **Banken**, vil der være at give Dom efter dennes Paastand. Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til **Banken** med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Handelsfirmaet **N P Hansens** Slagterforretning ved dets eneste og ansvarlige Indehaver Enkefru **Catrine Frederikke Hansen**, bør til Appellanten, Aktieselskabet **Banken for Hobro og Omegn**, betale 1575 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 2 Maj 1924, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 500 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ifølge Panteobligation af 3, 5 og 22 Maj 1923 skyldte Proprietær Jens Møller m fl til A/S Banken for Hobro og Omegn, Hobro, 58 000 Kr, hvorfor der var givet Banken oprykkende 3 Prioritets Panteret næstefter oprindelig 49 000 Kr til Østifternes Kreditforening og 18 000 Kr private Midler i Ejendommen »Brogaard« i Olsker Sogn med Bygninger, Besætning og Inventar, Avl og Afrøde m m.

I Slutningen af Maj Maaned 1923 solgte Proprietær Møller til Handelsfirmaet N P Hansens Slagterforretning, der var repræsenteret ved dens Prokurist Vilhelm Peter Hansen, 18 Malkekøer for ialt 6400 Kr. Allerede inden Møller den 6 Juni leverede Køerne til Køberen, fik han udbetalt et Forskud paa 5000 Kr af Købesummen; Resten af Købesummen blev betalt den 12 s M. Paa en Forespørgsel fra Banken, der havde faaet Nys om, at Møller i væsenlig Grad havde forringet Besætningen paa »Brogaard«, svarede Møller i Skrivelse af 14 Juli 1923, at Besætningen var 8 Heste, 31 Kreaturer og 29 Svin, og Banken foretog herefter ikke videre. Omkring Midten af sidstnævnte Maaned købte Møller af N P Hansens Slagterforretning 3 ikælvede Køer for ialt 1050 Kr, den 20 s M yderligere to ældre ikælvede Køer for ialt 525 Kr og den 6 August s A 3 Køer for ialt 925 Kr. Samtidig med, at den sidste Handel fandt Sted, blev Mellemværendet mellem Møller og Slagterforretningen ordnet saaledes, at Møller akcepterede en Veksel for den samlede Købesum 2500 Kr for alle de til ham solgte Køer og derhos skrev under paa en Købekontrakt om alle disse Dyr. I Købekontrakten hedder det bl a:

»Kreaturerne overleveres Køberen straks, men bliver ikke hans Ejendom, forinden Betalingen er fuldtud erlagt. Eventuel Udstedelse af Veksel er ikke at anse som Betaling, forinden Vekslen i sin Helhed er indfriet af Køberen. Kreaturerne er ikke Køberens Eiendom, forinden de er fuldt indbetalt, og [han] kan som Følge deraf ikke hverken sælge, pantsætte eller paa anden Maade disponere over Kreaturerne, uden at han kan underkastes Strafansvar.«

Da Møller ikke havde betalt Renter til Banken pr 11 Juni Termin 1923, lige saa lidt som han havde betalt Ydelsen til Kreditforeningen og Renter af 2den Prioriteten, lod Banken den 25 August s A foretage Udlæg i Ejendommen og overtog ved samme Lejlighed Pantet til Brugelighed. Paa en den 6 December s A afholdt Tvangsauktion blev Banken højstbydende med 95 000 Kr, hvorefter den overtog Ejendommen som ufyldstgjort Panthaver. Til Dækning af Bankens Obligation udkom kun 36 160 Kr 97 Øre, og da Obligationen med Renter til Auktionsdagen udgjorde 60 859 Kr 72 Øre, forblev udækket 24 698 Kr 75 Øre. Da den af Møller til Slagterforretningen den 6 August udstedte forannævnte Veksel, stor 2500 Kr, den 6 Oktober 1923 forfaldt til Betaling, blev den ikke indfriet og blev derfor protesteret de non solutione. Slagterforretningen indfrie derefter Vekslen. Nogle Dage senere blev det Beløb, som Slagterforretningen havde udlagt til Vekslens Indfrielse, godtgjort Forretningen, men det var forinden tilkendegivet Prokurist Hansen fra Bankens Side, at hvis Banken indfrie Vekslen, vilde den gøre Erstatningskrav gældende overfor Forretningen. Prokurist Hansen havde iøv-

rigt allerede forinden Veksels Forfaldsdag meddelt Bankens Sagfører i Rønne, at han, hvis Vekslen ikke blev indfriet, vilde gøre Forretningens Ejendomsret i Henhold til Købekontrakten gældende.

Under nærværende, ved Retten for Rønne Købstad m v forberedte Sag har A/S Banken for Hobro og Omegn, Hobro, endelig paastaet Handelsfirmaet N P Hansens Slagterforretning ved dets eneste og ansvarlige Indehaver, Enkefru Catrine Frederikke Hansen, Rønne, tilpligtet at betale et Beløb af 1575 Kr tilligemed Renter deraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 2 Maj 1924, til Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne anført, at de af Proprietær Møller omkring Midten af Juli Maaned 1923 og den 20 s M købte Køer til samlet Beløb 1575 Kr er købt paa Kredit og derfor ved Afleveringen paa Ejendommen er indgaaet under deres Panteret; det af Sagsøgte i Købekontrakten af 6 August s A tagne Ejendomsforbehold maa derhos for de heromhandlede Køers Vedkommende være uden nogen som helst Betydning, idet Møller paa det nævnte Tidspunkt ikke med Retsvirkning i Forhold til Sagsøgerne kunde indrømme Sagsøgte nogen Sikkerhed for den krediterede Købesum til Præjudice af deres Panteret.

Sagsøgte har heroverfor gjort gældende, at det ved Handlernes Indgaaelse fra begge Parters Side var en bestemt Forudsætning, at Køerne, saafremt Købesummen ikke blev erlagt kontant ved Afleveringen, solgtes paa Købekontrakt med Forbehold af Sælgerens Ejendomsret. Sagsøgte, der ogsaa tidligere af og til har handlet med Møller, har iøvrigt aldrig mærket noget, der kunde tyde paa økonomiske Vanskeligheder for Møller, men har tværtimod altid anset denne for en velsitueret Mand, hvad der ogsaa til det Sidste var den almindelige Mening blandt Folk dér paa Egnen. Naar der den 6 August blev oprettet Købekontrakt, der ogsaa omfattede de tidligere solgte Køer, skyldtes dette altsaa ikke, at Sagsøgte nærede Frygt for, at Panthaverne skulde lade foretage Udlæg i Ejendommen; men Grunden var alene den, at Sagsøgte sædvanlig brugte denne Fremgangsmaade, at baade Sagsøgte og Møller, som anført, uanset at det ikke var udtrykkelig omtalt ved Handlernes Afslutning, var indforstaaede med, at Salget ligesom ved tidligere lignende Lejligheder fandt Sted paa Købekontraktvilkkaar, saafremt kontant Betaling ikke erlagdes ved Modtagelsen, og at Møller mod Sagsøgtes Forventning ikke præsterede kontant Betaling, men anmodede om, at Betalingen maatte ske ved en Veksel. Sagsøgte gør fremdeles gældende, at Møller, selv bortset herfra, var fuldtud kompetent til, da Kontrakten den 6 August blev oprettet, at gaa med til det af Sagsøgte tagne Ejendomsforbehold, idet Sagsøgerne først den 25 s M tog Ejendommen til brugeligt Pant og derved berøvede Møller Adgangen til fremtidig at raade over den paa samme værende Besætning.

Prokurist Hansen har som Vidne forklaret, at der, da de to første Salg fandt Sted, henholdsvis medio Juli 1923 og den 20 s M overhovedet ikke mellem Vidnet og Møller var Tale om Betalingen af Købesummerne. Vidnet havde paa det Tidspunkt, da disse to Handler fandt Sted, ikke nogen særlig Brug for Penge og lagde derfor ikke Vægt paa

at faa kontant Betaling eller overhovedet paa at faa Spørgsmaalet om kontant Betaling eller Kredit afgjort straks; han har videre forklaret, at han fremdeles paa disse Tidspunkter ansaa Møller for fuldkommen solid. Da Handlen den 6 August om de 3 Køer fandt Sted, havde Vidnet imidlertid Brug for Penge til Slagterforretningen og udtalte derfor overfor Møller, at Betalingsspørgsmaalet maatte klares. Da Møller erklærede, at han ikke i Øjeblikket havde Kontanter, blev Sagen ordnet saaledes, at Møller akcepterede en Veksel for den samlede Købesum 2500 Kr for alle de til ham solgte Køer og samtidig skrev under paa en Købekontrakt om alle disse Dyr. Ihvorvel der ikke straks efter Handlerne ved Midten af Juli og den 20 s M blev oprettet Kontrakt, har det været Vidnets ubetingede Tanke hele Tiden, at der skulde oprettes Kontrakt, hvis Møller ikke betalte kontant, og han har hævdet, at Møller aldeles utvivlsomt har været paa det Rene med, at Kontrakt skulde oprettes, hvis der blev Tale om Kredit. Møller har aldrig faaet Dyr paa Kredit hos Slagterforretningen uden Oprettelse af Kontrakt. Vidnet har tilføjet, at der, da Møller havde købt de to Køer den 20 Juli, ikke af ham blev talt om, at han ønskede endnu flere Køer. Desuagtet bragte Vidnet ikke Betalingsspørgsmaalet paa Bane, idet han gik ud fra, at Handlen var en kontant Handel, og at Møller, hvem han som sagt ansaa som fuldt solid, vilde betale i den allernærmeste Fremtid.

Proprietær Jens Møller har som Vidne forklaret, at han, da han købte de under Sagen omhandlede Køer var klar over, at det skulde være paa Kontrakt, for saadan foretog Vilhelm Hansen praktisk talt alle sine Handler, og saa vidt han husker, sagde han, da han købte de tre første Kreaturer, det har nok været omkring Midten af Juli 1923, at han havde ikke Penge hos sig, og dertil bemærkede Vilhelm Hansen, at det gjorde ikke noget, saa kunde det komme paa Papir, hvormed der forstodes Kontrakt, ikke Veksler.

Efter det saaledes Oplyste maa Retten gaa ud fra, at det, da de to første Handler blev afsluttet, selv om det ikke udtrykkelig maatte have været paa Tale mellem Parterne, i hvert Fald har været en stiltiende Forudsætning hos saavel Sælger som Køber, at Salget i Lighed med, hvad der — som det er godtgjort under Sagen — blev fastsat under en mellem de paagældende i Februar Maaned 1923 afsluttet Handel, hvorved Møller af Sagsøgte købte to Køer, skete paa det Vilkaar, at Ejendomsretten først gik over til Køberen, naar Købesummen var fuldtud erlagt, og at Betaling ved Veksel ej skulde anses som Betaling, forinden Vekslen var indfriet. Da der efter det Foreliggende saaledes maa anses at være truffet en for Køber og Sælger selv bindende, omend eventuelt stiltiende Aftale, og da denne Aftale maa have bindende Retsvirkning i Forhold til Sagsøgerne i deres Egenskab af Panthavere og senere Udlægshavere i Ejendommen med Tilbehør, vil den af Sagsøgte nedlagte Frifindelsespaastand allerede som Følge heraf være at tage til Følge, uden at det bliver fornødent at komme ind paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Sagsøgerne maatte være pligtige til at respektere den mellem Møller og Sagsøgte under 6 August 1923 oprettede Købekontrakt ogsaa for saa vidt den vedrører de heromhandlede Køer.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde tilsvare Sagsøgte med 250 Kr.

Torsdag den 17 September.

Nr 156/1925.

Rigsadvokaten

mod

Alfred Georg Petersen (Liebe),

der tiltales for Mened.

Vestre Landsrets Dom af 7 Maj 1925: Tiltalte, Alfred Georg Petersen, bør for Tiltale af Anklagemyndigheden i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger, derunder i Vederlag til den for Tiltalte ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Ejstrup, 80 Kr, udredes af det Offenlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anket af det Offenlige.

Den af Karen Schacht afgivne Forklaring er paa afgørende Punkter i høj Grad bestyrket ved det i Sagen Oplyste. I saa Henseende kan foruden det i Landsrettens Dom nævnte bl a Følgende fremhæves:

Tiltalte har erkendt, at han allerede fra det første Møde mellem ham og Karen Schacht lagde an paa at faa Samleje med hende og i den Anledning skjulte, at han var ringforlovet. Karen Schacht har alt fra Forsommeren 1922 til forskellige Personer fortalt, at hun var frugtssommelig ved Tiltalte, og en af disse Personer har edelig forklaret, at Tiltalte en Gang i Sommeren 1922 i hendes Paahør har hentydet til, at Karen Schacht var i Omstændigheder.

Herefter og under særlig Hensyn til, at medens Karen Schachts Forklaringer om hendes Forhold til Tiltalte har været faste og bestemte, har Tiltaltes Forklaringer herom paa nogle Punkter været vaklende og ubestemte, maa det anses for godtgjort, at den af Tiltalte den 29 April 1924 aflagte Ed har været falsk, og Tiltalte vil som Følge heraf være at anse efter Straffelovens § 150 med en Straf, der findes at burde fastsættes til Forbedringshusarbejde i 2 Aar. Tiltalte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger.

Thi kendes for Ret:

Alfred Georg Petersen bør hensættes til Forbedringshusarbejde i 2 Aar og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til Overretssagfører Ejstrup 80 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Liebe 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Alfred Georg Petersen ifølge Anklageskrift af 10 Marts 1925 fra 3 jyske Statsadvokatur sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 150 for Mened ved den 29 April 1924 inden Aarhus Købstads Civilret under en mod ham anlagt Paternitets-sag mod bedre Vidende at have aflagt Ed paa ikke at have haft Samleje med ugift Karen Hansine Henriette Schacht i Tiden fra 8 April 1922 til 13 Juni s A.

Tiltalte er født den 16 April 1893 og ses ikke at have været tidligere tiltalt eller straffet.

Tiltalte har benægtet at have gjort sig skyldig i det ham paasigtede Forhold og hævdede, at den af ham aflagte Ed ikke er falsk, idet han ingensinde — ej heller indenfor det ovenomtalte Tidsrum har haft Samleje med Karen Schacht. Tiltalte har forklaret, at han lærte hende at kende i Tiden umiddelbart før den 19 Marts 1922, at han har opfordret hende til Samleje, hvilket hun dog ikke vilde indlade sig paa, og at han i Tiden indtil hen paa Efteraaret s A undertiden har truffet hende og talt med hende samt af og til spaseret med hende paa Gaden i Aarhus.

Karen Schacht har angaaende sit Forhold til Tiltalte edelig forklaret, at hun efter at have gjort Bekendtskab med ham paa det ovenfor omtalte Tidspunkt, en Aften noget efter fulgte med ham hjem til hans daværende Bopæl, Østergade Nr 36 i Aarhus, og at hun her første Gang havde Samleje med ham. Den 15 April s A havde hun atter Samleje med ham paa hans nævnte Bopæl, og det samme var Tilfældet den 31 Maj s A. En Gang sidst i September s A, da Tiltalte boede i Mejlgade, havde hun atter Samleje med ham. Karen Schacht, der fødte et Barn den 21 Februar 1923, har endvidere benægtet, at hun har haft Samleje med nogen anden end Tiltalte i den Tid, i hvilken hun har kendt ham, hvorimod hun har indrømmet, at hun i Tiden inden den 11 Februar 1922 adskillige Gange har haft Samleje med en anden Mand. Hun har derhos i Enkelthederne forklaret, hvorledes der var indrettet paa Tiltaltes Værelse i Østergade, ligesom hun har afgivet Forklaring om hans Værelse i Mejlgade.

Angaaende Adgangen til Værelset i Østergade er det under Sagen oplyst, at Nøglen om Dagen hang paa Gerichten ved Døren frit fremme, men at der paa Gangen udenfor Værelset var mørkt, saaledes at den, der ikke var kendt, ikke kunde se Nøglen, og med Hensyn til Værelset i Mejlgade er det oplyst, at Tiltalte sædvanligvis aflukkede Døren og medtog Nøglen.

Tiltalte har erkendt, at Karen Schachts Beskrivelse af Værelserne i det Væsenlige er rigtig, men han har hævdede, at hun aldrig har besøgt ham paa hans Værelser, hvorimod hun nok har vidst, hvor han boede. Tiltalte har yderligere udsagt, at han en enkelt Gang har opfordret hende til at gaa alene op paa hans Værelse i Østergade og vente paa ham, uden at han dog ved, om hun efterkom denne Opfordring.

Idet nu den af Karen Schacht afgivne Forklaring ikke findes væsentlig bestyrket ved det Foreliggende, kan det overfor Tiltaltes Benægtelse ikke anses for godtgjort, at den af ham den 29 April 1924 aflagde Ed

er falsk, og Tiltalte vil herefter være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale.

Sagens Omkostninger, derunder i Vederlag til den for Tiltalte for Landsretten beskikkede Forsvarer, 80 Kr, vil være at udrede af det Offenlige.

Ved Højesterets Dom af s D i Sag Nr 205/1925 (**Rigsadvokaten mod Johannes Lauritz Andersen**) blev Tiltalte for Tyveri og Vold mod sagesløs Person anset efter Straffelovens § 228, jfr Lov 1 April 1911 § 13 og efter sidstnævnte Lovs § 1, 1ste Stykke med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

Mandag den 21 September.

Nr 182/1925.

Rigsadvokaten

mod

Knud Marius Andersen (Graae),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 177, jfr tildels § 46, og § 185.

Dom afsagt den 25 Februar 1925 af Frederiksberg Birks Ret: Fængslede, Knud Marius Andersen, bør straffes med Forbedringshusarbejde i 4 Aar samt godtgøre det Offenlige de med Sagens Behandling forbundne Omkostninger, derunder i Salær til Forsvareren, Sagfører Ørn, 200 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 8 April 1925: Den indankede Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder i Salær til den for Tiltalte Knud Marius Andersen for denne Ret beskikkede Forsvarer, Overretssagfører V S Salomonsen, 80 Kr, udredes af Tiltalte. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af det Offenlige.

For Højesteret har Rigsadvokaten principalt nedlagt Paa-stand om, at Tiltalte ikke straffes, men underkastes Sikkerheds-

foranstaltninger i Henhold til Straffelovens § 38, 2 Stykke eller i Henhold til Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, 1 Stykke. Subsidiært paastaar Rigsadvokaten Straffen skærpet. Tiltaltes Forsvarer paastaar derimod Tiltalte dømt saa mildt som muligt og har særlig nedlagt Indsigelse mod, at Tiltalte dømmes til at interneres.

Bevisspørgsmaalet i Sagen foreligger ikke Højesteret til Prøvelse, og der vil derfor ved Sagens Paadømmelse være at gaa ud fra, at Tiltalte har gjort sig skyldig i de i Underrettens Dom nærmere angivne Forhold. Det maa derhos billiges, at disse Forhold er henført under de i Landsrettens Dom nævnte Straffebestemmelser.

Om Tiltaltes mentale Tilstand foreligger der forskellige Lægeerklæringer. Det hedder saaledes i en den 31 Januar 1925 dateret Erklæring fra Retslægeraadet, at Fængslede er et psykisk degenereret, aandssvagt, i høj Grad kønsligt abnormt Individ, som maa anses farlig for den offentlige Sikkerhed.

Efter det i Sagen Oplyste kan det ikke antages, at Tiltaltes Sjelstilstand har været en saadan, at der kan blive Tale om at bringe Straffelovens § 38, 2 Stykke til Anvendelse. Derimod findes Betingelserne for at anvende Bestemmelserne i § 1, 1 Stykke, i Loven af 11 April 1925 under Hensyn til Bestemmelsen i Lovens § 1, 2 Stykke, i det foreliggende Tilfælde at være til Stede.

Tiltalte, om hvem Retslægeraadet i en Skrivelse af 24 Juli 1925 har udtalt, at Raadet anbefaler, at han interneres i en Aandsvageanstalt, og om hvem Overlægen ved Ebberødgaard i en Skrivelse af 30 s M har udtalt, at han efter det Foreliggende maa anses for egnet til Optagelse i Anstaltens Plejehjem, findes herefter at burde dømmes til at tvangsindlægges paa en Aandsvageanstalt. Tiltalte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til Sagfører Ørn 200 Kroner og i Salær til Overretssagfører V S Salomonsen 80 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Graae 200 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Thi kendes for Ret:

Knud Marius Andersen bør tvangsindlægges paa en Aandsvageanstalt og betale Sagens Omkostninger, derunder 200 Kroner i Salær til Sagfører Ørn og 80 Kroner i Salær til Overretssagfører V S Salomonsen. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Graae 200 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 10 Februar 1925 er Fængslede Knud Marius Andersen af Statsadvokaten for Sjælland sat under Tiltale enten til Straf efter Straffelovens § 177, jfr tildels § 46, og efter Straffelovens § 185, eller til Undergivelse af Sikkerhedsforanstaltninger efter Straffelovens § 38, 2 Stk for i Tiden fra Sommeren 1924 til i Slutningen af November s A at have gjort sig skyldig i de nedennævnte Forhold.

Fængslede er født den 24 Oktober 1896 i Nakskov og tidligere straffet:

1) ved Nakskov Købstads Ekstrarets Dom af 30 November 1915 for Forbrydelse mod Sædeligheden efter Straffelovens § 185 og for Overtrædelse af Lov 1 April 1911 § 5, sammenholdt med Straffelovens § 62, med Tvangsarbejde i 6 Maaneder.

2) ved Østre Landsrets Dom af 1 Februar 1921 for Omgængelse mod Naturen efter Straffelovens § 177, jfr tildels § 46, og for Overtrædelse af Straffelovens § 185, med Forbedringshusarbejde i to Aar.

Anklagen gaar nærmere ud paa, at Fængslede har gjort sig skyldig i følgende Forhold:

A.

Omgængelse mod Naturen overfor Ludvig Ejner Martin Nathansen, født den 25 Maj 1911.

B.

Forsøg paa Omgængelse mod Naturen overfor Børge Albin Larsen, født den 14 September 1911, og Enno Hermann Frederik Anders Petersen, født den 9 Januar 1912.

C.

Uterligt Forhold (Forevisning af Billeder, Fortælling af Historier og korporlig Behandling) overfor de under A og B nævnte Drenge samt overfor Svend Aage Anker Eriksen, født den 2 Juli 1913, Hans Oluf Olsen, født den 11 December 1911, Rikard Harald Rasmussen, født den 3 Januar 1910, og Carlo Emanuel Martinus Lundquist, født den 22 August 1912.

Fængslede nægter sig skyldig i noget som helst af de ham paa-sigtede Forhold.

Foreløbig skal bemærkes, at de af de ommeldte Drenge afgivne Forklaringer findes i det Hele mod Fængsledes Benægtelse af deres Rigtighed at maatte lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse, uanset at der paa enkelte Undtagelser nær ikke foreligger mere end een Drengs Forklaring om et og samme Forhold. Det findes derhos ej heller at kunne gøre nogen Forandring heri, at Drengene Ludvig Nathansen og Børge Albin Larsen i første Retsmøde har benægtet at have været Genstand for nogen usædelig Behandling fra Tiltaltes Side, idet nemlig denne første Afvigelse fra Sandheden fra de to Drenges Side for Børges Vedkommende har naturlig Forklaring deri, at han, som af ham selv udtalt, havde lovet Fængslede at tie med, hvad Fængslede havde foretaget sig overfor ham, medens for Ludvigs Vedkommende Forholdet er det, at der foruden hans eget Udsagn foreligger dermed stemmende Forklaring fra Børge om Fængsledes Adfærd mod ham.

Ad A.

Det maa anses tistrækkelig bevist, at Fængslede i hvert Fald een Gang har forsøgt at stikke sit Lem ind i Ludvigs Mund og i hans Endetarm, idet Ludvig gentagende har forklaret i Retten, at Fængslede har foretaget saadant overfor ham (Ludvig), og idet Børge Albin Larsen har forklaret, at han har set Fængslede udvise saadant Forhold overfor Ludvig. Efter det Oplyste skønnes Fængsledes Adfærd dog ikke at kunne betegnes og bedømmes som mere end Forsøg paa Omgængelse mod Naturen.

Ad B.

Ogsaa her maa Fængsledes Skyld anses tilstrækkelig bevist mod hans Benægtelse.

Børge Larsen og Enno Petersen har hver især gentagende og bestemt forklaret i Retten, hvad Børge angaar, at Fængslede engang har spurgt Børge, om han (Fængslede) maatte stikke sit Lem ind i Børges Endetarm, hvortil Drengen imidlertid svarede Nej, hvorefter Fængslede ikke foretog videre, og hvad Enno angaar, at Fængslede engang har forsøgt at føre sit Lem ind i Drengens Endetarm, uden at det dog lykkedes ham, idet nemlig Enno ikke vilde have det. Af disse Forhold skønnes det førstnævnte ikke at kunne tilregnes Fængslede som andet og mere end Overtrædelse af Straffelovens § 185.

Ad C.

Det er her ved de paagældende Drenges Vidneforklaringer bevist mod Tiltaltes Benægtelse, at han har gjort sig skyldig i følgende Forhold:

- 1) Gnedet paa Børge Larsens, Svend Aage Eriksens og Rikard Rasmussens respektive Lem,
- 2) ladet Børge og Ludvig Nathansen lade deres Vand i hans Mund,
- 3) ført sit eget blottede Lem frem og tilbage mellem Enno Petersens og Ludvig Nathansens blottede Ben, og
- 4) fortalt Enno Petersen og Rikard Rasmussen uterlige Historier, samt vist Børge Larsen og Carlo Lundquist nogle Billeder af utugtigt Indhold.

Da Fængslede sidste Gang var under Tiltale, blev han indlagt paa Kommunehospitalets VI Afdeling til Observation med Hensyn til hans mentale Tilstand. Der blev ikke herved oplyst eller erklæret andet om denne, end hvad der førte til, at Retten fandt Fængslede fuldt tilregnelig. Fængslede har ikke siden paany været indlagt til Observation, hvorimod Retslægeraadet under nærværende Sag paa Grundlag af dens Akter, i en Erklæring af 31 Januar 1925 betegner Fængsledes mentale Tilstand i alt væsenligt overensstemmende med den Erklæring, som i sin Tid blev afgivet om Observationens Resultat. Der kan herefter ikke for nærværende Ret blive Spørgsmaal om at statuere andet end, at Fængslede er fuldt tilregnelig, hvilket atter medfører, at den i Anklageskriftet alternativt fremsatte Paastand om, at der træffes Sikkerhedsforanstaltninger mod Fængslede i Medfør af Straffelovens § 38, 2 Stk, ikke kan tages til Følge.

Som Følge af det Anførte vil Fængslede være at anse efter Straffe-

lovens § 177, jfr dens § 46, og efter dens § 185 efter Omstændighederne med Forbedringshusarbejde i 4 Aar, hvorhos han vil have at godtgøre det Offentlige de med Sagens Behandling forbundne Omkostninger, derunder Salær til den beskikkede Forsvarer 200 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede, af Frederiksberg Birks Ret den 25 Februar d A afsagte Dom er paaanket her til Retten dels af Tiltalte Knud Marius Andersen under Anbringende af, at han ikke er skyldig i de Forhold, for hvilke han er dømt, dels af Anklagemyndigheden med Paastand, principalt om Skærpelse af den Tiltalte idømte Straf og om Domfældelse i Overensstemmelse med det under 10 Februar d A udfærdigede Anklageskrift, subsidiært med Paastand om Dommens Forandring derhen, at det i Medfør af Straffelovens § 38, 2 Stk, bestemmes, at der mod Tiltalte skal træffes Sikkerhedsforanstaltninger.

Med Bemærkning, at Tiltaltes Forhold overfor Ludvig Ejnar Martin Nathansen vil være at henføre under Straffelovens §§ 177 og 185, at hans Forhold overfor Enno Hermann Frederik Anders Petersen vil være at henføre under Straffelovens § 177, jfr § 46, og under dens § 185, og at hans Forhold overfor de andre i Dommen nævnte Dreng vil være at henføre under Straffelovens § 185, vil Tiltalte i Henhold til de iøvrigt i Dommen anførte Grunde være at anse efter de nævnte Lovbestemmelser med en Straf, der ved Dommen passende er bestemt til Forbedringshusarbejde i 4 Aar. Dommen vil herefter i det Hele være at stadfæste.

Nr 253/1925.

Østifternes Kreditforening

mod

Alfred Junius Christian Hansen og Christian Peter Nielsen,

Kendelse afsagt af Fogden for Rønne Købstad m v den 16 Juni 1925: Da det ikke er oplyst, at Forfaldstiden for Gælden ifølge Obligationen er indtraadt paa de i Rpl § 478 under Punkt 3 bestemte Maader, og da det ikke skønnes, at der i Lovgivningen findes Hjemmel udenfor nysnævnte Bestemmelse til i et Tilfælde som det Foreliggende at foretage Eksekution uden Lovmaal og Dom, hvorved navnlig bemærkes, at Bestemmelsen i Lov af 20 Juni 1850 § 2 b maa anses for bortfaldet ved Retsplejeloven,

er a g t e s:

Den begærede Eksekutionsforretning kan ikke nyde Fremme.

Østre Landsrets Kendelse af 13 Juli 1925: Den paakærede af Fogden for Rønne Købstad m v den 16 Juni 1925 afsagte Kendelse, ved hvilken en af Østifternes Kreditforening begært Eksekution i Matr Nr 22 b fra 18. Selvejergaard i Olsker Sogn er nægtet Fremme, er paakæret her til Retten af bemeldte Kreditforening med Paastand om, at Kendelsen ændres derhen, at Eksekutionsforretningen bør nyde Fremme. I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde

bestemmes:

Den paakærede Kendelse stadfæstes. Kæresagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den af Østre Landsret i denne Sag den 13 Juli 1925 afsagte Kendelse er med Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret af Østifternes Kreditforening.

I Henhold til de i Kendelsen paaberaabte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Tirsdag den 22 September.

Nr 56/1925.

Rigsadvokaten
mod

fhv Borgmester **Jens Jensen** (Trolle),

der tiltales for Overtrædelse af § 75, jfr §§ 1 og 34 i Næringslov af 29 December 1857.

Københavns Byrets Dom af 22 September 1924: Borgmester Jens Jensen bør for det Offenliges Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det Offenlige.

Østre Landsrets Dom af 23 December 1924: Byretsdommen bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten betales af det Offenlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det Offenlige.

I Henhold til de i Landsrettens Dom anførte Grunde vil denne Dom være at stadfæste.

Det bemærkes, at Tiltalte for Højesteret har givet Møde ved en af ham selv valgt Forsvarer.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Borgmester for Københavns Magistrats 2den Afdeling Jens Jensen tiltales under denne Sag paa Københavns Kommunes Vegne ved Københavns Politis Anklageskrift af 26 Juni 1924 til Straf efter Næringslov af 29 December 1857 § 75, jfr §§ 1 og 34, i Anledning af at Kommunen, der ikke har nogen Næringsadkomst, desuagtet driver Næring — Detailsalg — fra 9 Butiker her i Staden.

Efter hvad der er oplyst, driver Københavns Kommune i betydeligt Omfang og har i en Aarrække drevet saadan Virksomhed, som efter Næringslovgivningen er bunden Næring, saasom Personbefordring og Drift af Folkekøkkener, uden at Kommunen har nogen af de i Næringslovgivningen omhandlede Arter af Næringsadkomst.

Denne Sag, der er rejst efter Anmeldelse fra »De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation«, har kun Hensyn til den af Kommunen i Aaret 1918 aabnede Virksomhed, der under Betegnelsen »Københavns Kommunes Fiskehal« efterhaanden i forskellige Kvarterer af Byen har aabnet 9 Butiker, hvori der til private Forbrugere foruden fersk Fisk sælges røget eller paa anden Maade behandlet Fisk samt inden- og udenlandsk Vildt. Hverken Anmelderen eller Københavns Politi har ved Sagens Rejsning været opmærksom paa Kommunens øvrige Virksomhed, som ikke er ønsket behandlet under Sagen.

Danmarks Riges Grundlov af 5te Juni 1849 § 88 paabød, at alle Indskrænkninger i den frie og lige Adgang til Erhverv, som ikke er begrundet i det almene Vel, skulle hæves. Til Gennemførelse heraf ophævede Næringsloven af 29de December 1857 Lavstvangen og selve Handelslavene og gav Forskrifter til Regulering af den almindelige Næringsvirksomhed under den frie Konkurrence, der ønskedes gennemført. Efter dette Grundsyn kan Loven ikke antages at ville tillægge de af Loven omfattede Næringsdrivende nogen Eneret, og noget saadant er ikke heller udtrykt i Loven, særlig ikke i de almindelige Ord i § 1.

Idet det er uomtvistet, at Loven uden udtrykkelig Udtalelse herom har opretholdt ældre Forskrifter for særlige Virksomheder indenfor det af Loven omhandlede Omraade, saasom for Mæglere og Vekselerere, maa Loven antages paa tilsvarende Maade at forudsætte, at den Virksomhed af næringsmæssig Art, som allerede ved Lovens Fremkomst udøvedes af det Offentlige, f Eks Statens Virksomhed ved den grønlandske Handel og Driften af Den kongelige Porcellænsfabrik med Salg af dennes Varer, samt Københavns Kommunes Virksomhed ved Drift af Københavns Gasværk og Salg af dettes Frembringelser, blev fortsat og udviklet i det Omfang og under de Former, som Statens og Kommunens lovlige Styrelser paa forskriftmæssig Maade vedtager, uden at disse derved skal tage Hensyn til Næringslovgivningens formelle For-

skrifter, saasom om Næringsadkomst, Forening af Næringsvirksomheder og Antallet af Udsalgssteder.

Da Kommunens Virksomhed i det foreliggende Tilfælde ikke har overskredet hvad der herefter maa være Kommunen tilladt, vil Tiltalte være at frifinde.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets Iste Afdeling for Politisager den 22 September 1924 og — med Justitsministeriets i Skrivelse af 25 Oktober 1924 dertil meddelte Tilladelse — af Anklagemyndigheden paaanket til Ændring, idet det formenes at være med Urette, at Tiltalte, Borgmester for Københavns Magistrats 2 Afdeling, Jens Jensen, er frifundet.

Efter hvad der er oplyst om Oprindelsen til og Udviklingen af de i Sagen omhandlede kommunale Udsalg af Fisk m v, maa disse Forhold, der er ordnet ved lovlig Beslutning af Københavns Kommunalbestyrelse, anses som saadanne sociale Foranstaltninger, paa hvilke i alt Fald Næringslovens §§ 1 og 34 ikke kan antages at tage Sigte.

Som Følge heraf maa Tiltalte anses rettelig frifundet ved Byretsdommen, som derfor vil være at stadfæste.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Hermed endte Ekstrasessionen.

Anden ordinære Session.

Fredag den 2 Oktober.

Nr 7/1925. Glassliber **Heinrich Poul Ebert** (Henriques)

mod

Odense Byraad (Steglich-Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at kvittere en af Appellanten udstedt Panteobligation.

Østre Landsrets Dom af 20 November 1924: De Sagsøgte, Odense Byraad paa Odense Kommunes Vegne, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Glassliber Heinrich Poul Ebert af Odense, under denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til det sagsøgte Byraad med 150 Kr., der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afgivelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det Foreliggende maa der gaas ud fra, at Appellanten ikke har haft nogen Pligt til at tilbagebetale den i Dommen nævnte Arbejdsløshedsunderstøttelse. Det maa endvidere antages, at en Tilbagebetaling af Beløbet heller ikke var af Betydning for Appellantens Opnaaelse af Indfødsret. Herefter har Byraadet været uberegtiget til at betinge sin Anbefaling af, at Appellanten udstedte Obligationen, og der vil som Følge heraf være at give Dom efter Appellantens Paastand saaledes som nedenfor nævnt, hvorhos Indstævnte findes at burde betale Appellanten Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Odense Byraad paa Odense Kommunes Vegne, bør inden 4 Uger efter denne Højesteretsdoms Afsigelse til Appellanten, Glassliber Heinrich Poul Ebert, tilbagelevere i kvitteret og aflæst Stand den ovennævnte Obligation, stor 2000 Kroner. Saa bør og Indstævnte betale Appellanten 188 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 15 Juli 1924, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner. Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Glassliber Heinrich Poul Ebert søgte i 1923 om dansk Indfødsret, og Andragendet herom blev tilstillet Odense Byraad til Erklæring og behandledes af Magistraten i Odense. Der forelaa for denne en Meddelelse om, at Ebert gennem Hjælpekassen havde erholdt udbetalt i Tiden fra Februar 1921 til September 1922 i Henhold til Lov af 22 December 1920 et Beløb af 2000 Kr 02 Øre. Det har dog vist sig, at kun 1458 Kr 15 Øre er udbetalt i Henhold til nævnte Lov, medens Resten 541 Kr 87 Øre er udbetalt paa Grundlag af Lov af 22 December 1921. Der forelaa desuden for Magistraten Oplysning om, at Ebert ejede en fast Ejendom i Odense, der til Ejendomsskyld var ansat til 18000 Kr, og som kunde antages i Handel og Vandel at være ca 25000 Kr værd, medens der kun paahvilede den en Gæld af ca 13000 Kr. I et Magistratsmøde blev det vedtaget ikke at anbefale, at det Ansøgte indrømmes medmindre Ebert tilbagebetalte det fornævnte Beløb, idet det dog tillige vedtoges, at der skulde gives ham Udsættelse med Betalingen, til han afhændede Ejendommen. Byraadets Sekretær, Justitsraad J C

Madsen gjorde Ebert bekendt med Magistratens Stilling. Ebert, hvem det var meget magtpaaliggende at opnaa dansk Indfødsret, udtalte, at han vel kom til at betale Understøttelsen tilbage, og henvendte sig til Sagfører Frederik Lersey, som havde affattet hans Andragende om Indfødsret, og bad denne varetage hans Interesser. Sagen ordnedes ved, at Ebert den 25 August 1923 udstedte en Obligation for 2000 Kr til Odense Kommune til aarlig Rente 4 pCt og med oprykkende Prioritets Panteret i den ham tilhørende Ejendom, Matr Nr 837 aa af Odense Købstads Bygrunde i Sct Knuds Sogn samt indeholdende Bestemmelse om, at Kapitalen, der iøvrigt er opsigelig med sædvanligt Varsel, ikke, saalænge Obligationens Bestemmelser holdes efterrettelige, kan af Kreditor forlanges udbetalt, forinden Ebert afhænder Ejendommen. Andragendet blev derefter af Byraadet ekspederet med paategnet Anbefaling samt Bemærkning om, at Andrageren havde refunderet den ham ydede Udbetaling af Hjælpekassen. Ved Lov af 29 Marts 1924 opnaaede Ebert Indfødsret.

Under denne ved Retten for Odense Købstad m v forberedte Sag har nu Sagsøgeren, Glassliber Heinrich Poul Ebert af Odense, paastaet Sagsøgte, Odense Byraad paa Odense Kommunes Vegne, tilpligtet at tilbagelevere i kvitteret og aflæst Stand den fornævnte af Sagsøgeren til Odense Kommune den 25 August 1923 udstedte, den 28 s M tinglæste Panteobligation samt at tilbagebetale de af Sagsøgeren for Tiden fra 1 Juni 1922 til 11 Juni 1924 betalte Renter 160 Kr og erstatte Omkostningerne ved Obligationens Udstedelse, Stempling og Tinglæsning med 28 Kr; af Beløbet, ialt 188 Kr, paastaar han sig tillagt Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 15 Juli 1924.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet, subsidiært mod at kvittere til Aflæsning og Udslettelse et Beløb af 541 Kr 87 Øre — svarende til det i Henhold til Lov af 22 December 1921 til Sagsøgeren udbetalte Beløb — samt at godtgøre Sagsøgeren Renter af det sidstnævnte Beløb fra 11 Juni 1922 og det Beløb af 4 Kr, hvormed de positive Udgifter til Obligationens Tinglæsning og Stempling er forøgede derved, at Sagsøgeren er foranlediget til at udstede og lade tinglæse en Panteobligation lydende paa 2000 Kr i Stedet for en saadan lydende paa 1458 Kr 15 Øre.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren gjort gældende, at han ved sin Underskrift af Obligationen — hvad der maatte være aabenbart for de Sagsøgte — forudsatte at det omhandlede Beløb kunde kræves tilbagebetalt, og at det var af væsenlig Betydning for hans Opnaelse af det Ansøgte, at han refunderede det. Han hævder, at disse Forudsætninger er ganske urigtige, at Byraadet burde have været bekendt hermed, og at han herefter saavel som i Kraft af Reglen i Aftalelovens § 31 ikke er bundet ved den af ham afgivne Obligation, ligesom de af ham under Forbehold betalte Rentebeløb maa tilbagebetales ham. Sagsøgeren har nærmere gjort gældende, at der ingensomhelst Hjemmel er til at kræve Hjælpekassehjælp tilbagebetalt, og at derfor Ydelse af Hjælpekassehjælp ikke tages i Betragtning ved Spørgsmaalet om Ansøgerens Optagelse i Loven om Indfødsrets Meddelelse, hvorom han har henvist til Udtalelserne i Landstingets herom 1921—22 afgivne Be-

tænkning. Han gør videre gældende, at det tilmed er urigtigt, at de udbetalte Beløb var Hjælp fra Hjælpekassen, idet de rettelig var at anse som Arbejdsløshedsunderstøttelse, udbetalt ham efter bestemte Regler som en ham tilkommende Ret og ydet ham som Medlem af hans Arbejdsløshedskasse, i hvilken Egenskab han endog selv har bidraget til at betale Præmien, forsaavidt de 541 Kr 85 Øre angaar. Sagsøgeren hævder, at det under disse Forhold er utilstedeligt, at Byraadet har benyttet den foreliggende Løjlighed til at betinge Kommunen en Fordel som den omhandlede. Endelig hævder han, at det er Hjælpekassen der som selvstændig Institution har bevilget Understøttelserne, der langt fra skyldes Tilskud alene fra Kommunen, og at denne herefter har savnet Beføjelse til at optræde i et Spørgsmaal som det Foreliggende.

De Sagsøgte gør til deres Frifindelse gældende, at de efter de foreliggende Oplysninger maatte gaa ud fra, at Ebert som Følge af sine økonomiske Forhold ikke opfyldte Betingelserne for Opnaaelse af den omhandlede Understøttelse, at de efter Indholdet af Indenrigsministeriets Cirkulære af 25 April 1895, hvorefter Kommunalbestyrelsen ved Andragender af den heromhandlede Art bl a skal oplyse om Ansøgeren har ernæret sig og sin Familie uden Hjælp af det Offentlige (derunder de Fattiges Kasse), har maattet forudsætte, at den ydede Understøttelse kunde blive til Hinder for Sagsøgerens Opnaaelse af Indfødsret, og at Sagsøgeren, der havde juridisk Assistance, og som trods sine Tvivl om Berettigelsen af det af Byraadet stillede Krav valgte at underskrive Obligationen, maa være afskaaret fra nu, efter at have faaet sit Ønske om Indfødsret opfyldt, at faa Obligationen annulleret eller Ydelser erlagte i Henhold til denne tilbagebetalt. De Sagsøgte har betragtet det som en Selvfølge, at Statskassen faar forholdsmæssig Refusion, naar Beløbet virkelig indgaar.

Efter de om Sagsøgerens Formueforhold saavelsom om hans Indtægter foreliggende Oplysninger er det sandsynligt, at han har maattet anse den til ham skete Henstilling om Refusion af den ydede Understøttelse som i Realiteten velbegrundet, hvorimod han efter sin Partsforklaring, da han underskrev Obligationen, gik ud fra, at der kunde være juridisk Tvivl om hans Forpligtelse hertil. Efter Tilbagesøgningsreglerne findes Sagsøgeren herefter ikke at have Krav paa Tilbagelevering af Obligationen, og efter den Maade, hvorpaa de paagældende Midler tilvejebragtes, findes det ikke unaturligt, at Byraadet i et Spørgsmaal om Opnaaelse af Refusion har varetaget sine og de øvrige Tilskudyderes Interesser som sket.

De Sagsøgtes Paastand om Frifindelse findes herefter at maatte tages til Følge.

Sagens Omkostninger, som Sagsøgeren vil have at godtgøre de Sagsøgte, vil kunne bestemmes til 150 Kr.

ket Standpunkt blev fastholdt af Kommissionen i Skrivelse af 11 Februar s A overfor en af Firmaet mod den skete Ansættelse nedlagt Indsigelse. Firmaet indankede derefter den af Kommissionen trufne Afgørelse for Thorshavns Overligningskommission, og i Skrivelse af 24 Marts s A udtalte denne, at der ikke var Hjemmel i nævnte Lov til at ansætte Firmaet til Erhvervsskat som sket.

Thorshavn Kommune har nu under Anbringende af, at Firmaet driver Erhvervsvirksomhed i Thorshavn fra et dér til Virksomheden knyttet Forretningslokale, jfr Bestemmelsen i nævnte Lovs § 7, og nyder alle de samme kommunale Goder, som en Næringsdrivende sammesteds har, under denne Sag paastaet Ingeniør J Fibiger tilpligtet at udtale til den som Erhvervsskat for Aaret 1923 et Beløb af 2400 Kr med Renter; subsidiært paastaar Kommunen Fibiger kendt pligtigt at svare Erhvervsskat til den overensstemmende med nævnte Lovbestemmelse og følgende Paragrafer for Skatteaaret 1923, eventuelt det sidste Halvaar af dette Skatteaar, saaledes at Beløbets Størrelse bliver at fastsætte af Ligningsmyndighederne ved fornyet Ansættelse.

Ingeniør Fibiger paastaar sig frifundet. Med Hensyn til Kommunens principale Paastand gør Sagsøgte gældende, at den af Thorshavns Ligningskommission foretagne Ansættelse af Firmaet til at svare Erhvervsskat til Kommunen er ophævet ved Overligningskommissionens Kendelse af 24 Marts 1923; der foreligger derfor ingen Skatteligning med Hensyn til Firmaet, og Kommunen kan alene af den Grund ikke indtale noget Skattebeløb hos Firmaet.

Der findes nu at maatte gives Firmaet Medhold heri, idet Overligningskommissionens nævnte Kendelse naturligt forstaas saaledes, at den fuldstændig ophæver den af Ligningskommissionen foretagne Ansættelse, og der bliver herefter alene Spørgsmaal om, hvorvidt nogen af Kommunens subsidiære Paastande kan tages til Følge.

I saa Henseende gør Sagsøgte gældende, at Firmaet ikke i Thorshavn driver nogen Erhvervsvirksomhed af den i oftnævnte Lovs § 7 omhandlede Art, men i Kommunen kun udfører et bestemt her i Landet kontraheret Arbejde, hvorhos det hævder, at det ikke har noget Forretningslokale i Thorshavn, hvilket ifølge bemeldte Lovbestemmelse maa anses som en Betingelse for, at der kan paalignes Firmaet Erhvervsskat til Kommunen.

Ingeniør Bechgaard har som Vidne forklaret, at han, der tog fast Ophold i Thorshavn i Maj 1922, bor til Leje i det af Firmaet dér opførte Hus; i dette har han et privat Kontor, for hvilket han ikke faar nogen Godtgørelse af Firmaet, og hvis Opvarmning og Belysning han selv bekoster. I dette Værelse udarbejder han de Skrivelser, som den daglige Ledelse kræver; der føres her en Kassebog og findes et Firmaet tilhørende Pengeskab og en Telefon, for hvilken Firmaet staar noteret som Abonnent, og Abonnementet betales af Firmaet. Telefonen benyttes saavel til Konference vedrørende Havneanlægene som til privat Brug.

Da der nu maa gives Sagsøgte Medhold i, at Firmaet ikke herefter og efter det iøvrigt Oplyste, hvorved bemærkes, at der end ikke paa Huset findes nogen Paaskrift om, at der i samme forefindes noget

Som Følge heraf vil Dommen overensstemmende med Indstævntes Paastand kunne stadfæstes. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden, Fru Laura Lütken, til Indstævnte, Møbelhandler Peter Nissen Lütkens Konkursbo, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 15 Marts 1924 blev Møbelhandler af Kolding Peter Nissen Lütken's Bo taget under Konkursbehandling efter en af en Kreditor den 1 s M indgivet Begæring. Under Henviisning til et den 8 Marts 1924 oprettet, den 13 s M ratihaberet Forlig, hvorved Lütken erkender udover et ved Gældsbevis af 3 Marts 1923 skyldigt Beløb af 6500 Kr at skyldte yderligere 1500 Kr til Sagsøgte, nævnte Lütken's Hustru, Fru Laura Lütken i Kolding, der ifølge Ægtepagt af 28 November 1914, tinglæst 9 December s A, ikke levede i Formuefællesskab med sin Ægtefælle, iod hun i Medfør af et den 3 Marts 1923 — altsaa samtidig med Gældsbeviset — oprettet Skadesløsbrev, hvorved Lütken for, hvad han maaatte være eller blive sin Hustru skyldig indtil 8000 Kr, gav Sagsøgte Pantet i en ham tilhørende Ejendom Matr Nr 82 af Kolding Bygrunde, overensstemmende med Retsplejelovens § 680 den 19 Marts 1924 Udlæg foretage i nævnte Ejendom for Skadesløsbrevets fulde Beløb. Der er senere afholdt Tvangsauktion over Ejendommen, ved hvilken der opnaaedes et Bud paa 56 000 Kr for denne, hvorved der vilde udkomme et Beløb til Dækning af hendes Fordring, og der er derefter begæret 2. Auktion afholdt. Sagsøgerne, ovennævnte Konkursbo ved dettes Kuratorer, Sagfører Arendt Petersen og Overretssagfører Hey, begge i Kolding, har derefter under nærværende Sag paastaaet det ovennævnte Skadesløsbrev med dertil sig sluttende Skylddokumenter, Gældsbeviset af 3 Marts 1923 og Forliget af 8 Marts 1924 kendt ugyldige. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte gjort gældende, at hun i Tiden inden 3 Marts 1923 efterhaanden af sit Særeje og Indtægten hidrørende fra Udleje af Værelser og Pensionatsvirksomhed havde forstrakt sin Mand med et Beløb, som af hende skønsmæssig er ansat til 5000 Kr, at hun den 3 Marts 1923 laante 1500 Kr af en Sagfører og overgav Manden Beløbet, i hvilken Anledning Gældsbeviset og Skadesløsbrevet blev oprettet, samt at hun i Tiden derefter og indtil Konkursens Indtræden ved Hjælp af egne Midler har indfriet Veksler

og paa anden Maade betalt Gæld for Manden til et Beløb af 4241 Kr, af hvilket sidstnævnte Beløb de i Forliget af 8 Marts 1924 anførte 1500 Kr udgør en Del. Herefter har Sagsøgte efter sit videre Anbringende været berettiget til at gøre Brug af sin Sikkerhedsret ifølge Skadesløsbrevet, der er oprettet paa et Tidspunkt, hvor hun hævder, at Manden endnu var solvent.

Efter Sagens Oplysninger indehavde Fallenten en Møbelforretning, der i Krigsaarene gav ham betydelige Indtægter, men hans økonomiske Forhold blev senere forringet saaledes, at han i Begyndelsen af Aaret 1923 var insolvent.

Angaaende Sagsøgtes paastaede Tilgodehavende af 5000 Kr er det ved Vidneforklaringer godtgjort, at Hustruen ikke har haft noget Særeeje, hvorfra hun kunde yde kontante Forstrækninger, samt at den »Pensionatsvirksomhed«, hvorfra hendes Indtægter iøvrigt skulde hidrøre, indskrænker sig til, at hun til Tider har udlejet Pigeværrelset i den af Fallenten lejede Lejlighed og i et Aarstid har haft en enkelt Pensionær samt i ca $\frac{1}{2}$ Aar tillige dennes Hustru paa Kost. Idet det herefter ikke kan antages, at Fallenten, før Gælds brevet af 3 Marts 1923 blev udstedt, har modtaget Forstrækninger af Sagsøgte, kan han ikke anses at skyldes Sagsøgte de deri omtalte 5000 Kr. Med Hensyn til Gælds brets Restbeløb af 1500 Kr er Forholdet det, at Sagsøgte sammen med sin Mand indfandt sig hos vedkommende Sagfører for at erholde hans Assistance til at opnaa et Laan for dermed at fyldestgøre nogle af Fallentens Kreditorer. Sagføreren, der vidste, at Sagsøgte ved Hjælp af Laan var blevet Ejer af en Ejendom, i hvilken der kunde optages en Tillægsprioritet, forstrakte da hende med 1500 Kr mod at kunne gøre sig betalt gennem Omprioriteringen af hendes Ejendom, og Beløbet blev i hans Nærværelse straks af Sagsøgte overgivet Fallenten, der dermed dækkede forskellige Kreditorer. Samtidig oprettedes Gælds brevet og Skadesløsbrevet.

Hvad endelig angaar det ovennævnte Beløb af 4241 Kr, maa det efter det Oplyste antages, at Forholdet er følgende: Ved Skadesløsbrevets Udstedelse blev Fallentens Kredit ganske udtømt, idet den eneste Værdi, han havde at raade over paa det paagældende Tidspunkt, var den Del af hans faste Ejendoms Værdi, der ikke var behæftet med Prioriteter, og denne Del blev nu behæftet med Skadesløsbrevet paa de 8000 Kr. Han ophørte derfor selv med at drive Møbelforretningen, hvis Ledelse derefter blev overtaget af Sagsøgte, idet et Borgerskab blev udtaget af hendes Broder, en Murersvend, der Intet havde med Forretningen at gøre. Forretningen er herefter fortsat af Sagsøgte, men saaledes, at Fallenten til Stadighed har bistaet dermed og været tilstede i Forretningslokalerne, medens Handler afsluttedes, og Veksler undertiden blev udstedt af Sagsøgte. De af denne i Tiden mellem Skadesløsbrevets Udstedelse og Konkursen afholdte Udgifter udgørende det oftnævnte Beløb af 4241 Kr, som skal være ydet Fallenten af Sagsøgte, og for hvilke hun vil gøre sig betalt gennem Skadesløsbrevet, vedrører for en stor Del Forretningen og er tildels medgaaet til Indfrielse af Forretningsveksler, udstedt af Fallenten ogsaa efter, at Forretningen skulde være overgaaet til Sagsøgte.

Da Fallenten, som nævnt, paa det Tidspunkt, da Skadesløsbrevet oprettedes, ikke var Herre over andre Aktiver end netop den Del af hans Ejendoms Værdi, som ved Skadesløsbrevet behæftedes til Fordel for Ægtefællen, hvem han i det Øjeblik Intet skyldte udover den Forstrækning paa 1500 Kr, der samtidig optoges hos Hustruen under Sagsførerens Medvirkning, findes der at maatte gives Sagsøgerne Medhold i, at der ved den skete Transaktion foreligger en saadan Afhændelse mellem Ægtefællerne, at den — eftersom den for den største Dels Vedkommende var en Gave — i det Hele kan anfægtes i Medfør af Konkurslovens § 28, jfr D L 5—14—46, 2 Stk. Herefter vil Sagsøgernes Paastand være at tage til Følge, dog saaledes at alene oftnævnte Skadesløsbrev kendes ugyldigt overfor Konkursboet, medens det henhører under Skifterettens Afgørelse, i hvilket Omfang de paa Gældsbeviset og Forliget støttede Krav skulle anerkendes i Boet.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 350 Kr.

T i r s d a g d e n 6 O k t o b e r .

Ved Højesterets Dom i Sag Nr 90/1925 (**Rigsadvokaten mod Thomas Kingo Christensen Ziirsén og Bolette Pouline Amalie Jensen**) blev Tiltalte Ziirsén anset for bedragerisk Forhold efter Straffelovens § 257 samt efter Straffelovens §§ 261 og 262, 2det Stk samt Lov Nr 98 af 10 Maj 1912 § 8, jfr §§ 2 og 4 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage og Tiltalte Bolette Jensen for bedrageligt Forhold efter Straffelovens § 257 med lige Fængsel i 30 Dage, dog saaledes at Fuldbyrnelsen af Straffen for sidstnævnte Tiltaltes Vedkommende vil være at udsætte under de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 Kap 3 fastsatte Betingelser.

Nr 123/1924. Pianohandler **M Pedersen** (Thamsen)
 m o d
Den danske Andelsbank, Kontor Struer (Meyer).

Højesterets Dom

Da Appellanten ved Foretagelsen af Sagen, der var berammet til Domsforhandling idag, har erklæret sig ude af Stand til at procedere Sagen, og da en af ham begært Udsættelse af Domsforhandlingen ikke vil kunne tilstaaes, vil Sagen overensstemmende med en af Indstævnte nedlagt subsidær Paastand være at afvise fra Højesteret. I Sagsomkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Denne Sag afvises. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Pianohandler M Pedersen, til Indstævnte, Den danske Andelsbank, Kontor Struer, 500 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Onsdag den 7 Oktober.

Nr 144/1925.

Rigsadvokaten
mod

Thomas Ludvig Poulsen og **Anthon Christensen** (Steglich-Petersen),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 168 af 1 Maj 1923 § 1 IV 3 Stk.

Dom afsagt den 23 Februar 1925 af Retten i Straffesager for Aalborg Købstad m v: Tiltalte, Skrædermester Thomas Ludvig Poulsen, Forchammersvej 30, Aalborg, bør til Statskassen bøde 300 Kr og betale Sagens Omkostninger, derunder Vederlaget til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører P Svanholm, 40 Kr. Tiltalte, Handelsrejsende Anthon Christensen, Forchammersvej 30, Aalborg, bør for det Offenliges Tiltale under denne Sag fri at være. Dommen kan fuldbyrdes 15 Dage fra Dags Dato.

Vestre Landsrets Dom af 3 Marts 1925: De Tiltalte, Thomas Ludvig Poulsen og Anthon Christensen, bør hver især til Statskassen bøde 300 Kr. De Tiltalte bør endvidere under Tvang af en daglig Bøde for hver af 20 Kr til Statskassen inden 15 Dage fra Dommens Forkyndelse ophæve det under Sagen omhandlede Lejemaal og ryddeligøre det Lejede. Saa udreder de og En for Begge og Begge for En Sagens Omkostninger og derunder det ved Underrettsdommen bestemte Vederlag samt i Vederlag til den for dem beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Dahl, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af begge de Tiltalte samt af det Offenlige.

I Henhold til de i Landsretsdommen anførte Grunde maa det billiges, at Tiltalte Poulsen er anset med en Bøde til Statskassen stor 300 Kroner. Derimod vil der ikke kunne paalægges Tiltalte

Christensen Straf, idet de i Dommen anførte Lovbestemmelser ikke indeholder Hjemmel for at straffe Lejeren. Da det Offentlige for Højesteret har frafaldet Paastanden om Ophævelse af Lejemaalet og Ryddeliggørelse af det Lejede, maa Bestemmelsen herom i Dommen bortfalde. Det bemærkes herved, at Aalborg Byraad ved Vedtagelse, bekendtgjort den 7 April 1925, har bestemt, at de i Lov Nr 83 af 1 April 1925 § 12 nævnte Tilflytningsbestemmelser fra 1 April 1925 skal gælde i Aalborg Kommune, men at disse Bestemmelser under Hensyn til den anførte Lovs § 1, sidste Stk. maa antages ikke at kunne komme til Anvendelse paa den i Sagen omhandlede Bygning, hvis Opførelse efter de Højesteret forelagte Oplysninger maa antages at være paabegyndt efter 31 Maj 1918. I Henhold til det Anførte vil Tiltalte Christensen i det Hele være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil være at udrede som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Anthon Christensen bør for det Offenliges Tiltale i denne Sag fri at være. Thomas Ludvig Poulsen bør til Statskassen bøde 300 Kroner. Saa udreder han og Sagens Omkostninger, der under i Salær til Overretssagfører P Svanholm 40 Kroner og til Overretssagfører Dahl 50 Kroner. Der tillægges Højesteretssagfører Steglich-Petersen i Salær for Højesteret 200 Kroner, som udredes af det Offenlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Skrædermester Thomas Ludvig Poulsen, Forchhammersvej Nr 30, Aalborg, som er født i Biersted Sogn den 23 Juni 1885 og ikke fundet tidligere straffet, og Handelsrejsende Anthon Christensen, Forchhammersvej Nr 30, Aalborg, som er født i Hvidbjerg Sogn den 7 Juli 1865 og ikke fundet tidligere straffet, tiltales under denne Sag i Medfør af Statsadvokatens Anklageskrift af 14 Februar 1925 til at lide Straf efter § 40 i Lov om Boligforholdene Nr 150 af 1 April 1921, jfr Lov Nr 168 af 1 Maj 1923 § 1, Afsnit IV, 4 Stk:

I. Tiltalte Poulsen

ved uden Aalborg Kommunalbestyrelses Samtykke den 19 Juni 1924 i Aalborg at have udlejet en 3 Værelses Lejlighed i den ham tilhørende Ejendom, Forchhammersvej Nr 30, Aalborg, til medtiltalte Christensen vidende om, at denne sidst havde haft Bopæl udenfor Aalborg Kommune, saaledes at Kommunalbestyrelsens Samtykke til Lejemalets Af-

slutning skulde indhentes ifølge Kommunalbestyrelsens herom truffede, den 17 Maj 1924 offentlig bekendtgjorte Vedtagelse,

II. Tiltalte Christensen

ved uden hertil at have indhentet det paabudte Samtykke fra Aalborg Kommunalbestyrelse under de ovenfor under I ommeldte Omstændigheder at have afsluttet det der ommeldte Lejemaal med medtiltalte Poulsen.

I Medfør af § 41 i ovenanførte Lov Nr 150 af 1 April 1921, jfr Lov Nr 168 af 1 Maj 1923 § 1 in fine, er de Tiltalte derhos paastaet tilpligtet under Tvang af en daglig Bøde at omgøre den ved Overtrædelser skabte retsstridige Tilstand ved at ryddeliggøre den under Sagen omhandlede, af Tiltalte Christensen lejede Lejlighed.

Ved de tilvejebragte Oplysninger, derunder de af de Tiltalte afgivne overensstemmende Forklaringer, er det tilstrækkeligt godtgjort, at de den 19 Juni 1924 uden Samtykke af Aalborg Kommunalbestyrelse har indgaaet det i Anklageskriftet ommeldte Lejemaal. Lejen er 800 Kr aarlig. Tiltalte Christensen havde sidst haft Bopæl udenfor Aalborg Kommune (i Vejle), og Tiltalte Poulsen har erkendt, at han var vidende herom, da Lejemalet blev indgaaet. Begge de Tiltalte har paaberaabt sig, at de paa det paagældende Tidspunkt ikke kendte Aalborg Kommunalbestyrelsens Beslutning om Indførelse af de i Lov Nr 168 af 1 Maj 1923 § 1, Afsnit IV, jfr § 2, 2 Stk ommeldte »Kontrolbestemmelser«. Kommunalbestyrelsens Beslutning herom har imidlertid den 17 Maj 1924 været kundgjort i samtlige de 5 stedlige Aviser, og da nævnte Lov intet bestemt foreskriver om Offenliggørelsen, og da der navnlig ikke af Lov Nr 10 af 23 Januar 1903 kan udledes noget om Nødvendigheden af saadanne Beslutningers Kundgørelse i Statstidende eller andetsteds, findes den stedfundne Offenliggørelse af Beslutningen at maatte betragtes som behørig og bindende for alle Vedkommende.

Tiltalte Poulsen findes herefter for Overtrædelse af Kommunalbestyrelsens Bekendtgørelse af 17 Maj 1924, jfr Lov Nr 168 af 1 Maj 1923 § 1 Afsnit IV, 4 Stk sammenholdt med § 2, 2 Stk at maatte anses efter Lov Nr 150 af 1 April 1921 § 48, jfr Lov Nr 168 af 1 Maj 1922 § 1 s, efter Omstændighederne med en Statskassen tilfaldende Bøde af 300 Kr.

For saa vidt der tillige er rejst Tiltale mod Handelsrejsende Anthon Christensen, skal det bemærkes, at Forbudsbestemmelsen i Lov Nr 168 af 1 Maj 1923 § 1, Afsnit IV, 4 Stk, 1ste Punktum efter dens Ordlyd alene er rettet imod Udlejeren, at Lov Nr 150 af 1 April 1921 § 48 efter sin Ordlyd alene indeholder udtrykkelig Hjemmel for at straffe »Overtrædelse« af Lovens Bestemmelser, at ifølge almindelige Grundsætninger i Tilfælde af, at Fleres Medvirken er nødvendig til Gennemførelse af en Lovovertrædelse, kun de af de nødvendige Deltagere straffes, hvis Strafbarhed er særlig hjemlet, og at de tvivlsomme Forudsætninger om Forholdets Strafbarhed for Lejere vedkommende, der maatte kunne udledes af andre Forskrifter i Loven, ikke findes at afgive fornøden Hjemmel for at straffe Lejeren, idet Uklarheder i Lovens Bestemmelser ikke bør kunne paaberaabes til Skade for ham.

Tiltalte Christensen vil hercfter være at frifinde for det Offenliges Tiltale til Strafs Lidelse.

Efter det saaledes antagne Resultat findes den nedlagte Paastand om Gennemførelse af Tvangsforanstaltninger til Omgørelse af den ved Lovovertrædelsen skabte retsstridige Tilstand ikke at kunne tages til Følge.

Sagens Omkostninger, derunder Vederlaget til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører P Svanholm, 40 Kr, vil være at udrede af Tiltalte Poulsen.

Sagførelsen har været lovlig.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Sagen, der i 1 Instans er paadømt den 23 Februar d A ved Retten i Straffesager for Aalborg Købstad m v, er indanket her for Retten saavel af Tiltalte Poulsen som af Anklagemyndigheden til Skade for begge de Tiltalte.

Ved Indgaaelsen af det under Sagen omhandlede Lejemaal maa de Tiltalte anses at have overtraadt Bestemmelsen i Lov Nr 168 af 1 Maj 1923 § 1 IV: 3 Stk, og de vil derfor i Medfør af samme Paragrafs sidste Stykke dels være at anse efter Lov Nr 150 af 1 April 1921 § 48 hver især med en Bøde til Statskassen, der findes passende at kunne bestemmes til 300 Kr for hver, dels i Henhold til § 49 i sidstnævnte Lov under Tvang af en daglig Bøde for hver af 20 Kr til Statskassen være at tilpligte at ophæve Lejemaalet og at ryddeliggøre det Lejede. De vil endelig have in solidum at udrede Sagens Omkostninger og derunder det ved Underretsdommen bestemte Vederlag samt i Vederlag til den for dem beskikkede Forsvarer for Landsretten 50 Kr.

Ved Højesterets Dom af s D i Sag Nr 162/1925 (**Rigsadvokaten mod Jens Peter Madsen**) blev Tiltalte for Bedrageri i Medfør af Straffelovens § 253, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 anset med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Torsdag den 8 Oktober.

Nr 269/1924. **Fejø Kommunes Sogneraad** (Martensen-Larsen efter Ordre)

mod

Askø Kommunes Sogneraad (Stein efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om den appellerende Kommunes Pligt til at svare en vis Afgift til den indstævnte Kommune.

Østre Landsrets Dom af 18 Januar 1924: De Sagsøgte, Fejø Kommunes Sogneraad, maa anses pligtige at betale til Sagsøgerne, Askø Kommunes Sogneraad, en aarlig Ydelse af 2 Td 1½ Skp Rug og 2 Td 1½ Skp Byg efter Kapitelstakst. Saa bør de Sagsøgte og betale til Sagsøgerne for Aarene 1920, 1921 og 1922 et samlet Beløb af 387 Kr 99 Øre tilligemed Renter 5 pCt p a af 125 Kr 78 Øre, 161 Kr 48 Øre og 100 Kr 73 Øre, henholdsvis fra 1 Januar 1921, 1 Januar 1922 og 1 Januar 1923, alt til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges Overretssagfører D G M Bache og Overretssagfører Knud Jespersen et Salær af 150 Kr hver, der udredes af det Offenlige. Det Sagsøgerne tilkendte Beløb at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de for Højesteret fremlagte nye Oplysninger maa der gaas ud fra, at den i Dommen omhandlede Afgift har sin Oprindelse fra, at den Degnene paa Femø og Fejø i Henhold til D L 2—15—13 paahvilende aarlige Afgift ved kgl Resolution af 7 Juli 1688 tillagdes Degnekaldet paa Askø i Stedet for vedkommende Skoler. Herefter maa der gives Appellanten Medhold i, at denne Ydelse er bortfaldet ved Bestemmelserne i Lov af 23 April 1850. Som Følge heraf vil Appellanten i Overensstemmelse med sin Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Fejø Kommunes Sogneraad, bør for Tiltale af Indstævnte, Askø Kommunes Sog-

Færdig fra Trykkeriet den 14 Oktober 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) -- København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 19.

Torsdag den 8 Oktober.

neraad, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges Overretssagførerne D G M Bache og Knud Jespersen i Salær for Landsretten hver 150 Kroner og Højesteretssagførerne Martensen-Larsen og Steini Salær for Højesterethver 300 Kroner, hvilke Salærer udredes af det Offenlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende ved Retten for Maribo Købstad m v forberedte Sag har Askø Kommunes Sogneraad efter meddelt Bevilling til fri Procces paastaet Fejø Kommunes Sogneraad tilpligtet at betale en aarlig Ydelse af 2 Td 1½ Skp Rug og 2 Td 1½ Skp Byg efter Kapitelstakst samt tillige, da vedkommende Ydelse ikke er erlagt for Aarene 1920, 1921 og 1922, Ydelsens Beløb efter Kapitelstakst for disse Aar, henholdsvis 125 Kr 78 Øre, 161 Kr 48 Øre og 100 Kr 73 Øre, eller ialt 387 Kr 99 Øre, tilligemed Renter 5 pCt p a af de ovennævnte tre Beløb fra de respektive Forfaldsdage, 1 Januar 1921, 1 Januar 1922 og 1 Januar 1923, alt til Betaling sker.

Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

Ved Anordning om Skoler paa Landet af 29 Juli 1814 VIII § 61 blev det fastsat, at Degneindkomsterne, naar de daværende Degne afgik, herefter vilde blive at fordele mellem Skolelærerne i Sognet, saaledes at enhver nød Degneindkomsterne for hans Skoledistrikt, dog under de Vilkaar som i Skolelærernes Instruktion bestemt. Lovbestemmelsen var efter sit eget Indhold motiveret ved det ønskelige i, at Skolelærernes Løn uden alt for stor Byrde for Landboerne kunde forbedres. Den under Sagen omhandlede Ydelse, der i sin Tid udrededes af Fejø Degnekald, omtales første Gang i den af Kancelliet under 23 Juni 1833 approberede Skoleplan for Fejø af 3 Marts 1831. I nævnte Plan, der bl a gør Rede for, hvad der ved Degnekaldets Nedlæggelse bliver til Dis-

position til Bestridelse af Lønningerne til Øens to Lærere, hedder det dernæst: »Til Askø Degnekald svares af Fejø Degnekald in natura 2 Td 1½ Skp Rug og 2 Td 1½ Skp Byg. Denne Afgift maatte udredes af begge Skolelærere hver med en Halvdel, saalænge den vedvarer.« Det har ikke været muligt at faa oplyst, hvorfra denne Ydelse fra Fejø Degnekald til Askø Degnekald har sin Oprindelse. En lignende Afgift svaredes iøvrigt af Femø Degnekald til Askø Degnekald. Det maa dog antages, at der her er Tale om en ældgammel Ydelse, der mulig staar i Forbindelse med, at Fejø, Femø og Askø, efter hvad der fra Sagsøgernes Side er oplyst, oprindeligt dannede et geistligt Hele, der blev opløst i Tiden omkring Aaret 1540. Tilskudet kan tænkes begrundet ved, at Askø, der ved indeværende Aarhundredes Begyndelse kun havde ca 186 Indbyggere, medens Fejø og Femø til samme Tid havde henholdsvis ca 1600 og 11—1200 Indbyggere, ikke af sine egne, stærkt begrænsede Midler havde kunnet bestride Udgifterne til Lønning af en Degn og af den Grund havde faaet indrømmet et Tilskud fra dens to langt større og mere velstillede Naboer. Det maa efter det Oplyste antages, at Lærerne paa Fejø i Tiden efter 1831, da Degnekaldets Indkomster ved Degnens Afgang i Henhold til fornævnte Anordning af 29 Juli 1814 blev anvendt til deres Lønning, har betalt den heromhandlede Afgift, som en paa Indkomsterne hvilende Byrde. Der har dog ikke kunnet tilvejebringes nogen Dokumentation herfor for Tiden indtil 1869, medens der mellem Sagens Parter er Enighed om, at Afgiften har været erlagt af Lærerne i Tiden fra 1869 til 1884. I Skrivelse af 7 Juli 1884 bevilgede Kultusministeriet i Anledning af et Andragende fra Lærerne paa Fejø om, at de dem tillagte Kornlønninger maatte blive bragt op til anordningsmæssig Størrelse, at Afgiften til Askø Skolevæsen, som svaredes af den Lærerne paa Fejø tillagte Kornløn, refunderedes disse af Fejø Kommune, saa at de uden Afkortning kom til at oppebære den fulde anordningsmæssige Kornløn af 6 Tdr Rug og 35 Tdr Byg aarlig fra 1 Januar 1884 at regne. En lignende Ordning er derimod ikke hidtil truffet for Femø's Vedkommende. Fejø Sogneraad, der i Henhold til Kultusministeriets ovennævnte Resolution af 7 Juli 1884 havde maattet overtage Erlæggelsen af Afgiften til Askø Skolevæsen, forsøgte i Aaret 1887 at frigøre sig for denne Forpligtelse, idet Raadet under et Søgemaal mod Askø Sogneraad paastod dette kendt uberettiget til at oppebære Afgiften, men ved Fejø Birks Rets Dom af 10 Juni 1887, der ikke har været Genstand for Paanke, blev denne Paastand forkastet og Askø Sogneraad frifundet. Afgiften har derefter fremdeles været svaret lige indtil 1920, da Fejø Sogneraad paany nægtede at betale.

De Sagsøgte, hvem der ligeledes er bleven meddelt fri Proces, har paastaaet sig frifundet under Henviisning til, at Afgiften, der formenes at være en Afgift, som Lærerne paa Fejø har skullet betale til Lærerne paa Askø, maa være bortfaldet ved § 21 i Lov 4 Oktober 1919 om Lønninger m m for Folkeskolens Lærere, hvorefter, naar nye Lønningslove træder i Kraft, ethvert Krav, der støttes paa de ældre om Lønninger for Folkeskolens Lærere givne Love og lignende Bestemmelser bortfalder. Sagsøgerne har derimod gjort gældende, at Kravet paa den under Sagen omhandlede Afgift ikke støttes paa de ældre om Løn-

ninger for Folkeskolens Lærere givne Love og lignende Bestemmelser. Afgiften var en Byrde, der hvilede paa Fejø Degnekald til Fordel for Askø Degnekald, og da det førstnævnte Degnekalds Indtægter i Henhold til § 61 i Anordning 29 Juli 1814 overgik til delvis Dækning af de Lærerne paa Fejø tilkommende Lønninger, fulgte Byrden selvfølgelig med. Afgiften tilfaldt i Henhold til samme Lovbestemmelse efter Bortfaldet af Askø Degnekald Læreren paa Askø som en Del af hans Løn. Da sidstnævnte Lærer imidlertid ikke skulde oppebære mere end den ham i Henhold til de til enhver Tid gældende Lønningslove tilkommende Lønning, blev Afgiften ført til Afdrag i hans Lønning og kom saaledes i Virkeligheden Askø Kommune tilgode. Følgen af, at Afgiften blev anset for bortfaldet i Henhold til § 21 i Lov 4 Oktober 1919, vilde saaledes være den, at Askø Kommune kom til at lide et Tab, der svarede til Afgiftens kapitaliserede Værdi, men noget saadant har utvivlsomt ligget ganske udenfor Hensigten med den omhandlede Lovbestemmelse. Der er i nærværende Tilfælde ikke Tale om, hvorvidt de af Ordningen omfattede Lærere skulde have en større eller mindre Løn; men det drejer sig om, hvorvidt en aarhundredaargammel Ordning mellem to Kommuner, hvorefter den mindre Kommune af den større oppebærer et stærkt tiltrængt Tilskud til delvis Dækning af dens Udgifter til Lønning oprindelig af en Degn, senere af en Lærer, vedblivende staar ved Magt. Denne Ordning, hvis retsgyldige Eksistens er anerkendt ved den upaaandede Dom af 10 Juni 1887, kan ikke anses berørt ved Loven af 4 Oktober 1919, der giver Regler om Størrelsen af de Lærerne tilkommende Lønninger og i denne Forbindelse bestemmer, at de særlige Indtægter, der hidtil har været oppebaaret af Lærere udover den almindelige Lønning, fremtidig under den nye betydelig gunstigere Lønningsordning skulde bortfalde.

Da der maa gives Sagsøgerne Medhold i, at Kravet paa den paa-gældende Afgift ikke kan anses hjemlet ved ældre Love om Lønninger for Folkeskolens Lærere eller lignende Bestemmelser og derefter ikke kan anses bortfaldet ved Lov 4 Oktober 1919, vil deres Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve, og der tillægges Overretssagfører D G M Bache og Overretssagfører Knud Jespersen, der har været beskikket til at føre Sagen for Landsretten, henholdsvis for Sagsøgerne og de Sagsøgte et Salær af 150 Kr hver, der udredes af det Offenlige.

Nr 53/1925. Jydske Skovdistrikters Salgskontor ved Forstkandidat **Elers Lorenzen** (Meyer)

mod

Vognmand **J C H Jensen** (Steglich-Petersen efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til at annullere en **Entreprisekontrakt**.

Vestre Landsrets Dom af 11 Februar 1925: De Sagsøgte, Jydske Skovdistrikters Salgskontor ved Forstkandidat Elers Lorenzen, bør til Sagsøgeren, Vognmand J C H Jensen, betale 1878 Kr 62 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 28 Juni 1924, indtil Betaling sker, dog med Ret for de Sagsøgte til heraf at tilbageholde 688 Kr 23 Øre, indtil der er faldet Dom i den af Vognmand Christiansen af Hammel og Vognmand Frandsen af Sall mod Sagsøgeren anlagte Sag til Betaling af dette Beløb. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgeren 250 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Som Sagen foreligger, maa der gaas ud fra, at Appellanten har begaaet den Fejl ikke at sørge for, at der i rette Tid var skovet et tilstrækkeligt Antal Stammer.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde maa det billiges, at Indstævnte er fundet berettiget til at træde tilbage fra Kontrakten og kræve Erstatning for tabt Avance. Mellem Parterne er der under denne Forudsætning Enighed om, at Indstævnte har Krav paa det i Dommen nævnte Beløb af 1878 Kroner 62 Øre, men at Kravet dog endnu ikke er forfaldent, forsaavidt angaar det ligeledes nævnte Beløb af 688 Kroner 23 Øre. Herefter vil Appellanten være at dømme til at betale Indstævnte 1190 Kroner 39 Øre med Renter, medens han iøvrigt vil være at frifinde for Tiden.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger vil Landsrettens Dom kunne stadfæstes. Appellanten vil derhos have at betale 200 Kroner i Salær til den for Indstævnte for Højesteret beskikkede Sagfører.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Jydske Skovdistrikters Salgskontor ved Forstkandidat Elers Lorenzen, bør til Indstævnte, Vognmand J C H Jensen, betale 1190 Kroner 39 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 28 Juni 1924, til Betaling sker men bør iøvrigt for Indstævntes Tiltale i denne Sag for Tiden fri at være. I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanten til Højesteretssagfører Steglich-Petersen 200 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skrivelse af 25 Marts 1924 stadfæstede de Sagsøgte, Jydske Skovdistrikters Salgskontor ved Forstkandidat Elers Lorenzen af Skovhuset pr Kiellerup, der havde forpligtet sig til at levere Aarhus Havnevæsen forskellige Granstammer, for en Sum af 7000 Kr at have overdraget Sagsøgeren, Vognmand J C H Jensen i Aarhus, Kørslen af ialt 430 Stk Graner, der skulde afhentes paa Skovningspladsen, og som skulde leveres aflæssede paa Havnepladsen i Henshold til Licitationsbestemmelserne. Det udtaltes derhos, at Kørslen skulde paabegyndes og afsluttes inden for den i Licitationsbetingelserne fastsatte Tidsfrist, nemlig 15 April til 15 Maj 1924, idet det dog tilføjedes, at Vognmanden erholdt de samme Lempelser, som det eventuelt maatte være de Sagsøgte muligt at opnaa hos Havnevæset med Hensyn til Tidsfristen. Endelig indeholdt Skrivelsen en Bestemmelse om, at Vognmanden maatte indestaa for, at Pælene leveredes aflæssede i samme ubeskadigede Stand, som de var modtaget i Skoven og at han var ansvarlig for eventuelle Skader, som paaførtes under Transport eller Aflæsning. Sagsøgeren, der havde sluttet Kontrakt saavel med forskellige Vognmænd som med Hammelbanen angaaende Bistand ved Transporten, bortkørte derefter ialt 330 Stammer. Den 2 Juni f A var der imidlertid ikke skovet flere Stammer, og da Sagsøgeren herved blev tvunget til at standse Kørslen og i den Anledning tog Forbehold i en Skrivelse til de Sagsøgte af 5 s M, svarede disse, i et den 10 næstefter dateret Brev, at de ikke havde bundet sig til nogen Tidsfrist for Leveringen, og at der den 12 s M vilde være en Vognladning disponibel, hvorfor de anmodede Sagsøgeren om da at være parat til Genoptagelse af Arbejdet. Denne nægtede imidlertid at fortsætte med Kørslen, og han har derefter under nærværende Sag søgt de Sagsøgte til Betaling dels af sit Restvederlag for det udførte

Arbejde	1522 Kr 10 Øre
dels af Erstatning for tabt Avance paa Transporten af de resterende 100 Stammer eller	465 — 12 —

altsaa ialt. 1987 Kr 22 Øre
tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 28 Juni 1924, indtil Betaling sker, dog saaledes, at der heraf skal være Ret for de Sagsøgte til at tilbageholde 688 Kr 23 Øre, indtil der foreligger Afgørelse i den nedenfor nærmere angivne Retssag. De Sagsøgte, der erkender, at deres Restgæld til Sagsøgeren udgør 1173 Kr 40 Øre, har paastaaet sig frifundet mod Betaling af dette Beløb med Fradrag af nævnte 688 Kr 23 Øre eller 485 Kr 17 Øre.

Til Støtte for deres Paastand har de Sagsøgte i første Række gjort gældende, at Overenskomstens Tidsbestemmelse udelukkende er fastsat i deres Interesse, og at Sagsøgeren ved at standse med Kørslen har misligholdt sine Forpligtelser, hvorfor de har været berettigede til at fuldføre Arbejdet paa hans Regning; men naar Hensyn tages til, at det drejede sig om en saa stor Transport, at det maatte staa de Sagsøgte klart, at Sagsøgeren vilde søge Bistand hos andre og derfor selv maatte før-

pligte sig med Hensyn til Tiden — hvorved bemærkes, at den af Hammelbanen overfor ham paatagne Forpligtelse udløb den 19 Maj f A — findes der ikke at kunne gives de Sagsøgte Medhold heri. Sagsøgeren har følgelig — og særlig efter Beskaffenheden af de Sagsøgtes Standpunkt i Skrivelse af 10 Juni f A været berettiget til at standse med sin Kørsel, og han vil derfor have Krav saavel paa Vederlag for det udførte Arbejde som paa Erstatning for Tab af Avance paa det ikke udførte. Forsaavidt de Sagsøgte dernæst har anbragt, at der heri maa fragaa dels trende Beløb af samlet Størrelse, 73 Kr 35 Øre, som de har maattet betale for Opstabling af Pælene, dels et Beløb af 35 Kr 25 Øre i Tab ved, at en af Pælene var knækket, vil der være at give dem Medhold heri, idet det af dem uimodsagt er anført, at Pælene efter Licitationsbestemmelserne skulde leveres opstablede, og Sagsøgeren ikke findes at have godtgjort et af ham fremsat Anbringende om, at Pælen allerede ved Modtagelsen i Skoven var knækket. De Sagsøgte vil følgelig være at tilpligte at betale Sagsøgeren 1878 Kr 62 Øre tilligemed Renter heraf som paastaaet, dog med Ret for Sagsøgte til heraf at tilbageholde 688 Kr 23 Øre, indtil der er faldet Dom i den af Vognmand Christiansen af Hammel og Vognmand Frandsen af Sall mod Sagsøgeren anlagte Sag til Betaling af dette Beløb.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren med 250 Kr.

Fredag den 9 Oktober.

Nr 43/1925. **Overformynderiet** (Trolle efter Ordre)

mod

Kaptajn J A Bertzow (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om Overformynderiets Beføjelse til at søge annulleret et Udlæg i en under dets Bestyrelse værende Kapital.

Østre Landsrets Dom af 31 Januar 1925: Denne Sag afvises. I Sagsomkostninger for Landsretten bør Appellanten, Overformynderiet, til Indstævnte, hlv Kaptajn J A Bertzow, betale 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter den Stilling, Overformynderiet har som Bestyrer af den paagældende Kapital, maa det være beføjet til at søge Spørgsmaalet om Udlægets Berettigelse prøvet af højere Ret.

Herefter vil Sagen overensstemmende med Overformynderiets Paastand være at hjemvise til Landsretten til fornyet Foretagelse og eventuel Paakendelse i Realiteten.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Denne Sag hjemvises til Landsretten til fornyet Foretagelse og eventuel Paakendelse i Realiteten. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagførerne Trolle og Fich hver 200 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Østre Landsrets Dom af 15 September 1924 blev Fru Gjertrud Marie Kradolf, født Lange, tilpligtet at betale fhv Kaptajn J A Bertzow et Beløb af 13 816 Kr 95 Øre med nærmere angivne Renter og Omkostninger, og da Beløbet ikke betaltes, blev der under 19 November 1924 af Fogden her i Staden til Dækning af Skylden med paaløbne Omkostninger, eller ialt til Dækning af 14 558 Kr 41 Øre, »under Forbehold af enhvers lovlige Ret« dekretet Eksekution og Udlæg bl a i et Beløb stort 6700 Kr, der indestaar i Overformynderiet til Rentenydelse for Fru Kradolfs Moder Fru Thyra Lange, født Platou, og som angaves at tilhøre Fru Kradolf.

Denne Eksekutions- og Udlægsforretning er nu af Overformynderiet efter Stævning til fhv Kaptajn Bertzow indanket her for Retten, hvor Overformynderiet har nedlagt Paastand paa, at Forretningen annulleres og det skete Udlæg ophæves.

Indstævnte har derimod paastaet Sagen afvist, subsidiært sig frifundet.

Det fremgaar af Sagen, at den paagældende Kapital med Justitsministeriets, i Skrivelse af 12 Maj 1910 meddelte Tilladelse er indsat i Overformynderiet til Rentenydelse for Fru Lange født Platou, i Henhold til en Bestemmelse i et af afdøde Købmand S Chr Wærum og efterlevende Hustru Margrethe, født Platou, den 31 Maj 1906 oprettet Testament, hvori det bl a hedder, at Rentenyderen ikke i levende Live kan disponere over Kapitalen, ligesom der hverken i den eller Renterne deraf skal kunne foretages Arrest eller Udlæg eller overhovedet ske nogen Retsforfølgning, samt at, naar Rentenyderen afgaar ved Døden, tilfalder Beløbet hendes rette Arvinger efter Loven til Udbetaling. Ifølge Justitsministeriets ovennævnte Skrivelse er det forbeholdt Overformynderiet efter Rentenydelsens Ophør at afgive Kapitalen til executor testamenti eller vedkommende Skifteret.

Til Støtte for sin Paastand har Overformynderiet anført, at Udlæget er ulovmedholdeligt, idet Fru Kradolf endnu ikke har erhvervet nogen Ret til den paagældende Kapital og maaske aldrig vil erhverve saadan Ret, og idet Kapitalen, selv om det antages, at Fru Kradolf allerede nu har en saadan Ret, dog i Medfør af Testamentet ikke kan gøres til Genstand for Udlæg.

Efter hvad der er oplyst om Øjemedet for Kapitalens Henstaaen i Overformynderiet og om de herfor gældende Vilkaar, og idet det stedfundne Udlæg ikke vil kunne gøre Indgrib i eller Forstyrrelse i Fru Langes Rentenydelsesret eller i Overformynderiets Bestyrelse af Kapitalen, hvorfor en Anke af det hos Fru Kradolf skete Udlæg findes at ligge udenfor, hvad en Bestyrelse af Kapitalen nødvendiggør, maa der gives Indstævnte Medhold i, at Overformynderiet ikke har fornøden retlig Interesse i at søge Udlæget annulleret.

Sagen vil derfor, overensstemmende med Indstævntes Paastand, være at afvise her fra Retten.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes Overformynderiet at burde godtgøre Indstævnte med 200 Kr.

M a n d a g d e n 1 2 O k t o b e r .

Nr 366/1924. Grosserer **Georg Schmidt** (Harboe)

m o d

»De nye Hjem« (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Berettigelse til at annullere en Kontrakt om Annoncering i det indstævnte Blad.

Østre Landsrets Dom af 8 December 1924: Sagsøgte, Grosserer Georg Schmidt, bør til Sagsøgerne, »De nye Hjem«, betale de paastævnte 1000 Kroner med Renter 5 pCt aarlig fra 2 Oktober 1924, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 200 Kr. Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Som udtalt i Dommen, maa det anses bevist, at det er blevet lovet Appellanten, at der i Bladet ikke vilde blive optaget Annoncer fra andre Firmaer, der førte Gas- og Vaskeriartikler, selv om disse Artikler ikke nævnedes i Annoncerne. Særlig under Hensyn til den Maade hvorpaa Appellanten har stillet sig, kan det imidlertid ikke antages, at Optagelsen af de to Annoncer fra Peter Frederiksen og E Bodenhausen har været i den Grad stri-

dende mod det Appellanten givne Løfte, at dette Forhold har kunnet berettigede ham til at vægre sig ved at betale de under Sagen indtalte Beløb. Det bemærkes herved, at Appellanten først reklamerede den 28 Juli 1924, sskønt det maa antages, at han fik Bladet regelmæssig tilstillet, og at han endog uden at tage noget Forbehold har betalt sin Annonce for Maj Maaned. Herefter vil Dommen overensstemmende med Indstævntes Paastand kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret vil Appellanten have at betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer Georg Schmidt, til Indstævnte, »De nye Hjem«, med 200 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 27 November 1923 oprettedes der mellem P M Brøndum og Grosserer Georg Schmidt en Slutseddell, hvorved Schmidt, der er Forhandler af de saakaldte Senking-Ovne, tegnede en hel Bagside Annonce for disse Ovne i det af Brøndum planlagte Bladforetagende »De nye Hjem«. Annoncen skulde indrykkes i de 12 første maanedlig udkommende Numre af Bladet og betales med 3000 Kr, altsaa 250 Kr for hver Annonce. Slutsedlen indeholdt derhos Følgende: »Særlige Bemærkninger — — — Naar allerede tegnede Annoncer i Gas- og Vaskeriartikler udløber, bliver Annoncøren ene i disse Artikler. Ovennævnte Annoncer fra andre Firmaer er tegnet for ½ Aar.«

I Januar 1924 overtog Bogtrykkerne Rønager og Bærentzen Bladforetagendet, som i Maj 1924 overgik til de nuværende Indhavere C Kousgaard Petersen & Co.

I Februar 1924 udkom det første Nummer af Bladet, og den af Schmidt tegnede Annonce har været optaget saavel i dette Nummer som i de følgende Maanednumre.

Annoncerne for Februar—Maj er betalt af Schmidt, men ved Skrivelse af 28 Juli 1924 meddelte han C Kousgaard-Petersen & Co, at han ved at gennemgaa de ham tilsendte Numre af Bladet havde bemærket, at der i Numrene for Maj, Juni og Juli var optaget Annoncer fra Peter Frederiksens og E Bodenragens Køkkenudstyrforretninger tilrods for, at det var et Vilkaar for hans Annoncetegning, at der ikke maatte optages Annoncer fra andre Firmaer indenfor Branchen udover en Annonce fra »Husmoderens Magasiner«, og denne Annonce maatte kun løbe i de 6 Maaneder, den var tegnet for. Han forlangte derfor sin

Annonce standset og nægtede at betale for Annonceringen i de Numre af Bladet, i hvilke Annoncerne fra Peter Frederiksen og Bodenhausen havde været optaget.

Under denne Sag søger nu »De nye Hjem« Grosserer Schmidt dømt til Betaling af 1000 Kr for Annonceringen i de 4 Numre for Juni, Juli, August og September med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 2 Oktober 1924.

Schmidt paastaar Frifindelse, idet han henholder sig til, at der i Strid med hans Annoncetegning i alle de nævnte 4 Numre af Bladet har været optaget Annoncer fra de to ovennævnte Køkkenudstørsforretninger, der begge forhandler Gasovne og Gasapparater.

Sagsøgerne benægter, at Annonceringen fra disse to Forretninger har været i Strid med Vilkaarene for Grosserer Schmidts Annoncetegning, idet Slutsedlen alene tilsikrer ham Eneret til Annoncering i »Gas- og Vaskeriartikler«, men ikke er til Hinder for Optagelse af Annoncer som de af Frederiksen og Bodenhausen indrykkede, der angaar henholdsvis et Spisestel og forskelligt nærmere opregnet Køkkenudstyr, uden at der i nogen af disse Annoncer nævnes Gas- og Vaskeriartikler, og i hvert Fald hævder Sagsøgerne, at en Aftale som den af Sagsøgte paastaede, der ikke har fundet Udtryk i Slutsedlen, maa være uden forbindende Virkning for de senere Indhavere af Bladet, der har overtaget Annonceporteføljen og optaget de to af Sagsøgte paaklagede Annoncer uden Kendskab til denne Aftale.

Efter de i Sagen af Sagsøgte og Brøndum afgivne Parts- og Vidneforklaringer maa der nu vel gaas ud fra, at Brøndum ved Siden af den i Slutsedlen fikserede Aftale har lovet Sagsøgte, at der i Bladet overhovedet ikke vilde blive optaget Annoncer fra andre Firmaer, der førte Gas- og Vaskeriartikler, selv om disse Artikler ikke nævnedes i Annoncerne, hvorved dog bemærkes, at Brøndum, der selv tegnede Annoncen med Frederiksen, har forklaret, at han ikke ved denne Annoncetegning tænkte paa, at den var i Strid med det Sagsøgte givne Løfte, ligesom han har forlænget Husmoderens Magasiners Annonce fra 6 til 12 Maaneder, idet han gik ud fra, at Sagsøgte ikke vilde have noget herinod at indvende. Paa den anden Side findes der ikke tilstrækkelig Grund til at forkaste Rønagers Forklaring om, at han ved Overtagelsen af Annonceporteføljen og ved Optagelsen af Annoncerne fra Bodenhausen og Peter Frederiksen har været ukendt med det Sagsøgte givne Løfte.

Da nu Optagelsen af disse to Annoncer ikke kan anses i væsenlig Grad at have været stridende mod de Forudsætninger, under hvilke Sagsøgte har tegnet sin Annonce, vil han under de iøvrigt foreliggende Omstændigheder ikke kunne anses berettiget til at ophæve den trufne Annonceaftale, og hans Paastand om Friindelse paa dette Grundlag kan derfor ikke tages til Følge; og selv om det maatte kunne antages, at Annonceringen for de to andre Firmaer i nogen Grad kan have svækket Virkningen af hans egen Annoncering, findes der under Hensyn til, at han ved ikke at lade det ham givne Løfte optage i Slutsedlens Tekst har vildledt de senere Ejere af Bladet med Hensyn til Omfanget af den ham tilkommende Eneret, ejheller at kunne tilkendes ham nogen Erstatning eller noget Afslag i den vedtagne Betaling for hans Annoncer.

Der vil herefter være at give Dom efter Sagsøgernes Paastand, hvorhos Sagsøgte vil have at godtgøre Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Onsdag den 14 Oktober.

Nr 178/1924. Fabrikant, tidligere Redaktør **Jens Grand**
(V Kondrup)

mod

Fabrikant **Poul Thorsen** (Henriques),

Nr 235/1924. Købmand **P R Brix**, eller nu hans Dødsbo (Trolle)

mod

Fabrikant **Poul Thorsen** (Henriques),

Nr 242/1924. Ingeniør **Emil Lund** (Fich)

mod

Fabrikant **Poul Thorsen** (Henriques), Købmand **P R Brix** eller nu hans Dødsbo (Trolle) og Fabrikant, tidligere Redaktør **Jens Grand** (V Kondrup),

betræffende Parternes Mellemværende i Henhold til et Mageskifte.

Vestre Landsrets Dom af 12 Juni 1924: Sagsøgte, Fabrikant Poul Thorsen, bør til Sagsøgeren, Ingeniør Emil Lund, betale 2522 Kr 4 Øre med Renter deraf 5 pCt p a fra den 30 Juni 1923, indtil Betaling sker. Sagsøgeren og Adciterne, fhv Redaktør Jens Grand og Købmand P R Brix, bør En for Alle og Alle for En til Sagsøgte betale 12 500 Kr med Renter 5 pCt p a af 10 000 Kr fra den 8 August 1923 og af 2500 Kr fra den 9 Januar 1924, alt indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Adciterne ligeledes En for Begge og Begge for En til Sagsøgte 1200 Kr, saaledes at Sagsøgeren heraf in solidum med disse udreder Halvdelen. Det Idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse er Købmand P R Brix afgaaet ved Døden, og hans Dødsbo er derefter indtraadt i Sagen i hans Sted.

For Højesteret har Ingeniør Emil Lund og Fabrikant Poul Thorsen frafaldet, Førstnævnte sin Paastand om Tilkendelse af Erstatning i Anledning af, at en af de 10 Kvier skal have vist sig ikke at være med Kalv, og Sidstnævnte sin Paastand om Erstatning for det Tab, han vil have lidt med Hensyn til det i

Dommen omtalte Træ. Iøvrigt har alle fire Parter gentaget de af dem for Landsretten nedlagte Paastande.

I Henhold til de i Dommen i saa Henseende anførte Grunde maa det billiges, at der er tilkendt Ingeniør Lund Erstatning hos Fabrikant Thorsen for manglende Korn — en Erstatning, som findes at burde bestemmes til 3500 Kroner — at Thorsen er frifundet for Lunds Tiltale, forsaavidt angaar det i Dommen nævnte Beløb af 834 Kroner 71 Øre, at Ingeniør Lund, Købmand Brix og Fabrikant Jens Grand er frifundet, forsaavidt angaar det af Thorsen i Anledning af formentlig manglende Oplysninger med Hensyn til Ejendomsskatterne m m rejste Krav, og at de samme tre Personer er dømt til in solidum at betale Thorsen en Erstatning af 2500 Kroner i Anledning af urigtige Oplysninger med Hensyn til Lejeindtægten af Ejendommene. Derimod vil Lund, Brix eller nu dennes Dødsbo, og Grand være at frifinde for Tiden, forsaavidt angaar det af Thorsen i Anledning af formentlig urigtige Oplysninger om Ejendommenes Prioritetsforhold rejste Erstatningskrav, idet det endnu ikke kan siges at være godtgjort, at Thorsen paa Grund heraf har lidt noget Tab.

Overensstemmende med en af Ingeniør Lund med Højesterets Samtykke nedlagt subsidiær Paastand, mod hvilken der forsaavidt ikke er rejst nogen Indsigelse fra Grands og Brix's Dødsbos Side, vil Lund være at kende berettiget til, saafremt det fornævnte Beløb af 2500 Kroner bliver betalt af ham, da at kræve dette refunderet hos Grand og Brix's Bo in solidum.

I Henhold til Foranstaaende vil der være at give Dom som nedenfor anført.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde op-læves.

Thi kendes for Ret:

Fabrikant Poul Thorsen bør til Ingeniør Emil Lund betale 3522 Kroner 04 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 30 Juni 1923, indtil Betaling sker. Ingeniør Lund, Fabrikant Jens Grand og Købmand P R Brix eller nu hans Dødsbo bør, En for Alle og Alle for En, til Fabrikant Thorsen betale 2500 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 9 Januar 1924, indtil Betaling sker, men bør iøvrigt for Thorsens Tiltale i denne Sag fri at være, dog kun for Tiden, forsaavidt angaar det af Thorsen i Anledning af urigtige Oplysninger med Hensyn til Ejendommenes Prioritetsforhold rejste Erstatningskrav. Ingeniør Lund bør være berettiget til, saafremt det fornævnte Beløb af 2500 Kroner bliver betalt af ham, da at kræve dette refunderet hos Fabrikant Grand og Købmand

Brix's Dødsbo, En for Begge og Begge for En. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Slutteddel af 7 Februar 1923 forpligtede Sagsøgte, Fabrikant Thorsen i Aalborg, sig til at bortbytte sin Landejendom Albæk Hovedgaard med trede Sagsøgeren, Ingeniør Emil Lund af Albæk Hovedgaard, tilhørende Ejendomme, Matr Nr 73 a, 73 b og 73 c af Aalborg Købstads Bygrunde, som Lund havde erhvervet ved Købekontrakt af 1 Februar 1923 fra Adcitatene, Købmand P R Brix i Aalborg og fhv Redaktør Jens Grand af Bøgager, der i Forening havde Skøde paa Ejendommene. Handlen blev opfyldt ved, at Thorsen den 12 Februar og den 14 April s A udstedte Skøder paa Landejendommen, medens Grand og Brix paa den anden Side, efter at Lund under 13 Februar 1923 havde tiltransporteret Thorsen sin Ret efter den fornævnte Købekontrakt, den 15 s M udstedte Skøde til Sidstnævnte paa Købstadejendommene. Umiddelbart efter opstod der Tvist mellem Lund og Thorsen angaaende Handlen, og idet Lund har anbragt, a t der paa Gaarden var 18 250 kg Korn à 24 Øre pr kg mindre end garanteret, hvorved der er paaført ham et Tab af 4380 Kr, a t en af de 10 Kvier, der var garanteret at være med Kalv, viste sig ikke at være drægtig, hvorved han har lidt et Tab af 270 Kr, samt a t Thorsen uberettiget har tilbageholdt et Forskud af 834 Kr 71 Øre paa det Lund tilkommende Aarsoverskud fra vedkommende Andelsmejeri, har Lund derefter under nærværende Sag søgt Thorsen til at betale de tre fornævnte Beløb med Tillæg af 22 Kr 4 Øre, som Thorsen erkender at skyldte Lund som fejlagtig hævdede Mælkepenge eller ialt 5506 Kr 75 Øre tillige med Renter heraf 5 pCt p a fra den 30 Juni 1923, indtil Betaling sker.

Thorsen, der har paastaaet sig frifundet for Lunds Tiltale mod Betaling af det nævnte Beløb af 22 Kr 4 Øre, har paa sin Side anbragt, a t Lund har lagt ham Hindringer i Vejen med Hensyn til Bortfjernelsen af noget i Albæk Hovedgaards Skove henstaaende Træ, som han ved Handlen havde forbeholdt sig, og derved paadraget ham et Tab af 639 Kr 40 Øre, og a t der endvidere er givet ham urigtige Oplysninger om Prioritetsforhold, Skatter og Lejeindtægter for de af ham erhvervede Købstadejendomme, hvorved han har lidt Tab, der maa anslaaes til henholdsvis 20 000 Kr, 8121 Kr 80 Øre og 10 000 Kr. Han har derfor under nærværende Sag paastaaet Lund tilpligtet at betale ham de fornævnte fire Beløb eller ialt 38 761 Kr 20 Øre tillige med Renter 5 pCt p a fra 8 August 1923 — for de 10 000 Kr dog først fra 9 Januar 1924 — alt indtil Betaling sker. For de 3 Købstadejendommene vedrørende Poster eller 38 121 Kr 80 Øre med Renter har Thorsen tillige søgt Grand og Brix til Betaling in solidum med Lund, idet han har henvist til, at

Lund, der vil søge Regres hos sine Hjemmelsmænd, saafremt han maatte blive dømt til at betale Erstatning i Anledning af de sidstnævnte Forhold, for denne Eventualitets Vedkommende har meddelt Thorsen Transporter paa sine mulige Regreskrav.

Lund, Grand og Brix har paastaet sig frifundet for Thorsens Tiltale.

Med Hensyn til det af Lund rejste Krav om en Erstatning af 4380 Kr for manglende Korn er det uomtvistet, at der under Handlen var Tale om 600 Tdr Korn à 75 kg pr Td eller ialt 45 000 kg, men at der senere efter endt Tærskning viste sig kun at være 26 750 kg, saaledes at Kornbeholdningen var utilstrækkelig, idet der som nævnt manglede 18 250 kg til en Pris af 24 Øre pr kg.

Der maa efter de afgivne Parts- og Vidneforklaringer gaas ud fra, at Spørgsmaalet om, hvorvidt Gaarden var forsynet med »Korn nok til næste Høst«, allerede var paa Tale mellem Lund og Thorsen under de forberedende Salgsforhandlinger i Januar Maaned 1923, men det kan mod Thorsens Benægtelse ikke anses godtgjort, at han ved denne Lejlighed har givet Lund nogen Garanti i saa Henseende. Senere blev Spørgsmaalet atter rejst, idet Lund, dennes Broder, der er Landmand, og vedkommende Ejendomskommissionær tog ud paa Albæk Hovedgaard den 7 Februar 1923, da Parterne traf sammen hos en Sagfører i Aalborg for at føre Forhandlinger om Mageskiftet. Under deres Besøg paa Gaarden kom de i Tvivl om, hvorvidt Kornbeholdningen var tilstrækkelig, og ved Tilbagekomsten paa Sagførerenes Kontor foretog Thorsen, der ikke i Detailler kendte Gaardens Forhold, idet han kun plejede at opholde sig der en Maanedstid om Aaret, en Telefonopringning til sin Bestyrer og spurgte ham, hvor meget Korn der var, hvorpaa Bestyreren svarede, at der var 600 Tdr, hvilket Lund fandt tilfredsstillende. Der indførtes intet derom i Slutsedlen, og det er ikke godtgjort, at Thorsen udtalte nogen personlig Garanti for Tilstedeværelsen af det opgivne Kvantum.

Selv om der herefter maa gives Thorsen Medhold i, at han ikke har garanteret for det opgivne Kvantum, og endvidere i, at dettes Størrelse kun kunde opgives ifølge et Skøn, der vanskeliggjordes derved, at Sæden delvis var uaftærsket, findes Lund at have været berettiget til at gaa ud fra, at det af den med Gaarden kendte Bestyrer afgivne Skøn ikke afveg i saa høj Grad fra Virkeligheden, som Tilfældet var. Thorsen vil derfor for manglende Korn have at betale Lund en Erstatning, der passende findes at kunne bestemmes til 2500 Kr.

Til Brug ved Salgsforhandlingerne om Albæk Hovedgaard underskrev Thorsen under 23 Januar 1923 et Skema, indeholdende forskellige Oplysninger om Ejendommen, hvori blandt andet er anført, at der paa Gaarden findes ca 10 Kvier med Kalv. Lund har paa dette Punkt anført, at der solgtes ham 10 Kvier, der blev paavist ham som drægtige, hvorved der ydedes ham en Garanti i saa Henseende.

Heri vil der imidlertid ikke kunne gives ham Medhold, idet Paa-visningen fandt Sted med Benyttelse af Skemaet, der angiver de drægtige Kviers Antal til ca 10, og hans Paastand om Tilkendelse af en Erstatning af 270 Kr vil saaledes ikke kunne tages til Følge.

I den mellem Lund og Thorsen oprettede Slutseddel findes i det Albæk Hovedgaard vedrørende Afsnit følgende Bestemmelse:

»I Handlen medfølger Andel i Mejeri og Slagteri, men oppebærer Sælgeren saavel hvad Gaarden indtil 11 ds faar til Gode for leveret Mælk og Svin, hvorhos Sælgeren ved Aarsoverskudets Opgørelse skal have udbetalt sin Andel indtil den 11 ds i Slagteriet men ikke i Mejeriet.« Denne Bestemmelse er i det af Thorsen til Lund udstedte Skøde gentaget paa følgende Maade: »Ved Aarsoverskudets Opgørelse skal Sælgeren have Overskudet fra Slagteriet indtil den 11 ds, hvorimod Overskudet fra Mejeriet tilfalder Køberen.« Ved disse Bestemmelser sigtedes til Albæk Hovedgaards Andel i Mejeriet Stenhøjs Overskud for Aaret 1 Maj 1922 til 1 Maj 1923, og paa dette var der ifølge sædvanlig Praksis udbetalt Forskud, idet der ved den ordinære Generalforsamling i December Maaned 1922, paa hvilken der forelagdes Regnskab for det nærmest foregaaende Halvaar, som sædvanlig havde fundet Udlodning Sted til Andelshaverne af den pr 1 November tilstedeværende Kassebeholdning, og derunder til Thorsen af 834 Kr 71 Øre, medens der ved den endelige Opgørelse af Aarsregnskabet udbetaltes et Restbeløb af 706 Kr 59 Øre, der hævedes af Lund. Det gøres nu af Sidstnævnte gældende, at de ovennævnte Bestemmelser i Slutseddel og Skøde hjemler ham Krav paa hele Aarsoverskudet, da han var ubekendt med, at der var udbetalt Forskud herpaa, hvortil der savnes Hjemmel i Mejeriets Love.

De nævnte Handelsvilkaar findes imidlertid ikke med Sikkerhed at hjemle andet end at det Beløb, der ved Overskudets Opgørelse kommer til Udbetaling, skal tilfalde Lund, og da hertil kommer, at det ved Lunds under Domsforhandlingen afgivne Partsforklaring er oplyst, at Overskudets Størrelse ikke blev omtalt mellem Parterne, og at Lund hverken havde noget Kendskab hertil eller søgte Oplysning herom, findes han ikke at kunne gøre Krav paa Udbetaling af det af Thorsen oppebaarne Forskud.

Efter Foranstaaende vil Thorsen være at tilpligte at betale Lund 2500 Kr med Tillæg af det omtalte Beløb af 22 Kr 4 Øre, som han erkender at skyldte Lund, eller ialt 2522 Kr 4 Øre med Renter deraf som paastaet.

Med Hensyn til den af Thorsen hos Lund alene indsogte Post af 639 Kr 40 Øre, bemærkes, at det af Slutsedlen fremgaar, at Thorsen har forbeholdt sig Retten til noget i Albæk Hovedgaards Skove beroende skaaret Træ, der dog, som det hedder i den under 7 Februar 1923 udfærdigede Slutseddel »maa — — — fjernes i Løbet af denne Maaned, og har Køberen lovet dertil at stille Heste og Vogne til Disposition.« Disse Bestemmelser er gentaget i det under 12 Februar s A udfærdigede Skøde med den Ændring, at Træet skal fjernes snarest muligt og senest i Løbet af en Maaned, og denne Frist blev siden forlænget, efter Lunds Anbringende dog kun til den 15 Marts. Det anbringes nu fra Thorsens Side, at Lund dels har undladt i tilstrækkeligt Omfang at stille Heste og Vogne til Raadighed ved Bortkørslen og dels i et Tidsrum efter 15 Marts har forbudt Thorsen at fjerne Træet fra Skoven. Herved er Thorsen ifølge sit videre Anbringende blevet hindret i at behandle Træet

paa Savværk, hvortil han havde truffet Foranstaltning ved indtil den 1 Maj s A at forbeholde sig Forpagtningen af Hjedsbæk Savværk, der derefter skulde overgaa til Lund sammen med Hovedgaarden, men har maattet sælge Træet ved Auktion i uforarbejdet Stand, hvorved han vil have lidt det ovennævnte Tab af 639 Kr 40 Øre.

Selv om der maatte kunne gaas ud fra, at Thorsen delvis har Ret i sine ovennævnte Anbringender, er der ikke forelagt Retten saadanne Oplysninger, at det kan bedømmes, hvorvidt der herved er tilføjet Thorsen et Tab, og Lund vil derfor paa dette Punkt være at frifinde for Thorsens Tiltale.

Angaaende de fornævnte af Thorsen mod Lund, Grand og Brix in solidum rejste 3 Erstatningskrav vedrørende Ejendommene i Aalborg bemærkes foreløbig, at Lund ikke kan antages at have villet afskære sig fra at søge Dækning hos Grand og Brix for det Tilfælde, at han tilpligtedes at yde Erstatning til Thorsen for de heromhandlede Mangler og derfor — uanset et manglende Anbringende under Processen fra hans Side i saa Henseende — maa antages at have aigivet Transport paa sine eventuelle Regreskrav hos Grand og Brix under Forudsætning af, at det ved nærværende Sag kunde afgøres, hvorvidt han eller de to Sidstnævnte havde det endelige Ansvar for de paastaaede Mangler.

Da dette imidlertid efter den Maade, hvorpaa Sagen er forelagt Retten, ikke kan finde Sted, maa der ses ganske bort fra de nævnte Transporter, og Sagen drejer sig herefter alene om, hvorvidt de nævnte Krav for Lunds Vedkommende kan støttes paa Købekontrakten mellem ham og Thorsen og for Grand og Brix' Vedkommende, om Kravene kan støttes paa deres Skøde til Thorsen.

I sidstnævnte Henseende bemærkes yderligere Følgende:

Forsaavidt Brix har anført, at Grand ved en under 1 Februar 1923 udstedt Deklaration har forpligtet sig til at friholde ham for enhver Udgift og ethvert Ansvar i Anledning af Ejendomshandlen med Lund, og at der følgelig, da Lund kendte Deklarationen, ikke kan gøres noget Ansvar gældende overfor ham, kan der ikke tages Hensyn hertil allerede fordi det mod Lunds Benægtelse ikke er godtgjort, at han var vidende om den til Brix udstedte Deklaration.

Forsaavidt Lund for sit Vedkommende særlig har gjort gældende, at han intet nærmere Kendskab havde til Købstadejendommene, som han kun har besiddet i Tiden fra 1 til 13 Februar 1923 i Henhold til Købekontrakt, og at han derfor intet Ansvar kan have for Rigtigheden af de om Prioritetsforhold, Skatter og Lejeindtægter givne Oplysninger, som han, hvad der iøvrigt er ubestridt under Sagen, blot lod gaa videre til Thorsen fra Grand, maa ogsaa dette blive uden Betydning, da han

Færdig fra Trykkeriet den 28 Oktober 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — Bredgade 32.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 20.

Onsdag den 14 Oktober.

ikke udtrykkelig har forbeholdt sig Ansvarsfrihed med Hensyn til mulige Fejl i de ommeldte Oplysninger.

Det af Thorsen fremsatte Erstatningskrav for urigtig Opgivelse af Prioritetsforholdene støttes paa, at det i Købekontrakten af 13 Februar 1923, hvorved Lund tiltransporterer ham sin Ret ifølge Købekontrakt af 1 s M til at erholde Skøde paa Ejendommene i Aalborg, anføres, at der paa 1 Prioritet i Matr Nr 73 a ifølge forskellige Panteobligationer skyldes oprindelig 150 000 Kr, nu til Rest 125 000 Kr til Aalborg Bys og Omegns Sparekasse, hvorhos det angaaende denne Prioritet endvidere hedder: »Køberen er bekendt med, at der paa dette Laan aarlig afdrages 10 000 Kr indtil Gælden er nedbragt til 100 000 Kr,« hvilken sidste Passus ogsaa findes i den af Grand og Brix til Lund udstedte Købekontrakt, hvortil der henvises i det paategnede Skøde fra disse til Thorsen. Thorsen har i den Anledning efter at have faaet Skøde paa Ejendommen forhandlet med Sparekassen, der i Skrivelse af 14 November 1923 til hans Sagfører har udtalt, at den ikke paa nærværende Tidspunkt kunde gaa ind paa at lade de i hver Marts og September Maaned stiplede Afdrag af 5000 Kr bortfalde, naar Gælden var nedbragt til 100 000 Kr, i hvilken Sammenhæng bemærkes, at Sparekassen ved Deklarationer af 28 Oktober 1920 og 1 Juli 1922 overfor Jydsk Hypothekforening, der har 97 000 Kr indestaaende paa 2 Prioritet i Ejendommene, har forpligtet sig til ikke uden Samtykke af Foreningen at give Afkald paa det aarlige Afdrag af 10 000 Kr. Idet Thorsen har anbragt, at han efter den ovennævnte Passus i Købekontrakten maatte være berettiget til at gaa ud fra, at Sparekassen, naar Prioriteten var nedbragt til 100 000 Kr, vilde lade den indestaa som fast afdragsfrit Laan, men at den nuværende Ordning af 1 Prioritet vil gøre det nødvendigt for ham at foretage en Omprioritering, har han opgjort sit Tab til 20 000 Kr, hvortil han anslaaer Udgiften ved Sparekasselaanets Indfrielse og Ombytning med et Kreditforeningslaan.

Lund, Grand og Brix har heroverfor gjort gældende, at det ommeldte Sparekasselaan til enhver Tid kan opsiges med 3 Maaneders Varsel, at Sparekassen saaledes har det i sin Magt til enhver Tid at fremtvinge, hvilke Betingelser den ønsker, med Hensyn til Forrentning

og Afdrag af Laanet, og at der derfor ikke kan støttes nogen som helst Ret paa den forommeldte Passus, hvis Indførelse i Købekontrakten efter en af Grand afgivet, men overfor Sparekassens Benægtelse ganske ubestyrket Forklaring, skyldes, at Sparekassen i sin Tid gav ham et saalydende mundtligt Tilsagn. Subsidiært har de Paagældende paastaaet sig frifundet for Tiden under Henviſning til, at det først, naar Prioriteten er nedbragt til 100 000 Kr, vil være muligt at skønne over, om Thorsen i det hele taget vil lide noget Tab.

Efter den omhandlede Oplysning i Købekontrakten findes Thorsen at have været berettiget til at gaa ud fra, at Sparekassen, naar han opfyldte sine Forpligtelser som Pantedeſitor, vilde lade et Beløb af 100 000 Kr indestaa i Ejendommen enten afdragsfrit eller mod et ringe Afdrag, og det maa derhos antages, at han ikke vilde have givet den nu aftalte Købesum for Ejendommen, hvis det virkelige Forhold havde været oplyst overfor ham ved Salgsforhandlingen. Han findes derfor at have Krav paa et Afslag i Købesummen, hvis Størrelse findes at kunne anslaaes til 10 000 Kr, hvilket Beløb Lund, Brix og Grand in solidum vil være at tilpligte at betale Thorsen.

Det er dernæst fra Thorsens Side anbragt, at Skatterne af Ejendommene er opgivet 326 Kr 56 Øre for lavt, idet der er opgivet ca 200 Kr for lidt i Vandskat og ca 120 Kr for lidt i Ejendomsskyld. I den Anledning har Thorsen hos Lund, Grand og Brix paastaaet sig tillagt en Erstatning af 25 Gange 326 Kr 56 Øre med Fradrag af en oppebaaret Refusion af 42 Kr 20 Øre eller ialt 8121 Kr 80 Øre.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Grand, da Lund købte Ejendommene af ham og Brix, gav Lund Underretning om Skatteforholdene, og det maa antages, at Lund har ladet disse Oplysninger gaa videre til Thorsen. Vandforbruget i Ejendommene betales dels som en fast Afgift af hver Vandhane, og dette Beløb er medregnet i Grands Opgivelse af Ejendomsskatterne, dels efter Vandur og Vandmaaler, hvilket ikke er blevet særlig omtalt, ligesaa lidt som der er taget Hensyn dertil i den fornævnte af Grand foretagne Opgørelse over Skatterne. At Ejendomsskylden er opgivet ca 120 Kr for lavt, hidrører efter Grands Forklaring fra, at det er overset, at en af Ejendommene efter en foretaget Ombygning var sat op i Ejendomsskyld.

Der maa gives Lund, Grand og Brix Medhold i, at den efter Ur og Maaler betalte Vandafgift ikke kan regnes til Ejendomsskatterne, hvorfor der ikke har været Anledning til at opgive den sammen med disse, samt at det ikke kunde anses paakrævet at omtale, at der delvis ydedes Godtgørelse for Vandforbruget paa den ommeldte Maade, idet Thorsen maatte være forberedt herpaa. Unøjagtigheden ved Ejendomsskyldens Opgørelse findes ej heller at burde komme Lund, Grand eller Brix til Skade, da der ikke som af Thorsen paastaaet, ses at være givet ham Garanti for, at Skatterne ikke vilde overstige det opgivne Beløb, hvorved bemærkes, at den nævnte Forskel i Størrelsen af Ejendomsskylden ikke kan antages, om den var oplyst før Handlens Indgaaelse, at ville have medført en Nedsættelse i den til 361 300 Kr bestemte Pris for Ejendommene.

Den af Thorsen indsøgte Erstatning af 10 000 Kr for urigtig Op-

givelse af Lejeindtægten af Ejendommene støttes paa, at det overfor Thorsen er opgivet, at en Lejer af en Butik skulde betale 4000 Kr aarlig i Leje, hvilket den mellem ham og Grand og Brix indgaaede Lejekontrakt ogsaa udviste, skønt han efter Thorsens Anbringende havde faaet Lejen nedsat til 3000 Kr aarlig.

Den paagældende Lejer, Købmand William Christensen, har som Vidne herom forklaret, at han den 30 September 1921 lejede en Butik af Grand og Brix for en helaarlig Leje af 4000 Kr, at Grand senere gav ham Tilsagn om Fritagelse for et Kvartals Leje i to Aar, at han, da Grand ikke vilde give ham dette Tilsagn skriftligt, opsigde Lejemaalet fra Oktober Flyttedag 1922, samt at Grand og Vidnet derefter i Sommeren s A paany havde en mundtlig Forhandling om Lejemaalet, hvorefter Vidnet fik den Opfattelse, at han havde lejet for 3000 Kr aarlig uden Tidsbegrænsning. Da Vidnet imidlertid ikke havde noget Bevis herfor, opsigde han, da Ejendommen var solgt til Thorsen, ved Skrivelse af 15 September 1923 til denne Lejemaalet til Oktober Flyttedag 1924.

Rigtigheden af denne Forklaring bestrides af Grand, der hævder, at han ikke har nedsat Christensens Leje, men alene lovet at støtte ham økonomisk med 1000 Kr aarlig i Aarene 1922 og 1923. Grand erindrer ikke, hvorledes han betalte de første 1000 Kr — efter Christensens Vidneudsagn skete det ved, at han eftergav ham Lejen for Juli Kvartal 1922 —, men de sidste 1000 Kr sendte han Christensen i noteret Check, da Lejen for Juli Kvartal 1923 var forfaldet. Beløbet benyttede Christensen til at betale Thorsen Lejen for nævnte Kvartal.

Da det efter de saaledes afgivne Forklaringer ligger nærmest at antage, at der foreligger en Lejenedsættelse, i hvert Fald for Aarene 1922 og 1923, og da det ikke er bestridt af Grand, at Christensen under Forhandlingerne med ham har opsagt Lejemaalet, findes Grand at burde have givet fuldstændige Oplysninger om Lejemaalet, idet Thorsen efter Lejekontrakten maatte faa det Indtryk, at Butikens Lejeværdi var større, end det virkelig var Tilfældet. Da det maa antages, at Thorsen i Tilfælde af, at han havde haft Kendskab til det nærmere angaaende Lejemaalet, vilde have budt mindre for Ejendommen, findes han at have Krav paa et Afslag i Købesummen, der passende findes at kunne bestemmes til 2500 Kr.

Efter Foranstaaende vil Lund, Grand og Brix in solidum have at betale Thorsen 12 500 Kr tilligemed Renter af Beløbet som paastaaet.

Sagens Omkostninger findes Grand og Brix in solidum at burde godtgøre Thorsen med 1200 Kr, saaledes at Lund heraf in solidum med disse udreder Halvdelen.

Ved Højesterets Dom af s D i Sag Nr 255/1925 (**Rigsadvokaten** mod **Søren Leo Dahl**) blev Tiltalte for Hæleri i Medfør af Strfl § 238, jfr midlertidig Lov 1 April 1911 § 13, anset med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage.

Ved Højesterets Dom af s D i Sag Nr 211/1925 (**Rigsadvokaten mod Christian Rubæk Heinrich Utke**) blev Tiltalte for uterligt Forhold i Medfør af Straffelovens § 185, jfr midlertidig Lov 1 April 1911 § 13 anset med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

Fredag den 16 Oktober.

Nr 20/1925. Enkefru **Emma Hansen**, født **Hoeck** (Cohn)

mod

Skrædermester Nicolaj Jensen (Meyer),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantindens Pligt til at tilmure nogle Vinduer.

Søndre Landsrets Dom af 18 December 1924: Indstævnte, Enkefru Emma Hansen, født Hoeck, bør være pligtig inden 8 Uger efter denne Doms Afsigelse at tilmure de ovennævnte 4 Vinduer, saavidt det ikke af vedkommende Byggeavtoriteter tillades hende at om-danne dem til Lysaabninger overensstemmende med Byggevedtægtens § 16 II. Saa betaler Indstævnte og til Sagsøgeren, Skrædermester Nicolaj Jensen, Sagens Omkostninger med 200 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Søndre Landsret.

Ifølge Lov Nr 130 af 8 April 1924 er den danske Bygningslov af 30 December 1858, jfr Justitsministeriets Bekendtgørelse af 1 August 1912, blevet indført i de sønderjyske Landsdele fra den 1 Maj 1924 at regne, fra hvilket Tidspunkt den hidtil for de sønderjyske Købstæder gældende Bygningslovgivning er blevet op-hævet.

Hverken den i Tønder nu gældende Bygningslovgivning eller den Bygningslovgivning, som galdt indtil 1 Maj 1924, ses at have hjemlet Indstævnte Ret til at nedlægge en saadan Paastand som den, han alene støttende sig paa Bygningslovgivningens Forskrifter om Brandmure har nedlagt i denne Sag.

Herefter vil Appellantinden overensstemmende med sin Paa-stand være at fri.nde.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil Indstævnte have at betale til Appellantinden med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellantinden, Enkefru Emma Hansen, født Hoeck, bør for Tiltale af Indstævnte, Skrædermester Nicolaj Jensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler

Indstævnte til Appellantinden med 600 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgeren, Skrædermester Nicolaj Jensen af Tønder, paastaet Indstævnte, Enkefru Emma Hansen, født Hoeck af Tønder, der er Ejer af den i Grundbogen for Tønder Bind II Blad 66 indførte Ejendom Parcel Nr 71 paa Kortblad 11, tilpligtet ved Tilmuring af 4 i Ejendommen anbragte Vinduer at bringe Bygningen i lovlig Stand.

Indstævnte paastaar sig frifundet.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Indstævntes nu afdøde Ægtefælle, Sanitetsraad Chr Hansen, den 20 April 1923, efter at Bygningen havde været hjem søgt af en mindre Ildsvaade, indgav Ansøgning til Politimesteren om Tilladelse til at foretage en Ombygning efter nærmere Beskrivelse og Tegning. Den paagældende Bygning er beliggende i Vestergade i Tønder og grænser mod Vest op til Sagsøgerens Ejendom, saaledes at de to mod Gaden vendende Forhuse adskilles ved en smal Smøge henved 90 cm bred, medens Bagfløjen af Indstævntes grænser umiddelbart op til Sagsøgerens Gaardsrum, der er ca 4½ Meter bredt. I Vestmuren paa Indstævntes Hus fandtes inden Ombygningen 2 Rækker Vinduer, nemlig 5 i Stueetagen og 5 i Overetagen, hvilke Vinduer dels vendte ud til den fornævnte Smøge, dels til Sagsøgerens Gaardsrum.

Den 3 Maj 1923 meddeltes der Sanitetsraad Hansen den fornødne Byggetilladelse, og han ombyggede derefter Ejendommen saaledes, at kun den forreste Del (ca 7 m) af den mod Gaden vendende Bygning forblev staaende, medens hele den bageste Del (ca 13 m) blev nedrevet indtil Fundamentterne, hvorefter der opførtes nye Ydermure, ialt ca 2 m kortere end de gamle, ligesom hele den indre Ruminddeling blev forandret med Undtagelse af de nærmest mod Gaden liggende Stuer, saaledes at Bagbygningen, der tidligere bestod af en enkelt Etage (en stor Havesal) med overliggende Loftsetage, efter Ombygningen kom til at bestaa af to fulde Beboelsesetager med overliggende Loft, hvorhos Taget blev gjort 1 Meter højere. De fornævnte 2 × 5 Vinduer i den mod Sagsøgerens Grund vendende vestlige Ydermur blev ved Ombygningen genanbragt i samme Antal og antagelig omtrent paa samme Plads, medens Vinduesaabningerne blev noget forstørret, idet de, efter hvad vedkommende Byggeentreprenør har forklaret her under Sagen blev gjort ca 30 cm højere. Den herunder Sagen fremsatte Paastand om Tilmuring angaar de 4 bageste, mod Sagsøgerens Gaardsrum vendende Vinduer, to i Underetagen, to i Overetagen.

Da Sagsøgeren under Ombygningen blev opmærksom paa Vinduernes Genanbringelse, indgav han Anmeldelse til Politiet, og dette foranledigede, at Sanitetsraad Hansen blev sat under Tiltale for Overtrædelse af Byggelovgivningen, idet han sigtedes for at have overskredet den ham meddelte Byggetilladelse ved at gennemføre Ombygningen i større Omfang, end det fremgik af det af ham indsendte Andragende med Tegninger og Beskrivelse.

Ved en af Retten for Tønder Købstad m v den 1 December 1923 afsagt Dom blev Hansén derefter anset med en Bøde til Kæmnerkasen af 50 Kr for Overtrædelse af den for Købstaden gældende Bauordnung für die kleineren Städte und Flecken des Regierungsbezirks Schleswig §§ 16 I, 57 I og 60 V.

Til Støtte for sin Paastand herunder Sagen har Sagsøgeren henholdt sig til den fornævnte Byggevedtægts § 16 I, der er saalydende:

»Wird ein neues Gebäude in geringerer Entfernung als 5 m von einem anderen Gebäude — gleichviel ob auf demselben oder dem benachbarten Grundstück — oder 2,50 m, bezw bei Wiederaufbauten 2 m, von der Grenze eines Nachbargrundstückes errichtet, so ist die dem anderen Gebäude oder dem Nachbargrundstück zugekehrte Aussenwand als Brandmauer herzustellen«.

Sagsøgeren har dernæst anført, at der ikke er blevet givet ham den i samme Byggevedtægts § 60 V foreskrevne Underretning, og at han saaledes har været afskaaret fra at gøre Indsigelse, forinden Arbejdet blev iværksat.

Efter Byggearbejdets ovenbeskrevne Karakter og Omfang, navnlig naar det tages i Betragtning, at langt den største Del af Huset er blevet nedrevet indtil Kælderfundamenterne og derefter opført i væsenlig ændret Skikkelse, maa der gives Sagsøgeren Medhold i, at Arbejdet ikke kan betragtes som Foranstaltninger, der blot har tjent til Bygningens almindelige Vedligeholdelse eller Fornyelse, men at Arbejdet har medført en saa indgribende Omdannelse af Huset, at det — som ogsaa antaget ved den fornævnte Dom af 1 December 1923 — maa betragtes som »Wiederaufbau«. Herefter maa Byggevedtægts § 16 I komme til Anvendelse, og da det er uomtvistet, at Husets vestlige Ydermur ikke befinder sig i den foreskrevne Afstand af 2 m fra Sagsøgerens Grund, vil han være berettiget til at kræve Muren indrettet som Brandmur, hvorved bemærkes, at Vedtægts § 16 II hjemler Ret til med Byggeværdighedernes Tilladelse i Brandmuren at anbringe visse Lysaabninger af Traadglas o l i nærmere angivet Antal og Størrelse. Som Følge heraf maa Indstævnte anses pligtig at tilmure de omprocederede i Ydermuren mod Sagsøgerens Grund anbragte 4 Vinduer, saavidt det ikke tillades hende at omdanne dem til Lysaabninger i Henhold til Vedtægts § 16 II. Overensstemmende hermed vil der være at give Dom, hvorhos Indstævnte findes at burde betale Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Mandag den 19 Oktober.

Nr 275/1925.

Rigsadvokaten

mod

Anders Nielsen Aastrup.

Højesterets Ankeudvalgs Kendelse

Domfældte Anders Nielsen Aastrup, der ved Vestre Landsrets Dom af 22 Juli 1925 i Medfør af Straffelovens § 259, jfr

midlertidig Lov 1 April 1911 § 13 er blevet anset med Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage, medens han frifandtes for Tiltale efter Straffelovens § 281, 2 Stk, erklærede sig ved Dommens Forkyndelse for ham den 28 s M utilfreds med Dommen og begærede den indanket for højere Ret, hvorefter Anke rejstes ogsaa fra det Offenliges Side. Den 9 August 1925 afgav Domfældte imidlertid i Overværelse af vedkommende Politimester Erklæring om, at han irafaldt sin Anke, hvorefter Anken ogsaa tilbagetoges fra det Offenliges Side og Domfældte hensattes til Straffens Afsoning den 24 s M. Endelig har Domfældte nu paany den 8 Oktober 1925 inden Nørhald m fl Herreders Ret fremsat Begæring om Sagens Paaanke til Højesteret. Da Domfældte imidlertid efter det Anførte har givet bindende Afkald paa Anke, mangler han Beføjelse til at paaanke Sagen for Højesteret, hvorfor Anken i Medfør af Rpl § 953 vil være at afvise.

Thi bestemmes:

Den af Domfældte Anders Nielsen Aastrup iværksatte Anke afvises.

Tirsdag den 20 Oktober.

Nr 312/1924. Enkefru **Helma Christiansen** (Harboe)
 mod
 Grosserer **Helmuth Christiansen** (Ahnfelt-Rønne),
 betræffende Ophævelse af et Interessentskab.

Østre Landsrets Dom af 13 September 1924: Sagsøgte, Grosserer Helmuth Christiansen, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Enkefru Helma Christiansen, i denne Sag fri at være. Den ovennævnte mellem Sagsøgerinden og Sagsøgte den 22 Oktober 1904 oprettede Interessentskabskontrakt med Tillæg af 28 Marts 1913 bør være ophævet fra 1 Januar 1922 at regne, og bør Sagsøgerinden være pligtig at taale, at hun udslettes af Firmaregistret som Medindehaver af Firmaet I Th Christiansen. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges Overretssagfører Pio i Salær 300 Kr, som udredes af det Offenlige. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret er det oplyst, at der paa en Fordring, der vedrører Tiden før 1 Januar 1922, og hvorom der havde været

Proces i Sverrig, i Løbet af 1924 er indgaaet et større Beløb, saaledes at Appellantindens Skyld, der, som nævnt i Dommen, pr 31 December 1923 var nedbragt til 2671 Kroner 11 Øre, pr 31 December 1924 var forvandlet til et Tilgodehavende paa ca 2000 Kroner. Som det fremgaar af Dommen, er dette Resultat dog kun opnaaet derved, at Appellantindens Kapitalindskud, 9400 Kroner, i 1922 blev overført til hendes private Konto som Afdrag paa hendes Skyld.

Efter den Anledning, Proceduren for Højesteret giver, bemærkes, at Indstævnte burde have givet Appellantinden fyldigere Oplysninger end sket om hvorledes det stod med de Sager, som Interessentskabet havde anlagt i Sverrig. Det kan imidlertid efter Alt, hvad der foreligger, ikke antages, at Appellantinden, om hun havde faaet disse Oplysninger, vilde have stillet sig anderledes overfor det af Indstævnte rejste Paakrav end hun faktisk gjorde, og det saa meget mindre som hun efter Modtagelsen af Statusopgørelsen pr 1 Januar 1922 ikke ses at have gjort andet reelt Tilbud om Indbetaling til Dækning af Skylden end det, hun gjorde i et Brev af 27 Februar 1922, hvori det hedder, at hun er villig til maanedlig at indbetale 100 Kroner til Dækning af Underskudet.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde, som i det Hele kan tiltrædes, bortset fra Bemærkningen om, at Kontrakten naturlig forudsætter Betaling efter Paakrav, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden, Enkefru Helma Christiansen, til Indstævnte, Grosserer Helmuth Christiansen, med 500 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Interessentskabskontrakt af 22 Oktober 1904 optog Sagsøgerinden, Enkefru Helma Christiansen, der var eneste Indehaver af det oprindelig af hendes nu afdøde Mand drevne Firma I Th Christiansen, sin Søn, Sagsøgte, Grosserer Helmuth Christiansen, som Kompagnon i denne Forretning. I Kontrakten bestemtes, at Forretningen ogsaa fremtidig vilde være at føre under samme Firmabetegnelser, og at enhver af Interessenterne hæftede for en Halvdel af Firmaets Gæld. Det er derhos udtalt:

»§ 3.

Af den i Forretningen nu indestaaende Kapital lader jeg Helma Christiansen, efter at der pr 1 Januar 1905 er foretaget en fuldstændig Opgørelse over samtlige til Forretningen hørende Værdier, udestaaende Fordringer, Inventar, Gæld etc, et Beløb paa ikke over 10 000 Kr indestaa i Forretningen, og mere end det til Dato indskudte er Helma Christiansen ikke pligtig at indbetale. Dette Beløb forrentes med 5 pCt p a. Helmuth Christiansen har Ret til efterhaanden at indskyde i Forretningen et lige saa stort Beløb som Fru Helma Christiansen, og forrentes dette ligeledes med 5 pCt.

§ 4.

Ledelsen af Forretningen skal i enhver Henseende være i Hænderne paa Helmuth Christiansen, saaledes at han kun, naar der er Tale om betydelige Risikoer (2000 à 3000 Kr), skal være forpligtet til i Forvejen at konferere med Helma Christiansen og ikke uden hendes Samtykke maa gøre slige Forretninger. — — —

§ 5.

Jeg Helmuth Christiansen forelægger hvert Aar i Januar Maaned en fuldstændig Statusopgørelse for Helma Christiansen, der er berettiget til selv eller ved en Befuldmægtiget ved Gennemgang af Bøgerne at kontrollere denne.

§ 6.

Hver Maaned er hver af Kompagnonerne berettiget til af Forretningen at erholde udbetalt à conto det forventede Overskud 300 Kr. Viser det sig ved Aarsopgørelsen, at Overskudet ikke slaar til til at dække Forskudene, skal det overskydende Beløb indbetales i Forretningen.

Af det Netto-Overskud, der udkommer efter Aarsopgørelsen, bliver først at betale Renten af de i Forretningen indestaaende Penge, og derefter deles Resten lige mellem Parterne.«

I Kontraktens §§ 8 og 9 er derhos bestemt henholdsvis, at i Tilfælde af Moderens Død er Helmuth Christiansen berettiget til at drive Forretningen videre for egen Regning og under samme Firma, men skal tilsvare sine Søstre en nærmere bestemt Andel af Overskudet, og at i Tilfælde af hans Død hans Enke eller Livsarvinger er berettigede til at indtræde i hans Sted, ligeledes med Forpligtelse til at yde hans Søstre den nævnte aarlige Ydelse. Endelig er det udtalt:

§ 10.

»Nærværende Kontrakt er fra begge Sider gældende for Livstid, dog at jeg Helma Christiansen er berettiget til at udtræde af Firmaet og Kontraktforholdet, naar det maatte vise sig, at Halvdelen af den af mig indskudte Kapital er gaaet tabt. — — — Udtræder Fru Helma Christiansen, er Helmuth Christiansen berettiget til at fortsætte Forretningen for egen Regning i det gamle Navn, og foretages der en almindelig Opgørelse imellem Kompagnonerne.«

Den 28 Marts 1913 vedtog Parterne følgende Ændringer i Kontrakten:

»A.

Medens vi selvfølgelig overfor Interessentskabets Kreditorer hæfte in solidum, skal det Underskud, som et Aars Regnskab eventuelt maatte udvise i vort indbyrdes Forhold bæres af mig Helma Christiansen med een Trediedel og af mig Helmuth Christiansen med to Trediedele, ligesom vi i det Hele er lodtagne i Interessentskabets Tab i det nævnte Forhold. Af det Overskud, som Interessentskabets Forretning i noget Forretningsaar maatte give, efter at der er beregnet os hver især Rente à 5 pCt p a af vore i Interessentskabet indestaaende Kapitaler, tilfalder mig Helma Christiansen Halvdelen af de første 10 000, Ti Tusinde, Kr, som Aaroverskudet maatte andrage, en Femtedel af, hvad Aaroverskudet maatte overstige 10 000 Kr indtil et Aaroverskud af 20 000, Tyve Tusinde, Kroner og en Tiendedel af hvad Aaroverskudet maatte overstige 20 000 Kr. Den øvrige Del af Aaroverskudet tilfalder mig Helmuth Christiansen.

B.

Ledelsen af Interessentskabets Forretning skal i enhver Henseende være hos Helmuth Christiansen, der har uindskrænket Beføjelse til at træffe alle Dispositioner i Interessentskabets Anliggender, saaledes at de Bestemmelser om Indskrænkninger heri, der ere trufne i foranstaaende Interessentskabskontrakts §§ 4 og 7 ere ophævede og bortfaldne.

— — —

C.

Den Statusopgørelse, som Helmuth Christiansen efter Bestemmelsen i foranstaaende Interessentskabskontrakts § 5 hvert Aars Januar Maaned skal forelægge mig Helma Christiansen, skal af ham være paa- tegnet paa Tro og Love, at den er i Overensstemmelse med Interessentskabets Bøger og efter hans Overbevisning i det Hele rigtig. Et saaledes paa- tegnet Eksemplar af Statusopgørelsen skal derhos overleveres mig.

Min Helma Christiansens Ret til selv eller ved Befuldmægtiget at kontrollere Statusopgørelsens Rigtighed ved Gennemgang af Interessentskabets Bøger begrænses saaledes, at saadan Gennemgang kun kan finde Sted ved Revisions- og Forvaltningsinstituttet, Aktieselskab i København, saalænge dette Selskab eksisterer og er villigt til at paatage sig saadan Gennemgang, og i andet Fald af en af de statsanerkendte Revisorer. Saadan Gennemgang finder selvfølgelig altid Sted paa min Helma Christiansens udelukkende Bekostning. Revisionen skal være afsluttet inden to Maaneder, efter at Hr Helmuth Christiansen har afleveret til Fru Helma Christiansen den foran omtalte Statusopgørelse. — — —

Fru Christiansens Indskud i Forretningen var ca 4900 Kr med Tillæg af forskellige ved Interessentskabets Stiftelse udestaaende Fordringer, saaledes at det endelig opgjordes til 9400 Kr. Grosserer Christiansens Indskud var oprindelig ca 1800 Kr, men senere betydelig større, idet Forretningen, der oprindelig dreves som Agenturforretning i Trælast og derfor ikke krævede megen Kapital, efterhaanden tildels gik over til Køb og Salg for egen Regning.

I nogle Aar havde Interessentskabet en betydelig Fortjeneste, men

i Begyndelsen af Aaret 1921 opstod der Betalingsvanskeligheder for Firmaet, hvorfor Grosserer Christiansen krævede yderligere Indbetalinger fra Fru Christiansen for at kunne føre Forretningen videre. Efter forskellige resultatløse Forhandlinger, hvorunder der fra Fru Christiansens Side stilledes Tilbud om Betaling af 14 000 Kr paa forskellige Vilkaar, som Grosserer Christiansen fandt uantagelige, tilskrev han den 12 April 1921 Fru Christiansen, at Firmaets Underskud i Øjeblikket androg ca 48 000 Kr, hvoraf hendes Andel i Henhold til Kontrakttillæggets Punkt A androg 16 000 Kr, hvilket Beløb han, da det var absolut nødvendigt, at begges Andele af Underskudet indgik uopholdelig for at holde Forretningen i Gang, anmodede hende om at indbetale, idet han tilføjede, at han i Vægringstilfælde vilde betragte Kontrakten som misligholdt fra hendes Side, og hendes Vægring som en Tilkendegivelse af, at hun ønskede at benytte sin Ret efter Kontraktens § 10 til at udtræde af Firmaet. Efter at Fru Christiansen havde svaret, at hun ansaa ham for uberettiget til midt i et Aar at kræve et løbende Underskud betalt, erklærede han i et Brev af 23 Maj 1921, at han vilde søge at føre Forretningen igennem til Aarets Udgang ved Tilskud af egne Midler og Laan. Den 15 November s A sendte Grosserer Christiansen Fru Christiansen en Opgørelse pr 31 Oktober s A, idet han paa Grundlag heraf anslog det endelige Underskud ved Aarets Udgang til 44 à 45 000 Kr og med Hensyn hertil fastholdt sit tidligere Standpunkt overfor hende med Tilføjende af forskellige Forslag til en mindelig Afvikling. Den 1 Januar 1922 sendte han endelig Fru Christiansen Opgørelse pr 31 December 1921, udvisende et Underskud paa 46 263 Kr 81 Øre, hvoraf han — der hævdede selv at have indbetalt $\frac{2}{3}$ til Forretningen og derhos forstrakt den med Kapital — krævede betalt en Trediedel med Tillæg af modtaget Forskud paa Udbytte eller ialt 16 151 Kr 27 Øre, idet han erklærede, at han, saafremt Beløbet ikke var indbetalt til Forretningen inden den 9 s M, vilde betragte Interessentskabskontrakten som misligholdt fra hendes Side og, hvis hun ikke skriftlig vilde erklære sig udtraadt, vilde han ved Dom faa konstateret hendes Misligholdelse og sin Berettigelse til at fortsætte Firmaet som eneste Indehaver. Den 16 Januar 1922 tilskrev han hende derhos, at han, efter at hendes Sagfører havde meddelt, at hun ikke ønskede at gøre Brug af sin kontraktmæssige Ret til Revision af Regnskabet, betragtede den tilsendte Opgørelse som godkendt, samt at han, da hun ikke havde betalt det forlangte Beløb, og Kontrakten saaledes var brudt af hende, og hun udtraadt af Interessentskabet, havde overført hendes Indskud 9400 Kr som Afdrag paa Gælden, saaledes at hendes Restskyld nu udgjorde 6751 Kr 27 Øre, som han krævede betalt den 19 s M. Fru Christiansen svarede den 17 s M, at hun ikke havde frafaldet Revision — uden at hun dog foretog noget Skridt til en saadan — og at hun protesterede mod at have misligholdt Kontrakten, hvorhos hun tilbød paa visse Betingelser at udtræde. Der veksledes derefter endnu nogle Breve, senest fra Fru Christiansen af 27 Februar 1922, hvori hver af Parterne fastholdt deres Standpunkt, og Fru Christiansen særlig, at Kontrakten stadig stod ved Magt. Den 31 December 1922 sendte Grosserer Christiansen Fru Christiansen en Opgørelse, hvor-

efter hendes Skyld ved Tilgang af Debet- og Kreditposter fra Tiden før 31 December 1921 nu udgjorde 7351 Kr 74 Øre, og den 16 Januar 1924 endnu en Opgørelse af 31 December 1923, hvorefter hendes Skyld af lignende Grunde og navnlig, fordi et Beløb var indgaaet paa en Proces i Sverige, var nedbragt til 2671 Kr 11 Øre, hvilket Beløb han fordrede betalt.

Idet under nærværende derefter anlagte Sag Fru Christiansen, hvem der er meddelt fri Proces, ved den før hende beskikkede Sagsfører, Overretssagfører Pio har gjort gældende, at Grosserer Christiansen har været uberettiget til at kræve den ommeldte Indbetaling med den Virkning, at Nægtelse af at yde den betragtes som Kontraktsbrud, har hun nedlagt Paastand paa, at Grosserer Christiansen tilpligtes at anerkende hende som Medindehaver af Firmaet I Th Christiansen samt at tilstille hende Statusopgørelser for Aarene 1922 og 1923. Grosserer Christiansen har paastaaet sig frifundet for hendes Tiltale og har endvidere nedlagt Paastand paa, at Interessentskabskontrakten erklæres for ophævet fra 1 Januar 1922 at regne, og at Fru Christiansen kendes pligtig at taale, at hun udslettes af Firmaregistret som Medindehaver af Firmaet I Th Christiansen.

Til Støtte for sin Paastand har Fru Christiansen nærmere anbragt, at Kontrakten efter hele sit Indhold fremtræder som beregnet paa at være livsvarig for hende, saaledes at Rettighederne efter den ikke ensidig kan forbydes af hende, og at særlig Bestemmelsen i § 3, hvorefter Fru Christiansen ikke er pligtig at betale mere end det ved Oprettelsen Indskudte, taler imod, at der skulde kunne kræves senere Indbetalinger af hende, hvilket ogsaa bestyrkes ved, at den oprindelige Kontrakt vel i § 6 indeholder en Regel om Tilbagebetaling af for meget oppebaaret Overskud men ingen Bestemmelse om Afholdelse af Underskud, ligesom det stemmer med, at Forretningen oprindelig som Agenturvirksomhed ikke krævede Kapital af Betydning, og at ingen af Interessenterne oprindelig ejede Formue af Betydning udover det Indskudte.

Paa Bestemmelsen i § 3, der alene handler om Pligten til at gøre Indskud, ikke om Ansvar for Underskud, kan imidlertid ikke lægges afgørende Vægt, og ligesom det ogsaa uden udtrykkelig Bestemmelse i Interessentskabskontrakten maa anses for en Selvfølge, at der til Interessentens Ret til at oppebære sin Part af Overskudet svarer en Pligt til at tilsvare sin Part af Underskudet, saaledes er dette udtrykkeligt udtalt for begge Parter i Punkt A i de senere — efter Forretningens delvise Omlægning — skete Ændringer i Kontrakten, og den Omstændighed, at Øjemedet med Kontraktsforholdet mulig har været at tilsikre Fru Christiansen en livsvarig Forsørgelse kan efter den udtrykkelige Udtalelse i Kontrakten og dens Affattelse og Benævnelse som Interessentskabskontrakt ikke gøre nogen Forandring heri.

Forsaavidt Fru Christiansen yderligere har anført, at Opgørelsen af Underskudet er urigtig, idet det ovennævnte paa Opgørelsen af 31 December 1923 medtagne fra Sverige modtagne Beløb, der formindskede Underskudet for hendes Vedkommende med ca 5000 Kr, burde være medtaget paa Opgørelsen af 31 December 1921, kan der ikke tillægges

dette afgørende Betydning, da der efter det Foreliggende maa gaas ud fra, at det, da Regnskabet for 1921 affattedes, stillede sig usikkert, om Beløbet, hvorom der da var Proces i Sverige, vilde indgaa, og da det derhos efter Fru Christiansens hele Stilling i Sagen, ikke kan antages, at det vilde have haft nogen Betydning for hendes Ophævelse*), om Beløbet var medtaget paa Opgørelsen. Ej heller kan der gives Fru Christiansen Medhold, naar hun yderligere har anført, at Grosserer Christiansen i hvert Fald har været ubeføjet til at kræve Indbetaling med 8 Dages Varsel, og forinden hun havde haft Lejlighed til Revision af Regnskabet, da Kontrakten naturligt forudsætter Indbetaling efter Paakrav, og hun derhos efter det mellem Parterne i Aarets Løb Passerede maatte være forberedt paa en saadan Indbetaling, samt da hun intet bestemte Ønske har fremsat om og heller intet har foretaget sig til Foranstaltning af Revision af Opgørelsen, hvis Rigtighed bortset fra den ovennævnte Indsigelse ogsaa er ubestridt.

Idet Fru Christiansen herefter har været pligtig at tilsvare sin Trediedel af Underskudet i 1921, findes hendes Nægtelse heraf under Forhold, hvor dets Indbetaling efter det Oplyste maa antages at have været nødvendig til Forretningens Fortsættelse, og hvor der maa gaas ud fra, at Grosserer Christiansen dels havde indbetalt, dels var beredt paa at indbetale sin Part af Underskudet, at maatte anses for en saa væsentlig Tilsidesættelse af hendes Pligter som Interessent, at Grosserer Christiansen har været beføjet til at betragte hende som udtraadt af Interessentskabet fra den 1 Januar 1922 at regne.

Som Følge heraf, og idet yderligere bemærkes, at den Omstændighed, at Grosserer Christiansen ikke forinden denne Sag har foretaget retslige Skridt til at foranledige hende udslettet af Firmaregistret, ikke, som yderligere af Fru Christiansen paastaet, kan bevirke, at hun stadig i Forhold til ham maa anses som Interessent, da Grosserer Christiansen maa antages at have friholdt hende for ethvert Ansvar overfor Trediemand for Tiden fra 1 Januar 1922, vil den af Grosserer Christiansen nedlagte Paastand i det Hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves, og det Overretssagfører Pio tilkommende Salær, der bestemmes til 300 Kr, vil være at udrede af det Offenlige.

Onsdag den 21 Oktober.

Nr 186/1925.

Rigsadvokaten

mod

Jens Kristian Karl Christensen (Møldrup),

der tiltales for Bedrageri.

*) Skal formentlig være »Optraeden«.

Vestre Landsrets Dom af 30 Maj 1925: Tiltalte Jens Kristian Karl Christensen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage samt udrede Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Ejstrup, 60 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det Offenlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 40 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 40 Dage. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Jens Kristian Karl Christensen til Højesteretssagfører Møldrup 80 Kroner.

Under nærværende Sag er Jens Kristian Karl Christensen ifølge 2 jyske Statsadvokators Anklageskrift af 5 Maj 1925 sat under Tiltale til at lide Straf for Bedrageri efter Straffelovens § 252 derved, at han, for at forholde Brugsforeningsuddeler Chr Nornild af Nees, hvad der lovligt tilkom denne, blandt andet i et til Justitsministeriet indgivet Andragende af 12 August 1924 om Bevilling til fri Proces under en Ankesag mod bemeldte Nornild svingagtig har nægtet, at Nornild i Maj Maaned 1921 har tilbagegivet Tiltalte en Check paa 921 Kr 45 Øre, som Tiltalte nogle Dage forinden havde givet Nornild til afdragsvis Betaling paa Gæld.

Tiltalte er født den 22 Februar 1882 og har tidligere været anset ved Lemvig Købstads Ekstrarets Dom af 11 August 1914 efter Straffelovens § 228, jfr midlertidig Lov 1 April 1911 §§ 13 og 20 med en befindeelsesvis idømt Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage.

Ifølge Sagens Oplysninger var Tiltalte for Varer og i anden Anledning blevet Nornild et større Beløb skyldig, og til delvis Afvikling af denne Gæld gav han Nornild Fuldmagt til at hæve hans Tilgodehavende hos Esbjerg Andels-Svineslagteris Struer Afdeling for 4 af ham leverede Svin. Da Nornild derefter fra Slagteriet havde modtaget en som Betaling for Svinene udstedt Check paa 921 Kr 45 Øre, fandt der den 9 Maj 1921 et Møde Sted mellem Tiltalte og Nornild paa Gaden i Bækmarksbro, hvor Tiltalte, der trængte til Penge, efter den af Nornild afgivne beedigede Forklaring fik Checken udleveret, medens han ved Nornilds Hjælp i Lemvig Banks Filial i Bækmarksbro fik ordnet et Veksellaan paa 1000 Kr, hvis Provenu udbetaltes Nornild, der afskrev

det paa sit Tilgodehavende, hvorimod Tiltalte beholdt den ham udleverede Check, hvis Paalydende saaledes ikke er kommet Nornild til Gode.

Tiltalte har om sit Forhold med Hensyn til Checken afgivet en endelig Forklaring gaaende ud paa, at han ikke i Bækmarksbro har faaet den udleveret, og at han derfor ej heller ved i Andragendet til Justitsministeriet af 12 August 1924 at gaa ud herfra har gjort sig skyldig i bedrageligt Forhold.

Naar imidlertid henses til, at Tiltalte under Sagen har afgivet forskellige Forklaringer om, hvad der er passeret ved Mødet i Bækmarksbro, at han, efter at Nornild i Forsommeren 1924 havde paa-begyndt Retsforfølgning mod ham til Betaling af hans Skyld, overfor Nornild har udtalt, at naar denne var sikker paa, at Tiltalte havde faaet Checken udleveret, skulde Nornild ogsaa faa sine Penge, og at Tiltalte i en Paategning af 7 November 1924 paa en Kontinuationsrapport af s D har erkendt Rigtigheden af den af Nornild indsogte Saldo 1879 Kr 40 Øre, hvori Checkens Paalydende ikke var fradraget, findes det, ogsaa under Hensyn til de i Sagen iøvrigt foreliggende Oplysninger, ikke at kunne betvivles, at Tiltalte allerede ved Indgivelsen af Andragendet har været paa det Rene med, at Checkens Paalydende ikke var kommet Nornild, men derimod ham selv til Gode, hvorfor han maa anses svingagtig at have nægtet den Tilbagegivelse, der i sin Tid havde fundet Sted. Han vil derfor være at anse efter Straffelovens § 252 med en Straf, der i Medfør af § 13 i midlertidig Lov 1 April 1911 findes passende at kunne bestemmes til Fængsel paa en sædvanlig Fangekost i 20 Dage, hvorhos han vil have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer her for Retten 60 Kr.

Torsdag den 22 Oktober.

Nr 48/1925. Menighedsraadet for den herværende anerkendte russiske ortodokse Menighed, Kirkeværge, Generalmajor **S Potozki**, Provst **Leonid Koltscheff**, Kantor **Ivan Schoumoff**, Kustode **Erasmus Loukjanoff** samt Lensbaron **N Gersdorff** som Repræsentant for 52 danske Statsborgere af den nævnte Menighed (Trolle)

m o d

Den herværende Legation for »**De forenede socialistiske Sovjet-republiker**« (David),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til at indsættes i Besiddelse af den herværende russiske Kirke.

Kendelse afsagt af Byfogden i København den 25 Oktober 1924: Den begærede Ind- og Udsættelsesforretning kan for Tiden ikke nyde Fremme.

Østre Landsrets Dom af 11 Februar 1925: Den indankede Føgedkendelse bør ved Magt at stande. Ankesagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Proceduren og Sagens Oplysninger staar det uklart hen, hvem der er Ejer af Kirken i Bredgade, og det kan særlig ikke anses for godtgjort, at de forenede socialistiske Sovjetrepublikker kan gøre nogen Ejendomsret med Hensyn til Kirken gældende. Herefter vil den af Indstævnte begærte Ind- og Udsættelsesforretning ikke kunne finde Sted, og som Følge heraf vil der være at give Dom som nedenfor anført.

Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Den begærte Ind- og Udsættelsesforretning bør ikke nyde Fremme. Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret ophæves.

Føgedkendelsens Præmisser er saalydende:

Det fremgaar af den fremlagte Panteattest, at Ejendommen Matr Nr 337 Sct Annæ Østre Kvarter, den russiske Kirke, tilhører den kejserlige russiske Regering. Da nu den danske Regering har anerkendt de forenede socialistiske Sovjetrepublikker i Stedet for den tidligere kejserlige russiske Regering, som ved den stedfundne Revolution ophørte at eksistere, maa Ejendomsretten tilkomme Rekvirenterne, uanset, at Sovjetrepublikkerne ikke omfatter hele det samme Landsomraade som det tidligere Kejserdømme Rusland, og uanset, at de mellem Danmark og Sovjetrepublikkerne indgaaede Overenskomster af 1923 og 1924 ingen Aftale indeholder angaaende Ejendomsretten til denne bestemte Ejendom.

I Kraft af denne Ejendomsret har nu Rekvirenterne begæret sig indsat i Besiddelsen af den til Ejendommen hørende Bygning og de i samme værende, til den russiske ortodokse Menighed hørende Embedsmænd udsat af de dem af Menigheden overladte Embedsboliger.

Færdig fra Trykkeriet den 4 November 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — Bredgade 32.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 21.

Torsdag den 22 Oktober.

Det fremgaar af Proceduren, at den tidligere kejserlige russiske Regering siden 1883 har overladt den nu anerkendte russiske ortodokse Menighed Brugen af Kirken med de dertil hørende Boliger.

Det fremgaar nu ikke af Proceduren, at der er truffet nærmere Bestemmelser om, paa hvilke Vilkaar den tidligere kejserlige russiske Regering har overladt Menigheden Kirkebygningen, men da der til denne som anført hører Embedsboliger for Menighedens Embedsmænd, og disse ikke kan antages at kunne fjærnes fra deres Stillinger og Boliger uden Varsel, maa Følgerne være den, at Menighedens Ret til at benytte Kirkebygningen heller ikke kan bringes til Ophør med et ringere Varsel end det, der for Menigheden udkræves til at faa dens Embedsmænd fjernede fra Bygningen.

Som Følge deraf vil Rekvirenternes Begæring om at blive indsat i Besiddelsen af den nævnte Ejendom og om Udsættelse af de i Rekviritionen nævnte Personer for Tiden ikke kunne tages til Følge.

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt af Københavns Byrets Fogedret den 15. Oktober 1924.

For Landsretten har Appellanterne paastaet Kendelsen ændret derhen, at den begærede Ind- og Udsættelsesforretning overhovedet og ikke blot for Tiden nægtes Fremme, medens den indstævnte Legation har paastaet Kendelsen ændret saaledes, at Ind- og Udsættelsesforretningen nyder Fremme, principalt straks, subsidiært enten for Udsættelsesforretningen alene eller mere subsidiært baade for dennes og for Indsættelsesforretningens Vedkommende April Flyttedag 1925, mest subsidiært paastaar Legationen Kendelsen stadfæstet.

I Kendelsen er det rettelig statueret, at Ejendomsretten til Kirken tilkommer de forenede socialistiske Sovjet-Republikker. Derimod kan det ikke statures, at det skulde være oplyst, at den tidligere kejserlige

afskedige hende saaledes som sket uden Varsel. Appellanten vil herefter overensstemmende med sin Paastand være at finde. Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 300 Kroner. I Henseende til den Appellanten idømte Bøde vil Landsrettens Dom være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Grosserer P D Meltorn, bør for Tiltale af Indstævnte, Fru Elfrieda Hirschfeld, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 300 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører David 150 Kroner, der udredes af det Offenlige. I Henseende til den Appellanten idømte Bøde bør Landsrettens Dom ved Magt at stande.

Det Indstævnte Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 9 September 1924 blev Sagsøgerinden, Fru Elfrieda Hirschfeld, engageret af Sagsøgte, Grosserer P D Meltorn, som Korrespondent og Kontorlederske for en maanedlig Gage af 250 Kr og med et Opsigelsesvarsel fra begge Sider af 3 Maaneder. Pladsen blev straks tiltraadt af Fru Hirschfeld, og Gagen forhøjedes fra 1 Oktober s A til 300 Kr om Maaneden. Natten til den 20 November s A blev Fru Hirschfeld syg og indlagdes paa Rigshospitalet, hvor hun samme Nat fødte en Søn, der efter Overlægens Skøn blev født omtrent 4 Uger for tidligt. Hospitalet meddelte straks det skete til Sagsøgtes Kontor, og Sagsøgerinden skrev den 22 og 23 s M til Sagsøgte, at hun vilde komme tilbage til Kontoret den 1 December, hvad Overlægen havde erklæret, at hun vilde være i Stand til.

Den 26 November tilskrev Sagsøgte hende saaledes:

»Jeg har modtaget Deres tvende Skrivelser af den 22 og 23 ds og undlader jeg ikke at meddele Dem at Deres forhv Mand under D D har modtaget Kr 200,00 a conto af Deres Gage for November, idet jeg bemærker, at Restbeløbet indtil den 20 ds (Dagen for Deres Udeblivelse) ligger til Afhentning paa Kontoret, og betragter jeg Deres Udeblivelse som tilstrækkelig Bortvisningsgrund, idet De ikke burde tage nogen Plads, naar De vidste, at De allerede var svanger, da De tog Plads hos mig.«

Under Anbringende af, at den saaledes skete Bortvisning har været uberettiget, har Fru Hirschfeld under nærværende Sag paastaet Grosserer Meltorn dømt til at betale hende den vedtagne Gage for Tiden 1

November f A til 1 Marts d A med 1200 Kr, med Fradrag af det hende den 26 November f A a conto udbetalte Beløb paa 200 Kr eller ialt 1000 Kr, tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 29 December 1924, til Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand gør Sagsøgte gældende, at han, der troede, at Sagsøgerinden var gift, under Forhandlingerne om hendes Ansættelse gjorde hende opmærksom paa, at han ikke vilde have nogen gift Dame i sin Tjeneste, og at han kun, fordi Sagsøgerinden paa hans Spørgsmaal om hendes Ægteskab, svarede ham, at hun var skilt, og i de sidste 2 Aar havde opholdt sig i Berlin, antog hende i sin Tjeneste, fordi han herefter gik ud fra, at hun i de sidste Par Aar havde været skilt fra Manden. Han har dernæst anført, at Sagsøgerinden, hvem han meddelte, at han ofte rejste til Tyskland, maatte forstaa, at han lagde megen Vægt paa, at hun, der var antaget som Eneleder af Kontoret, ikke maatte forsømme sin Plads. Sagsøgerinden har derfor, ved under disse Omstændigheder at have fortiet sin Tilstand overfor Sagsøgte, gjort sig skyldig i en saadan retsstridig Handling overfor Sagsøgte, at han maa have været berettiget til uden Varsel at afskedige hende.

Det fremgaar af Sagen, at Parterne *) den 1 Juni 1922 fik Bevilling til at leve separerede i Henseende til Bord og Seng, og at Sagsøgerinden derefter tog til Berlin; den 13 August 1924 opnaaede Ægtefællerne Bevilling til Ægteskabets fuldstændige Ophævelse.

Det er in confesso, at Grosserer Meltorn, der havde indrykket et Avertissement om, at Stillingen paa hans Kontor var ledig, efter at have modtaget Billet, bl a ogsaa fra Sagsøgerinden, har skrevet til denne, hvem han fra tidligere Tid kendte som en dygtig Kontorleder, for at indlede Forhandlinger med hende om at overtage Pladsen.

Sagsøgerinden har fra sin Side hævdet, at Sagsøgte, da han tilbød hende Stillingen, kun har sagt, at han helst ikke vilde have nogen gift Dame, og blot samtidig fortalt hende, at en af hans tidligere Kontordamer, som var gift, paa Grund af ulykkelige ægteskabelige Forhold havde taget sig selv af Dage, men at han ikke talte nogetsomhelst om, at Grunden til, at han helst ikke vilde antage nogen gift Dame, var den, at der i saa Tilfælde var en nærliggende Mulighed for, at hun kom til at forsømme sin Tjeneste i Anledning af Svangerskab og paafølgende Barnefødsel. Hun er sikker paa, at hun, da Meltorn talte med hende om hendes egne Forhold, har sagt til ham, at hendes Skilsmisse først var gaaet i Orden i August 1924.

Hun gør dernæst gældende, at hun, da Meltorn i Begyndelsen af November f A rejste til Tyskland for en 3 Ugers Tid, ikke kunde gaa ud fra, at hun skulde føde, imedens Meltorn var paa Rejse, og at hun, der iøvrigt var af den Formening, at Meltorn havde bemærket hendes Tilstand, gik ud fra, at hun, naar Nedkomsten nærmede sig, vilde faa Tid nok til at sørge for at forskaffe Sagsøgte en Vikar.

Da Sagsøgte ikke findes at have haft Hjemmel til, som sket, uden

*) Skal være Sagsøgerinden og hendes Mand.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Købmand G Johannsen, bør for Tiltale af Appellanten, Næstved Kommune, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved en af Landsoverskatteraadet foranlediget Undersøgelse oplystes det, at Købmand af Næstved G Johannsens Indkomster for Skatteaarene 1917/18—1920/21 inkl havde været højere end de Beløb, hvortil hans skattepligtige Indkomst, paa Grundlag af de af ham indgivne Selvangivelser, var ansat for de nævnte Skatteaar. Til fuld Afgørelse af det ved hans for lave Selvangivelser for de nævnte Skatteaar overfor Statskassen forskyldte Erstatningsansvar tilbød han den 15 Februar 1922 at erlægge et Beløb af 11 391 Kr 61 Øre og under 23 Juni 1922 indgik Skattedepartementet paa, at Sagen ordnedes i Mindelighed, imod at han til Statskassen indbetalte det anførte Beløb, hvilket han derefter gjorde.

Ved Skrivelse af 14 Juni 1922 afkrævede Næstved Byraad under Henvisning til, at Ligningskommissionen havde meddelt, at Johannsen for de anførte Skatteaar havde opgivet sine Indtægter for lavt, ham yderligere Formue- og Lejlighedsskat for nævnte Aar 4636 Kr 43 Øre, yderligere Offervederlag 179 Kr 35 Øre, yderligere Kirkebidrag 113 Kr 21 Øre samt en Bøde af 25 pCt af det førstnævnte Beløb 1159 Kr 11 Øre. I Skrivelser til Næstved Byraad hævdede Johannsen, at han med Føje havde anset de af Landsoverskatteraadet som Indkomster betragtede Beløb som Formuebevægelser og forbeholdt sig at indgive Klage, men foreløbig henstillede, at Byraadet fritog ham for Bøden, idet den hele Sag beroede paa en Misforstaaelse eller Fejltagelse, og i Skrivelse af 12 Juli 1922 meddelte Byraadet, at det i Henhold til de i Sagen om Johannsens Skat foreliggende Oplysninger havde vedtaget at frafalde Kravet om Bøde, hvorimod Skattebeløbet maatte være indbetalt senest den 15 s M. Herefter indbetalte Johannsen den 15 Juli 1922 Skattebeløbet 4928 Kr 99 Øre.

Under Henvisning til, at den mellem Statens Skattemyndigheder og ham truffene forligsmæssige Ordning ikke kan sidestilles med en af Landsoverskatteraadet overensstemmende med Stats-Skatteovens § 34 foretaget Ændring i Skatteansættelsen, og at det herefter er med Urette, at Næstved Byraad har afkrævet ham det anførte Beløb i Kommuneskat m v har Sagsøgeren, Købmand G Johannsen, Næstved, under denne ved Retten for Næstved Købstad m v forberedte Sag paastaet Sagsøgte, Næstved Kommune ved Næstved Byraad, tilpligtet at tilbagebe-

tale ham nævnte 4928 Kr 99 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra Forligsklagens Berømmelse den 16 Juli 1924.

Sagsøgte procederer til Frifindelse. Sagsøgte gør gældende, at det paa det paagældende Tidspunkt var en hos de kommunale Skattemyndigheder almindelig Opfattelse, at Kommunen var berettiget til at afkræve en Skatteyder yderligere Kommuneskatter beregnet efter de af Overskatteraadet udfundne Indtægter, uanset at en egentlig Ændring af Ligningen ikke havde fundet Sted. Sagsøgte har endvidere hævdet, at der i de mellem Parterne vekslede Skrivelser er afsluttet en forligsmæssig Overenskomst, hvorved Sagsøgeren er indgaaet paa at betale Skatten imod at blive fritaget for Bøden.

Efter de foreliggende Oplysninger saa vel som efter Indholdet af Byraadets Skrivelse af 12 Juli 1922 maa der imidlertid gaas ud fra, at det om Sagsøgerens Forhold Fremkomne i sig selv ikke har givet Føje til at antage, at Sagsøgeren ved Affattelsen af sine Selvangivelser har handlet mod bedre Vidende, og at det er af denne Grund, at Byraadet har frafaldet Krav om Bøde; hvorved bemærkes, at ogsaa Landsoverskatteraadet efter det Oplyste maa antages at være gaaet ud fra, at Skatteyderen ikke ved Indgivelsen af sine Selvangivelser har handlet svigagtigt eller udvist grov Uagtsomhed.

Da ingen lovmæssig Ændring af Ligningen har fundet Sted, har de Sagsøgte Krav ikke haft den fornødne Hjemmel. Da det endvidere maa anses for utvivlsomt, at Sagsøgeren kun har betalt under den for de Sagsøgte kendelige Forudsætning, at han var pligtig hertil, medmindre han kunde opnaa en Ændring i den af Statens Skattemyndigheder truffne Afgørelse, medens det maa have staaet de kommunale Skattemyndigheder klart, at den af dem benyttede Fremgangsmaade var udenfor det sædvanlige og ikke havde Hjemmel i Ordene i den herhenhørende Lovbestemmelse, saaledes at det for dem i hvert Fald maatte stille sig som tvivlsomt, om den var berettiget, findes der at mangle tilstrækkelig Retsgrund til, at de Sagsøgte skulde beholde de ommeldte urettelig oppebaarne Beløb, og de Sagsøgte vil som Følge heraf være at dømme efter Sagsøgerens Paastand.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 350 Kr.

Nr 350/1924.

Aalborg Kommune (Fich)

mod

Skibsprovianteringshandler Axel Carlsen (David),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til at forlange et Skattebeløb tilbagebetalt.

Vestre Landsrets Dom af 17 Oktober 1924: De Sagsøgte, Aalborg Kommune ved Aalborg Byraad, bør til Sagsøgeren, Skibspro-

vianteringshandler Axel Carlsen, betale 2918 Kr 80 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 24 Juni 1924, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 300 Kr. Det Idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aalborg Kommune, til Indstævnte, Skibsprovianteringshandler Axel Carlsen, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Landsoverskatteraadet i Foraaret 1921 havde foretaget en Revision af den for Sagsøgeren, Skibsprovianteringshandler Axel Carlsen i Aalborg, paa Grundlag af hans Selvangivelser skete Ansættelse til Statsskat for Skatteaarene 1917/18, 1918/19, 1919/20 og 1920/21, indgik han paa som forligsmæssig Afgørelse af Sagen til Statskassen at efterbetale for lidt erlagt Statsskat for de nævnte Skatteaar 2226 Kr 80 Øre, som indbetaltes den 19 Juli 1921. Under Henvisning til den af Landsoverskatteraadet foretagne Revision af Sagsøgerens Ansættelser til Indkomst og Formueskat til Staten afkrævede de Sagsøgte, Aalborg Kommune ved Aalborg Byraad, ved en Skrivelse af 10 Juni 1921 Sagsøgeren i Overensstemmelse med de forandrede Ansættelser som Kommuneskat 2918 Kr 80 Øre, hvilket Beløb Sagsøgeren indbetalte den 5 August 1921.

Idet Sagsøgeren har anbragt, at det er med Urette, at de Sagsøgte har afkrævet ham Kommuneskat paa Grundlag af den mellem Landsoverskatteraadet og ham truffne forligsmæssige Ordning, har han derpaa under nærværende Sag søgt de Sagsøgte til Tilbagebetaling af de nævnte 2918 Kr 80 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 24 Juni 1924, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Efter hvad de Sagsøgte har anført, var det paa det paagældende Tidspunkt en udbredt Opfattelse hos de vedkommende kommunale Myndigheder, at de af Landsoverskatteraadet i Sager af den omhandlede

Art overfor de paagældende Skatteydere foretagne Skridt i Forbindelse med de med de vedkommende trufne forligsmæssige Afgørelser kunde jævnstilles med en lovmæssig Ændring af Ligningen, og at Bestemmelsen i § 7, 2 Stk, 1 Pkt i Lov Nr 85 af 15 Maj 1903 maatte føre til, at det saaledes tilvejebragte Grundlag for Betaling af Indkomstskat til Staten maatte lægges til Grund for Ligningen af Kommuneskatten. Da derhos Sagsøgeren ved Betalingen til de Sagsøgte undlod at tage noget som helst Forbehold, og saaledes afskar dem fra ved en offentlig Undersøgelse at faa oplyst, om Sagsøgeren ved sine urigtige Selvangivelser havde gjort sig skyldig i Svig eller grov Uagtsomhed, kan han efter de Sagsøgtes videre Anbringende ikke være berettiget til at kræve det erlagte Skattebeløb tilbage, selv om det maatte være ham afkrævet med Urette.

Den trufne forligsmæssige Ordning findes imidlertid ikke at kunne jævnstilles med en lovmæssig Ændring af Ligningen, og de Sagsøgtes Krav overfor Sagsøgeren har derfor — i Mangel af en Bestemmelse svarende til den nu i Lov Nr 51 af 13 Februar 1922 § 17 indeholdte — ikke haft fornøden Hjemmel. Da det endvidere maa anses utvivlsomt, at Sagsøgeren kun har betalt under den for de Sagsøgte kendelige Forudsætning, at han var pligtig hertil, og at det maa have staaet de kommunale Skattemyndigheder klart, at den af dem benyttede Fremgangsmaade var udenfor det sædvanlige og ikke havde Hjemmel i Ordene i den paagældende Lovbestemmelse, saaledes at det i hvert Fald maatte anses for tvivlsomt, om den var berettiget, findes de Sagsøgte at mangle tilstrækkelig Retsgrund til at beholde de ommeldte, urettelig oppebaarne Beløb, hvorved bemærkes, at Landsoverskatteraadet efter det Oplyste maa antages at være gaaet ud fra, at der ikke af Sagsøgeren er udvist svigagtigt Forhold eller begaaet grov Uagtsomhed ved Affattelsen af de paagældende Selvangivelser.

Som Følge heraf vil de Sagsøgte være at dømme efter Sagsøgerens Paastand.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 300 Kr.

Nr 352/1924. Fabrikant **F C Lund** og Rentier **J A Lund**, tidligere Indehavere af Firmaet Brødrene **Lund** (Martensen-Larsen)

m o d

Farver **P Rosengaard** (Shaw),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt en Fordring paa Indstævnte er forældet.

Vestre Landsrets Dom af 20 Oktober 1924: Sagsøgte, Farver P Rosengaard, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Firmaet Brødrene Lund, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte 300 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Fabrikant F C Lund og Rentier I A Lund, tidligere Indehavere af Firmaet Brødrene Lund, En for Begge og Begge for En, til Indstævnte Farver P Rosengaard, med 400 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skadesløsbrev af 16 August 1908, tinglæst i Varde Købstads Ret den 31 s M, meddelte Sagsøgte, Farver P Rosengaard i Varde, Sagsøgerne, Firmaet Brødrene Lund i Herning, med hvilket han stod i Forretningsforbindelse, oprykkende Prioritets Panteret næstefter ialt 33 400 Kr i den Sagsøgte tilhørende Ejendom, Matr Nr 130 a m fl, Varde Købstads Bygrunde, til Sikkerhed for Betaling af alt, hvad han maatte være eller blive skyldig til Sagsøgerne. Ved Levering af Varer fik Sagsøgerne efterhaanden et Tilgodehavende hos Sagsøgte af ialt 11 188 Kr 77 Øre. Da Sagsøgte ikke kunde tilfredsstille sine Kreditorer, søgte han i Aaret 1910 gennem Foreningen af københavnske Manufaktur-Grossisters Akkord- og Konkursafdeling at opnaa Akkord, og ved Fuldmagt af 8 December 1910 bemyndigede Sagsøgerne Foreningen til at antage et fremsat Akkordforslag, hvorefter der blev tilbudt 30 pCt, idet de dog i Fuldmagten forbeholdt sig, at Skadesløsbrevet forblev i Kraft overfor det Beløb, som ikke udbetaltes ved Akkorden. Den 9 Februar 1911 modtog Sagsøgerne det ved Akkorden tilbudte Beløb, efter at Sagsøgte under 13 Januar s A havde forsynet den af Foreningen udarbejdede Udbetalingsliste, af hvilken fremgik, at Sagsøgernes Tilgodehavende hos ham var det foran anførte Beløb, med sin Anerkendelse af Listens Rigtighed.

Under nærværende Sag har Sagsøgerne nu principalt paastaaet sig kendt berettigede til for det resterende Tilgodehavende 7832 Kr 17 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 Juli 1919, indtil Betaling sker, samt Sagens Omkostninger, at gøre Udlæg i den ved det

ovennævnte Skadesløsbrev pantsatte Ejendom indenfor det i Skadesløsbrevet angivne Omfang. Sagsøgerne har dernæst under Paaberaabelse af, at Sagsøgte under nogle mellem dem i Aaret 1923 om Mellemværendet førte Forhandlinger havde forpligtet sig til at udstede en Panteobligation paa 8000 Kr med Pant i sin ovennævnte Ejendom til Afvikling af Gælden, subsidiært paastaaet Sagsøgte kendt pligtig at underskrive en saadan, hvortil et Udkast er fremlagt, samt til at betale de dermed forbundne Udgifter, mod at Sagsøgerne til Gengæld udlevere det nævnte Skadesløsbrev i behørig kvitteret Stand.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale og har til Støtte herfor anført, dels at hans Skyld er forældet efter Lov Nr 274 af 22 December 1908, dels at han aldrig har paataget sig nogen Forpligtelse til at udstede en Panteobligation til Afvikling af Mellemværendet.

Da den indtalte Restfordring nu efter sin Oprindelse falder ind under de Fordringer, for hvilke der ved Lov af 22 December 1908 § 1 er foreskrevet en femaarig Forældelsesfrist, og da Sagsøgtes skriftlige Erkendelse af Rigtigheden af den i det foregaaende nævnte Udbetalingsliste ikke kan bringe Forholdet ind under de i Paragrafens Slutning anførte Undtagelsesbestemmelser, vil den af Sagsøgerne nedlagte principale Paastand ikke kunne tages til Følge.

Da der derhos ikke mod Sagsøgtes Benægtelse ved de under Sagen afgivne Vidne- og Partsforklaringer er ført tilstrækkeligt Bevis for Rigtigheden af det af Sagsøgerne til Begrundelse af deres subsidiære Paastand Anbragte, vil Sagsøgte i det Hele være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne have at godtgøre Sagsøgte med 300 Kr.

Tirsdag den 27 Oktober 1925.

Nr 258/1925.

Rigsadvokaten
mod

Rasmus Matthiesen (Martensen-Larsen),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Viborg Landrets Dom af 25 August 1925: Fængslede Rasmus Matthiesen bør hensættes til Forbedringshusarbejde i 1 Aar. Saa udreder Fængslede og Sagens Omkostninger og derunder i Vederlag til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Jørgensen, 250 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 90 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paanket dels af det Offenlige til

Skærpelse af Straffen, dels af Tiltalte, der gør gældende, at Nævningernes Erklæring er blevet fejlagtig, fordi de til Nævningerne stillede Spørgsmaal lider af den Fejl, at det ikke behørig er fremhævet, at der til Anvendelse af Strfl §§ 185 og 210 kræves Forsæt, og at den idømte Straf er for stræng. Dommen er derhos paakæret af Tiltaltes beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Jørgensen, der paastaar det Salær og den Godtgørelse for Udlæg som er tilkendt ham, forhøjet, og dette Kæremaal er ifølge Beslutning af Højesterets Kæremaalsudvalg forenet med den foreliggende Ankesag.

De til Nævningerne stillede Spørgsmaal ses ikke at lide af den af Tiltalte nævnte Fejl. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen, forsaavidt denne foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Rasmus Matthiesen til Højesteretsagfører Martensen-Larsen 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende med Medvirkning af Nævninger behandlede Sag er Fængslede Rasmus Matthiesen ved 3 iydsk Statsadvokatur's Anklageskrift af 28 Juli d A sat under Tiltale for Voldtægtsforsøg.

Fængslede er født den 25 April 1894 og ses ikke tidligere at have været tiltalt eller straffet.

Vcd Nævningernes Kendelse, der vil være at lægge til Grund ved Paadømmelsen, er Fængslede erklæret at være skyldig

1. i den i Straffelovens § 185 omhandlede Forbrydelse ved Kl ca 12 Natten mellem den 10 og 11 Juli 1925 i Strandskoven ved Esbjerg at have krænket Clara Madsine Marie Christine Frederikke Grinderslevs Blufærdighed ved uterlig Forhold og
2. i den i Straffelovens § 210 omhandlede Forbrydelse ved til nævnte Tid og Sted at have tvunget nævnte Clara Grinderslev til at taale Magtanvendelse fra hans Side, hvorimod Nævningerne har svaret Nej til Spørgsmaal om, hvorvidt der under de anførte Omstændigheder overfor Clara Grinderslev af Fængslede er begaaet en Overtrædelse af Straffelovens § 168, 1 eller 2 Pkt, jfr § 45.

Fængslede vil herefter være at anse efter Straffelovens §§ 185 og 210 med en Straf, der bestemmes til Forbedringshusarbejde i 1 Aar.

Fængslede vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Vederlag til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten 250 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 90 Kr.

Ved Højesterets Dom af s D i Sag Nr 243/1925 (**Rigsadvokaten mod Alvida Hansen, f Oisen**) blev Tiltalte for Tyveri i Medfør af Straffelovens § 228, jfr midlertidig Lov af 1 April 1911 § 13, anset med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Torsdag den 29 Oktober 1925.

Nr 153/1924. Vognmand **Vald. Christensen** (Henriques)
m o d
A/S Poul E Jensen (Bruun),

betræffende Spørgsmaalet om det indstævnte Selskabs Pligt til at udrede Erstatning for Skade forvoldt ved leveret Hakkelse.

Østre Landsrets Dom af 12 April 1924: De Sagsøgte, A/S Poul E Jensen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Vognmand Vald Christensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Vognmand Vald Christensen til A/S Poul E Jensen med 250 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten frafaldet Kravet om at faa tilkendt det i Dommen nævnte Beløb af 1078 Kroner 50 Øre, og hans Paastand gaar herefter ud paa, at Indstævnte dømmes til at betale ham 2898 Kroner 92 Øre med Renter.

Efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvebragte Oplysninger maa der vel gaas ud fra, at den Hakkelse, som Indstævnte i det paagældende Tidsrum har leveret Appellanten, tildels har været mindre god, og at Appellanten i den Anledning nogle Gange har reklameret overfor Indstævnte, men det kan ikke anses for godtgjort, at det er den af Indstævnte leverede mindre gode Hakkelse, der har forvoldt Hestenes Sygdom og Død. Herefter vil Dommen overensstemmende med Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Vognmand Vald Christensen, til

Indstævnte, Aktieselskabet Poul E Jensen, med 400 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Tiden 4 December 1923 til 18 Januar 1924 forefaldt der i Vognmand Vald Christensens af 39 Heste bestaaende Besætning et betydeligt Antal Koliktilfælde, saaledes at 10 Tilfælde maatte tages under Dyrlægebehandling, og 3 af de angrebne Heste døde henholdsvis den 4 December, den 31 December og den 18 Januar paa Grund af sekundær Tarmslyngning.

Under Anbringende af, at Aarsagen til Sygdomstilfældene og Dødsfaldene skyldes den slette Kvalitet af den af Hestene i det nævnte Tidsrum fortærede Hakkelse, der er leveret som prima Varer af A/S Poul E Jensen i forskellige mindre Partier gennem det omhandlede Tidsrum, har under nærværende Sag Sagsøgeren, ovennævnte Vognmand Vald Christensen, paastaet de Sagsøgte, nævnte A/S Poul E Jensen, tilpligtet at betale i Erstatning:

Godtgørelse for de tre døde Heste	2950 Kr 00 Øre
Leje af fremmede Vogne i det anførte Tidsrum à 30 Kr pr Dag for Vogn med to Heste	1950 — 00 —
mistet Fortjeneste herved 6 Kr pr Dag pr Vogn à 30 Kr	390 — 00 —
Dyrlægeregning	90 — 00 —
Forplejning af de syge Heste	300 — 00 —
Sagsøgerens Betaling for Hakkelse købt i December og Januar	1078 — 50 —
	<hr/>
	6758 Kr 50 Øre

med Fradrag af A/S Poul E Jensens Tilgodehavende i Henhold til Regning pr 31 Januar 1924 efter Fradrag af Vognmand Vald Christensens Tilgodehavende for Brændsel

2781 — 08 —

eller til Rest 3977 Kr 42 Øre

med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 25 Februar 1924.

De Sagsøgte, A/S Poul E Jensen, har paastaet sig frifundet, idet de, der erkender at have leveret det paagældende Kvantum Hakkelse, benægter at dens Kvalitet var af skadelig Beskaffenhed — i hvilken Henseende der ifølge deres Anbringende heller ikke er reklameret — ligesom de har benægtet, at Hakkelsen er Aarsag til Hestenes Sygdom og Død.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Dyrlæge B A Mortensen, der havde Besætningen under Behandling, da der fra 31 December kom saa mange ensartede Tilfælde, gik ud fra, at de skyldtes en fælles Aarsag enten i Fodringen eller i Foderet, og at han efterhaanden kom til den

Opfattelse, at Aarsagen maatte ligge i Hakkelsefoderet. Han foranledigede derfor, at der den 19 Januar — Dagen efter den sidste Hests Død — blev leveret et nyt Parti Hakkelse paa 40 Baller, hvoraf han udtog to tilfældige Sække til Undersøgelse, og om Resultatet heraf har han i en den 1 Februar 1924 udstedt Erklæring udtalt Følgende: »Den første Sæk viste sig at indeholde en Vare af saa ringe Kvalitet, at jeg ansaa den uanvendelig for Hestefoder, Hakkelsen var meget støvet og indeholdt store Kager af sammenfiltrede »Blomsterdun« og Snavs; den anden Sæk indeholdt en Vare, som jeg vil karakterisere som værende af mindre god Kvalitet, men dog brugbar.« Paa Grundlag heraf og af forskellige Udtalelser til ham fra Christensens Folk sluttede han, at Aarsagen til Hestens Sygdom og Død var Hakkelsens daarlige Kvalitet, hvilket han fandt bestrykt af, at der efter den 18 Januar, da Christensen — bortset fra de omtalte 40 Baller — købte sin Hakkelse andetsteds, ikke har været nogt nyt Tilfælde af Kolik i Besætningen. Disse Udtalelser har han bekræftet som Vidne for Landsretten med Tilføjende, at han dog kun gaar ud fra, at een Sæk af hver af de tidligere Leveringer har været daarlig.

Det veterinære Sundhedsraad, som den nævnte Dyr lægeerklæring har været forelagt, samtidig med at to Sække Hakkelse af Leveringen af 19 Januar — muligvis de samme, som Dyr lægen har undersøgt — var indsendt til Undersøgelse, har i en den 15 Februar 1924 afgivet Erklæring udtalt, at Hakkelsen i de indsendte Sække var utilladelig snavset og ikke egnet til Hestefoder, samt at Raadet i Henhold til denne Undersøgelse og til de i Dyr lægens Erklæring meddelte Oplysninger »maa anse det for meget sandsynligt, at Hakkelsen har været Aarsag til de omtalte Koliktilfælde og Dødsfald.«

Paa Foranledning af A/S Poul E Jensen er derefter 7 Sække, der var til Rest af de den 19 Januar leverede 40 Baller, blevet undersøgt den 15 Marts af Dyr læge Roar-Christensen, der i en samme Dag udstedt Erklæring har udtalt, at Hakkelsen var af en utiltalende graa Farve, hvilket imidlertid godt kan hidrøre fra, at den har henstaaet et Par Maaneder i Vognmandens Staldbygninger, samt at der iagttoges en Del smaa sammenfiltrede Klumper, der mindede om Tidselknug, men ved nærmere Undersøgelse viste sig at være ituslidte Straa, der ofte kan samle sig i Hakkelsemaskinen. Derimod havde Hakkelsen en frisk Lugt, og det var efter Dyr lægens videre Erklæring, som han har bekræftet som Vidne for Landsretten, ham ikke muligt at opdage nogetsomhelst, der kunde gøre Hakkelsen sundhedsfarlig som Hestefoder; han anser det derfor for usandsynligt, at Koliktilfældene staar i Forbindelse med den af A/S Poul E Jensen leverede Hakkelse.

De af Dyr læge Roar-Christensen undersøgte Sække Hakkelse har derefter været indsendt til det veterinære Sundhedsraad, som i en den 28 Marts 1924 afgivet Erklæring har udtalt, at Hakkelsen i de fleste af de nu undersøgte Sække var noget mindre daarlig end i de tidligere undersøgte, men at Indholdet af næsten alle Sække dog er en Vare af en ilde graa Farve, meget støvet, hvorhos der i en Del af dem findes indblandet graalige Klumper af stærkt støvede sammenfiltrede fine Plantedele, samt at Lugten af Hakkelsen var — om end ikke egentlig muggen

— dog meget forskellig fra den friske Halmlugt, som god Hakkelse har. Raadet har derfor fastholdt sin i dets Erklæring af 15 Februar fremsatte Udtalelse om Hakkelsens Beskaffenhed.

Af Sagens Oplysninger fremgaar derhos, at den Del af de under 19 Januar leverede 40 Baller, som ikke er medgaaet til ovennævnte Under-søgelser, eller ca 30 Baller, er opfodret i Christensens Stald, uden at der har vist sig nogen skadelige Følger deraf for Besætningen, samt at den i Tiden 4 December 1923—18 Januar 1924 af A/S Poul E Jensen leverede Hakkelse i hvert Fald ikke har været af ringere Kvalitet end disse 40 Baller. Der maa endvidere gaas ud fra, at der i samme Tidsrum af A/S Poul E Jensen er leveret Hakkelse af ganske samme Beholdninger til en Række andre Kunder, uden at der hos disse er fremkommet Ulemper af nogen Art ved Hakkelsens Benyttelse som Hestefoder.

Herefter og idet endnu bemærkes, at det ikke mod A/S Poul E Jensens Benægtelse er godtgjort, at der i den omhandlede Periode er fremsat nogen Reklamation af Christensen overfor Aktieselskabet angaaende Hakkelsens Kvalitet, findes det ikke at kunne statueres, at Hakkelsen har været Aarsag til de indtrufne Tilfælde af Kolik og Dødsfald i Christensens Hestebesætning.

De Sagsøgte vil derefter være at frifinde for Vognmand Vald Christensens Tiltale, hvorhos han findes at burde godtgøre dem Sagens Omkostninger med 250 Kr.

Fredag den 30 Oktober.

Nr 271/1925.

Anklagemyndigheden
mod

Carl Theobald Jørgensen kaldet Recharté.

Københavns Byrets Kendelse af 27 Juni 1925: Under Hensyn til Retslægeraadets Erklæring af 10 Juni 1925 findes Anklagemyndighedens Begæring efter Omstændighederne at maatte tages til Følge.

Thi er agtes:

Sigtede Carl Theobald Recharté bør indlægges til Observation overensstemmende med Retsplejelovens § 744.

Færdig fra Trykkeriet den 11 November 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 22.

Fredag den 30 Oktober

Østre Landsrets Kendelse af 29 Juli 1925: Den paakærede Kendelse ophæves.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Østre Landsret den 29 Juli 1925 afsagte Kendelse er med Justitsministeriets Tilladelse paakæret af Anklagemyndigheden.

Da den af Retslægeraadet den 10 Juni d A afgivne Erklæring indeholder tilstrækkeligt Grundlag for en Beslutning om Sigtede Carl Theobald Jørgensen, kaldet Rechartés Indlæggelse til Observation i Overensstemmelse med Retsplejelovens § 744, og saadan Indlæggelse i sig selv skønnes ønskelig, maa det billiges, at Byretten ved sin Kendelse af 27 s M har truffet Bestemmelse om Indlæggelsen. Byrettens Kendelse vil som Følge heraf være at stadfæste.

Thi bestemmes:

Byrettens Kendelse bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Steglich-Petersen 60 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Præmisserne til Landsrettens Kendelse er saalydende:

Under en ved Københavns Byrets 4 Afdeling foretaget Forundersøgelse mod Carl Theobald Jørgensen Recharté, født den 23 Maj 1854, for Overtrædelse af Straffelovens §§ 177 og 185, begaaet i 1920 eller 1921, har 1ste Overlæge ved Staden Københavns Fængsler paa Politimyndighedens Anmodning om en Udtalelse med Hensyn til Sigtedes mentale Tilstand i Erklæring af 2 Maj d A udtalt, at Sigtede — der da var fængslet — ikke frembyder Tegn paa Aandssvaghed, Aandssløvhed eller senil Demens, at han maa betegnes som et i aandelig Henseende

ret normalt Individ, og at der ikke skønnes at være Grund til yderligere Observation.

Efter at Forundersøgelsen var sluttet den 6 Maj d A, hvilken Dag Sigtede blev løsladt, fremlagde Anklagemyndigheden under en Genoptagelse af Sagen ved samme Afdeling den 27 Juni d A en Skrivelse af 10 s M fra Retslægeraadet til Rigsadvokaten, hvorefter Rigsadvokaten under 23. Maj 1925 har med Henblik paa Spørgsmaalet om at rejse Sag mod Sigtede til Fastsættelse af Sikkerhedsforanstaltninger i Medfør af Lov af 11 April 1925 om Sikkerhedsforanstaltninger mod visse Personer, der udsætter Retssikkerheden for Fare, stillet Retslægeraadet en Række Spørgsmaal, i hvilken Anledning Retslægeraadet henstiller, at Sigtede, forinden videre foretages, indlægges til Observation. Politimyndigheden begærede i samme Retsmøde Observationskendelse afsagt overensstemmende med Retslægeraadets Erklæring, og Retten afsagde derefter mod Sigtedes Protest Kendelse, hvorefter Sigtede bør indlægges til Observation overensstemmende med Retsplejelovens § 744.

Denne Kendelse har Sigtede paakæret til Landsretten.

Da Betingelserne efter Retsplejelovens § 744 for i den ovennævnte Forundersøgelses Øjemed ved Observation at afgøre Tvivl om Sigtedes Tilregnelighed ikke foreligger efter den ovenanførte Erklæring fra Fængselslægen, da Retslægeraadet ved sin ovenanførte Henstilling, der er afgivet paa den ovennævnte af Rigsadvokaten givne Foranledning, ikke ses at erklære sig for Sigtedes Indlæggelse til Observation til Bedømmelse af hans Tilregnelighed i Forhold til Strafforfølgning, og da der efter § 2 i ovennævnte Lov af 11 April 1925 savnes Hjemmel til, forinden Sag mod Sigtede i Medfør af denne Lov er rejst, ved Retskendelse at underkaste Sigtede den under saadan Sag eventuelt fornødne nærmere Undersøgelse ved Indlæggelse paa Sygehus eller Sindsygehospital,

b e s t e m m e s :

(se ovfr).

M a n d a g d e n 2 N o v e m b e r .

Nr 238/1924. Fru **Kirstine Theilgaard** (Selv)

m o d

Overretssagfører **Henrik Sachs** (Henriques),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at udrede Erstatning for Brud paa en Aftale.

Østre Landsrets Dom af 13 Juni 1924: Sagsøgte, Overretssagfører Henrik Sachs, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Fru Kirstine Theilgaard, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det for Højesteret Oplyste maa der gaas ud fra, at Indstævnte har Ret i, at han under Forhandlingerne den 5 Januar 1924 ikke har givet noget af de i Dommen nævnte Tilsagn, men netop udtrykkeligt har forbeholdt sig sin Handlefrihed som Sagfører. Allerede som Følge heraf vil Indstævnte overensstemmende med sin Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 1000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Overretssagfører Henrik Sachs, bør for Tiltale af Appellantinden, Fru Kirstine Theilgaard, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Appellantinden til Indstævnte med 1000 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Forkyndelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 13 December f A indgav Sagsøgte, Overretssagfører Henrich Sachs, for Firmaet Erich Hammesfahr & Co i Berlin en Beskikkelse til Betaling af et Beløb paa ca 38000 Kr, som Firmaet havde til Gode hos A/S Dansk Afvulkaniseringsfabrik, i hvilket Selskab Albert Theilgaard var Direktør.

Den 5 Januar 1924 blev der afsluttet en Overenskomst, hvorefter Erich Hammesfahr & Co erklærede sig villig til, under Forudsætning af at den omtalte forfaldne Gæld blev betalt, da at give Henstand med Betalingen af, hvad Erich Hammesfahr & Co iøvrigt havde til Gode hos Aktieselskabet, der skulde stille en vis Sikkerhed. Det var en udtrykkelig Betingelse for Henstanden, at der ikke fra anden Side blev foretaget Fogedforretninger hos Aktieselskabet, at der ikke indleedes Konkursforfølgning mod dette, at ingen anden nuværende Kreditor helt eller delvis fik Fyldestgørelse af de tilstedeværende Midler, bortset fra et vist mindre Beløb, og at Fabrikens Drift blev fortsat uforandret. I Henhold til denne Overenskomst blev der samme Dag, Overenskomsten blev underskrevet, betalt ialt 40000 Kr, der opgaves at være stillet til Disposition af en udenfor staaende, hvilket Overretssagfører Sachs havde stillet som en Betingelse for at modtage Beløbet. Den 17 Januar 1924 indgav Overretssagfører Sachs for en anden Kreditor en ny Beskikkelse og den 31 Januar s A en Konkursbegæring. Aktieselskabet blev paa Grundlag af denne Begæring og Begæringer fra andre Kreditorer erklæret fallit.

Under Anbringende af, at der under Forhandlingerne om en Ord-

Sagens Omkostninger for Højesteret vil Appellanten have at betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Kaptajn Fr Zernichow, til Indstævnte, Godsejer J U Switzer, med 400 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 2 og 5 December 1922 lejede Sagsøgte, Kaptajn Fr Zernichow af Ristrup, af Sagsøgeren, Godsejer J U Switzer, sammesteds, for en aarlig Leje af 2500 Kr bl a den vestre Fløj af Hovedbygningen paa Gaarden Ristrup med forskelligt i Kontrakten nærmere angivet Tilbehør. I Bygningen var installeret et Centralvarmeanlæg, og med Hensyn til dette var der i Kontrakten indføjet en Bestemmelse om, at Vedligeholdelsen paahvilede Lejeren. Sagsøgte tog det Lejede i Brug i Januar Maaned 1923. Kort før Jul s A rejste han med sin Hustru paa Ferierejse til Norge og gav ved Bortreisen en paa Gaarden tjenende Staldkarl, der besørgede Fyringen i Varmeapparatet, Besked om at holde op med at fyre. Ved Juletid indtraadte der en stærk Kulde, og da det i Apparatet staaende Vand frøs, skete der betydelige Brud paa forskellige Dele af Apparatet. Sagsøgeren, der midlertidigt opholdt sig paa Gaarden, og som blev opmærksom paa det indtrufne Uheld, underrettede straks Sagsøgte derom og traf Foranstaltning til Apparatets Istandsættelse. Da Sagsøgte vægrede sig ved at betale Omkostningerne herved, 4309 Kr 07 Øre, har Sagsøgeren nu under nærværende Sag paastaet ham tilpligtet at betale det nævnte Beløb, som er betalt af Sagsøgeren, med Fradrag af 33 Kr 90 Øre for nogle Reparationer, der efter Sagsøgerens Formening ikke er nødvendiggjort af Skaden, altsaa til Rest 4275 Kr 17 Øre, tillige med Renter 5 pCt p a af 4131 Kr 92 Øre fra den 31 Maj 1924 og af 143 Kr 25 Øre fra Stævningens Dato den 3 Juli 1924, alt indtil Betaling sker. Sagsøgte har principalt paastaet sig friundet for Sagsøgerens Tiltale, subsidiært frifundet mod Betaling af et ved Rettens Skøn fastsat Beløb, dog ikke over Halvdelen af det Indsøgte. Sagsøgte har til Støtte for sin principale Paastand gjort gældende, at det ikke paahvilede ham at sørge for, at Vandet samtidig med Fyringens Ophør blev tømt ud af de Dele af Apparatet, der var udsatte for Frysning. Det fremgaar nu af Sagens Oplysninger, at Sagsøgte Dagen efter sin Ankomst havde en Samtale med Sagsøgerens Forvalter, der boede paa Gaarden, og som under Sagsøgerens Fraværelse fra denne varetog hans Interesser, at Forvalteren foranlediget

af en Bemærkning af Sagsøgte om, at han manglede en Mand til at passe Varmeapparatet, gav ham Anvisning paa fornævnte Staldkarl, a t Sagsøgte derpaa i Forvalterens Overværelse traf Aftale med Staldkarlen om mod en maanedlig Betaling af 20 Kr at paatage sig dels Fyringen, dels Pasningen af en Hest, a t Forvalteren derpaa viste Sagsøgte, hvorledes Radiatorerne skulde tilses ved Drejning paa nogle paa dem anbragte Skruer og endvidere meddelte ham, at der, naar der skulde fyres i Badeværelset paa Tider, hvor Centralvarmeanlægget ikke benyttes, skulde foretages en Omstilling af visse Dele af Apparatet, hvilken Omstilling han — Forvalteren — erklærede sig villig til at foretage, a t Staldkarlen i hele den følgende Tid ikke blot sørgede for Fyringen, men ogsaa for Paafyldning af Vand, naar det af en paa Kedlen anbragt Maaler kunde ses, at dette var fornødent, og a t Sagsøgte ikke direkte underrettede Forvalteren om sin Bortrejse og navnlig ikke meddelte ham, hvilken Ordre han havde givet Staldkarlen om Fyringens Ophør. Efter Sagsøgtes Fremstilling betydede han under den fornævnte Samtale med Forvalteren denne, at han selv ikke havde Forstand paa Pasningen af Apparatet, og at han, saafremt han skulde have noget Ansvar herfor, maatte have nærmere Instruktions. Han vil overensstemmende hermed have haft den Opfattelse af de trufne Aftaler, at Forvalteren paa Ejerenes Vegne vedblivende havde Ansvaret for Pasningen, idet det dog paahvilede ham selv at afholde Udgiften ved de Arbejder, som var overladt Staldkarlen. Efter hvad Forvalteren som Vidne har forklaret, havde Sagsøgte ikke Føje til at faa denne Opfattelse af deres Forhandlinger, medens han dog har erkendt, at han har tilbudt Sagsøgte at yde sin Bistand med Hensyn til Behandlingen af Apparatet, naar denne fremsatte Anmodning derom. Efter denne Vidneforklaring maa det derhos antages, at det i tidligere Vintre vel ikke har været brugt at udtømme Vandet i Frostperioder, men at man i saadanne heller ikke har holdt op at fyre, selv om Lejligheden var ubeboet, idet man nøjedes med at indskrænke Fyringen.

Efter alt det Foreliggende, derunder ogsaa at Anlægget alene tjente til Opvarmning af den Sagsøgte overladte Lejlighed, maa Formodningen nu ogsaa være mod, at Sagsøgte ikke fuldtud har overtaget Pasningen af Apparatet og dermed Ansvaret for, at den skete paa rette Maade, og selv om Sagsøgte maatte have fremsat en Anmodning om yderligere Instruktion, kan det ikke antages, at Anmodningen er fremsat paa en saadan Maade, at det maatte være Forvalteren klart, at Sagsøgte ikke ønskede at overtage Ansvaret. For saa vidt det af Sagsøgte er anbragt, at det ved visse Centralvarmeanlæg er almindeligt, at Leverandører ved Afleveringen overgiver Ejeren af Anlægget en trykt Brugsanvisning — bl a indeholdende Bestemmelser om Aftapning af Vandet — til Ophængning i Fyrrummet, findes dette at være uden Betydning for nærværende Sag, idet Sagsøgte har erkendt, at han ikke var uvidende om, at en Frysning af Vandet i Apparatet kunde have alvorlige Følger, og derfor maa anses at have handlet uagtsomt ved at give den ovennævnte Ordre uden at træffe Foranstaltning til Udtømmning af Vandet. Idet det herefter maa blive uden Betydning, om en særlig Erstatningspligt er hjemlet ved Bestemmelsen i Lejekontrakten om Sagsøgtes Pligt

med Hensyn til Apparatets Vedligeholdelse, maa han anses for pligtig at yde Sagsøgeren Erstatning.

Sagsøgte har dernæst til Støtte for sin subsidiære Paastand henvist til, at saadanne Anlæg som Regel maa afskrives i Løbet af 20—25 Aar, og hævdet, at der, idet nærværende Anlæg var 13—14 Aar gammelt, maa gøres en skønsmæssig Afkortning i det indsøgte Beløb svarende til Forskellen mellem Værdien af gammelt og nyt, hvorhos han endvidere har anført, at Reparationen kunde have været udført billigere end sket. Da der imidlertid ikke foreligger nærmere Oplysninger om Holdbarheden af Anlægget, og da det ikke iøvrigt er godtgjort, at det efter Reparationen, der kun delvis berørte Kedelen, paa noget Punkt er bedre end før Uheldet, og ej heller at Sagsøgeren har betalt for meget for Reparationen, kan der ikke tillægges disse Indsigelser nogen Betydning, men Sagsøgerens Paastand vil i det Hele være at tage tilfølge, dog at Renten af det Beløb, som Sagsøgte vil have at tilsvare, mod hans Protest ikke vil kunne beregnes fra et tidligere Tidspunkt end Stævningens Dato. Sagsøgte vil derhos have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 400 Kr.

Torsdag den 5 November.

Nr 320/1924. Enke **Christine Hansen**, født Andersen, **Maren Kirstine Hansen** og Enke **Frederikke Dorthea Hansen**, født Hansen, som Værge for: **Bondo Henning Hansen**, **Ellen Hedvig Hansen** og **Markild Christian Bonne Hansen** (Graae efter Ordre)

mod

Boelsmand Anton Petersen (Liebe efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Pligt til at tiltræde en af Indstævnte udstedt Deklaration.

Østre Landsrets Dom af 11 September 1924: De Sagsøgte 1) Enke Christine Hansen, født Andersen, Ørsted, 2) Ugift Maren Kirstine Hansen, Ørsted, 3) Enke Frederikke Dorthea Hansen, født Hansen, Ørsted, som Værge for de Umyndige a) Bondo Henning Hansen, b) Ellen Hedvig Hansen, c) Markild Christian Bonnie Hansen, bør være pligtige at tiltræde en af Sagsøgeren, Boelsmand Anton Petersen, Ørsted, udstedt Deklaration, hvorved han forpligter sig og efterfølgende Ejere af Matr Nr 9 m, 9 o og 13 e Ørsted By og Sogn, af Hartkorn henholdsvis 3 Skp 1 Fdk $0\frac{1}{4}$ Alb, 3 Skp 0 Fdk $1\frac{1}{4}$ Alb og 4 Skp 1 Fdk $0\frac{1}{4}$ Alb, til at behandle disse tre Matr Nr i Overensstemmelse med Lovgivningens Forskrifter om Bøndergaard, og til at frigøre Matr Nr 9 o Ørsted for den paa samme hvilende Pantegæld. Sagens Omkostninger betaler de

nævnte tre Sagsøgte En for Alle og Alle for En til Sagsøgeren med 350 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Selv om man efter det Foreliggende maatte gaa ud fra, at Anders Jacob Hansen var sindssyg, da Handlen blev indgaaet, kan det, som udtalt i Dommen, ikke antages, at han paa dette Tidspunkt har manglet Evnen til at handle fornuftmæssigt. Det bemærkes herved, at et efter Dommens Afsigelse optaget Skøn bestyrker den Antagelse, at det betingede Vederlag for Parcelen har været passende. Herefter vil Dommen overensstemmende med Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne at burde betale in solidum efter Reglerne for beneficerede Sager.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Appellanterne, Enke Christine Hansen, født Andersen, Maren Kirstine Hansen og Enke Frederikke Dorthea Hansen, født Hansen, som Værefor Bondo Henning Hansen, Ellen Hedvig Hansen og Markild Christian Bonne Hansen, betaler En for Alle og Alle for En til det Offenlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Indstævnte, Boelsmand Anton Petersen ikke havde haft fri Proces for Højesteret samt til Sagfører C Hansen i Salær 50 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 9 Kroner 60 Øre og til Højesteretssagfører Liebe i Salær for Højesteret 200 Kroner. Der tillægges Sagfører N J Jensen i Salær 50 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 50 Kroner 70 Øre og Højesteretssagfører Graae i Salær for Højesteret 200 Kroner, hvilke Beløbudredes af det Offenlige.

Denne Højesteretsdom for Appellanternes Vedkommende at efterkomme inden 15 Dage efter dens Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skøde af 24 Februar 1923 overdrog Boelsmand Anders Jacob Hansen af den ham tilhørende Ejendom Matr Nr 90 og 14f, Ørsted By og Sogn, førstnævnte Parcel af Hartkorn 3 Skp 0 Fdk 1¹/₄ Alb, der

var ubebygget, til Sagsøgeren, Boelsmand Anton Petersen, som ejede en tilgrænsende Ejendom, Matr Nr 9 m og 13 e sammesteds. Købesummen for Parcellen, der straks overtoges af Sagsøgeren, udgjorde 4000 Kr, der berigtigedes ved, at Sagsøgeren samme Dag til Sælgeren udstedte Obligation for Beløbet med 1 Prioritets Panteret i den overdragne Parcel. Ved Skødet forpligtede Sagsøgeren sig derhos til fra 11 Juni 1923 og saa længe han er Ejer af den solgte Parcel at besørge alt Pløjearbejdet paa Matr Nr 14 f, Ørsted, samt til at udføre al Sælgerens Arbejdskørsel. Det bestemtes derhos i Skødet, at Sælgeren som Vederlag for det omhandlede Arbejde skulde betale 125 Kr aarlig, at erlægge med Halvdelen i hver Juni og December Termin, første Gang i December Termin 1923 saaledes, at Sagsøgeren var berettiget til at fradrage Beløbet i hans Rentebetalinger af de fornævnte 4000 Kr. Sagsøgerens Forpligtelse i omhandlede Henseende var fra hans Side uopsigelig i 10 Aar fra 11 Juni Termin 1923 at regne, dog at Forpligtelsen ophørte, saafremt Panteobligationen til Sælgeren forinden dette Tidspunkt maatte blive indfriet efter Sælgerens Ønske, ligesom den ophørte, saafremt Sagsøgeren forinden Udløbet af de 10 Aar maatte afhænde sin Ejendom. Ifølge Panteobligationen kunde Kapitalen, der skulde forrentes med 4 pCt p a, af Kreditor tidligst opsiges til Udbetaling i 11 Juni Termin 1933, dog at den, saafremt Debitor maatte misligholde de af ham ved Skødet paatagne Forpligtelser til at udføre Pløjearbejde og Kørsel for Kreditor, straks skulde være forfaldet til Betaling.

Skødet blev ikke tinglæst, hvorfor Panteobligationen, der tinglæstes den 3 April 1923 fik Retsanmærkning om, at Pantsætteren manglede tinglæst Adkomst til den pantsatte Parcel. Samtidig meddeltes der Obligationen Retsanmærkning om, at Parcellen forud var behæftet med nærmere angivet Pantegæld.

Efter at Anders Jacob Hansen havde ansøgt Landbrugsministeriet om Tilladelse til at maatte afhænde Matr Nr 9 o Ørsted By og Sogn til Sagsøgeren til Forening med dennes fornævnte Ejendom Matr Nr 9 m og 13 e sammesteds af Hartkorn henholdsvis 3 Skp 1 Fdk 0¹/₄ Alb og 4 Skp 1 Fdk 0¹/₄ Alb, meddelte Ministeriet ved Skrivelse af 30 April 1923, at det var sindet at imødekomme Andragendet paa Betingelse af, at der lagdes Gaardforpligtelse paa Sagsøgerens fremtidige Ejendom Matr Nr 9 m, 9 o og 13 e Ørsted, i hvilken Henseende der til Ministeriet maatte indsendes en af Sagsøgeren udstedt og af Anders Jacob Hansen tiltraadt, behørig tinglæst Deklaration, hvorved de forpligter sig og efterfølgende Ejere af Matr Nr 9 m, 9 o og 13 e Ørsted By og Sogn til at behandle disse tre Matr Numre, der i Matrikulen og i Registret til Skøde- og Panteprotokollerne vil blive noteret som en samlet Ejendom, i Overensstemmelse med Lovgivningens Forskrifter om Bøndergaardene.

Anders Jacob Hansen nægtede imidlertid at tiltræde en Deklaration af ovennævnte Indhold, ligesom han ikke frigjorde Parcellen for den paa samme hvilende Pantegæld.

Den 7 Juni 1923 blev Anders Jacob Hansen, der kort forinden var blevet erklæret umyndig, efter Begæring af den for ham beskikkede Værge, Landpostbud M P Madsen, Ørsted, som sindssyg indlagt paa Aarup Sygehus. Den 8 s M om Eftermiddagen fandtes Anders Jacob

Hansen døende i sin Celle, hvor han havde hængt sig i et Haandklæde, og den følgende Morgen afgik han ved Døden.

Paa et den 12 Juli 1923 i Skifteretten for Assens Købstad m v i Dødsboet afholdt Møde olystes det, at Afdødes Arvinger vare: Moderen, Enke Christine Hansen, født Andersen, Ørsted, den ugifte Søster Maren Kirstine Hansen, sammesteds, og en afdød Broders efterladte tre umyndige Børn: Bondo Henning Hansen, Ellen Hedvig Hansen og Markild Christian Bonne Hansen, paa hvis Vegne deres Moder og Værge, Enke Frederikke Dorthea Hansen, født Hansen, Ørsted, gav Møde. Boet blev herefter i Henhold til Arvingernes Begæring udleveret disse til videre Behandling og Deling.

Under nærværende ved Retten for Assens Købstad m v forberedte Sag har nu Sagsøgeren paastaaet de Sagsøgte, fornævnte Enke Christine Hansen, født Andersen, og Ugift Maren Kirstine Hansen samt Enke Frederikke Dorthea Hansen, født Hansen, i hendes Egenskab af Værge for hendes ligeledes nævnte umyndige Børn tilpligtet at tiltræde en af Sagsøgeren udstedt Deklaration, hvorved han forpligter sig og efterfølgende Ejere af Matr Nr 9 m, 9 o og 13 e Ørsted By og Sogn af Hartkorn henholdsvis 3 Skp 1 Fdk 0¹/₄ Alb, 3 Skp 0 Fdk 1¹/₄ Alb og 4 Skp 1 Fdk 0¹/₄ Alb, til at behandle disse tre Matr Nr, der i Matrikullen og i Registret til Skøde- og Panteprotokollerne vil blive noteret som en samlet Ejendom i Overensstemmelse med Lovgivningens Forskrifter om Bøndergaarde, og til at frigøre Matr Nr 9 o Ørsted for den paa samme hvilende Pantegæld.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, idet de gør gældende, at Anders Jacob Hansen den 24 Februar 1923, da Handlen afsluttedes, var sindssyg og paa Grund heraf manglede Evnen til at handle fornøftmæssigt. De hævder derfor, at den indgaaede Handel er en Nullitet og at de ikke kan tilpligtes til at medvirke til at opfylde Handlen, der efter deres Anbringende var i høj Grad ugunstig for Afdøde.

Sagsøgeren har heroverfor anført, at selv om Afdøde var sindssyg, da han indgik Handlen, har han paa dette Tidspunkt været i Stand til at handle fornøftmæssigt.

Sagsøgeren har som Part forklaret, at det var i Begyndelsen af Februar 1923, at Sagsøgte Christine Hansen, da han var i Besøg hos hende, udtalte, at de nu vilde sælge den Jord, som han et Par Aar tidligere havde handlet med afdøde Anders Jacob Hansen om. Sagsøgte Maren Kirstine Hansen spurgte ham, om han nu vilde købe den, og hvad han vilde give, og han sagde, at han vilde give 3800 Kr, som skulde staa uopsigelige i 5 Aar til 4¹/₂ pCt Rente, og da de Sagsøgte forlangte, at han til Gengæld skulde pløje for dem i 5 Aar, gik han ind derpaa. Afdøde A J Hansen var tilstede og spurgte, om Sagsøgeren ikke vilde give noget mere, men han tilbød ikke mere, og der blev ikke aftalt noget. Nogle Dage senere var Sagsøgeren atter ovre hos Afdøde, og denne forlangte da, at han skulde give 4000 Kr og pløje i 10 Aar imod at Pengene blev staaende uopsigelige saalænge til 4 pCt. Sagsøgeren gik ind paa disse Vilkaar, og Afdødes Moder opfordrede hele Tiden Afdøde til at handle. Sagsøgeren udtalte, at de kunde tale med Mads P Hansen eller en anden, inden at Handlen blev endelig afsluttet,

men det mente de ikke var nødvendigt, og Sagsøgeren havde Indtrykket af, at de ikke vilde tale med M P Hansen, fordi han var imod Handlen. Det blev aftalt, at Afdøde skulde komme over til Sagsøgeren om Aftenen, for at de kunde faa et Vidne paa deres Aftale, og Tømrer Jørgen Peter Petersen kom tilstede og paahørte, hvorledes Handlen blev afsluttet. Den paafølgende Lørdag tog Sagsøgeren og Afdøde til Aarup og fik skrevet Papirer, men forinden havde Sagsøgeren været ovre og talt med Afdøde samt hans Moder og Søster og spurgt dem, om de havde fortrudt Handlen, i hvilket Fald han tilbød at lade denne gaa tilbage, men han tilkendegav dem, at naar der først var skrevet Papirer, vilde han ikke lade Handlen gaa om som for to Aar siden. Saa-vel Afdøde som Moderen og Søsteren var enige i at fastholde Handlen, og der var Intet, der tydede paa, at de ikke var fuldstændig klare over, hvad de gik ind paa.

Sagsøgte Christine Hansen har paa samme Maade forklaret, at Sagsøgerens Hustru i Begyndelsen af f A, da Sagsøgtes Søn var daarlig af Nervesvækkelse, spurgte, om hendes Mand ikke hellere maatte købe Jorden af dem, men dertil svarede Sagsøgte, at de ikke var sindede at sælge, og at de altid kunde sælge Jorden til en Byggeplads. En Dag senere var Sagsøgeren ovre hos dem med Avisen, og da Afdøde sad og græd, fordi han ikke kunde bestille noget og ikke kunde sove om Natten, spurgte Sagsøgeren, om han ikke hellere maatte købe Jorden, og da Afdøde ikke sagde noget, udtalte Sagsøgte, at han dog maatte give en Besked, om han vilde handle eller ikke. Afdøde udtalte da, at han blev vel nødt til det, for ellers vilde Sagsøgeren vel ikke hjælpe ham med Arbejdet. Sagsøgeren havde omtalt, at hvis han ikke fik Jorden, skulde hans Søn ud at tjene, og saa kunde han ikke hjælpe Afdøde med Saaningen. Hun mindes ikke at have hørt Sagsøgeren tilbyde 3800 Kr, og hun hørte ikke Alt, hvad Afdøde og Sagsøgeren talte om, da hun er noget tunghør. Samme Aften var Afdøde oppe hos Sagsøgeren for at sige Besked, og Tømrer Petersen var tilstede for at høre paa Aftalen. Hun har ikke modsat sig, at hendes Søn solgte Jorden til Sagsøgeren, idet hun har befrygtet, at Sønnen ellers vilde bebrejde hende, at han ikke kunde overkomme Arbejdet.

Sagsøgte, Maren Kirstine Hansen, har som Part forklaret væsenligt overensstemmende med Moderen. Hun har derhos forklaret, at hun ikke har raadet Afdøde fra Handlen, hvad hun ikke turde af Hensyn til hans Sindstilstand.

Møller J Rasmussen, Ørsted, har som Vidne forklaret, at han talte med Afdøde, efter at denne havde solgt til Sagsøgeren, og Afdøde fortalte da, at han var ked af den Handel, da han syntes, at han fik for lidt at arbejde med, og han spurgte i den Anledning Vidnet, der er Formand for Ørsted Mejeri, om Vidnet mente, at han kunde faa nogle Smørtræer at lave for Mejeriet, da han fik Tid tilovers, og havde lært lidt af Bødkeriet hos sin Fader, der var Bødker.

Husmand Magnus Mogensen, Ørsted, har som Vidne forklaret, at han, efter at Afdøde havde handlet med Sagsøgeren, et Par Gange talte med Afdøde herom, og at Afdøde da udtalte, at han var ked af Handlen, og klagede over, at han havde Hovedpine og var grædefærdig over den

Handel. Vidnet sagde, at han ingen Grund havde til at være ked af det, da det var en god Handel, hvilket Vidnet bestemt mener, idet det var en høj Pris, og Afdøde ikke passede Jorden, saa at han ikke vilde faa noget ordentligt Udbytte af den. Vidnet havde den Opfattelse, at det var Afdødes Moder og Søster, der havde gjort ham ked af Handlen, og Vidnet har ikke hørt andre udtale, at Handlen var ufordelagtig for Afdøde, men snarere for Sagsøgeren.

Sognefoged J P Johannesen, Ørsted, har paa samme Maade forklaret, at Afdøde ikke var særlig flittig, og Vidnet antager, at han solgte en Del af Jorden for ikke at have saa meget at bestille. Vidnet har ikke talt med Afdøde om hans Handel med Sagsøgeren, og Vidnet ansaa Handlen for at være fornuftig, da Prisen var god, og Afdøde ikke var egnet til at have saa meget Jord, da han ikke var arbejdsivrig, men saafremt Ejendommen i det Hele skulde have været solgt, vilde det ikke have været klogt at afhænde Parcellen.

Ifølge en af Boelsmand Mads Peder Hansen afgivet Vidneforklaring talte Afdøde i Januar eller Februar f A med Vidnet om at sælge noget af Jorden, da han ikke mente at kunne overkomme saa stor en Ejendom, men Vidnet fraraadede ham det, og Vidnet ansaa det ikke for klogt at sælge noget af Jorden fra, da Bygningerne var for store for det Tilbageblevne, og da den samlede Ejendom efter Vidnets Mening kunde koste 5000—6000 Kr mere, foruden hvad han fik for Parcellen.

I en den 3 Marts 1923 udstedt Erklæring har Sygehuslæge J Møller, Aarup, udtalt Følgende:

»— — Anders Jacob Hansen — — — har konsulert mig her i min Bolig 4 Januar, 13 Januar og 25 Januar d A. — Han gjorde et i høj Grad neurasthenisk Indtryk; han klagede over Tandmerter, han led af en fuldstændig sygelig og til det ridicule overdrevne Frygt for, at han skulde faa en Tandbyld; han gjorde nærmest Indtryk af at trænge til Behandling paa en Nerveklirik eller lignende. Hans Kompetence til at træffe Dispositioner af mere vidtrækkende Betydning forekommer mig at være i høj Grad problematisk.«

Amtslæge Blem, Assens, har den 27 April 1923 udstedt en Erklæring, der bl a gaar ud paa Følgende:

»Jeg har i Dag undersøgt Boelsmand Anders Jacob Hansen af Ørsted, ligesom jeg har set en Attest om hans Sindstilstand, udstedt af Sygehuslæge J Møller, Aarup, af 3 Marts d A samt faaet Oplysninger om ham af hans Nabo og fortrolige, Landpostbud M P Madsen, Ørsted.

Han har efter disse Oplysninger altid været af et trægt og tungt Sind. Dette hans habituelle mørke Syn paa Livet har to Gange slaaet over i Perioder af virkelig Sindslidelse, første Gang for tre Aar siden og anden Gang fra sidste Efteraar at regne, da der begyndte en Sindsdepression af alvorlig Art.

Denne sidste Periode er ved Sygehuslæge Møllers Undersøgelse konstateret at have været til Stede i hele Januar Maaned i Aar.

Ligeledes kan jeg attestere, at den ved Undersøgelsen i Dag er til Stede i meget udpræget Grad. — — — I Anledning af, at jeg er opfordret til at udtale mig om hans Sindstilstand ved en Jordhandel i Februar Maaned i Aar, som han er gaaet ind paa i en Tilstand af syge-

lig Selvundervurdering, kan jeg efter det Foreliggende udtale, at han paa den Tid ogsaa har været sindssyg, lidende af *Depressio mentis*, og at han har handlet under Indflydelse af sin Sindssygdom.«

Endelig har Retslægeraadet, hvem de fornævnte Lægeerklæringer har været forelagt, i en Erklæring af 18 Juni d A udtalt, at afdøde Anders Jacob Hansen sandsynligvis var sindssyg, da han indgik den omspurgte Handel.

Efter hvad der saaledes foreligger maa der vel gaas ud fra, at Anders Jacob Hansen var sindssyg, da Handlen blev indgaaet, men det kan efter det Oplyste ikke antages, at han har manglet Evnen til at handle fornuftsmæssigt.

Sagsøgerens Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte in solidum at burde tilsvare Sagsøgeren med 350 Kr.

Nr 170/1924. Bestyrer **Anton Nielsen** (Steglich-Petersen)

m o d

Kommissionær og Hestehandler **Mouritz Mortensen** (Fich),

betræffende et af Appellanten fremsat Lønkrav.

Søndre Landsrets Dom af 26 April 1924: Sagsøgte, Kommissionær og Hestehandler Mouritz Mortensen af Altona, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Bestyrer Anton Nielsen af Christiansfeld, i denne Sag fri at være, og bør Sagsøgeren inden 15 Dage fra denne Doms Afgivelse til Sagsøgte betale Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Søndre Landsret.

Som anført i Dommen maa der gaas ud fra, at der ved de mellem Parterne i Tidens Løb førte Forhandlinger aldrig er truffet nogen endelig Aftale om Størrelsen af Appellantens Løn. Her efter findes det ham tilkommende Pengevederlag paa Grundlag af de Højesteret foreliggende, tildels efter Dommens Afgivelse tilvejebragte Oplysninger om Beskaffenheden af hans Stilling, og om hvad der paa Egnen regnedes som passende Løn for Bestyrere af Landejendomme, at burde bestemmes til ialt 13 000 Kroner, og der vil da være at tilkende ham 4236 Kroner 13 Øre med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Kommissionær og Hestehandler Mouritz Mortensen, bør til Appellanten, Besty-

rer Anton Nielsen, betale 4236 Kroner 13 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 27 Juli 1923, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Bestyrer Anton Nielsen af Christiansfeld, paastaaet Sagsøgte, Kommissionær og Hestehandler Mouritz Mortensen, der har Bopæl i Altona, men som ejer fast Ejendom her i Riget, tilpligtet at betale ham 7236 Kr 13 Øre med 5 pCt Rente fra Stævningens Dato, den 27 Juli i A, indtil Betaling sker, idet han henviser til, at Sagsøgte, som i 1918 og 1919 havde købt forskellige faste Ejendomme i Sønderjylland, fra den 1 Februar 1919 ansatte ham som Bestyrer af den Sagsøgte tilhørende Ejendom i Frørup, Haderslev Amt, med et samlet Areal af 144 ha, saaledes at Sagsøgerens Hustru skulde forestaa Husførelsen, hvorhos Sagsøgeren skulde føre Tilsyn med en Sagsøgte ligeledes tilhørende Ejendom, Immervad, i Skovby Sogn, paa hvilken der — med Undtagelse af 4 Maaneder — var ansat en særlig Bestyrer. Han har derefter bestyret disse Ejendomme paa forsvarlig Maade indtil 1 Maj 1923, da Sagsøgte afhændede Ejendommene. Sagsøgeren maatte derfor fratræde uden Varsel, hvorfor hans Vederlag paastaas beregnet for yderligere en Maaned, altsaa til 1 Juni 1923. Idet Sagsøgeren formener, at der foruden Kost og Logis tilkom ham en aarlig Løn af 4000 Kr for Tiden fra 1 Februar 1919 til 1 Februar 1922, ialt 12000 Kr, og for Tiden fra 1 Februar 1922 til 1 Juli 1923 ialt 4000 Kr, idet han paa Grund af Konjunkturfaldet formener at burde nedsætte Lønnen til 3000 Kr om Aaret, udgør hans Lønfordring her- efter 16000 Kr, hvorfra gaar et Beløb af 8763 Kr 87 Øre, som Sagsøgeren i forskellige Gange har hævet af Sagsøgtes af Sagsøgeren bestyrede Kasse som à conto paa den ham tilkommende Løn, saaledes at Restfordringen bliver som i Paastanden anført.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, idet han benægter nogensinde at have tilsagt Sagsøgeren en Løn af 4000 Kr eller 3000 Kr og gør gældende, at der efter det af Sagsøgeren præsterede Arbejde ikke tilkommer ham yderligere Løn udover det Beløb, han har oppebaaret, der svarer til 2000 Kr aarlig.

Det fremgaar af Sagen, at der ikke ved Sagsøgerens Ansættelse er truffet nogen Aftale om Løn, at der under Tjenestetiden gentagne Gange er blevet ført Forhandlinger mellem ham og Sagsøgte derom, saaledes at der af Sagsøgeren er stillet Forlangende om 4000 Kr, men Sagsøgte har afvist dette som for højt, og uden at Forhandlingerne nogensinde har ført til en endelig Aftale, samt at Sagsøgeren flere Gange har opsagt sin Stilling, men, da Sagsøgte ikke tog noget Hensyn

dertil, desuagtet forblev i sin Stilling som hidtil, indtil den bortfaldt ved Ejendommenes Salg. Da det nu ikke overfor Sagsøgtes Protest er godtgjort, at 2000 Kr foruden Kost og Logis for Sagsøgeren og Husstand kan anses for en i Forhold til hans Stilling urimelig lav Løn — hvorved bemærkes, at Sagsøgeren selv til Skatteansættelsen har opgivet sin Adrsindtægt til 3000 Kr, deri indbefattet Kost og Logis — og da Sagsøgeren, som anført, har oppebaaret et dertil svarende Beløb, vil Sagsøgtes Frifindelsespaastand være at tage til Følge, hvorhos Sagsøgeren bør tilsvare Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Nr 277/1924. Firmaet **Aaberg & Nissen** (Steglich-Petersen)

m o d

Skibsmæglerne, Konsul **L Jepsen** og **Johs Andersen** (Winther),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at udrede Erstatning for Krænkelse af de Indstævntes Eneret som Skibsmæglerne.

Østre Landsrets Dom af 15 September 1924: De Sagsøgte, Firmaet Aaberg & Nissen, Korsør, bør til Sagsøgerne, Skibsmæglerne, Konsul L Jepsen og Johs Andersen, sammesteds, betale 600 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 9 April 1924, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 200 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ved den i Dommen fremstillede, af Firmaet Aaberg & Nissen udfoldede Virksomhed med Hensyn til de paagældende Klareingsdokumenter kan Firmaet ikke siges at have krænket den de Indstævnte efter Mæglerartiklernes Post 4 tilkommende Eneret, og Firmaet vil herefter, overensstemmende med sin Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil være at ophæve. Sagens Omkostninger for Højesteret findes de Indstævnte at burde in solidum betale til Firmaet med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Firmaet Aaberg & Nissen, bør for Tiltale af de Indstævnte, Skibsmæglerne, Konsul L Jepsen og Johs Andersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler de Indstævnte En for Begge og

Begge for En, ti Appellanterne med 300 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Henhold til de med kgl Stadfæstelse af 18 November 1846 forsynede Mæglerartikler for Korsør Købstad er Skibsmæglerne, Konsul L Jepsen og Johs Andersen, begge af Korsør, henholdsvis under 17 Januar 1914 og under 1 Oktober 1920 ansatte som Mæglere i Korsør.

I nævnte Mæglerartikler Post 4 hedder det:

»Den i Korsør ansatte Mægler skal — — — være eneberettiget til at udøve Mæglerforretninger, saasom at gaa saavel Fremmede, som Byens Indvaanere tilhaande ved Skibes Ind- og Udklarering, Fragters Slutning, Varers Køb og Salg, Vekselnegotie og Havariaffærer, dog saaledes, at det skal være saavel Skipperne, som de Handlende uforment at besørge saadant selv, eller at lade det udføre ved de Folk, som virkelig staae i deres Tjeneste — — —«

Ved Højesteretsdom af 26 April 1923 blev det statueret, at de Sagsøgte, Firmaet Aaberg & Nissen, Korsør, ved i Tiden fra den 1 November 1920 til den 31 August 1921 i en Række Tilfælde at have klareret Fartøjer i Henhold til foreliggende skriftlige Fuldmagter fra vedkommende Skippere havde gjort Indgreb i den Sagsøgerne ifølge fornævnte Post 4 i Mæglerartiklerne for Korsør Købstad tilkommende Eneret.

Under nærværende ved Retten for Korsør Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgerne anbragt, at de Sagsøgte i Tiden fra den 2 Maj 1923 til den 13 Februar 1924 har krænket Sagsøgernes foranmeldte Eneret ved dels at ledsage vedkommende Skippere paa Toldboden og der lade dem underskrive Klareringsdokumenterne, dels at udfærdige Dokumenterne enten ombord eller paa de Sagsøgtes Kontor og lade Skipperne underskrive samt iøvrigt har assisteret vedkommende Skippere som Mæglere. Idet Sagsøgerne har anført, at de Sagsøgte derved har haft en Indtægt af 1062 Kr 07 Øre, beregnet efter sædvanlig Takst, har Sagsøgerne, der hævder, at dette Beløb rettelig tilkommer dem i deres Egenskab af eneberettigede Mæglere i Korsør, paastaaet de Sagsøgte dømt til at betale dem Beløbet med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 9 April 1924.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet. De har erkendt, at de

Færdig fra Trykkeriet den 18 November 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolssekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 28.

Torsdag den 5 November.

for de af Sagsøgerne angivne Skibes Vedkommende med Undtagelse af 4, for hvilke Betalingen for Klarering, beregnet efter sædvanlig Takst, vilde udgøre ca 98 Kr, har bistaaet Førerne ved Klareringen paa den ene eller den anden af de af Sagsøgerne anførte Maader. Ifølge deres Fremstilling har Fremgangsmaaden i det overvejende Antal Tilfælde, og særlig for de større Skibes Vedkommende, været den, at Førerne, ledsaget af en hos de Sagsøgte ansat Medhjælper, selv har indfundet sig paa Toldboden og der underskrevet de af en Toldfunktionær udfærdigede Klareringsdokumenter. De Sagsøgte gør gældende, at de ikke ved den Assistance, de saaledes har ydet Skipperne, har krænket Sagsøgernes Eneret.

Det fremgaar af det Oplyste, at de Sagsøgte i et kortere Tidsrum i Begyndelsen af den anførte Periode — efter de Sagsøgtes Anbringende kun ca en Maaned — til vedkommende Skipperne overleverede et trykt Kort, hvorpaa de Sagsøgtes Firma var anført med Tilføjelse: »Klarerings-, Befragtnings- & Havari-Agenter«. I den øvrige Del af Perioden har de Sagsøgte benyttet Kort, hvorpaa de betegnede sig som »Skibs-agenter«.

Ifølge den af Sagsøgeren, Johs Andersen, afgivne Partsforklaring har Fremgangsmaaden, naar et af de paagældende Skibe var kommet til Bolværket, sædvanlig været den, at Sagsøgeren Andersen er gaaet ombord og har tilbudt Føreren at ordne Skibets Forretninger. Medindehaver af det sagsøgte Firma, Købmand Valdemar Aaberg, eller Firmets daværende Kontorist Michelsen har da som Regel været tilstede og har ligeledes tilbudt sin Assistance. Til Tider har Aaberg eller Michelsen sagt, at de Sagsøgte ikke er edsvorne Mæglere og ikke kan udføre Forretninger paa Toldboden, men at Føreren selv maatte underskrive Klareringsdokumenterne. I andre Tilfælde har de blot afleveret et Kort, og Andersen har derefter gjort opmærksom paa, at de Sagsøgte ikke er edsvorne Mæglere. Aaberg eller Michelsen har da indrømmet dette, men sagt, at de Sagsøgte er Skibsagenter og kunde udføre Forretningerne 40 pCt billigere end de edsvorne Mæglere. Naar der ikke har været givet Anledning til at udtale sig om Klareringen, har Aaberg eller Michelsen intet sagt. I et Par Tilfælde har Skibsføreren sagt: »Vi klarerer selv«.

Købmand Valdemar Aaberg har som Part forklaret, at han ved sine Henvendelser om Bord som Regel har spurgt, om de Sagsøgte skulde være Skibets Agenter. Sagsøgeren Andersen har derefter gjort opmærksom paa, at de Sagsøgte ikke kunde klarere, hvortil Aaberg har bemærket, at det er rigtigt, men at de Sagsøgte heller ikke tog noget for Klareringen. Naar Skibsføreren har spurgt, hvad Taksten var, har Aaberg som Regel svaret, at de Sagsøgte udfører Forretningerne 40 pCt billigere end Sagsøgerne, men at Føreren selv skulde underskrive Toldpapirerne.

Efter hvad der saaledes foreligger oplyst om det af Sagsøgte med Hensyn til de Skibe, for hvis Vedkommende de har erkendt at have ydet Førerne Assistance, udviste Forhold, findes de Sagsøgte, særlig under Hensyn til den af dem anvendte Fremgangsmaades systematiske Karakter, i samtlige de paagældende Tilfælde at have gjort Indgreb i den Sagsøgerne ifølge den nævnte Post 4 tilkommende Eneret.

Herefter vil de Sagsøgte være pligtige at erstatte Sagsøgerne det dem ved det stedfundne Indgreb i deres Eneret tilføjede Tab, der skønnes at kunne ansættes til et Beløb af 600 Kr, hvoraf de Sagsøgte vil have at svare Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 200 Kr.

Fredag den 6 November.

Nr 311/1924. Modehandlerinde Frøken **Dagmar From-Petersen**
(Selv)

m o d

Bagermester Johannes Petersen (Bache),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at udrede Erstatning i Anledning af en Paakørsel.

Østre Landsrets Dom af 15 September 1924: Sagsøgte, Bagermester Johannes Petersen, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Frøken Dagmar From-Petersen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerinden til Sagsøgte 150 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.
I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden, Modehandlerinde Frøken Dagmar From-Petersen, til Indstævnte, Bagermester Johannes Petersen, med 200 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 10 August 1923 Kl ca 8 Eftm blev Frøken Dagmar From-Petersen paa Jagtvejen umiddelbart øst for Tagensvejkrødset paakørt af Automobil A 5905, der tilhørte og førtes af Bagermester Johannes Petersen. Hun kom alvorlig til Skade, henlaa til den 6 December s A paa Hospital og har efter fremlagt Lægeattest af 6 August 1924 endnu Mén af Ulykkestilfældet.

Under nærværende Sag har hun under Anbringende af, at Paakørslen skyldes urigtigt Forhold fra Petersens Side, paastaet ham dømt til at betale hende en Erstatning af 12 000 Kr, subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn, med Renter, medens Petersen procederer til Frifindelse.

Foreløbig bemærkes, at Sagsøgte samme Aften anmeldte det Passerede til Politiet, som derefter afhørte ham, de nedennævnte to Øjenvidner til det Passerede, Ingemann Petersen og V Friis, samt Sagsøgerinden, hvorefter det den 25 September s A blev meddelt sidstnævntes Søster paa hendes Vegne, at der fra Politiets Side ikke vilde blive foretaget videre i Sagen.

For Retten har Sagsøgerinden forklaret, at hun der fra Jagtvejens sydlige Side vilde gaa over Vejen for at naa til sit Hjem i Thorsgades Forlængelse, var traadt ud paa Kørebanen, men maatte træde et Par Skridt tilbage mod den Refuge, hvorfra hun var traadt ud, for at undgaa to Automobiler, som kom imod hende øst fra. Da disse var passeret, gik hun atter frem efter at have set til venstre og derved bemærket Sagsøgtes Automobil, som kom vest fra og da endnu ikke havde naaet Tagensvejkrødset, hvorfor hun skønnede, at der var Tid nok for hende til at passere. Hun gik nu rask over Gaden, men blev, da hun var naaet næsten over Gaden, pludselig ramt og revet om af Automobil, under hvilket hun kom til at ligge. Hun benægter at være løbet eller traadt tilbage igen imod Automobil, og at være snublet foran dette, og hun hævder, at Automobil, hvis Signalthorn hun ikke har hørt, var i venstre Side af Vejen, da det paakørte hende.

Sagsøgte har for Retten erklæret, at han, der da havde ført Automobil i over to Aar og havde kørt den heromhandlede Vogn i en Maanedstid, kom kørende ad Jagtvejen fra Nørrebro med ringe Fart og ved Tagensvejkrødset yderligere satte Farten ned til ca 10 km. Lige da Krydset var passeret, saa han Sagsøgerinden løbe frem over Vejen til højre

for ham, men atter vende og løbe tilbage, da der kom et Automobil fra modsat Side, men straks atter vende om og løbe ud paa Kørebanen lige foran hans Vogn, hvor hun snublede og faldt, saa at han, skønt han straks bremsede haardt og standsede Vognen paa ca 1 Meter, ikke kunde undgaa at paakøre hende. Han brugte Signalthornet gentagne Gange saavel før Krydset som i selve Krydset umiddelbart før Paakørslen, og han hævder bestemt, at han hele Tiden var i højre Side af Kørebanen.

Sagsøgte Broder, Bagermester Ingemann Petersen, der sad i Automobil ved Siden af Sagsøgte, har om Kørslen og om Sagsøgerindens Færd forklaret i Overensstemmelse med Sagsøgte, dog at han ikke er helt sikker paa, om Sagsøgerinden snublede. Han har særlig bekræftet, at Sagsøgte kørte langsomt og forsigtigt, fra Krydset med 10—12 km's Fart, og helt til højre i Kørebanen, hvorhos han har forklaret, at der blev givet Signal med Hornet, baade før, i og efter Krydset.

Tjener V Friis har forklaret, at han saa selve Paakørslen fra Overdelen af en Sporvogn, der fra Øst netop naaede hen til Stoppestedet ved den førnævnte Refuge. Sagsøgerinden var gaaet ud paa Kørebanen, men blev tilsyneladende nervøs, vendte om og løb et Par Skridt tilbage lige ud foran Automobil, der rev hende om. Automobil kørte meget langsomt i højre Side af Vejen og standsede omtrent ved selve Sammenstødet; efter hvad Vidnet, der steg af Sporvognen og hjalp med at faa Sagsøgerinden ud og bragt paa Hospitalet, formener, stod Automobil da i kun ca 1 Kvarters Afstand fra Refugens Kantsten. Han tillægger Sagsøgerinden hele Skylden for Sammenstødet.

Endelig har Gasværksarbejder L A Olsen forklaret, at han stod paa Refugen og saa Sagsøgerinden først løbe ud paa Kørebanen, men da et Automobil nærmede sig, atter løbe ind paa Refugen, men straks atter dreje rundt og løbe ud, hvor hun nu blev paakørt af Sagsøgte Automobil. Dette havde Vidnet set lige i Krydset, hvor det kørte ganske langsomt, og hvor Hornet blev brugt, og Vidnet vilde netop raabe og advare Sagsøgerinden, men naaede det ikke, fordi hun straks løb ud igen. Muligvis traadte hun efter sidste Gang at være løbet ud atter et Skridt tilbage foran Automobil; dette kørte i højre Side og standsede paa vel et Par Meter, ca 1 Meter fra Kantstenen paa Refugen. Ogsaa dette Vidne formener, at Sagsøgte gjorde, hvad han kunde og skulde.

Det bemærkes, at Jagtvejen paa det omhandlede Sted er inddelt saaledes, at Sporvejsskinnerne ligger sydligst i Vejen, derefter kommer Refugen og derefter den for anden Kørsel bestemte anden Kørebane.

Andre Øjenvidner til selve Paakørslen er ikke bragt til Veje. Derimod har forskellige Vidner, som kom til Stede efter denne, forklaret, at Automobil da stod nærmest midt i Kørebanen, et enkelt Vidne, at den stod lidt over Midten i venstre Side. Flere af disse Vidner har derhos udtalt, at de efter Gadens Udseende sluttede, at Automobil havde slæbt Sagsøgerinden et Stykke med sig, hvilket skulde vise, at Farten havde været for stærk.

Disse Forklaringer er imidlertid saa vage og skønsmæssige, at der overfor de bestemte Forklaringer af de ovennævnte Vidner, som iagttagte hele Begivenheden, ikke kan tillægges dem nogen Vægt, hvorved

yderligere bemærkes, at Føret var tørt den paagældende Aften, og at der til den optagne Politirapport Intet er oplyst om, at Gaden skulde have vist Slæbemærker som de omtalte.

Ihvorvel der mellem Øjenvidnernes Forklaringer er nogen Uoverensstemmelse med Hensyn til, hvorledes Sagsøgerinden har bevæget sig, efter at hun anden Gang var løbet ud paa Kørebanen, skønnes det dog godtgjort, at hun har udvist betydelig Uforsigtighed og derved selv forarsaget Paakørslen, hvorhos det ikke kan antages, at Sagsøgte har forsømt at udvise nogen Agtpaagivenhed og Omhu, hvorved Skaden kunde være afværget.

Herefter vil Sagsøgte være at frifinde og Sagens Omkostninger at tillægge ham med 150 Kr.

Ved Højesterets Dom af s D i Sag Nr 261/1925 (**Rigsadvokaten mod Emil Nielsen**) blev Tiltalte for Postbedrageri i Medfør af Straffelovens § 258 anset med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder.

T i r s d a g d e n 1 0 N o v e m b e r .

Nr 241/1925.

Rigsadvokaten
m o d

Carl Robert Oscar Sørensen (Liebe),

der tiltales for Myndighedsmisbrug og Vold med dødeligt Udfald.

Østre Landsrets Dom af 31 Juli 1925: Tiltalte, suspenderet Politibetjent Carl Robert Oscar Sørensen, bør for Tiltale af Anklagemyndigheden i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for Tiltalte for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører V Byrdal, 250 Kr, udredes af det Offenlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det Foreliggende maa det antages, at mere end et af de af Tiltalte med Staven førte Slag har ramt Andreasen i Hovedet, men at kun et af disse Slag er ført med betydeligere Kraft. Efter Tiltaltes Forklaring har han ikke vidst, at Staven er et saa farligt Vaaben, som den virkelig er, og denne Forklaring finder Højesteret det betænkeligt at forkaste.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil denne være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Liebe 200 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelse har fundet Sted ved Retten for Nexø Købstad m v, tiltales suspenderet Politibetjent Carl Robert Oscar Sørensen for Myndighedsmisbrug og Vold med dødelig Udgang efter Straffelovens § 144, jfr § 125 og § 188, ved Natten mellem den 1 og 2 Marts 1925 paa Kanns Hotel i Aakirkeby under Udførelsen af sin Bestilling ulovligt at have slaæet Landpostbud Aage Hans Andreasen med sin Politistav blandt andet et Slag i venstre Tinding, der har haft Døden til Følge.

Tiltalte er født den 3 Oktober 1879 og ikke fundet forhen straffet ved Dom. Derimod har Tiltalte i 1910 for Vold og Myndighedsmisbrug vedtaget to Bøder hver stor 50 Kr.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Søndag den 1 Marts d A tilbragte ovennævnte Landpostbud Aage Hans Andreasen Aftenen i Restaurationen paa Jærnbanehotellet i Aakirkeby og nød under sit Ophold der adskilligt Spiritus, saaledes at han var en Del paavirket heraf, da han ved 12 Tiden sammen med Værten og hans Hustru samt nogle Gæster begav sig til Kanns Hotel, hvor en Ungdomsforening holdt Bal. Medens det øvrige Selskab gik ind i Hotellet, blev Andreasen tilbage ved Porten i Samtale med Byens Natbetjent, der sagde ham, at han ikke kunde komme ind paa Hotellet, fordi der var sluttet Fest. Andreasen forsøgte nu et Par Gange at skaffe sig Adgang til Hotellets Buffetstue, hvor det øvrige Selskab fra Jærnbanehotellet havde taget Plads, men blev afvist af Tiltalte, der ogsaa befandt sig i Buffetstuen, og som havde bemærket, at Andreasen var beruset. Da Andreasen vedblev at aabne Døren til Buffetstuen fra den gennem Hotelbygningen fra Gade til Gaard førende Gang, gik Tiltalte ud i denne. Om det nu her Passerede har Tiltalte inden Retten afgivet følgende Forklaring:

Tiltalte paalagde Andreasen at forlade Hotellet, men Andreasen protesterede og sagde, at han vilde have en Sjus. Tiltalte lagde saa sin Haand paa Andreasens ene Skulder og førte ham under nogen Modstand baglænds gennem Gangen og ned ad Trappen til Gaarden. Tiltalte gik herefter atter ind i Buffetstuen, men da han umiddelbart derefter kunde høre, at der kom en Person gaaende i Gangen, gik Tiltalte paany derud. Tiltalte mener, at han da tog sin Politistav (Gummistav med Blyndlæg), der laa i en ham tilhørende Overfrakke, der hang i

Buffetstuen, og stak den i sin indvendige Jakkelomme. Tiltalte paa-lagde paany Andreassen at gaa og skubbede ham et Par Skridt bag-lænds gennem Gangen, men Andreassen greb saa med sin højre Haand fat om Tiltaltes venstre Haandled og foer ind paa Tiltalte, hvem han med det samme slog i Ansigtet. Tiltalte tog nu sin Stav og slog Andrea-sen et Slag over Armen, men Andreassen vedblev at trænge ind paa Til-talte, hvis venstre Haandled han stadig holdt fast, og han greb tillige med venstre Haand Tiltalte i Brystet og skubbede ham baglænds op mod Væggen, saa han slog Nakken mod denne. Andreassen slap der-efter sit Tag i Tiltaltes Bryst og gav Tiltalte med sin knyttede venstre Haand, antagelig en halv Snes Slag i Ansigtet; Slagene var ikke haarde, men de blændede Tiltalte og gjorde ham fortumlet, saa han følte sig nær ved at synke sammen. Han slog nu, idet han tildels slog i Blinde Andreassen en 5—6 Slag med Staven, hvoraf et Par ramte i Hovedet, uden at Tiltalte dog vil have sigtet efter dette. Andreassen holdt saa op med at slaa og slap paa Tiltaltes Opfordring sit Tag om Tiltaltes Haand-led. Tiltalte skubbede saa Andreassen sidelænds ned gennem Gangen, og da Andreassen herunder knyttede Haanden og kom med en truende Bemærkning, gav Tiltalte ham et Slag over Armen, og det er muligt, at Tiltalte ogsaa efter at Andreassen var kommet ud i Gaarden og der standsede og atter kom med en truende Udtalelse, hvorhos han sagde, at han vilde melde Tiltalte, gav Andreassen et Slag med Staven over Skulderen. Andreassen gik nu ud af Gaarden, og efter at Tiltalte havde været inde i Hotellet for at sikre sig Vidner, gik han ud paa Gaden for at se efter Andreassen og faa ham hjem. Ovennævnte Natbetjent kom nu til, og efter dennes og Tiltaltes Forklaring fulgte de Andreassen hjem; dette gik ganske fredeligt; Andreassen sagde flere Gange til Til-talte, at denne ikke maatte melde ham, og bad om Forladelse, da han gik ind i Ejendommen, hvor han boede sammen med sin Moder og Søster.

Efter det Oplyste gik Andreassen atter ud paa Gaden, traf saa Nat-betjenten, blev paany fulgt hjem af denne og gik op paa sit Værelse i Ejendommens Gavlgang og lagde sig til at sove. Noget efter hans Hjem-komst, antagelig ved 1½ Tiden, var hans Søster oppe at se til ham og fandt ham liggende paa Sengen delvist afklædt og roligt sovende, men den følgende Morgen fandtes han død i Sengen.

Af de under Forundersøgelsen afgivne Vidneforklaringer skal an-føres Følgende:

To unge Piger, der deltog i Ballet, kom ud i Gangen, da Tiltalte og Andreassen dér stod overfor hinanden, og de saa, at Andreassen slog Tiltalte i Ansigtet, og at Tiltalte slog Andreassen med Staven flere Gange, hvoraf i hvert Fald to Slag ramte Andreassen i Hovedet; efter den ene Piges Forklaring ramte det ene Slag paa venstre Side af Issen og det andet ved venstre Tinding.

En mandlig Deltager i Ballet, der kom ude fra Gaarden, har bekræf-tet, at Andreassen, efter at være vist ud af Tiltalte, vendte tilbage, hvor-paa Tiltalte paany kom ud i Gangen og vilde fjerne Andreassen, samt forklaret, at Andreassen greb Tiltalte i Ansigtet, forinden Tiltalte slog med Staven, hvilket Slag ramte Andreassen i Hovedet. Vidnet vil have

staaet ganske tæt ved og mener at være sikker paa, at Andreasen ikke havde slaaet, men blot grebet Tiltalte i Ansigtet — i Overskæget — da Tiltalte slog det første Slag. Andreasen slog saa Tiltalte flere Slag i Ansigtet og oven i Hovedet, og Tiltalte gav Andreasen 5—6 Slag med Staven i Hovedet. Vidnet fik det Indtryk, at Tiltalte et Øjeblik havde ondt ved at klare sig, men Tiltalte fik dog hurtigt Overtaget ved at slaa med Staven. Da Andreasen holdt op med at slaa, bøjede han sig ned efter sin Hue, og herunder gav Tiltalte ham endnu et Slag i Nakken med Staven, hvorefter Andreasen gik ud i Gaarden fulgt af Tiltalte, men Tiltalte slog ikke yderligere paa Andreasen.

En anden mandlig Deltager i Ballet saa, da han fra Restauranten kom ud i Gangen, at Tiltalte slog Andreasen i Hovedet med Staven, han saa ikke Andreasen slaa paa Tiltalte, der stod mellem Vidnet og Andreasen, som Vidnet derfor vanskelig kunde se, men han mener, at Andreasen havde fat i Brystet paa Tiltalte.

En Vognmand og en Gaardskarl, der opholdt sig i Gaarden og blev opmærksomme paa, at der var Spektakel i Gangen, har forklaret, at, efter at de var kommet hen til Trappen op til Gangen, har Andreasen ikke slaaet paa Tiltalte, men derimod saa de Tiltalte slaa Andreasen nogle Slag med Staven, hvoraf i hvert Fald nogle ramte i Hovedet. De samme Vidner har endelig forklaret, at Tiltalte blev staaende paa eller ved Trappen efter at Andreasen var gaaet ud i Gaarden, men da Andreasen, efter at være kommet et lille Stykke hen i Gaarden, blev staaende og begyndte at vende sig, sprang Tiltalte ned ad Trappen til Andreasen og slog ham paany med Staven i Hovedet, det ene af Vidnerne mener at have set Tiltalte slaa tre Slag, medens det andet har forklaret, at han kun saa et Slag, der ramte Andreasen paa venstre Side af Baghovedet.

Endelig har Jærnbanehotellets Værts Hustru forklaret, at Tiltalte efter at han et Par Gange havde afvist Andreasen og derunder været ude i Gangen, tog noget i sin Frakke, da han igen kom ind i Buffetstuen, hvorefter han atter gik ud i Gangen. Hun hørte saa nogen Larm ude fra Gangen og hørte Andreasen sige, at han vilde melde Tiltalte, for denne havde ikke Lov at slaa ham, da han ikke havde gjort noget. Da Tiltalte ikke ret længe efter paany kom ind i Stuen, sagde han til Værtinden i Kanns Hotel: »Nu fik han det, han havde fortjent længe, nu var der Lejlighed til det, da der ingen var paa Gangen,« hvilken Ytring Værtinden dog ikke vil have hørt.

Tiltalte har overfor Vidneforklaringerne fastholdt, at det var Andreasen, der slog først; han opfattede det, som et Vidne kalder et Greb i Ansigtet, som et Slag, og det Slag, han derefter gav Andreasen, var over Armen og ikke i Hovedet; han ramte kun Andreasen to Gange i Hovedet. Han slog ikke Andreasen, da denne bukkede sig, og han har ikke slaaet Andreasen i Hovedet ude i Gaarden. Endelig har han benægtet at have fremsat en Ytring, som den ovenfor anførte, da han kom ind efter Sammenstødet med Andreasen.

Ved den medicolegale Obduktion af Andreasens Lig konstateredes der — foruden nogle Hudafskrabninger eller Misfarvninger paa venstre Øre, venstre Øjelaag, venstre Side af Panden og venstre Side af Over-

læben samt nogen Hævelse af venstre Tindingegn — en meget stor Blodutrædning under Hovedhuden, indtagende hele venstre Pande- og Tindingegn, et Brud af venstre Pandeben og Tindingeben med en Knusning af Benet paa et Parti af ca 4 ctm i Diameter i 5 Smaastykker og svarende til dette Knusningsbrud mellem den haarde Hjernehinde og Hovedskallens Kuppeldel en fladeformet Ansamling af sammenløbet Blod, der hidrørte fra en Bristning paa den store Tindingepulsaare omtrent nede ved Hjærns Grundflade, hvorhos venstre Pande- og Tindingelap af Hjærnen var meget stærkt affladet, svarende til Blodansamlingen — og der var paa flere Steder overfladisk Knusning af Hjernevævet.

Af de senere af Amtslægen paa Bornholm, af det retsmedicinske Institut og af Retslægeraadet afgivne Erklæringer fremgaar, at den omhandlede Gummistav kan have frembragt Brudet af Hjærneskallen, at dette Brud maa antages at være frembragt ved et Slag forfra, saafremt Staven er ført med højre Haand, at Brudet i Hjærneskallen ikke behøver som saadant at være dødeligt, men at Bristningen af Pulsaaren og den derved fremkaldte Blødning og følgende Løsning af den haarde Hjernehinde fra Hjærneskallen efterhaanden har bevirket det Tryk mod Hjærnen, der maa antages at være den umiddelbare Grund til Dødens Indtræden, at den Kraft, hvormed Slaget eller Slagene er ført, formentlig har været ret betydelig, selv om ogsaa Slagets Retning har haft Betydning, samt at Tykkelsen af Afdødes Hjærneskal paa Brudstedet efter det herom Oplyste maa siges at ligge under det, man i Almindelighed vil vente at træffe hos en Mand af samme Alder og Størrelse.

Den ved den medico-legale Obduktion medvirkende Assistent ved retsmedicinsk Institut har for Landsretten udtalt, at der efter det Foreliggende er overvejende Sandsynlighed for, at kun et Slag med Staven har ramt Afdødes Hoved, i hvert Fald kun et Slag med betydeligere Kraft, men udelukket er det ikke, at der kan være ramt nogenlunde paa samme Sted med flere Slag, saaledes at flere Slag har fremkaldt de foreliggende Læsioner.

Ved en den 5 Marts foretaget Lægeundersøgelse af Tiltalte fandtes bag øverste Rand af venstre Øre en ca kronestor noget øm, blød Hævelse. I Ansigtet fandtes ingen Mærker efter Slag, men Lægen erindrede, at han den 2 s M, da han synede Afdødes Lig, lagde Mærke til, at Tiltalte, der var tilstede, havde en let rød, lidt hævet Plet under venstre Øje.

Efter Sagens Oplysninger kan det ikke antages, at Tiltalte ved den paagældende Lejlighed har været paavirket af Spiritus. Tiltalte har siden 1921 været Politibetjent i Aakirkeby efter at have været ansat ved Politiet i Rønne fra 1905 til 1921, og han har efter sin Forklaring kendt Afdøde i ca 3½ Aar.

Efter det Foreliggende kan det ikke antages, at Afdøde tidligere har vist Tilbøjelighed til Voldshandlinger; han drak, naar han havde Penge, en Del Spiritus, og var da noget krakilsk. Han blev i 1924 ansat som Landpostbud efter i flere Aar at have fungeret som Afløser;

hans Foresatte betegner ham som en stille fredsommelig Mand, paa hvis Tjeneste der Intet har været at udsætte.

Efter de afgivne Lægeerklæringer maa der gaas ud fra, at kun et af de af Tiltalte førte Slag har ramt Afdøde i Hovedet, og Tiltaltes Forklaring om, at han ikke har tilsigtet at ramme i Hovedet, vil ikke kunne forkastes; det maa derfor tilskrives en Tilfældighed, grundet paa Slagsmaalet og Tiltaltes noget fortumlede Tilstand, at et af Slagene ramte i Hovedet.

Under de foreliggende Omstændigheder, hvor Afdøde har angrebet Tiltalte ret voldsomt, kan det ikke anses at have været uberettiget, at Tiltalte brugte Staven for at afværge yderligere Vold fra Afdødes Side og for at bryde dennes Modstand.

Tiltalte vil herefter være at frifinde.

Onsdag den 11 November.

Nr 74/1925. **Skattedepartementet** (den kst Kammeradvokat)
 mod
 Restauratør **Valdemar Nielsen (Cohn)**,
 betræffende Stemplingen af et Skøde.

Østre Landsrets Dom af 26 Januar 1925: Sagsøgte, Skattedepartementet, bør til Sagsøgeren, Restauratør Valdemar Nielsen, betale de paastævnte 2450 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 10 December 1924, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 300 Kr. Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Den 19 Februar 1925 har Appellanten betalt Indstævnte det denne ved Dommen tilkendte Beløb med Renter og Omkostninger, og den af Appellanten for Højesteret nedlagte Paastand gaar herefter ud paa, at Indstævnte dømmes til at tilbagebetale det modtagne Beløb, 2773 Kroner 82 Øre, med Renter fra Betalingsdagen. Indstævnte paastaar sig paa sin Side frifundet.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde maa det billiges, at den af Indstævnte for Landsretten nedlagte Paastand er taget til Følge og Sagens Omkostninger tilkendt ham med 300 Kroner, og Indstævnte vil herefter være at frifinde.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Restauratør Valdemar Nielsen, bør for Tiltale af Appellanten, Skattedepartementet, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte med 400 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skøde af 15 Oktober 1924 overdrog Restauratør Jens Peter Jensen til Restauratør Valdemar Nielsen Ejendommen Matr Nr 6 A 3 af Københavns Udenbyes Klædebo Kvarter for en Købesum af 950 000 Kr. I Salget var indbefattet det i Ejendommen drevne Danseetablissement kaldet »Florasalen« med dertil hørende Inventar og Service. Ved Skødet ansatte Parterne Ejendommens Værdi til 600 000, Etablissements Værdi med Løsøre til 350 000 Kr; paa Skattedepartementets nærmere Forespørgsel ansatte Parterne senere Løsøret til 100 000 Kr.

Medens Parterne beregnede Stempleet til

1 pCt af 600 000 Kr	6000 Kr
$\frac{1}{8}$ ‰ af 350 000 Kr	70 —

ialt.... 6070 Kr

bestemte Skattedepartementet, at det vilde være at beregne med 1 pCt af Købesummen 950 000 Kr ÷ Løsørets Værdi 100 000 Kr eller af 850 000 Kr til

8500 Kr	
og med $\frac{1}{8}$ ‰ af 100 000 Kr	20 —

eller ialt.... 8520 Kr

Nielsen betalte sidstnævnte Beløb under Forbehold og paastaar nu under denne Sag Skattedepartementet tilpligtet at tilbagebetale Differencen 2450 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 10 December 1924.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Det er oplyst, at Ejendommens samlede Lejeindtægt, bortset fra den Leje, som »Florasalen« kan afgive, udgør ca 15 000 Kr, at den til Ejendomsskyld er vurderet til 460 000 Kr, og at den er brandforsikret for ca 400 000 Kr.

Efter Stempelovens § 61 beregnes Stempleet efter Vederlaget : Vederlaget for den faste Ejendom, og heri kan Værdien af Etablissements »Florasalen« ikke medregnes, idet den tilfældige Omstændighed, at det drives af den, der ejer Ejendommen, hvori det er installeret, bør lades ude af Betragtning.

Da Skattedepartementet ikke ved Vurdering i Henhold til Stem-

pellovens § 17 har ladet fastslaa Ejendommens Værdi, maa Parternes Ansættelse i Skødet lægges til Grund for Stempelberegningen.

Herefter vil Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge, saaledes at Sagens Omkostninger fastsættes til 300 Kr.

Mandag den 16 November.

Nr 376/1924. **Flensburger Volksbank A/G (Cohn)**

mod

Firmaet Jacob Sørensen & Co (Selv),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at erstatte Indstævnte et Valutabeløb.

Arrestforretning af 12 Juli 1924.

Søndre Landsrets Dom af 18 December 1924: Den ovennævnte Arrestforretning ophæves. Indstævnte, Flensburger Volksbank A/G, bør til Sagsøgeren, Firmaet Jacob Sørensen & Co, betale 62 146 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 15 Juli 1924, til Betaling sker. Sagens og Arrestforretningens Omkostninger ophæves. Det Idømte udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Søndre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde maa det billiges, at den af Appellanten nedlagte Afvisningspaastand ikke er taget til Følge.

Efter Proceduren og Sagens Oplysninger kan der ikke gaas ud fra at der har foreligget Mora fra Appellantens Side, og allerede som Følge heraf vil Appellanten overensstemmende med sin Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil Indstævnte have at betale til Appellanten med 2000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Flensburger Volksbank A/G, bør for Tiltale af Indstævnte, Firmaet Jacob Sørensen & Co, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten, med 2000 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, der er anlagt i Medfør af Retsplejelovens § 248, II af Firmaet Jacob Sørensen & Co i København mod Flensburger Volksbank A/G i Flensborg, har Sagsøgerne paastaet Indstævnte tilpligtet at betale 62 146 Kr, som Indstævnte skal skyldes i Erstatning i Anledning af det nedennævnte Forhold, tilligemed Renter 5 pCt aarlig fra 11 Oktober 1920, hvorhos Sagsøgerne paastaar en af Fogden i Sønderborg den 12 Juli 1924 til Sikkerhed for den ovennævnte Fordring foretaget Arrestforretning stadfæstet. Indstævnte procederer til Frifindelse og Arrestens Ophævelse.

Indstævntes Afvisningspaastand støttes i første Række paa, at Betingelserne ifølge Retsplejelovens § 248, II ikke er til Stede. I saa Henseende fremgaar det af Sagen,

at Sagsøgte, der forment, at Indstævnte havde et Tilgodehavende hos Folkebanken for Als og Sundeved i Sønderborg, den 12 Juli 1924 begærede Arrest foretaget i dette,

at sidstnævnte Banks Dircktor erklærede, at Indstævnte den nævnte Dag havde 1754 Kr 29 Øre indestaacnde i Banken, hvorefter Arresten blev dekretet i det nævnte Tilgodehavende,

men at det ved senere Opgørelse viste sig at bero paa en Fejltagelse, naar det var opgivet, at Indstævnte havde et Tilgodehavende i Sønderborg den 12 Juli.

Sagsøgerne udtog derefter Stævning den 15 Juli og lod den forkynde for Indstævnte den 26 Juli, paa hvilken Dag Indstævnte havde et Tilgodehavende hos Sønderborg Banken, stort 211 Kr 90 Øre. Da Indstævnte saaledes ved Stævningens Forkyndelse har ejet Gods i Sønderborg, findes Betingelserne efter Retsplejelovens § 248, II fyldestgjorte, saavidt angaar Søgsmålet til Betaling af 62 146 Kr. Derimod fremgaar det af det Anførte, at der ved Arrestens Foretagelse intet Tilgodehavende har været til Stede, og da Arresten ikke kan omfatte de til enhver Tid paa vedkommende Bankkonto mulig opstaaende Tilgodehavender, vil Arrestforretningen som Følge heraf være at ophæve.

Afvisningspaastanden støttes dernæst paa en mellem Parterne den 6 April 1920 oprettet Kassekreditkontrakt, ved hvilken Sagsøgerne har underkastet sig Flensborg Amtsret eller Landret som Værneting i alle Retssager »welche die Bank zufolge des Inhalts dieses Dokuments benötigt«. Af det Nedenanførte vil imidlertid fremgaa, at det Banktilgodehavende, som udgør nærværende Sags Genstand, ikke har sit Udspring fra Kassekreditkontrakten, og det er dernæst uomtvistet, at det heller ikke har været bogført paa Kassekreditkontoen, men hidrører fra en Sagsøgerne ved Siden af Kassekrediten aabnet Konto. Da nu den paaberaabte Værnetingsvedtagelse ikke tør udstrækkes til andre Mellemværender end saadanne, der er en Følge af selve Kassekrediten, kan den heromhandlede Afvisningspaastand heller ikke tages til Følge.

Iøvrigt rejser Parternes Mellemværende sig af følgende Omstændigheder:

Firmaet Sørensen & Co, der sammen med Firmaet J H Schrøter i Flensborg var interesseret i et større Parti Sprit, indgik den 25 September 1920 med sidstnævnte Firma en Overenskomst angaaende Re-

gulingen af det indbyrdes Mellemværende, hvorom der i nogen Tid havde været Tvivl. Ved Kontrakten overdrog Sørensen & Co sin Andel i Partiet til Schrøter, hvorhos det med Hensyn til Prisen som foreløbig Ordning aftaltes, at denne skulde udgøre 2 904 000 Mark, medens endelig Opgørelse over Mellemværendet inden 14 Dage skulde tilstilles Sørensen & Co. Betalingen af Købesummen skulde, saavidt angaar 2 Millioner Mark afgøres ved, at Schrøter overtog de Forpligtelser, der paahvilede Sørensen & Co overfor den indstævnte Bank, som havde financieret Foretagendet, medens Restbeløbet 904 000 Mark skulde godskrives Sørensen & Co's Konto i samme Bank. Denne Overenskomst godkendtes af Banken, der havde fungeret som Mellemand ved Ordningen, ligesom den paatog sig Selvskyldnerkaution for Schrøters Forpligtelse ifølge Overenskomsten. Efter at Schrøter havde foretaget de nødvendige Dispositioner, meddelte Banken ved Skrivelse af 5 Oktober 1920, at den nu havde godskrevet Sørensen & Co's Konto det i Overenskomsten angivne Beløb. Faa Dage efter trak Sørensen & Co paa sin Konto i Banken en Check stor 500 000 Mark, men denne nægtede Banken at honorere, idet den henholdt sig til, at der ifølge Overenskomsten ikke kunde udbetales paa Kontoen, førend endelig Opgørelse forelaa. Saadan Opgørelse fremkom imidlertid ikke fra Schrøter, og Sørensen anlagde derefter den 23 November 1920 Sag mod Banken ved Flensborg Landret, som den 16 Oktober 1923 dømte Banken til at betale Sørensen & Co 553 099 Mark 43 Pf med Renter fra 11 Oktober 1920, idet det statueredes,

at Banken havde paataget sig Selvskyldnerkaution for Schrøter, at det vel havde været aftalt, at Beløbet foreløbig skulde forblive indestaaende paa Sørensen & Co's Konto uden at kunne hæves og først udbetales, naar behørig Opgørelse havde fundet Sted,

men at denne Opgørelse, som er blevet foretaget under den nævnte Retssag, nu har givet til Resultat, at der tilkommer Sørensen & Co et Beløb af 553 099 Mark 43 Pf.

Dette Beløb havde ved Dommens Afsigelse i dansk Mønt kun nominal Værdi, og i denne Anledning har Sørensen & Co, efter at have opnaaet den fornævnte Dom, nu anlagt nærværende Sag med Paastand om Erstatning for det Tab, der er opstaaet ved den tyske Valutas Kursfald under den ovennævnte 3-aarige Proces, hvilket Tab Firmaet har opgjort til 62 146 Kr, nemlig Domsbeløbets Kursværdi i dansk Mønt den 11 Oktober 1920. Det bemærkes herved, at Indstævnte ikke har støttet nogen Frifindelsespaastand paa denne Udstykning af Proceskravet.

Til Støtte for sit Krav, hvis Gyldighed bliver at bestemme efter tysk Ret, har Sørensen & Co paaberaabt sig, at Banken har været i mora med Opfyldelsen, og at den fordrede Erstatning har Hjemmel i tysk Rets Regler om Verzug (mora). At Verzug har foreligget maa anses godtgjort ved Flensborg Landrets ovennævnte Dom af 16 Oktober 1923, da denne har paalagt Banken den efter tysk Ret sædvanlige Følge af Verzug, nemlig Morarenter, beregnet fra 11 Oktober 1920, som var det Tidspunkt, da Firmaet Schrøter var pligtig at fremkomme med Opgørelse.

Spørgsmaalet bliver dernæst, om Reglerne angaaende Verzug hjemler Ret til Erstatning for et Valutatab som det foreliggende. I saa Henseende indeholdes Grundreglen i B G B § 288, der foruden at tillægge Renter foreskriver, at »Erstatning for andet Tab ikke er udelukket«, jfr endvidere B G B § 286. At herved er sigtet ogsaa til Valutatab siges ikke udtrykkelig i § 288 eller § 286 saalidt som andet Steds, og da Lovbogens Regler er fastsat under tysk Mønts Paritet og paa et Tidspunkt, da ingen kunde forudse en saa fuldstændig Depreciering af Mønten, som senere fulgte, kan der ikke fra Lovbogens herhenhørende Bestemmelser hentes nogen direkte Besvarelse af det her foreliggende Spørgsmaal. Ej heller ses dette ved en analogisk Anvendelse af B G B's Lovregler at have faaet nogen endelig, fast Besvarelse gennem tysk Retspraksis. Sagsøgerne har vel villet paaberaabe sig en Dom af Reichsgericht (Bd 96 S 262), men dette beror paa en Misopfattelse, da den nævnte Dom (jfr endvidere to Domme Bd 98 S 160 og Bd 101 S 312) alene angaar Tilfælde, hvor Betaling i udenlandsk Valuta har været aftalt mellem Parterne, for hvilket Tilfælde særlig Regel er givet i B G B § 244, og Lovreglerne angaaende en saadan Aftale, der ifølge sin specielle Natur netop gaar ud paa at sikre mod Tab ved den hjemlige Valutas Kursfald, kan ikke analogisk overføres til de almindelige Tilfælde, hvor Betaling skal erlægges i tysk Mønt.

Ligesaa lidt kan der gives Sagsøgeren Medhold i hans Anbringende om, at Kravet, selv bortset fra de i ovennævnte Domme indeholdte særlige Afgørelser, maa være hjemlet ved den almindelige Erstatningsregel. Den heromhandlede Forpligtelse, der var stiftet i tysk Valuta, var bestemt til at opfyldes i samme Valuta og var endvidere betalbar i selve Tyskland, hvor de kurserende Pengesedler, ligesom andetsteds, er lovligt Betalingsmiddel efter deres Paalydende. Det maa heraf være en Følge, at Debitor i alle sædvanlige Forhold maa være frigjort ved Betaling efter Pengesedlernes Paalydende, og den Omstændighed, at tysk Mønt paa Udlandets Børser noteres til skiftende Kurser, maa være uden Indflydelse paa Hjemlandets Forpligtelse til at antage Sedlerne til deres faste paalydende Værdi. Paa samme Maade vil heller ikke Pengesedlernes aftagende Købeevne i Hjemlandet kunne give Kreditor en almindelig Ret til at kræve højere Betaling end oprindelig aftalt, saalidt som en stigende Købeevne vilde kunne berettigede Debitor til at frigøre sig ved Erlæggelse af et mindre Beløb end sin oprindelige Forpligtelse. De Værdiforandringer i Pengevæsenet, der opstaar ved Kursfald i Udlandet eller svigtende Købeevne i Indlandet, kan herefter ikke anses at være saadanne Følger, der kan kræves dækket som en sædvanlig Morafølge i Kraft af den almindelige Erstatningsregel.

Derimod maa det i det foreliggende Tilfælde tages i Betragtning, at den indstævnte Bank, selv om den ikke havde paataget sig at fremskaffe en Opgørelse af Mellemværendet med Firmaet Schröter, dog havde stillet sig som Selvskyldnerkautionist for Schröters eventuelle Skyld og derved havde givet Sagsøgeren en særlig Indestaaelse for, at han ikke skulde lide noget Tab ved det nævnte Mellemværende. Da nu Sagsøgeren var en Udlænding, som ikke havde aabnet den paagældende Konto i Banken som en fast Pengeanbringelse, men alene for at

opnaa en Ordning af et bestemt Mellemværende, og da han ogsaa faa Dage efter søgte at inddrage 500 000 Mark ved Check, maatte Banken være paa det Rene med, at Beløbet var beregnet paa at skulle omsættes til dansk Valuta, og at det var Sagsøgeren magtpaaliggende under de allerede da meget usikre tyske Valutaforhold at opnaa en hurtig Afvikling. Til at bidrage hertil maatte Banken endvidere have en særlig Forpligtelse, idet den ved Siden af sin Stilling som Kautionist ogsaa var indtraadt som den Mellemand, der skulde bringe Forholdet mellem Saagsøgeren og Schröter til endelig Ordning, og Banken maaatte herved være opfordret til enten at forsøge at fremskaffe den fornødne Opgørelse fra Schröter inden rimelig Tid eller — hvis Schröter forsømt denne Pligt — da paa hans Risiko at aabne Kontoen, eller paa anden Maade at dække Sagsøgerens Interesse i en hurtig Afvikling f. Eks. ved at tilbyde ham for hans Regning at omsætte en passende Del af Kontoen i dansk Valuta, hvorved bemærkes, at det af Overenskomsten af 1920 fremgik, at Sagsøgeren i hvert Fald — selv med Forbehold af nærmere Opgørelse — havde et betydeligt Beløb tilgode hos Schröter.

Under Hensyn til den særlige Stilling, i hvilken Banken saaledes var indtraadt, maa det Tab, der er opstaaet ved, at Udbetalingen er blevet forhalet gennem en næsten 3-aarig Proces, antages at kunne henregnes til de Følger, som ifølge B G B § 288 skal kunne omfattes af Moraansvaret. Tidspunktet for Moraens Indtrædelse er ved Dønnen af 16 Oktober 1923 beregnet fra 11 Oktober 1920, og selv om der udover dette Tidspunkt maatte levnes Indstævnte en passende Frist til at foretage de nødvendige Dispositioner, kan dette ikke med Sikkerhed siges at kunne have Indflydelse paa Størrelsen af Indstævntes Tilsvær, idet ingen Oplysning om efterfølgende Kurssvingninger foreligger. Herefter vil Kursen den 11 Oktober 1920 være at lægge til Grund overensstemmende med Sagsøgerens Beregning.

Sluttelig bemærkes, at Indstævnte har paaberaabt sig at have været afskaaret fra at udbetale Sagsøgerens Konto ved 2 i Tyskland udstedte »Arrestbefehle« angaaende samme Tilgodehavende. Den ene »Befehl« er forkyndt for Banken den 3 Februar 1921, den anden den 27 Oktober 1923, men da Bankens Moraansvar allerede maa anses at have foreligget paa disse Tidspunkter, maa disse efterfølgende Hindringer være uden Indflydelse paa Bankens Ansvar. At den sidstnævnte Arrestordre endnu staar ved Magt findes ikke at kunne være til Hinder for Afgivelse af Dom her i Landet, idet Dømmen ikke præjudicerer Ordrens Retsvirkning under en eventuel Tvangsfuldbyrdelse i Tyskland.

Færdig fra Trykkeriet den 25 November 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — Bredgade 32.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 24.

Mandag den 16 November.

Efter det Anførte vil der være at tilkende Sagsøgeren 62 146 Kr, hvoraf Renter først vil kunne beregnes fra Stævningens Dato, den 15 Juli 1924. Sagens Omkostninger vil ligesom Arrestomkostningerne være at ophæve, idet Sagsøgeren ved at indføre det her omprocederede Krav under den i Flensborg verserende Retssag vilde kunne have undgaaet Anlæg af en særskilt Proces.

Nr 92/1925. **Livs- og Genforsikringsselskabet Dana A/S** (Steglich-Petersen)

mod

De selvskiftende Arvinger i Dødsboet efter Godsforvalter **F C Saugman**, Enkefru **F Dahlerup**, Fru **R Emmeluth**, Godsforvalter **Emmeluth** og Landsretssagfører **Christian Saugman** (Bruun),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at udbetale et Livsforsikringsbeløb i svensk Mønt.

Østre Landsrets Dom af 31 Marts 1924: De Sagsøgte, Livs- og Genforsikringsselskabet »Dana« A/S, bør til Sagsøgerne, Enkefru F Dahlerup, Fru R Emmeluth, Godsforvalter Emmeluth og Landsretssagfører Christian Saugman, som selvskiftende Arvinger i Dødsboet efter Godsforvalter F C Saugman, betale 2680 Kr svensk Mønt med Renter deraf 5 pCt pro anno fra Stævningens Dato den 17 Februar 1925, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 300 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Af Proceduren for Højesteret fremgaar, at Forsikringssel-

skabet »Nordstjärnan« ikke har tegnet Forsikringer i Danmark efter at Lov Nr 72 af 29 Marts 1904 om Livforsikringsvirksomhed var traadt i Kraft, og det kan ej heller antages, at Selskabet ifølge Policen har været pligtigt til at have en Repræsentant her i Landet, til hvem Præmierne kunde indbetales.

Vel har den Forsikrede, ogsaa efter at Kursforskell var opstaaet, faaet Bonus tilsendt i dansk Mønt, men efter alt, hvad der iøvrigt foreligger, derunder at Policen er udstedt i Stockholm og paa svensk, og at Selskabet har modtaget alle Præmierne i Kroner til pari Kurs, findes de Indstævnte at have Krav paa, at Policen indløses med svensk Mønt. Herefter vil Dommen efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Livs- og Genforsikringsselskabet Dana, Aktieselskab, til de Indstævnte, de selvskiftende Arvinger i Dødsboet efter Godsforvalter F C Saugman: Enkefru F Dahlerup, Fru R Emmeluth, Godsforvalter Emmeluth og Landsretssagfører Chr Saugman, med 400 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Livsforsikringsbrev, dateret Stockholm den 1 Januar 1892, forsikrede Livsforsikrings-Aktiebolaget »Nordstjärnan« i Stockholm Godsforvalter Frederik Christian Saugmans Liv for en Forsikringssum af 8000 Kr for en nærmere angiven $\frac{1}{4}$ aarlig Præmie; Præmie er sidste Gang, overensstemmende med Policens Bestemmelser betalt den 1 Oktober 1911.

Ifølge Overenskomst mellem nævnte Aktiebolag og det danske Livs- og Genforsikringsselskab »Dana« A/S overtog sidstnævnte Selskab de under »Nordstjärnan«s Generalagentur for Danmark hørende Livsforsikringer, som den 1 Januar 1921 var i Kraft, derunder den for Godsforvalter Saugman tegnede Forsikring.

Den 24 Marts 1921 erklærede Saugman sig indforstaaet med, at hans Forsikring var overgaaet til »Dana«.

Den 7 December 1924 afgik Godsforvalter Saugman ved Døden, og Dødsboet rettede derefter Anmodning til »Dana« om Udbetaling af Forsikringssummen i svensk Mønt.

Dette vægrede »Dana« sig ved, idet Selskabet kun ansaa sig pligtigt at betale Forsikringssummen i dansk Mønt.

Under denne Sag har nu Sagsøgerne, Enkefru F Dahlerup, Fru R Emmeluth, Godsforvalter Emmeluth og Landsretssagfører Christian Saugman som selvskiftende Arvinger i Godsforvalter Saugmans Dødsbo, paastaaet de Sagsøgte, nævnte Livs- og Genforsikringsselskab »Dana« A/S, der den 12 Februar 1925 har udbetalt Sagsøgerne 8000 Kr i dansk Mønt, tilpligtet at betale dem Kursforskellen mellem dette Beløb i dansk og svensk Mønt paa Betalingsdagen, udgørende 2680 Kr svensk Mønt med Renter deraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 17 Februar 1925.

»Dana« paastaar sig frifundet.

»Dana« paaberaaber sig for sin Frifindelse, at Grundlaget for Forsikringen er Godsforvalter Saugmans Forsikringsbegæring; i denne, der er affattet paa dansk, er Forsikringssummen anført som »8000 Kroner«, og det maa antages, at Policen kun har til Hensigt at dække denne Begæring.

Der maa imidlertid gives Sagsøgerne Medhold i, at Grundlaget for Forsikringen er Policen, der som anført er udstedt i Stockholm med Angivelse af Forsikringssummen i Kronor, medens der intet er anført om Forsikredes Hjemsted.

Idet Stockholm herefter maa anses som Betalingssted, og da der maa gives Sagsøgerne Medhold i, at der ikke, som af de Sagsøgte hævdedet, kan tillægges det nogen Betydning, at Præmierne er betalt og Bonus af Forsikrede modtaget i dansk Mønt, eftersom der ikke paa Betalingstiden var nogen Forskel, i ethvert Fald af Betydning, mellem dansk og svensk Mønt, vil Sagsøgernes Paastand være at tage tilfølg.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at betale Sagsøgerne med 300 Kr.

Onsdag den 18 November.

Nr 318/1924.

Brødrene **Jansen** (Winther)

mod

Schenker & Co's Filial i København (Knudtzon),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningsansvar for en ved en Forsendelse begaaet Fejl.

Sø- og Handelsrettens Dom af 29 Oktober 1924: De Sagsøgte, Firmaet Brødrene Jansen, bør til Sagsøgerne, Firmaet Schenker & Co's Filial i København, betale 6 114,02 Guldmark med Renter 6 pCt pro anno af 5046,33 Guldmark fra 29 November 1923 og af Restbeløbet

fra 9 Januar 1924, til Betaling sker, samt 350 danske Kr og Sagens Omkostninger med 300 Kr. Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Den af Appellanten, Firmaet Brødrene Jansen, for Højesteret nedlagte Paastand gaar ud paa, at Firmaet frifindes mod at betale dels 350 danske Kroner, dels 678,12 Guldmark.

Saaledes som Sagen foreligger oplyst for Højesteret, maa det antages, at Vognene ifølge den tyske Jærnbanegodstarif kunde være befordret fra Warnemünde til Mochbern for en Betaling af 2 Guldmark pr Vogn, saafremt de endnu dengang havde været indregistreret hos de danske Statsbaner, og at Grunden til, at Fragt blev beregnet efter en anden og meget høj Takst, nemlig som ikke indregistrerede Privatvogne efter deres Vægt, var den, at Vognenes danske Ejendomsmærker (D S B) m m allerede var blevet udslettet i Warnemünde. For den saaledes begaaede Fejl findes Ansvar at maatte paahvile Indstævnte, der havde paataget sig Vognenes Videreforsendelse og tilmed opgivet, at de kunde fremsendes for en ringe Betaling.

Da der er Enighed om, at Appellantens Paastand under denne Forudsætning vil være at tage til Følge, vil der være at give Dom i Overensstemmelse hermed.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Firmaet Brødrene Jansen, bør til Indstævnte, Firmaet Schenker & Co's Filial i København, betale 350 danske Kroner og 678,12 Guldmark, men bør iøvrigt for Indstævntes Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 800 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 22 Oktober 1923 skrev de Sagsøgte, Firmaet Brødrene Jansen, følgende Brev til Sagsøgerne, Schenker & Co's Filial:

»Vi skal i de nærmeste Dage returnere 10 tomme Cisternevogne til Eisenbahnmaterial Leihanstalt, Mochbern bei Breslau, hos hvem vi i sin Tid har lejet dem, og har vi tænkt os at sende dem til Gedser under de nuværende Betegnelser og Numre, da vi derved sparer Fragten paa

dansk Strækning. I Gedser eller eventuelt i Warnemünde skulde saa vort Firmanavn og øvrige danske Betegnelser udslettes paa Vognene, hvorefter de som tyske Vogne — under Vognenes Fabriks Nummer — skulde kunne afrulle til ovennævnte Adresse, og beder vi Dem i den Anledning lade Deres Filial undersøge, om Udslettelsen skal foregaa i Gedser eller Warnemünde, samt om vi skal udstede Fragtbrevene til Gedser eller Warnemünde.

Da det haster med at faa Vognene afsendt, beder vi Dem snarest muligt meddele os det Fornødne samt Omkostningerne.

Sagsøgerne satte sig i Forbindelse med Hovedkontoret i Berlin og fremsendte den 15 November som Svar Afskrift af et Brev fra Hovedkontoret, hvoraf fremgik, at Hovedkontoret ansaa det for mest praktisk, at Udslettelsen foregik i Warnemünde. Det hedder i Brevet, at Udskillelsen fra de danske Statsbaners Vognpark er ligestillet med en Omstationering, og at der i dette Tilfælde ikke bliver Spørgsmaal om Beregning af nedsat Fragt for Kedelvogne. De Sagsøgte udbad sig Meddelelse om, hvor meget den tyske Fragt pr Vogn vilde andrage, og herpaa svarede Sagsøgerne den 16 November, at Fragten paa Cisternevogne fra dansk Grænse via Warnemünde til Mochbern paa Grundlag af de for Tiden gældende Tariffer efter Sagsøgernes Udregning fritblivende vilde andrage 5 Guldmark pr Cisterne. De udbad sig omgaaende Meddelelse om Returneringen ønskedes foretaget i Overensstemmelse med Forslaget fra Schenker & Co, Berlin, i hvilket Fald de skulde foranledige, at Schenker & Co, Warnemünde, prompte fik tilstillet de nødvendige Instruktioner. Den 17 November svarede de Sagsøgte, at de erklærede sig indforstaaede med det gennem Berlinerkontoret fremsatte Forslag angaaende Ekspeditionen af de 10 Cisternevogne, samt at Vognene vilde blive afsendt herfra Mandag den 19 November. Allerede den 17 November havde de Sagsøgte udfyldt og underskrevet Fragtbrevene, men det er iøvrigt ikke nærmere oplyst, hvilken Dag Vognene afgik. Efter at Vognene var kommet til Warnemünde, blev de danske Betegnelser fjernet, men det viste sig nu, at de tyske Baner forlangte i Fragt for Vognene ca 400 Guldmark pr Vogn foruden særlig Fragt fra »Mittesee« til Warnemünde.

I Brev af 26 November 1923 anmodede Sagsøgerne efter Instruktion fra Hovedkontoret i Berlin de Sagsøgte om en à conto Rimesse til Beløb af 5500 danske Kroner. De skrev samtidig, at de fra Berlin havde udbedt sig Oplysning om, paa hvilken Maade den kalkulerede Fragt var udregnet, idet Cisternevognene efter deres Formening fra Warnemünde til Mochbern burde beforders mod et Indskrivningsgebyr af ca 5 Guldmark pr Cisterne. De Sagsøgte protesterede straks, men Sagsøgerne hævdede, at de fra Berlin opgivne Fragter viste sig at være rigtige og fordrede betalt et Beløb af 7314,90 Kr, idet de henviste til, at Hovedkontoret i Berlin havde maattet præstere Betaling i Warnemünde. De meddelte endvidere, at Hovedkontoret havde set sig foranlediget til at give Banerne Instruktion om foreløbig at udlevere Cisternerne til Schenker & Co i Breslau. De Sagsøgte tilbød nu for at faa Vognene frigivet at indsætte i Københavns Diskontobank og Revisionsbank et Beløb af 7314,90 Kr paa en Fælleskonto, saaledes at det skulde afgøres af Sø-

og Handelsretten, hvor meget af Beløbet de Sagsøgte skulde betale. Herom fandt der nogle Forhandlinger Sted mellem Parternes Sagsførere. De Sagsøgte deponerede Beløbet den 11 December, men først den 20 December blev Vognene frigivet, idet Ordningen til at begynde med stødte paa Modstand paa Hovedkontoret i Berlin, der forlangte kontant Betaling. Den 2 Januar 1924 fremsendte Sagsøgerne en Regning paa Stadenpenge i Breslau 1210 Guldmark og den 9 Januar en Slutregning paa yderligere 147,69 Guldmark.

Under nærværende Sag har Sagsøgerne nedlagt Paastand paa, at de Sagsøgte dømmes til Betaling af 6114,02 Guldmark med Renter 6 pCt p a af 5046,33 Guldmark fra den 29 November 1923 og af Restbeløbet fra den 9 Januar 1924, til Betaling sker. Endvidere har de paastaet sig tilkendt 350 danske Kroner.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet, mod at 1110,58 Kr af de Sagsøgte frigives af det fælles Depot i Diskontobanken, samt mod at de Sagsøgte desuden betaler 87,69 Guldmark. De Sagsøgte har endvidere nedlagt forskellige subsidiære Paastande.

De af Sagsøgerne forlangte 350 danske Kr hidrører fra Omkostninger ved Forandring af Vognmærkerne i Warnemünde 150 Kr og Speditionshonorar til Schenker & Co 200 Kr, og om Betalingen af disse Beløb er der Uenighed mellem Parterne. Derimod er der Uenighed om, hvorvidt de Sagsøgte er pligtige at betale Fragten fra Warnemünde til Mochbern med det af Sagsøgerne forlangte Beløb 402—412 Guldmark pr Vogn eller som af de Sagsøgte hævdedet med 5 Guldmark pr Vogn. Endvidere er der Uenighed om, hvorvidt de Sagsøgte skal betale de senere forlangte Stadenpenge ialt 1270 Guldmark og om, hvorvidt Sagsøgerne skal deltage i den Risiko, der er fremkommet ved, at Diskonto- og Revisionsbanken har standset sine Betalinger.

Med Hensyn til Fragtbeløbet har Sagsøgerne gjort gældende, at Hovedkontoret i Berlin har maattet betale den høje Fragt, der er i Overensstemmelse med de i Tyskland gældende Tarifbestemmelser. Sagsøgerne erkender, at der fra deres Kontors Side er begaaet en Fejl ved, at Fragten i Brevet af 16 November 1923 er anslaaet til 5 Guldmark pr Cisterne, men de hævder, at denne Fejl ikke kan have Betydning, dels fordi Kontoret i København ikke var Part i Overenskomsten, dels fordi Fragten kun er angivet fritblivende, dels endelig fordi de Sagsøgte maatte være klar over, at Beløbet 5 Guldmark beroede paa en Fejltagelse. I sidstnævnte Henseende har Sagsøgerne særlig henvist til, at det af Hovedkontorets Brev, fremsendt den 15 November, fremgik, at der ikke blev Spørgsmaal om nedsat Fragt, og at 5 Guldmark pr Vogn er et saa lavt Beløb, at de Sagsøgte maatte indse, at det ikke dækkede fuld Fragt. Ordet »fritblivende« er efter Sagsøgernes Mening at forstaa som »uden Forbindende«; herved støtter de sig til en af Grosserer-Societetet afgivet Udtalelse. Sagsøgerne gør iøvrigt gældende, at Ekspeditionen af Vognene er udført rigtigt og forsvarligt, og at den ikke kunde være sket billigere, idet den billige Fragt kun finder Anvendelse, naar der er Tale om Returnering af tomme Vogne for at de kan blive paafyldt. Her forelaa derimod et Tilfælde, hvor Vognene skulde udgaa fra de danske Statsbaners Vognpark og paany optages i de tyske Jærnbanners Vognpark. Der er saa-

ledes ikke Tale om, at de Sagsøgte har lidt noget Tab ved den Fejltagelse, hvori Sagsøgerne har gjort sig skyldige, hvorimod Spørgsmaalet er, om de Sagsøgte kan benytte Fejltagelsen til at opnaa Gevinst.

Hvad de senere forlangte Statede penge angaar, hævder Sagsøgerne, at det vel er rigtigt, at de har lovet de Sagsøgte at medarbejde til en Ordning, hvorved Vognene kunde blive frigivet mod at de Sagsøgte deponerede det da krævede Beløb, men Hovedkontoret i Berlin indgik først efter forskellige Henvendelser paa denne Ordning, og dette var Grunden til, at Vognene først blev frigivet den 20 December. Har Sagsøgerne imidlertid Krav paa det paastævnte Beløb, følger heraf, at de Sagsøgte burde have betalt straks, og da de vægrede sig herved, maa de være pligtige at betale de paaløbne Statede penge. Endelig har Sagsøgerne protesteret mod, at de skulde bære nogen Del af Risikoen ved, at Diskonto- og Revisionsbanken har standset sine Betalinger. Deponeringen var kun en Sikkerhedsstilling fra de Sagsøgtes Side, og det er dem, der har valgt Diskonto- og Revisionsbanken. Sagsøgerne kan ikke være pligtige til kun at skulle holde sig til det deponerede Beløb.

De Sagsøgte har til Støtte for deres Paastande anført, at de paa det paagældende Tidspunkt ikke havde nogen Pligt til at tilbagesende Cisternevognene til Mochbern. De havde ved Kontrakt af 1 November 1920 lejet Vognene af Eisenbahnmaterial Leihanstalt for en Leje af 20 Mark (Papirmark) pr Dag i ubestemt Tid, og de var saaledes selv raadige over, naar de vilde tilbagesende Vognene. I Efteraaret 1923 havde de imidlertid ikke længere Brug for Vognene, og de ønskede derfor at tilbagesende dem, vel at mærke forudsat at dette kunde ske uden større Omkostninger. De Oplysninger, de indhentede fra Sagsøgerne, var derfor af afgørende Betydning for dem, og først da de havde faaet det Brev, hvor Fragten opgaves til 5 Guldmark pr Vogn, sendte de Vognene afsted. Havde de paa det Tidspunkt faaet at vide, at Fragten vilde være mere end 100 Gange saa dyr, vilde de ikke have afsendt Vognene. De vidste, at Returnering af tomme Vogne skete gratis eller til en meget billig Takst, og Beløbet 5 Guldmark var dem derfor ikke overraskende. De benægter saaledes, at de har maattet indse, at Angivelsen beroede paa en Fejl fra Sagsøgtens Side. De Sagsøgte har endvidere benægtet, at Ordet fritblivende kan fritage Sagsøgerne for Ansvar, idet dette Ord efter deres Formening kun kan berettigg Sagsøgerne til at træde tilbage fra det i Skrivelsen liggende Tilbud i Tilfælde af senere Tarifforandringer eller lignende. De Sagsøgte har endvidere henvist til, at de har tilbagesendt andre tyske Jærnbanevogne til en Pris af 2—5 Guldmark pr Vogn, og de hævder, at der maa foreligge en Fejl fra Sagsøgtens Side, naar Fragten blev saa høj som i nærværende Tilfælde. De Sagsøgte har endvidere anført, at de maa være frigjort for at betale Statede penge, ved at de straks har tilbudt at deponere det forlangte Beløb, hvilket Tilbud, efter deres Formening, er akcepteret af Sagsøgtens Sagfører. Endelig har de gjort gældende, at Sagsøgerne forholdsmæssig maa dele Risikoen ved, at Revisions- og Diskontobanken har standset sine Betalinger, idet Beløbet er deponeret paa en Fælleskonto.

Efter den fremlagte Korrespondance og de iøvrigt foreliggende Oplysninger, der bestyrkes ved en af det sagsøgte Firmas Indehaver af-

givet noget forbeholden Forklaring, maa det anses for godtgjort, at de Sagsøgtes Kontrakt om Leje af de 10 Vogne ophørte efter 3 Aars Forløb, og at de Sagsøgte havde forpligtet sig til at tilbagesende Vognene til et Tidspunkt omkring November 1923. Under Hensyn hertil, og til at de Sagsøgte Intet har oplyst om, at den anvendte Tarifferegning har været forkert, eller om at Sagsøgerne kunde have foranlediget, at Vognene blev tilbagesendt efter en billigere Takst, findes de Sagsøgte ikke at have godtgjort, at der er forvoldt dem noget Tab ved, at Sagsøgerne overfor dem fejlagtigt har anslaaet Fragten til 5 Guldmark pr Vogn. Idet nu hertil kommer, at Fragten kun er opgivet »fritblivende«, et Udtryk, der omend noget uklart dog maa stille Sagsøgerne friere end af de Sagsøgte hævdedet, vil de Sagsøgte ikke kunne gøre Fordring paa, at Prisen 5 Guldmark lægges til Grund, men de maa være pligtige at betale den af Sagsøgerne opgivne Fragt, som disse, efter hvad der er in confesso, selv har maattet udrede. De Sagsøgte maa endvidere af de af Sagsøgerne anførte Grunde betale de senere paaløbne Statedenge, og der foreligger intet Grundlag for de Sagsøgtes Paastand om, at Sagsøgerne skulde være henvist til kun at holde sig til det i Diskonto- og Revisionsbanken deponerede Beløb. Der vil saaledes i det Hele være at give Dom efter Sagsøgernes Paastand, hvorved bemærkes, at der ikke er Strid om Renteberegningen. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte med 300 Kr.

Torsdag den 19 November.

Nr 19/1925. Forgylder **Valdemar Olsen** (Møldrup efter Ordre)
 mod
Forgyldernes Fagforening (Meyer),

betræffende Spørgsmaalet om den indstævnte Forenings Erstatningsansvar for Tab, forvoldt Appellanten ved dens Nægtelse af at optage ham som Medlem.

Østre Landsrets Dom af 26 September 1924: Forgyldernes Fagforening bør for Tiltale af Forgylder Valdemar Olsen i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. I Salær til Overretssagfører H H Schmidt betaler det Offenlige 60 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Alt, hvad der foreligger, maa der gaas ud fra, at Appellanten fra Oktober Flyttedag 1923 til ind i Juni 1924 ikke har haft Arbejde, og at dette tildels skyldes Fagforeningens retstridige Vægning ved at optage ham som Medlem. Den Erstatning, som Fagforeningen herefter maa være pligtig at betale Appellanten,

findes efter Omstændighederne og bl a under Hensyn til, at Appellanten efter det Oplyste var mindre arbejdsdygtig, og at der i en Del af det paagældende Tidsrum var nogen Arbejdsløshed i Faget, at burde bestemmes til 500 Kroner, og dette Beløb med Renter vil herefter være at tilkende Appellanten.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Forgyldernes Fagforening, bør til Appellanten, Forgylder Valdemar Olsen, betale 500 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 2 September 1924, til Betalings sker. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges Overretssagfører H H Schmidt i Salær 60 Kroner og Højesteretssagfører Møldrup i Salær for Højesteret 200 Kroner, hvilke Salærer udredes af det Offenlige.

Det Appellanten Tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afslgelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Østre Landsrets Dom af 2 Juni 1924 blev Forgyldernes Fagforening dømt til at optage Sagsøgeren under denne Sag, Forgylder Valdemar Olsen, som Medlem, idet en paa Foreningens Generalforsamling den 26 September 1923 vedtaget Beslutning om at nægte Sagsøgeren Optagelse som Medlem blev erklæret for ulovlig. I Henhold til Dommen blev Olsen den 21 Juli 1924 optaget som Medlem.

Under nærværende Sag har Olsen, hvem der er meddelt fri Proces, under Paaberaabelse af, at han i det Tidsrum, hvori han ikke har kunnet blive Medlem, har været udelukket fra at faa Arbejde som Forgylder, og at han herved har lidt et Tab ved Fagforeningens ulovlige Nægtelse af at optage ham, paastaet Fagforeningen tilpligtet at betale ham en Erstatning opgjort efter en Ugeløn af 74 Kr 40 Øre i 43 Uger (Tiden fra 26 September 1923 til 21 Juli 1924) ialt 3199 Kr 20 Øre med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 2 September 1924.

Fagforeningen procederer til Frifindelse.

Under Sagen er det oplyst, at Olsen lider af Aareknuder, hvorved han hindres i at paatage sig Arbejde, hvor Arbejderen skal staa op, bl a det saakaldte Listearbejde, som i Faget er af en saadan Vigtighed, at det paa mange Steder er vanskeligt at blive antaget som Arbejder, naar man ikke kan udføre det.

Det er dernæst oplyst, at Olsen er en ret vanskelig og ufredelig Mand, og efter hvad Fagforeningen hævder, er det disse Grunde, der medfører, at Fagets Arbejdsgivere nødigt vil antage ham. Der maa der-

næst antages at have været en betydelig Arbejdsløshed i Faget i det paagældende Tidsrum.

Under Hensyn til det saaledes Oplyste, og da det ikke er godtgjort, at Fagforeningen har lagt Olsen Hindringer i Vejen for at faa Arbejde, vil Fagforeningen være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil være at ophæve, og Salæret til den for Olsen beskikkede Sagfører, Overretssagfører H H Schmidt, 60 Kr, vil være at udrede af det Offenlige.

Nr 69/1925. Sagfører **Peder Eeg** (Trolle)

mod

1) Assurance-Compagniet **Baltica** (Bülow), 2) Grosserer **Ivar Grün**, 3) Gaardejer **Jacob Christensen** og 4) Aktieselskabet **Hjørring-Hørby Jærnbaneselskab** (Ingen),

betræffende Spørgsmaalet om det indstævnte Assurancekompagnis Pligt til at refundere et af et Ulykkesforsikringsselskab udbetalt Beløb.

Østre Landsrets Dom af 2 Marts 1925: Sagsøgte, Assurance-Compagniet »Baltica« A/S bør for Tiltale af Sagsøgeren, Sagfører Peder Eeg, Aarhus, i denne Sag fri at være. Sagsøgte bør til Sagsøgeren, Grosserer Ivar Grün, betale 14000 Kr, til Sagsøgeren, Gaardejer Jacob Christensen, Pilgaard, som Væрге for hans tre ovennævnte Børn, 3000 Kr og til Sagsøgeren A/S Hjørring-Hørby Jærnbaneselskab 3000 Kr, alt med Renter 5 pCt p a fra den 26 November 1924, til Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Sagfører Eeg til Sagsøgte 200 Kr; iøvrigt ophæves Sagens Omkostninger. Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten gentaget sin for Landsretten nedlagte Paastand og subsidiært paastaaet »Baltica« dømt til at betale et Beløb efter Rettens Skøn.

Af de Indstævnte har »Baltica« paastaaet Dommen stadfæstet, medens Grosserer Ivar Grün, Gaardejer Jacob Christensen og Aktieselskabet Hjørring—Hørby Jærnbaneselskab ikke har givet Møde for Højesteret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet den Omstændighed, at Forsikringsselskabet »Skjold« har gjort Udlæg hos Vognmand Chr Jensen i Fordringen paa »Baltica«, maa blive uden Betydning for Fordelingen af den i Henhold til Automobilloven tegnede Ansvarsforsikring, der tilkommer de Skadelidte,

vil Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til »Baltica« med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Sagfører Peder Eeg, til Indstævnte Assurance-Compagniet »Baltica« med 400 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 13 Juni 1923 skete der paa det Sted, hvor Hjørring—Aalborg Landevej skærer Hjørring—Hørby Banen, et Sammenstød mellem et Motortog og en Rutebil, tilhørende Vognmand Chr Jensen af Aarhus. Ved Sammenstødet blev Rutebilens Chauffør og en Passager, Gaardejer Jacob Christensens Hustru, dræbt, medens en anden Passager, Grosse-
rer Ivar Grün blev alvorlig kvæstet. Bilen blev knust og Motorvognen tog en Del Skade.

Efter den foranstaltede offentlige Undersøgelse er der ingen Tvivl om, at Skylden for Sammenstødet paahviler Rutebilens Chauffør; Ejeren havde tegnet Ansvarsforsikring i Assurance-Compagniet »Baltica« A/S for 20 000 Kr.

Grosserer Grün, der havde tegnet Ulykkesforsikring i Forsikringsaktieselskabet »Skjold«, fik af dette udbetalt Dagpenge under sit Sygeleje, 10 Kr daglig i 200 Dage, ialt 2000 Kr. For dette Beløb søgte »Skjold« Regres hos Ejeren af Rutebilens, der ved Aarhus Købstads Rets Dom af 26 April 1924 blev dømt som udebleven til at betale »Skjold« 2000 Kr med Renter og Omkostninger 156 Kr. »Skjold« lod derefter foretage Udlæg hos Jensen for Fordringen, der under Forretningen opgjordes til 2314 Kr 42 Øre, og fik Udlæg i Jensens Fordring paa »Baltica«; Sagfører Peder Eeg blev af Fogden autoriseret til at indkassere Kravet.

Da »Baltica« — af Hensyn til andre mulig berettigede — ikke vilde udbetale Beløbet, har Sagfører Peder Eeg under Sag Nr 452/24 paa-
staaet Sagsøgte »Baltica« dømt til at betale det ovennævnte Beløb med Renter m m, ialt 2374 Kr 23 Øre, og Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 26 November 1924.

Under Sag Nr 451/24 har Sagsøgeren, Grosserer Ivar Grün, paa-
staaet Sagsøgte »Baltica« dømt til i Erstatning for Syge-Udgifter, Næringstab, Svie og Smerte og Invaliditet, hvilken Erstatning han har opgjort til ialt 108 754 Kr 20 Øre, at betale 20 000 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 26 November 1924.

Under Sag Nr 477/24 har Sagsøgeren, Gaardejer Jacob Christensen, Pilgaard, paa egne Vegne og som Værge for sine Børn: Aage, Carl og Dagny paastaat Sagsøgte »Baltica« tilpligtet i Erstatning for Tab af Forsørger og Husmoder at betale ialt 10 500 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra s D.

Under Sag Nr 478/24 har Sagsøgeren, A/S Hjørring-Hørby Jærnbanseselskab, paastaat Sagsøgte »Baltica« dømt til i Erstatning for den Motorvognen ved Sammenstødet forvoldte Skade at betale 5178 Kr 99 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra s D.

Disse 4 Sager er efter Rettens Bestemmelse i Medfør af Retsplejeloovens § 286 blevet forhandlet under et.

Sagsøgte, der har samtykket i at modtage Søgemaal paa Bilejerens Vegne, erklærer sig villig til at udbetale Forsikringssummen 20 000 Kr til de Skadelidte efter disses berettigede Krav; men da disse ikke har kunnet enes om Fordelingen, har Sagsøgte maattet lade det komme til Søgemaal, for at dette Spørgsmaal kan blive afgjort af Retten.

Med Hensyn til det af Sagfører Eeg paa Forsikringsaktieselskabet »Skjold«s Vegne rejste Krav bemærkes, at Selskabet ikke for sit Regreskrav vil kunne konkurrere i Forsikringssummen til Skade for sin Forsikringstager Grosserer Grün, og da denne skønnes ikke at ville faa fuld Dækning for sit berettigede Krav, vil Sagsøgte være at frifinde for denne Sagsøgers Tiltale.

Hvad angaar det af Sagsøgeren Gaardejer Jacob Christensen rejste Krav, skønnes den af ham paa egne Vegne opstillede Fordring ikke at kunne anerkendes, idet hans Hustru ikke i nærværende Tilfælde kan anses som »Forsørger« i Forhold til ham, men kun overfor Børnene.

Der bliver herefter kun Tale om Konkurrence mellem Grosserer Grün, Gaardejer Christensen som Værge for sine 3 Børn og Jærnbanseselskabet.

Forsaauidt det overfor Jærnbanseselskabets Krav er blevet gjort gældende, at dette ikke kunde faa Erstatning for materiel Skade, før de ved Sammenstødet forulykkede eller saarede Personer havde faaet fuld Dækning, bemærkes, at denne Opfattelse ikke har Hjemmel i Lovens Bestemmelser, hvorfor der ikke vil kunne tages Hensyn til denne Indsigelse.

Idet Sagsøgte ikke er pligtig til at udbetale mere end Police-Beløbet 20 000 Kr, og dette ikke er tilstrækkeligt til at give de Berettigede den Erstatning, de har Krav paa, vil deres Fordringer være at reducere forholdsvis saaledes at der tilkendes Grosserer Grün 14 000 Kr, Gaardejer Christensen som Børnenes Værge 3000 Kr og Jærnbanseselskabet 3000 Kr, alt med Renter som paastaat.

Sagfører Peder Eeg vil have at betale Sagsøgte den paagældende Sags Omkostninger med 200 Kr, medens de tre øvrige Sagers Omkostninger vil være at opheve.

Fredag den 20 November.

Nr 356/1924. Skomagermester **K M Christensen** (I Kondrup)
 mod
Byggeforeningen »Østerbro F« (David),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at indbetale til den indstævnte Forening et Avancebeløb for Salg af Medlemsrettighed.

Vestre Landsrets Dom af 14 November 1924: De Sagsøgte, Skomagermester K M Christensen og Murer H Esbensen, bør En for Begge og Begge for En til Sagsøgerne, Byggeforeningen »Østerbro F«, betale 1200 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 16 Februar 1924, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 200 Kr. Det Idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret og alene paaanket af Skomagermester K M Christensen.

Efter de Højesteret forelagte, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa der gaas ud fra, at det i Dommen nævnte Vedtægtsstillæg vel er tilføjet efter Underskriften, men at dette er sket og har været kendt af Appellanten, inden Meyer den 20 November 1919 betalte de 1500 Kroner. Idet Appellanten herefter med Rette er fundet ansvarlig for, at det i Dommen ommeldte Avancebeløb af 1200 Kroner, hvorom nærværende Sag alene drejer sig, ikke er indgaaet i Foreningens Kasse, vil Dommen kunne stadfæstes forsaavidt paaanket er.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Skomagermester K M Christensen, til Indstævnte, Byggeforeningen »Østerbro F« med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 24 Maj 1919 stiftedes Byggeforeningen »Østerbro F« i Aalborg, ved hvilken Lejlighed de Sagsøgte, Skomagermester K M Christensen i

Aalborg og Murer H Esbensen i København, blev Medlemmer af Foreningen. Som Medlem fik Sagsøgte Esbensen Foreningens Hus Nr 23 overladt til Brug; denne sin Medlemsret overdrog Sagsøgte Esbensen med Assistance af Sagsøgte Christensen, som da var Foreningens Kasserer, og som saadan ifølge en Bemærkning i den til Forhandlingsbogen skete Tilførsel angaaende Stiftelsesmødet skulde »varetage alle Foreningens finansielle Forretninger, derunder Ydelser til Foreningen«, den 20 November 1919 til Banearbejder C C Meyer, som samme Dag betalte Sagsøgte Christensen paa Sagsøgte Esbensens Vegne det aftalte Vederlag 1500 Kr, og herfor modtog Kvittering saalydende:

»Dags Dato modtaget af Hr C Meyer for Regning Murer H Esbensen den Summa Femten Hundrede Kroner, hvorfor herved kvitteres.

for H Esbensen
Christensen.«

Denne Kvittering forsynedes af Christensen med Byggeforeningens Stempel med Indhold »Byggeforeningen Østerbro F, Aalborg«.

Beløbet 1500 Kr udbetalte Sagsøgte Christensen derefter til Sagsøgte Esbensen, der deraf betalte 300 Kr til Sagsøgte Christensen, dels som Vederlag for hans Bistand, dels for Udlæg af 50 Kr til Salgsavertissementer samt for Indbetaling af 25 Kr til Foreningen i Anledning af det skete Medlemsskifte. Under Henvisning til at efter Foreningsvedtægternes Post 16 »Avance ved Salg af — — — Ejendomme indenfor Foreningen eller ved Salg af Medlemsrettigheder skal baandlægges under Aalborg Byraads Bestyrelse«, har Sagsøgerne, oftnævnte Byggeforening, under nærværende Sag principalt paastaet de Sagsøgte in solidum tilpligtet at betale dem som oppebaaren Avance 1500 Kr, subsidiært Sagsøgte Christensen tilpligtet at betale dem 300 Kr og Sagsøgte Esbensen tilpligtet at betale dem 1200 Kr, alt tilligemed Renter af det Tilkendte 5 pCt p a fra den 16 Februar 1924, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har principalt paastaet sig frifundet, subsidiært mod Betaling, Sagsøgte Christensen af 225 Kr og Sagsøgte Esbensen af 1150 Kr.

I første Række har de Sagsøgte anført, at Vedtægternes Post 16 ikke var gældende, da Overdragelsen fandt Sted den 20 November 1919. Det er uomtvistet, at der paa Foreningens Stiftelsesmøde forelaa Vedtægter for en anden Byggeforening, uden at det vides, om en til Post 16 svarende Regel fandtes heri, samt at Vedtægter ikke er indført i eller omtalt i Foreningens Forhandlingsprotokol over Stiftelsesmødet, og de Sagsøgte hævder, at Reglen i Post 16 først er vedtaget paa en Generalforsamling den 25 Maj 1921. Det fremgaar imidlertid af Sagens Oplysninger, at et bl a af de to Sagsøgte undertegnet maskinskrevet Vedtægts-eksemplar, der har været forevist i Retten for Aalborg Købstad m v den 22 September 1919 i Anledning af et Pantebrevs Tinglæsning, som »Tillæg til Foreningens Vedtægter« indeholder en til Vedtægternes Post 16 svarende Bestemmelse, og til de Sagsøgtes Indsigelse om, at dette Tillæg maa være tilføjet efter Underskriften, idet det er skrevet med sort Farve, medens Eksemplaret iøvrigt er skrevet med blaa Farve, findes der ikke at kunne tages Hensyn. Herefter findes de Sagsøgte som Foreningsmedlemmer bundne ved den paagældende Vedtægtsbestemmelse.

Da endvidere Sagsøgte Christensen har paatrykt Kvitteringen af 20 November 1919 Foreningens Stempel, maa der gaas ud fra, at det er som Foreningens Kasserer, at han har modtaget Beløbet, og ikke blot som Fuldmægtig for Sagsøgte Esbensen, og han findes herefter, idet baade han og Sagsøgte Esbensen maatte være vidende om, at Avancebeløbet efter Vedtægterne skulde indbetales i Foreningens Kasse, at maatte være ansvarlig sammen med Sagsøgte Esbensen for, at det Foreningens tilkommende Avancebeløb ikke er indgaaet i Foreningens Kasse.

Hvad angaar Størrelsen af det Foreningens tilkommende Avancebeløb, findes der at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at de maa være berettigede til at fradrage Avertissementsomkostningerne 50 Kr og det Sagsøgte Christensen for Medvirkning ved Handlen udbetalte Beløb 225 Kr, mod hvilke Beløbs Størrelse ingen begrundet Indsigelse er rejst, samt det til Foreningen indbetalte Beløb 25 Kr, idet der fra Sagsøgernes Side ingen særlig Bemærkning er fremsat herom. Naar de Sagsøgte endvidere har villet fradrage 50 Kr, som af Sagsøgte Esbensen i hans Medlemstid er indbetalt til Foreningen i Henhold til dennes Vedtægter, kan dette ikke anses beføjet, idet efter Vedtægternes Post 2 et Medlem, der udtræder af Foreningen, intet Krav har paa Tilbagebetaling af indskudte Beløb, og herefter ikke kan fradrage saadanne Beløb i den indtjente Avance.

Efter det Anførte vil de Sagsøgte in solidum være at tilpligte at betale Sagsøgerne 1200 Kr tilligemed Renter heraf som paastaet.

Efter Omstændighederne vil de Sagsøgte ligeledes in solidum have at godtgøre Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Nr 229/1925. **Dansk Kartoffeldyrkerforening** i Likvidation
(Henriques)

mod

Forpagter **E Bilde** (Ingen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at vedstaa en Dyrkningskontrakt.

Vestre Landsrets Dom af 12 Juni 1925: Sagsøgte, Forpagter E Bilde, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Dansk Kartoffeldyrkerforening i Likvidation, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte 150 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Indholdet af Kontrakten af 11 Juni 1920 i Forbindelse med hvad der er oplyst om Indstævntes hele Optræden efterat

Kartoffeldyrkerforeningen var traadt i Likvidation, har Foreningen været beføjet til at opfatte Forholdet saaledes, at Indstævnte personlig hæftede for de af Medlemsforholdet flydende Forpligtelser. Som Følge heraf vil Appellantens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Forpagter E Bilde, bør personlig vedstaa den ovennævnte Kontrakt og tilsvare de til denne knyttede Forpligtelser. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten, Dansk Kartoffeldyrkerforening i Likvidation, med 600 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 11 Juni 1920 blev der af Sagsøgte, Forpagter E Bilde af Fuglsang, som da var Inspektør paa de under Grevskabet Frijsenborg hørende Gaarde Jernit og Fuglsang, afsluttet en Kartoffeldyrkningskontrakt med Dansk Kartoffeldyrkerforening, hvilken Kontrakt blev afsluttet paa Foranledning af Foreningens stedlige Kontrollør, der var bekendt med Sagsøgtes Stilling som Inspektør paa Ejendommen. I Kontrakten, der alene er underskrevet med Sagsøgtes Navn E Bilde og Angivelse af hans Postadresse: Jernit pr Hammel, hedder det bl a:

»Undertegnede forpligter sig til at levere — — — indtil 2000 hkg — — — Kartoffler — — — Samtidig indmelder jeg mig som Medlem i dansk Kartoffeldyrkerforening — — — Jeg dyrker i 1920 ialt 30 Tdr Land med Kartoffler — — —«

Af det tegnede Kvantum leverede Sagsøgte — efter hvad der er ubestridt af de paa Ejendommen avlede Kartoffler — 811 Tdr, for hvilke Betalingen afregnedes af Foreningen til Sagsøgte personlig. Efter at oftnævnte Forening var traadt i Likvidation, afkrævede Sagsøgerne, Dansk Kartoffeldyrkerforening i Likvidation i København, Sagsøgte i Henhold til en Vedtægtsbestemmelse som Garantium et Beløb af 50

Færdig fra Trykkeriet den 2 December 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — Bredgade 32.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 25.

Fredag den 20 November.

Øre pr tegnet Td Kartoffler eller ialt 1000 Kr, som han betalte. Ved Skrivelse af 19 Juni 1923 affordrede Sagsøgerne senere Sagsøgte yderligere 1 Kr pr tegnet, men ikke leveret Td Kartoffler, altsaa ialt 1189 Kr, i hvilken Skrivelse der derhos fandtes en saalydende Slutningsudtalelse: »Vi forbeholder os paa et senere Tidspunkt at fremsætte Krav overfor Dem om Tilbagebetaling af for meget udbetalte Penge for de leverede Kartoffler«. De anførte 1189 Kr betalte Sagsøgte til Sagsøgerne uden at gøre nogen Bemærkning overfor dem med Hensyn til Skrivelsens øvrige Indhold. Begge de indbetalte Beløb saavel som den Betaling, Sagsøgte havde modtaget for de leverede Kartoffler, opførte Sagsøgte paa de af ham over Gaardens Drift aflagte Regnskaber. Da Sagsøgerne under 20 Juni 1924 rettede en ny Henvendelse til Sagsøgte, tilskrev han dem den 25 s M, at han den 1 April 1924 var fratraadt Stillingen som Inspektør paa Jernit, hvorhos han meddelte, at Besidderen af Grevskabet Frijsenborg, Lensgreve Frijs, var afgaaet ved Døden i Maj Maaned 1923, at der kort efter i Grevens Bo var udstedt 3 Maaneders Proklama, som udløb i Begyndelsen af September 1923, at alle Fordringer vedkommende Jernit, som Sagsøgte havde drevet for Grevens Regning, skulde være anmeldt i dette Bo, og at det nu var for sent at fremkomme med saadan Anmeldelse. Idet Sagsøgte under yderligere Brevveksling fastholdt sit Standpunkt, har Sagsøgerne derpaa under nærværende Sag paastaet ham kendt pligtig personlig at vedstaa den ommeldte Dyrkningskontrakt samt tilsvare de dertil knyttede Forpligtelser. Sagsøgte, der bestrider at være personlig forpligtet ved Kontrakten, har paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for deres Søgmaal har Sagsøgerne anført, at Sagsøgte maa være bundet ved sin Underskrift paa den omhandlede Kontrakt, idet der for dem Intet var oplyst om, at Kontraktens Opfyldelse ikke skulde paahvile Sagsøgte personlig, hvorhos de særlig har henvist til, at Sagsøgte i hvert Fald efter Modtagelsen af Skrivelsen af 19 Juni 1923 burde have tilkendegivet, at han ikke ansaa sig for personlig forpligtet efter Kontrakten.

Af hvad der er oplyst fremgaar, at Sagsøgtes Stilling var saaledes, at de Retshandler, han afsluttede vedrørende Driften af Jernit, blev ind-

Realiteten. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Indstævnte, De danske Statsbaner, til Appellanten, Sagfører Julius Jarding, med 200 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Lov Nr 116 af 11 Marts 1921 om Foranstaltninger mod Brandfare ved Jernbanedrift § 1 er det bestemt, at der ikke indenfor en Afstand af 45 m fra nærmeste Spors Midtlinje maa opføres nogen ny Bygning med Tag af Straa eller lignende let antændeligt Materiale. I § 2 hedder det: »Bygninger, der ved Banens Anlæg er beliggende indenfor de under § 1 nævnte Afstande, skal paa Baneanlæggets Bekostning bringes i en saadan Stand, at de fyldestgør de ovenangivne Fordringer — — —«

I Lovens § 7 hedder det endelig: »For de ved denne Lovs Ikrafttræden under Drift værende Jernbaner vil der være at nedsætte en Kommission for Jylland Denne Kommission skal gøre Indstilling til Ministeriet for offentlige Arbejder om, i hvilket Omfang Reglerne i denne Lov vil være at bringe til Anvendelse — — — Naar Ministerens Afgørelse heraf foreligger, skal Kommissionen kunne fastsætte den Erstatning, der herfor vil være at yde de vedkommende Lods-ejere — — —«.

Den 9 Februar 1924 resolverede Ministeren for offentlige Arbejder, at Bestemmelserne i fornævnte Lov vilde være at bringe til Anvendelse bl a paa Statsbanestrækningen Aarhus—Ryomgaard. Allerede den 27 Oktober 1923 havde den i Henhold til § 7 nedsatte Kommission for jylland besluttet at indstille, at det ved nævnte Banestrækning beliggende, Sagfører Jarding tilhørende straataekte Hus, Matr Nr 39 c af Vejlbj, skulde forsynes med brandfrit Tag, og den 5 December 1924 fastsatte Kommissionen den Sagfører Jarding tilkommende Erstatning til 1000 Kr for Omtækning af den gamle Længe og til 500 Kr for Omtækning af den nye Fløj forsaavidt Erstatning tilkom Ejeren for denne Fløjs Vedkommende. Da Sagfører Jarding, der havde indhentet Overslag fra en Arkitekt om Bekostningen ved Omtækningen, mente, at den ham tilkendte Erstatning var altfor ringe, henvendte han sig til Statsbanerne og gjorde Paastand paa fuld Erstatning. Da dette ikke førte til noget, har han under denne Sag paastaet Sagsøgte, De danske Statsbaner, kendt pligtig at betale det Beløb, som 2 af Retten udmeldte uvildige Fagmænd skønner vil medgaa til at erstatte det paa Sagsøgere ns Ejendom, Matr Nr 39 c af Vejlbj By og Sogn, værende Rørtag paa saavel den gamle Længe som den nye Fløj, med et i Værdi saavidt muligt tilsvarende brandfrit Tag, derunder indbefattet alle de Omkostninger og andre Foranstaltninger, i Eks Tagrender, der nødvendiggøres af Omlægningen, samt det Beløb, hvormed Værdien af det nuværende Tag eventuelt maatte overstige Værdien af det nye Tag, dog saaledes,

at det samlede idømte Beløb ikke overstiger 4500 Kr.

Sagsøgte har under særskilt Procedure af Formaliteten paastaet Sagen afvist under Paaberaabelse af, at Kommissionens Afgørelse af Erstatningens Størrelse er endelig.

Da den citerede Bestemmelse i § 7 maa forstaas som givende Kommissionen Beføjelse til endelig at bestemme Erstatningens Størrelse — en Regel, der stemmer med Reglerne om Erstatningens Fastsættelse ved Expropriation —, vil Sagsøgtens Paastand være at tage til Følge, hvorhos Sagsøgeren vil have at godtgøre Sagsøgte Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Nr 137/1925. **Højgaardskonsortiet (Ahnfelt-Rønne)**

mod

Parcelforeningen »Højgaard« (Fich),

(Sagen behandlet skriftligt),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at betale Reparationen af en Kloakledning.

Østre Landsrets Dom af 24 November 1924: De Sagsøgte Højgaardskonsortiet bør til Sagsøgerne Parcelforeningen »Højgaard«, Bagsværd, betale de paastævnte 1314 Kr 88 Øre med Renter 5 pCt p a af 1143 Kr 88 Øre fra den 11 Januar 1924 og af 171 Kr fra den 10 Oktober s A, alt til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 250 Kr. Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det for Højesteret Oplyste har Konsortiet den 24 December 1924 frivilligt og uden Forbehold opfyldt Dommen ved Betaling af det da resterende af det Indstævnte tilkendte Beløb med Renter og Sagsomkostninger, og under Henvisning hertil har Indstævnte under foreløbig Procedure af Sagens Formalitet paastaet Ankesagen afvist. Konsortiet har heroverfor anført, at Dommens Opfyldelse er sket i den ved Indholdet af dens Præmisser fremkaldte Forventning, at Konsortiet havde Krav paa at blive holdt skadesløs af vedkommende Entreprenør og af dets tilsynsførende Ingeniør for det Beløb, som det ifølge Dommen maatte udrede, men at denne Forventning ikke er sket Fyldest, idet de begge er frifundet ved Østre Landsrets Dom af 30 Marts 1925 i en af Konsortiet mod dem til Beløbets Betaling anlagt Sag. Der maa imidlertid gives Indstævnte Medhold i, at Konsortiet uanset det saaledes Anførte har afskaaret sig fra at paaanke Dom-

men ved Konsortiets frivillige Opfyldelse af denne, og Sagen vil derfor være at afvise for Højesteret.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Konsortiet at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Denne Sag afvises. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Højgaardskonsortiet, til Indstævnte, Parcelforeningen »Højgaard«, med 200 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at et Konsortium, kaldet »Højgaardskonsortiet« i 1918 havde erhvervet Højgaarden ved Bagsværd Station, foretog Konsortiet Udstykning af de til Gaarden hørende Jorder i et stort Antal mindre Parceller til Villabebyggelse og lignende. Parcellsalget skete bl a paa Villakaar, at »Vejen udfor Parcellen anlægges af Sælgerne uden Udgift for Køberen«, medens Parcelejerne skulde overtage den fremtidige Vedligeholdelse af Vejene. I Henhold til denne Forpligtelse anlagde Konsortiet Kaalundsvej, Hauchsvej, Steen Blichersvej samt Hostrupsvej; Anlægget paabegyndtes i 1919 og fuldførtes Aaret efter. Vejprojektet var blevet godkendt af Gladsaxe Kommunalbestyrelse, og Arbejdet udførtes under stadigt Tilsyn af en af Konsortiet engageret Ingeniør og af vedkommende Kommuneingeniør. Efter Arbejdets Tilendebringelse laa Vej anlæget hen i 1 Aar (Garantiaaret), hvorefter det synedes af begge de nævnte Ingeniører, og under 17 Maj 1921 sendte Kommunen vedkommende Entreprenør Attest for, at der ved Eftersynet intet fandtes at bemærke, og at der ikke fra Kommunens Side vilde blive stillet yderligere Krav, hvad selve Anlægget angik. Denne Attest afleveredes kort efter af et af Konsortiets Medlemmer til Formanden for den af Parcelkøberne stiftede Parcelforening, og vedkommende Konsortialdeltager vil udtrykkelig have tilkendegivet Formanden, at nu var Vejanlægget endelig afsluttet fra Konsortiets Side.

Formanden, der benægter at have modtaget en saadan Tilkendegivelse, opfattede ikke det Forefaldne som nogen Aflevering af Vejene, men ventede at faa Tilsigelse til et Vejsyn. Da der intet hørtes fra Konsortiets Side, anmodede Foreningen under 12 September s A om en Udtalelse herom, idet det tilføjedes, at man ikke ansaa Vejene for at være i den Stand, som de burde være, og at der muligvis i Forening burde foretages et Syn, før den endelige Overtagelse skete. Under 16 s M svarede Konsortiet, at Anlægget forlængst var fuldført, og at Foreningens Reklamation baade var ugrundet og for sent fremsat. Der udspandt sig nu en langstrakt Korrespondance, hvorunder Foreningen

fastholdt, at der ingen Aflevering af Vejanlægget havde fundet Sted, og paa pegede de efter deres Mening foreliggende Mangler. I Løbet af Aaret 1922 lod Konsortiet nogle Smaamangler afhjælpe, men inden der var opnaaet Enighed om Anlægene, konstateredes der en Forstoppelse af Kloakledningen i Steen Blichersvej. Foreningen lod da optage en Syns- og Skønsforretning om Vejenes Tilstand i det Hele og om Aarsagen til Forstoppelsen. I Skønsmændenes Erklæring af 2 August 1923 udtales det, at Vejanlægget som Helhed skønnes at være godt og forsvarligt anlagt og Kloakanlægget at være ordentligt udført og at fungere tilfredsstillende.

Ved Opgravning paa det Sted, hvor Kloakledningen var forstoppet, viste det sig, at 2 Kloakrør var knuste, og at der var Hul paa et tredje, og at der ovenpaa et af de førstnævnte Rør laa en Sten af ca 40 kg's Vægt, hvilken Sten efter Skønsmændenes Formening utvivlsom har været Aarsag til Sprængningen. Ved Reparationen af dette Brud viste det sig nødvendigt yderligere at erstatte 3 Rør, som var knuste. Her for Retten har Skønsmændene udtalt, at de Rør, som under Skønsforretningen blev afdækket, var af ret tarvelig Kvalitet, absolut ikke første Klasses Materialier.

Under nærværende Sag har Sagsøgerne Parcellforeningen »Højgaard«, Bagsværd, paa staaet de Sagsøgte Højgaardskonsortiet dømt til at betale Omkostningerne ved Reparationen af det ovennævnte Brud og ved Skønsforrettningens Optagelse med 1314 Kr 88 Øre med Renter 5 pCt p a af 1143 Kr 88 Øre fra den 11 Januar 1924 og af Resten 171 Kr fra Stævningens Dato den 10 Oktober s A.

Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet det gøres gældende, at hele Anlægget er endelig afleveret til Sagsøgerne omkring den 17 Maj 1921, og at der ikke saa længe efter kan fremsættes Indsigelser mod det. Heri kan der dog ikke gives Sagsøgte Medhold; Anlægget er vel paa det anførte Tidspunkt faktisk stillet til Sagsøgerens Disposition, men nogen Antagelse fra deres Side foreligger ikke, og iøvrigt vilde en saadan ikke kunne afskære dem fra at fremkomme med en Indsigelse som den foreliggende angaaende en fra Anlægstiden hidrørende usynlig Mangel.

Da der efter Skønsmændenes Erklæring maa gaas ud fra, at det omhandlede Brud paa Ledningen skyldes Fejl begaaede af den af de Sagsøgte antagne Entreprenørs Folk, vil der være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand, mod hvis Størrelse ingen Indsigelse er fremsat, saaledes at de Sagsøgte vil have at tilsvare Sagens Omkostninger med 250 Kr.

Onsdag den 25 November.

Nr 235/1925.

Rigsadvokaten

mod

Samuel Gerschwald (Cohn),

der tiltales for Brandstiftelse, Forsøg paa Anstiftelse hertil og Dokumentfalsk.

Østre Landsrets Dom af 17 Juli 1925: Tiltalte Samuel Gerschwald bør straffes med Forbedringshusarbejde i 3 Aar og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham her for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Byrdal, 150 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det Offenlige.

For Højesteret foreligger Sagen ikke forsaavidt angaar Sigteisen mod Tiltalte for at have gjort sig skyldig i Falsk.

Med Hensyn til Dommens Sagsfremstilling bemærkes, at det var Søndag den 19 April, at Tiltalte var paa Lageret sammen med sin Forlovede. Derimod var det om Aftenen Lørdag den 18 April, at Tiltalte købte de 3 Flasker Petroleum. Det bemærkes derhos, at Tiltalte efter Branden gjorde Skridt til at faa Brandforsikringsgodtgørelsen for Varelageret m m udbetalt af vedkommende Selskab. Endelig bemærkes, at det var i Marts 1925, at Tiltalte forhøjede Brandforsikringen til 100 000 Kroner, men forøvrigt har Tiltalte forklaret, at Grunden til, at han saaledes forhøjede Forsikringen, var den, at han ventede at modtage et større Vareparti i nævnte Maaned. Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, hvorved dog endnu bemærkes, at Tiltalte vil være at anse efter Straffelovens § 281, 1ste Stykke, jfr tildels § 52, 3 Punktum, og efter Straffelovens § 259, vil Dommen være at stadfæste.

For Højesteret har Direktionen for den almindelige Brandforsikring for Landbygninger, i hvilket Selskab Ejendommen Vesterbrogade Nr 27 var forsikret, nedlagt Paastand om, at Tiltalte dømmes til at betale Selskabet en Erstatning af 3113 Kr 49 Øre, og denne Paastand vil efter Omstændighederne være at tage til Følge.

For Højesteret har Tiltalte givet Møde ved en af ham selv valgt Forsvarer.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, Tiltalte, Samuel Gerschwald bør til den almin-

delige Brandforsikring for Landbygninger betale i Erstatning 3113 Kroner 49 Øre.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Københavns Byrets 4 Afdeling, tiltales Samuel Gerschwald

- 1) for engang i ca Midten af December 1924 ved Løfter om økonomiske Fordele, saasom Gageforhøjelse, fast Ansættelse som Filialbestyrer og iøvrigt Skadesløsholdelse i enhver Henseende, at have forsøgt at anstifte den hos Tiltalte dengang som Kontorist ansatte Jens Christian Egon Malgaard til at sætte Ild i Tiltaltes Forretnings- og Lagerlokaler, Vesterbrogade 27, 2 Mellembygning, Stuen, og paa Tiltaltes der beroende Lager.
- 2) for Natten til den 20 April 1925 i den Hensigt at besvige Brandforsikringen at have sat Ild paa Tiltaltes Kontor- og Lagerlokaler, Vesterbrogade 27, 2 Mellembygning, og paa Tiltaltes sammesteds beroende Lager,
- 3) for i den Hensigt at besvige Toldvæsenet ved Indklarering af Fodtøj i Tiden fra den 10 Februar 1925 og til den 9 Marts s A falskelig at have udfyldt og med Skotøjsgrosserer S Rosengartens Navn at have underskrevet dels en Kvittering paa 3459 Kr dansk Mønt, dels en Erklæring, hvori det Parti Fodtøj, der skulde klareres, svingagtigt var angivet som købt ca 3000 Kr under den virkelige Indkøbspris, og derefter den 9 Marts 1925 benyttet den saaledes falske Indkøbsnota ved Klarering overfor Toldvæsenet og bedraget dette for 240 Kr.

Tiltalte er født den 3 December 1900 og ikke funden forhen straffet.

Tiltalte har i nogle Aar været ansat som Agent hos sin Fader og var beskæftiget hos ham, da denne ved en uopklaret Ildebrand mistede Varer, der ved Skadesopgørelsen overfor Assuranceselskabet opgjordes til ca 20 000 Kr. Senere etablerede han en en gros Forretning med Skotøj og Skomagerartikler fra Vesterbrogade 27, 2 Mellembygning Stuen, hvor han havde Lager.

Natten mellem den 19 og 20 April d A opstod der Ild i hans Lagerlokale. Ilden beskadigede Gulv, Væg og Loft samt Vinduer og Døre, og saa godt som hele Tiltaltes Lager ødelagdes eller beskadigedes. Ved Slukningen konstaterede Brandvæsenet en stærk Petroleumslugt i Lokalerne, og nogle af Brandmændene saa, at Ilden paa en uforklarlig og for dem mistænkelig Maade sprang fra Reol til Reol.

Under Undersøgelsen i Anledning af Branden indfandt en tidligere Kontorist hos Tiltalte, Jens Christian Egon Malgaard sig hos Politiet af egen Drift og afgav følgende Forklaring:

I November eller December Maaned i A fortalte Tiltalte Malgaard, at han havde tænkt paa at oprette en Filial i Brolæggerstræde og spurgte ham, om han kunde tænke sig at tiltræde Pladsen som Bestyrer. Malgaard sagde Ja, og der blev opsat Udkast til en Kontrakt, som dog

ikke blev underskrevet, fordi Tiltalte angav, at han først skulde have nogle Varer hjem fra Udlandet. En Dag senere sagde Tiltalte til Malgaard, om han vilde vente, naar Forretningen var lukket, og det øvrige Personale var gaaet, saaledes at de kunde faa Kontrakten opsat. Efter Lukketid arbejdede Tiltalte og Malgaard paa Forretningens Kontor med Udkast til Kontrakten. Da de havde faaet skrevet en Kladder og faaet den renskrevet paa Maskine, sagde Tiltalte til Malgaard, om de ikke hellere skulde gaa ind paa Lageret. Tiltalte sagde nu til Malgaard, at det saa sløjt ud med Forretningen for ham, fordi de Træhæle, han laa inde med, var faldet meget i Pris. Samtidig spurgte han Malgaard, om han var villig til at kaste en Tændstik, og var han det, skulde han faa enten et helt eller et halvt Aars Gage. Malgaard svarede, at han ikke vilde have sin Fremtid ødelagt, men desuagtet pressede Tiltalte paa Malgaard. Han sagde bl a, at Malgaard maatte gøre det, for det var den eneste Maade, at Tiltalte kunde klare sig paa, da han ellers vilde blive erklæret konkurs.

Malgaard forsøgte at gøre Tiltalte begribeligt, at det var en Umulighed at faa hele Lageret til at brænde paa een Gang, men Tiltalte svarede, at han havde udtænkt en Plan, som kunde iværksættes, og som han vilde sætte Malgaard ind i, naar denne havde sagt Ja. Blandt andet slog Tiltalte paa, at det skulde ske paa en Tid, da Tiltalte var ude at rejse. Malgaard skulde saa en nærmere bestemt Aften gøre sig Ærinde paa Lageret, hvortil han havde Nøgle, sætte Ild paa, og naar han havde set, det fængede, gaa sin Vej. Ved de Afhøringer, Tiltalte mente, Politiet vilde foretage, skulde Malgaard ikke nægte, at han havde været paa Lageret, idet han skulde fortælle, at da han forlod Lageret ved Fyr-aftenstid, havde han glemt en eller anden Ting, som han vilde hente. Malgaard skulde ligeledes fortælle, at han havde tændt en Cigaret, medens han opholdt sig paa Lageret, og at han havde kastet en brændende Tændstik fra sig, saaledes at det ikke var udelukket, at denne havde fænget og foranlediget Ildens Opkomst.

Tiltalte sagde, at Malgaard Intet havde at risikere, idet han højst kunde blive idømt en Bøde for uforsvarlig Omgang med Ild. Han anførte ligeledes, at Malgaard ikke skulde gøre sig Samvittighedsnag, da der ikke fandtes beboede Lejligheder i Ejendommen. Tiltalte udviklede ikke Planen i nærmere Detailler, idet Malgaard stadig undslog sig. Malgaard blev nu bange for Tiltalte og vilde forlade Forretningen, men Tiltalte holdt ham stadig tilbage, idet han udviklede, hvorledes Risikoen for Malgaard, saafremt han vilde sætte Ild paa Forretningen, var meget ringe, idet Politiet umulig kunde opdage, at Malgaard med Forsæt havde paasat Ilden. Tiltalte fortalte bl a, at 90 pCt af de Brande, der opstod her i København, var Forretningsbrande, og at de saa godt som alle var paasat. Blev der Tale om en Bøde, vilde Tiltalte selvfølgelig betale Bøden, og han lovede Malgaard, saafremt han vilde antænde Lageret, at han vilde hjælpe ham hele Livet igennem.

Da Malgaard langt om længe slap fra Tiltalte, var det kun paa den Betingelse, at han skulde tænke over Sagen til næste Dag. Dagen efter, da Malgaard indfandt sig i Forretningen, gik Tiltalte inde paa Lageret. Da Tiltalte saa paa Malgaard, rystede denne paa Hovedet og gav det

Udseende af, at han ikke vilde tale med Tiltalte mere angaaende denne Sag, hvorefter Tiltalte trak paa Skuldrene.

Siden har Malgaard undgaaet at komme paa Tomandshaand med Tiltalte, der ikke senere har opfordret Malgaard til at sætte Ild paa Lageret. Tiltalte tog det Løfte af Malgaard, at han ikke senere maatte meddele Nogen, hvad han havde betroet ham. Malgaard blev senere afskediget af Tiltalte paa Grund af en Ubetydelighed og fratraadte sin Plads den 1 Marts 1925.

Efter at have afgivet denne Forklaring fik Malgaard et Brev fra Tiltalte, der ønskede en Samtale med ham. Efter Aftale med Politiet telefonerede Malgaard til Tiltalte, der imidlertid var utilbøjelig til at tale med Malgaard i Telefonen, og han begav sig da ud til Tiltalte, hvor han havde en Samtale med ham. Efter Malgaards Forklaring mindede Tiltalte ham om Samtalen, de havde ført om Brandstiftelsen, og han sagde til Malgaard, at denne vel nok huskede, at han med Ed havde lovet ikke at omtale Samtalen til Nogen. Han udtalte, at Ildløsen nu ikke var kommet ham tilpas, idet han lige havde faaet et stort Parti Skotøj hjem, der dog beroede i Frihavnen. Han sagde endvidere, at han lige havde anskaffet sig et Vareautomobil, og at Forretningen nu gik godt. Han lod sig forstaa med, at han mente, at Branden var foraarsaget af Indbrudstyve, som i Løbet af Natten havde skaffet sig Adgang til hans Forretning. Sluttelig udtalte han, at naar det Hele var godt overstaaet, kunde Malgaard se ud til ham, saa skulde han nok faa et Pengebeløb, som han nok kunde være tjent med.

Tiltalte blev derefter anholdt og senere arresteret som sigtet for Brandstiftelse.

Han benægtede i Begyndelsen Malgaards Forklaring som rent Opspind, men ændrede senere sin Forklaring derhen, at han i sin Tid havde en Samtale med Malgaard om, at denne skulde være Bestyrer af en Filial, han paatænkte at oprette. Under Samtalen fortalte han, at han skulde paa en Forretningsrejse til Tyskland for at ordne sine Forhold, og Malgaard spurgte i denne Forbindelse Tiltalte, om han ikke havde pekuniære Vanskeligheder. Tiltalte bekræftede dette, idet han udtalte, at han kunde risikere at gaa fallit, og saa var baade hans Fader og han selv konkurs. Paa Malgaards Forespørgsel udtalte Tiltalte, at Faderens Konkurs skyldtes en Brand, og Malgaard bemærkede nu, at en Del af Tiltaltes Lager ikke var mere værd end Brændsel, og at det formentlig ikke vilde være Tiltalte uvelkommen, hvis det brændte nu. Hertil svarede Tiltalte, at hvis noget saadant skete, vilde han helst være bortrejst. Samtidig tog Tiltalte et højtideligt Løfte om, at Malgaard ikke maatte omtale Tiltaltes daarlige pekuniære Forhold til Nogen. Om Samtalen efter Branden forklarede Tiltalte, at han kun vilde have Malgaard til at give Oplysning om Varelageret, idet der ikke var ført noget ordentligt Vareregnskab, efter at Malgaard var afskediget, og Malgaard var den eneste, der kunde give paalidelige Oplysninger om Lageret.

Iøvrigt har Tiltalte forklaret, at han Lørdag den 19 April om Aftenen havde været paa Lageret med sin Forlovede Kl 7 à 7½ for at forære hende et Par Sko. De tog derefter ud sammen, og ved 12½ Tiden om

Natten indfandt han sig paany alene paa Lageret for at ordne en Prøvekollektion. Han røg sig nogle Cigaretter paa Lageret under sit Ophold der, men er overbevist om, at han ikke har udvist nogen Uforsigtighed herunder. Om Aftenen havde han købt 3 Flasker Petroleum for at varme op i en Petroleumsovn, idet det var hans Agt ogsaa at arbejde om Søndagen. Han forlod Forretningen Kl ca 1½ Nat.

Om Tiltaltes økonomiske Forhold er der oplyst Følgende: Den eneste paa Tiltaltes Foranledning optagne Status, der foreligger, er af 19 Maj 1924. Den udviser en Kapital paa ca 15 000 Kr, men her maa tages i Betragtning, at en Del af Varelageret er opgjort til Fakturapriser, skønt en Del efter det Oplyste var usælgeligt eller saa godt som usælgeligt. Status var ikke udarbejdet paa Grundlag af Lagerbøger eller lignende, idet der ikke førtes noget ordentligt Bogholderi, men væsenligst paa Grundlag af Meddelelse givet af Tiltalte selv. Af Opgørelsen ses, at Tiltalte led af en udpræget Mangel af kontante Penge.

Der er forøvrigt søgt rekonstrueret Opgørelse pr 31 December 1924 og Branddagen. Efter begge disse Opgørelser maa Tiltalte anses for at have været insolvent i Slutningen af Aaret 1924 og den følgende Tid. Han havde stadig en Del ukurante Varer og en forholdsvis betydelig Gæld. Under Sagens Gang er han blevet erklæret fallit.

Indtil Marts 1924 havde Tiltalte forsikret sit Varelager til et Beløb af 70 000 Kr, men forhøjede derefter Forsikringen til 100 000 Kr.

Malgaard har under Sagen for Landsretten som Vidne fastholdt sin Forklaring, der i et og alt har gjort et troværdigt Indtryk. Han har efter den første Samtale, han havde med Tiltalte, betroet sig til sin Moder og sin Forlovede og til to hos Tiltalte ansatte Personer, hvilke alle har afgivet hermed overensstemmende Vidneforklaringer under Sagen. Han har ogsaa talt om, at man maaske burde melde Sagen til Politiet, men opgivet Tanken, fordi han ikke havde Vidner paa Samtalen. Under disse Omstændigheder nærer Retten ingen Betænkelighed ved at lægge hans Forklaring, der støttes ved, at Tiltalte selv har forklaret, at hans Forhold paa dette Tidspunkt var daarlige, til Grund ved Sagens Afgørelse.

Forskellige Omstændigheder tyder nu ogsaa stærkt paa, at Tiltalte Natten mellem den 19 og 20 April 1925 har realiseret sin Tanke om at forbedre sine økonomiske Forhold ved en Ildebrand.

Hans økonomiske Forhold var saaledes væsenligt forværrede. Han havde kort før Branden forhøjet sin Assurance, uden at det kan forklares ved en Forøgelse af Varelageret eller anden Forandring i hans Forretningsforhold; han var den sidste, der forlod Lokalerne umiddelbart før Branden. Der har da heller ikke kunnet findes nogen anden rimelig Forklaring paa Branden, end at Tiltalte selv har paasat den. Den af ham udkastede Tanke om, at den skulde skyldes Tyve, er ikke bestyrkt ved Politiets Undersøgelse. En Kortslutning maa anses udelukket, og det samme maa gælde den Mulighed, at Branden kan skyldes uforsigtig Brug af et elektrisk Kogekar eller Petroleumsovnen. Gaar man ud fra, at Tiltalte har paasat Branden, er hele dens Opstaaen, Tiltaltes Færden paa Brandstedet før Branden og hans Forklaring herom under Undersøgelsen i ret nær Overensstemmelse med den Fremgangsmaade, han

har anvist Malgaard under Samtalen i Lageret. Retten maa herefter be-
trakte det som tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte har paasat Branden,
mulig ved Hjælp af den Petroleum, der, som omtalt, var i Lokalet.

Om Sigtelsen for Falsk er der oplyst Følgende: Da Tiltalte i Marts
1925 klarerede et Parti Skotøj, opgav han Prisen paa dette Skotøj til et
Beløb af 3459 Kr, svarende til en Pris af 7 Kr pr Par, og fremlagde som
Bevis for Opgørelsens Rigtighed en Faktura fra sin Sælger i Berlin,
S Rosengarten, der indeholdt dels en af Rosengarten underskrevet Kvit-
tering, dels en saalydende Erklæring, ligeledes underskrevet af Rosen-
garten:

»Ich erkläre hiermit, dass die vorstehend berechnete Sendung nur
solche Schuhwerk enthält, welches nach den Bestimmungen des dänischen
Justizministeriums nach Dänemark eingeführt werden darf. Ich beschei-
nige ausdrücklich die Richtigkeit der vorstehend berechneten Preise.
Gleichzeitig wird bescheinigt dass die obigen Waren heute beauftragt
und bezahlt.«

Tiltalte har erkendt, at han selv har underskrevet Rosengartens
Navn paa Kvitteringen og Erklæringen, samt at han har købt det om-
talte Parti Fodtøj i Dollars til en Pris, der svarede til godt og vel 12 Kr
pr Par. Han har imidlertid her for Landsretten forklaret, at han, da han
ved Bestillingen i Berlin kun havde set en Prøve paa Varerne, paa Sæl-
gerens Opfordring gik ind paa straks at give Veksel da Rosengarten stil-
lede ham i Udsigt, at hvis Varerne ikke var, som de skulde være, vilde
han faa en Decort. Hverken han eller Rosengarten kendte den nøjagtige
Ordlyd af den Erklæring, der skulde afgives for at kunne indføre Va-
rerne her i Landet, og han fik derfor af Rosengarten udleveret en Fak-
turablanket for selv at kunne skrive Erklæringen derpaa. Da Varerne
kom, ansaa Tiltalte dem for ukontraktlige, og han mente sig derefter
berettiget til i den Erklæring, han underskrev, at opgive den Værdi, Va-
rerne efter hans Mening havde, og han reklamerede senere til Rosengar-
ten, der imidlertid hidtil har nægtet at yde ham nogen Decort. Rosen-
garten har ikke afgivet Forklaring under Sagen, og da Omfanget af den
Bemyndigelse, Tiltalte mulig havde til at underskrive Erklæringen paa
Rosengartens Vegne, saaledes ikke er nærmere oplyst, maa Retten anse
det for betænkeligt at statuere, at der foreligger Falsk fra Tiltaltes Side,
og han vil derfor forsaavidt være at frifinde.

Efter det Anførte vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 281,
jfr tildels § 52, jfr § 46, med en Straf, der efter Omstændighederne kan
ansættes til Forbedringshusarbejde i 3 Aar.

Torsdag den 26 November.

Nr 130/1925. Sagfører, cand jur **A Berg** (Selv)
mod
Grosserer **C L Pedersen** (Cohn),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningsansvar for Forsømmelser under Inkassation.

Østre Landsrets Dom af 30 April 1925: Sagsøgte, Sagfører, cand jur A Berg, bør til Sagsøgeren, Grosserer C L Pedersen, betale 2946 Kr 78 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra den 20 Marts 1925, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 500 Kr. Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger forsaavidt ikke kan føre til andet Resultat, maa det billiges, at Appellanten er dømt til at betale Indstævnte det i Dommen nævnte Beløb af 946 Kr 78 Øre, og at han er fundet erstatningspligtig overfor Indstævnte. Erstatningen skønnes imidlertid, saaledes som Sagen nu foreligger oplyst, ikke at burde sættes højere end 1000 Kroner, og der vil herefter være at give Dom som nedenfor anført.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Sagfører, cand jur A Berg, bør til Indstævnte, Grosserer C L Pedersen, betale 1946 Kroner 78 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 20 Marts 1925, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Slutningen af December Maaned 1923 eller i Begyndelsen af Januar Maaned 1924 overgav Grosserer E Baunø, der da drev en Afbetalingsforretning med Herreklæder, en stor Del udestaaende Fordringer til Sagfører, cand jur A Berg til Inkasso. Blandt disse og foruden disse ejede

Baunøe ca 90 Fordringer, som han havde transporteret til Grosserer C L Pedersen. I den Anledning tilskrev Sagfører Berg Grosserer Pedersen den 4 Januar 1924, at han havde faaet disse Fordringer til Inkasso, at han vilde søge dem indkasseret hurtigst og bedst mulig, og at Beløbene vilde blive tilstillet; det hedder videre i Brevet: »Inkassationen foretages selvfølgelig for Hr Baunøes Regning«. Da Sagfører Berg noget senere fik Brug for de vedkommende til Grosserer Pedersen overgivne Kontrakter, anmodede han ham om at faa dem og fik dem alle overleveret den 22 Februar s A. Den 10 April d A sendte han Grosserer Pedersen en »Opgørelse« pr 21 Marts s A udvisende en Indtægt paa 302 Kr à conto 100 Kr. Senere har det ikke været muligt for Grosserer Pedersen at faa Resten af ovennævnte Indtægt saa lidt som Opgørelse over Inkassationsens senere Gang.

Under denne Sag paastaar Sagsøgeren, Grosserer C L Pedersen, Sagsøgte, Sagfører, cand jur A Berg, dømt til at aflægge Regnskab og at betale 4000 Kr, hvoraf de 3000 Kr beregnes som Erstatning for Tab forvoldt ved, at Sagsøgte ikke behørig ved Inkassationen har varetaget Sagsøgerens Interesser.

Sagsøgte har oprindelig vægret sig ved at aflægge Regnskab overfor Sagsøgeren, idet han hævder kun at have Regnskabspligt overfor den, der har givet ham Fordringerne til Inkasso, nemlig Grosserer Baunøe eller nu dennes Konkursbo. Under Sagens Gang har Sagsøgte dog afgivet Regnskab over de Grosserer Pedersen tiltransporterede Fordringer, udvisende en Indtægt, stor 1046 Kr 78 Øre, og en Udgift af 1175 Kr 99 Øre. Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet Udgifterne overstiger Indtægten, og idet han hævder, at den ovenfor citerede Vending i hans Brev af 4 Januar 1924 skal forstaas saaledes, at Grosserer Pedersen vel ikke skal betale noget, hvis der slet Intet indgaar paa en Fordring, men at han, hvis der indgaar noget, maa finde sig i, at de mulige Udgifter fragaar.

Sagsøgte benægter endvidere at have paadraget sig Erstatningspligt overfor Sagsøgeren, idet han ikke mener at have gjort sig skyldig i nogen Forsømmelse overfor ham.

Da Sagsøgtes Brev af 4 Januar kun kan forstaas saaledes, at Udgifterne ved Inkassationen skal være Sagsøgeren ivedkommende, vil Sagsøgte være at dømme til Betaling af det ovennævnte indgaaede Beløb, 1046 Kr 78 Øre, med Fradrag af det betalte à conto Beløb 100 Kr.

Da Sagsøgte trods al dertil given Anledning, ikke under Sagen har afgivet nogen virkelig Redegørelse for, hvorledes han nærmere har forholdt sig med de ham betroede Inkassationer, samt da hans Procedure paa væsentlige Punkter har været tilbageholdende, delvis ligefrem vildledende, maa der i Overensstemmelse med, hvad Sagsøgeren hævder, og hvad der støttes bl a ved de af Baunøe under Sagen afgivne Forklaringer, gaas ud fra, at Sagsøgte har gjort sig skyldig i tabforvoldende Forsømmelser overfor Sagsøgeren. Sagsøgte vil herefter være at dømme til at betale Sagsøgeren en Erstatning, der passende vil kunne sættes til 2000 Kr. Der vil saaledes ialt være at tilkende Sagsøgeren 2946 Kr 78 Øre med Renter heraf som paastaet. Endelig vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 500 Kr.

Fredag den 27 November.

Nr 61/1925. **Arbejdernes Brugsforening** (Henriques)

mod

Fru **Ketty Laulund** (Stein efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at indbetale en Andel i den appellerende Forening.

Dom afsagt af Retten for Aarhus Købstad den 7 Oktober 1924: Sagsøgte, Fru Ketty Laulund, Aarhus, bør til Sagsøgerne, Arbejdernes Brugsforening, Aarhus, betale de paastævnte 60 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 8 Maj 1924, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 35 Kr. Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Vestre Landsrets Dom af 15 December 1924: Appellantinden, Fru Ketty Laulund, bør for Tiltale af de Indstævnte, Arbejdernes Brugsforening, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger for begge Retter betaler de Indstævnte til Appellantinden 125 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Appellanten vil derhos have at betale 100 Kroner i Salær til den for Indstævnte for Højesteret beskikkede Sagfører.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanten, Arbejdernes Brugsforening, til Højesteretssagfører Stein 100 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag søges Sagsøgte, Fru Ketty Laulund, Bissensgade 6 Aarhus, af Sagsøgerne, Arbejdernes Brugsforening, Aarhus, til Betaling af 60 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Forligsklagens Dato, den 8 Maj 1924, til Betaling sker, idet Sagsøgerne har anført, at Sagsøgte den 24

April*) 1917 har indmeldt sig som Medlem af Arbejdernes Brugsforening i Udsalget i Vigenshus, at det i de da gældende Vedtægter af 3 Juli 1917 § 4 hedder, at »ethvert Medlem er undergivet Foreningens Love, som de nu er, eller som de senere paa lovlige Maade maatte blive forandrede«, at det ved de nugældende Love af 20 September 1921 er bestemt, at hvert Medlem skal have en Andel paa 100 Kr, hvoraf 50 Kr skal være indbetalt inden 1 Januar 1923, medens Resten skal indbetales med 10 Kr om Aaret, samt at der altsaa den 1 Januar 1924 var forfaldet 60 Kr.

Sagsøgerne har derhos forbeholdt enhver yderligere Ret mod Sagsøgte til Indbetaling efter Lovene.

Sagsøgte har benægtet at være Medlem af Arbejdernes Brugsforening eller at have været det og har afgivet den Partsforklaring, at hun har købt Kød der et Par Gange i Aaret 1917 i Udsalget i Vigenshus, og da hun kom 3 Gang, blev der spurgt, om hun var Medlem, hvortil hun svarede Nej. Damen i Forretningen sagde saa, at det kunde nemt afhjælpes, hvis Sagsøgte indbetalte 50 Øre nu, og tilføjede, at hvis Sagsøgte vilde vedblive at være Medlem, skulde hun betale 10 Kr, hvorefter Sagsøgte betalte de 50 Øre og fik en Kontrabog udleveret men ingen Love. Senere, vistnok i 1918, har Sagsøgte handlet et Par Gange i samme Udsalg. Sagsøgte hævder, at hun aldrig er blevet afkrævet nævnte 10 Kr, og at hun aldrig har tænkt over, at hun var Medlem af Brugsforeningen.

Sagsøgtes Sagfører har gjort gældende, at ifølge Brugsforeningens Vedtægter af 3 Juli 1917 § 6 skal der ved Indtrædelsen betales et Indskud af 50 Øre samt tegnes en Andel af 25 Kr, som indbetales med 10 Kr osv, men denne sidste Tegning er ikke sket fra Sagsøgtes Side, og Sagsøgte er kommet ind under den Forudsætning, at der kun skulde betales 50 Øre. Endvidere hævder Sagsøgtes Sagfører, at Forhøjelsen den 20 September 1921 af Andelen til 100 Kr er ugyldig efter Analogien af Aktieselskabsloven 29 September 1917 § 33 a, da der skal foreligge enstemmig Beslutning af samtlige Aktionærer, men paa nævnte Møde blev Forhøjelsen vedtaget — efter fremlagt Udskrift — med alle Stemmer mod 2, saa Beslutningen er ugyldig. Han har sluttelig hævdet, at Sagsøgte i 1920 ex tuto udmeldte sig i Udsalget, hvor man nægtede at modtage Udmeldelsen, men at naar Indmeldelse kan ske i Udsalget, maa Udmeldelse ogsaa kunne ske sammesteds. Sagsøgtes Sagfører har derfor principalt paastaet Sagsøgte frifundet, subsidiært frifundet mod Betaling af 25 Kr, da Andelen, da Udmeldelsen fandt Sted, ikke var højere.

I disse Sagsøgtes Indsigelser findes der ikke at kunne gives ham Medhold. Bestemmelsen i nævnte Vedtægters § 6, at der ved Indtrædel-

*) Skal være 24 Oktober.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 26.

Fredag den 27 November.

sen tegnes en Andel paa 25 Kr findes ikke nødvendigt at skulle ske med det samme, men kan ske senere, og sker det ikke, afdrages Andelen som i § 6 bestemt. Udtrædelse af Foreningen skal ske skriftlig til Formanden efter nævnte Vedtægters § 8 eller skriftlig til Kontoret efter Lovene af 20 September 1921 § 16, hvad der ikke har fundet Sted. Da Arbejdernes Brugsforening ikke er et Aktieselskab men et Andelsselskab med ubetinget Ansvar, kan den af Sagsøgtets Sagfører citerede Lov 29 September 1917 § 33 a ikke analogisk anvendes i herværende Tilfælde.

Sagsøgte findes herefter at maatte betragtes som Medlem, paa hvem de gældende Bestemmelser maa komme til Anvendelse. Sagsøgtets Paastande kan derfor ikke tages til Følge, hvorimod der vil være at give Dom efter Sagsøgernes Paastand, saaledes at Sagsøgte tillige tilpligtes at betale Sagens Omkostninger med et Beløb, der bestemmes til 35 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 7 Oktober 1924 af Retten for Aarhus Købstad.

Til den i Dommen givne Fremstilling føjes, at Appellantinden efter det Foreliggende maa antages ikke at have modtaget noget Medlemskort, ikke at have modtaget Bonus og ikke at være mødt paa den indstævnte Forenings Generalforsamlinger.

Idet den af Appellantinden afgivne Forklaring maa lægges til Grund ved Paadømmelsen, findes det ikke tilstrækkelig tydeligt at være tilkendegivet hende, at hun ved Indbetalingen af 50 Øre indtraadte som blivende Medlem af Brugsforeningen, og idet hun allerede af denne Grund ikke har haft denne Stilling, vil hendes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil de Indstævnte have at betale Appellantinden med 125 Kr.

Nr 361/1924. Forsikringsaktieselskabet »**Nordeuropa**« (Fich)
 m o d
 Direktør **Einar Lyttik** (I Kondrup),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at udrede et Forsikringsbeløb.

Østre Landsrets Dom af 8 November 1924: Sagsøgte, Forsikringsaktieselskabet »Nordeuropa«, bør til Sagsøgeren, Direktør Einar Lyttik, betale de paastævnte 3800 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 11 Oktober 1924, til Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 350 Kr. Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Forsikringsaktieselskabet »Nordeuropa«, til Indstævnte, Direktør Einar Lyttik, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Police af 14 April 1920 forsikrede »Internationalt Ulykkes Forsikrings-Aktieselskab i Wien« Direktør Einar Lyttik imod Følgerne af Ulykkestilfælde, bl a for 50 Kr pr Dag under forbigaaende Invaliditet; under 16 Marts 1921 er Rettigheder og Forpligtelser ifølge denne Police overgaaet til Forsikringsaktieselskabet »Nordeuropa«. Den 21 Juni 1923 traadte Lyttik, da han baglænds gik ned ad en Stige i sit Hjem, for haardt paa højre Fod; han fik straks Smerter i Hælen og konsulerede den næste Dag sin Huslæge, der behandlede Foden med Omslag m m. Behandlingen hjalp ikke, idet Smerterne efterhaanden blev stærkere; i Efteraaret 1923 blev Foden røntgengraferet, og det opdagedes da, at Lyttik paa Undersiden af højre Hælben havde en saakaldet

Hælsøre, der ved det ved Uheldet foranledigede Tryk havde paavirket det underliggende Væv og derved fremkaldt Smerterne. Efter at Lyttiks Huslæge havde søgt at fjerne Smerterne ved Omslag og anden konservativ Behandling, kom Lyttik under Specialbehandling hos Dr med Blad, der den 6 Maj 1924 ved Operation fjernede Sporen. Lyttik laa i den Anledning til Sengs fra 5 Maj—1 Juni og var under Lægebehandling indtil 6 September. Under Anbringende af, at Uheldet er Aarsag til Smerterne og den ved disse nødvendiggjorte Operation og Sygeleje, har Sagsøgeren, Direktør Einar Lyttik, under nærværende Sag paastaet Sagsøgte, Forsikringsaktieselskabet »Nordeuropa« dømt til at betale:

50 Kr pr Dag under Sygeleje i Tiden 5 Maj—1 Juni, 28 Dage ..	1400 Kr
25 Kr pr Dag under den efterfølgende Behandling fra 2 Juni—	
6 September, 96 Dage	2400 —

ialt.... 3800 Kr

med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 11 Oktober 1924. Selskabet procederer til Frifindelse, idet det gøres gældende, at Skade-Anmeldelsen efter Forsikringsbetingelsernes § 10 under Fortabelse af ethvert Erstatningskrav skal fremkomme inden 30 Dage efter Ulykkestilfældet, medens den først er fremkommet i de første Dage af Maj Maa-ned 1924, og at der, selv bortset herfra, efter Forsikringsbetingelsernes § 3 overhovedet ikke kan tilkomme Sagsøgeren nogen Erstatning. I sidstnævnte Henseende har det sagsøgte Selskab navnlig henvist til, at dets Risiko efter nysnævnte Bestemmelse ikke omfatter »den ved et Ulykkestilfælde foranledigede Fremtræden af Sygdomstilstande, der, selv om de ikke har været bemærket, allerede tidligere har været tilstede«, og at den konstaterede Hælsøre efter de foreliggende Lægeerklæringer maa antages at have eksisteret før Uheldet indtraf.

Der maa imidlertid gives Sagsøgeren Medhold i, at Skaden — uanset Fristbestemmelsen i Forsikringsbetingelsernes § 10 — under de foreliggende Omstændigheder er rettidig anmeldt, idet der efter det Oplyste først umiddelbart før Anmeldelsen fandt Sted forelaa Grund for Sagsøgeren til at antage, at hans Tilstand vilde give Anledning til en Operation og derigennem til en forbigaaende Invaliditet, der vilde medføre Krav overfor Selskabet. Og selv om Hælsøren — hvad der maa antages — har været tilstede forud for Uheldet, vil Selskabets Frifindelsespaastand ikke kunne støttes herpaa, idet der ikke herved er Spørgsmaal om en til Udbrud kommet Sygdomstilstand, men om et ved Uheldet fremkaldt ydre Tryk, der efter Dr Blads Erklæringer utvivlsomt har været Aarsagen til Sagsøgerens Sygdom. Herefter vil Selskabet ikke kunne fritages for i Overensstemmelse med Forsikringsbetingelsernes § 2 at yde Sagsøgeren Erstatning, og da der ikke er fremsat nogen Indsigelse mod Beregningen af denne, vil Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Selskabet at burde godtgøre Sagsøgeren med 350 Kr.

en nødvendig Bestanddel den ved Kendelsen af 7 Maj 1924 trufne Afgørelse om Specifikationens Ubehørighed. Da Anken herefter ikke kan anses begrænset saaledes som af Firmaet for Højesteret anbragt, og da Appellanten har opfyldt de i Rpl § 403 I jfr dens §§ 594 II og 438 II indeholdte Forskrifter, vil hans Paastand være at tage tilfølg.

Sagens Omkostninger for Højesteret vil være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Denne Sag bør paany foretages ved Landsretten, saaledes at det af Kendelsen af 7 Maj 1924 omfattede Forhold inddrages under Behandlingen. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved nærværende Rets Dom af 22 Septbr 1922 tilpligtedes Indstævnte, Købmand M Madsen i Silkeborg, at betale Appellanterne, Firmaet Marsden & Hunter i Bradford, bl a et Beløb af 1728 Lst 15 Sh som Købesum for 2 i tvende Ordrebekræftelser fra Firmaet Nr A 221/141 og A 222/142 af 20 Januar 1920 omhandlede Partier Garn tilsammen 600 Bundles, idet det ved Dommen statueredes, at der mellem Parterne var afsluttet en endelig Handel om dette Garn. Denne Dom blev af Indstævnte indanket for Højesteret, der i sin Dom af 8 Oktober 1923 ligeledes fastslog, at der var kommet en endelig Handel i Stand om det ommeldte Garn, men under Henvisning til, at dette efter Ordrebekræftelserne først skulde leveres efter nærmere Specifikation fra Indstævnte, i Henhold til en af denne nedlagt Paastand, ændrede Landsrettens Dom derhen, at Indstævnte kun tilpligtedes inden 4 Uger fra Højesteretsdommens Afsigelse at afgive Specifikation til Appellanterne paa Garnet.

I Henhold til denne Dom afgav Indstævnte — dog først den 10 November s A — en Specifikation, men da Appellanterne ansaa denne for ubehørig, hævdede de Købet og begærede hos Fogden i Silkeborg Købstad m v i Henhold til Retsplejelovens § 493 Udlæg foretaget for deres Interesse i Højesteretsdommens Opfyldelse opgjort til 1194 Lst 11 Sh 9 d — nemlig Forskellen mellem den akkorderede Købesum for Garnet ÷ en Rabat 1694 Lst 3 Sh 5 d og dettes Værdi den 30 Septbr 1923 499 Lst 11 Sh 8 d — tilligemed Renter af Beløbet 6 pCt p a fra den 5 November 1923. Herimod protesterede Indstævnte, idet han bestred, at Specifikationen var ubehørig, men ved Fogdens Kendelse af 7 Maj 1924 forkastedes Protesten, idet det statueredes, at den afgivne Specifikation ikke var behørig, og efter at Fogden under en Kontinuation af Forretningen den 21 Juni s A med Bistand af 2 sagkyndige Vidner havde ansat den Appellanterne tilkommende Erstatning til 90 Lst, afsagde han samme Dag en ny Kendelse, hvorefter Forretningen i Henhold til fornævnte Bestemmelse i Retsplejeloven kun vilde kunne fremmes, forsaavidt angik det sidstnævnte Beløb.

Denne Kendelse er nu af Appellanterne indanket her for Retten, idet de har paastaet den ændret derhen, at Udlægsforretningen fremmes i Overensstemmelse med deres ovennævnte Begæring til Fogden.

Indstævnte har principalt paastaet Kendelsen af 21 Juni d A ændret derhen, at Udlægsforretningen nægtes Fremme, medens han subsidiært har paastaet Kendelsen stadfæstet.

Foreløbig bemærkes, at den af Indstævnte nedlagte principale Paastand ikke vil kunne tages under Paakendelse under denne Sag, idet Afgørelsen beror paa, hvorvidt den afgivne Specifikation er behørig, og dette Spørgsmaal er afgjort i benægtende Retning ved Kendelsen af 7 Maj d A, hvilken Kendelse ikke er paaanket.

Til Støtte for sin subsidiære Paastand har Indstævnte paaberaabt sig, at der savnes Grundlag for at tilkende Appellanterne en større Erstatning, end den af Fogden fastsatte, idet han i saa Henseende særlig har anført, dels at det er uberettiget ved Beregningen af Erstatningen at gaa ud fra Værdien af Garnet den 30 September f A, idet der efter hans Formening maa regnes med Garnets Værdi paa den Tid, da det — efter modtagen Specifikation — kunde leveres, hvilket først vilde kunne paaregnes at ske omkring 1 Februar 1924, paa hvilket Tidspunkt Priserne paa Garn var steget meget betydeligt, dels at Appellanternes Erstatningskrav overhovedet ikke er tilstrækkelig dokumenteret.

Det bemærkes, at det maa anses for uomtvistet, at Appellanterne ikke har ligget med Lager af Garn, hvoraf Ordrerne efter Modtagelsen af Specifikation kunde effektueres, men at Garnet først skulde indkøbes, samt at Garnpriserne i Tiden fra 30 September til Aarets Udgang kun har været underkastet ubetydelige Svingninger.

Idet der nu efter det Foreliggende ikke vil kunne være Spørgsmaal om ved Erstatningsberegningen at gaa ud fra Priser senere end Nytaar 1924, findes den Appellanterne tilkommende Erstatning efter de Oplysninger om Priserne paa Garn af de her omhandlede Kvaliteter i Efteraaret 1923, der indeholdes i en af Sekretæren for Bradfords Handelskammer afgiven Erklæring, hvilke Oplysningers Rigtighed væsentlig bestyrkes ved en Erklæring fra Grosserer-Societetets Komite, passende at kunne fastsættes til ialt 1175 Lst. Der vil herefter være at tillægge den begærede Udlægsforretning Fremme for dette Beløb tiligemed Renter heraf som paastaet, hvorved bemærkes, at der ingen særlig Indsigelse er fremsat fra Indstævntes Side mod Appellanternes Renteberegning.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil Indstævnte have at godtgøre Appellanterne med 1000 Kr.

Mandag den 30 November.

Nr 100/1925. **Viborg Byraad (Liebe)**

mod

fhv Bagermester **N A Christensen (David)**,

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at tilbagebetale et af Indstævnte betalt Skattebeløb.

Vestre Landsrets Dom af 9 Marts 1925: De Sagsøgte, Viborg Byraad, bør til Sagsøgeren, fhv Bagermester N A Christensen, betale 2826 Kr 4 Øre tillige med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 21 Januar 1924, indtil Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 250 Kr. Det Idømte udrædes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget sit Anbringende om, at den stedfundne Betaling var en endelig Afgørelse af Parternes Mellemværende.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil denne efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Viborg Byraad, til Indstævnte, fhv Bagermester N A Christensen, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Landsoverskatteraadet under 23 Februar 1921 havde meddelt Sagsøgeren, fhv Bagermester N A Christensen i Viborg, at han som Følge af, at hans Indkomst for Skatteaarene 1916/17—1920/21 havde været ansat for lavt, vilde have at efterbetale ialt 4429 Kr 2 Øre, hvortil kom en i Henhold til Bestemmelsen i § 41 Stk 2 i Lov Nr 144 af 8 Juni 1912 dikteret Bøde af 1570 Kr 98 Øre, indledede Sagsøgeren Forhandlinger med Raadet og tilbød herunder i en med en Skrivelse af 9 Maj 1921 fremsendt Erklæring »til fuld Afgørelse af Statskassens Krav« paa ham at erlægge et Beløb af 2320 Kr 81 Øre. Den 15 August s A tilskrev Borgmesterkontoret i Viborg Sagsøgeren saaledes:

»I Anledning af modtagen Indberetning fra Ligningskommissionen om at De efter de af Landsoverskatteraadet indhentede Oplysninger har betalt for lidt i Kommuneskat for Aarene 1916/17—1920/21 skal man bede Dem komme til Stede her paa Kontoret en af de første Dage mellem Kl 10—12 Fm for at berigtige det af Dem saaledes for lidt erlagte Skattebeløb, der andrager 2826 Kr 04 Øre.«

Efter at Sagsøgeren den 30 September s A havde indbetalt sidstnævnte Beløb paa Borgmesterkontoret, fik Sagsøgeren gennem Viborg Stiftamt og Politimesteren i Viborg kommunikeret en Skrivelse af 28 s M fra Skattedepartementet, hvori dette meddelte, at det efter Omstændighederne indgik paa, at Sagen vedrørende Ansvar og Efterkrav i Anledning af Sagsøgerens urigtige Selvangivelser til Brug ved hans Ansættelse til Statsskat for Skatteaarene 1916/17, 1918/19—1920/21 incl samt hans for lave Ansættelse til Statsskat for Skatteaaret 1917/18 — for hvilket Aar han ikke havde gjort Selvangivelse — »ordnes i Mindelighed, mod at Skatteyderen til Statskassen indbetaler et Beløb 2320 Kr 81 Øre, hvilket Beløb han alt har erklæret sig villig til at udrede«. Sagsøgeren, der overensstemmende med nysanførte Kommunikation indbetalte det deri ommeldte Beløb til Viborg Amtstue, forlangte senere det af ham den 30 September s A betalte Beløb tilbagebetalt, og da de Sagsøgte, Viborg Byraad, vægrede sig derved, har han under Anbringende af, at Kommunen ikke har Krav paa Efterbetaling af Kommuneskat og derfor er pligtig til tilbagebetale det af ham hertil erlagte Beløb, under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte tilpligtig at betale ham 2826 Kr 4 Øre tillige med Renter deraf 6 pCt aarlig fra den 30 September 1921, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

De Sagsøgte har til Støtte for deres nævnte Paastand i første Række gjort gældende, at Sagsøgeren under de med Landsoverskatteraadet førte Forhandlinger har godkendt de Beregninger, der danner Grundlaget for det Skattebeløb, som Sagsøgeren, som nævnt, erklærede sig villig til at efterbetale, at det saaledes Passerede i al Fald ganske maa kunne ligestilles med de Ændringer i Ligningen, som Landsoverskatteraadet i Statsskattelovens § 34 har Hjemmel til at foretage, og som, efter hvad der er ubestridt, berettiger vedkommende Kommune til at kræve Efterbetaling af Kommuneskat, og at en saadan Ændring af Ligningen derhos er sket ved en Skrivelse af 10 Januar 1925 fra Landsoverskatteraadet. Hvad sidstnævnte Skrivelse angaar, er det oplyst, at den er foranlediget af de Sagsøgtes Sagfører, der under 6 December f A — efter at nærværende Sag var paastævnet — indsendte et Andragende til Skattedepartementet derom, og at dette som Svar paa en lignende Henvendelse fra den danske Købstadforening under 12 s M har tilskrevet Foreningen saaledes:

»I Skrivelse af 12 f M (IV 7/24) har Købstadforeningen henstillet, at der efter Forhandling med Landsoverskatteraadet drages Omsorg for, at Raadet efter Begæring i hvert enkelt Tilfælde fra Kommunerne foretager Ændring af Skatteansættelserne i de Sager, i hvilke der er indgaaet frivilligt Forlig med Skatteydere angaaende Efterbetaling af for lidt erlagt Statsskat for Skatteaar, der ligger forud for Skatteaaret 1922/23.

Foranlediget heraf skal man efter Korrespondance med Landsoverskatteraadet meddele, at Raadets Ligningsafdeling har erklæret sig villig til at yde Købstadkommunerne al mulig Bistand til Opnaaelse af for lidt erlagt Kommuneskat for de inden Lov om kommunal Beskatning af 13 Februar 1922's Ikrafttræden liggende Skatteaar, idet Raadet under Hensyn til, at de ved Landsretten i den senere Tid afsagte Domme, hvorved Efterbetaling af Kommuneskat er nægtet, muligvis er begrundet ved den Form, som Ligningsafdelingen har benyttet ved i de paagældende Tilfælde at begrænse Ansættelsernes Omgørelse til alene at angaa Kommuneskat, er villig til, naar en Skatteyder, der har indgaaet Forlig om Efterbetaling af Statsskat, ikke godvillig vil efterbetale den for lidt erlagte Kommuneskat, da paa Grundlag af de ved Ligningsafdelingens Undersøgelse konstaterede Indkomst- og Formuebeløb at give Skatteraadene Ordre til at ændre Ansættelserne i Overensstemmelse hermed uden at begrænse Ordren til alene at angaa Kommuneskat.

Landsoverskatteraadets Ligningsafdeling har derhos henstillet, at der for ikke at afstedkomme unødigt Arbejde først søges tilvejebragt Domsstolsafgørelse i et enkelt Tilfælde, der er saaledes beskaffent, at Afgørelsen her kan danne Præjudikat for alle de øvrige forekommende Krav paa Efterbetaling af Kommuneskat.«

Det fremgaar derhos af Sagen, at Landsoverskatteraadet i Henhold hertil under 10 Januar 1925 har anmodet Skatteraadet for Viborg Skattekrede om at ændre de for Sagsøgeren for de ovennævnte fem Skatteaar foretagne Indkomstansættelser i Overensstemmelse med de af Raadets Ligningsafdeling opgjorte Beløb. Det hedder derefter i Skrivelsen:

»Den skattepligtige Indkomst vil herefter være at ansætte til følgende Beløb:

— — —

Om de stedfundne Ændringer af Indkomstansættelserne vil der omgaaende være at tilstille Viborg Kommunalbestyrelse Underretning til Brug ved den paagældendes Beskatning til Viborg Kommune, medens der for Statsskattens Vedkommende ikke vil være at foretage videre fra Skatteraadets Side, idet det til Staten for lidt erlagte Skattebeløb er betalt.«

Skatteraadet gav derefter under 12 s M Skrivelsen Paategning om »Skatten, som den bliver efter Omregningen«.

Mod Sagsøgerens Benægtelse har de Sagsøgte nu ikke godtgjort, at Sagsøgeren har godkendt Grundlaget for Landsoverskatteraadets Beregninger af Statsskatten, og det mellem ham og Raadet Passerede maa, som ogsaa udtalt i Skattedepartementets Skrivelse af 28 September 1921, opfattes som en mellem dem truffet mindelig Ordning. En saadan Ordning kan imidlertid ikke betragtes som en Ændring i Ligningen i den Forstand, hvori dette Udtryk bruges i Statsskatteovens § 34. Ligesom en forligsmæssig Ordning efter den da gældende Lovgivning ikke kan hjemle Kommunens Ligningsmyndighed nogen Ret til at ændre Ansættelsen til Kommuneskat, saaledes maa den ogsaa anses at være til Hindrer for, at Landsoverskatteraadet under Paaberaabelse af Statsskatteovens § 34 optager Spørgsmaalet om Ansættelsen paany og, som sket i Skrivelsen af 10 Januar 1925, foranlediger, at Skatteraadet ændrer

Ansættelsen, selv om det sker saaledes, at Ændringen ikke udtrykkelig begrænses til Kommuneskatten, og at iøvrigt det ved Forliget fastslaaede Resultat lægges til Grund. Som Følge heraf kan Viborg Kommunes Krav paa Efterbetaling af den af Sagsøgeren erlagte Kommuneskat ikke anses beføjet.

De Sagsøgte har endvidere hævdet, at den stedfundne Betaling, der ikke var ledsaget af noget Forbehold, var en endelig Afgørelse af Parternes Mellemværende, idet Sagsøgeren derved erkendte sin Pligt til Efterbetaling af Kommuneskatten.

For saa vidt Sagsøgeren heroverfor har anført, at han ved Betalingen gik ud fra, at det var den af Landsoverskatteraadet forlangte yderligere Statsskat, der krævedes indbetalt gennem Borgmesterkontoret, har der ikke kunnet findes sikre Holdepunkter herfor, idet paa den ene Side den Omstændighed, at samtlige Dokumenter vedrørende Skattesagen, efter hvad Sagsøgeren ubestridt har anført, beroede i København, at det ham af Borgmesterkontoret afkrævede Beløb kun med ca 500 Kr oversteg det af ham som Efterbetaling af Statsskat tilbudte Beløb, og at han, da Indbetalingen fandt Sted, endnu ikke havde faaet Meddelelse om Skattedepartementets Tiltrædelse af Forliget, kunde give nogen Anledning til en Forveksling, medens paa den anden Side den Omstændighed, at saavel Borgmesterkontorets fornævnte Skrivelse som den Kvittering, som Sagsøgeren modtog for den stedfundne Indbetaling, udtrykkelig beregner Beløbet som Kommuneskat i forbindelse med, at Sagsøgeren bl a fra sin Virksomhed som tidligere Medlem af Byraadet maatte være velbekendt med Forskellen mellem de to Slags Skatter, gør det mindre sandsynligt, at han, som af ham anbragt, skulde have været i en Vildfarelse derom.

Selv om der imidlertid gaas ud fra, at Sagsøgeren var paa det Rene med, at det drejede sig om Efterbetaling af Kommuneskat, findes Sagsøgeren dog ikke ved Betalingen at have afskaaret sig fra at faa Beløbet tilbagebetalt. Efter hvad de Sagsøgte ubestridt har anført, var det paa det paagældende Tidspunkt en udbredt Opfattelse hos vedkommende kommunale Myndigheder, at de af Landsoverskatteraadet i Sager af den omhandlede Art overfor de paagældende Skatteydere foretagne Skridt i Forbindelse med de med de Vedkommende truffne forligsmæssige Afgørelser kunde jævnstilles med en lovmæssig Ændring af Ligningen, og at Bestemmelsen i § 7, 2 Stk, 1 Pkt i Lov Nr 85 af 15 Maj 1903 maatte føre til, at det saaledes tilvejebragte Grundlag for Betaling af Indkomstskat til Staten maatte lægges til Grund for Ligningen af Kommuneskatten. Da det imidlertid maa anses for utvivlsomt, at Sagsøgeren kun har betalt under den for Kommunen kendelige Forudsætning, at han var pligtig hertil, og at det maa have staaet de kommunale Skattemyndigheder klart, at den af Samme benyttede Fremgangsmaade var udenfor det sædvanlige og ikke havde Hjemmel i Ordene i den paagældende Lovbestemmelse, saaledes at det i ethvert Fald maatte anses for tvivlsomt, om den var berettiget, kan de Sagsøgte, hvem Ansvar for den ved Indfordringen begaaede Urigtighed herefter findes at maatte paahvile, ikke anses at have Krav paa at beholde det uretteligt erlagte Beløb.

Som Følge af det Anførte vil Sagsøgerens Paastand være at tage til

Følge, dog at der overensstemmende med en af de Sagsøgte nedlagt subsidiær Paastand kun vil kunne tilkendes ham Renter af Beløbet med 5 pCt aarlig fra den 21 Januar 1924, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte vil derhos have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 250 Kr.

Tirsdag den 1 December.

Nr 344/1924. Handelsrejsende **Th Hansen** (Meyer)

mod

Firmaet **August Müller** (Liebe),

betræffende et af Appellanten fremsat Provisionskrav.

Søndre Landsrets Dom af 13 Oktober 1925: Indstævnte, Firmaet August Müller (Georg Dralles Fabrik-Depot for Danmark), bør for Tiltale af Sagsøgeren, Handelsrejsende Th Hansen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Indstævnte inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse 200 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Søndre Landsret.

For Højesteret er det oplyst, at Omsætningen i Aaret fra 1 August 1922 til 31 Juli 1923 har udgjort ca 131 000 Kroner. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Handelsrejsende Th Hansen, til Indstævnte, Firmaet August Müller (Georg Dralles Fabrik-Depot for Danmark) med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende ved Retten for Tønder Købstad m v forberedte Sag har Handelsrejsende Th Hansen i Odense paastaaet Firmaet August Müller i Tønder (Georg Dralle's Fabrik-Depot for Danmark) tilpligtet at

betale ham som Rest paa tilgodehavende Provision et Beløb af ialt 1596 Kr 40 Øre med Renter deraf 5 pCt aarlig fra 29 April 1924.

Indstævnte paastaar sig frifundet.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Sagsøgeren i Aaret 1 August 1922—31 Juli 1923 har været ansat som Rejsende med fast Løn for det indstævnte Firma, der forhandlede den hamborgske Fabrikant Dralles Parfumer i Danmark, og at han fra 1 August 1923 overtog Rejsen for Firmaet som provisionslønnnet, saaledes at han oppebar 4 pCt Provision for alle Grossist-Ordre og 8 pCt for Detaillist-Ordre. Saafremt Aarsomsætningen skulde komme op paa 200 000 Kr, tillagdes der Sagsøgeren en Ekstra-Provision af henholdsvis 1 pCt og 2 pCt, hvilken Provision vilde være at udbetale ved Aarets Slutning. Ved senere Aftale mellem Parterne blev Summen 200 000 Kr nedsat til 165 000 Kr. Sagsøgerens Fremstilling gaar nu ud paa, at han under et Ophold i Tønder den 8 Februar d A overfor Indstævnte beklagede sig over, at han paa Grund af den Maade, hvorpaa Indstævnte beregnede Omsætningen (Netto i Stedet for Brutto) næppe vilde kunne naa de stipulerede 165 000 Kr, og at Indstævnte derefter gik ind paa, at den i Kontrakten fastsatte Ekstra-Provision skulde tilkomme Sagsøgeren uanset Omsætningens Beløb, naar den blot oversteg Omsætningen i det umiddelbart foregaaende Aar. I Henhold hertil fortsatte Sagsøgeren sine Rejser for Indstævnte, der dog havde meddelt ham, at Fabrikant Dralle i Hamborg paatænkte i nær Fremtid at forhøje Priserne i Danmark paa sine Parfumer. Om denne Prisforhøjelse blev der korresponderet mellem Parterne i nærværende Sag, og den 3 Marts d A udtalte Sagsøgeren sig skriftlig om Prisernes Ansættelse og meddelte sluttelig, at han, indtil han hørte nærmere, vedblev at sælge efter Prislisten fra 1 August 1923. Herpaa svarede Indstævnte den 4 Marts, at Sagsøgeren ikke maatte sælge Varer til senere Levering til de gamle Priser. Den 6 s M oprettede Sagsøgeren med A/S Johannes Petersen (»La Brise«) i København en Slutseddel, hvorefter Selskabet købte for 8560 Kr 20 Øre Parfumer af Dralles Fabrikat til omgaaende Levering mod en Rabat paa 20 pCt. Om det sidste Punkt har Sagsøgeren forklaret, at denne Rabat efter Salgsreglerne kun kunde opnaas af Købere, der aftog for 10 000 Kr aarlig, og da Ordren som anført ikke naaede dette Beløb, tilføjede Sagsøgeren paa Slutsedlen under Bemærkningen om Rabatten følgende Ord »med Firmaets Sanktion«, hvilket altsaa efter hans Mening alene skulde vedrøre Spørgsmaalet om Ydelse af den saakaldte Grossist-Rabat. Efter Modtagelsen af denne Slutseddel tilskrev Indstævnte den 7 s M Sagsøgeren, at han ikke kunde effektuere denne Ordre paa over 8000 Kr uden at have forespurgt Dralle med Hensyn til Prisen, og at han ikke troede, at Dralle vilde gaa med dertil paa Grund af den forestaaende Prisforhøjelse. I Brevet bemærkede Indstævnte derhos, at der var Sandsynlighed for, at Køberen vilde udføre Dralles Artikler til Sverige, hvad ikke maatte ske. Efter nærmere Forhandlinger gik Indstævnte ind paa at akceptere Ordren, hvis Køberen vilde underskrive en Revers, hvorved han under en Konventionalbod paa 3000 Kr forpligtede sig til ikke at udføre Varen til Udlandet. Da Køberen nægtede at underskrive, blev Handlen trods Sagsøgerens Anstrengelser ikke til noget, og den derved opstaaede Uenighed

mellem Parterne gav Anledning til, at Sagsøgeren den 17 Marts s A op-
hørte med at rejse for Indstævnte, der derefter tilstillede ham Afregning
og Check paa 185 Kr 60 Øre som endelig Afgørelse af Mellemværendet.
Herimod protesterede Sagsøgeren, der derimod opstillede følgende Af-
regning:

4 pCt + 1 pCt af Ordren til A/S Johannes Petersen (»La Brise«) paa Netto 6676 Kr	333 Kr 81 Øre
1 pCt i Ekstra-Provision for Salg til Grossister i Tiden fra 1 August 1923 af ialt 62 811 Kr 65 Øre	628 — 12 —
2 pCt i Ekstra-Provision for Salg til Detaillister i samme Tidsrum af ialt 41 003 Kr 56 Øre	820 — 07 —
	<hr/>
Tilsammen....	1782 Kr 00 Øre
Heri fragaar som betalt	185 — 60 —
	<hr/>
	Rest.... 1596 Kr 40 Øre

Til Støtte for denne Opgørelse henviste Sagsøgeren til den i Fe-
bruar d A ændrede Aftale om Betingelserne for Ekstra-Provisionen samt
hævdede, at der tilkom ham Provision af Ordren til A/S Johannes Pe-
tersen, som Indstævnte uberettiget havde undladt at effektuere. Da
Indstævnte nægtede at betale yderligere, har Sagsøgeren under nær-
værende Sag indtalt det foran opgjorte Beløb.

Overfor Sagsøgerens Fremstilling har Indstævnte, Købmand August
Müller, der er Indehaver af det sagsøgte Firma, gjort gældende, at han
under Sammenkomsten i Februar Maaned d A, der fandt Sted i hans
Privatbolig i Tønder, formentlig den 10 Februar d A, og som hans Hu-
stru overværede, vel lovede Sagsøgeren en Ekstra-Provision af hen-
holdsvis 1 pCt og 2 pCt, naar Omsætningen ikke blev mindre end det
foregaaende Aar, men kun for de Ordre, der indkom efter den ænd-
rede Aftale; for de allerede indgaaede Ordre maatte den tidligere
Ordning blive i Kraft, hvorefter Ekstra-Provisionens Opnaelse var af-
hængig af en Aarsomsætning paa mindst 165 000 Kr. I Overensstem-
melse hermed har Indstævnte tilstillet Sagsøgeren de fornævnte 185 Kr
60 Øre for Ordre i Tiden 10 Februar—17 Marts 1924, medens der efter
Indstævntes Formening ikke tilkommer Sagsøgeren Ekstra-Provision af
de tidligere Ordre, da Omsætningen i Aaret 1 August 1923—31 Juli 1924
som oplyst under Domsforhandlingen kun har udgjort 133 664 Kr 13
Øre. Med Hensyn til Ordren fra A/S Johannes Petersen i København
hævder Indstævnte at have haft Føje til at nægte at acceptere denne,
da Sagsøgeren trods sin Viden om den forestaaende Prisforhøjelse har
solgt et uforholdsmæssigt stort Kvantum til en enkelt Kunde til gammel
Pris, og da det maatte befyrgtes, at Køberen gennem Andre vilde eks-
portere Varen til Sverige, hvad Dralle af Hensyn til sin derværende Re-
præsentant ikke ønskede; det var derfor velbegrundet, at der blev fore-
lagt Køberen en Revers som den foromtalte, og, da Køberen nægtede at
underskrive denne, maatte Ordren bortfalde.

Mellem Parterne har der under Proceduren været Strid om For-
staaelsen af den Sluttedlen med A/S Johannes Petersen tilføjede Pas-
sus, »med Firmaets Sanktion«, hvilken Bemærkning Indstævnte opfat-

ter som sigtende til Ordren i sin Helhed. Hvorledes dette nu end maatte forholde sig, kan der ikke gives Sagsøgeren Medhold i hans Paastand om Provision af denne Ordre. Vel havde Indstævnte i sit Brev af 4 Marts d A paa Sagsøgerens Forespørgsel alene udtalt, at han ikke maatte sælge Varer til gammel Pris til senere Levering, og Varen her var solgt til Levering omgaaende, men Sagsøgeren findes dog efter de foreliggende Omstændigheder at burde have været forberedt paa, at en saa stor Ordre, der maatte antages at dække Køberens Forbrug i lang Tid, hvis den forblev her i Landet, næppe kunde ventes at blive godkendt, naar Prisforhøjelse var nær. forestaaende, og derom fik han da ogsaa som anført umiddelbart efter Ordrens Optagelse Besked fra Indstævnte ved dennes Brev af 7 Marts d A. Der er derhos adskilligt, som kunde tyde paa, at Varerne fra A/S Johannes Petersen i hvert Fald indirekte vilde blive eksporteret, nemlig gennem et andet Firma i København, til hvilket Dralle tidligere havde nægtet at sælge, og med hvilket Køberen skal have haft Forbindelse, og alt dette — om hvilket det dog ikke er oplyst, at Sagsøgeren havde nogen Kendskab — kunde meget vel motivere Indstævntes Krav om Udstedelse af Revers som forannævnt. Da Handlen saaledes ikke er blevet afsluttet, har Sagsøgeren ej heller Krav paa Provision, jfr herved Lov Nr 243 af 8 Maj 1917 § 68, jfr § 87, og der vil følgelig ikke paa dette Punkt kunne tilkendes ham noget Beløb.

Angaaende Sagsøgerens Krav paa Ekstra-Provision af Salg i Tiden fra 1 August 1923 til 8 eller 10 Februar 1924, altsaa for Tiden inden den mundtlige Aftale, hvorved Parternes indbyrdes Retsforhold ændredes, maa det fremhæves, at Bevisbyrden for, at Betingelserne for dette særlige Vederlag er opfyldt, maa paahvile Sagsøgeren, og overfor Indstævntes Forklaring, der støttes af hans Hustrus Vidneudsagn, er det ikke godtgjort, at Aftalen om Ekstra-Provision, uanset at de fastsatte 165 000 Kr ikke naaedes, havde tilbagevirkende Kraft. Herefter, og da det end ikke er oplyst, hvor meget Indstævntes Salg gennem Sagsøgeren i Aaret 1 August 1922—31 Juli 1923 har udgjort, saaledes at det henstaar usikkert, om Omsætningen i det Aar, hvorom nærværende Sag drejer sig, har oversteg det foregaaende Aars, vil Sagsøgerens Paastand ikke kunne tages til Følge. I Overensstemmelse med det Anførte bliver Indstævnte i det Hele at frifinde, hvorhos Sagsøgeren findes at burde godtgøre ham Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Onsdag den 2 December.

Nr 37/1925. Andelsselskabet **Vejleby og Omegns Elektricitetsværk**
(Bülow)

mod

Forpagter **N Aagesen** (Martensen-Larsen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at betale Erstatning for Udtrædelse af det appellerende Selskab.

Østre Landsrets Dom af 18 December 1924: Sagsøgte, Forpagter N Aagesen, Christianssæde, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Andelsselskabet Vejleby og Omegns Elektricitetsværk, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte med 200 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Andelsselskabet Vejleby og Omegns Elektricitetsværk, til Indstævnte, Forpagter N Aagesen, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende ved Retten for Maribo Købstad m v forberedte Sag har Andelsselskabet Vejleby og Omegns Elektricitetsværk paastaaet Forpagter N Aagesen, Christianssæde, tilpligtet at betale i Erstatning et Beløb, stort 2009 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 2 September 1924, til Betaling sker.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Sagens nærmere Omstændigheder er Følgende:

Det nævnte Elektricitetsværk blev oprettet i 1911 med det Formaal at fremskaffe Elektricitet til Lys og Kraft til Andelshaverne. Efter Lovenes § 2 skulde Brugere af en Ejendom have Ejerens Underskrift som Garant for at blive Andelshavere. I Lovenes § 12 hedder det bl a:

»Saafremt en Andelshaver sælger eller afstaar sin Ejendom, er han pligtig at drage Omsorg for, at hans Efterfølger indtræder i hans Sted med Hensyn til Rettigheder og Forpligtelser. Sker dette ikke, anses han for udtraadt og er, medmindre Generalforsamlingen med simpel Stemmeferhed bestemmer anderledes, pligtig at betale i Erstatning til Selskabet det Beløb, der falder paa hans Antal Enheder, naar man udregner den paa dette Tidspunkt hvilende Gæld pr Enhed.«

Sagsøgte, der i en Aarrække har været Forpagter under Grevskabet Christianssæde, indtegnede sig straks ved Elektricitetsværkets Oprettelse som Andelshaver for hele det af ham forpagtede Areal, og Besidderen af nævnte Grevskab, Grev C E Reventlow tegnede sig samtidigt i Henhold til Lovenes § 2 som Garant for Sagsøgte.

I et Tillæg, dateret 25 November 1921, til den mellem Grevskabet og Sagsøgte under 4 og 5 December 1919 oprettede Forpagtningskontrakt vedrørende Hovedgaarden Christianssæde hedder det bl a:

»Lensgreven forpligter sig til ved Grevskabets eventuelle Overgang til fri Ejendom ikke, uden for ham nødvendige Grunde, at anvise Jord til Lehnsnævnet af de bortforpagtede Arealer af Christianssæde Hovedgaard, men skulde Lehnsnævnet desuagtet fordre sig Jord udlagt af de bortforpagtede Arealer, maa Forpagteren finde sig i at afstaa den Del Lehnsnævnet forlanger mod at Forpagteren faar et Afslag i den fremtidige Forpagtningsafgift, der svarer til det afstaaede Areal's Størrelse i Forhold til det nuværende Areal's Størrelse.«

I Anledning af Grevskabets Overgang til fri Ejendom, der fandt Sted i Marts Maaned 1924, maatte Sagsøgte i Henhold til det nævnte af Grevskabet tagne Forbehold af det af ham forpagtede Areal 572 Tdr Land fra den 1 April 1924 at regne afstaa 87 Tdr Land. Af dette sidste Areal bortforpagtede Grevskabet til Andre ialt 17 Tdr Land med Forpligtelse for Brugerne til at indtræde som Andelshavere i Elektricitetsværket, medens de resterende 70 Tdr Land i Henhold til Lov Nr 563 af 4 Oktober 1919 om Len og Stamhuse blev afstaaet til det Offenlige til Udstykning, og Lensnævnet vægrede sig ved at overtage det nævnte Areal med Forpligtelse for de nye Brugere til at indtræde som Andelshavere. Sagsøgerne har opgjort den Erstatning, som Sagsøgte i den Anledning formenes at være pligtig at betale, til 2009 Kr. Elektricitetsværkets Gæld androg den 1 April 1924 84 129 Kr 30 Øre, og det samlede Antal »Enheder« til samme Tidspunkt 2931, hvorved Gælden pr »Enhed« blev 28 Kr 70 Øre. Erstatningen for 70 Tdr Land andrager herefter det nævnte Beløb 2009 Kr.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte for det Første anført, at han, da han afstod de 87 Tdr Land til Grevskabet, drog Om-sorg for, at dette indtraadte i hans Forpligtelser overfor Elektricitetsværket. Grevskabet, der erklærede sig villig til at indtræde i disse Forpligtelser, opfyldte ogsaa sit Løfte for de 17 Tdr Lands Vedkommende, der blev bortforpagtet, og naar Forpligtelserne ikke blev paalagt de 70 Tdr Land, som af Grevskabet i Forvejen var stillet til Disposition for Lensnævnet, skyldtes dette udelukkende, at Lensnævnet vægrede sig ved at overtage Arealet med denne Forpligtelse hvilende paa samme. Sagsøgte gør dernæst gældende, at Bestemmelsen i Lovenes § 12 efter sin Ordlyd alene kommer til Anvendelse i Tilfælde af frivilligt Salg eller Afstaaelse, men er uanvendelig i Tilfælde som det Foreliggende, hvor der er Tale om en i Lovgivningen hjemlet tvungen Afstaaelse. Endelig hævder Sagsøgte, at Udtrykket Gæld i Lovenes § 12 maa forstaaes som enstydigt med Underskud, og at der herefter ikke bliver Spørgsmaal

Færdig fra Trykkeriet den 16 December 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — Bredgade 32.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 27.

Onsdag den 2 December.

om Betaling af Erstatning, da Elektricitetsværket ifølge sammes Regnskab for Regnskabsaaret fra 1 Juli 1923 til 30 Juni 1924 ikke har Underskud, men tværtimod ejer en Nettoformue paa 3796 Kr 74 Øre.

Sagsøgerne har heroverfor anført, at Grevskabet Christianssæde, for hvilket de har denunciéret lis, og som har givet Møde under Domsforhandlingen, ikke ved Overtagelsen af de 87 Tdr Land fra Forpagteren har paataget sig nogen Forpligtelse til at indtræde som Andelshaver for dette Areals Vedkommende og heller ikke faktisk er indtraadt som saadan. Grevskabet har derhos senere udtrykkelig erklæret, at det af principielle Grunde ikke vilde betale Erstatning til Elektricitetsværket. Sagsøgerne har dernæst gjort gældende, at Lovenes § 12 ikke sonderer mellem frivillig og tvungen Afstaaelse, men baade efter sit Indhold og Sagens Natur omfatter Salg eller Afstaaelse af enhver Art. De kan iøvrigt ikke erkende, at Afstaaelsen in casu kan anses som tvungen, idet Lov Nr 563 af 4 Oktober 1919 giver Besidderen af et Majorat Ret til at beholde hele Besiddelsen, naar han er villig til at erlægge den under denne Forudsætning fastsatte særlige Afgift, ligesom en Besidder kan fritages for at afstaa en Del af Besiddelsen til Udstykning, naar han stiller anden Jord til Disposition for det Offenlige. Sagsøgerne hævder endelig, at Udtrykket »Gæld« i Lovenes § 12 kun kan forstaaes som sigtende til den Elektricitetsværket paahvilende Gæld, for hvilken samtlige Andelshavere hæfter som Garanter, ikke til Værkets Underskud, idet Bestemmelsen ellers vilde blive ganske illusorisk.

Ved det under Sagen Oplyste, derunder den af Sagsøgte afgivne Partsforklaring og de af Grevskabets Godsforvalter Blume og Formanden for Elektricitetsværket Gaardejer Johansen afgivne Vidneforklaringer, kan det ikke anses godtgjort, at Grevskabet, da Sagsøgte afstod de ommeldte 87 Tdr Land, er indtraadt som Andelshaver for dette Areals Vedkommende i Sagsøgtes Sted, og Sagsøgte kan altsaa ikke anses at have opfyldt sin Forpligtelse i Henhold til Lovenes § 12 til at drage Omsorg for, at hans Efterfølger indtraadte i hans Rettigheder og Forpligtelser overfor Elektricitetsværket. Der findes derhos at maatte gives Sagsøgerne Medhold i at Udtrykket »Gæld« i Lovenes § 12 ikke kan forstaaes som enstydigt med »Underskud«, men maa sigte til de Gældsforpligtelser, som Elektricitetsværket har paadraget sig ved Optagelse af

Laan. Den nævnte Lovbestemmelse maa derimod efter sin Ordlyd alene antages at komme til Anvendelse i Tilfælde af frivilligt Salg eller Afstaaelse. En Afstaaelse af Jord, der sker i Henhold til den ovennævnte Lov af 4 Oktober 1919, kan imidlertid ikke betegnes som en frivillig Afstaaelse, og Sagsøgte og hans Garant har da ogsaa været ude af Stand til at drage Omsorg for, at de, der overtog den til Udstykning afstaaede Jord, indtraadte i deres Sted som Andelshavere i Elektricitetsværket. Herefter vil den af Sagsøgte nedlagte Frifindelsespaastand være at tage til Følge. Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne efter Omstændighederne at burde tilsvare Sagsøgte med 200 Kr.

Nr 120/1925. **Marstal Kommunalbestyrelse (I Kondrup)**
 mod
 Styrmand V Raahauge (Thamsen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Skattepligt til den appellende Kommune.

Dom afsagt den 6 November 1924 af Retten for Ærøskøbing By og Ærø Herred: Sagsøgte, Marstal Kommune, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Styrmand V Raahauge, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte 30 Kr, der vil være at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 30 Januar 1925: Indstævnte, Marstal Kommunalbestyrelse, bør til Appellanten, Styrmand V Raahauge, betale 136 Kr 11 Øre med Renter heraf 3 pCt aarlig fra den 26 September 1924, til Betaling sker, hvorhos den hele for nævnte Styrmand V Raahauge foretagne Skatteansættelse for Aaret 1 April 1924 til 31 Marts 1925 ophæves. Saa betaler Indstævnte og Sagens Omkostninger for begge Retter til Appellanten med 150 Kr. Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Efter Proceduren for Højesteret drejer Tvisten sig her alene om, hvorvidt Indstævnte er pligtig at svare Skat til Marstal Kommune for Skatteaaret 1924—25. Efter de foreliggende Oplysninger har det Skib, paa hvilket Indstævnte gjorde Tjeneste, i det nævnte Skatteaar kun enkelte Gange anløbet danske Havne, men har iøvrigt sejlet mellem fremmede Havne. Herefter kan Skibet

ikke siges i dette Skatteaar at have »gaaet i Fart« mellem danske og udenlandske Havne, og Dommen vil derfor overensstemmende med Indstævntes Paastand kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Marstal Kommunalbestyrelse, til Indstævnte, Styrmand V Raahauge, med 200 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag paastaar Styrmand V Raahauge som Sagsøger Marstal Kommune som Sagsøgt kendt uberettiget til at have ansat Sagsøgeren til Kommuneskat til Sagsøgte for Aaret fra 1 April 1924 til 31 Marts 1925, hvorhos Sagsøgeren paastaar Sagsøgte tilpligtet til at tilbagebetale sig et Beløb af 136 Kr 11 Øre, som Sagsøgte har oppebaaret i Kommuneskat for April Kvartal 1924/25 — tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 26 September 1924, til Betaling sker. Endelig paastaar Sagsøgeren sig tilkendt Sagens Omkostninger.

Til Støtte for sit Anbringende har Sagsøgeren anført Følgende: Sagsøgeren gør Tjeneste som Styrmand om Bord paa den Rhederiet Holm & Wonsild, København, tilhørende Damper »Gautatyr« og har ikke fast Bopæl eller Ophold noget Steds her i Landet. Medens han i en Del af sin Ferie fra 25 December 1923 til 29 Februar 1924 opholdt sig hos sine Forældre i Marstal, fik han fra Kommunen tilsendt en Skatte-Selvangivelsesblanket, som han udfyldte, og paa Grundlag af hvilken han blev lignet i Skat til Marstal Kommune for Skatteaaret 1924/25.

Han gør nu gældende, at han ikke har været klar over Betydningen af at have udfyldt og indsendt Skatteskemaet — Udfyldelsen skete nærmest kun, fordi han nu havde faaet Skemaet tilsendt, — at hans Familie uden dertil at være opfordret af ham i hans Fraværelse har betalt den ham paalignede Skat for April Kvartal 1924 med 136 Kr 11 Øre, samt at han med Urette er sat i Skat til Marstal Kommune, idet han ikke falder ind under Bestemmelserne i Lov Nr 73 af 29 Marts 1924 vedrørende personlig Skat til Kommunen, særlig Lovens § 2, 3 Stk, da det Skib, om Bord paa hvilket han gør Tjeneste, i 1924 ikke har sejlet i Rutefart mellem danske og udenlandske Havne, ej heller i Fart af en nogenlunde Regelmæssighed, hvorunder danske Havne har

været anløbet, og det saaledes ikke kan siges, at Skibet »gaar i Fart mellem Havne her i Landet eller mellem saadanne Havne og Udlandet.«

Sagsøgte paastaar den skete Ansættelse kendt berettiget og sig frifundet med Tillæg af Sagens Omkostninger, idet det gøres gældende, at den foran omtalte Lov ikke kræver Rute fart eller Regelmæssighed i Farten. Hensigten med Lovbestemmelsen har været at ramme alle de Søfolk, der sejler med Skibe, der har en vis Tilknytning her til Landet, og som uden at have egenlig Bopæl i Land dog har et Hjemsted, hvortil de søger i Ferier eller under Arbejdsløshed o lign. Lovbestemmelsen er en Udvidelse af Bestemmelserne i Statsskatte loven af 10 April 1922 § 2, Nr 1, der fordrer, at Skibet skal have Hjemsted her, og at det sejler i Rute fart mellem Havne her i Landet og i Udlandet; disse Betingelser kræves ikke i den her under Sagen omhandlede Lov, og Udtrykket »gaar i Fart« maa fortolkes i videste Forstand saaledes, at Skattepligt indtræder, naar det er givet, at Skibet i hvert Fald een Gang aarlig har Ophold i dansk Havn.

Lov Nr 73 af 29 Marts 1924 § 2, 3 Stk ses nu ikke at kræve Rute fart eller Fart af en nogenlunde Regelmæssighed, naar der siges »gaar i Fart«, og da det fremgaar af en under Sagen fremlagt Opstilling fra Firmaet Holm & Wonsild over de Havne, som »Gautatyr« har anløbet i Tiden fra 1 Januar 1923 indtil 8 August 1924, at Skibet i den anførte Tid foruden udenlandske Havne har anløbet kongerigske Havne i 1923 den 2 Januar, 15 Januar, 3 Februar, 27 Februar, 16 Marts, 23 Juli, 23 September, 11 November, 7 December og 24 December og i 1924 den 14 Januar, 6 Februar, 28 Februar og 25 Maj, foruden at det i samme Tidsrum har anløbet grønlandske Handelspladser, maa Skibet siges at have gaaet i Fart mellem danske og udenlandske Havne, og Sagsøgeren findes herefter at være skattepligtig efter den nævnte Lovbestemmelse.

Da Sagsøgeren ikke ses at være blevet sat i Skat til nogen anden Kommune her i Landet som Opholdskommune, da det ikke ses, at andre Kommuner har fremsat Krav paa Skat fra ham, da der er Enighed mellem Parterne om, at Sagsøgeren er forsørgelsesberettiget i Marstal, — hvilket dog ikke i og for sig begrunder Skattepligt, — hvor Sagsøgerens Forældre bor, hvor han efter det Foreliggende væsenligst har tilbragt sin Ferie, og hvor han altsaa søger hen i sin Ferie, findes han med Rette at være blevet sat i Skat til Marstal Kommune, og den af ham fremsatte Paastand vil herefter ikke kunne tages til Følge. Sagsøgte vil saaledes være at frifinde.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgeren have at betale til Sagsøgte 30 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Ærøskøbing By og Ærø Herred den 6 November 1924.

Appellanten, Styrmand V Raahauge, nedlægger her for Retten Paastand paa, at Indstævnte, Marstal Kommunalbestyrelse, dømmes til at

betale ham de i Dommen omhandlede 136 Kr 11 Øre med Renter 5 pCt pro anno fra den 26 September 1924, og indtil Betaling sker, samt Sagens Omkostninger for begge Retter samt endvidere paa, at den paa-gældende Skatteansættelse for Aaret 1 April 1924 til 31 Marts 1925 kendes uberettiget og ophæves.

Indstævnte paastaar Underrettsdommen stadfæstet.

Under Hensyn til, at den naturlige Opfattelse af de tvende Bestemmelser vedrørende Skatteansættelse til personlig Skat i Statsskatteloven af 10 April 1922 § 2¹ og Lov vedrørende personlig Skat til Kommunen af 29 Marts 1924 § 2³ maa være, at det er de samme Betingelser for Ansættelse, der kræves i begge Bestemmelser, og da Ordene i sidstnævnte Lov »gaar i Fart« ej heller ses at være Udtryk for andet end Statsskattelovens »sejler i Rute fart«, vil Appellantens Paastand, da det af den under Sagen fremlagte Opgørelse fra Firmaet Holm & Wonsild fremgaar, at »Gautatyr«, — med hvilken Styrmand Raahauge sejlede som Styrmand — i Tidsrummet fra 8 August 1924 til 20 Januar 1925 ikke kan antages at have »gaaet i Fart« mellem danske og udenlandske Havne, være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil Indstævnte have at betale Appellanten med 150 Kr.

Torsdag den 3 December.

Nr 284/1925.

Rigsadvokaten
m o d

Willy Christian Helmuth Christensen (David),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Vestre Landsrets Dom af 7 Oktober 1925: Fængslede Willy Christian Helmuth Christensen bør hensættes til Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder. I Erstatning til Anna Boel Jensen betaler Fængslede 60 Kr. Saa udreder han og Sagens Omkostninger og derunder i Vederlag til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Ejstrup, 300 Kr. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det Offenlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Willy Christian Helmuth Christensen til Højesteretssagfører David 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende under Medvirkning af Nævninger behandlede Sag er Fængslede Willy Christian Helmuth Christensen sat under Tiltale til at lide Straf for Forsøg paa Voldtægt efter Straffelovens § 168, jfr § 46, derved, at han den 7 Juli 1925 Kl ca 10½ Aften paa Havnevejen i Skive ved Vold har forsøgt at tiltvinge sig Samleje med den uberygtede 23-aarige Anna Jensen Boel af Skive.

Fængslede er efter eget Opgivende født den 13 April 1891 i Tyskland og har ved Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 21 April 1917 været anset efter Straffelovens § 168, 2 Pkt, jfr § 46 og under Hensyn til Straffelovens § 39 med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder.

Ved Nævningernes Besvarelse af de dem stillede Spørgsmaal, ved hvilken Retten finder at kunne lade det bero, er Fængslede erklæret skyldig i det ham paasigtede Forhold, samt erklæret at henhøre til de i Straffelovens § 39 nævnte Personer, der i Gerningens Øjeblik ikke har været i Besiddelse af samme Tilregnelighed som voksne og sjælsunde Personer.

Fængslede vil herefter være at anse efter Straffelovens § 168, 1 Pkt, jfr §§ 46 og 39, med en Straf, der findes efter Omstændighederne passende at kunne bestemmes til Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder.

Efter derom nedlagt Paastand vil Fængslede derhos have at udrede til Anna Jensen Boel den af hende paastaaede Erstatning, 35 Kr for Beskadigelse af Klæder og 25 Kr for Svie og Smerte, ialt 60 Kr.

Fængslede vil endelig have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Vederlag til den for ham beskikkede Forsvarer 300 Kr.

Fredag den 4 December.

Nr 351/1924 Aktieselskabet **Aarhus Dampmølle** og Aktieselskabet **Vejle Dampmølle** (Overretssagf Bülow)

mod

S/S »**Teespool**«s Rederi (Winther).

betræffende Spørgsmaalet om det indstævnte Rederis Pligt til at betale Erstatning for Skade paa en Kornladning.

Sø- og Handelsrettens Dom af 7 November 1924: De Sagsøgte, S/S »Teespool«s Rhederi, ved dets Befuldmægtigede, Overretssagfører H Halkier, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S Aarhus Dampmølle og A/S Vejle Dampmølle, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne En for Begge og Begge for En inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til de Sagsøgte med 300 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret er det ubestridt, at Bolten sad paa sin Plads ved Rejsens Begyndelse. Naar det i Slutningen af Dommen hedder, »at Møtriken derfor lettere kunde løsne sig«, maa Ordet »Møtriken« være en Fejlskrift for »Bolten«. Endvidere bemærkes, at Skibet ikke er »turret bygget«, men derimod forsynet med Trunkdæk.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde, samt idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til Indstævnte med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Aktieselskabet Aarhus Dampmølle og Aktieselskabet Vejle Dampmølle, En for Begge og Begge for En, til Indstævnte, S/S Teespool's Rederi, med 600 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

S/S »Teespool«, der er hjemmehørende i England, afgik den 1 Februar 1924 fra Baltimore med en Ladning Hvede, Majs og Rug bestemt til Aalborg, Aarhus og Vejle.

Konnossementet indeholdt bl. a. følgende Bestemmelse:

»—— Det er en gensidig Overenskomst, at —— Bortfragteren ikke skal være ansvarlig for Tab eller Skade, foraarsaget af Farer fra Søen — — — af Eksplosion, revnede Kedler, Brud paa Aksler eller nogen skjult Mangel i Skroget, Maskinerne eller Skibets Tilbehør, eller dets Usødygtighed, hvad enten dette eksisterede paa Afskibningstiden eller ved Begyndelsen af Rejsen forudsat at Rhederen har udvist behørig Omhu med Hensyn til at gøre Skibet sødygtigt — — —«, hvor-

hos det var anført, at de i Harterakten indeholdte Regler skulde være gældende.

Ved Skibets Ankomst til Aarhus viste det sig, at den i Last 1 indeholdte Ladning, bestaaende af Hvede og Rug, der var bestemt dels til A/S Aarhus Dampmølle dels til A/S Vejle Dampmølle, var beskadiget af Vand, der var trængt ind gennem et Bolthul i Havnedækket paa det turretbyggede Skib. »Teespool« havde den 21 Februar anløbet Brixham, og af Skibets Journal fremgaar det, at man samme Dag opdagede, at der manglede en Bolt ved Spildedamprørets Klampe paa Havnedækket forud paa Bagbordsside over Lasterum Nr 1, at der da indsattes en anden Bolt, samt at det viste sig, at Kornet var vaadt under det Sted, hvor Bolten manglede. Det anføres derhos i Journalen, at der i Nr 1 Bagbords Bundlast var 5 Tommer Vand.

Under den for Søretten i Aarhus aflagte Søforklaring forklarede Skibets Fører, at han er ganske sikker paa, at Skaden paa Ladningen er foraarsaget af det Vand, der er trængt gennem det Hul, som fremkom, da den ommeldte Bolt blev slaaet ud, samt at han mener, at Skaden skyldes enten det svære Vejr, der har bevirket, at en Sø har løftet Røret, eller at et Stykke Træ har slaaet Bolten løs. Kaptajnen forklarede endvidere, at han forinden Afgangen fra Baltimore personlig eftersaa Skibet meget grundigt, og at han under Ed tør erklære, at Bolten var paa Plads, da Skibet afgik fra Baltimore.

En af »Teespool«s Matroser har under Søforklaringen erklæret, at han var paa Havnedækket, da Skibet forlod Baltimore, samt at han vilde have lagt Mærke til det, hvis Bolten da havde været borte.

Paa Foranledning af Ladningsmodtagerne i Aarhus, A/S Aarhus Dampmølle, blev der i Aarhus afholdt en Besigtelsesforretning, ved hvilken det oplystes, at Bolten havde manglet i den inderste Bøjle, som fastholdt Afgangsrøret for Nr 1 Dampspil. Bolten var ikke fastgjort paa selve Dækket, men paa et Træunderlag, paa hvilket Afgangsrøret hvilede. Den paagældende Bøjles Tykkelse var 4 mm, medens den tilsvarende yderste Bøjle paa samme Dampsrør og de tilsvarende Bøjler paa andre Dampsrør havde en Tykkelse af 9 mm. I deres Erklæring udtaler Skønsmændene, at de ifølge Skibsdagbogen og de Oplysninger, der er fremkommet under Søforklaringen, skønner, at Skibet ikke har været ude for nævneværdigt haardt Vejr og svær Sø, og ikke mener, at det kan være Søens Magt eller Kollisionen med en Vragstump, der har foraarsaget Skaden, idet der i saa Fald vilde have vist sig Skade paa Rør, Bøjle og Træklods, hvortil Bøjlerne er fastgjort, eller de omkringværende Genstande, hvilke de ved deres Undersøgelse havde fundet ganske ubeskadigede. Saafremt Bolten skulde være slaaet bort af Søens Magt, skønner Besigtelsesmændene, at Bolten vilde være knækket i Dækket, eller at Hovedet vilde være sprængt af Bolten. Skønsmændene udtaler fremdeles, at de vel efter Kaptajnens og Besætningens Forklaring maa gaa ud fra, at Bolten har været tilstede ved Afgangen fra Baltimore, men at i saa Fald saavel Bolten som Gevindet i Dækket har været saa defekt og opædt af Rust, at Bolten ved Skibets egen Arbejden og Vibration har kunnet arbejde sig op af Hullet.

I Aarhus blev der paa samme Tid afholdt Besigtelsesforretning over Skibet af to andre Synsmænd, udmeldte paa Foranledning af Skibet, og disse Synsmænd, der i deres Erklæring udtaler, at Bøjlen, hvoraf Bolten var bortslaaet, bar Mærke af at have været rettet ud af Façon, samt at Røret i det yderste Stykke ved Bøjlen bar Mærke af at have arbejdet meget, kom til det Resultat, at de maatte anse det for meget sandsynligt, at Skaden er opstaaet paa den af Skibets Fører forklarede Maade, nemlig at Søen ved Slag paa Røret har bortsprængt Bolten.

Efter at »Teespool« var ankommet til Vejle, blev der ogsaa der paa Foranledning af Modtagerne, Vejle Dampmølle, afholdt Besigtelsesforretning over Skibet for at skønne over Skadens Aarsag. Disse Skønsmænd konstaterede, at Boltene, der fastholdt Befæstningsbøjlen for Afgangsrøret, var skruet fast i Gevindet i Dækspladen uden at være forsynet med Møtrik paa Underkanten af denne. Paa Overkanten af Dækspladen og rundt om Hullet, hvor Bolten manglede, konstateredes Tæring i Pladen.

Besigtelsesmændenes Erklæring resulterer i følgende Udtalelse:

»I Henhold til Foranførte og i Henhold til vor anstillede Undersøgelse af Skibets Skade skønner vi at kunne udtale:

1. At den Anbringelsesmaade af Bøjler over de beskrevne Rør er usikker, og efterhaanden som Skibet bliver ældre og paavirkes af naturlige Wear and Tear, i Følge Skibets specielle Konstruktion ikke yder betryggende Sikkerhed for den direkte underliggende Ladning, naar der ikke er anvendt Bolte med pakkede Møtriker paa Underkant af Dækspladerne.

2. At Bolten, som af Kaptajnen paastaet, kan have været paa Plads før Afgangen fra Amerika, men maa da have været optæret og løs, hvilket fremgaar af, at Pladekanten om Hullet er grubbetæret, hvilket kun sker ved længere Tids Lækage, der kan have eksisteret uden at bemærkes, naar Skibet er lastet med Erts, hvilket opgives at have været Tilfældet.

3. At Dækspladen er tæret omkring Boltehullet beviser, at Vandet har haft Adgang dertil i længere Tid, og at den hele Anbringelse har været usolid.

4. At det tydeligt ses, at den her omtalte Bøjle ikke er den oprindelige, men en paa et senere Tidspunkt og i Dimensioner noget afvigende fra de oprindelige anbragt.

Vi skønner i Henhold til Foranførte, at Bolten, saafremt denne har været paa Plads ved Afgang fra Amerika, er trukket op med Bøjlen, der i sig selv er svag, hvilket kun kan være sket ved, at Bolten har været løs i Dækket og ikke har været forsynet med Møtrik under Dækket, og at den opstaaede Vandskade paa Ladningen stammer herfra.

I Vejle blev der tillige afholdt Besigtelsesforretning af Mænd udmeldte paa Foranledning af Skibet. Ogsaa ved denne Besigtelse kom man til det Resultat, at Skaden paa Ladningen stammede fra Boltehullet i Havnedækket, men Besigtelsesmændene skønnede her, at Aarsagen til, at Bolten havde arbejdet sig ud af Dækket, var Skibets Bevægelse i uroligt Vejr og Sø, som kan have bevirket, at Bolten paa

Skibets Rejse havde løsnet sig saa meget, at den har arbejdet sig helt ud af Dækket.

Den ved Vandet foraarsagede Skade i Lastrum Nr 1 er opgjort til Kr 5039,77, og under nærværende Sag har Sagsøgerne A/S Aarhus Dampmølle og A/S Vejle Dampmølle, paastaet de Sagsøgte S/S »Teepool«s Rederi ved dets Befuldmægtigede, Overretssagfører H Halkier, dømt til at erstatte dette Beløb tilligemed Udgifterne til de paa Sagsøgernes Foranledning afholdte Besigtelsesforretninger 1783 Kr, ialt Kr 6822,77 tilligemed Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 7 Juni 1924, til Betaling sker.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne anført, at det trods Kaptajnens Forklaring ligger nærmest at antage, at Bolten har manglet, og at Skibet derfor har været usødygtigt allerede ved Rejsens Begyndelse, idet Rigtigheden af Kaptajnens Forklaring er ubestyrket og modsiges af den Omstændighed, at Skibet ikke har haft daarligt Vejr paa Rejsen, og at der ikke er konstateret noget Spor af Søens Magt i Nærheden af Stedet, hvor den paagældende Bolt har været anbragt. Selv om det imidlertid maatte antages, at Bolten har været paa Plads ved Skibets Afgang fra Baltimore, har den efter Sagsøgernes Formening været usolidt anbragt, idet Boltene ikke var fæstnet med Møtriker under Dækspladen, de gik igennem, hvortil kommer, at den omhandlede Bolt maa have været optøret af Rust og løs, idet det ved Skønsforretningen er oplyst, at der omkring Boltehullet fandtes Rust, og at selve Pladekanten om Boltehullet var grubbetæret. Ogsaa i saa Fald burde efter Sagsøgernes Anbringende Fejlen være opdaget før Afrejsen, hvorfor det sagsøgte Rederi i Medfør af Sølovens § 142, 2 Stk maa være ansvarligt for det derved af Sagsøgerne lidte Tab, derunder Udgifterne til Afholdelse af Skønsforretninger.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet de har anført, at den omhandlede Bolt har været tilstede ved Afrejsen, og at det maa skyldes Søens Magt, naar Bolten er slaaet ud under Rejsen, hvorfor Rederen ikke kan være ansvarlig for den skete Skade. De Sagsøgte har henvist til det under Søforklaringen Fremkomne, samt til at det af Skibets Journal fremgaar, at Skibet under Rejsen har haft kraftig og ujævn Sø og mødte svær Dønning. Endvidere har de Sagsøgte anbragt, at Skibet, der var bygget i 1905, er blevet klasset i Februar 1923 og da beholdt sin Klasse 100 A 1, samt at Indladningen i Baltimore er foregaaet under Kontrol af »Bureau of Inspection, New York, Underwriters«.

Subsidiært har de Sagsøgte paastaet sig frifundet mod Betaling af Erstatning for den direkte Skade Kr 5039,77, idet de har anført, at de af Sagsøgerne foranledigede Udgifter til Syns- og Skønsforretninger var overflødige, da de Sagsøgte lod afholde lovlig Besigtigelse, og at det særlig var upaakrævet, at Sagsøgerne foranledigede, at Besigtigelsesmændene rejste fra København til Vejle for at foretage Besigtigelsen, hvilket havde til Følge, at Skønsforretningen blev fordyret ved Rejseomkostninger til Skønsmændene.

Skibsinspektør Kaptajn Ludvig Brinck har afgivet Forklaring som Vidne og derunder anført, at han ikke sjældent har set, at Bolte paa Dæk har været anbragt saaledes, at Bolten kun var skruet ned i Ge-

vindet i Dækspladen, uden at der var nogen Møtrik, der holdt Bolten under Dækket, og Vidnet mener ikke, at det er uforsvarligt at anbringe Bolten paa denne Maade.

Efter de under Sagen foreliggende Oplysninger finder Retten ikke at kunne forkaste den af »Teepool«s Fører under Eds Tilbud afgivne Forklaring om, at den omhandlede Bolt har været tilstede ved Rejsens Begyndelse, og der vil herefter ved Sagens Paadømmelse være at gaa ud fra, at Bolten er sprængt under Rejsen, hvorved bemærkes, at det af Skibets Journal fremgaar, at der den 20 Februar — Dagen før det opda- gedes, at Bolten manglede — var svær Dønning forind, hvorhos Skibet tog Overvand.

Selv om det efter det ved Skønsforretningen Oplyste maa antages, at Pladekanten om Boltehullet har været angrebet af Rust, og at Møt- riken derfor lettere kunde løsne sig, findes det betænkeligt at statuere, at denne Mangel kunde være opdaget ved al anvendt Omhu, og da der ikke foreligger oplyste Omstændigheder, der giver Grund til at antage, at Rederen har undladt at udvise behørig Omhu for at gøre Skibet sø- dygtigt, vil de Sagsøgte i Henhold til den ovenfor citerede Bestemmelse i Konnossementet ikke kunne gøres ansvarlig for den skete Skade og vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne in solidum at burde godt- gøre de Sagsøgte med 300 Kr.

M a n d a g d e n 7 D e c e m b e r .

Nr 27/1925.

Grosserer **A Dannin** (Selv)

m o d

Grosserer **Gottfred Bjurling** og Hustru **Gerda Bjurling** (David),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningspligt for Misligholdelse af en Kontrakt om Levering af et Parti Cigaretter.

Sø- og Handelsrettens Dom af 10 Januar 1925: De Sagsøgte, Grosserer A Dannin og Grosserer Sophus Michaelsen, bør En for Begge og Begge for En til Sagsøgerne, Grosserer Gottfred Bjurling og Hustru, Fru Gerda Bjurling, Stockholm, betale 7000 danske Kroner med Renter 5 pCt aarlig fra den 24 Oktober 1924, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 700 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Sø- og Handelsretten afsagte Dom er paaanket af Grosserer Dannin, der for Højesteret principalt har

nedlagt Paastand om, at han frifindes, medens har subsidiært paa-
 staar Erstatningen nedsat efter Rettens Skøn. De Indstævnte paa-
 staar paa deres Side Dommen stadfæstet. Til Støtte for sin
 principale Paastand har Appellanten i første Række fremsat den
 Indsigelse, at han ikke har været forpligtet over for de Indstævnte
 til at levere i Overensstemmelse med den mellem Michaelsen og
 de Indstævnte afsluttede Kontrakt. Til denne nye Indsigelse, der
 strider mod Appellantens Procedure for Sø- og Handelsretten, vil
 der imidlertid mod de Indstævntes Protest ikke kunne tages Hen-
 syn.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Høje-
 steret til Prøvelse, anførte Grunde, vil den være at stadfæste, saa-
 vidt den er paaanket. Sagens Omkostninger for Højesteret findes
 Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 500 Kroner.

Da Appellanten uden rimelig Grund har indanket Sagen for
 Højesteret, vil han være at anse med en Bøde til Statskassen af
 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør, saavidt paa-
 anketer, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger
 for Højesteret betaler Appellanten, Gros-
 serer A Dannin, til de Indstævnte, Grosserer
 Gottfred Bjurling og Hustru Gerda Bjurling,
 Stockholm, med 500 Kroner. Til Statskassen bø-
 der Appellanten 200 Kroner.

Det de Indstævnte Tilkendte at udrede inden
 15 Dage fra denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter forskellige Forhandlinger afsluttedes der den 30 April 1924
 mellem Sagsøgte, Grosserer Sophus Michaelsen, paa den ene Side og
 Sagsøgerne, Grosserer Gottfred Bjurling og dennes Hustru, Fru Gerda
 Bjurling af Stockholm, paa den anden Side, en Overenskomst, hvorved
 Sagsøgte Michaelsen solgte til Bjurling og Hustru noget over 6 Millioner
 Cigaretter af Mærket »Chesterfield«, henved 700 000 Cigaretter af Mær-
 ket »Fatima« og henved 900 000 Cigaretter af Mærket »Favorit« til en
 Pris af sv Kr 2,75 pr 1000 Stk f o b Damper København til Stockholm.

Det er in confesso, at Michaelsen har omtalt, at han ikke var Ejer
 af Cigaretterne, men at han handlede paa en Andens Vegne, men Kon-
 trakten angav Sophus Michaelsen som Sælger og begyndte saaledes:

»Til — — — Gottfr Bjurling og Hustru — — — har jeg Sophus
 Michaelsen eller Ordre« solgt det omtalte Parti. Efter Kontrakten skulde
 Bjurling i Fragt og Assurance sende samtidig med Underskriften sv Kr
 900,—, hvorefter hele Partiet straks skulde sendes til Stockholm til

Linieagenturet Brostrøm, og Partiet skulde stilles til Købernes Disposition til successiv Udtagelse inden 1 Januar 1925.

Grosserer Michaelsen, der saavidt det synes at fremgaa af det Foreliggende i Virkeligheden havde handlet paa Grosserer A Dannins Vegne, transporterede senere til nævnte Grosserer Dannin sine Rettigheder og Forpligtelser efter Kontrakten, og Grosserer Dannin har i en Skrivelse af 17 Maj 1924 overfor Michaelsen erkendt, at denne »fuldt ud« har transporteret den ovennævnte Kontrakt til ham. Under 28 Maj tilkendegav Michaelsen Grosserer Bjurling, at han havde overdraget Kontrakten til Dannin. Der paafulgte senere Forhandlinger om Ændringer i Kontrakten, og man blev enige om, at Dannin skulde sende en første Sending bestaaende af ca 2 Millioner »Chesterfield« og ca ½ Million »Fatima« og »Favorit«-Cigaretter til Stockholm til Indløsning for en Trediemand og senere sende Resten til Indløsning for Bjurling. Under 7 Juni sendte Dannin til Fyldestgørelse af sine Forpligtelser med Hensyn til den 1ste Sending et Parti paa noget over 2 Millioner Cigaretter, men der var kun 6800 »Chesterfield« Cigaretter, medens hele Resten var »Fatima« eller »Favorit« og enkelte andre Mærker. Af »Fatima« og »Favorit« indeholdt denne første Sending saaledes et betydeligt større Kvantum, end der efter den oprindelige Kontrakt maatte være i hele Partiet. Herimod gjorde saavel den omtalte Trediemand som Bjurling, der, som det synes, under Forhandlingerne havde lagt særlig Vægt paa at faa »Chesterfield« og kun uvillig var gaaet med til at tage de omtalte mindre Kvanta af andre Mærker, øjeblikkelig Indsigelse, og Partiet blev ikke indløst.

Dannin lovede næste Gang at sende et Parti »Chesterfield«, men forlangte, at det Parti, der var sendt op, skulde indløses. Forhandlingerne endte med, at Bjurling erklærede Kontrakten for brudt fra Sælgerens Side og forlangte de 900 sv Kroner, han havde sendt til Betaling af Fragt, tilbagebetalt.

Da man ikke var villig til at efterkomme Bjurlings Forlangende, har denne ved Stævning af 24 Oktober f A anlagt nærværende Sag, hvorunder han paastaar A Dannin og Sophus Michaelsen in solidum dømt til at betale ham en Erstatning af svenske Kr 8572,32; dette Beløb udgør efter hans Beregning dels de 900 Kroner, han har sendt i Fragt, dels en passende Erstatning for det ved Ikke-Levering skete Kontraksbrud.

Sagsøgte Michaelsen har paastaet sig frifundet, idet han gør gældende, at han er traadt helt ud af Sagen ved Kontraktens Overdragelse til Dannin.

Sagsøgte Dannin har paastaet sig frifundet, idet han gør gældende, at der ikke er sket noget Kontraktbrud fra hans Side, men at Kontrakten tværtimod er ulovlig hævet fra Bjurlings Side, og han har derfor paastaet Grosserer Bjurling og Fru Bjurling dømt til at betale ham en Erstatning af 5000 danske Kroner.

Hvad Sagsøgte Michaelsen angaar, skønnes der ikke at kunne gives ham Medhold i, at han skulde være ganske uden Ansvar overfor Sagsøgeren for Misligholdelse af Kontrakten fra Medsagsøgtes Side. Ordene »eller Ordre« i en Kontrakt som den foreliggende er uklare og usædvanlige, men de findes ikke at kunne forstaas derhen, at Kontrakt-

udstederen uden udtrykkelig at løses af Medkontrahtenten bliver fri for ethvert Ansvar ved at sætte en hvilken som helst Trediemand i sit Sted. Bjurling ses ikke at have udtrykkelig accepteret Dannin som eneste Medkontrahtent.

Hvad Sagsøgte Dannin angaar, har han ved sin Skrivelse af 17 Maj paataget sig at opfylde Kontrakten, efter hvilken der navnlig skulde leveres »Chesterfield«-Cigaretter (ca 80 pCt af hele Partiet), ligesaavel som han senere har lovet at den 1ste Sending navnlig skulde være »Chesterfield«-Cigaretter (ca 80 pCt af Sendingen). Det kan efter Omstændighederne ikke antages, at han, som af ham paastaaet, er gaet ud fra, at det var Bjurling ligegyldigt, om der sendtes »Chesterfield«-Cigaretter eller andre Mærker. Han har altsaa leveret en ganske ukontraktmæssig Vare, og dette maa betragtes som sket under Omstændigheder, der gav Bjurling Føje til at antage, at heller ikke de senere Sendinger vilde blive kontraktmæssige; hertil kommer, at han ikke er afstaaet fra sit Forlangende om, at Bjurling skulde indløse den første Sending, hvad Bjurling efter det Ovenstaaende ikke har været pligtig til. Bjurling har derfor haft Føje til at betragte Kontrakten som misligholdt, hæve den og kræve Erstatning.

Hvad Erstatningens Størrelse angaar findes den at kunne bestemmes til 7000 danske Kroner inklusive Tilbagebetaling af det sendte Fragtbeløb og Sagens Omkostninger til 700 Kr. Disse Beløb vil begge de Sagsøgte at have at betale in solidum.

T i r s d a g d e n 8 D e c e m b e r .

Nr 62/1925. Redaktør **Marinus Kristensen** (Meyer)

m o d

Løjtnant **T A Børme** (V Kondrup),

betræffende Ærefornærmelser.

Østre Landsrets Dom af 27 Februar 1925: De ovenomhandlede for Sagsøgeren, Løjtnant T A Børme, ærefornærmende Udladelser bør døde og magtesløse at være. Sagsøgte, Redaktør Marinus Kristensen, bør til Statskassen bøde 1000 Kr eller i Mangel af denne Bødes fulde Betaling hensættes i simpelt Fængsel i 40 Dage. Saa betaler Sagsøgte og til Sagsøgeren i Erstatning 3000 Kr og Sagens Omkostninger med 400 Kr. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage og den idømte Erstatning og Sagsomkostningerne inden 15 Dage efter denne Doms Afgivelse og Dommen i det Hele at cftcrkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret er det oplyst, at den Fortjeneste, som Ind-

stævnte havde ved Assurancetegning, langt fra udgjorde 400 Kroner maanedlig.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde, vil den være at stadfæste, dog at Erstatningen findes at burde nedsættes til 1500 Kroner.

Sagens Omkostninger for Højesteret vil være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Erstatningen bestemmes til 1500 Kroner. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Det Indstævnte Tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Dagbladet »Social-Demokraten« for den 17 Januar 1925 fandtes optaget en ikke underskrevet Artikel med Overskriften »Fascisten Løjtnant T A Børme afsløret som Svindler«; paa Bladets Forside under Indholdsfortegnelsen stod: »Fascisten Løjtnant Børme afsløret som Stor-Svindler«.

Efter at Regeringen havde fremsat sit Afrustningsforslag — hedder det videre i Artiklen — kunde der fiskes i rørt Vande. Løjtnant Børme fik fat i »Vort Værn«s gamle Abonnementsprotokol og gav sig til at telefonere rundt til den faste Stok af Socialistædere, forbenede Militarister o s v. »Han udgav sig i Telefonen for at være Oberstløjtnant Wørishøffer — — — Overfor dette fine Navn gik adskillige ind paa at yde et Bidrag, saameget mere, som Løjtnant Børme gav det Udseende af, at »Vort Værn« stadig eksisterede i bedste Velgaaende.«

Videre hedder det, at et enkelt Firma, der fik tilstillet en Postopkrævning paa 50 Kr lod foretage en nærmere Undersøgelse. Det viste sig, »at Løjtnanten havde opgivet falsk Bopæl«, og at »det Telefonnummer, han havde opgivet, er ogsaa falsk«.

I det sidste Stykke i Artiklen med Overskriften »En køn Forkæmper for Forsvarssagen«, meddeles det, at Børme har »været straffet for Bedrageri. Foruden Oberstløjtnant Wørishøffers Navn har han misbrugt Navnet Schaffalitzky de Muckadell og har før arrangeret mystiske Pengeindsamlinger under Foregivende af, at Beløbene gik til militære Formaal, medens de i Virkeligheden vandrede i hans egne, rummelige Lommer.«

Under Anbringende af, at de citerede Udladelser i bemeldte Artikel indeholder en Række for ham i høj Grad ærefornærmende Beskyldninger og Sigtelser, der er ganske ubeføjede, har Løjtnant Børme under denne Sag paaستاet Redaktør Marinus Kristensen, som ansvarshavende for »Social-Demokraten«, idømt Straf efter Straffelovens §§ 215—216, samt Ærefornærmelserne mortificeret; hvorhos Børme for ham ved

disse Injurier tilføjet Tab paastaar sig tilkendt en Erstatning paa 10 000 Kr eller et Beløb efter Rettens Skøn.

Sagsøgte paastaar sig frifundet for Bøde- og Erstatningsansvar idet han har anført, at Artiklens Fremkomst skyldes en Forveksling mellem Løjtnant Børme og dennes Broder, saaledes at Beskyldningerne mod Sagsøgeren er grundløse.

Da der maa gives Sagsøgeren Medhold i, at de omhandlede Udladelser indeholder for ham i høj Grad ærefornærmende Sigtelser og Beskyldninger, og da Sagsøgte som anført har erkendt, at de er urigtige, vil Sagsøgte i Medfør af Straffelovens § 216 være at anse med en Statskassen tilfaldende Bøde af 1000 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 40 Dage. De ærefornærmende Udladelser vil være at mortificere.

Efter den af Sagsøgeren afgivne Partsforklaring tjente han paa det heromhandlede Tidspunkt ca 400 Kr maanedlig ved Annoncetegning for Bladet »Forsvarsbroderen«.

Da Sagsøgeren maa anse det for haabløst at fortsætte denne Annoncetegning efter Artiklens Fremkomst, er han ophørt dermed.

Efter alt Foreliggende findes Sagsøgeren herefter at have Krav paa en Erstatning, der findes at kunne bestemmes til 3000 Kr.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren med 400 Kr.

Nr 133/1925.

Fru E Christensen (Selv)

mod

Repræsentant Otto Svendsen Stevns (Selv),

betræffende Ophævelse af en Handel om et Automobil.

Østre Landsrets Dom af 6 April 1925: Sagsøgte, Fru E Christensen, bør til Sagsøgeren, Repræsentant Otto Svendsen Stevns, betale 2290 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra 2 Januar 1925, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 300 Kr, alt mod Udlevering af ovennævnte Automobil. Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Færdig fra Trykkeriet den 6 Januar 1926.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

60. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 28.

Tirsdag den 8 December.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 100 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden, Fru E Christensen, til Indstævnte, Repræsentant Otto Svendsen Stevns, med 100 Kroner.

Denne Højesteretsdom at efterkomme inden 15 Dage efter dens Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Slutteddel af 20 Oktober 1923 blev der indgaaet en Byttehandel mellem Repræsentant Otto Svendsen Stevns og Fru E Christensen, hvorved Sidstnævnte til Stevns overdrog et Automobil mod, at denne til Gengæld skulde levere 41½ Dusin Høstgrebe, betale 600 Kr kontant og yde Fru Christensen et Laan, stort 100 Kr. Medens Stevns iøvrigt opfyldte den indgaaede Handel, leverede han ikke de 41½ Dusin Grebe, hvorfor Fru Christensen anlagde Sag mod ham til Betaling af Grebenes Værdi, og ved Østre Landsrets Dom af 20 Marts 1924 dømtes Stevns til at betale hende 1494 Kr med Renter og Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Længere Tid efter og efter, at Dommen var opfyldt, viste det sig, at Stevns ikke kunde faa det omhandlede Automobil indregistreret, idet det fandtes at være for tungt, og han søger nu under Henviisning til,

at han paa det Tidspunkt, da fornævnte Sag førtes, var ubekendt med, at Automobilet ikke kunde indregistreres, hvorfor denne Indsigelse ikke blev fremsat mod Fru Christensens fornævnte Søgemaal, Fru Christensen tilpligtet at betale ham

1) erlagt Hovedstol ifølge Dommen af 20 Marts	1500 Kr
2) Sagsomkostninger til egen og Fru Christensens Sagfører m v ialt	403 —
3) den kontant udbetalte Del af Købesummen	600 —
4) det kontante Laan til Fru Christensen	100 —
5) og til at godtgøre ham afholdte Udgifter til Reparation af Automobilet	190 —

Ialt 2793 Kr

med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 2 Januar 1925.

Fru Christensen paastaar sig frifundet mod, at hun paatager sig eller tilpligtes at bringe Automobilet i saadan Stand, at det kan blive indregistreret.

Efter det Oplyste er Grunden til, at dette ikke for Tiden kan ske, den, at Vognen, der i 1911 er leveret fra »Brennabor-Werke«, Brandenburg, og er en 4 à 5 Personers Vogn, er forsynet med et for tungt Karosseri, der ikke er fabrikeret paa nævnte Værk. Ifølge Erklæring af 30 Marts 1925 fra Ingeniør L Damm, der er Københavns Politis raadgivende Ingeniør ved Indregistrering af Automobilet, er Automobilet i Henhold til en Skrivelse af 17 s M fra nævnte Værk ansat til »Største Belastning« (Vægt inkl Belastning) af 1300 kg, medens Vognens Egenvægt efter det Oplyste er 1234 kg.

Det maa herefter anses for givet, at den ikke kan blive registreret i dens nuværende Stand, og da det maa anses at have været en selvlølgelig og væsentlig Forudsætning for Handlen den 20 Oktober 1923 mellem Parterne, at saadant kunde finde Sted, maa Sagsøgeren, uanset den tidligere afsagte Dom, der under de foreliggende Omstændigheder ikke kan anses som res judicata for nærværende Sag, anses berettiget til at faa tilbagebetalt, hvad han har erlagt som Købesum for Automobilet, nemlig de ovennævnte Poster 1 og 3, tilsammen 2100 Kr og faa godtgjort de 190 Kr til Reparation af Automobilet; Sagsøgeren har nemlig ikke kunnet udnytte Vognen, efter at den umiddelbart efter Overdragelsen til ham var blevet repareret med nævnte Udgift, idet den som anført ikke blev modtaget til Registrering. Derimod vil de fornævnte af ham betalte Sagsomkostninger ikke kunne tilkendes ham, da han selv var Skyld i, at Sag blev anlagt mod ham, ligesom Fru Christensen heller ikke vil kunne tilpligtes at betale de hende af Sagsøgeren som Laan ydede 100 Kr, da dette Beløb ved Dommen af 20 Marts 1924 blev likvideret i et tilsvarende Tilgodehavende, som hun havde paa ham.

Sagsøgte vil herefter mod, at Sagsøgeren udleverer det omhandlede Automobil, være at dømme til Betaling af ialt 2290 Kr med Renter som paastaat, hvorhos hun findes at burde betale Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Onsdag den 9 December.

Nr 127/1925. Firmaet A Chr Østergaard & Søn (David)
mod

Hads-Ning Herreders Jærnbane (Henriques),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningsansvar for Misligholdelse af en Kontrakt om Køb af et Parti Tørv.

Vestre Landsrets Dom af 2 April 1925: De Sagsøgte, Hads-Ning Herreders Jærnbane, bør til Sagsøgerne, Firmaet A Chr Østergaard og Søn, betale 53 Kr, men bør iøvrigt for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte 300 Kr. Det Idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Alt, hvad der foreligger, maa det anses bevist, at der i Begyndelsen af 1920 mellem Parterne er blevet truffet en saadan Aftale, som af Appellanten hævdedet, med Hensyn til Leveringen af de 113 Tons Tørv. Da der efter Proceduren for Højesteret er Enighed mellem Parterne om, at Appellanten under denne Forudsætning har Krav paa en Erstatning af 3360 Kroner, vil Indstævnte være at dømme til at betale Appellanten dette Beløb med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Hads-Ning Herreders Jærnbane, bør til Appellanten, Firmaet A Chr Østergaard & Søn, betale 3360 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 24 Oktober 1924, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 800 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1919 havde Sagsøgerne, Firmaet A Chr Østergaard & Søn i Aarhus, paataget sig at levere 900 Tons Tørv til de Sagsøgte, Hads-Ning Herreders Jærnbane af Odder. Da disse ikke fandt de senest leverede Vognladninger tilfredsstillende, ophørte Leveringen, efter at de

Sagsøgte havde modtaget ialt 787 Tons. Ved Overenskomst af 20 og 21 April 1920 paatog Sagsøgerne sig at levere efterhaanden i Løbet af Sommeren 2000 Tons Tørv til de Sagsøgte. Den 21 Juni 1920 tilskrev de Sagsøgte Driftsbestyrer Bentzon Sagsøgeren en saalydende Skrivelse:

»Under Henvisning til vor Samtale forleden i Telefonen, under hvilken De udtalte at være indforstaaet med, at vi i Aar skulde have et Kvantum Tørv svarende til det Kvantum, vi fik for lidt fra Dem i Fjor, afregnet efter den Pris, der gjaldt for Leveringen i Fjor, skal jeg tillade mig at meddele, at der af Leverancen i Fjor kom til at restere 113 Tons, hvad jeg forventer, De vil kunne godkende. Vi havde købt 900 Tons og fik leveret 787 Tons.

Jeg tillader mig herefter at anmode om, at de 113 Tons af de i Aar først leverede Tørv maa blive afregnede efter den Pris, der gjaldt i Fjor, altsaa efter 6 Kr mindre pr Ton end den for i Aar gældende Pris.« Da Leveringen i Juli Maaned s A tog sin Begyndelse, var der i de ledsagende Fakturaer kun beregnet et Prisfradrag af 2 Kr pr Ton, i hvilken Anledning de Sagsøgte i en Skrivelse af 5 Juli udtalte: »Af de modtagne Regninger over leverede Tørv ser jeg, at De kun beregner et Fradrag paa 2 Kr pr Ton for de Tørv, der leveres os i Stedet for det i Fjor manglende Kvantum (113 Tons) — — — Jeg skal tilføje, at vi ved ikke at faa leveret de omhandlede 113 Tons er blevet paaført et Tab paa 3 à 4000 Kr, som jeg maa forbeholde mig at kræve erstattet af Dem — — —.« I en Svarskrivelse af 6 s M begrundede Sagsøgerne, at de ikke havde beregnet Prisen lavere, og udtalte i denne Forbindelse, at »De — — — faar Tørvene efterleverede til den samme Pris, som den De sidste Aar betalte for Tørv.« Længere hen i Skrivelsen udtales: »Da det — — — viste sig, at Tørvene ikke var egnede til Deres Brug, blev vi enige om at efterlevere Partiet i Aar, og selvfølgelig til samme Pris som Aaret i Forvejen.« Endelig hedder det i Slutningen af Brevet: »Med Hensyn til, at De opgiver at have lidt et Tab paa 3 à 4000 Kr for ikke at have faaet leveret de 113 Tons — — — Havde det været Deres Mening at kræve en Erstatning, da skulde den selvfølgelig have været opgjort den Gang, men forøvrigt faar De jo nu efterleveret og kan jo ikke faa begge Dele — — —.«

I deres Svar herpaa af 8 s M fastholdt de Sagsøgte Kravet om Fradrag af 6 Kr pr Ton »for de Tørv, der leveres os i Stedet for det i Fjor manglende Kvantum« — — — »hvorefter jeg ikke yderligere skal gøre Krav paa nogen Erstatning«; de stillede dernæst Forslag om, at de næste 113 Tons, der leveredes, reduceredes i Pris med 4 Kr pr Ton, og dette gik Sagsøgerne nu ind paa. I Efteraaret 1920 overtog de Sagsøgte Driften af to andre Jærnbaneselskabers Linier, nemlig Horsens-Juelsmindebanen og Horsens-Odderbanen og indtraadte i den Anledning i to Kontrakter om Levering af Tørv, som Sagsøgerne havde indgaaet med bemeldte Jærnbaneselskaber, hvorefter der til Juelsmindebanen skulde leveres 420 Tons og til Horsens-Odderbanen 400 Tons. Som Følge af en betydelig Nedgang i Kulpriserne dalede Priserne paa Tørv meget stærkt i Løbet af Vinteren 1920—1921; de Sagsøgte ønskede derfor at fritages for at skulle aftage hele det bestilte Kvantum Tørv og

indledede Forhandlinger med Sagsøgerne om mod en Godtgørelse af 25 Kr pr Ton at hæve Kontrakten af 20/21 April 1920 for den resterende Del af Leverancen. I en Skrivelse af 4 Marts 1921 takkede Sagsøgerne for »det fremsatte Tilbud vedrørende Annullation af et Parti Tørv«. I Skrivelsen udtales, at der paa Kontrakten af 20/21 April resterede at levere »751 Tons, hvorfra gaar — — — 100 Tons, altsaa til Rest 651 Tons«. De forbeholdt sig at fremsætte Tilbud pr Telegram og tilføjede i Fortsættelse heraf: »Da det endvidere i et Telegram vil være umuligt at gengive alle Betingelser, ville de formulere dette saaledes, at en Regulering finder Sted for et bestemt Kvantum«. Overensstemmende hermed tilbød de i Telegram af 5 Marts 1921 »at regulere 650 tilbage mod Betaling af 21 125 Kr«, og efter at der var udvekslet en Række Telegrammer i Mellemtiden tilbød Sagsøgerne den 9 Marts sluttelig »Likvidation 650 mod 17 225 Kr,« hvilket de Sagsøgte akcepterede, hvorpaa de modtog Stadfæstelsesskrivelse af 10 s M, der gicntog deres Akcept. Da nu Likvidationen af de 650 Tons nærmere skulde bringes til Udførelse, opstod der mellem Parterne en Meningsforskel, idet de Sagsøgte var af den Mening, at der paa Kontrakten af 20/21 April 1920 kun resterede at levere ca 531 Tons, medens Sagsøgerne opgjorde Restleverancen til ca 653 Tons. Forskellen hidrørte fra, at Sagsøgerne betragtede den første Del af, hvad der var leveret i 1920, nemlig 14 Vognladninger af samlet Indhold 121 480 kg som Efterlevering i Henhold til Kontrakten fra Aaret forud i Stedet for de da manglende 113 Tons, medens de Sagsøgte hævdede, at de 113 Tons, der leveredes til det foregaaende Aars lavere Pris, var en Del af de ved Kontrakten af 20/21 April bestilte 2000 Tons og saaledes maatte fradrages i, hvad der resterede efter denne Kontrakt. De Sagsøgte betalte efterhaanden det Beløb af 17 225 Kr — svarende til 26 Kroner 50 Øre pr Ton —, hvorom man var blevet enig, for at fritages for at modtage 650 Tons og aftog iøvrigt ialt ca 2168 Tons. Efter deres Beregning skulde der have været aftaget

1) Ifølge Kontrakt af 20/21 April 1920	2000 Tons
2) — Juelsmindebanens Kontrakt	420 —
3) — Horsens-Odderbanens Kontrakt	400 —
	ialt.... 2820 Tons
Der er aftaget	2168 Tons
fritaget for	650 —
	2818 —
og resterer saaledes at aftage	2 Tons

Efter Sagsøgernes Opfattelse skulde der derimod have været aftaget

1) Ifølge Kontrakt af 20/21 April 1920	2000 Tons
2) Som Efterlevering fra Aaret før	ca 120 —
3) Til Juelsmindebanen	420 —
4) - Horsens-Odderbanen	400 —
	2940 Tons

Heraf er aftaget	
1) Som Efterlevering	121 480 kg
2) Ifølge Kontrakt af 20 April 1920	1 347 720 -
3) Til Juelsmindebanen	298 520 -
4) - Horsens-Odderbanen	400 000 -
	<hr/>
	2 167 720 kg
Der er likvideret	650 000 -
	<hr/>
	2 817 720 kg

og resterer saaledes at aftage

2940 — 2818 = ca 122 Tons

Da Overensstemmelse ikke har været at opnaa, har derpaa Sagsøgerne under nærværende Sag søgt de Sagsøgte og nedlagt Paastand om en Erstatning af 3504 Kr, nemlig 29 Kr 20 Øre pr ikke leveret Ton for 120 Tons, tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt p a fra den 24 Oktober 1924, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet mod Betaling af 53 Kr, nemlig Erstatning for at have aftaget 2 Tons for lidt, beregnet til 26 Kr 50 Øre pr Ton.

Til Støtte for deres Søgemaal har Sagsøgerne gjort gældende, at der allerede i Vinteren 1919—20, da Leveringen af Tørv ophørte, blev truffet Aftale med de Sagsøgte om, at de 113 Tons, der manglede i Opfyldelsen af den da løbende Kontrakt om Levering af 900 Tons Tørv, skulde leveres næste Aar. De har nærmere henvist til, at Ordlyden af de Sagsøgtes Skrivelse af 21 Juni »at vi i Aar skulde have et Kvantum Tørv svarende til det Kvantum, vi fik for lidt fra Dem ifjor« støtter den af det sagsøgende Firmas Eneindehaver afgivne Partsforklaring, hvorefter det i Tiden mellem 6 Februar og 11 Marts 1920 blev aftalt, at det manglende Kvantum skulde efterleveres i 1920—21. Yderligere har Sagsøgerne anført, at de i Svaret paa de Sagsøgtes skriftlige Henvendelse af 5 Juli 1920 — der ogsaa benytter Udtrykket »de Tørv, der leveres os i Stedet for det i Fjor manglende Kvantum« — udtrykkelig udtalte, at man var blevet enig om, at Partiet skulde »efterleveres« og paany i Slutningen af samme Svar gentog, at de Sagsøgte nu fik »efterleveret«, uden at disse dengang fandt Anledning til at tage Afstand fra dette Udtryk. Til yderligere Støtte for deres Paastand om, at en Aftale om Efterlevering er blevet truffet, har de, foruden den Omstændighed, at deres Bogholder har noteret dem for Levering af 2120 Tons til de Sagsøgte, gjort gældende, at disse paa det daværende Tidspunkt havde Interesse af at faa saa mange Tørv som muligt, fordi Prisen paa saadanne da var stigende, hvorfor det i og for sig var en stor Fordel for de Sagsøgte at erholde 120 Tons mere til det foregaaende Aars lavere Pris. At det Kvantum Tørv, der skulde leveres, udtjente 2120 Tons, fremgaar efter Sagsøgernes videre Anbringende i hvert Fald ganske klart deraf, at man — da de Sagsøgte anmodede om at faa Kontrakten af 20/21 April 1920 ophævet — enedes om at ophæve Pligten til at modtage Levering for et Kvantum af 650 Tons, thi dette Tal hidrørte fra Sagsøgernes Skrivelse af 4 Marts 1921, hvori det, der re-

sterede at levere paa nævnte Kontrakt — med et Fradrag af 100 Tons, som de Sagsøgte havde videresolgt til Odder Kommune — af dem blev opgjort til 651 Tons, og der var paa det paagældende Tidspunkt allerede leveret 1249 Tons i Henhold til Kontrakten af 20/21 April 1920. Hvis der saaledes havde været Tvivl om, hvorvidt de Sagsøgte var pligtige at modtage Efterlevering af 120 Tons foruden Levering af 2000 Tons, maatte denne Tvivl være ophævet efter Indgaaelsen af Overenskomst om Ophævelse af Leveringspligten for 650 Tons mod et bestemt Vederlag pr Ton; ellers vilde nemlig Overenskomsten komme til at angaa delvis Ophævelse af en af de fra et andet Jærnbaneselskab overtagne Kontrakter, hvor Prisen var en anden og højere for Tørvene, uden at Vederlaget for Ophævelse af Kontrakten i tilsvarende Grad forhøjedes.

De Sagsøgtes Driftsbestyrer, fornævnte Bentzon, har som Vidne forklaret, at han er ganske sikker paa, at den Aftale, han traf med Sagsøgerne, gik ud paa, at 113 Tons af de 2000 Tons, som Sagsøgerne skulde levere i 1920, skulde afregnes til forrige Aars lavere Pris, men at der ikke skulde leveres mere end 2000 Tons. Vidnet har erklæret at være desmere sikker herpaa, fordi han netop overfor et andet Firma, der ogsaa stod tilbage med Levering fra forrige Aar, personlig i Stadfæstelsesskrivelsen angaaende næste Aars Levering betingede sig Efterlevering hos dette Firma i Modsætning til Sagsøgenes. Overfor de Sagsøgtes saa bestemte Benægtelse af, at en Aftale om Efterlevering skulde være truffet, findes Sagsøgerne nu ikke tilstrækkelig at have godtgjort deres Anbringende i saa Henseende, hvorved det bemærkes, at Skrivelsen af 21 Juni 1920 naturligst opfattes som et Krav paa et Prisafslag i en Del af Aarets Levering, og den Omstændighed, at Sagsøgerne i deres Svar herpaa betegnede Forholdet som en Efterlevering, kunde under disse Forhold ikke foranledige de Sagsøgte til at fremsætte nogen Indsigelse, da Sagsøgerne paa det daværende Tidspunkt ingensinde havde nævnet, at de var sindede at levere mere end 2000 Tons i Sommeren 1920, hvorfor en Levering af en Del heraf til forrige Aars Pris i og for sig nok kunde betegnes som »Efterlevering«. At Overenskomsten om delvis Ophævelse af Pligten til at modtage hele det omkontraherede Kvantum Tørv kom til at lyde paa en Eftergivelse af 650 Tons findes herefter ikke at kunne blive afgørende; thi selv om Forhandlingerne om Reduktionen af det Kvantum, der skulde modtages, tog sit Udgangspunkt i Kontrakten af 20/21 April 1920, blev der under den efterfølgende Telegramudveksling, der førte til Overenskomsten, kun nævnet selve Antallet 650 Tons, og de Sagsøgte, der vidste, at de endnu var pligtige at modtage et Kvantum Tørv, der oversteg 650 Tons, og for hvem Hovedvægten laa paa at slippe for at aftage saa mange Tørv som muligt, kunde med nogen Føje befragte det paa samtlige tre Kontrakter resterende Kvantum som en Helhed og særlig efter de foranførte Slutningsord i Sagsøgenes Skrivelse af 4 Marts 1921 om, at Regulering skulde finde Sted for »et bestemt Kvantum«, gaa ud fra, at Sagsøgerne ikke lagde særlig Vægt paa, om Reduktionen fandt Sted efter den ene eller den anden Kontrakt, naar dette ikke blev fremhævet hverken under Forhandlingerne eller i den Skrivelse, hvormed Sagsø-

gerne stadfæstede Overenskomsten. Da de Sagsøgte allerede to Dage efter Overenskomstens Indgaelse, nemlig ved et Brev til Sagsøgerne af 12 Marts 1921, gav til Kende, at der efter deres Opgørelse kun resterede 531 Tons efter Kontrakten af 20/21 April 1920 og overfor Sagsøgernes modstaaende Opfattelse fastholdt dette, findes de ikke ved at erlægge Beløbet for Reduktionen at have godkendt det af Modparten hævdede Standpunkt. Idet de, som tidligere nævnt, saaledes kun var pligtige at aftage ialt 2170 Tons og heraf har aftaget 2168 Tons, vil de Sagsøgtes Paastand om Frifindelse mod at erlægge det fastsatte Vedlæg for ikke at have aftaget de manglende to Tons, 53 Kr, herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre de Sagsøgte med 300 Kr.

Torsdag den 10 December.

Nr 75/1925. Fru **Julie Vera Kornbech**, født **Jensen**
(Ahnfelt-Rønne)

mod

Gaardejer **Ludvig Kornbech** og Gaardejer **Hans Ellehøj**
(Bruun),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantindens Ret til at modsætte sig en af hendes Mand foretaget Afhændelse af en Ejendom.

Kendelse afsagt af Bregentved-Gisselfeld Birks Skifteret den 29 August 1924: Den af Fru Kornbech fremsatte Protest mod, at der udstedes Skøde til Gaardejer Ellehøj paa Ejendommen Matr Nr 18 a og 62 e af Hellested By og Sogn kan ikke tages til Følge.

Østre Landsrets Dom af 23 December 1924: Den indankede Kendelse bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves.

Højesterets Dom

Den i Sagen af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Til Støtte for sin Paastand har Appellantinden for Højesteret alene henvist til det første af de ved Handlens Indgaelse tagne Forbehold. Dette Forbehold findes imidlertid ikke at kunne føre til Salgets Omstødelse, allerede fordi Indstævnte Kornbech uanset den indgivne Begæring om Bosondring har været berettiget til at disponere over Ejendommen saaledes som sket. Herefter vil Dommen overensstemmende med de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til de Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden, Fru Julie Vera Kornbech, til de Indstævnte, Gaardejer Ludvig Kornbech og Gaardejer Hans Ellehøj, med 400 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Skifteretskendelsens Præmisser er saalydende:

Da Præstø Amts Dekret af 25 ds ifølge Loven om Formueforholdet mellem Ægtefæller af 7 April 1899 § 31, 2 Stk kun har Retsvirkning overfor Trediemand fra Dekretets Tinglæsning i Dag, kan der ikke gives Fru Kornbech Medhold i, at det udgør nogen Hindring for Gyldigheden af den mellem Gaardejerne Kornbech og Ellehøj indgaaede Slutteddel af 10 ds, og da Gaardejer Ellehøj har gjort lovligt Tilbud om Betaling af den i Sluttedlen stipulerede kontante Del af Købesummen og iøvrigt har erklæret sig villig til at opfylde Vilkaarene for Handlen, maa Sluttedlen herefter i det Hele anses for bindende for Boet, og den af Fru Kornbech fremsatte Protest mod, at der udstedes Skøde til Gaardejer Ellehøj paa Ejendommen Matr Nr 18 a og 62 e af Hellested By og Sogn vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Landsrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt af Bregentved-Gissselfeld Birks Skifteret den 29 August 1924.

For Landsretten har Gaardejer og Slagtermester Jørgen Jensen af Haarlev, der er Fader til Appellantinden, Fru Julie Vera Kornbech, født Jensen, og Sagfører Knud Nielsen af Fakse afgivet Vidneforklaringer. Det fremgaar af disse, at Jensen den 10 August 1924 om Formiddagen forinden Sluttedlens Oprettelse henvendte sig til Sagfører Knud Nielsen og meddelte ham, at han vilde gøre, hvad han kunde for paa Datterens Vegne at hindre indstævnte Gaardejer Ludvig Kornbech i at sælge Gaarden, idet han paa Forespørgsel fra Sagfører Nielsen om, hvad han da vilde gøre, udtalte, at han vilde gaa den retslige Vej, men ikke omtalte, at der af Hustruen den 7 s M var indgivet Begæring til Amtet om Bosondring, samt at Sagfører Nielsen i Anledning af denne Henvendelse, hvormed han ved det straks efter afholdte Møde med Parterne i Handlen gjorde dem bekendt, foranledigede, at der i Sluttedlen, der er oprettet mellem Hotelejer R H Kornbech som befuldmægtiget for sin Søn, Gaardejer Kornbech som Sælger og Ind-

stævnte, Gaardejer Hans Ellehøj af Barup som Køber, blev optaget saalydende Forbehold:

»Saasnart Købesummen er berigtiget meddeler jeg Skøde til Køberen paa Ejendommen, dog er nærværende Handel kun indgaaet under den Forudsætning, at der ikke fra Autoriteternes Side lægges Hindringer i Vejen for Handlens Indgaaelse, saaledes at det skal være afgjort, at jeg i Henhold til den Generalfuldmagt jeg har kan ene overdrage Gaarden, saaledes som Fuldmagten hjemler mig Ret til. Endvidere er Handlen ogsaa kun indgaaet under Forudsætning af, at Køberen kan skaffe de 40 000 Kr, der skal udbetales kontant. Brister nogen af disse Forudsætninger er Handlen hævet uden Vederlag fra nogen af Parternes Side.«

Sagfører Nielsen har om dette Forbehold nærmere forklaret, at han vidste ikke bestemt, hvad der vilde ske, men forstod, at der fra Hustruens Side vilde blive gjort Modstand mod Salget. Han tænkte sig nærmest, at denne vilde blive støttet paa, at Ejendommen paa-stodes indført i Fællesboet af Hustruen, men tænkte sig ogsaa Muligheden af, at der kunde komme en Hindring fra Boliglovgivningen, fordi Hustruen boede paa Ejendommen. Derimod tænkte han slet ikke paa Bosondring og kom først til at tænke herpaa nogle faa Dage senere og mulig ved en anden Foranledning.

Forsaavidt Anken er støttet paa, at Ejendommen er indført i Fællesboet af Appellantinden, Fru Julie Vera Kornbech, født Jensen, saaledes at hendes Samtykke til Salget er nødvendigt i Medfør af Lov 7 April 1899 § 11 kan der ikke tages Hensyn hertil, allerede fordi det til hendes Mand, Gaardejer Kornbech, udstedte Skøde Intet oplyser om, at Ejendommen er indført af hende.

Forsaavidt Anken fremdeles er støttet paa, at Indstævnte Ellehøj allerede ved Slutsedlens Oprettelse var paa det Rene med, at Fru Kornbech havde indgivet Begæring om Bosondring, er der efter det Anførte overfor hans Benægtelse intet Bevis ført herfor.

Herefter og da det efter det Foreliggende maa antages, at ingen af de Indstævnte ved det i Slutsedlen tagne Forbehold har taget Sigte paa den Mulighed, at Appellantinden paa det daværende Tidspunkt havde indgivet Andragende om Bosondring, findes Appellantinden ikke ried Føje at kunne nedlægge Indsigelse mod, at der udstedes Skøde paa den under Sagen omhandlede Ejendom til Indstævnte Ellehøj. Den indankede Kendelse vil derfor være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil efter Omstændighederne være at oplæve.

Fredag den 11 December.

Nr 265/1925.

Rigsadvokaten
mod
Daniel Stecher (Fich),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 176, jfr § 173.

Vestre Landsrets Dom af 2 September 1925: Tiltalte Daniel Stecher bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger, derunder i Vederlag til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Jørgensen, 50 Kr udredes af det Offenlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anket af det Offenlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Fich 100 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Daniel Stecher ved 3 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 30 Juni 1925 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 176, jfr § 173.

A

for i Tiden fra omkring Julen 1924 til Marts 1925 i sin Forretning i Grindsted flere Gange at have løftet Pigen Esther Olesen, født 9 Februar 1916, op og ført sit bøjede Ben frem og tilbage mellem Pigens Ben, samt en enkelt Gang ført sin Haand op under hendes Kjole og befølt hende paa Underlivet.

B

for den 13 Marts 1925 i sin Forretning i Grindsted at have løftet Kjole og Skørt op paa Pigen Tommy Luise Kristensen, født 22 Januar 1920, stukket sin Haand ned i hendes Benklæder og befølt hendes Kønssdel.

Tiltalte er født den 9 Marts 1875 og ses ikke tidligere at have været tiltalt eller straffet.

Mod Tiltaltes Benægtelse findes det ikke ved de af de nævnte Pigebørn afgivne Forklaringer tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte har

gjort sig skyldig i de ham paasigtede Forhold, og han vil derfor være at irifinde for Anklagemyndighedens Tiltale.

Sagens Omkostninger og derunder i Vederlag til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer for Landsretten 50 Kr vil være at udrede af det Offentlige.

Ved Højesterets Dom af s D i Sag Nr 285/1925 (**Rigsadvokaten** mod **Carl Christian Jensen**) blev Tiltalte for groft Tyveri anset i Medfør af Straffelovens § 229 IV eller i Medfør af Straffelovens § 241 II efter dens § 238 som for anden Gang begaaet Hæleri med Forbedringshusarbejde i 4 Aar.

T i r s d a g d e n 1 5 D e c e m b e r .

Nr 245/1924. Firmaet **William Hansen & Co** (Thamsen)
m o d

Firmaet **Ejnar Hansen** i Likvidation (I Kondrup),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at udlevere et Skadesløsbrev.

Østre Landsrets Dom af 30 Juli 1924: De Sagsøgte, William Hansen & Co, bør til Sagsøgerne, Firmaet Ejnar Hansen i Likvidation, udlevere det ovennævnte Skadesløsbrev samt betale 465 Kr 40 Øre med Renter heraf 6 pCt p a fra den 12 Juni 1924, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 500 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Indstævnte faaet Skadesløsbrevet udleveret mod at betale Andelsbanken 10 000 Kroner, og Indstævnte har derefter frafaldet Paastanden om Udlevering af Skadesløsbrevet og har med Appellantens Samtykke i Stedet for nedlagt Paastand om, at Appellanten dømmes til at betale Indstævnte en Erstatning af 10 000 Kroner med Renter. Iøvrigt paa staar Indstævnte Dommen stadfæstet. Appellanten har paa sin Side nedlagt Paastand om Frifindelse.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resul-

tat, maa det, som i Dommen statueret, antages, at Indstævnte -- der havde indfriet den Veksel paa 10 000 Kroner, som findes omtalt i den i Dommen nævnte Status — derefter havde Krav paa Udlevering af Skadesløsbrevet, og at Appellanten endvidere har Krav paa Betaling af det i Dommen nævnte Beløb af 465 Kroner 40 Øre. Herefter vil der være at give Dom overensstemmende med Indstævntes Paastand.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Firmaet William Hansen & Co. bør til Indstævnte, Firmaet Ejnar Hansen i Likvidation, betale 10 000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 19 Februar 1925, til Betaling sker. Forsaavidt angaar det i Dommen nævnte Beløb af 465 Kroner 40 Øre med Renter og Sagens Omkostninger for Landsretten bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte med 600 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Foraaret 1923 kom Firmaet Ejnar Hansen i økonomiske Vanskeligheder, og, da en foreslaet Akkord ikke lod sig gennemføre, blev der den 9 Maj s A med Kreditorerne afsluttet en Overenskomst, hvorved Grosserer Ejnar Hansen overdrog til Grosserer Johs Madsen paa Kreditorernes Vegne at foretage Likvidationen af hans Forretning. Samtidig gav Grosserer Madsen ham Saldokvittering for hele hans Gæld, »hvorunder dog ikke indbefattes Saldokvittering for nogensomhelst privat Gæld, som ikke findes opført i den af Ejnar Hansen underskrevne Status pr 30 Marts 1923 — — —«. I denne Status findes bl a opført en Veksel »diskonteret af Wm Hansen & Co pr 19 April 1923 — — — 10 000 Kr«, og i samme Status siges det, at der i Ejnar Hansens Ejendom Lille Strandstræde Nr 12 er prioriteret en Obligation til William Hansen, Ejnar Hansens Broder, paa 10 000 Kr »som Sikkerhed for en Veksel pr 19 April 1923 til Wm Hansen.«

I denne Obligation, der er udstedt den 9 Januar s A af Ejnar Hansen og tinglæst den 25 Marts s A hedder det: »Til Sikkerhed for den Gæld, som jeg er eller fremtidig maatte blive skyldig til Firmaet William Hansen & Co, Raadhusstræde 11, giver jeg herved nævnte min Kreditor oprykkende Panteret næstefter — — — for et Beløb af indtil 10 000 Kr — — — i den mig — — — tilhørende Ejendom Matr Nr 69 i Københavns Sct Annæ Østre Kvarter, Lille Strandstræde Nr 12 — — —.«

Den titnævnte Veksel er oprindelig trukket af Regnfrakkefabriken

»Pluvius« — et Aktieselskab, som Ejnar Hansen havde stiftet, og af hvis Bestyrelse Indehaveren af Firmaet William Hansen & Co var Medlemmer — og akcepteret af Ejnar Hansen. Den er blevet fornyet flere Gange og diskonteret i Handelsbanken, hvor ogsaa ovennævnte Skadesløsbrev beroede. Da Vekslen forfaldt den 17 Maj s A, forlangte Handelsbanken, at den skulde indfries af Likvidationen og debiterede dens Konto for Beløbet.

Efter Grosserer Madsens Anbringende blev det samtidig lovet ham, at han skulde faa Skadesløsbrevet udleveret. Da Indfrielsen havde fundet Sted, og Madsen, efter Konference med Kreditorerne, forlangte Skadesløsbrevet udleveret, viste det sig imidlertid, at Banken havde udleveret Brevet til William Hansen, der derpaa havde transporteret det til Andelsbanken, til hvem han samtidig overdrog 10 000 Kr af sin Fordring paa Ejnar Hansen.

Da William Hansen vægrede sig ved at udlevere Brevet, har Sagsøgerne, Firmaet Ejnar Hansen i Likvidation, under denne Sag paa-staaet de Sagsøgte, Firmaet William Hansen & Co, tilpligtet at udlevere ovennævnte Skadesløsbrev samt til at betale 465 Kr 40 Øre, som skal skyldes for leverede Varer med Renter heraf 6 pCt p a fra Stævningens Dato, den 12 Juni 1924.

For det Tilfælde, at Firmaet William Hansen & Co maatte blive frikendt, har Sagsøgerne paa-staaet Sagsøgte, Grosserer Ejnar Hansen dømt til at betale Sagsøgerne en Erstatning paa 10 000 Kr med Renter som ovenfor paa-staaet.

De Sagsøgte William Hansen & Co procederer til Frifindelse, idet de gør gældende, at Skadesløsbrevet vel blev udstedt i Anledning af, at Firmaet og dets Indehavere paa Ejnar Hansens Anmodning gik med til at endossere Vekslen, men at det var Hensigten, saaledes som ogsaa udtrykt i Brevets Tekst, at Pantsætningen skulde tjene til Sikkerhed for hele Firmaets Fordring paa Ejnar Hansen, i hvilken Henseende det hævdes, at Firmaet bortset fra Vekslen, endnu har ca 20 à 30 000 Kr tilgode hos Ejnar Hansen. Med Hensyn til Fordringen paa 465 Kr 40 Øre anbringer William Hansen & Co, at det, som sagt, har en langt større Modfordring.

William Hansen har som Part forklaret, at han i sin Tid satte Udstedelsen af Skadesløsbrevet som Betingelse for Veksels Endossement, at Udbyttet af Vekslen ikke er kommet ham eller hans Firma tilgode, og at han, da Vekslen forfaldt, og han var bange for, at Banken skulde holde sig til hans Firma, gennem vedkommende Bankbestyrer lod Grosserer Madsen tilbyde at udlevere Skadesløsbrevet, hvis Likvidationen vilde indfri Vekslen, men at Madsen afslog dette Tilbud.

Efter alt Foreliggende, derunder William Hansens i det Hele meget forbeholdne Parisforklaring, maa der gaas ud fra, at Skadesløsbrevet er udstedt alene for at tjene som Sikkerhed for Vekslen, hvilket ogsaa harmonerer med, at William Hansen i sin Tid tilbød at udlevere det mod at slippe for Vekselsansvaret. Hertil kommer endvidere, at William Hansen & Co ikke har dokumenteret at have nogen Fordring paa Ejnar Hansen, idet de af Firmaet opgivne Krav dels er meget gamle — en Del opstaaet i 1907 — dels aldrig gjort gældende mod denne.

Herefter vil Sagsøgernes Paastand mod Sagsøgte William Hansen & Co i det Hele være at tage til Følge, saaledes at Firmaet vil have at godtgøre Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 500 Kr.

Som Følge af denne Afgørelse bliver der ikke Spørgsmaal om at tage Paastanden mod Ejnar Hansen under Paakendelse.

Torsdag den 17 December.

Nr 17/1925. Bankier C Bert. Lilja, Stockholm (Fich)

mod

Kongeriget Danmarks Hypothekbank (Aagesen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Forpligtelse til eventuelt at indløse visse af sine Obligationer med svensk Mønt efter Obligationens Paalydende.

Østre Landsrets Dom af 22 December 1924: Kongeriget Danmarks Hypotekbank bør for Tiltale af C Bert. Lilja, Stockholm, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Lilja til Banken med 500 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte erkendt, at det ikke i Appellantens Procedure for Landsretten direkte blev udtalt, at Udtrykket i Obligationsteksten » — — — i Stockholm i Kronor — — — « var uden selvstændig Betydning for Sagens Afgørelse og foreneligt med begge Parters Opfattelse. Appellanten har derefter udtrykkelig paaberaabt sig dette Udtryk til Støtte for sit Standpunkt. Retten kan imidlertid ikke tillægge Udtrykket nogen afgørende Betydning overfor de Omstændigheder, der taler i modsat Retning. I saa Henseende skal til den i Dommen for Indstævntes Frifindelse givne Begrundelse, som Retten maa tiltræde, føjes, at der — som det er udenfor Tvist — ikke blev udbudt nogen Del af Laanet i Sverig.

I Henhold til det Anførte, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
Sagens Omkostninger for Højesteret betaler

Appellanten, Bankier C Bert. Lilja, til Indstævnte, Kongeriget Danmarks Hypotekbank, med 500 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Kongeriget Danmarks Hypotekbank, der er oprettet ved Lov Nr 96 af 6 April 1906 har ifølge denne Lovs § 1 til Formaal gennem Optagelse af Laan i Udlandet at skaffe det danske Pengemarked de Fordele, der maatte kunne opnaas ved en saadan mere direkte Forbindelse med de udenlandske Pengemarkeder. Bankens første udenlandske Laan blev optaget i 1906, og hele Obligationsmassen af dennes I Serie à $3\frac{1}{2}$ pCt til Paalydende 19 999 800 Kr blev afhændet under Et i Efteraaret samme Aar gennem et Konsortium. Ifølge Lovens § 5 skal Bankens Obligationer lyde paa dansk Kronemønt og kan tillige forsynes med Angivelse af Beløbet omsat til Francs, Reichsmark, Sterling og Dollars.

Den paagældende Series enkelte Obligationer har herefter følgende Ordlyd:

»— — — Obligation for:

360 Kroner = 500 Francs = 404 Reichsmark

bærende en aarlig Rente af $3\frac{1}{2}$ pCt, som betales med Halvdelen hvert Aars 15 Maj og 15 November mod Aflevering af de halvaarlige Kupons lydende paa:

Kr 6,30 = Frcs 8,75 = Rmk 70,07.

Denne Obligation udgør en Del af et Laan paa:

19 999 800 Kroner = 27 777 500 Francs = 22 444 220 Reichsmark repræsenteret ved 55 555 Obligationer lydende paa Ihændehaveren.

Vi Direktører for »Kongeriget Danmarks Hypotekbank«, oprettet ifølge Lov af 6 April 1906, hvis Hovedbestemmelser er saalydende:«

Forskellige af Lovens Bestemmelser gengives derefter, tildels i forkortet Form, og det hedder derpaa:

»— — — erklære herved paa Hypotekbankens Vegne, i Kraft af den os ved forannævnte Lov tillagte Myndighed og med Samtykke af Hans Ekscellence Finansministeren ifølge Lovens § 6, at være skyldige til Ihændehaveren af denne

Bankobligation

til $3\frac{1}{2}$ Procent

360 Kroner eller 500 Francs eller 404 Reichsmark.«

Derpaa tilføjes:

»Vi forpligte herved saavel os som vore Efterfølgere i Hypotekbankens Direktion til for Bankens Regning at forrente nævnte Obligation, indtil den forfalder til Betaling med $3\frac{1}{2}$ pCt — tre og en halv Procent — aarlig, at betale halvaarsvis hver 15 Maj og 15 November, saaledes at Renten begynder at løbe den 15 November 1906 og altsaa første

Gang forfalder til Betaling den 15 Maj 1907. Denne Obligation er i nævnte Øjemed forsynet med halvaarlige Rentekupons lydende paa Kr 6,30 = Frcs 8,75 = Rmk 7,07.

Vi forpligte endvidere os og vore Efterfølgere i Bankens Direktion til for Bankens Regning at indfri nærværende Obligation og udbetale den med dens ovenfor nævnte Paalydende Tre Hundrede og Tresindstyve Kroner eller Fem Hundrede Francs eller Fire Hundrede og Fire Reichsmark, saa snart den maatte blive udtrukket til Indfrielse i Overensstemmelse med den vedføjede Amortisationsplan.«

Sluttelig hedder det:

»Kupons og Obligationer er betalbare efter Ihændehaberens For-godtbefindende paa følgende Pladser: i Paris i Francs ved Crédit Lyonnais og Banque de Paris et des Pays-Bas; i Genf og Brüssel i Francs efter avista Kursen paa Paris ved Crédit Lyonnais og Banque de Paris et des Pays-Bas; i Hamburg i Reichsmark ved d'Herrér L Behrens & Söhne; i Stockholm i Kroner ved Stockholms Enskilda Bank; i København i Kroner ved Kongeriget Danmarks Hypotekbank.«

I den ovennævnte Gengivelse i Obligationsteksten af Lovens § 4 findes bl a Følgende: »Ejere af Ihændehaber-Obligationer kunne uden Udgift erholde disse deponerede i Finansministeriet under den danske Stats Garanti og mod Udlevering af Indskrivningsbevis eller Certifikat for de deponerede Obligationer. Renter af saadanne deponerede Obligationer besørger Finansministeriet gennem Hypotekbanken tilstillet de respektive Ejere i Checks betalbare paa et af de Steder, hvor forfaldne Kupons og til Indfrielse udtrukne Obligationer af vedkommende Obligations Serie udbetales. Ogsaa Beløbene af til Indfrielse udtrukne Obligationer kunne faas udbetalte ved Checks mod Tilbagelevering af Indskrivningsbeviset for saadanne eller af de udtrukne Obligationer.«

De til Obligationerne hørende Kuponer har paa Forsiden følgende Tekst

»Kongeriget Danmarks Hypotekbank

Oblig 3½ pCt 1. Serie Kr 6,30.

Nr

Rentekupon forfalden 15 Maj 19 (Nov)

Betalbar ved Hypotekbankens Sæde i København,«

medens Teksten paa Bagsiden lyder:

»Banque Hypothécaire	Hypothekenbank
du Royaume de Danemark.	des Königreiches Dänemark.
Oblig 3½ pCt	Ire Serie

Payable le 15 Maj (Novbr) 19

Kr 6,30

Frcs 8,75

Rm 7,07

Paris, en francs, Crédit Lyonnais et Banque de Paris & des Pays-Bas.

Bruxelles	} au change du	} Succursales du Crédit
Génève		
		de Paris & des Pays-Bas.

Hamburg, en reichsmark, L Behrens & Söhne.

Stockholm, en couronnes, Stockholms Enskilda Bank.«

Sagsøgeren under denne Sag, Bankier C Bert. Lilja, Stockholm, købte i Oktober 1923 til Kurs ca 74 en betydelig Post af de heromhandlede Obligationer, og har under Sagen nedlagt Paastand om, at Sagsøgte, Kongeriget Danmarks Hypotekbank, kendes forpligtet til, saafremt forfaldne Kuponer til de af Banken til Ihændeoveren udstedte Obligationer Serie I Aar 1906 Numrene 13013, 47048, 48491, 50586, 50588, og 50589 store pr Stk 360 Kr = 500 Francs = 404 Rmk — hvilke Obligationer indehaves af Sagsøgeren — eller selve Obligationerne efter stedfunden Udtrækning præsenteres til Betaling i Stockholms Enskilda Bank, Stockholm, at indløse Kuponerne respektive Obligationerne med henholdsvis svenske Kroner 6,30 og svenske Kroner 360,00 pr Stk.

Banken procederer til Frifindelse.

Sin Paastand støtter Sagsøgeren paa Obligationers og Kuponers Tekst i Forbindelse med den almengyldige Formodning, der maa være for, at Skyld af den heromhandlede Beskaffenhed — ligesom Veksel-Skyld og lignende — skal erlægges i Betalingsstedets Mønt, saa at Banken ikke, som den formener, kan frigøre sig ved, naar Betaling sker i Stockholm, at betale i svenske Kroner det Beløb, som svarer til Obligationernes og Kuponernes Paalydende af danske Kroner efter Betalingsøjeblikkets Kurs. Han har fremhævet, at dette i al Fald maa gælde, naar som ovennævnt — jfr den i Obligationernes Tekst optagne § 4 i Lov 6 April 1906 — Obligationer er deponeret i det danske Finansministerium, og Beløbene ved dettes Foranstaltning sendes svenske Obligationsejere, ved Checks betalbare ved svensk Bank.

Den sagsøgte Bank henviser først og fremmest til, at den ikke kan anses som Skyldner for andet og mere, end Loven af 1906 hjemler, idet denne Lov netop i selve Obligationsteksten er paaberaabt som den offentlig tilgængelige Fuldmagt, i Henhold til hvilken Skylderklæringens Underskrivere forpligter Banken. Den bestrider ikke, at en Formodning som den af Sagsøgeren paaberaabte eksisterer, men hævder, at en saadan Formodning i nærværende Tilfælde er uden Betydning dels fordi efter det foran Anførte alt, hvad der maatte være i Strid med den offentlige Lov-Fuldmagt maa anses ugyldig, dels fordi selve Teksten ikke giver en Obligationsejer Føje til anden Forstaelse end, at Betaling ved svensk Bank kan fordres af Bekvemmelighedshensyn — altsaa for at spare for Ulejlighed og Udgifter — men ikke saaledes, at Obligationsejeren i noget Tilfælde kan kræve Kuponer og udtrukne Obligationer indløst med noget andet Beløb end det Kuponerne og Obligationerne lyder paa, altsaa henholdsvis danske Kroner 6,30, Fracs 8,75, Rm 7,07 og danske Kroner 360,00, Fracs 500,00, Rm 404.

Under Proceduren maa der antages at være blevet Enighed om, at Udtrykket i Obligationsteksten: »— — — i Stockholm i Kronor — — —« ikke har nogen selvstændig Betydning for Sagens Afgørelse, idet Udtrykket i og for sig er foreneligt med begge Parters Opfattelse. Det maa dernæst antages, at naar Banken ikke ved den heromhandlede Obligationsseries Udstedelse pointerede i Obligationsteksten vedrørende Betalingsstederne, at Udbetalingen i Stockholm skete efter danske Kroners Kurs — saaledes som det for Udbetaling i Genf og Brüssel i Fracs udtrykkelig er pointeret, at den sker »efter avista Kursen paa Paris« det vil

sige Kurs for Pariser-Frcs — var det fordi svenske og danske Kroner dengang havde samme Værdi, at alle senere Omsætninger af Obligationer af 1 Serie har hvilet paa den Forudsætning, at deres Kronepaalydende er danske Kroner, samt at Banken ingensinde har indløst Seriens Rentekuponer med svensk Mønt efter Kuponernes Paalydende.

Selv bortset fra, at Sagsøgeren, hvis han virkelig var i Tvivl ved Indkøb af Obligationer af en saadan forlængst afsluttet Serie — om hvilken han i al Fald som særlig Finanskyndig maatte vide, at der ved deres Udstedelse ikke kunde være taget Hensyn til Kursdifferencer mellem skandinaviske Kroner — inden Købet kunde have søgt paalidelig Oplysning, finder Retten at maatte tage Bankens Frifindelsespaastand til Følge allerede fordi Obligationernes ovenfor gengivne Tekst ikke giver en Køber Føje til at vente Udbetaling af større Beløb paa Obligationer eller Kuponer end de deri nævnte Beløb i dansk, fransk og tysk Mønt, uanset hvilket Betalingssted der vælges.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at betale Banken med 500 Kroner.

Nr 39/1925. Malermester **Rasmus Solgaard** (Martensen-Larsen)
m o d

Aarhus Amts Kommune (Steghich-Petersen), Overlæge **Th Guldmann** (Ahnfelt-Rønne) og Enkefru **Lilly Frandsen** (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Erstatningsansvar for en Appellanten under Sygehusbehandling paadraget Lidelse.

Vestre Landsrets Dom af 18 December 1924: De Sagsøgte, Aarhus Amts Kommune, Overlæge Th Guldmann og Fru Lilly Frandsen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Malermester R S Solgaard, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører for Landsretten, Overretssagfører J B Jørgensen, i Vederlag 150 Kr, der udredes af det Offenlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Martensen-Larsen 300 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Maj Maaned 1920 henvendte Sagsøgeren, Malermester Rasmus Solgaard af Odder, sig til nu afdøde Overlæge ved Amtssygehuset i Odder J Frandsen i Anledning af, at han, som i Forsommeren 1919 havde konsuleret Overlægen for Eksem paa begge Ben, nu paany var blevet angrebet af samme Lidelse, for hvilken han i Mellemtiden, nemlig fra 27 November 1919 til 8 Januar 1920, med helbredende Virkning var blevet røntgenbehandlet i Aarhus af en Specialist. Efter Overlæge Frandsens Anvisning mødte Sagsøgeren den 6 Maj 1920 paa Amtssygehuset i Odder og blev der behandlet med Røntgenstråler af Sagsøgte, nuværende Overlæge Th. Guldmann af Tranbjerg, der dengang som Reservelæge behandlede Patienter paa Sygehusets Røntgenafdeling. Faa Dage efter den første Behandling dér viste der sig paa Sagsøgerens højre Underben en rødlig Skjold, der antoges at hidrøre fra en Forbrænding ved Røntgenbehandlingen og som medførte Lægebehandling med Salve. Senere fremkom et Saar, der dog heledes, uden at Skjolden helt forsvandt. Efter 1½ Aars Forløb opstod der Koldbrand paa det paa-gældende Sted i Benet, der nødvendiggjorde Hospitalsindlæggelse med senere Operation og Transplantation af Væv, hvorefter Sagsøgeren er blevet Invalid paa højre Ben. Idet Sagsøgeren har anbragt, at Lidelsen stammer fra Forbrænding ved Røntgenbehandlingen paa Odder Sygehus, har han under nærværende Sag søgt dels Aarhus Amts Kommune som Ejer af det Sygehus, hvor Røntgenbehandlingen fandt Sted, dels fornævnte Guldmann som den, der foretog Behandlingen, og endelig Enken efter Overlæge Frandsen, efter hvis Ordre Behandlingen skal have fundet Sted, Fru Lilly Frandsen af Odder, der hensidder i uskiftet Bo, til En for Alle og Alle for En at betale i Erstatning 20 000 Kr. tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 2 November 1923, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har hver for sig nedlagt Paastand om Frifindelse.

Efter alt det Foreliggende maa der gaas ud fra, at Sagsøgerens Lidelse hidrører fra Røntgenbehandlingen paa Odder Sygehus.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren gjort gældende, at hans Lidelse maa skyldes enten, at Sygehusets Røntgenapparat ikke har været i behørig Orden, eller at Sagsøgte Guldmanns Behandling ikke har været forsvarlig. I begge Tilfælde har han hævdet, at i 1. Række de Sagsøgte, Aarhus Amtskommune som Ejere af Sygehuset og som dem, der har ansat Sagsøgte Guldmann, maa være erstatningspligtige. Yderligere har han anført, at Sagsøgte Guldmann som den, der har benyttet Apparatet uden at forvisse sig om, at det var i Orden og uden at gøre opmærksom paa den Fare, Behandlingen kunde medføre, eller som havende udført Behandlingen paa uforsvarlig Maade særlig ved Anvendelse

af »ufiltrerede« Straaler, maa have selvstændigt Ansvar. Endelig har Sagsøgeren anbragt, at Overlæge Frandsen som den, der har foreskrevet Behandlingen og som Sagsøgte Guldmanns Foresatte ligeledes maatte være ansvarlig for Følgerne af Behandlingen, og dette Ansvar maa naa paahvile Frandsens Enke som hensiddende i uskiftet Bo efter ham.

Sagens Oplysninger indeholder Intet til Støtte for Sagsøgerens Anbringende om, at Røntgenapparatet ikke har været i fuldt forsvarlig Stand.

Med Hensyn til Behandlingen har Retslægeraadet under 25 Oktober 1924 afgivet en Erklæring, hvori det udtales, at der i det Hele ikke kan paavises nogen teknisk Fejl, som kan antages at bære Skylden for den indtrufne for stærke Virkning, og hvori det videre hedder: »Virksomheden efter Anvendelsen af filtrerede Straaler er — naar Talen er om samme maalte Dosis — i Almindelighed mindre irriterende for Huden end efter Anvendelse af ufiltrerede Straaler, men hvis Skylden for den stærke Reaktion ligger i ejendommelige Forhold i selve Eksemet, hvad der synes at være rimeligst at antage her, kan man ikke i dette Tilfælde sige noget bestemt om, hvorvidt man ved Brugen af Filter vilde have undgaaet den stærke Reaktion og det maa — — — anses for fuldstændig forsvarligt, at der har været anvendt ufiltrerede Straaler i den angivne Dosis.« — — —

Idet der herefter ikke foreligger noget Forhold, der kan begrunde Erstatningsansvar for nogen af de Sagsøgte, vil disse være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Der vil være at tillægge den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører for Landsretten i Vederlag 150 Kr, der bliver at udrede af det Offenlige.

Mandag den 21 December.

Nr 190/1925. Arbejdsmand **Vilhelm Larsen** (Graae efter Ordre)
mod

Købmand **Otto Petersen** (Henriques efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om Gyldigheden af en Opsigelse.

Kendelse afsagt af Hørsholm Birks Fogedret den 10 November 1924: Rekvisitus vil være at udsætte af den af ham beboede Lejlighed i Rekvirentens Eiendom i Bloustrød, dog saaledes, at der gives ham en Frist til Fraflytning af Lejligheden til den 20 denne Maaned. Rekvirenten stiller til Fogedretten en kontant Sikkerhed af 500 Kr.

Østre Landsrets Dom af 10 Marts 1925: Den paaankede Kendelse bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves. Der tillægges Overretssagfører Lachmann et Salær paa 60 Kr hos det Offenlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.
I Henhold til de i Landsrettens Dom paaberaabte Grunde vil denne Dom efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.
Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagførerne Graae og Henriques hver 150 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Fogedkendelsens Præmisser er saalydende:

I den mellem Parterne oprettede Lejekontrakt er det bestemt, at Lejeforholdet kan opsiges med tre Maaneders Varsel til den 1 Maj og 1 November af begge Parter..

Den 15 Maj 1924 blev en Opsigelse af den 5 s M forkyndt for Rekvisitus. Den 1 Maj 1924 — for Opsigelser den 1 April — ophørte Kontrolbestemmelserne i Lov af 1 Maj 1923 at være gældende i Bloustrød Kommune, og først under 26 Juni 1924 vedtoges det af Sogneraadet i nævnte Kommune at lade Kontrolbestemmelserne i Lov af 4 Juni 1924 træde i Kraft fra den 1 Maj s A. Da der ikke i sigstævnte Lov findes Hjemmel til at Sogneraadet kan bestemme at de i den indeholdte Bestemmelser skal have tilbagevirkende Kraft, er Opsigelsen givet paa et Tidspunkt, da der i Bloustrød Kommune ingen Kontrolbestemmelser fandtes i denne Retning.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt den 10 November 1924 af Hørs-holms Birks Fogedret og paastaas af Appellanten, der godvillig er fraflyttet Lejligheden, ophævet, hvorhos Appellanten paastaar sig genindsat i Lejligheden og Indstævnte tilpligtet at godtgøre ham Flytningsomkostningerne med 36 Kr. Indstævnte paastaar Kendelsen stadfæstet.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Der vil være at tillægge den for Appellanten beskikkede Sagsfører et Salær paa 60 Kr hos det Offenlige.

Nr 371/1924. Gaardejerne **Jakob J Jakobsen** og **P Fregerslev**,
Uddeler **Chr Frost**, Købmand **Folmer Hansen** og Gaardejer **Marius Madsens** i uskiftet Bo hensiddende Enke **Ane Madsen** (Graae)
m o d
Købmand A C Trærup (David),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Hjemmelspligt med Hensyn til to Jordlodder.

Vestre Landsrets Dom af 17 December 1924: De Sagsøgte, Gaardejerne **Jakob J Jakobsen** og **P Fregerslev**, Uddeler **Chr Frost**, Købmand **Folmer Hansen** og Gaardejer **Marius Madsens** i uskiftet Bo hensiddende Enke **Ane Madsen**, bør, En for Alle og Alle for En, til Sagsøgeren, Købmand **A C Trærup**, betale 4452 Kr 14 Øre tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt p a fra den 4 Juni 1924, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte ligeledes En for Alle og Alle for En til Sagsøgeren 350 Kr. Det Idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I den mellem Appellanterne og Trærup og Nørgaard oprettede Købekontrakt nævnes en Del Matrikulnumre som hørende under Ejendommen, og mellem disse findes ikke Matr Nr 31 a. Efter Alt hvad der foreligger kan det derhos ikke anses for godtgjort, at Ejendommen før Salget er blevet paavist Køberne paa en saadan Maade, at disse paa Grundlag heraf kunde være berettigede til at gaa ud fra, at Salget omfattede det nævnte Matr. Nr. Herefter har Indstævnte forsaavidt intet Erstatningskrav overfor Appellanterne.

Den Omstændighed, at Appellanterne ikke har skaffet Indstævnte formel Adkomst med Hensyn til Granplantagen og Hedelødden, der siden 1869 har hørt til Jordbro Mølle, kan heller ikke begrunde noget Erstatningskrav mod Appellanterne, der ikke ses overfor Indstævnte at have paataget sig nogen Forpligtelse til at skaffe denne nogen bedre Adkomst end den, med hvilken de selv ejede disse Grundstykker. Herved bemærkes, at Grundstykkerne, der ikke var særlig nævnt i Købekontrakten, maa an-

tages heller ikke at have været Genstand for særlig Omtale under Salgsforhandlingerne.

Herefter vil Appellanterne overensstemmende med deres Paa-stand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanterne med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Gaardejerne Jakob J Jakobsen og P Fregerslev, Uddeler Chr Frost, Købmand Folmer Hansen og Gaardejer Marius Madsens uskiftede Enke Ane Madsen, bør for Tiltale af Indstævnte, Købmand A C Trærup, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanterne med 600 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgøelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 26 September 1918 blev der mellem Sagsøgeren, Købmand A C Trærup af Højslev Kirkeby, og Gaardejer Niels Nørgaard af Højslev Stationsby paa den ene Side og de Sagsøgte, Gaardejerne Jakob J Jakobsen og P Fregerslev, begge af Aabyhøj, Uddeler Chr Frost af Hadsten og Købmand Folmer Hansen af Hald i Forening med Gaardejer Marius Madsen af Øster Tørslev paa den anden Side indgaaet en Mageskiftekontrakt, hvorved Trærup og Nørgaard erhvervede Ejendommen Jordbro Mølle. De videresolgte Ejendommen til Gaardejer Poul Chr Hvid af Thorum, der atter ved Skøde af 21 Marts 1921 solgte den til Boelsmand Jens Peter Nielsen af Rødding. Sidstnævnte, hvem Ejendommen var solgt saaledes, at den skulde omfatte en Engparcel, skyldsat under Matr Nr 31 a af Sdr Ørum, Ørum Sogn, en Granplantage, udgørende en Del af Matr Nr 11 a, sammesteds, og en dertil hørende Hedelod, anlagde, da det viste sig, at Engparcellen ikke hørte til Jordbro Mølle, og at der savnedes formel Adkomst paa de to andre Parceller, Sag mod sin Hjemmelsmand, Gaardejer Hvid, der ved nærværende Rets Dom af 25 Oktober 1923 blev tilpligtet enten at udstede hæftelsesfrit Skøde til Nielsen paa Parcellen Matr Nr 31 a af Sdr Ørum i Ørum Sogn med Forbehold af Deklarationer, Servituter samt en Lejekontrakt og betale 900 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 10 Januar 1923, indtil Betaling sker, eller at betale ham 3100 Kr med Renter heraf som nys anført og derhos at udrede Sagens Omkostninger med 200 Kr. Hvid opfyldte efter forgæves at have gjort Forsøg paa at erhverve Matr Nr 31 a Dommens 2. Alternativ, og da Jordbro Mølle var solgt ham med samme Tilliggende, hvormed han havde videresolgt den til Nielsen, an-

lagde han Erstatningssøgsmaal mod sine Hjemmelmænd, Trærup og Nørgaard. Denne Retssag blev ved nærværende Rets Dom af 15 Maj d A afgjort derhen, at Trærup og Nørgaard in solidum tilpligtedes at betale Hvid 3831 Kr 35 Øre tilligemed Renter af 3100 Kr, 5 pCt aarlig fra den 10 Januar 1923, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 300 Kr, hvorved bemærkes, at Beløbet 3831 Kr 35 Øre fremkommer ved, at der ved Dommen er tilkendt Hvid Erstatning ikke alene for de Beløb, han ifølge førstnævnte Dom maatte udrede til Nielsen, men ogsaa for hans Udgifter til Sagfører m v under Sagen med denne, 527 Kr 35 Øre, og til en Domsudskrift 4 Kr. Købmand Trærup opfyldte alene Dommen ved den 3 Juni d A at betale Hvid hans Tilgodehavende, der med Renter beløb sig til ialt 4347 Kr 6 Øre. Dette Beløb med Tillæg af Sagførerdgifter, nemlig 405 Kr 8 Øre ved at give Møde som Adcitatus i førstnævnte Retssag og 173 Kr ved at møde i sidstnævnte, og af 3 Kr for en Domsudskrift, ialt 4928 Kr 14 Øre har Købmand Trærup derpaa under nærværende Sag paastaet de fornævnte Sagsøgte, Jacobsen, Fregerslev, Frost og Hansen i Forening med Gaardejer Marius Madsens i uskiftet Bo hensiddende Enke, Ane Madsen, af Ø Tørslev, tilpligtet som hjemmelspligtige overfor ham in solidum at betale ham tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt p a fra den 4 Juni 1924, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte, der er kender, at Matr Nr 31 a, Granplantagen under Matr Nr 11 a og den dertil hørende Hedelod ikke af dem er hjemlet ved deres Salg af Jordbro Mølle, gjort gældende, at Matrikulsnumrene paa deres*) Lodder ej heller findes omtalt i den mellem Parterne oprettede Købekontrakt, og at de ikke har paavist Ejendommen for Sagsøgeren eller Nørgaard som omfattende disse Arealer, idet Førstnævnte havde erklæret at kende den bedre end de Sagsøgte, der kun ejede den nogle faa Uger. De Sagsøgte har endelig anført, at der under Handlen ikke har været forevist noget Kort, hvorpaa de nævnte Lodder har været angivet som hørende med til Ejendommen, hvis Areal ogsaa er uomtalt i Kontrakten, saaledes at det ikke kan lægges de Sagsøgte til Last, om Sagsøgeren fejlagtig er gaaet ud fra, at han var blevet Ejer af de oftnævnte Arealer.

I Købekontrakten udtales bl a, at Ejendommen med Tilbehør overdrages Køberne, som den er dem paavist og af dem antaget, samt at alt Brændsel er indbefattet under Overdragelsen »ogsaa Tørvene i Mosen«. Der maa endvidere efter de for Landsretten afgivne Parts- og Vidneforklaringer gaas ud fra, at Ejendommen efter Aftale med nogle af de Sagsøgte er blevet paavist Sagsøgeren og Nørgaard af de Sagsøgte især med Ejendommen ukendte Ejendomscommissionær, og at de Sagsøgte Bestyrer paa Jordbro Mølle under denne Paavisning paa Forespørgsel opgav en omtrentlig Grænse for Ejendommen, hvorefter de omhandlede Arealer hørte med til den. Da det derhos er godtgjort, at de omtalte Tørv stod i Skruer paa Matr Nr 31 a, og at der ikke fandtes Tørv andre Steder paa Ejendommen, findes Sagsøgeren at have været

*) Skal formentlig være »disse«.

berettiget til at gaa ud fra, at oftnævnte Lodder fulgte med Ejendommen, hvorved bemærkes, at det mod Sagsøgerens Benægtelse ikke er bevist, at han havde noget nøjere Kendskab til Ejendommen, eller at han overfor de Sagsøgte har ytret, at han kendte den bedre end de.

De Sagsøgte, der efter Foranstaaende findes at have paadraget sig Vanhjemmelsansvar, har subsidiært nedlagt Paastand paa, at de alene tilpligtes at betale Sagsøgeren det Beløb af 3100 Kr, som det ved den tidligere Landsretsdom paalagdes Hvid at udrede.

De Sagsøgte findes imidlertid at maatte udrede samtlige Procesomkostninger vedrørende Sagen mellem Nielsen og Hvid, derunder Omkostningerne ved Sagsøgerens og Nørgaards Møde som Adcitati, idet det eventuelt kunde komme Sagsøgeren til Skade, om han ikke under denne Proces, der var nødvendig for at fastslaa Erstatningens Størrelse, havde varetaget sine og derigennem de Sagsøgtes Interesser. Disse Beløb udgør 200 Kr, 527 Kr 35 Øre, 4 Kr og 405 Kr 8 Øre, ialt 1136 Kr 43 Øre. Derimod burde Retssagen mellem Hvid og Sagsøgeren og Nørgaard være undgaaet, idet disse havde solgt Ejendommen ganske paa samme Maade som Hvid, og de denne Proces vedrørende Omkostninger, der med Tillæg af 3 Kr i Gebyr for Domsudskriften udgør ialt Kr 476,00, vil det derfor ikke kunne paalægges de Sagsøgte at betale. Herefter vil disse, idet der ikke er Hjemmel til at fritage dem for Refusion af Sagsøgerens Udlæg til Renter 215 Kr 71 Øre, in solidum være at tilpligte at betale Sagsøgeren 3100 Kr, 1136 Kr 43 Øre og 215 Kr 71 Øre, ialt 4452 Kr 14 Øre, tillige med Renter af Beløbet som paastaaet.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte ligeledes in solidum at burde betale Sagsøgeren efter Omstændighederne med 350 Kr.

Nr 6/1925. Aktieselskabet **H C Christiansen** (Bruun)

mod

Mejerist **P L Iversen** (Henriques),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til at faa Afslag i Købesummen for et Automobil.

Sø- og Handelsrettens Dom af 23 December 1924: De Sagsøgte, H C Christiansen A/S, bør til Sagsøgeren, Mejerist P L Iversen, betale 3750 Kr med Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 28 August 1924, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 500 Kr. Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat,

vil Dommen overensstemmende med en af Indstævnte nedlagt subsidiaer Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, H C Christiansen, Aktieselskab, til Indstævnte, Mejerist P L Iversen, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 15 April 1924 købte Sagsøgeren, Mejerist P L Iversen, af de Sagsøgte, H C Christiansen A/S, 1 Stk 10 HK Renault Automobil, Fabrikationsnummer 127 516. Prisen blev aftalt til 12000 Kr med Tillæg af Omsætningsafgiften 2750 Kr, idet Vognen tidligere havde været indregistreret for en Kørelærer Darling, der havde været ude af Stand til at betale dem. Vognen blev solgt som ny. Af Købesummen blev 6000 Kr betalt kontant, medens der blev givet Veksel for Restbeløbet.

Under denne Sag har Sagsøgeren nu anbragt, at der ikke, som overfor ham opgivet, er betalt Omsætningsafgift af Vognen, idet Indregistreringen for den første Køber er sket, førend Loven om saadan Afgift den 1 Februar 1924 traadte i Kraft, og at de 2750 Kr derfor af ham er betalt under en urigtig Forudsætning, samt endvidere at Vognen, der blev solgt ham som ny, i Virkeligheden har været brugt, hvilket medfører en Værdiforringelse af mellem 20 og 30 pCt, og han har derfor paastaet de Sagsøgte dømt til at tilbagebetale ham dels de 2750 Kr, dels Forskellen i Værdi mellem en ny Vogn og den brugte Vogn, hvilken Værdiforskel han sætter til 3000 Kr, ialt 5750 Kr med Renter heraf 6 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 28 August 1924, til Betaling sker.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse. Det er uomtvistet, at der ikke er betalt Omsætningsafgift af den paagældende Vogn, men de Sagsøgte gør gældende, at dette heller ikke er opgivet overfor Sagsøgeren. Der er kun blevet sagt, at Vognen var bestemt til, at benyttes som Demonstrationsvogn for Firmaet, som altsaa vilde blive nødt til at lade indregistrere en anden Vogn hertil, hvorfor man forlangte Omsætningsafgiften betalt af Køberen. De Sagsøgte hævder endvidere, at Vognen ikke har været brugt.

Med Hensyn til dette sidste Punkt fremgaar det af de givne Forklaringer, at det til Sagsøgeren er blevet opgivet, at Vognen aldrig havde været ude. Sagsøgeren har imidlertid ved Modtagelsen bemærket, at

den efter Speedometrets Udvisende skulde have kørt 290 km, og endvidere faaet oplyst, at Vognen foruden til Darling har været solgt til endnu en Køber. De Sagsøgtes Direktør Charles Edvard Robert Svendsen har som Vidne forklaret, at Vognen i Anledning af Salget til Darling har kørt en Prøvetur paa ca 20 km, samt at Speedometrets Stilling ved Vognens Modtagelse fra Fabriken er rent tilfældig og ikke viser noget om, hvor mange km der i Virkeligheden er kørt.

Efter de af Sagsøgeren og dennes Hustru og Søn samt Skomagermester Hans Christian Larsen, der alle var tilstede ved Handlens Afslutning, for Retten afgivne Forklaringer maa det anses for godtgjort, at det fra Firmaets Side er opgivet, at de 2750 Kr skulde lægges til Købesummen, fordi dette Beløb af Firmaet var betalt i Omsætningsafgift for Vognen, og da dette har vist sig at være urigtigt, findes Sagsøgeren at maatte have Krav paa Tilbagebetaling af Beløbet. Endvidere findes der efter det Foreliggende at maatte gaas ud fra, at Vognen har været brugt, selv om det kun har været i ubetydeligt Omfang. Og da denne Omstændighed maa anses at forringe Vognens Omsætningsværdi, findes Sagsøgeren at have Krav paa et Afslag i den fastsatte Købesum, der efter Rettens Skøn vil kunne bestemmes til 1000 Kr.

De Sagsøgte vil herefter være at dømme til Betaling af ialt 3750 Kr med Renter som paastaat.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 500 Kr.

T i r s d a g d e n 2 2 D e c e m b e r .

Nr 104/1925. Forsikrings-Aktieselskabet **Urania** (Henriques)
m o d

»**Madrid, Sociedad anonima de reasegueros**«, Madrid (Ingen).

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til at søge det indstævnte Selskab ved en dansk Domstol.

Østre Landsrets Dom af 21 Februar 1925: Denne Sag afvises.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat,

k e n d e s f o r R e t :

L a n d s r e t t e n s D o m b ø r v e d M a g t a t s t a n d e .

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgerne, Forsikrings-Aktieselskabet Ura-
nia, nedlagt Paastand om, at Sagsøgte, Madrid, Sociedad anonima de
reaseguros i Madrid, dømmes til at betale Sagsøgerne

a) danske Kroner	7 375.01
svenske Kroner	1 809.06
norske Kroner	6 962.09
belgiske Francs	5 395.24
polske Mark	1 718.84
finske Mark	4 498.18
Pund Sterling	1308—5—0
franske Francs	15 183.51
Dollars U S A	402.29
østrigske Kroner	193.33
rumænske Lei	34.67
portugisiske Escudos	141.25
brasilianske Reis	0.618
argentinske Pesos	20.09
alle Beløbene med Renter à 6 pCt p a fra 10 Maj 1922 og	
b) danske Kroner 750,00,	
alt mod at Sagsøgerne til Sagsøgte betaler	
c) hollandske Gylden	2 167.26
Reichsmark	1 633.11
italienske Lire	937.44
estniske Mark	998.01
check slav Kroner	72.74
canadiske Dollars	208.20
spanske Pesetas	1 272.87
svejtsiske Francs	34.98
indiske Rupies	11—5—1
tyrkiske £ ..	9—61
luxemburgske Francs	16.47
Shanghai Taels	11.53
ungarske Kroner	182.94
jugo slav Kroner	22.65
uruguayiske Dollars	6.17
Rubler	6.87
meksikanske Dollars	17.71
chilensiske Dollars	70.75
Drachmer	363.61
islandske Kroner	22.13

alle Beløbene med Renter à 6 pCt p a fra 10 Maj 1922.

Sagsøgte har, skønt lovlig stævnet, ikke givet Møde under Sagen.

Sagsøgerne har til Støtte for deres Paastand henvist til, at denne
er overensstemmende med Indholdet af en den 14 Juni 1922 afsagt Ken-
delse, som er afgivet af en med Hjemmel i den mellem Parterne gæl-
dende Kontrakt institueret Voldgiftskomiteé, der herved har afgjort Par-
ternes Mellemværende pr 3. Kvartal 1921. Sagsøgerne har forgæves for-

søgt at skaffe denne Kendelse Retskraft i Spanien ved et Søgmaal mod Sagsøgte ved de spanske Domstole.

Til Støtte for, at nærværende Søgmaal kan anlægges mod Sagsøgte, har Sagsøgerne anbragt, at Sagsøgte ifølge Kontokurant pr 1 Januar 1923 vedrørende Reassurancer hævder at have tilgode hos Sagsøgerne spanske Pesetas 14 226,67, hvoraf Sagsøgerne har erkendt og erkender at skyldte spanske Pesetas 7 702,57, hvorfor Betingelsen efter Retsplejelovens § 248, 2 Stk, for at anlægge Søgmaal mod Sagsøgte her ved Retten formenes at være tilstede.

Retten maa imidlertid formene, at den Omstændighed, at Sagsøgerne saaledes erkender i det bestaaende Mellemværende med Sagsøgte for en enkelt Opgørelses Vedkommende at være i Debet — hvorved bemærkes, at der ikke er forelagt Retten nærmere Oplysninger om denne Opgørelses og det samlede Mellemværendes nærmere Beskaffenhed — ikke afgiver tilstrækkelig Hjemmel for at søge det i Udlandet hjemmehørende sagsøgte Selskab her, hvorfor Sagen vil være at afvise.

Nr 301/1925.

Rigsadvokaten

m o d

Knud Christian Andersen, kaldet Bagge (Liebe),

der tiltales for Vold mod sagesløs Person.

Østre Landsrets Dom af 21 Oktober 1925: Tiltalte Knud Christian Andersen, kaldet Bagge, bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage og i Erstatning til Landmand Hans Christian Jensen betale 190 Kr. Saa bør Tiltalte og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører A Henriques, 40 Kr. Den idømte Erstatning at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse og Dommen i det Hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det Offenlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 120 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 120 Dage. I

Salær for Højesteret betaler Tiltalte, Knud Christian Andersen, kaldet Bagge, til Højesteretssagfører Liebe 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Stege Købstad m v tiltales Knud Christian Andersen, kaldet Bagge, i Henhold til Anklageskrift af 17 September d A til Straf efter midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 1 II for Vold mod sagesløs Person ved Natten mellem 18 og 19 Juli 1925 i Billedhuggerstræde i Stege at have — som det maa antages med en Flaske — tilføjet Hans Christian Jensen, der ikke havde givet rimelig Anledning til Voldshandlingen, et Slag i Ansigtet, hvorved den bløde Del af Næsen blev fuldstændig oprevet ved et uregelmæssigt Saar, der fra Næsetippen stjerneformet bredte sig ud til alle Sider, stærkest dog opad til højre, hvor hele højre Næsevinge var gennemskaaret og kun fasthængende til Kinden ved en smal Bro inde ved Næsegrunden, ligesom Saaret har efterladt et fremtrædende Ar tværs over Næsen.

Tiltalte er født den 11 December 1902 og ikke fundet forhen straffet ifølge Dom, hvorimod han i Tiden fra 29 Marts 1921 til 30 Juli 1925 7 Gange har vedtaget at erlægge Bøder fra 10—100 Kr for Overtrædelse af Bestemmelserne om Slagsmaal, Værtshusuorden og lignende i Politivedtægterne for Stege Købstad og for Præstø Amts Landjurisdiktioner samt 1 Gang at erlægge en Bøde paa 20 Kr for Overtrædelse af Lov Nr 104 af 10 Maj 1912.

Ved Tiltaltes egen Tilstaelse og det iøvrigt Oplyste er det godtgjort, at Tiltalte Natten mellem den 18 og den 19 Juli d A ved Midnatstid i det fra Storegade i Stege udgaende Billedhuggerstræde, hvor der var mørkt, har med en haard Genstand tilføjet Landmand Hans Christian Jensen et Slag i Ansigtet, hvorved der bibragtes Jensen en betydelig Læsion af Næsen. Sidstnævnte kom kort efter under Behandling paa Amtssygehuset, og i en af Læge Nordgaard den 19 Juli udstedt Erklæring beskrives Læsionen ganske som foran anført, hvorhos det tilføjes, at den synes frembragt ved Slag med en stump Genstand direkte paa Næsen. I en den 27 s M af Læge Cruse udstedt Erklæring hedder det, at Saaret den nævnte Dag viste sig at være helet, men at der antagelig vilde holde sig et synligt, noget vansirende Ar. Ved sit Møde i Retten den 17 August næstefter udtalte Jensen, at han antog, at han da var fuldstændig helbredet, men at han havde faaet et meget fremtrædende Ar tværs over Næsen og delt i to ned over Næsespidsen.

Tiltaltes Forklaring angaaende det Forefaldne gaar ud paa, at han, da han alene passerede ned ad Storegade, traf paa nogle unge, ham ubekendte Mennesker, der stod udenfor en derværende Kafé, og at en af disse (Jensen) da begyndte at tiltale ham paa et fremmed Sprog, hvorefter der veks-

ledes nogle Ord. Personen ledsagede en Udtalelse om, at han kunde da mere end Tiltalte, da han havde været i Amerika, med en Bemærkning om, at »ellers kunde de jo gaa ned i Strædet og afgøre det«, og Tiltalte svarede hertil, at det kunde de jo godt. De fulgtes derpaa ned ad Billedhuggerstræde, og da de var kommet nogle faa Alen ned i Strædet, sagde Tiltalte, der gik bagved Jensen, at nu var de vel langt nok. I samme Øjeblik vendte Jensen sig om og gav Tiltalte med knyttet Haand to stærke Slag i Ansigtet mellem Næse og Mund, saaledes at Tiltalte ved Slagene røg 4 à 5 Skridt tilbage. Forbitret herover og uden at tænke videre over Følgerne, bukkede Tiltalte sig ned og tog en i Strædet henliggende, ca ½ Alen lang og ca 1 Tomme tyk »Kæp«, paa hvilken han var kommet til at træde, og slog med dette Redskab Jensen i Ansigtet, saaledes at denne faldt om. Tiltalte, der stræks derpaa løb sin Vej, har hævdet, at han kun slog Jensen i Nødværge eller for at undgaa at faa flere Slag af denne.

Efter Hans Christian Jensens Forklaring var det Tiltalte, der først henvendte sig til ham og Tiltalte, der efter nogen Ordveksling sagde til ham, at de jo kunde »gaa hen i Strædet og afgøre det«. Jensen — der ikke vil have tænkt paa, at de mulig kunde komme op at slaas, og som ikke vil have haft Lyst hertil — svarede Ja til Tiltaltes Opfordring og gik, fulgt af Tiltalte, med hen i Billedhuggerstræde, hvor Sidstnævnte sagde, at de nu vist havde gaaet langt nok. Da Jensen i den Anledning vilde vende sig om mod Tiltalte, fik han, uden selv at have slaaet eller tuet med at slaa, Slaget i Ansigtet, hvorved han faldt om. Han saa ikke, med hvilken Genstand Slaget blev tildelt ham.

De af Vidnerne Axel Julius Petersen, Johan Jacob Johansen, Johannes Oluf Veber og Svend Enock Nielsen afgivne Forklaringer er i det Hele overensstemmende med Jensens Forklaring, dog at sidstnævnte Vidne ikke saa, hvad der foregik i Strædet. Alle Vidnerne er enige om, at det var Tiltalte, der opfordrede Jensen til at gaa med hen i Strædet, ligesom de har hørt Tiltalte sige, at de nu havde gaaet langt nok. De tre førstnævnte Vidner saa Jensen vende sig og Tiltalte hæve Armen til Slag, hvorhos de samtidig saa Jensen falde om og hørte en klirrende Lyd som af en Flaske, der faldt eller blev kastet til Jorden. Ogsaa Vidnet Nielsen hørte en saadan klirrende Lyd, og Vidnerne Petersen og Johansen havde i Storegade set Tiltalte drikke af en Flaske, som han derpaa stak i sin højre Jakkelomme, medens Vidnet Nielsen saa ham have Flasken i Lommen. Intet af Vidnerne har set Jensen slaa eller bevæge sig, som om han vilde slaa. Vidnet Johansen vil kort efter det

Færdig fra Trykkeriet den 13 Januar 1925.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 29.

Tirsdag den 22 December.

Førefaldne have fundet noget af en Flaskehals ligge paa Jorden i Strædet, og Politibetjent Skytte fandt den følgende Aften i Strædet tæt ved det Sted, hvor Voldshandlingen efter Vidnernes Udsagn fandt Sted, en Ølflaske, der var hel og tomt.

Efter det saaledes Oplyste kan det ikke betvivles, at Tiltalte har bibragt Jensen det nævnte Slag i Ansigtet, før Jensen havde slaet eller gjort Mine til at slaa ham, samt at Tiltalte som Vaaben har benyttet den Ølflaske, som han havde hos sig, og som kan have været den af Politibetjent Skytte fundne. Idet saaledes Jensens og Vidnernes Forklaringer maa lægges til Grund ved Paadømmelsen, vil Jensen, der samtykkede i at gaa med Tiltalte ned i Strædet for at afgøre Trætten, og som ikke kan have været i Tvivl om, at det fra Tiltaltes Side drejede sig om en Opfordring til Slagsmaal, dog ikke kunne anses for sagesløs i den i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 1 forudsatte Forstand, og Tiltalte vil herefter være at anse efter Straffelovens § 203 efter Omstændighederne med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage.

Efter derom nedlagt Paastand vil Tiltalte derhos være at dømme til at betale i Erstatning til Jensen 40 Kr for Udgifter til Sygehusophold og Operation og 150 Kr for Svie og Smerte samt for det Jensen bibragte vansirende Ar.

Ved Højesterets Dom af s D i Sag Nr 121/1925 (Vognmand og Mekaniker **A Sonne** mod Grosserer **K Munck**) stadfæstedes Østre Landsrets Dom af 21 April 1925, ved hvilken Sonne var dømt til at betale Munck 3293 Kr 17 Øre og i Sagsomkostninger 250 Kr, hvorhos der paalagdes Sonne Sagsomkostninger for Højesteret med 100 Kr. Sagen angik Parternes Mellemværende ang Salg af en Forretning.

Onsdag den 23 December.

Nr 67/1925. Foreningen af yngre Læger (Henriques)
mod

Læge J I Anker-Sørensen (Selv),
(Sagen behandlet skriftligt).

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Hæftelse for en hans Hustru idømt Konventionalbøde.

Østre Landsrets Dom af 17 Januar 1925: Sagsøgte, Læge J I Anker-Sørensen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Foreningen af yngre Læger, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte 100 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Foreningen af yngre Læger, til Indstævnte, Læge J I Anker-Sørensen, med 200 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter Aftale med de paagældende Institutioner har Foreningen af yngre Læger paataget sig at ordne Besættelsen af Turnuspladser ved de forskellige Hospitaler. I denne Anledning lod Foreningen i Nr 3, 1924 af Ugeskrift for Læger indrykke en Opfordring til Lægekandidater hørende til Halvaargangene Vinteren 1920—21 og de to paafølgende Halvaargange til at søge de i Halvaaret April—September ledige Turnuspladser.

Det meddeles derhos i Opfordringen, at Foreningen udtager de paagældende 24 Kandidater efter Kandidatalder, men at Fordelingen af Pladserne foretages af Fakultetet under Hensyn til Ansøgerens Ønske

og Størrelsen af deres Pointsantal, samt at de Paagældende maatte skriftlig forpligte sig til at tiltræde den Plads, der tildeltes dem.

Den 18 Januar 1924 indgav Læge Fru Agnes Anker-Sørensen, som levede i Ægteskab med Læge J I Anker-Sørensen i Ans, til Foreningen Ansøgning, i hvilken hun udtalte Ønske om at faa Pladsen paa Aarhus Kommunehospital fra 1 April og efter at være udtaget til Turnustjeneste anførte hun paa Valglisten dette Hospital som Nr 1 og 2 andre Hospitaler i Aarhus som Nr 2 og 3, samtidig med at hun underskrev Kontrakt, hvori bestemtes, at hendes Undladen at opfylde den ovennævnte Forpligtelse skulde medføre en Konventionalbøde stor Kr 800 m m til Foreningen.

Ved Fakultetets Fordeling af Pladserne blandt Kandidaterne efter det først opnaelige Nummer paa de paagældende Ønskelister under Hensyn til den Rækkefølge, i hvilken de med deres Pointsantal blev fortrinsberettigede, kunde Fru Anker-Sørensen ikke komme i Betragtning til nogen Plads i Aarhus, men fik tildelt en Plads ved Odense Sygehus pr 1 Juli 1924.

Da hun havde modtaget Meddelelse om Fordeling af Turnuspladserne, vægrede hun sig i en Skrivelse af 27 Februar 1924 til Foreningen ved at modtage Pladsen i Odense og har ikke senere tiltraadt nævnte Plads.

Foreningen af yngre Læger søgte derefter Læge Fru Anker-Sørensen til Betaling af den stipulerede Konventionalbod, og ved Dom, afsagt af Københavns Byrets 3 Afdeling for borgerlige Sager den 30 August 1924 blev hun, idet forskellige af hende fremsatte Indsigelser blev forkastet, dømt til at betale Foreningen de paastævnte 800 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 28 Juni 1924, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Dommen blev ikke paaanket. Da der herefter blev Spørgsmaal om dens Fuldbyrdelse, oplystes det, at Fru Anker-Sørensen ikke havde Særeje eller selverhvervede Midler, hvori der kunde søges Fyldestgørelse, og hendes Mand, fornævnte Læge J I Anker-Sørensen, meddelte Foreningen, at han ikke mente sig ansvarlig for sin Hustrus Gæld i dette Forhold og ikke havde i Sinde at betale den.

Under nærværende Sag har derefter Foreningen af yngre Læger ved Østre Landsret som vedtaget Værneting paastaet Læge J I Anker-Sørensen dømt til som den, der er raadig over Ægtefællernes Fællesbo, af dette at betale sin Hustrus Skyld ifølge Byretsdommen, idet Foreningen gør gældende, at Fællesboet i Medfør af § 13 i Lov af 7 April 1899 om Formueforholdet mellem Ægtefæller sammenholdt med D L 5—1—13 maa hæfte for denne Gæld, navnlig da Kontrakten maa være indgaaet med Mandens Vidende og Vilje.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet han bestrider at have samtykket i, at Kontrakten blev indgaaet med forpligtende Virkning for ham eller Fællesboet, og hævder, at han herefter ikke kan gøres ansvarlig for Opfyldelsen af den hans Hustru overgaaede Dom.

Efter det Foreliggende maa det vel antages, at Sagsøgte har været vidende om og forsaavidt har billiget, at hans Hustru paatog sig den omhandlede Forpligtelse med de for Brud paa denne stipulerede Følger,

hvorimod der Intet foreligger til Støtte for den Antagelse, at han skulde have paataget sig personligt Ansvar for Hustruens Opfyldelse af Forpligtelsen.

Retten maa finde, at en Kontrakt af denne Art, nemlig vedrørende en Hustruen personlig paahvilende Tjenesteydelse, ligger udenfor Omraadet af de Retshandler, der, naar de indgaas under de i D L 5—1—13 omhandlede Omstændigheder i Medfør af § 13 I i Lov af 7 April 1899, som forpligtende Manden, kan gøres gældende mod Fællesboet. Da der endvidere ikke andetsteds i den gældende Ret findes Hjemmel for Foreningens her under Sagen nedlagte Paastand, vil Sagsøgte være at frifinde, hvorhos Sagens Omkostninger findes at burde tillægges ham med 100 Kr.

Nr 333/1924. Sagfører **Carl Skou** (Henriques)

m o d

Manufakturhandler **Søren Møller Sørensen** (Thamsen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ansvar for nogle af ham foretagne Dispositioner med Hensyn til en Ejendom, han havde taget til brugeligt Pant.

Østre Landsrets Dom af 15 November 1924: Sagsøgte, Sagfører Carl Skou, Roskilde, bør til Sagsøgeren, Manufakturhandler Søren Møller Sørensen, Holbæk, betale 2505 Kr 26 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 22 Januar 1923, til Betaling sker og i Sagsomkostninger 300 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret drejer Tvisten sig alene om det Indstævnte ved Dommen tilkendte Beløb. Det bemærkes derhos, at Appellanten ikke har gentaget sit Anbringende om, at de tre Prioritetshavere, fra hvem Indstævnte afleder sin Ret, har billiget den af Appellanten overfor Forpagter Petersen indtagne Stilling.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler

Appellanten, Sagfører Carl Skou, til Indstævnte, Manufakturhandler Søren Møller Sørensen, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt-Transport af 4 November 1920 overdrog Gartner Frits Olsen, Rødovre, til Otto Møller, København, den ham ifølge tilsvarende Transport af 12 August 1919 tilkommende Ret til at erholde Skøde paa Ejendommen »Aagaard« Matr Nr 15 a og 15 i af Stenløse By og Sogn, hvilken Ejendom ifølge tinglæst Skøde tilhørte Gert Hansen. Ved Købekontrakten paatog Møller sig at overtage og indfri 6 i Ejendommen indestaaende Prioriteter til Beløb ialt 53 000 Kr, deriblandt en 3die Prioritet til Gaardejer P S Petersen, stor 7000 Kr, og tre efterfølgende Prioriteter til Gaardejerne A Hansen og N Jensen samt Murcmester Chr Jørgensen til samlet Beløb 16 000 Kr.

Ved Forpagtningskontrakt af 14 December 1921 bortforpagtede Otto Møller »Aagaard« til Hans Georg Petersen for Tiden fra nævnte Dato til 1 December 1922. Ifølge Forpagtningskontrakten skulde bl a al Sæd og Afgrøde med Undtagelse af et i Post 3 nærmere angivet Parti Kartofler og Saasæd tilfalde Forpagteren, der skulde aflevere Jorden efteraarsbehandlet med udsaaet Rug paa 5 Tdr Land. Forpagtningsafgiften udgjorde 4000 Kr, hvoraf Halvdelen erlagdes ved Kontraktens Underskrift, medens Resten maa antages overensstemmende med Kontrakten at være udbetalt Møller i Juni 1922.

I sidstnævnte Maaned købte Sagsøgte, Sagfører Carl Skou, Roskilde, den ovennævnte 3die Prioritets Obligation, der nu var nedbragt til 6000 Kr, og som var forfaldet til Udbetaling i Juni Termin s A. Efter at Sagsøgte havde affordret Otto Møller Restpaalydendet uden at Dækning fremkom, lod han den 7 August 1922 foretage Udlæg i Ejendommen for ialt 6302 Kr 73 Øre. Den 26 August afholdtes forberedende Auktionsmøde og den 30 s M lod Sagsøgte foretage en Fogedforretning, hvorved han begærede sig Ejendommen udlagt til brugeligt Pant. Forpagter Petersen protesterede imod Forretningens Fremme, idet han henviste til, at Gaarden var bortforpagtet til ham, og at Høsten i det ovenfor angivne Omfang tilfaldt ham. Sagsøgte bemærkede hertil bl a, at Otto Møller ikke kunde anerkendes som Ejer af Gaarden, da Gert Hansen havde Skøde paa denne, og at Sagsøgte ikke havde anerkendt nogen Bortforpagtning, ligesom han protesterede mod Kontraktens Gyldighed med Hensyn til, at det ved Afleveringen betingede Parti Saasæd var altfor ringe til Gaardens Drift. Fogden udlagde derefter Sagsøgte Ejendommen til brugeligt Pant. Samtidig blev der mellem Sagsøgte og Forpagter Petersen truffet Aftale om, at denne i Tiden til 1 December s A mod et Vederlag af 25 Kr pr Dag skulde bestyre Gaarden for Sag-

søgte, idet Petersen dog ikke maatte sælge nogen Del af Høsten uden Sagsøgtes Tilladelse, medens Sagsøgte foreløbig skulde afholde alle Driftsudgifter. Det var derhos et Vilkaar, at hvis Forpagter Petersen ved særskilt Søgmaal fik tilkendt Gaardens Afgrøde, skulde han tilbagebetale Sagsøgte de af denne til Bestyrerløn m v udlagte Beløb.

Ved den den 23 September s A afholdte Tvangsauktion protesterede den for Forpagter Petersen mødende Sagfører mod, at Høsten for 1922 inddroges under Tvangssalget i større Omfang end hjemlet ved Forpagtningskontrakten, og denne Paastand støttedes af den for Otto Møller mødende Sagfører. Den 27 s M blev der ved Fogedretten afsagt en Kendelse, hvorefter Høsten ansaas indbefattet under Tvangsauktionen, idet det antoges, at Forpagtningskontrakten som Følge af, at Bortforpagteren, Otto Møller, kun havde en ikke opfyldt, utinglæst Købekontrakt paa Ejendommen, ikke mod en Købekontrakttransporthavers Protest kunde hjemle Forpagteren nogen Ret over Ejendommen. Denne Kendelse blev paaanket ved en af Forpagter Petersen mod Sagsøgte og øvrige Interesserede udtaget Ankestævning og ved den af Østre Landsret den 21 November 1922 i Ankesagen afsagte Dom blev den af Petersen fremsatte Protest taget til Følge. Sagens Omkostninger for Landsretten tilpligtedes Sagsøgte at betale til Petersen med 350 Kr, medens Sagens Omkostninger iøvrigt ophævedes.

I Dagene forinden Landsretsdommen afsagdes, havde Sagsøgte forhandlet med Petersen om Høstens Salg, og de var da blevet enige om, at den indavlede Sæd skulde sælges til Købmand E Larsson, Stenløse. I Henhold til denne Aftale solgte Petersen enten en af de nærmeste Dage før den 21 November eller sidstnævnte Dag Sæden til Købmand Larsson for en med Sagsøgte nærmere aftalt Pris. Inden Handlen afsluttedes havde Sagsøgte og Larsson en Telefonsamtale, under hvilken Larsson spurgte, om Petersen kunde sælge Kornet, hvortil Sagsøgte svarede bekræftende. Efter at Sagsøgte den 21 November var blevet bekendt med Landsretsdommen, telefonerede han samme Dags Eftermiddag til Larsson. Om Indholdet af denne Samtale er der Strid. Den 22 og 23 s M leverede Petersen det solgte Korn til Larsson, hvorefter denne til Petersen udstedte en Check, lydende paa det Beløb, ca 3000 Kr, som Købesummen for Kornet androg. Denne Check blev hævet af Petersen, der derefter udbetalte i alt Fald en Del af dens Paalydende til en Trediemand, til hvem han i April 1922 havde solgt Høsten mod Forudbetaling, med hvilket Forhold Sagsøgte var ubekendt. Efter at Petersen den 1 December 1922 var fratraadt Forpagtningen, indfandt han, som i Tiden fra den 30 August til 4 November af Sagsøgte havde faaet udbetalt Lønning, ialt 1830 Kr og Udlæg for 5 Tdr Rug til Saasæd 100 Kr samt for Tærskning og Bindegarn 667 Kr 15 Øre, ialt 2597 Kr 15 Øre, sig den 2 December s A hos Sagsøgte og meddelte, at han havde modtaget Købesummen for Kornet, men ikke agtede at indbetale nogen Del heraf til Sagsøgte, der i den Anledning straks tog Forbehold overfor Petersen.

Ved den den 19 December 1922 over »Aagaard« afholdte Tvangsauktion, oplyste den for Sagsøgte mødende Sagfører, at der efter Konditionerne vilde være at udrede udenfor Købesummen i Anledning af

Restancer af Skatter og Afgifter, Udgifter ved Ejendommens Bestyrelse og Drift m v samt Omkostninger ved Udlægsforretningen et Beløb ikke overstigende 3800 Kr, hvorhos Vedkommende bemærkede, at et Beløb, stort ca 2400 Kr, af de nævnte 3800 Kr udgjorde Driftsudgifter ved Ejendommen i Tiden fra denne blev taget til brugeligt Pant og til den 1 December s A, hvilke Driftsudgifter Forpagteren vilde have at tilbagebetale i Henhold til Aftale med Sagsøgte. Sagfører Lind, Holbæk, der mødte for Gartner Frits Olsen, som efter den 23 September 1922 havde erholdt tiltransporteret de ovennævnte tre Prioritetshaveres Fordringer, tog ethvert Forbehold overfor Brugspanthaveren i Anledning af, at Sæden var solgt, uden at Dækning var indgaaet til Ejendommen. Efter at Sagfører Lind for Gartner Frits Olsen var blevet højstbydende med 46 500 Kr, blev Auktionen standset, for at Olsen ved Henvendelse til Fogden kunde erholde Udlægsskøde meddelt.

Den 22 Januar 1923 indbetalte Sagfører Lind for Gartner Olsen under ethvert Forbehold til Sagsøgte i Henhold til Auktionskonditionerne og paa Grundlag af Sagsøgtes Opgørelse bl a Udgifter vedrørende Ejendommens Bestyrelse og Drift 2505 Kr 26 Øre, Omkostninger ved den Udlægsforretning, ved hvilken Ejendommen toges til brugeligt Pant, 93 Kr 73 Øre og ved Ankesagen mod Forpagter Petersen 375 Kr, ialt 2973 Kr 99 Øre. Det fornævnte Beløb fremkommer saaledes:

De ovennævnte Udlæg	2597 Kr 15 Øre
Udbetalt Lønning i Tiden fra 6 til 19 December 1922	75 — 00 —
Regning pr 18 December 1922 til Brugsforeningen ..	15 — 75 —
	<hr/>
	2687 Kr 90 Øre
Fragaar Mælkepenge	182 — 64 —
	<hr/>
	2505 Kr 26 Øre

Under nærværende ved Retten for Roskilde Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Manufakturhandler Søren Møller Sørensen, Holbæk, til hvæm Gartner Frits Olsen den 5 December 1923 under Henviisning til det ved Auktionen den 19 December 1922 tagne Forbehold har transporteret sit eventuelle Krav mod Sagsøgte, anbragt, at den Omstændighed, at Sagsøgte havde faaet Ejendommen til brugeligt Pant, ikke har kunnet berettigge ham til til Skade for de efterfølgende Panthavere at træffe en Ordning som den af ham med Forpagter Petersen aftalte, hvilken Ordning derved, at Sagsøgte undlod at sikre sig, at den Del af Købesummen for det solgte Korn, der svarede til de med Ejendommens Bestyrelse forbundne Udgifter, blev udbetalt til ham, resulterede i, at Forpagter Petersen efter at have faaet sine Udgifter til Ejendommens Drift dækket af Sagsøgte, beholdt hele den for Kornhøsten oppebaarne Købesum. I Henhold hertil har Sagsøgeren, ifølge sin endelige Paastand, principalt paastaaet Sagsøgte dømt til at betale ham 2973 Kr 99 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra den 22 Januar 1923, medens han subsidiært har paastaaet sig tilkendt hos Sagsøgte 2505 Kr 26 Øre med Renter heraf som anført.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, idet han i første Række gør

gældende, at de tre Prioritetshavere, fra hvem Gartner Frits Olsen og dermed Sagsøgeren afleder sin Ret, har billigt den af ham overfor Forpagter Petersen indtagne Stilling, i hvilken Henseende han har anført, at disse tre Panthavere saavel paa Auktionen den 23 September 1922 som under Domsforhandlingen for Landsretten i den den 22 November 1922 paakendte Sag har henholdt sig til hans Procedure.

I denne Betragtning kan der imidlertid ikke gives Sagsøgte Medhold. Afset fra, at Spørgsmaalet om Sagsøgtes Ansvar i Anledning af, at Kornet blev bortsolgt, uden at Sagsøgte i Overensstemmelse med den med Forpagter Petersen indgaaede Aftale fik Dækning for det af ham til Bestyrerløn m v udlagte Beløb, først er opstaaet efter, at Pant haverne ved Sagsøgtes Køb af Fordringerne var blevet desinteresserede i Auktionssalget, fremgaar det nemlig af det Foreliggende, dels at Pant haverne ved Auktionen den 23 September 1922 var repræsenteret ved samme Sagfører som Sagsøgte, hvorfor der ikke kan tillægges den Omstændighed, at der ikke for disse Prioritetshaveres Vedkommende er taget Forbehold overfor Sagsøgtes Fremgangsmaade, nogen Betydning i ovennævnte Henseende, dels at det under den oftnævnte Landsrets sag blev oplyst, at Prioritetshaverne var blevet desinteresserede efter Ankestævningens Udtagelse.

Sagsøgte har dernæst gjort gældende, at ligesom han efter sin For mening handlede rigtigt ved at antage Forpagter Petersen som Bestyrer af Ejendommen, idet han vilde undgaa at paaføre Ejendommen uforholdsmæssig store Udgifter, hvad han gik ud fra vilde ske, saafremt Petersen efter at være blevet udsat fra Forpagtningen ved Landsretten fik Medhold i sin Opfattelse og derved vilde opnaa Grundlag for et større Erstatningskrav, saaledes har han ogsaa taget fornødent Forbehold overfor Købmand Larsson med Hensyn til Udbetalingen af Købesummen for Kornet, saa at det er Larsson, der har handlet urigtigt ved herefter at udbetale hele Beløbet til Petersen. Sagsøgte har i saa Henseende forklaret, at han under den første Telefonsamtale, han havde med Købmand Larsson, tilkendegav denne, at Købesummen for Kornet skulde udbetales til ham, og at han under Telefonsamtalen den 21 November om Eftermiddagen efter at have omtalt den faldne Landsretsdom sagde til Larsson, at denne uanset det Passerede maatte sende Pengene til ham, da han som den, der havde Ejendommen til brugeligt Pant, skulde aflægge Regnskab.

Købmand Larsson har som Vidne forklaret, at Sagsøgte vel under den anden Telefonsamtale sagde, at Forpagter Petersen ikke maatte faa Købesummen for Kornet, hvad Sagsøgte ikke tidligere havde omtalt, men at Sagsøgte ikke nævnedes Landsretsdommen. Da Vidnet senere ved en Skrivelse fra en Sagfører — efter hvad der maa antages fra den Sagfører, der havde repræsenteret Forpagter Petersen ved Auktionen — blev bekendt med Landsretsdommen, an saa han sig for berettiget til at udbetale Købesummen til Petersen.

Foreløbig bemærkes, at Afgørelsen af Spørgsmaalet om Sagsøgtes Forhold ved Afhændelsen af Kornet alene findes at kunne faa Betydning med Hensyn til det af Sagsøgerens subsidiære Paastand omfattede Beløb 2505 Kr 26 Øre. Der findes nu at maatte gives Sagsøgeren Med-

hold i, at Sagsøgte ved, at Forpagter Petersen disponerede over Kornet, uden at Sagsøgte samtidig sikrede sig, at hans Udlæg til Bestyrerløn m v blev refunderet ham, har paataget sig Risikoen for, at dette virkelig blev Tilfældet, og at det i saa Henseende ikke kan være tilstrækkeligt, at Sagsøgte til Købmand Larsson har udtalt, at denne maatte sende Pengene til ham. Som Følge heraf vil Sagsøgte have at tilsvare Sagsøgeren det oftnævnte Beløb 2505 Kr 26 Øre tilligemed Renter heraf som paastaet.

Med Hensyn til den øvrige Del af det omstridte Beløb, 468 Kr 73 Øre, findes der derimod ikke at kunne paalægges Sagsøgte noget Ansvar overfor Sagsøgeren, idet Sagsøgte findes at have haft Føje til i Henhold til Auktionskonditionerne at kræve dette Beløb dækket udenfor Budsummen. Sagsøgte vil derfor forsaauidt være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde tilsvare Sagsøgeren med 300 Kr.

Ved Højesterets Dom af s D i Sag Nr 312/1925 (**Rigsadvokaten mod Kristine Pedersen**) blev Tiltalte for Tyveri i Medfør af Straffelovens § 228 jfr midlertidig Lov af 1 April 1911 § 13 anset med Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage.

M a n d a g d e n 4 J a n u a r.

Nr 171/1925. Firmaet **Trolle & Yde**, Aktieselskab
(Martensen-Larsen)

m o d

Aktieselskabet **Nordisk Betonkompagni** (Bang),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ansvar for Misligholdelse af en Handel om et Automobil.

Østre Landsrets Dom af 6 Juni 1925: De Sagsøgte, Firmaet Trolle & Yde, A/S, bør til Sagsøgerne, A/S Nordisk Betonkompagni, betale 2000 Kr samt i Sagsomkostninger 250 Kr. Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Selv om det maatte antages, at Betonkompagniet har haft

Føje til at forstaa den af Firmaet Trolle & Yde afgivne Garanti-erklæring paa den af Kompagniet angivne Maade, maa Kompagniet i Henhold til Købelovens § 54 være afskaaret fra at gøre den i Dommen nævnte Mangel gældende overfor Trolle & Yde, idet Kompagniet først har reklameret efter mere end et Aars Forløb. I Henhold til det Anførte vil Trolle & Yde i Overensstemmelse med sin Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Betonkompagniet at burde betale til Trolle & Yde med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Firmaet Trolle & Yde, Aktieselskab, bør for Tiltale af Indstævnte, Aktieselskabet Nordisk Betonkompagni, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 600 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Juli Maaned 1923 forhandlede Direktør i A/S Nordisk Betonkompagni, Ekelund, med Direktør i Firmaet Trolle & Yde, A/S, Yde, om Levering til Kompagniet af et Lastautomobil, og i Skrivelse af 28 s M tilbød Trolle & Yde at levere Kompagniet »en $\frac{1}{1}$ Tons Ford Vogn, der bliver forstærket i Bagfjedrene, saaledes at den reelt kan bære en Nyttebelastning af 2 Tons«. Der kom dog ikke ved denne Lejlighed nogen Handel i Stand, men i Efteraaret 1923 blev Forhandlingerne genoptaget, idet Kompagniet i Skrivelse af 24 November 1923 spurgte Trolle & Yde under Henviisning til dette Firmas Skrivelse af 28 Juli s A med Tilbud paa en Lastvogn, om de var i Stand til at levere »en saadan, der faktisk kan laste 2 Tons netto«. Der fandt derefter samme Dag en Telefonsamtale Sted mellem Ekelund og Yde, hvorefter Trolle & Yde ligeledes samme Dag tilstillede Kompagniet en Skrivelse, hvori det bl a hedder:

»Vi har hermed Fornøjelsen at stadfæste behagelig Telefonsamtale med Deres Hr Direktør Ekelund, hvorefter vi med Tak har taget i Ordre til Levering til Dem:

I Stk Ford Lastautomobil, for hvilket vi garanterer en Nytte-Nettobelastning af 2000 kg.«

Prisen var fastsat til 4000 Kr.

Kompagniet tilskrev under 26 s M Trolle & Yde bl a Følgende:

»Bekræfter herved Modtagelsen af Deres ærede Skrivelse af 24 ds og er vi indforstaaet med, at De leverer os en Prima Lastbil, forstærket saaledes i For- og Bagfjedre, at den kan laste 2000 kg.«

Vognen blev leveret den 12 December s A, og en i Kompagniet ansat Funktionær afgav saalydende Modtagelsesbevis for Vognen:

»Modtaget

1 Stk $\frac{1}{2}$ t Lastvogn m Lad. Motor Nr 7 901 956
med div Udstyr ifl Ordre.

$\frac{12}{12}$ 23.

Brasch.

Med Skrivelse af 13 s M fremsendte Trolle & Yde til Kompagniet Faktura lydende paa et Beløb af 4000 Kr; i denne Skrivelse betegnes Vognen som en »1 Tons Ford-Chassis Motor Nr 7 901 956.« Kompagniet betalte derefter Beløbet.

Da Kompagniets Virksomhed i den følgende Tid stadigt udvidedes, og det til sine Transporter ikke kunde nøjes med den Vogn, det havde købt hos Trolle & Yde, besluttede det at søge Forbindelse med en Vognmand, der kunde købe den paagældende Vogn og samtidig overtage samtlige Kompagniets Kørsler for et nærmere aftalt Vederlag. Kompagniet indrykkede i dette Øjemed i »Berlingske Tidende« for den 23 Januar 1925 saalydende Avertissement:

»Lastbil-Vognmand,

driftig og paalidelig, der kan overtage $1\frac{1}{2}$ Tons Vogn og selv har 2 à 3 Tons Bil, søges til fast Kørsel. Billet mrk 91 578 modtager B T-Centralen, Raadhuspladsen.«

Gennem dette Avertissement kom Vognmand J Dehlsen i Forbindelse med Kompagniet, og der oprettedes mellem dem en Overenskomst den 2 Februar, hvorefter Dehlsen afkøbte Kompagniet dets Ford-Lastautomobil Nr K 16 652 for en kontant Købesum af Kr 3800,—, der erlagdes den 5 s M, hvorefter Dehlsen fik Papirerne paa Vognen udleveret. Ved Henvendelse til Politiets IV Afdl for at faa Vognen indregistreret paa sit Navn, erfarede Dehlsen, at den overtagne Vogn ikke maatte laste $1\frac{1}{2}$ Tons, men kun 850 kg. Dehlsen reklamerede straks og forlangte Handlens Tilbagegang, hvad Selskabet imidlertid afslod at gaa med til.

Dehlsen anlagde derefter Sag mod Kompagniet, hvorunder han paastod dette dømt til mod at erholde Automobilen tilbageleveret at betale ham ialt 3899 Kr 05 Øre, nemlig foruden Købesummen 3800 Kr yderligere 49 Kr 05 Øre, som han havde betalt for Assurance af Vognen, og 50 Kr i Betaling for udført Kørsel for Kompagniet.

Under Forløbet af Sagen blev Vognen fremstillet for Politiet, som herefter udstedte en ny Attest, hvorefter dens godkendte Bæreevne er forhøjet til 1250 kg. Ved Østre Landsrets Dom af 7 April 1925 blev Kompagniet dømt til mod Udlevering af det i Sagen ommeldte Ford Lastautomobil Nr K 16 652, der er identisk med det af Trolle & Yde til Kompagniet solgte, at betale til Dehlsen det paastævnte Beløb 3899 Kr 05 Øre samt 300 Kr i Sagsomkostninger.

Under nærværende Sag har A/S Nordisk Betonkompagni under Henviisning til, at Lastautomobilen end ikke har Halvdelen af den Brugsværdi, som Kompagniet efter den af Sælgeren afgivne Garanti maatte være berettiget til at gaa ud fra, paastaaet Firmaet Trolle & Yde, A/S, tilpligtet at udrede en Erstatning, stor 2000 Kr, subsidiært et efter Retens Skøn fastsat Beløb, samt at betale de Kompagniet ved Dommen

paalagte Omkostninger 300 Kr med Tillæg af Honoraret til dettes Sagsfører 200 Kr.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Til Støtte herfor har de Sagsøgte anført, at Sagsøgerne ved Handlens Afslutning var fuldstændig paa det Rene med, at det Lastautomobil, de købte af dem, var en 1 Tons Vogn og herved navnlig henvist til deres Tilbud af 28 Juli 1923, Sagsøgernes Skrivelse af 24 November s A og til det af Sagsøgerne afgivne Modtagelsesbevis af 12 December s A. De Sagsøgte har kun garanteret, at Vognen efter stedfundet Forstærkning faktisk skulde være i Stand til at bære en Nyttebelastning af 2 Tons, og de hævder, at denne Garanti ogsaa er opfyldt. De har derimod ikke garanteret, at Vognen skulde kunne indregistreres saaledes, at det var berettiget at bruge den med en Belastning af 2 Tons. Subsidiært gør de Sagsøgte gældende, at Sagsøgerne i ethvert Fald efter Købelovens § 54 maa være afskaaret fra nu at rejse noget Erstatningskrav, idet disse, der fik Politattesten, hvori Ladningens Maksimalvægt var opgivet til 850 kg, udleveret samtidig med Vognen, ikke derefter foretog Reklamation overfor dem, men først reklamerede, eiter at Vognmand Dehlsen i Februar Maaned 1925 havde krævet, at den af ham afsluttede Handel skulde gaa tilbage.

Sagsøgerne har heroverfor anført, at de vel vidste, at Vognen var en 1 Tons Vogn, men de gik ud fra, at den, naar den aftalte Forstærkning af For- og Bagfjedre blev foretaget, maatte stilles i Klasse med en 2 Tons Vogn, og de hævder bestemt, at de har forstaaet og ogsaa maatte forstaa den af de Sagsøgte i Skrivelse af 24 November 1923 afgivne Udtalelse saaledes, at de garanterede en Nytte-Nettobelastning af 2000 kg, saaledes, at Vognen ikke blot faktisk kunde have 2000 kg, men at de ogsaa var berettiget til at køre med en saadan Belastning. Direktør Ekelund havde under den forudgaaende Telefonsamtale med Direktør Yde fremhævet, at det var absolut nødvendigt, at Vognen havde den nævnte Belastningsevne, idet den skulde benyttes til at køre med meget tunge Materialer. Sagsøgerne har endvidere oplyst, at det var de Sagsøgte selv, der foretog Henvendelse til Politiet, og at Sagsøgerne, da de, der ikke er automobilkyndige og iøvrigt stoled paa den af de Sagsøgte afgivne Garantierklæring, modtog Politattesten, ikke gennemlæste samme, men straks henlagde den, saaledes at de først efter Handlen med Dehlsen fik Kundskab om, at den tilladte Maksimalbelastning kun var 850 kg. Naar de i deres Avertissement benævnte Vognen »en 1½ Tons Vogn«, skyldtes dette, at 1 Tons Fordvogne med forstærkede Fjedre sædvanlig gaar under den anførte Betegnelse.

Direktør Ekelund har som Vidne forklaret, at naar der i Kompagniets Skrivelse af 24 November 1923 benyttes Udtrykket »en saadan, der faktisk kan laste 2 Tons netto«, er der ved dette Udtryk kun sigtet til, at Vognen i uforstærket Stand var en 1 Tons Vogn, og at det absolut ikke dermed har været Meningen at tilkendegive, at det ikke skulde kunne kræves, at Vognen kunde indregistreres som berettiget til at laste den nævnte Vægt. Vidnet forstod den af de Sagsøgte afgivne Garantierklæring saaledes, at de Sagsøgte garanterede, at Kompagniet i Forhold til det Offentlige var berettiget til at belaste Vognen med indtil 2 Tons. Vid-

net gennemlæste ikke den til Kompagniet afgivne Politiaattest, som han end ikke mindes at have set, og blev først efter den af Dehlens foretagne Reklamation bekendt med, at det ikke var tilladt at belaste Vognen med mere end 850 kg.

Der findes efter det Oplyste at maatte gives Sagsøgerne Medhold i, at de har haft Føje til at forstaa den af de Sagsøgte afgivne Garanti-erklæring saaledes, at det var tilladeligt at benytte Vognen efter Omforandringen til Kørsler med en Belastning af indtil 2000 kg, og da det har vist sig, at Vognens højeste tilladelige Belastning paa det Tidspunkt, da Salget til dem fandt Sted, kun var 850 kg og at Vognen selv efter den ændrede Praksis kun kan indregistreres med en Maksimalbelastning af 1250 kg, maa Sagsøgerne, der efter Omstændighederne maa anses at have reklameret rettidigt, have Krav paa en Erstatning i Anledning af den mindre Værdi, som Vognen herefter har. Denne Erstatning findes særlig under Hensyn til, at Sagsøgerne netop havde Brug for en Vogn, der kunde benyttes til Transport af meget tunge Materialier, hvad de Sagsøgte allerede efter deres Kendskab til Beskaffenheden af Sagsøger-nes Virksomhed maa antages at have været klare over, passende at kunne bestemmes til 1500 Kr, hvorhos de Sagsøgte findes at burde erstatte Sagsøgerne disses Udgifter i Anledning af Sagen med Vognmand Dehlens med ialt 500 Kr. De Sagsøgte vil derhos have at betale Sagsøgerne nærværende Sags Omkostninger med 250 Kr.

Tirsdag den 5 Januar.

Nr 249/1925.

Rigsadvokaten
m o d

Robert Villiam Andersen (Stein),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 251 eller dens § 257 samt for Overtrædelse af Straffelovens § 100.

Vestre Landsrets Dom af 31 Juli 1925: Tiltalte Robert Villiam Andersen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 2 Maaneder. I Erstatning til Skrædermester Th Frederiksen betaler Tiltalte 425 Kr. Saa udreder han og Sagens Omkostninger og derunder til sin beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Glæsel, i Vederlag 50 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 35 Kr. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-ankeet dels af Tiltalte, dels af det Offenlige. Anken angaar dog kun de i Anklageskriftet under A og C omtalte Forhold.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 100 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 100 Dage. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Robert Villiam Andersen, til Højesteretssagfører Stein 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Robert Villiam Andersen i Følge Anklageskrift af 29 Juni 1925 fra 3 jyske Statsadvokatur sat under Tiltale til at lide Straf:

A

efter Straffelovens § 251 for Bedrageri eller dog efter dens § 257 for svigagtigt Forhold ved i Januar Maaned 1922 i Aarhus under falske Forgivender og uden Hensigt eller Udsigt til at betale Restkøbesummen at have formaaet Skrædermester Th Frederiksen, Aarhus, til at udlevere en af Tiltalte bestilt Pels til Pris 550 Kr mod kontant Betaling af 200 Kr, hvoraf 75 Kr var Restbetaling paa en tidligere leveret Habit.

C

efter Straffelovens § 100 for den 1 Maj 1925 i Aarhus at have overfaldet Politibetjent Christian Johnsen under Udførelsen af hans Ernædsgerning og derunder med en Spadserestok tildelt ham et Slag i Hovedet, ved hvilken Voldshandling der i den bagerste Del af Issen til venstre fremkom en Blodudtrædning under Huden med Fremhvælvning af Bløddelene og blaalig Farvning, 4 cm i Bredden og 5 cm i Længden, en Afskrabning af Overhuden over en Del af det fremhvælvede Parti samt paa Midten en lineær, 1 cm lang overfladisk Rift.

Tiltalte er født den 9 Marts 1902 og har tidligere — foruden at der i Aaret 1925 har været indledet Undersøgelse mod ham for Bedrageri, idet dog Tiltale i Medfør af Anordning af 21 Maj 1920 Nr 3 blev undladt — været anset ved Aarhus Købstads Kriminalrets Dom af 5 Oktober 1921 efter Straffelovens § 228, jfr midlertidig Lov 1 April 1911 § 13, med en betinget Dom af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

ad A. Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Tiltalte ca 8 Dage efter, at han i Januar Maaned 1922 havde faaet leveret den af ham hos Skrædermester Th Frederiksen bestilte Habit, for hvilken han, da han ved Leveringen kun var i Stand til at betale 150 Kr af Prisen 225 Kr, blev Frederiksen 75 Kr skyldig, paany indfandt sig i dennes Forretning og bestilte en Pels til 550 Kr. Efter Frederiksens beedigede Forklaring

bad Tiltalte ham, da Pelsen ca 14 Dage efter var blevet færdig, om at maatte faa den udleveret mod, at han straks betalte 200 Kr, idet han tilføjede, at han havde glemt at hæve Penge i Arbejdersparekassen, men at han den paafølgende Mandag vilde hæve 200 Kr paa en af nævnte Sparekasse udstedt Kontrabog, som han medførte i sin Lomme. Frederiksen vil derefter have ladet Pelsen udlevere til Tiltalte i Henhold til et udtrykkeligt Løfte af denne om, at de nævnte 200 Kr skulde blive betalt den paagældende Mandag. Heroverfor har Tiltalte forklaret, at han ikke talte med Frederiksen om, at han havde Penge i Sparekassen og ej heller lovede ham Betaling af saadanne Penge, idet han ikke vidste af, at han havde Penge staaende der, bortset fra ganske ubetydelige Beløb. I et senere Retsmøde har han til denne sin Forklaring føjet, at han virkelig havde Penge indestaaende i den paagældende Sparekasse, idet hans Fader, der tidligere havde laant 500 Kr af Tiltalte, havde indsat Beløbet i Sparekassen paa en paa Tiltaltes Navn lydende Kontrabog; men Tiltalte vil iøvrigt først efter det foregaaende Retsmøde have faaet Kundskab herom. Tiltaltes Fader har under Domsforhandlingen forklaret, at han efter at have optaget et Laan i en ham tilhørende Ejendom tilbagebetalte et ham af Tiltalte ydet kontant Laan som nys anført; men da Faderens Angivelser herom, navnlig for saa vidt angaar Tidspunktet for Laanets Tilbagebetaling, er ganske ubestemte, kan der ikke tillægges denne Forklaring nogen Betydning. Iøvrigt har Tiltalte saavel her under Sagen som under en af Frederiksen mod ham til Betaling af hans Skyld anlagt Sag hævdet, at hele Købesummen for Pelsen er betalt, hvilket Anbringende han dog, da han hverken for de enkelte erlagte Rater eller for Restkøbesummen vil have modtaget nogen Kvittring, ikke har været i Stand til at godtgøre. Da han under sidstnævnte Sag endvidere gjorde gældende og beviste, at han var ufuldmyndig ved Købet af Pelsen, endte Sagen imidlertid med hans Frifindelse. Tiltalte ernærer sig som Arbejdsmand, idet han søger Beskæftigelse snart ved Havnen, snart ved Jordarbejde. Efter det om hans Forhold Oplyste findes det nu at maatte antages, at han ved Købet af Pelsen hverken har haft Udsigt til eller Hensigt til at betale den, og han maa derfor ved under de anførte Omstændigheder at lade sig den udlevere anses strafskyldig efter Straffelovens § 251.

ad C. Tiltalte befandt sig ved den herunder omhandlede Lejlighed sammen med nogle Medlemmer af det kommunistiske Parti i Udkanten af Havnepladsen i Aarhus, som Politiet ønskede at holde ryddelig, indtil en ventet Procession af Arbejdere havde taget Opstilling der. Da Kommunistpartiets Medlemmer, der medførte en Fane, efter at Processionen var naaet ind paa Pladsen, begyndte at bevæge sig ind mod denne, søgte nogle Politibetjente, deriblandt Johnsen, at holde de Personer, der flokkede sig om Fanen, tilbage, og Johnsen bestræbte sig for at faa fat i denne. Omtrent samtidig trak Politiet Stavene, og Tiltalte bibragte derpaa Johnsen, der maa antages at have faaet fat i Fanestangen, med en Spanskrøsstok den i Anklageskriftet omhandlede Læsion.

Tiltalte har hævdet, at Politiets Opræden ved den paagældende Lejlighed var ukorrekt, og at han særlig følte sig opragt over Johnsens

Adfærd med Hensyn til Fanen. Da disse Betragtninger imidlertid ikke har kunnet give Tiltalte Føje til at optræde som sket, vil han for sit herunder omhandlede Forhold være at anse efter Straffelovens § 100.

Den Straf, som Tiltalte for sit under A og C ommeldte Forhold har forskyldt, findes efter Omstændighederne under eet at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 2 Maaneder.

Under Sagen har Skrædermester Th Frederiksen nedlagt Paastand paa Tilkendelse af en Erstatning af 481 Kr, derunder 56 Kr, der udgør hans Udgifter ved Anlægget af den forommeldte borgerlige Sag, og denne Paastand findes at burde tages til Følge, efter Omstændighederne dog kun med 425 Kr. Efter Udfaldet af Sagen, for saa vidt angaar Forhold B, vil derimod en af Skræder Høyer nedlagt Paastand om Tilkendelse af en Erstatning af 130 Kr ikke kunne tages under Paakendelse. Tiltalte vil endvidere have at udrede Sagens Omkostninger og derunder til sin beskikkede Forsvarer ved Landsretten i Vederlag 50 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 35 Kr.

Onsdag den 6 Januar.

Nr 85/1925. Firmaet **Vilhelm Hansen** (David)
mod
De danske Statsbaner (Graae),

betræffende Spørgsmaalet om Statsbanernes Ansvar for Beskadigelse af en Vognladning Kød.

Østre Landsrets Dom af 11 Februar 1925: Sagsøgte, De danske Statsbaner, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Firmaet Vilhelm Hansen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 250 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den i Overensstemmelse med Indstævntes Paastand være at stadfæste, dog

Trykfejl: S 541 L 4 f o »Appellanten« læs »Indstævnte«.

Færdig fra Trykkeriet den 20 Januar 1926.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) -- Bredgade 32.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 30.

Onsdag den 6 Januar.

at Sagens Omkostninger for Landsretten findes at burde ophæves.

Sagens Omkostninger for Højesteret vil Appellanten have at betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Firmaet Vilhelm Hansen, til Indstævnte, De danske Statsbaner, med 400 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 31 Januar 1924 afsendte Firmaet Vilhelm Hansen fra Københavns Kvægtorvsstation en Kølevogn Nr 4719 indeholdende 168 Kolli friskslagtet Kød samt 1 Fustage Lever. Vognen blev afsendt paa almindeligt hvidt Fragtbrev. Paa dette var som Modtager angivet Speditør Aug Dethloff, Warnemünde, men det var Hensigten, at Vognen herfra skulde videreekspederes til Czekoslovakiet, hvor Kødet var solgt.

Vognen ankom til Masnedsund den 31 Januar Kl 6,10 Eftm. Paa Grund af Isvanskeligheder i Storstrømmen var der her ophobet en Del Gods, idet kun en Del af det tilførte Gods kunde overføres til Falster. I de følgende Dage tiltog Isvanskelighederne. Den 2 Februar Kl 12 Middag blev Indskrivning af Vognladningsgods og levende Dyr over Masnedø-Overfarten aflyst, og den 4 s M Kl 11,30 Fm aflystes Indskrivning af Il- og Fragtstykgods. Vognen Nr 4719 var paa dette Tidspunkt endnu ikke overført til Falster, og Statsbanerne traf derfor samme Dag Bestemmelse om, at Vognen skulde befordres ad Ruten Padborg-Flensborg-Warnemünde.

Voguen forlod Masnedsund den 4 Februar Kl 1,40 Eftm og kom til Warnemünde den 8 s M om Aftenen.

Den 5 Februar om Eftermiddagen modtog Firmaet Vilhelm Hansen fra Speditionsfirmaet i Warnemünde Meddelelse om, at Voguen endnu ikke var kommet dertil. Firmaet søgte hos Statsbanerne Oplysning om, hvor Voguen var, og fik den 6 Februar om Morgenen Meddelelse om, at Voguen den 4 Februar om Aftenen havde passeret Korsør. Det telefonerede derefter til dets Speditør i Flensborg med Ordre til at om-dirigere Voguen til Hamborg, men det lykkedes ikke. Den 9 Februar modtog det fra Speditionsfirmaet i Warnemünde Meddelelse om, at Voguen var kommet dertil den foregaaende Dags Aften, og at Kødet ved foretaget Besigtigelse havde vist Tegn paa Fordærvelse. Firmaet lod derefter Voguen omadressere til Hamborg, hvor Priserne antoges at være bedre end i Warnemünde, og efter at Voguen den 10 Februar var kommet dertil, blev Kødet solgt den 11 eller 12 s M.

Firmaet Vilhelm Hansen har fremlagt en Opgørelse, hvorefter der ved dette Salg er fremkommet et direkte Tab (d v s Forskel mellem Indkøbs- og Salgsprovenue) af Kr 2836,40. Dette Tab har Firmaet under denne Sag paastaet Statsbanerne tilpligtet at erstatte med Renter af Beløbet 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 27 November 1924. Firmaet har gjort gældende, at Statsbanerne — efter at Voguen havde været standset i flere Dage i Masnedsund paa Grund af Ishindringer — havde været pligtige til at indhente deres Disposition, forinden Voguen blev videresendt ad Ruten Padborg-Flensborg-Warnemünde. Endvidere har Firmaet anbragt, at det, saafremt det havde faaet Meddelelse om, at Voguen ikke kunde ekspederes over Gedser-Warnemünde, kunde have omadresseret denne til København eller Odense, hvor Kødet, inden det blev fordærvet, kunde være solgt uden Tab.

Statsbanerne procederer til Frifindelse. De har anbragt, at det, da Voguen kom til Masnedsund den 31 Januar, ikke kunde forudses, hvorlænge Isvanskelighederne vilde lægge Hindringer i Vejen for Godsoverførelsen. I de følgende Dage lykkedes det at overføre noget Gods, men Banerne overførte da fortrinsvis levende Dyr, Ilgods, fersk Fisk og andet ligesaa let fordærveligt Gods. Først den 4 Februar maatte Transporten af Voguen ad Ruten Gedser-Warnemünde anses for hindret paa en saadan Maade, at der forelaa en egentlig Driftsstandsning, og Statsbanerne traf derefter i Medfør af Art 18, III i den tysk nordiske Forbindelsesgodstarif Bestemmelse om, at Godset skulde beføres ad Ruten Padborg-Flensborg-Warnemünde, hvilket de ifølge nævnte Bestemmelse var berettigede til at gøre uden at indhente Firmaets Disposition. Fremdeles har Statsbanerne anbragt, at de under Hensyn til at Kødet fremsendes i en Kølevogn, og at Vejret var koldt, har været berettiget til at gaa ud fra, at Godset kunde taale Transporten over Padborg-Flensborg og endelig har de anført, at Godset, saafremt Firmaet Vilhelm Hansen den 6 Februar havde givet ændret Disposition gennem Afsendelsesstationen i Overensstemmelse med Forbindelsesgodstarifens Art 15, III, mulig kunde være standset paa en Mellestation og navnlig i Lübeck, hvor Voguen befandt sig i Tiden fra den 6 Februar Kl 4 Eftermiddag til den 7 s M Kl 5 Formiddag, og hvorfra Voguen kunde

være dirigeret direkte til Hamborg, saa at Salg af Kødet dersteds kunde have fundet Sted paa et langt tidligere Tidspunkt end sket og da antagelig til højere Pris end opnaaet.

Ifølge en under Sagen fremlagt Erklæring fra det meteorologiske Institut var Lufitemperaturen ved Gedser Fyr i Dagene fra den 31 Januar til den 4 Februar 1924 i Almindelighed over Frysepunktet, idet Temperaturen kun den 3 Februar om Morgenen laa herunder. Endvidere har Speditionsfirmaet Aug Dethloff i Warnemünde i en under Sagen fremlagt Erklæring af 31 December 1924 udtalt, at der ved den paagældende Vogns Ankomst til Warnemünde ikke forefandtes Is i de i Vognen anbragte Kasser, og dette maa saaledes antages at være smeltet, forinden Vognens Ankomst dertil. Endelig er det oplyst, at Distancen mellem Masnedsund-Warnemünde udgør 94 km og Distancen Masnedsund-Padborg-Flensborg-Warnemünde 625 km.

Efter det Oplyste, derunder en af Godsekspeditionen i Warnemünde udstedt Erklæring af 31 Januar d A maa det antages, at det paagældende Kød har lidt nogen Beskadigelse ved, at Vognen Nr 4719 den 4 Februar blev omadresseret ad Ruten Padborg-Flensborg-Warnemünde. Paa den anden Side var det ifølge den ovenfor anførte Art 18, III, i den tysk nordiske Forbindelsesgodstarif overladt til Statsbanerne at afgøre, om det maatte antages at være i Firmaets Interesse, at Befordringen af Godset blev fortsat ad Ruten over Padborg og Flensborg, eller, at Godset blev holdt tilbage i Masnedsund og Firmaets Disposition indhentet. Selv om Statsbanerne har taget fejl ved det Skøn, de har øvet herom, og selv om de endvidere har taget fejl ved det af dem udøvede Skøn over, hvorvidt Godset uden Paafyldning af ny Is i Kasserne kunde taale Transporten over Padborg-Flensborg, findes de dog ikke herved at have vist en saadan Mangel paa Agtpaagivenhed, at der paa Grundlag heraf kan gøres Erstatningskrav gældende imod dem af Firmaet Vilhelm Hansen. I saa Henseende maa det ogsaa blive af Betydning, at der, da en virkelig Driftsstandsning kom til at foreligge den 4 Februar, maa antages at maatte handles hurtigt fra Statsbanernes Side.

Som Følge heraf og idet det ikke findes fornødent at komme ind paa, hvad der iøvrigt er anført fra Statsbanernes Side, vil disse være at frifinde for Firmaet Vilhelm Hansens Tiltale i denne Sag. Sagens Omkostninger findes Firmaet Vilhelm Hansen at burde godtgøre Statsbanerne med 250 Kr.

Fredag den 8 Januar.

Nr 198/1925.

Rigsadvokaten

m o d

Agnes Louise Caroline Christensen, Rasmussens fraseparerede Hustru (Martensen-Larsen),

der tiltales for Assurancesvig.

Østre Landsrets Dom af 9 Juni 1925: Agnes Louise Caroline Christensen, Rasmussens fraseparerede Hustru, bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær for den hende beskikkede Forsvarer, Fru Malling Hauschultz, 80 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af Tiltalte, dels af det Offenlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Agnes Louise Caroline Christensen, Rasmussens fraseparerede Hustru, til Højesteretssagfører Martensen-Larsen 200 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Københavns Byrets 3 Afdeling, tiltales Agnes Louise Caroline Christensen, Rasmussens fraseparerede Hustru, for i bedragerisk Hensigt at have indgivet til Brandforsikringselskabet »London Guarantee & Accident Company Ltd«, i Anledning af en paa Tiltaltes Bopæl og Forretning, Sjællandsgade 3, den 18 Januar 1925 stedfundet Brand, en den 30 s M dateret og af Tiltalte efter bedste Overbevisning og paa Tro og Love underskrevet Skadesopgørelse, hvori Tiltalte urigtigt som brændte opførte dels ved Branden ubeskadigede, dels udenfor Brandstedet beroende Varer til Værdi ca 3000 Kr.

Tiltalte er født den 25 Februar 1893 og ikke fundet forhen straffet.

Af Sagens Oplysninger fremgaar Følgende:

Den ommeldte Brand opdagedes om Eftermiddagen ved 3 Tiden Søndag den 18 Januar d A af tilfældig Forbipasserende; Dørene til Lokalerne fandtes aflaaet, og Tiltalte havde om Formiddagen ved 9 Tiden forladt Forretningen for at tage til Roskilde paa Besøg hos Familien. Aarsagen til Branden blev ikke oplyst, og Tiltalte, der i ovennævnte Forsikringselskab havde assureret Handelsvarer og Inventar for 15 000 Kr og Indbo m v for 4000 Kr, afgav under 30 Januar d A en af hende affattet specificeret Opgørelse, hvorefter der var brændt Varer og Inventar for 15 834 Kr 34 Øre og Indbo m v for 3440 Kr.

Efter at der var opstaaet Tvivl om denne Opgørelses Rigtighed, blev det ved en Undersøgelse af de brandlidte Rester af Varer i Metermaal konstateret, at der af flere Sorter Varer kun havde været et væsenlig

ringere Antal Meter end paa Opgørelsen opgivet, og at der af andre i Meter opgivne Varer slet ikke fandtes Rester. Tiltalte, der havde forklaret, at frasen en Kassekladde var hendes Forretningsbøger, hvis Førelse var et Par Maaneder tilbage, ødelagt ved Branden, erkendte, at hun havde foretaget Opgørelsen efter Skøn uden nogen Opmaaling, og at der havde været Varer til Stede af den Slags, hun havde opgivet som brændte, omend maaske ikke i det Antal Meter, hun havde opgivet, men til Gengæld havde Skaden for andre Posters Vedkommende været større end opgivet. Tiltalte opgav derhos, at hun ikke havde noget beroende andet Steds end i Forretningen.

Det oplystes derefter, at der hos en Søster til Tiltalte beroede en betydelig Mængde Stoffer, der dels havde beroet hos hende fra Tiden før Tiltalte i Februar 1924 aabnede Forretningen og dels efterhaanden var bragt til hende, og hvoraf den væsenligste Del maa antages overgivet Søsteren til Forarbejdning til Beklædningsgenstande, som solgtes i Tiltaltes Forretning. En Del af de hos Søsteren forefundne Stoffer svarede delvist til de paa Opgørelsen angivne Metervarer, som der ikke fandtes Rester af efter Branden.

Det oplystes endvidere, at Tiltalte kort før eller efter Jul til en Sviigerinde havde overgivet til Opbevaring en tilbundet Æske, hvori foruden en Del finere Damebeklædningsgenstande, Kniplinger og Blonder forefandtes en Søløveskindsmuffe og Krave, der paa ovennævnte Opgørelse var angivet brændt og ansat til Værdi 150 Kr.

Tiltalte har under Forundersøgelsen erkendt, at den afgivne Opgørelse er urigtig, men hun vil ikke have forbundet nogen svigagtig Hensigt dermed. Hun affattede Fortegnelsen efter Branden under et Ophold i Roskilde og skrev den »ud af Hovedet«. Hun havde efter Nytaar 1925 opgjort en foreløbig Status, som gik tabt ved Branden, og efter den havde hendes Varelager en Værdi af ca 14—16 000 Kr, hvori ikke var medregnet Arbejdet ved Forarbejdningen af Beklædningsgenstande. Hun anslog sit Varelager til en Værdi af 17—18 000 Kr, men hun var klar over, at hun ikke kunde faa mere end de 15 000 Kr, hun havde assureret for, og hun afpassede Varer og Priser for at naa dette Beløb; naar hun nok muligt har opgivet Metermaalet betydelig større end det hun havde, opvejs dette af, at hun for andre Varer har opgivet et mindre Lager, end hun havde, idet hun ikke vilde opgive, hvormeget hun havde, for hun syntes selv det maatte lyde utroligt. Hun mente, at de Varer, der laa hos Søsteren — hvilke er opgjort til en Værdi af ca 1100 Kr — var indbefattet i Forsikringen, og havde talt med Søsteren om, at de skulde opgives som reddede, men hun undlod dette, fordi hun mente, at hun blot skulde have nogle Tal frem i Opgørelsen, som viste, hvor stort hendes Tab havde været. Naar hun oprindelig opgav, at hun ikke havde noget beroende udenfor Forretningen, maa hun have misforstaaet Spørgsmaalet, og naar hun opgav, at hendes Bøger, der forefandtes hos Søsteren, var brændt, var det, fordi de var forsømt og daarlig ført.

Hun har erkendt at have været klar paa, at det som brændt angivne Skindsæt var hos Sviigerinden; hun havde overgivet denne den nævnte Æske, fordi hun havde daarlig Plads til den i Forretningen, og naar hun

opgav Skindsættet som brændt, var det fordi Assurancen ikke vilde tillægge andre Ting, som afgjort var brændt, nogen Værdi.

Selv om nu Tiltalte maatte have ment, at hun havde haft et Varelager m m af en samlet Værdi, som den af hende opgivne, maatte hun efter det Anførte være klar paa, at hun, hvis hun affattede Opgørelsen efter bedste Overbevisning med Hensyn til Varesorter og Kvantiteter samt øvrige Løsøreeffekter ikke havde Udsigt til at erholde den fulde Assurancesum betalt, og naar hun i dette Øjemed har paa Tro og Love foretaget Angivelser i Opgørelsen mod bedre Vidende, findes det at maatte tilregnes hende som svigagtig Omgang ved Benyttelse af Brandforsikring.

Tiltalte vil herefter være at anse efter Straffelovens § 259 efter Omstændighederne og under Hensyn til midlertidig Straffelov 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Nr 367/1924. Parcellist **Niels Peter Christiansen, Møller Lars Carsten Carstensen, Gaardejer Lars Peter Hansen** og Smedemester **Jens Andersen** (Stein)

m o d

Snedkermester Adolf Herman Frandsen (I Kondrup efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Ansvar for Underskudet i en Brugsforening hvor de var Medlemmer af Bestyrelsen.

Dom afsagt af Retten for Roskilde Købstad m v den 5 December 1923: De Indstævnte, Parcellist Niels Peter Christiansen, Møller Lars Carsten Carstensen, Gaardejer Lars Peter Hansen og Smedemester Jens Andersen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Snedkermester Adolf Herman Frandsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger erstatter Sagsøgeren de Indstævnte med 200 Kr. Denne Dom kan fuldbyrdes 15 Dage efter dens Afsigelse.

Østre Landsrets Dom af 21 Maj 1924: De Indstævnte, Parcellist Niels Peter Christiansen, Møller Lars Carsten Carstensen, Gaardejer Lars Peter Hansen og Smedemester Jens Andersen, alle af Karlslunde, bør En for Alle og Alle for En til Appellanten, Snedkermester Adolf Herman Frandsen, sammesteds, betale 27 Kr 25 Øre, med Renter heraf 5 pCt p a fra den 18 September 1923, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger i begge Instanser med 300 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Foreløbig bemærkes, at det til 33 822 Kroner 87 Øre opgjorte Underskud er nedbragt af Uddeleren med tilsammen 9182 Kroner 22 Øre, altsaa til 24 640 Kroner 65 Øre. Endvidere bemærkes, at Appellanten Parcellist Niels Peter Christiansen har været Formand for Karlslunde og Omegns Brugsforening fra Juli 1919 til Foraaret 1922, at Appellanten Møller Lars Carsten Carstensen har været Medlem af Foreningens Bestyrelse fra Sommeren 1920 til Foraaret 1922, at Appellanten Gaardejer Lars Peter Hansen har været Medlem af Bestyrelsen fra Juni 1919 til Juni 1921, samt at Appellanten Smedemester Jens Andersen har været Medlem af Bestyrelsen fra 1918—1920.

Som i den indankede Dom anført henstaar det uoplyst, hvor stor en Del af Underskudet der skyldes Uddelerens ulovlige Dispositioner, og hvor stor en Del der skyldes andre Grunde, ligesom det ogsaa er uoplyst, hvor stor en Del af det — som det maa antages — sukcessivt gennem en længere Aarrække opstaaede Underskud der lader sig henhøre til Appellanternes Funktionstid. Herefter og idet det findes betænkeligt alene paa Grund af det af Appellanterne i deres egen Funktionstid udviste for-sømmelige Forhold at paalægge dem Ansvar for det samlede Underskud, vil de overensstemmende med deres Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for alle Retter findes at burde op-hæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Parcellist Niels Peter Christiansen, Møller Lars Carsten Carstensen, Gaardejer Lars Peter Hansen og Smedemester Jens Andersen, bør for Tiltale af Indstævnte, Snedkermester Adolf Herman Frandsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for alle Retter ophæves. Der tillægges Højesteretssagfører I Kondrup i Salær for Højesteret 200 Kroner, som udredes af det Offenlige.

Underrettsdommens Præmisses er saalydende:

Da det i Begyndelsen af Aaret 1922 viste sig, at der hos Uddeler Erik Larsen i Karlslunde Brugsforening var et betydeligt Underskud, blev der i den Anledning i Brugsforeningen afholdt forskellige Generalforsamlinger, paa hvilke det bl a blev vedtaget at lade Regnskaberne gennemgaa af autoriserede Revisorer, og Resultatet af disses Undersøgelser blev, at det samlede Underskud blev opgjort til 33 822 Kr 87 Øre. Paa en Generalforsamling den 26 Marts 1922 blev det vedtaget til Dækning af Underskudet at optage et Laan paa 40 000 Kr, at afvikle af For-

eningens Medlemmer i Løbet af 10 Aar, hvilket Laan skulde administreres af et Udvalg paa 5 Medlemmer, og saaledes at der paalignedes hvert enkelt Medlem en Anpart, der foreløbig ansattes til 200 Kr. Da Snekermester Adolf Herman Frandsen af Karlslunde, der er Medlem af Brugsforeningen, imidlertid vægrede sig ved at betale det først forfaldne halvaarlige Afdrag paa den ham saaledes paalignede Andel i Laanet, nemlig 10 Kr, anlagde Brugsforeningen Sag imod ham, og ved nærværende Rets Dom af 18 April 1923 blev han dømt til at betale den nævnte Rate tilligemed Renter af de 200 Kr, ialt 15 Kr 25 Ørc. Frandsen har derefter anlagt nærværende Sag mod 4 Personer som Medlemmer af Bestyrelsen, da fornævnte Underskud fremkom, nemlig Parcelist Niels Peter Christiansen, Møller Lars Carsten Carstensen, Gaard ejer Lars Peter Hansen og Smedemester Jens Andersen, alle af Karlslunde, førstnævnte som Formand, idet han under Paaberaabelse af, at de maa være ansvarlige for Underskudet, fordi der i Strid med Foreningens Love ikke er blevet ført ordentligt Regnskab og ikke behørigt Tilsyn med Uddeleren, har paastaet dem dømt in solidum til at erstatte ham det Beløb, som han i Henhold til fornævnte Dom har maattet udrede til Brugsforeningen, nemlig 27 Kr 25 Øre, tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Sagens Tingfæstning, den 18 September 1923, indtil Betaling sker.

De Indstævnte har paastaet sig frifundet.

I Brugsforeningens Love, der er vedtaget den 5 Marts 1893 ved Foreningens Oprettelse, bestemmes det bl a i § 3 at »Medlemmerne er solidarisk ansvarlige for Foreningens Forpligtelser og vedblive dermed, selv om Udtrædelse finder Sted, indtil mulige Laan er tilbagebetalt og andre Forpligtelser fyldestgjort, forsaavidt de er paadragne inden Udtrædelsen,« i § 4: »Foreningen køber og uddeler kun pr Kontant,« i § 6: »Regnskabet aflægges hvert Halvaar, i første Halvdel af Juni og December Maaneder efter forud at have ligget til Eftersyn hos Uddeleren,« i § 7: »Formanden har Foreningens Penge og Værdipapirer i Forvaring. Bestyrelsen har Ret til paa hvilken som helst Tid at gennemse Foreningens Regnskab og Værelager,« og endelig hedder det i § 11: »Opstaar Uenighed om noget Foreningsanliggende, der ikke kan bilægges ved almindelig Forhandling, vælges 3 Voldgiftsmænd af Generalforsamlingen, og Sagen kan ikke forelægges Domstole.«

Ved de under Sagen afgivne Vidneforklaringer og Sagens øvrige Oplysninger maa det nu vel anses for godtgjort, at Bestyrelsens Medlemmer og derunder ogsaa de Indstævnte har forsømt deres Forpligtelser overfor Foreningen, navnlig derved, at de ikke har sørget for, at et ordentligt Regnskab blev ført, hvorved særlig bemærkes, at der hverken har været ført Kassebog, Journal eller Hovedbog, at der i Strid med Lovene i betydeligt Omfang med Bestyrelsens Vidende er købt Varer paa Kredit og ligeledes i Forretningen er solgt Varer paa Kredit, at der ingen Kontrol er ført med Uddelerens Virksomhed eller med hans Kasse, og at det ved den halvaarlige Regnskabsopgørelse ikke er blevet konstateret, om den opgivne Kassebeholdning havde været tilstede paa Opgørelsens Dato.

Selv om det herefter maatte antages, at Foreningen kunde gøre Er-

statningsansvar gældende overfor de Medlemmer af Bestyrelsen, i hvis Funktionstid Underskudet er opstaaet — hvorved iøvrigt bemærkes, at de Indstævnte Hansen og Andersen efter det Oplyste ikke har været i Bestyrelsen, da Underskudet kom for Dagen — findes det under Hensyn til Lovenes oven citerede § 11, samt da den lovlige Generalforsamling, efter at Underskudets Størrelse var konstateret, har taget Bestemmelse om, hvorledes det manglende Beløb skulde skaffes til Veje, og hvorledes de enkelte Medlemmer skulde hæfte derfor, ikke at kunne tilkomme noget enkelt Medlem til Fordel for sig selv og fremfor de andre Medlemmer af Foreningen ved Domstolene at kræve de af ham til Underskudets Dækning erlagte Beløb erstattet hos en eller flere af de tidligere Bestyrelsesmedlemmer, og herefter vil de Indstævnte være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde erstatte de Indstævnte med 200 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Roskilde Købstad m v den 5 December 1923 og paastaas af Appellanten, Snedkermester Adolf Herman Frandsen ændret i Overensstemmelse med den af ham for Underinstansen nedlagte Paastand.

De Indstævnte, Parcellist Niels Peter Christiansen, Møller Lars Carsten Carstensen, Gaardejer Lars Peter Hansen og Smedemester Jens Andersen, har paastaet den indankede Dom stadfæstet.

Der maa efter det Oplyste gaas ud fra, at »Karlsruhe og Omegns Brugsforening« i en Del Aar har arbejdet med et Underskud, der stadig forøgedes, og at dette Underskud i hvert Fald for en Del skyldes, at Uddeleren har foretaget ulovlige Dispositioner over Foreningens Kassebeholdning, omend der ogsaa har været Konjunkturtab og Tab ved Svind paa Varebeholdningen.

Der maa endvidere gaas ud fra, at naar Underskudet har kunnet opstaa og i Aarens Løb har kunnet forøges, uden at der blev skredet ind mod Uddeleren, skyldes det, at Bestyrelsen har ladet det mangle paa fornødent Tilsyn under saadanne Omstændigheder, at det maa medføre Erstatningspligt for dens enkelte Medlemmer.

At det nu ikke længere lader sig konstatere, hvilken Del af Underskudet, der skyldes Uddelerens ulovlige Dispositioner, og hvilken Del der skyldes andre Grunde, maa, da Bestyrelsen er medansvarlig for den mangelfulde Bogføring, komme dens Medlemmer til Skade, ligesom det af samme Grund maa blive uden Betydning, at det heller ikke lader sig konstatere, hvor stort et Underskud der har været i de enkelte Medlemmers Funktionstid.

Idet der maa gives Appellanten Medhold i, at den Generalforsamlingsbeslutning, hvorefter Underskudet blev dækket ved Optagelsen af et Laan, hvis Forrentning og Tilbagebetaling fordeltes paa de enkelte Medlemmer af Brugsforeningen, ikke kan afskære ham fra at søge Re-

gres for, hvad han har maattet betale i Henhold til Generalforsamlingsbeslutningen og Dommen af 18 April 1923 hos dem, der er ansvarlige eller medansvarlige for Tabet, vil der være at give Dom efter Paastanden, hvorhos de Indstævnte in solidum vil have at godtgøre Appellanten Sagens Omkostninger i begge Instanser med 300 Kr.

Tirsdag den 12 Januar.

Nr 96/1925. **Mesterforeningen for Bygningshaandværkere paa Landet paa Lolland** (Overretssagfører E Bülow)

mod

Tømrermester **P Jørgensen** og Murermester **Chr Krogh** (Henriques),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt de Indstævnte ved Indgivelse af Tilbud paa Arbejde har overtraadt Mesterforeningens Love.

Østre Landsrets Dom af 16 Februar 1925: De Sagsøgte, Tømrermester P Jørgensen, Lindet, og Murermester Chr Krogh, Krage-næs, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Mesterforeningen for Bygningshaandværkere paa Landet paa Lolland, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte hver især med 400 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Indholdet af de for Mesterforeningen gældende Love maa Bestemmelserne i § 6 antages kun at angaa Licitationsarbejde. Som udtalt i Dommen maa det endvidere antages, at det af Indstævnte Jørgensen indgivne Tilbud om at ville udføre Byggearbejdet i samlet Entreprise ikke, saaledes som Forholdene sluttelig kom til at foreligge, kan anses som indgivet under Licitation. Herved bemærkes, at det nævnte Tilbud hverken helt eller delvis kan jævnstilles med de af Jørgensen tidligere gjorde Tilbud om Udførelse af Tømrer- og Snedkerarbejdet og at det findes betænkeligt at anse det for godtgjort, at Jørgensen, da han indgav sit sidste Tilbud, var vidende om, at der da forelaa andre Tilbud om Udførelse af det samlede Arbejde. Herefter vil de Indstævnte være at frifinde, og Dommen vil som Følge heraf overensstemmende med deres Paastand kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Mesterforeningen for Bygningshaandværkere paa Landet paa Lolland, til de Indstævnte, Tømrermester P Jørgensen og Murermester Chr Krogh, med 400 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Lovene for Mesterforeningen for Bygningshaandværkere paa Landet paa Lolland findes bl a saalydende Bestemmelser:

§ 2

Foreningens Formaal er at samle alle Bygningshaandværkere i Murer-, Tømrer- og Snedkerfaget paa Lolland til ved indbyrdes Samhold

2. at modarbejde al usund Konkurrence, særlig ved at søge Licitationsforholdene ordnede bedst muligt — —

§ 5

Forningen arbejder hen til at faa gennemført en retfærdig Ordning af Licitationsforholdene — —

Ligeledes vil det være forkasteligt om Medlemmerne indbyrdes driver Smudskonkurrence før eller efter at et Byggeforetagende udbydes eller er udbudt i Licitation.

§ 6

Alt offentligt eller privat Tilbudsarbejde, som overstiger 200 Kr, skal anmeldes skriftligt mindst 72 Timer før Tilbudet indgives til Bygherren, til den Bys Tillidsmand, hvor Arbejdet skal udføres. Denne sammenkalder da de Bydende til Møde, hvor disse medbringer Tilbudet i lukket Konvolut. Er noget Bud mere end 10 pCt under Middelpriisen forhøjes disse med samme Beløb over Middelpriisen. Tilbud, der er 15 pCt over Middelpriisen paa indtil 25 000 Kr og 20 pCt over fra 25 000 udgaar af Kontrollen og ny Middelpriis udregnes. Kontrollerede Tilbud, som indgives til Bygherren, skal forsegles hos Tillidsmanden.

Af alt udbudt Arbejde ydes 2 pCt til Foreningens Kasse.

For Unkladelse af at anmelde erlægges en Strafbøde af mindst 2 pCt uanset om Vedkommende faar Arbejdet overdraget eller ikke.»

I Foraaret 1924 udbød Bestyrelsen for Østofte Andelsmejeri offentligt Arbejdet ved Opførelsen af et nyt Mejeri. Ifølge ovennævnte § 6 i Mesterforeningens Love anmeldte en Række af Foreningens Medlemmer, deriblandt Tømrermester P Jørgensen, Lindet, at de ønskede at indgive Tilbud, for Jørgensens Vedkommende paa Snedker- og Tømrerarbejdet.

Ved et den 4 Juni 1924 afholdt Møde imellem de Bydende blev Tilbudene gennemgaaet og Gennemsnitsprisen af disse udregnet, hvorefter Tilbudene indgaves. Ved Licitationen, der afholdtes senere samme Dag, blev Murer C Hansen, Østofte, billigst paa Murerarbejdet med 116 700 Kr, Tømrermester P B Petersen, Stokkemarken billigst paa Tømrerarbejdet med 33 243 Kr, og Byggefagenes Sammenslutning, Nakskov, billigst paa Snedkerarbejdet med 7967 Kr.

De samlede Tilbud laa ca 15 000 Kr over Arkitektens Overslag, der var paa 170 000 Kr, hvorfor han efter Mejeribestyrelsens Anmodning udarbejdede nyt Forslag, hvorved Ostelagret reduceredes, og hvorved der sparedes ca 10 000 Kr.

Ifølge de af Mesterforeningens Medlemmer indgivne Tilbud maatte disse ikke paa Murer-, Tømrer- og Snedkerarbejdet arbejde sammen med andre end med Medlemmer af Foreningen og af Arbejdsgiverforeningen, af hvilke Foreninger Byggefagenes Sammenslutning ikke var Medlem.

Ved Skrivelser af 22 Juni 1924 fra Mejeribestyrelsens Formand, underrettedes de Bydende om, at samtlige Tilbud paa Opførsel af det projekterede Mejeri annulleredes. Der fremkom herefter meget hurtigt et Tilbud paa samtlige Arbejder fra Murermester Niels Lund, Nakskov, der under Licitationen havde indgivet Tilbud paa Murerarbejdet for et Beløb af 119 974 Kr. Lund ønskede imidlertid ikke at gaa med til en ham af Bestyrelsens forelagt Reduktion, og efter at hans Tilbud af Bestyrelsen var betragtet som bortfaldet, fremkom der derefter samlede Tilbud, dels fra Firmaet Thomsen & Sønner, Slagelse, dels fra ovennævnte Tømrermester Jørgensen, der først havde søgt et Samarbejde med Lund for Murerarbejdets Vedkommende, men som nu indgav samlet Tilbud, saaledes at Murerarbejdet skulde udføres af Murermester Chr Krogh, Kragehø, der ikke havde indgivet noget Tilbud under Licitationen. Efter sket Afstemning over de to samlede Tilbud henholdsvis fra Thomsen & Sønner og Jørgensen, overdroges Arbejdet i samlet Entreprise til Sidstnævnte i det Væsenlige paa Licitationsvilkårene, bortset fra Reduktionen af Ostelagret.

Den 27 Juli 1924 afholdt Mesterforeningen et Møde, i hvilket Bestyrelsen overfor Jørgensen og Krogh for undladt Anmeldelse af Arbejdet ved Østofte Mejeri vedtog »at anvende § 6 — hvor der forlanges (to) 2 pCt i Afgift og 5 pCt i Strafbøde.«

Under nærværende ved Retten for Nakskov Købstad m v forberedte Sager, der her for Retten er forhandlet under eet, har Sagsøgeren, ovennævnte Mesterforening ifølge den endelige Paastand paastaet de Sagsøgte, ovennævnte Tømrermester P Jørgensen og Murermester Chr Krogh, dømt principalt: Jørgensen til Betaling dels af Afgift 2 pCt af Tilbudssummen 159 800 Kr med nogle Fradrag, af Sagsøgerne udregnet til 3046 Kr, dels af Bøde 5 pCt, udregnet til 7515 Kr, tilsammen 10 561 Kr, Krogh til Betaling af Bøde af Murerarbejdet 112 000 Kr 5 pCt 5600 Kr, alt med Tillæg af Renter 5 pCt p a fra Forligsklagens Dato, den 30 Juli 1924, til Betaling sker. Sagsøgeren har derhos nedlagt nogle subsidiære Paastande.

De Sagsøgte paastaar Frifindelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Dommen er det i Henhold til de i saa Henseende anførte Grunde rettelig antaget, at Søegaard ikke har Krav paa noget Kommissionssalær. Derimod maa der gives Appellanten Medhold i, at Lund har Krav paa saadant Salær. I saa Henseende bemærkes Følgende:

For Højesteret er det oplyst, at Lindholms Ejendom i Aalborg blev solgt den 13 November 1923, at Telefonsamtalen mellem Lund og Pultz fandt Sted den 14 November, og at »Harmonien« blev købt af Lindholm den 15 November. Efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa der derhos gaas ud fra, at Lund under Telefonsamtalen den 14 November oplyste Pultz om, at Lindholm nu havde solgt sin Ejendom, og at det paa Grundlag heraf blev aftalt, at Pultz skulde komme til Aalborg den følgende Dag for at genoptage Salgsforhandlingerne med Lindholm. Endvidere maa der gaas ud fra, at det, efter at Lund den 15 November havde truffet Pultz paa Banegaarden i Nørresundby, blev aftalt mellem dem, at de og Lindholm skulde mødes paa Hotellet for at forhandle om Salget, og at Pultz efter tilfældigt at have truffet Lindholm paa Simonis Vinstue bestemte sig til at holde Lund udenfor de Forhandlinger, der førte til Salget.

I Henhold til det Anførte vil Indstævnte være at dømme til at betale Appellanten 2150 Kroner med Renter og Sagens Omkostninger for begge Retter med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, fhv Hotelejer N M Pultz, bør til Appellanten, Sagfører Viggo Kleisby, betale 2150 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarligt fra den 18 Juli 1924, til Betalingsker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 800 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Idet Sagsøgeren, Sagfører Viggo Kleisby i Aalborg, har anbragt, at Sagsøgte, fhv Hotelejer N M Pultz, sammesteds, der har afhændet den ham tilhørende Ejendom Hotel »Harmonien« i Sæby, til Restauratør Chr Lindholm af Aalborg, for en Købesum af 215000 Kr, har afsluttet denne Handel under saadanne Omstændigheder, at enten Ejendomsmægler A Lund eller Repræsentant C A Søegaard eller dog de begge i Forening har Krav paa 1 pCt af Købesummen som Kommissionssalær, har han, til

hvem Lund og Søegaard ved Transport af 15 Juli 1924 har overdraget deres eventuelle Fordring paa Sagsøgte, under nærværende Sag søgt denne og paastaaet ham tilpligtet at betale Sagsøgeren 2150 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 18 s M at regne, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Ifølge Sagsøgerens Sagsfremstilling, der er i Overensstemmelse med de af Lund og Søegaard afgivne Vidneforklaringer, havde Sagsøgte i Aaret 1923 givet hver især af de nævnte Mænd i Kommission at sælge Hotel »Harmonien«. Herefter bragte Lund Sagsøgte i Forbindelse med Lindholm, der sammen med sin Hustru kom til Sæby for at se paa Hotellet, uden at dog nogen Handel ved den Lejlighed kom i Stand. Senere blev en Lindholm tilhørende Ejendom i Aalborg bortsolgt ved Lunds Medvirken, og Lund, der forment, at Lindholm, som herved var kommet i Besiddelse af kontante Midler, nu bedre end tidligere var i Stand til at købe Hotellet, gav derpaa Sagsøgte telefonisk Meddelelse om Lindholms forandrede Forhold, idet han samtidig opfordrede Sagsøgte til at komme til Aalborg, for at Salgsforhandlingerne kunde genoptages. Da Sagsøgte netop den følgende Dag skulde til Aalborg, modtog Lund ham paa Nørresundby Jærnbanestation, og paa Vejen derra til Aalborg aftalte de, inden de skiltes, at mødes paa et Hotel i sidstnævnte Købstad samme Eftermiddag Kl 2. Lund opfordrede nu Lindholm til at komme tilstede samme Sted og paa samme Tid, men da Lindholm forinden vilde forhandle nærmere med Vinhandlerfirmaet Simoni i Aalborg om yderligere økonomisk Støtte, sagde Lindholm til Lund, at han først kunde komme tilstede Kl 3. Lidt før Kl 2 var Lund paa Hotellet og Kl 2 kom Sagsøgte, hvem Lund meddelte, at Lindholm først kunde komme Kl 3. Sagsøgte udtalte da, at han saa vilde gaa indtil den Tid, men undlod senere at indfinde sig paany paa Hotellet, hvor Lund ventede forgæves paa ham og Lindholm fra Kl 3 til Kl 5. Efter Besøget paa Hotellet havde Sagsøgte imidlertid begivet sig til Simonis Vinstue, hvor han traf Lindholm, inden denne endnu havde begivet sig paa Vej til Hotellet for at mødes med Lund. Sagsøgte og Lindholm genoptog nu paa Vinstuen Forhandlinger om Sidstnævntes Køb af Hotel »Harmonien«. Under disse var flere Personer til Stede, og da Sagsøgte tilfældig saa Søegaard sidde i et af Vinstuens andre Rum, gik han hen og spurgte, om Søegaard kendte Lindholm. Dette bejaede Søegaard, og Sagsøgte opfordrede ham saa til at komme hen og yde Medvirkning til at faa Lindholm til at indgaa paa Handlen. Efter at der var talt frem og tilbage om Sagen, afsluttedes Købet, og Sagsøgte affattede en foreløbig Slutseddel, som Søegaard medunderskrev til Vitterlighed.

Færdig fra Trykkeriet den 3 Februar 1926.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) -- København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 31.

Onsdag den 13 Januar.

Med Hensyn til Lunds Forhold har Sagsøgte erkendt, at han har givet Lund Hotel »Harmonien« i Kommission, og at Lund derpaa har bragt ham i Forbindelse med Lindholm. Efter Sagsøgtes videre Fremstilling viste det sig imidlertid under det Besøg, som Lindholm og Hustru aflagde i Sæby, at Lindholm ikke raadede over Midler til Køb af Hotellet, og at Hustruen ikke syntes om dette. Sagsøgte ansaa herefter Forhandlingerne med Lindholm som strandede, og ifølge hans Partsforklaring er de ikke senere genoptaget under Lunds Medvirken. Derimod blev Sagsøgte af en Tømmerhandler i Sæby og Indehaveren af Simonis Vinstue i Aalborg paany bragt i Forbindelse med Lindholm, og det var i Anledning heraf, at han havde bestemt at rejse til Aalborg, da Lund til ham rettede den oven ommeldte telefoniske Henvendelse, som efter Sagsøgtes Forklaring dog ikke havde det af Sagsøgeren hævdede foran gengivne Indhold, idet Lund under den slet ikke omtalte Lindholm, men kun nævnede en senere afdød Tredjemand i Aalborg som mulig Lysthavende til Hotellet. Sagsøgte erkender vel at have talt med Lund paa Vejen fra Nørresundby Banegaard til Aalborg og efter Lunds Opfordring at have indfundet sig Kl 2 paa Hotellet i Aalborg, men han bestrider, at han kom der for i Lunds Overværrelse at forhandle med Lindholm. Lund er saaledes efter Sagsøgtes Anbringende uden Andel i, at han paany kom i Forbindelse med Lindholm saavelsom i, at Handlen med denne kom i Stand.

Angaaende Søegaards Forhold har Sagsøgte hævdet, at han under et Besøg, Søegaard som Repræsentant for Bryggeriet »Urban« i Aalborg aflagde paa Hotel »Harmonien«, efter Anmodning af Søegaard tilsagde denne Kommissionssalær, hvis han kunde faa Hotellet solgt, men kun hvis dette skete til en nærmere angivet Person i Randers og for en Købesum af ikke under 230 000 Kr. Da Søegaard ikke bragte Sagsøgte i Forbindelse med denne Person, kan Søegaard intet Krav have paa Kommissionssalær. Sagsøgte har yderligere benægtet, at det var paa hans Opfordring, at Søegaard deltog i de ovenanførte Salgsforhandlinger paa Simonis Vinstue, og han har bestridt, at denne Deltagelse var af saadan Art og Betydning, at den kan hjemle Søegaard nogetsomhelst Salærkrav.

Under Domsforhandlingen for Landsretten har Lindholm som Vidne

forklaret, at han efter sit Besøg i Sæby ganske opgav at købe Hotel »Harmonien«, men at Lund, efter at Lindholm ved Lunds Medvirken havde solgt sin Ejendom i Aalborg, foreslog ham at genoptage Forhandlingerne med Sagsøgte, og at han derpaa erklærede sig villig til sammen med Lund at træffe Sagsøgte paa Hotel »Kong Frederik« i Aalborg. Han har derhos forklaret, at han, inden han endelig bestemte sig til Købet, nærmere maatte forhandle med Firmaet Simoni, der var hans Vinleverandør. Det var for at søge en saadan Forhandling, at han kom til Stede i Vinstuen, hvor han uventet traf Sagsøgte.

Tømmerhandler Johannes Larsen af Sæby har derhos forklaret, at han paa Sagsøgtes Foranledning — uden at han nærmere kan angive til hvilket Tidspunkt — har telefoneret til den ene af Indehaverne af Simonis Vinhandel, Niels Christensen i Aalborg og bedt ham om at interessere sig for Salget af »Harmonien«. Under Telefonsamtalen sagde Christensen, at han kunde tænke sig, at Lindholm mulig vilde være Køber, hvorhos Christensen lovede at gøre, hvad han kunde. Dette Svar meddelte Vidnet til Sagsøgte.

Endelig har nysnævnte Vinhandler Niels Christensen forklaret, at han har ført den omfoklarede Telefonsamtale med Larsen. Han har nu forhandlet med Lindholm om Støtte til Hotelkøb, men ikke tilraadet ham at købe Hotel »Harmonien«, som han fandt blev holdt i for høj Pris, og det var ikke paa hans Foranledning, at Sagsøgte og Lindholm mødtes i hans Lokaler. Han har ej heller deltaget i de endelige Salgsforhandlinger, men har senere ydet Lindholm økonomisk Hjælp til Handlens Gennemførelse.

Efter det Oplyste blev Salgsforhandlingerne mellem Sagsøgte og Lindholm fuldstændig afbrudt ved Lindholms ovenomhandlede Besøg i Sæby. Der maa derhos efter de afgivne Vidneforklaringer gaas ud fra, at Sagsøgte, foranlediget ved Meddelelsen fra Larsen, allerede forinden Lund med ham førte den Telefonsamtale, om hvis Indhold der er Uenighed, havde bestemt sig til at tage til Aalborg for hos Vinhandler Christensen at søge Oplysning om, i hvilket Omfang denne vilde støtte Lindholm i Tilfælde af, at Sidstnævnte købte Hotellet. Da Lund saaledes har været uden Indflydelse paa, at Sagsøgte paany kom i Forhandling med Lindholm, og selve Handlen, efter hvad der er uomtvistet, er afsluttet uden Lunds Medvirken, findes Lund ikke overfor Sagsøgte at have noget Krav paa Kommissionssalær.

Med Hensyn til Søegaard kan det efter alt det Foreliggende — derunder navnlig den af Lindholm afgivne Vidneforklaring — ikke antages at hans Medvirken ved Handlens Afslutning har været af saadan Betydning, at han, der ej heller iøvrigt findes at have nogen Salærfordring overfor Sagsøgte, kan gøre Krav paa noget Kommissionssalær.

Efter det saaledes Anførte vil Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre Sagsøgte efter Omstændighederne med 300 Kr.

Torsdag den 14 Januar.

Nr 227/1925. Firmaet **Emil V Abrahamson** (Cohn)
m o d

Grosserer **Otto Nørregaard** (Selv),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til at udsætte Indstævnte af en af ham lejet Lejlighed.

Kendelse afsagt den 18 April 1925 af Københavns Byrets Fogedforretning: Den begærede Udsættelsesforretning kan ikke nyde Fremme.

Østre Landsrets Dom af 26 Juni 1925: Den indankede Kendelse bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger betaler Appellanten, Firmaet Emil V Abrahamson, 100 Kr til Indstævnte, Grosserer Otto Nørregaard, inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I den mellem Parterne oprettede Lejekontrakt hedder det, at Lejeren er pligtig til uden Varsel eller Opsigelse straks at fraflytte og ryddelig gøre det Lejede, saafremt Lejen ikke prompte bliver betalt til de i Kontrakten bestemte Tider.

Af Proceduren og Sagens Oplysninger fremgaar, at Appellanten tidligere saa godt som altid har faaet Lejen betalt rettidig af Indstævnte, der har beboet Lejligheden siden April Flyttedag 1914, at Indstævnte, da han den 18 Marts 1925 i sin Forretning blev krævet for den den 15 s M forfaldne Leje, der androg 275 Kr, lod svare, at Lejen vilde blive betalt senere paa Dagen, at Indstævnte, der havde økonomiske Vanskeligheder, imidlertid først tilstillede Appellanten Lejebeløbet med et Brev af 23 Marts, som blev modtaget af Appellanten Dagen efter, samt at Indstævnte trods den Beskadigelse, han paadrog sig den 19 Marts, i de følgende Dage 1 à 2 Timer daglig var beskæftiget i sin Forretning.

Under de saaledes foreliggende Omstændigheder har Appellanten i Henhold til den fornævnte Bestemmelse i Lejekontrakten været berettiget til at hæve Lejemaalet og forde Indstævnte udsat af det Lejede, og den begærte Udsættelsesforretning vil derfor overensstemmende med Appellantens Paastand være at fremme.

Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Den begærte Udsættelsesforretning bør nyde Fremme. Sagens Omkostninger for Lands-

retten og for Højesteret betaler Indstævnte, Grosserer Otto Nørregaard, til Appellanten, Firmaet Emil V Abrahamson, med 400 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Fogedkendelsens Præmisser er saalydende:

Da Rekvisitus ikke betalte den den 15 forrige Maaned forfaldne Husleje, rettede Rekvirenten den 18 s M Paakrav til Rekvisitus om at erholde Lejen betalt, og da Rekvisitus derefter den 23 eller 24 forrige Maaned tilbød Lejen, nægtede Rekvirenten at modtage samme, da Lejekontrakten paa Grund af for sen Erlæggelse nu var væsenlig misligholdt.

Rekvisitus har protesteret mod Forretningens Fremme, idet han anbringer Dagen efter at Lejen var ham afkrævet, at være kommet til Skade ved et Fald, der var saa alvorligt, at han maatte paa Hospitalet, hvorfra han dog kom hjem samme Dag.

Dette Ulykkestilfælde havde bibragt ham en saadan Rystelse og desuden bragt andre Forstyrrelser, saa at han ikke fik afsendt Lejen før som ovenfor nævnt.

Det findes under de anførte Omstændigheder overvejende betænkeligt at statuere, at Rekvisitus har vist en saadan Mangel paa Evne og Vilje til at betale, at Rekvirenten af den Grund skulde kunne fordre Rekvisitus udsat af det Lejede, og den begærede Udsættelsesforretning kan derfor ikke nyde Fremme.

Landsrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt den 18 April 1925 af Københavns Byrets Fogedafdeling og paastaas af Appellanten ændret derhen, at den begærte Udsættelsesforretning fremmes, medens Indstævnte procederer til Stadfæstelse.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde vil den være at stadfæste, hvorhos Appellanten vil have at betale Sagens Omkostninger for Landsretten med 100 Kr.

Frødag den 15 Januar.

Nr 231/1925. Sagfører Weyhe og Hustru Camilla Weyhe (Selv)
mod

Sagførerraadet og Højesteretssagfører Otto Liebe (Ingen),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt de Indstævnte ved deres Optræden overfor Appellanterne har paadraget sig Erstatningsansvar.

Østre Landsrets Dom af 10 Juni 1925: De Sagsøgte, Sagførerraadet og Højesteretssagfører Liebe, bør for Tiltale at Sagsøgerne, Sagfører Weyhe, Rødkærbro, og dennes Hustru Camilla Weyhe, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne En for Begge og Begge for En til de Sagsøgte med 100 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.
I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Østre Landsrets Dom af 30 Maj 1922, der dels stadfæstede, dels forandrede en af Retten for Middelfart Købstad m v den 5 April s A afsagt Dom, blev Sagfører P A V M Weyhe og Hustru Camilla S F B Weyhe, født Strengberg, anset efter Lov af 3 Marts 1860, § 3, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 8, med betinget Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost henholdsvis i 14 Dage og 8 Dage. Sagførerraadet afsagde derefter under 1 September 1922 en Kendelse, hvorved det under Henvistning til Retsplejelovens § 144, jfr § 143, og den Sagfører Weyhe, som nævnt, overgaaede Straffedom suspendede ham fra Sagførervirksomheden i et Aar; men denne Beslutning blev ophævet ved Vestre Landsrets Kendelse af 30 September 1922, hvori udtaltes, at den af Sagførerraadet paaberaabte Hjemmel i de anførte Bestemmelser i Retsplejeloven til at skride ind mod en Sagfører, der ikke undgaar Alt, hvad der er uforenligt med den Hæderlighed, Nøjagtighed og Paalidelighed, som en offentlig beskikket Sagfører altid maa udvise, maa antages alene at tage Sigte paa Forhold i selve hans Sagførervirksomhed, og at Raadet, da den Sagfører Weyhe overgaaede Dom alene angaar Forhold,

der ikke staar i Forbindelse med hans Virksomhed som Sagfører, fandtes at have savnet Hjemmel til at anse ham med Straf af Suspension.

I »Sagførerbladet, Medlemsblad for det danske Sagførersamfund«, 1. Aargang Nr 6 for Oktober 1922 refereredes de ovennævnte Domme og Kendelser in extenso, og Redaktionen knyttede dertil nogle Bemærkninger, som blev imødegaaet af en Indsender i Bladet Nr 7 for November s A, der tillige indeholdt Modbemærkninger herimod af Redaktionen. I Bladets Nr 8 for December s A indeholdes Referat af en Diskussion om Sagen paa et Kredsmøde i 1. Sagførerkreds i København, og endelig indeholder Bladets 2 Aargang Nr 11 for November 1923 Referat af Forhandlingerne paa et almindeligt Sagførermøde i Aarhus den 29 og 30 Oktober 1923, under hvilket bl a den omhandlede Sag debatteredes.

Under denne Sag, der er anlagt mod Højesteretssagfører Liebe personlig og, som Formand for Sagførersamfundet — paa Raadets og Sagførersamfundets Vegne, har nu Sagfører Weyhe og dennes Hustru Camilla Weyhe nedlagt Paastand om

1) at Retsplejelovens Kapitel 15, specielt Sagførerraadsinstitutionen, underkendes og annulleres, i hvert Fald hvad angaar Sagførere, der har modtaget Beskikkelse før Retsplejelovens Ikrafttræden og fortsat virker paa Grundlag af den samme Beskikkelse, og at Højesteretssagfører Liebe som Formand for Sagførerraadet og som personlig solidarisk forpligtet dømmes til at betale til Sagfører Weyhe for ulovligt Indgreb i hans Stillings grundlovmæssige Frihed med dermed forbundet Tab, Forstyrrelse af Stilling og Forhold 5000 Kr.

2) at Højesteretssagfører Liebe som Formand for Sagførerraadet og som personlig solidarisk forpligtet dømmes til at betale til Sagfører Weyhe 20 000 Kr og til hans Hustru 10 000 Kr, eller

3) at Højesteretssagfører Liebe som Formand for Sagførerraadet, paa Raadets egne og Sagførersamfundets Vegne samt som personlig forpligtet dømmes til at betale Sagfører Weyhe og hans Hustru de under 1) og 2) nævnte Beløb, tilsammen 35 000 Kr.

Af de paastaaede Beløb kræves Renter, 5 pCt aarlig, fra Stævningens Dato, den 29 April 1925.

Til Støtte for Paastanden under Nr 1 gør Sagsøgerne gældende, at Retsplejelovens Kapitel 15 er i Strid med Grundlovens § 2, hvorefter den dømmende Magt er hos Domstolene, ligesom Grundloven end ikke som en Mulighed har tænkt sig en Tvangssammenslutning som Sagførersamfundet, og at Sagførerraadets Suspension af Sagfører Weyhe er et ulovligt Indgreb i hans Stillings grundlovmæssige Frihed.

Paastanden under Nr 2 støttes paa, at »Sagførerbladet«, der betegner sig som »officielt Organ for Sagførerraadet«, er anvendt til offentlig at krænke Sagfører Weyhe og hans Hustrus Privatlivs Fred paa en mod Straffelovens § 220 stridende Maade og under saadanne Forhold, at der er paaført dem betydelige Lidelser og Tab.

Paastanden under Nr 3, der tager Sigte paa, at Søgsmålsgrundene under Nr 1 og 2 ikke vinder Medhold, støttes paa, at Sagførerraadet har anvendt Sagførerbladet til Publikation og Omtale af Forhold, der vedrører eller tillægges Sagfører Weyhe og Hustru, og derved offentlig

krænket deres Privatliv i stort Omfang og paaført dem livsvarige Lidelser med Forstyrrelse af deres Stilling og Forhold.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Der maa gives de Sagsøgte Medhold i, at de i Retsplejelovens Kapitel 15 indeholdte Regler om Sagførersamfund og Sagførerraad ikke er i Strid med Grundloven; og at de af Sagførerraadet under Paaberaabelse af disse Regler foretagne Skridt ikke — saa lidt som den skete Publikation i Samfundets Medlemsblad — kan anses som Forhold, der kan gøre de Sagsøgte erstatningspligtige. De Sagsøgtes Paastand vil saaledes være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne in solidum have at betale de Sagsøgte med 100 Kr.

Nr 94/1925. Firmaet »Butiksmontøren« ved **Ferd Hindsgaul**
(Cohn)

mod

Litograf **Chr Cato** (Bruun),

betræende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til Erstatning for Mangler ved et af Indstævnte udført Arbejde.

Østre Landsrets Dom af 26 Marts 1925: Sagsøgte, Firmaet »Butiksmontøren« ved Ferd Hindsgaul, bør til Sagsøgeren, Litograf Chr Cato, betale 3609 Kr 72 Øre med Renter 6 pCt aarlig, af 837 Kr 18 Øre fra den 4 December 1924, af 924 Kr 18 Øre fra den 4 Januar 1925, af 924 Kr 18 Øre fra den 4 Februar s A, af 924 Kr 18 Øre fra den 4 Marts s A, alt til Betaling sker. Saa bør og Sagsøgte udstede Vekselakcept til Sagsøgeren for 21 365 Kr 09 Øre, at afdrage med $\frac{1}{23}$ — en Treogtyvendedel — den 4 i hver Maaned, første Gang den 4 April 1925, og betale Diskontoen for denne Veksel, for de 20 000 Kr's Vedkommende dog kun med Halvdelen. Endelig betaler Sagsøgte til Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 500 Kr. Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Appellantfirmaet delvis fyldestgjort Indstævnte for hans Krav efter Dommen, men har tilbageholdt 6000 Kroner af det Indstævnte tilkendte Beløb, idet Firmaet gør gældende, at der foruden den Erstatning af 4000 Kroner, der er tilkendt Firmaet ved Dommen, yderligere bør tilkendes det 6000 Kroner. Indstævnte gør derimod gældende, at Erstatningen ikke bør sættes højere end ved Dommen sket, og den

af Indstævnte for Højesteret nedlagte Paastand gaar herefter ud paa, at Appellantfirmaet dømmes til at betale ham 6000 Kroner med Renter dels i Kontanter, dels med en Veksel. Appellantfirmaet paastaar sig derimod frifundet.

Efter Alt, hvad der foreligger, findes der at burde tilkendes Appellantfirmaet en Erstatning af 2000 Kroner udover den Erstatning af 4000 Kroner, der er tilkendt Firmaet ved Dommen. Herved bemærkes, at Firmaet ikke ved den i Dommen citerede Udtalelse i Brevet af 17 Juli 1924 kan siges at have godkendt Arbejdets Udførelse, forsaavidt angaar den Del af Kataloget, der er trykt paa krideret Papir, om hvilken Del Skønsmændene har udtalt, at Manglerne her træder særlig skarpt frem.

I Henhold til det Anførte vil der efter Proceduren og Indstævntes Paastand være at give Dom saaledes som nedenfor nærmere angivet.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes at burde ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret vil Indstævnte have at betale til Appellantfirmaet med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Firmaet »Butiksmontøren« ved Ferd Hindsgaul, bør til Indstævnte, Litograf Chr Cato, betale 2000 Kroner med Renter heraf 6 pCt aarlig, fra den 4 December 1924, til Betaling sker. Endvidere bør Appellanten til Indstævnte udstede en Veksel, lydende paa det Beløb, der udkommer, naarder til 2000 Kroner lægges Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 4 December 1924 til Vekslens Udstedelsesdag, dette Beløb at afdrage med en Trettendedel den 4de i hver Kalendermaaned, første Gang den 4 Februar 1926. Saa bør Appellanten og betale Indstævnte Halvdelen af Diskontoen for Vekslen. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Indstævnte til Appellanten med 500 Kroner.

Denne Højesteretsdom at efterkomme inden 15 Dage efter dens Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter forudgaaende Forhandlinger bekræftede Firmaet »Butiksmontøren« ved Ferd Hindsgaul i Skrivelse af 6 Juni 1924 til Litograf Chr Cato hos denne at have bestilt 15000 Eksemplarer Kataloger trykt paa

godt, træfrit Papir med Clicheer og Tekst »som Dem forevist« og i et Sideantal af 160, samt 5000 Kataloger, hvoraf de 160 Sider skulde være paa godt, træfrit Papir og 80 Sider paa godt, krideret Papir, for en samlet Sum af 26 500 Kr. De 80 Sider skulde trykkes med Auto-Clicheer, og Firmaet anmoder i Skrivelsen om at faa Prøve paa Omslag, der skulde være sværere end den Prøve, der var forevist. I Skrivelse af 17 Juli s A bekræftede Firmaet dernæst yderligere at have bestilt et 64 Siders Supplement paa træfrit Papir til nævnte Katalog i et Oplag af 20 000 Eksemplarer for en Sum af ialt 8660 Kr. En Del af Kataloget, trykt paa træfrit Papir, skulde leveres klar til Forsendelse senest den 5 September s A og en Del af Kataloget, der baade indeholdt træfrit og krideret Papir, senest den 16 s M. Efter Skrivelsen skulde 6500 Kr betales kontant ved Katalogernes Aflevering, medens der for Restbeløbet 28 660 Kr skulde udstedes Veksel, at afdrage i 27 Maaneder med ligelige Afdrag; Omkostningerne ved Diskonteringen af denne Veksel skulde betales af Firmaet, for de 20 000 Kr's Vedkommende dog kun med Halvdelen. Endelig udtales i Skrivelsen Haab om, at Firmaet »stadig maa faa Grund til Tilfredshed med Deres Arbejde — — —, der er saa godt begyndt.«

De saaledes fastsatte Leveringsfrister blev ikke overholdt af Cato, idet de 15 000 Kataloger paa almindeligt Papir først leveredes den 10 September og de 5000 Kataloger baade med almindeligt Papir og krideret Papir først ca en Maaned senere. I Skrivelse af 16 September*) reklamerede Hindsgaul mod Forsinkelsen under Henviisning til, at han mange Gange havde fremhævet overfor Cato, hvor vigtigt det var, at Leveringsterminerne blev overholdt, samt mod, at Cato uden at forevise Prøver til Omslag havde gjort Indkøb hertil for hele Oplaget. Dette sidste Punkt blev ved Brevveksling mellem Parterne i den følgende Tid ordnet saaledes, at Hindsgaul gik ind paa at betale Differencen paa det af ham derefter valgte dyrere Omslagspapir med 446 Kr 50 Øre.

Cato har opgjort sit Tilgodehavende hos Hindsgaul for de leverede Kataloger m v til ialt 35 474 Kr 81 Øre, hvoraf Sidstnævnte har betalt 6500 Kr som aftalt. Da Hindsgaul imidlertid har forlangt et meget betydeligt Afslag i Restbeløbet 28 974 Kr 81 Øre, søger Cato ham under denne Sag dømt til Betaling af den i Henhold til den trufne Aftale forfaldne Del af det skyldige Beløb, nemlig 4202 Kr 32 Øre med Renter 6 pCt aarlig af 985 Kr 33 Øre fra den 4 December 1924, af 1072 Kr 33 Øre fra den 4 Januar 1925, af 1072 Kr 33 Øre fra 4 Februar og af tilsvarende Beløb fra 4 Marts s A, til Betaling sker. Endvidere paastaar han Hindsgaul tilpligtet at udstede Vekselakcept for Resten nemlig 24 772 Kr 49 Øre, at afdrage med 1072 Kr 33 Øre den 4 i hver Maaned, første Gang den 4 April 1925 og at betale Diskontoen for denne Veksel, for de 20 000 Kr's Vedkommende dog kun med Halvdelen.

Hindsgaul paastaar sig tilkendt principalt 10 000 Kr, subsidiært et efter Rettens Skøn fastsat Beløb, i Erstatning dels for den skete Forsinkelse med Katalogernes Levering, dels fordi Arbejdet, som Cato havde lovet udført paa bedste Maade, efter hans — Sagsøgte — Mening har

*) Skal være 15 September.

været behæftet med væsenlige Mangler; den Erstatning, som maatte blive tilkendt Sagsøgte, paastaas pro rata fradraget henholdsvis den forfaldne og den uforfaldne Del af det endnu skyldige Beløb.

Hvad angaar Erstatning for Forsinkelsen, er Parterne enige om, at dette Spørgsmaal kun angaar de 5000 Kataloger, der dels var trykt paa træfrit Papir, dels paa krideret Papir, og som er faktureret Hinds-gaul med ca 12 500 Kr. Sagsøgte gør nu gældende, at denne Del af Kataloget navnlig var bestemt for Firmaets største Kunder, og til disse kunde der altsaa ikke sendes Katalog, saalænge denne Del ikke var færdig, og det ikke nyttede noget, at den første Del var færdig, da der i saa Tilfælde maatte eftersendes et Katalog senere af delvis samme Indhold som det første. Det Tab, Firmaet har lidt ved denne Forsinkelse, er meget stort. Kataloget var beregnet at skulle være ude hos Kunderne i saa god Tid, at disse kunde lade Omforandring af Butiker etc foretage, før Juletravlheden. Dette blev nu ganske forspildt, hvorfor ogsaa Kunder og Agenter, som det er oplyst, har reklameret over Forsinkelsen. Hertil maa føjes, at et Katalog som dette hurtigt forældes. Efteraars-sæsonen er langt den største, og det vil altsaa vare et Aar, før Kataloget igen kan virke i sit fulde Omfang, men da er det allerede ikke saa moderne, naar det har været udgivet et Aar.

Rigtigheden af det af Sagsøgte saaledes Anførte bestyrkes i høj Grad af en af Fabrikkerne Karl Hansen, Fritz Werner og I Andersen afgivet Erklæring af 23 Januar 1925, som de har vedstaaet i Retten, idet det bl a heri udtales, at de anser »Tidspunktet omkring 15 September for gunstigst til Udsendelse af Katalog, da Købmændenes Dispositioner med Hensyn til Nyanskaffelser for saadanne Arbejders Vedkommende, der andrager betydelige Beløb, og som Kataloget omfatter, netop foretages senest i September Maaned, da senere Bestilling af saadanne Varer i Almindelighed ikke forventes udført inden Efteraars-sæsonen, Oktober Flyttedag, og derpaa følgende Julehandels Indtræden. Da Efteraaret for Inventarbranchens Vedkommende maa anses for den Aarstid, hvor langt det overvejende Salg finder Sted, anser vi en senere Udgivelse end nævnte Tidspunkt af omhandlede Katalog for meget uheldig og som stærkt forringende af Udgivelsens Virkning.«

Sagsøgeren har herimod navnlig hævdet, at Sagsøgte selv bærer en væsenlig Skyld for Forsinkelsen, idet han ofte leverede gamle og slidte Clicheer, som nødvendigvis maatte laves om eller erstattes med andre, ligesom de ofte var anbragt skævt paa deres Underlag, hvilket ogsaa maatte rettes, forinden Trykningen kunde paabegyndes. Da man skulde begynde at trykke paa krideret Papir, forlangte Sagsøgte først, at der skulde forsøges trykt med brun Farve, men Forsøget tilfredsstillende ikke Sagsøgte, hvorfor det blev opgivet; herved sinkedes Arbejdet over tre Dage. Men navnlig maatte Sagsøgeren ofte vente paa at faa Korrektur-Manuskriptet tilbage fra Sagsøgte, der gentagende maatte rykkes herfor.

Det af Sagsøgeren saaledes Anførte er nu vel i nogen Grad blevet bestyrket ved de afgivne Vidneforklaringer; men da det hovedsagelig har drejet sig om Smaaforsinkelser, og der efter det Oplyste maa gaas ud fra, at en Bogtrykker eller Litograf altid maa regne med nogen For-

sinkelse foraarsaget af den, for hvem der trykkes, f Eks fordi der ønskes foretaget Smaaændringer i Satsen, findes det mod Sagsøgte Benægtelse ikke godtgjort, at denne har nogen væsenlig Skyld i Forsinkelsen, hvorimod Sagsøgeren maa anses at have Hovedansvaret herfor og maa være pligtig i den Anledning at tilsvare Sagsøgte Erstatning.

Hvad angaar Spørgsmaalet om Mangler ved det udførte Arbejde, har Bogtrykkerne S A Bagge og Holger Meyer som af Retten udmeldte Skønsmænd vel udtalt, at det er absolut mangelfuldt fra først til sidst og har paapeget flere Eksempler herpaa; men da de samtidig har erklæret, at de ikke kan se nogen væsenlig Forskel i Arbejdets Udførelse paa de første 32 Sider og det øvrige Arbejde, bortset fra de sidste 16 Sider, og det er ubestridt, at de første 32 Sider var leveret Sagsøgte før 17 Juli 1924, og denne i sin ovenfor citerede Udtalelse i Skrivelse af samme Dato maa anses at have godkendt det da Leverede, findes der at maatte gives Sagsøgere Medhold i, at Sagsøgte kun kan gøre Ansvar gældende for Mangler, forsaavidt angaar de sidste 16 Sider i Kataloget. Med Hensyn til disse findes der, som Skønsmændene har udtalt, en iøjnefaldende Afsmitning af Clicheerne paa de modsatte Sider, især paa et Par nærmere angivne Sider, hvilket i alt Væsenligt er foranlediget af, at Bogbinderen har faaet Arket, inden Farven paa dette var tørret. Dette staar efter det Oplyste i Forbindelse med, at Sagsøgeren, der ellers havde ladet Sætning og Trykning foretage af en anden Bogtrykker, Rønager, selv overtog dette Arbejde forsaavidt angaar de 16 sidste Sider for at faa hele Arbejdet færdigt til den af Sagsøgte fastsatte sidste Frist; hvis denne ikke blev overholdt, havde Sagsøgte truet med at ville hæve Kontrakten og stille alt det da Leverede til Sagsøgerens Disposition.

Omend nu disse Sider efter det Anførte er mangelfuldt udført, findes det dog ikke godtgjort eller sandsynliggjort, at der herved er paaført Sagsøgte noget synderligt Tab.

Den Sagsøgte tilkommende Erstatning vil herefter være at fastsætte efter Rettens Skøn, og efter alt Foreliggende findes den passende under Et at kunne bestemmes til 4000 Kr, saaledes at det Cato herefter tilkommende Restbeløb andrager ialt 24 974 Kr 81 Øre og saaledes, at de ovennævnte henholdsvis den 4 December 1924, den 4 Januar 1925, 4 Februar s A og 4 Marts s A forfaldne enkelte Afdrag hvert vil være at nedsætte med $\frac{1}{27}$ af 4000 Kr eller 148 Kr 15 Øre til henholdsvis 837 Kr 18 Øre, og de tre øvrige hvert til 924 Kr 18 Øre, medens det Beløb, for hvilket der vil være at udstede Veksel, vil være at nedsætte til 21 365 Kr 09 Øre; med disse Ændringer vil Sagsøgerens Paastand iøvrigt være at tage til Følge.

Sagsøgte findes derhos at burde betale Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 500 Kr.

Ved Højesterets Dom af 18 Januar 1926 i Sag Nr 207/1925 (**Rigsadvokaten mod Frederik Christian Martin Hansen**) blev Tiltalte for Bedrageri i Medfør af Straffelovens § 251 anset med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder.

Torsdag den 21 Januar.

Nr 204/1925. Indehaverne af Firmaet **Holst & Knudsen**, Grosserer **Niels Nielsen Holst** og Grosserer **Chr Knudsen (Cohn)**

mod

Den kgl Porcelænsfabrik og Fajancefabriken »**Aluminia**«, Aktieselskab (Martensen-Larsen),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt Appellanterne har krænket en de Indstævnte tilkommende Kunstnerret.

Østre Landsrets Dom af 3 Juli 1925: De Sagsøgte, Indehaverne af Firmaet Holst & Knudsen: Grosserer Niels Nielsen Holst, Hellerup, og Grosserer Christian Knudsen, Riis Skov, bør være uberettigede til her i Landet at lade indføre og forhandle de ovennævnte af Firmaet Oscar Schaller & Co Nachf, Porcelanfabrik, Schwarzenbach a/d Saale forfærdigede Porcelænsgenstande: Thekande, Kaffekande, Sukkerdaase, Flødekande og Tallerkener; og bør samtlige dem eller deres Firma tilhørende, til Salg bestemte Eksemplarer af disse, som her i Landet forefindes, tilintetgøres. Til Københavns Amts Fattigkasse bøder Sagsøgte Nielsen Holst 300 Kr og til Aarhus Amts Fattigkasse Sagsøgte Knudsen 300 Kr. Saa betaler de Sagsøgte og En for Begge og Begge for En til Sagsøgerne, Den kgl Porcelænsfabrik og Fajancefabriken »Aluminia« A/S i Erstatning 500 Kr og i Sagsomkostninger 1500 Kr. De idømte Bøder at udredes inden 14 Dage og Dommen iøvrigt at efterkommes inden 15 Dage, alt efter Dommens Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter de Indstævntes Paastande være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til de Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
Sagens Omkostninger for Højesteret betaler

Appellanterne, Indehaverne af Firmaet Holst & Knudsen, Grosserer Niels Nielsen Holst og Grosserer Chr Knudsen, En for Begge og Begge for En, til de Indstævnte, Den kgl Porcelænsfabrik og Fajancefabriken »Alumina«, Aktieselskab, med 500 Kroner.

Det de Indstævnte Tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Firmaet Holst & Knudsen, der har Forretning her i Byen, har her til Landet indført og forhandlet forskellige nærmere angivne Porcelæns-genstande, der fremstilles af Firmaet »Oscar Schaller & Co's Nachf, Porcelanfabrik«, Schwarzenbach a/d Saale, Bayern, saaledes Thekande, Kaffekande, Sukkerdaase, Flødekande, Tallerkener og Kop med Underkop.

Disse Genstande anser Sagsøgerne under denne Sag, Den kgl Porcelænsfabrik og Fajancefabriken »Alumina« A/S, som Efterligninger af de af den kgl Porcelænsfabrik efter Professor Arnold Krog's originale, Fabriken overdragne Modeller fremstillede, under Sagen fremlagte mus-selmalede Porcelæns-genstande af tilsvarende Art.

Sagsøgerne har derfor under Sagen nedlagt Paastand om, at Gros-serer Niels Nielsen Holst, Hellerup, og Grosserer Christian Knudsen, Riis Skov, der er Indehavere af Firmaet Holst & Knudsen, kendes ube-rettigede til her i Landet at indføre og forhandle de ovennævnte Gen-stande, anses med Bødestraf efter Reglerne i Lov om Forfatterret og Kunstnerret af 1 April 1912, og paalægges Erstatning efter Rettens Skøn, samt at samtlige de de Sagsøgte og deres Firma tilhørende Eksemplarer af ovennævnte Porcelæns-genstande tilintetgøres.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse. De benægter saavel, at Sagsøgerne har Beskyttelse efter Lov 1 April 1912 for de herhenhø-rende Porcelæns-genstande, som at de indførte og forhandlede Varer kan betragtes som Efterligninger af Sagsøgernes. I anden Række hæv-der de, at deres Forhandling af de paagældende Varer i al Fald er be-rettiget, fordi de respektive Modeller stammer fra Begyndelsen af Aar-hundredet, og Varerne siden den Tid stadig er blevet fabrikeret og har været til Salg hos Oscar Schaller & Co Nachf.

Under Sagen er afgivet Skøn af Direktøren for Industrimuseet Vilh Slomann og Arkitekt Aage Rafn, der bl a har udtalt, at den kgl Por-celænsfabriks musselmalede Kaffe- og Thestel er en kunstnerisk Helhed, hvis Former skyldes et kunstnerisk Arbejde af Arnold Krog med den Opgave, at skabe formaalstjenlige Porcelæns-genstande, egnet til at de-koreres med det gamle Musselmønster-Motiv i en særlig af den kgl Fa-brik fornyet Skikkelse. Efter en udførlig Motivering har Skønsmændene, som en Slags Konklusion udtalt: »at den kgl Porcelænsfabriks mussel-

malede Stel i de fremviste Stykker er et kunstindustrielt Produkt, som først ved den kunstneriske Gennemarbejdelse, det har været Genstand for, er blevet den meget store Salgsartikel, det nu er; at de fremstillede tyske Porcelæner vel uden Krogs forudgaaende Arbejde kunne have faaet den, iøvrigt i Tyskland forladede, musselmalede Dekoration; men at Overensstemmelserne i Henseende til baade Hovedformer og Detaljer er saa paafaldende enstydige, at de ikke kan skyldes et Spil af Tilfældigheder — dertil er Mulighederne for Variationer altfor store — og at det tværtimod staar for os som uomvisteligt, at de aldrig var blevne saaledes, hvis de ikke havde tilstræbt en Efterligning af de Krogske Former.«

Skønsmændene har derhos i Retten nærmere udviklet forskellige Enkeltheder, der supplerer deres skriftlige Udtalelse.

Yderligere har paa dertil given Anledning fra Rettens Side Direktør Karl Madsen afgivet en skriftlig Udtalelse, som han i Retten nærmere har belyst, knyttet til de Forklaringer, som Professor Arnold Krog samtidig afgav. Sluttelig har Direktør Karl Madsen i alt Væsenligt tiltraadt, hvad ovenfor er betegnet som Skønsmændenes Konklusion.

Under Retsforhandlingen er det blevet oplyst, at hvad der i Sagen er betegnet som Kop og Underkop ikke stammer fra Professor Krog, men antagelig fra Professor Olrik; og idet Sagsøgerne herefter forsaa-vidt ikke vides at have Søgsmalsret, vil de Sagsøgte paa dette Punkt være at frifinde.

Iøvrigt lægger Retten det afgivne Skøn til Grund, og idet der henvises til den ved Højesteretsdom af 7 Juni 1907 i en af Sagsøgerne mod Porcelænsfabrik »Kalk« i Sachsen anlagt Sag foranledigede Lov Nr 39 af 28 Februar 1908, samt dennes i Rigsdagstidende gengivne Motiver og det paagældende Landstingsudvalgs Betænkning vedrørende den Lovbestemmelse, som nu findes i Lov af 1 April 1912 § 24, maa der gives Sagsøgerne Medhold i, at de under denne Sag omhandlede Porcelæns-genstande — saavel Thekande, Kaffekande, Sukkerdaase, Flødekande som Tallerkenerne, der staar i nøje kunstnerisk Forbindelse med disse (Stel) — er Genstande frembragt paa Grundlag af originale kunstneriske Arbejder og som saadanne nyder Beskyttelse i Henhold til nævnte § 24, og at de af de Sagsøgte forhandlede tilsvarende Porcelæns-genstande er Efterligninger, der krænker den Sagsøgerne saaledes tilkommende Kunstnerret.

Idet der dernæst intet Hensyn vil kunne tages til de af de Sagsøgte fremlagte noget løse Oplysninger om den Modellering, Fabrikation m v, der angives at have fundet Sted paa den tyske Fabrik, og idet det navnlig ikke er godtgjort, at de saaledes paaberaabte Forhold er saadanne, der ifølge Lov 1 April 1912 § 37 kan komme i Betragtning, vil de Sagsøgte være i alt Væsenligt at dømme efter Sagsøgernes Paastand, bli saaledes, at de Sagsøgte i Medfør af Bestemmelserne i Lov 1 April 1912 § 17, jfr § 32, vil være at anse hver især med en Bøde, stor 300 Kr, der for Sagsøgte Holst's Vedkommende vil være at tillægge Københavns Amts Fattigkasse og for Sagsøgte Knudsens Vedkommende Aarhus Amts Fattigkasse, og vil have in solidum at betale Sagsøgerne en Erstatning, der efter de foreliggende Oplysninger ikke findes at

kunne sættes højere end til 500 Kr. Yderligere vil samtlige de de Sagsøgte eller deres Firma tilhørende til Salg bestemte Eksemplarer af de paagældende Efterligninger, som her i Landet forefindes, i Medfør af fornævnte Lovs § 16, jfr § 32, være at tilintetgøre. Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte derhos in solidum have at betale Sagsøgerne med 1500 Kr.

Fredag den 22 Januar.

Nr 192/1925. Aktieselskabet **Aarhus elektriske Sporvej**
(Henriques)
mod
Finansministeriet (den kst Kammeradvokat),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Ret til ved Ansættelsen af sin skattepligtige Indkomst at fradrage visse Udgifter.

Østre Landsrets Dom af 18 Juni 1925: Finansministeriet bør for Tiltale af Sagsøgeren, A/S Aarhus elektriske Sporvej, i denne Sag fri at være. I Salær til den konstituerede Kammeradvokat betaler Sagsøgeren 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Det af Appellanten til Arbejdsgiverforeningen indbetalte Kontingent, der gik ind i Strejkeforsikringsfonden, maa, for saa vidt det har været bestemt til Dækning af Tab i Tilfælde af Arbejdsstandsning som Følge af Strejke, betragtes som egentlig Forsikring, og Appellanten har herefter været berettiget til at fradrage denne Del af dette Kontingent ved Ansættelsen af sin skattepligtige Indkomst. Appellanten har endvidere været berettiget til at fradrage den Del af Kontingentet, der maa betragtes som Vederlag for den Bistand, som Arbejdsgiverforeningen, saaledes som skildret i Dommen, yder sine Medlemmer, hvad Indstævnte ogsaa under Proceduren for Højesteret delvis har erkendt. Spørgsmaalet om Størrelsen af de herefter berettigede Fradrag foreligger imidlertid ikke for Højesteret, for hvilken Appellanten ikke har ønsket at nedlægge nogen subsidiaer Paastand, og Dommen vil derfor overensstemmende med Indstævntes Paastand være at stadfæste, dog at Sagens Omkostninger for Landsretten findes at burde ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret vil ligeledes være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Sagens Omkostninger for Landsretten

ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves ligeledes.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

A/S Aarhus elektriske Sporvej havde til Landsoverskatteraadet indgivet Klage over den Ansættelse af Selskabets skattepligtige Indkomst for Skatteaaret 1921/22, der var foretaget af Skatteraadet for Aarhus Skattekreds, idet Selskabet paastod sig berettiget til at fradrage de Beløb, det havde betalt i Kontingenter til Arbejdsgiverforeningen. I sin Kendelse af 8 Januar 1924 udtalte Landsoverskatteraadet imidlertid, at de omhandlede Kontingenter efter Raadets Formening ikke har en saadan nærmere Forbindelse med Selskabets daglige Drift, at de kan henregnes til de Driftsomkostninger, som det i Henhold til Indkomst- og Formueskattelovens § 6 a er berettiget at fradrage i den skattepligtige Indkomst, hvorfor den paaklagede Ansættelse blev stadfæstet.

Selskabet, der formener, at denne Landsoverskatteraadets Opfattelse af de omhandlede Kontingenter er urigtig, har nu indbragt Spørgsmaalet for Retten, idet Selskabet under nærværende Sag har paastaaet Finansministeriet dømt til at betale 894 Kr 50 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Berømmelse den 11 Marts 1925 under Henvisning til, at det indtalte Beløb udgør Differencen mellem, hvad Selskabet under Reservation har betalt i Indkomstskat til Staten for Skatteaarene 1922/23, 1923/24 og 1924/25, og hvad det skulde betale, naar de omhandlede Kontingenter var blevet fradraget ved Ansættelsen af den skattepligtige Indkomst for de nævnte Skatteaar som Driftsomkostninger i Medfør af Lov Nr 149 om Indkomst- og Formueskat til Staten af 10 April 1922 § 6 a.

Finansministeriet procederer til Frifindelse, idet Ministeriet hævder, at der savnes Hjemmel til at fradrage de omhandlede Kontingenter som Driftsomkostninger.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Selskabet i Henhold til de for Arbejdsgiverforeningen i de omhandlede Aar gældende Love og Bestemmelser aarlig har indbetalt som Kontingenter i selve Arbejdsgiverforeningen 0,35 pCt af den i det foregaaende Aar udbetalte Arbejds løn, hvoraf 0,15 pCt er indgaaet i Foreningens Administrationsfond, 0,20 pCt i dens Dispositionsfond. Til Foreningens Strejkeforsikringsfond er indbetalt i de 3 Aar henholdsvis 0,45, 0,50 og 0,55 pCt af den i hvert foregaaende Aar udbetalte Arbejds løn. Endelig er indbetalt til den under Arbejdsgiverforeningen hørende Brancheforening »de industrielle Værk-

Færdig fra Trykkeriet den 10 Februar 1926.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaet 1925.

Nr. 32.

Fredag den 22 Januar.

steders Forening« aarlig 0,25 pCt af hvert foregaaende Aars herhen hørende Arbejdsløn.

I Lovens § 1 angives Arbejdsgiverforeningens Formaal saaledes:

»at danne en Hovedorganisation for alle faglige Arbejdsgiverorganisationer og Enkeltvirksomheder,

at fremme og styrke Arbejdsgivernes fagmæssige Sammenslutninger for hele Landet,

at afgøre Tvistigheder, der maatte opstaa indenfor »Arbejdsgiverforeningen«s Rammer, eventuelt ved »Arbejdsgiverforeningen«s Voldgiftskommission,

at medvirke til, at Arbejdsgiverorganisationerne ved godt Sammenhold og fælles Optræden varetager Arbejdsgivernes Fællesinteresser indenfor Arbejderforholdet, og

at bidrage til, at Tvistigheder imellem Arbejdsgivere og Arbejdere saa vidt muligt undgaas eller dog søges afgjort paa fredelig Maade uden Arbejdsstandsninger.«

Angaaende de enkelte Fonds er det i Lovene bestemt, at Udgifterne til Foreningens Administration afholdes af Administrationsfonden, at Hovedbestyrelsen hvert Aar træffer Bestemmelse om, hvorvidt og i hvilket Omfang et eventuelt Overskud paa Administrationsfonden skal overføres til andre Fonds, at det Beløb, som Hovedbestyrelsen vedtager at overføre, gaar ind i Strejkeforsikringsfonden med Undtagelse af den Del, som hidrører fra Medlemmer, der staar udenfor Strejkeforsikringsfonden, hvilket Beløb overføres til Dispositionsfonden, og at de i denne Fond indestaaende Midler kan anvendes til Afholdelse af ekstraordinære Understøttelser (herunder særlige Pensioner) samt til Dækning af Udgifter, som er forbundne med Varetagelsen af Arbejdsgivernes særlige Interesser. Om Strejkeforsikringsfonden hedder det, at dens Formaal er med de Midler, der staar til Fondens Raadighed, at yde de under Strejkeforsikringen staaende Virksomheder en Erstatning under Arbejdsstandsning af enhver Art, og at i Tilfælde af Arbejdsstandsning af enhver Art tilfalder der den eller de paagældende Virksomheder, hvori Arbejdsstandsningen iværksættes, en Erstatning paa 25 pCt af den Arbejdsløn, som ikke kommer til Udbetaling under Arbejdsstandsningen, dog at Retten til Erstatning i Tilfælde af Arbejdsstandsning fortabes i

visse nærmere angivne Tilfælde. Endv er det bestemt, at Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling til enhver Tid er berettiget til uden Varsel at nedsætte Erstatningen eller helt at lade den bortfalde, samt at alle Tvivlsspørgsmaal vedrørende Fonden og dens Anvendelse afgøres af »Arbejdsgiverforeningen«s Generalforsamling som øverste Instans, uden at der kan foretages nogen retsgyldig Appel til Domstolene.

Det er oplyst, at Foreningens Love fra 1924 er undergaaet Ændringer paa væsentlige Punkter, særlig med Hensyn til »Strejkeforsikringen« og med Hensyn til, at der herefter kan overføres Midler fra det ene Fond til det andet efter Hovedbestyrelsens Afgørelse.

Den Bistand, som Arbejdsgiverforeningen yder sine Medlemmer, bestaar foruden i »Strejkeforsikringen« bl a deri, at Foreningens Hovedkontor forbereder Forhandlingerne med Arbejdernes Organisationer om Oprettelse af Overenskomster vedrørende Løn- og Arbejdsvilkaar ved Foretagelsen af statistiske Udregninger af Arbejdslønninger for alle Medlemmer paa Grundlag af deres ugentlige Udbetalingslister og samler denne Udregning til Gennemsnit for de enkelte Brancheforeninger og for hele Landet; herefter og med Henblik til de tilsvarende Bevægelser i Udlandet fastlægger Foreningen sin Lønpolitik og søger paa Basis heraf at forme de Lønaftaler — aarlig ca 1200 — som sluttes, idet der tages Hensyn til det enkelte Fags eller den enkelte Virksomheds Bæreevne og særlige Forhold. Opnaas der ikke ved Forhandling mellem de direkte interesserede Parter Enighed, behandles Forslagene under Hovedorganisationens Medvirkning, hvor Arbejdsgiverforeningen optræder som Mægler og Raadgiver. Er Overenskomst sluttet, assisterer Foreningen Medlemmerne, naar der opstaar Tvist om Forstaaelsen, dels ved at afgive vejledende Udtalelser til Medlemmerne, dels ved, naar Brud paa en Overenskomst formenes at foreligge, at bistaa gennem Mægling og faglig Voldgift, eventuelt ved Sagens Indbringelse for den faste Voldgiftsret, alt med det for Øje at undgaa, at Uoverensstemmelserne skal medføre Arbejdsstandsning og deraf følgende Tab.

Sagsøgeren gør nu gældende, at den Bistand og den Dækning for Tab ved Arbejdsstandsning, som Sagsøgeren saaledes opnaar ved at betale sit Kontingent til Arbejdsgiverforeningen, ellers maatte erhverves ved Antagelse af særligt Personale eller særlige Konsulenter samt ved egentlig Forsikring i et Forsikringsselskab mod Tab ved Arbejdsstandsning, og at, ligesom Omkostningerne ved saadanne Foranstaltninger vilde kunne fradrages som Driftsomkostninger i den skattepligtige Indkomst, saaledes maa det samme gælde om Kontingentet til Arbejdsgiverforeningen, ved hvis Erlæggelse denne Bistand og Dækning opnaas.

Heri kan der imidlertid ikke gives Sagsøgeren Medhold. Hvad først »Strejkeforsikringen« angaar, bemærkes, at denne ikke ses at være ordnet paa et forsikringsteknisk Grundlag, og at den herefter og efter de foran gængivne Regler i Foreningens Love ikke findes at kunne opfattes som en egentlig Forsikring mod Tab ved Driftsstandsning eller i det Hele som værende af en saadan Beskaffenhed, at den Del af Kontingentet til Arbejdsgiverforeningen, der indgaar i den omhandlede Fond, kan an-

ses som Driftsomkostninger, der kan iradrages i den skattepligtige Indkomst.

Hvad dernæst angaar den Del af Bidragene, der anvendes til de øvrige Formaal, maa det erkendes, at en Del af disse Formaal er af en saadan Art, at Udgifter til deres Realisation vilde kunne betragtes som Driftsomkostninger. Men det findes ikke at kunne statueres om Formaalene som Helhed, at Udgifterne til dem kan betegnes, saaledes som i Lovens § 6 a bestemt, som »Udgifter som i Aarets Løb er anvendt til at erhverve, sikre og vedligeholde Indkomsten«, idet de for en Del nærmere sigter paa at sikre selve Erhvervsgrundlaget. Herefter og under Hensyn til de ovenfor gengivne Regler for Tilvejebringelsen og Anvendelsen af de Fonds, hvori disse Bidrag indgaar, findes heller ikke de at kunne fradrages i den skattepligtige Indkomst.

Finansministeriet vil herefter være at frifinde, hvorhos Sagsøgeren findes at burde udrede som Sagsomkostninger 200 Kr i Salær til den konstituerede Kammeradvokat, der har udført Sagen for Finansministeriet.

Mandag den 25 Januar.

Nr 320/1925.

Rigsadvokaten

mod

Kaj Andersen (I Kondrup),

der tiltales til at undergives Sikkerhedsforanstaltninger i Medfør af Straffelovens § 38, 2 Stk eller Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, 1 Stk.

Vestre Landsrets Dom af 7 November 1925: Fængslede Kaj Andersen bør tvangsindlægges paa Sikringsanstalten ved Nykøbing Sjælland. I Erstatning til Chauffør Martin Jensen betaler Fængslede 2067 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse. Saa udreder Fængslede og Sagens Omkostninger og derunder i Vederlag til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Sagfører Rafn, 200 Kr og til Dækning af de af denne afholdte Udlæg 60 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anke del af Tiltalte, dels af det Offenlige.

I Dommen er det rettelig antaget, at Tiltalte har gjort sig skyldig i Forhold, der efter deres Beskaffenhed vilde være at henføre under Straffelovens § 186, jfr § 46.

Efter det af Retslægeraadet om Tiltaltes mentale Tilstand Udtalte findes det under Hensyn til, at Tiltalte maa anses farlig for den offentlige Sikkerhed, i Henhold til Straffelovens § 38, 2 Stk.

at burde bestemmes, at der af Øvrigheden vil være at træffe passende Sikkerhedsforanstaltninger mod ham.

Den nedlagte Erstatningspaastand findes efter Omstændighederne ikke at burde tages under Paakendelse. I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Mod Kaj Andersen bør der af Øvrigheden træffes Sikkerhedsforanstaltninger. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte til Højesteretssagfører I Kondrup 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Henhold til Anklageskrift af 18 September 1925 fra 1 jyske Statsadvokatur er under nærværende Sag Fængslede Kaj Andersen, der er født den 7 Juni 1905, og som udover, at han inden Retten for Straffesager for Aalborg Købstad m v den 21 Juli 1923 har vedtaget at erlægge en Bøde af 25 Kr til Statskassen for Overtrædelse af Lov Nr 237 af 12 Juni 1922 § 85, 2 Stk, ikke ses at være tiltalt eller straffet, sat under Tiltale for Forsøg paa Manddrab efter Straffelovens § 190, jfr § 46, subsidiært efter Straffelovens § 186, jfr § 46, ved den 24 Juli 1924 at have forsøgt med Overlæg eller dog forsætlig at skille Chauffør Martin Jensen fra Livet ved Kl ca 5 Morgen i Rysegade i Aalborg at opfordre Jensen til at drikke af et af Fængslede hidbragt stort Snapseglass, hvori Fængslede havde hældt Cyankaliumopløsning og fyldt op med Whisky, og for Forsøg paa Manddrab efter Straffelovens § 186, jfr § 46 ved ca ½ Time senere forsætlig at have forsøgt at skille nævnte Jensen fra Livet ved udfør Obels Havepavillon i Hasseris Villaby først i ca 3 Skridts Afstand og derefter under Brydekamp at affyre hver Gang eet Revolver-skud mod Jensen, der herved bibragtes et Skudskaar under højre Øjes nedre Øjelaag af ca ½ cm's Diameter og et tilsvarende Saar paa Halsens venstre Side lige bag den lange skraa Halsmuskel uden Medførelse af varigt Men. Principalt er nedlagt Paastand om, at det i Henhold til Straffelovens § 38, 2 Stk, ved Dom bestemmes, at der af Øvrigheden skal træffes Sikkerhedsforanstaltninger mod Fængslede, og subsidiært om, at det i Henhold til Lov Nr 133 af 11 April 1925 §§ 1—3 ved Dom bestemmes, at Fængslede ved Øvrighedens Foranstaltning tvangsindlægges paa Sikringsanstalten ved Nykøbing paa Sjælland.

Af Fængsledes Forsvarer er nedlagt Paastand om, at Fængslede kendes strafskyldig efter Straffelovens § 186, jfr § 46 sammenholdt med § 39 og nedlagt Indsigelse mod, at Fængslede dømmes til at interneres og specielt mod, at Internering sker i den fornævnte Anstalt.

Chauffør Martin Jensen har forklaret, at Fængslede den 23 Juli

1924 Kl ca 11³/₄ Aften henvendte sig til ham, der med et Automobil holdt paa Droschekørepladsen i Nørrebrogade i Aarhus, og efter at have forhørt sig om, hvorvidt et af ham til en Esbjergtur lejet Automobil var tilstede, sluttede Akkord om Kørsel til Esbjerg for 150 Kr. Fængslede spurgte, om han kunde bytte en Femhundredkroneseddel, hvad han benægtede efter i sin Tegnebog at have set, at han kun havde godt 200 Kr, hvilket han meddelte Fængslede, idet han tilbød at faa Pengesedlen byttet i en nærliggende Restauration, men det viste sig, at Fængslede ingen saadan Pengeseddel havde, men erklærede, at den beroede hos en Mand i Vejle. Jensen opfordrede nu Fængslede til at legitimere sig, og denne foreviste saa en Del Papirer og Breve og en Polititilsigelse fra Politiet i Aalborg, lydende paa Kaj Andersen, Ryesgade 36, Aalborg. Efter nogen Forhandling, hvorunder Fængslede spurgte, om Jensen hellere vilde køre ham til Aalborg, hvor han havde Penge disponible, indgik Jensen saa paa for 110 Kr at køre Fængslede til Aalborg. De kørte derefter ad Aalborg til, og da Jensen tog fejl af Vejen i Randers, gik Turen over Hadsund til Aalborg, hvor de ankom Kl ca 4 Morgen og efter Fængsledes Anvisning kørte gennem Byen og ud ad Hobrovej, hvor de bøjede af ad en Vej langs Skovbakken og saa lod Automobillet staa og gik videre, til de kom til et Plankeværk, inden for hvilket der laa en Have og en Pavillon, som Fængslede angav tilhørte hans Fader. Fængslede forsøgte forgæves med en Nøgle at lukke en Laage op, hvorefter han sprang over Plankeværket under Angivelse af, at Laagen var lettere at aabne indefra; Fængslede udtalte nu, at Nøglen var brækket og bad Jensen køre til Ryesgade, for at andre Nøgler kunde hentes. I Ryesgade stod Fængslede ud og gik ind i Gaarden til nævnte Ejendom og kom ca 10 Minuter efter tilbage med et stort Snapseglass fyldt med en gullig Vædske, som Fængslede paastod var Brændevin og bød Jensen og sagde, at han selv havde drukket 4 Snapse. Da Vædsken irriterede Jensens Læber ved Berøring, undlod han at drikke og gav Glasset til Fængslede efter at have bortkastet Indholdet. Derefter kørte de paa Fængsledes Anmodning ud ad Hasseris Villakvarter til, idet Jensen forinden udtalte, at Fængslede vel havde Penge, naar de nu kom derved; de standsede et Stykke ud ad Hasserisvejen, og Fængslede sagde, at de herfra maatte gaa til hans Faders Villa; de fulgtes nu ad op til en Villa, og da Fængslede talte om, hvorledes de skulde komme ind, forlangte Jensen sine Penge for Turen. Fængslede trak nu med højre Haand op af højre Frakkelomme en Revolver, som han rettede mod Jensens Ansigt, og spurgte: »Ved De, hvem jeg er?« Paa benægtende Svar sagde han: »Mit Navn er den hvide Djævel« »Frem med Tegnebogen og læg den paa Jorden foran mig«. Paa en Udtalelse fra Jensen om, at han havde Kone og 5 smaa Børn hjemme, svarede Fængslede: »Det kommer ikke mig ved, tror De ikke, at jeg spurgte Dem efter, om De kunde give tilbage paa en Femhundredkroneseddel for at faa at vide, om De havde Penge hos Dem« og gentog: »Frem med Tegnebogen og læg den paa Jorden, hvis ikke den ligger paa Jorden, inden jeg har talt til 3, saa skyder jeg,« hvorhos Fængslede sagde: »De er ikke den Første, som er gaaet den Vej for min Haand. Huset herude i Haven er kun et tomt Hus, hvor jeg nu og da har min Tilflugt.« Da Jensen kom med Indven-

dinger, begyndte Fængslede at tælle: »en, to, tre,« og ved Tallet 3 af-fyrede han, da Jensen ikke efterkom Ordren om at lægge Tegnebogen fra sig, et Skud, som ramte under højre Øje. Umiddelbart efter hørte Jensen, at Revolveren kikkede, og Jensen, der havde taget sin Tegne-bog frem, kastede nu denne fra sig og sprang ind paa Fængslede, som han væltede, og da Fængslede vilde rejse sig, holdt han ham nede og gav ham nogle Lussinger. Fængslede gjorde voldsom Modstand, og her-under saa han Lejlighed til at rette Revolveren mod Jensens Hoved og affyre endnu et Skud, som ramte Jensen i venstre Side af Halsen; Blo-det vældede ud af Saaret, men Jensen fik revet Revolveren fra Fængs-lede og kastede den bort; han søgte forgæves at brække Fængsledes Arm, og da Fængslede kom fri og omtrent op at staa, greb Jensen ham om Livet, kastede ham om og slog og sparkede ham. Fængslede for-søgte endnu to Gange at komme op, men begge Gange kastede Jensen ham omkuld og sparkede ham yderligere. Da Jensen følte sig mat, greb han sin Tegnebog, der laa paa Jorden, og skyndte sig bort i Retning af nogle Villaer, men paa Vejen faldt han to Gange; der kom derefter en Mand til, som kørte ham paa Hospitalet.

Den Mand, som kom til, var Bogholder Kaj Ove Cortes, der har forklaret, at han Kl ca 5,50 Morgen den 24 Juli blev vækket ved kla-gende Raab om Hjælp, og kom ud og fandt Jensen, som han straks kørte paa Kommunehospitalet; Jensen gav ham undervejs en Skildring af, at Fængslede pludselig trak en Revolver frem, da de var inde mellem nogle Træer og sigtede paa Jensen og opfordrede ham til at udlevere sine Penge, da han ellers vilde skyde ham, og at Jensen saa omtalte, at han havde Kone og Børn. Derefter kom de to i Slagsmaal, uden at Vid-net fik Forstaaelsen af, hvorledes dette var begyndt, og navnlig ikke af, hvorvidt Fængslede først havde skudt paa Jensen, eller om denne havde angrebet Fængslede for at hindre denne i at skyde, men Resultatet var i al Fald blevet, at Jensen var ramt af to Skud i Hovedet. Desuden om-talte Jensen, at Fængslede først havde forsøgt at forgive ham, men da Jensen døjede med at tale, fik han ikke de nærmere Omstændigheder at vide.

Fængslede har først forklaret, at han, der sammen med Augusta Vilhelmine Andersen havde foretaget en Fornøjelsesrejse i det nordlige Jylland, opholdt sig sammen med hende i Hobro den 23 Juli 1924, og der, da han ikke havde flere Penge, besluttede at tage til Aarhus for at faa et Forskud paa en til en Ingeniør dersteds indleveret Opfindelse paa en Skummeske, hvorpaa der skulde udtages Patent. I Aarhus, hvortil han kom ved 3-Tiden, opgav han at gaa op til Ingeniøren, og nød i Løbet af Eftermiddagen og Aftenen paa forskellige Restaurationer ialt 6 Pilsner og 5 smaa Snapse Akvavit, hvorefter han følte sig paavirket. Han besluttede saa Kl ca 11½ Aften at leje et Automobil og køre til sine For-ældre i Aalborg for at faa Penge til sin Hotelregning i Hobro. Han henvendte sig til en Chauffør paa Gaden ved »Vennelyst«, men kom til at nævne Esbjerg i Stedet for Aalborg, dog rettede han straks dette. Efter at han havde lovet Chaufføren Penge hos sine Forældre og sagt sit Navn og forevist nogle Konvolutter med dette paa, kørte Chaufføren ham til Aalborg; Klokken var da ca 11¾ Aften, og de kom Kl ca 4 Mor-

gen til Aalborg. Her erklærede Fængslede, at de ikke kunde komme til hans Forældre, før det var blevet Dag, hvorfor de kørte op til Skydepavillonen, hvor de opholdt sig i ca 20 Minuter, nærmest for at se Udsigten, hvorefter de kørte til Fængsledes Forældres Bopæl i Ryesgade 36, hvor Fængslede gennem et Kældervindue gik ind i et Værksted, hvor han hentede en ham tilhørende Silkehat og tog den paa. Derefter kørte de atter op i Hasseris Villakvarter og steg ud tæt ved Obels Have; under Køreturen og navnlig senere blev Chaufføren ondsksfuld, fordi han ikke kunde faa sine Penge, og de kom i Klammeri, og Chaufføren greb fat i ham, der forgæves bad ham slippe sig. Fængslede greb nu i venstre Overfrakkelomme en ladt Revolver og sigtede paa Chaufføren og sagde: »Kan du saa tage og flytte dig,« men denne holdt fast, og i Haandgemænget faldt de om, og samtidig gik Revolveren, som han mener var sikret, af, uden at Fængslede kan forklare hvorledes, og uden at han sigtede paa Chaufføren, som slog og sparkede ham. Efter nogen Kamp kom Fængslede, der tabte Revolveren, op og løb derfra. Endelig har Fængslede forklaret, at han i Ryesgade har givet Chaufføren et Glas Whisky.

Senere har Fængslede forklaret, at Rejsen til Aarhus skete for at »lave« Penge, han havde nærmest tænkt at optræde som »Bondefanger« eller at »laane« eller franarre en eller anden et Pengebeløb. Han søgte forgæves at finde et »Offer« og forsøgte forgæves paa en Restauration hos en fremmed Mand at faa et Pengelaan. Da han saa en Chauffør holde med et Automobil paa Gaden, tænkte han, at her mulig var et »Offer«, og tænkte paa at faa ham ind paa en Restauration og lokke nogle Penge fra ham, men da Chaufføren erklærede ikke at kunne veksle en Hundredekroneseddel, bad han ham hente sig Kl 10³/₄ ved »Vennelyst« og medtage Penge til at give tilbage paa 200 Kr. Chaufføren indfandt sig ikke, og Fængslede henvendte sig saa til en anden Chauffør, nemlig fornævnte Martin Jensen, som mente, at den første Chauffør var blevet optaget. Fængslede, der tænkte, at han kunde narre Jensen for nogle Penge, spurgte først, hvad en Tur til Esbjerg kostede, og om Jensen kunde veksle en Femhundredekroneseddel, men Jensen havde kun 200 à 300 Kr paa sig. Efter nogle Forhandlinger, og efter at Fængslede havde legitimeret sig ved Breve, fik han Jensen til at køre sig til Aalborg, og medens de kørte mellem Aarhus og Randers, fattede Fængslede den Plan at faa Jensen til at holde i Nærheden af Hobro og saa med sin Revolver at ville tvinge ham til at aflevere sin Tegnebog og staa ud af Vognen, som han saa selv vilde køre videre og et eller andet Sted forlade. Da Jensen imidlertid kørte fejl og kom over Hadsund, og Fængslede ikke kendte denne Egn, opgav han sin Plan og besluttede i Stedet at lade Jensen køre op ad Søndre Skovvej ved Skovbakken i Aalborg, og der tvinge ham til at udlevere sin Tegnebog. De steg ogsaa ud af Vognen paa det angivne Sted og gik ind i en Havekoloni paa Skovbakken, men da Fængslede syntes, at Jensen hele Tiden gik og passede paa ham, turde han ikke foretage sig noget, og de gik saa ned til Fru Obels Have, hvor Fængslede tænkte sig at gaa indenfor Plankeværket og trække Revolveren frem og saa tvinge Jensen til at udlevere Tegnebogen, men da Fængslede var kommet indenfor

Plankeværket, saa han et Gardin for et af Vinduerne i Pavillonen bevæge sig og syntes desuden at høre en Hund og blev derfor bange, opgav sin Plan og opfordrede for at vinde Tid Jensen til at gaa til Rysegade 36; hans Tanke var at faa Jensen til at gaa gennem nogle Beplantninger og saa der udføre sin Plan. Jensen nægtede at gaa, og de kørte saa til Rysegade; undervejs undfangede Fængslede saa den Plan at give Jensen en Dosis Morfindraaber, hvoraf han havde en Flaske staaende hjemme i Værkstedet i Rysegade. Fængslede tænkte herved at kunne bedøve Jensen og saa tage Tegnebogen. Fængslede kunde imidlertid ikke finde Morfindraaberne i Værkstedet; ved at stikke Haanden i Lommen mærkede han, at han havde en Flaske med Cyankalium, som han havde medtaget paa sin Rejse, og fik pludselig den Tanke at give Jensen en Dosis heraf. Paa Bordet i Værkstedet henstod en Sodavandsflaske med lidt Whisky, hvoraf Fængslede drak lidt; derefter hældte han noget af Cyankaliumopløsningen i et Snapseglas, der ligeledes henstod paa Bordet, hvormeget ved han ikke, men Glasset blev ikke helt fyldt, og han fyldte det op med Whisky, dels for at Glasset skulde være fuldt, dels for Smagens Skyld, og han var klar over, at der var mere end nok til at dræbe Jensen. Efter at være kommet op fra Kælderen bød han Jensen Glasset og sagde, at det var Brændevin, og at han selv havde drukket 4 Snapse. Jensen sagde Tak, men nærede Betænkelse ved at drikke, fordi han skulde køre Automobilet hjem. Fængslede sagde, at det var ikke stærkt, og Jensen satte Glasset til Læberne, men undlod at drikke og kastede Indholdet af Glasset bort med en Ytring om, at den Snaps kunde han ikke lide. Fængslede fik Glasset tilbage og puttede det i Lommen. Fængslede sagde, at han nu havde Nøglerne til Pavillonen i Haven ved Skovbakken, og at de maatte derop for at faa Penge, idet han ikke havde opgivet sin Tanke om at berøve Jensen sine Penge. De kørte nu ud ad Hasserisvej, hvor de holdt, da Fængslede sagde, at de nu gennem en Have maatte gaa til Villaen for at komme ind ad Bagvejen, da han var ked af at ringe paa. De var nu ved Obels Villa, og Fængslede trak saa et Fotografi af sig selv, hvor han var afbildet med en Revolver i Haanden, op af Lommen, viste Jensen Billedet og sagde, at saadan saa han ud, naar han var i sit Es. Jensen svarede ikke, men saa noget forlegen ud. Fængslede stillede sig med Ryggen mod Plankeværket, medens Jensen stod tre Skridt borte, og Fængslede spurgte, om Jensen vidste, hvad han hed, og da Jensen nægtede dette, sagde han: »Den hvide Djævel«. Jensen blev mere forlegen, men svarede ikke, og Fængslede sagde, at naar han ikke vilde tro ham, skulde han nok faa at se, at det var sandt, og trak med højre Haand af højre Frakkelomme sin Revolver frem og sigtede paa Jensens Hoved eller Bryst og sagde i en bydende Tone, at Jensen skulde tage sin Tegnebog og lægge den paa Jorden, da Fængslede ellers vilde skyde ham. Fængslede begyndte at tælle, og da Jensen ikke lagde Tegnebogen fra sig, spurgte han, om det snart skete; Jensen talte nu muligt noget om, hvorvidt det var Mening, at han skulde dø, og Fængslede svarede, at det var noget Jensen selv bestemte. Om Fængslede begyndte at tælle igen, husker han ikke, men da han fik det Indtryk, at Jensen, der gjorde en Bevægelse, vilde springe ind paa ham, trykkede han paa Af-

trækkeren for at skyde Jensen. Umiddelbart efter at Skuddet var faldet, var Jensen inde paa Livet af ham, som blev væltet, og de laa paa Jorden og brødes, han erindrer ikke, at han derunder har forsøgt at skyde paa Jensen, men vil ikke benægte det og er, da Jensen er ramt af to Skud, ikke i Tvivl om at have affyret to Skud; han husker, at Jensen kværkede ham og efter at have rejst sig sparkede ham, men det lykkedes ham ved et »Jiu-Jitsu«-Tag at slippe fri, hvorefter han løb sin Vej. Fængslede forklarer, at han føler sig forvisset om, at han til Tider lider af Sindssyge, saaledes at han bliver farlig for sine Omgivelser, og han er da ikke klar over sine Handlinger, og Fraaden staar ham da ud af Munden, og han mener, at Jensen maa have set Fraaden, desuden mener han, at Anfaldet allerede var ved at tage sin Begyndelse, da han gav Jensen Giften.

Efter at der er fremkommet Lægeerklæringer i Sagen, har Fængslede endelig forklaret, at det er lutter Opspind, hvad han har fortalt om Sindssyge, og at han ikke paa nogen Maade under sine Handlinger har været grebet af Vanvid, men at han har været fuldstændig klar over sine Handlinger, baade da han opfordrede Jensen til at drikke Cyankaliumopløsningen, hvor han regnede med, at Jensen øjeblikkelig vilde blive ramt af Døden, og da han skød paa ham, hvorhos han forklarer, at da han skød første Gang i tre Skridts Afstand var det hans Hensigt at ramme Jensen og derved i alt Fald at gøre ham uskadelig, det andet Skud, der faldt under Brydekampen, forklarer han, at han afskød, fordi Jensen var ved at overmande ham, og han for enhver Pris vilde se at slippe fra Jensen, han var da ophidset og har næppe reflekteret over, hvad Følgerne kunde blive for Jensen.

Tjenestepige Augusta Vilhelmine Andersen har forklaret, at hun og Fængslede under deres Rejse blev Uvenner, og at Fængslede da trak en Revolver op og truede med at skyde sig, og at hun Natten mellem den 14 og 15 Juli saa, at Fængslede i Værkstedet i Rysegade tog en lille Flaske, paa hvis Etiket stod »Cyankalium«, og stak den i Vestelommen og formentlig fastgjorde den til sin Urkæde; han forklarede, at det var en meget stærk Gift, som kunde dræbe paa Stedet. Hun har gentagne Gange ogsaa under Opholdet i Hobro set, at Flasken sad i Vestelommen. Hun var ængstelig for deres Pengesager, og derfor rejste Fængslede den 23 Juli til Aarhus under Anbringende af der at kunne faa Penge. Samme Dag Kl ca 4 telefonerede han til hende, at han havde faaet 300 Kr og først kom næste Dags Eftermiddag. Den 24 Juli Kl 9 Formiddag kom Fængslede til Stede med indbundet Hovede, og han fortalte, at han den foregaaende Aften var blevet tiltalt af to Politibetjente ved »Vennelyst« i Aarhus, og, da han havde nægtet at give dem nogle forlangte Oplysninger, havde de taget fat paa ham, der havde vredet sig fra dem, idet han brækkede Haandleddet paa den ene og slog den anden. Han var saa sprunget op i et Automobil og havde sagt til Chaufføren »Kør, eller jeg skyder dig.« Han blev forfulgt i et andet Automobil, og der blev skudt efter ham, og Skuddet havde strejft hans Hoved, men ved to Skud havde han skudt Forringene paa det forfølgende Automobil i Stykker, og dernæst havde han affyret et Skud mod

Køleren paa Automobilet, saa Forfølgningen maatte opgives, hvorefter han var kørt til Aalborg og havde ladet sig forbinde.

Med Hensyn til den hos Fængslede forefundne Flaske har Universitetets retsmedicinske Institut i Erklæring af 6 August 1924 udtalt, at den indeholder en stærkt vandig Opløsning (paa 24 à 25 pCt) af Cyankalium, der er en meget stærk Gift. Indholdet af Flasken maa antages indtaget selv i ganske ringe Mængde at ville have virket næsten øjeblikkelig dræbende. Derimod er der ikke ved Undersøgelsen fundet sikre Holdepunkter for, at Snapseglasset har indeholdt Cyankaliumopløsning, men Undersøgelsen taler ikke mod Antagelsen deraf.

Den ved Gerningsstedet fundne Revolver, der er genkendt af Fængslede, har ifølge Erklæring fra Hærens Skydeskole Kaliber 320 = 8,13 mm, og Skud paa to Skridts Afstand med to forefundne Patroner gav et ca 4 mm dybt Mærke i Fyrretræ, og Projektilet sprang derefter ca 5 m bagud. Det udtales i Erklæringen, at et Skud vil kunne have skæbnesvanger Virkning paa et Menneske (Død eller alvorlig Legemsbeskadigelse), hvis et Projektil rammer f Eks Øje, Pulsaa, Strube eller lign.

Om den Chauffør Jensen tilføjede Legemsbeskadigelse hedder det i Erklæring af 31 Juli 1924 fra Overlægen ved Aalborg Kommunehospital:

»Lige under højre øjes nedre øjenlaag findes et saar af $\frac{1}{2}$ cm's diameter. Der er ingen flammevirkning eller krudtslam i huden umiddelbart omkring saaret.

Paa halsens venstre side, lige bag den lange skraa halsmuskel, findes et saar af fuldstændig samme udseende som det ovenfor omtalte under højre øje.

Ingen tegn til indre blødning i hovedet,«

og i Erklæring af 19 August s A: »De i tidligere erklæring omtalte saar under højre øje og paa halsens venstre side kan formodes at være skudsaar.

I svælgets venstre side ses resterne af et saar, hvorigennem man maa formode, at kuglen fra halsens venstre side er passeret, og saa enten sunket eller spyttet ud.

Ved udskrivningen skønner man, at han ikke vil faa varigt men af læsionen.«

Ved en i fornævnte Værksted foretaget Ransagning er bl a forefundet 1 Pistol, 1 Krumkniv, 1 Todsenschläger, 2 sorte Fløjlsmasker, 2 Fladtænger, adskillige Dirke og Nøgler, adskillige Patroner og 3 Fotografier af Fængslede i Attituder med Paaskrifter »Samvittighedsnag«, »Buldbideren« og »Hvad har jeg gjort.«

Efter alt det Foreliggende findes det tilstrækkelig godtgjort, at Fængslede med Forsæt har forsøgt at skille Chauffør Jensen ved Livet, dels ved at søge at faa ham til at drikke den ham tilbudte Cyankaliumopløsning, dels ved at affyre de to Skud paa ham, og disse Forhold findes at maatte henføres under Straffelovens § 186, jfr § 46.

Angaaende Fængsledes mentale Tilstand er afgivet forskellige Erklæringer.

I Erklæring af 1 September 1924 har Amtslægen i Aalborg udtalt:

»Kaj Andersen, der intellektuelt ikke staar synderligt under normalen, er et paa arvelig basis stærkt psykopatisk degenereret individ.

— Dette viser sig gennem hans arbejdsskyhed, ustadighed, svingende stemning (hvilket sidste dog ikke er iagttaget her), hans selvoptagethed, trang til at agere, løgnagtighed og trang til spiritus og andre stimulantia. Der er endvidere utvivlsomme tvangstanke og tvangsforestillinger hos ham. Hans saakaldte »anfald« gør ikke noget ganske overbevisende indtryk, men da jeg ikke tør udelukke muligheden for, at der virkelig foreligger hallucinationer som bestemmende for hans handlinger, og da der — som det fremgaar af ovenstaaende — er antydninger af storhedsforestillinger, skal jeg henstille, at Kaj Andersen søges indlagt til observation paa et sindssygehospital.«

Senere har Amtslægen i Erklæring af 11 Juli 1925 bl a udtalt:

»Jeg kan tilføje, at heller ikke jeg ved min tidligere undersøgelse eller nu ved min fornyede undersøgelse har set noget utvivlsomt tegn paa sindssygdом hos Kaj Andersen. I saa Henseende er ogsaa erklæringerne fra dommer Waage Jensen og fra arrestforvarer Larsen af interesse, forsaavidt de bestyrker den mening, at Kaj Andersen efter indsættelsen i arresten ikke har frembudt tegn paa sindssygdом.

Naar overlæge Jacobsen udtaler, at der er omstændigheder, der kan tyde paa, at Kaj Andersen foruden at være psykisk degenereret, hvad baade overlægen og jeg er enige om, tillige er epileptiker, saa er dette jo muligt, selv om der aldrig synes at være konstateret virkelige epileptiske anfald — men ihvertfald kan der da ikke være tale om, at han er lidende af epileptisk sindssygdом.

Naar saa alligevel retslægeraadet konkluderer, at Kaj Andersen er sindssyg, maa det være paa basis af arrestantens egne fortællinger om hallucinationer etc. Men i det øjeblik, arrestanten selv angiver, at alle disse beretninger er løgnagtige, hvad de tildels bærer præg af, saa skønner jeg — da man som sagt ikke har kunnet konstatere utvivlsomme objektive tegn paa sindssygdом, at man maa lade diagnosen — sindssygdом — falde.

Tilbage bliver da, at Kaj Andersen er et paa arvelig basis stærkt psykisk degenereret individ.«

I Erklæring af 17 Marts 1925 fra Overlægen ved Sindssygehospitalet ved Aarhus, hvor Fængslede har været indlagt til Observation, har Overlæge Jacobsen udtalt, at Fængslede er et til Sindssygdом ret stærkt arveligt disponeret Individ, idet der særlig paa fædrene Side har kunnet paavises Sindssygdом, at han maa henføres til de degenereredes Gruppe, og at der er Omstændigheder, der tyder paa, at han tillige er Epileptiker. Endvidere hedder det, at hvad selve den Forbrydelse angaar, der førte til hans Anholdelse, har hans Forklaringer derom været noget modstridende. Der er det samme planløse og undvigende over den, som ellers over hans Liv; om han vel næppe kan siges at have handlet helt impulsivt, da han først søger at faa Chaufføren til at drikke Cyankalium og senere skyder paa ham, har de Tanker, der har ligget til Grund for hans Handlinger, sikkert været saa taagede og uklare og saa meget bundende i sygelige Forestillinger, at han næppe kan siges at have handlet med klar Bevidsthed; en hel Del Sensationstrang og Forbryderambition (Resultatet af Nick-Carterfortællinger og Forbryderfilms) har sikkert spillet ind med. Der er paa Hospitalet ikke observeret sikre

Tegn paa Hallucinationer eller Vrangforestillinger; hans Væsen er i det H le naturligt. Ingen Stereotypier eller katonne Træk og kort sagt ingen Tegn paa en sig udviklende Sindssygdom i egentlig Forstand. Hans Stemning gør ogsaa paa Hospitalet et ret jævnt Indtryk.

I Erklæring af 26 Maj 1925 udtaler Overlægen, at det er sandsynligt, at Fængsledes Tilstand i den senere Tid før Forbrydelsen har været af patologisk Natur, og ender med at udtale:

»At han muligvis lider af larveret (skjult) Epilepsi, er ikke afkræftet ved de senere Oplysninger, idet denne Diagnose dels støtter sig til Resultatet af Undersøgelsen af hans Urin her paa Hospitalet, dels paa Faderens Beretning om, hvordan han kan faa pludselige Raserianfald med Fraade om Munden, og hvor han tilsyneladende ikke ved, hvad han gør; denne Omstændighed bevirker, at det, ihvorvel man ikke af den Grund kan kalde ham sindssyg i egenlig Forstand, er meget vanskeligt at benægte, at en abnorm Sindstilstand, begrundet i et sygeligt Stofskifte, har været en medvirkende Aarsag til, at han har begaaet sin Forbrydelse.«

I Erklæring af 20 April 1925 udtaler Retslægeraadet, at det efter det i Sagen Oplyste maa antages, at Fængslede er sindssyg paa degenerativ Basis, og at Sindssygdommen var til Stede, da han begik det omspurgte Forsøg paa Manddrab, samt at han maa anses farlig for den offentlige Sikkerhed, og i Erklæring af 13 Juni 1925 hedder det, at ny Indlæggelse til Observation skønnes overflødig, og at Raadet ganske maa henholde sig til sin Erklæring af 20 April d A, og endelig i Erklæring af 11 August 1925: »at efter hvad der foreligger oplyst tilhører Arrestanten den Kategori af degenererede Individuer, hos hvilke de psykiske Abnormiteter periodevis er saa stærkt fremtrædende, at de maa karakteriseres som sindssyge, medens de til andre Tider kun frembyder Degenerationens sædvanlige psykiske Symptomer. Det maa antages, at han har været sindssyg, da han begik den omspurgte Forbrydelse. Han bør som farlig for den offentlige Sikkerhed interneres i Sikringsanstalten ved Nykøbing Sj.«

Efter det i Sagen Oplyste kan det ikke antages, at Fængsledes Sjælstilstand har været en saadan, at Straffelovens § 38, 2 Stk, kan komme til Anvendelse; derimod findes efter alt det Oplyste Betingelserne for at anvende Bestemmelsen i § 1, 1 Stk i Lov af 11 April 1925 i det foreliggende Tilfælde at være til Stede. Fængslede findes derfor at burde dømmes til at tvangsindlægges i Sikringsanstalten ved Nykøbing Sjælland.

Af Chauffør Jensen er der under Sagen nedlagt Paastand om, at Fængslede tilpligtes at betale ham en Erstatning af ialt 2067 Kr, og Fængslede har Intet haft at erindre herimod. Paastanden vil derefter være at tage til Følge.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Vederlag til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer 200 Kr og til Dækning af de af denne afholdte Udlæg 60 Kr.

Ved Højesterets Dom af s D i Sag Nr 306/1925 (**Rigsadvokaten mod Esper Vilhelm Gehrke**) blev Tiltalte for vanemæssigt Hæleri og for Tyveri anset efter Straffelovens § 239 tildels jfr § 64 og § 228, jfr tildels §§ 52 og 54 med Forbedringshusarbejde i 1 Aar.

Tirsdag den 26 Januar.

Nr 335/1925. **Københavns Amts søndre Birks Skifteret**, der behandler **Købmand Chr Nielsens Konkursbo** (Overretssagfører E Bülow)

mod

Barber F König (V Kondrup efter Ordre),

betræffende Gyldigheden af et Ejendomsforbehold.

Østre Landsrets Dom af 21 November 1925: Sagsøgte, Barber F König, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Københavns Amts søndre Birks Skifteret, der behandler Købmand af Taastrup Chr Nielsens Konkursbo, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør til Sagsøgte betale Sagens Omkostninger med 150 Kr, der vil være at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Appellanten vil derhos have at betale Højesteretssagfører V Kondrup det nedenfor nævnte Salær m m.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Til Højesteretssagfører V Kondrup betaler Appellanten, Københavns Amts søndre Birks Skifteret, der behandler Købmand Chr Nielsens Konkursbo, i Salær for Højesteret 200 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 5 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 18 Februar 1924 solgte Købmand Carl Hancke af Taastrup til daværende Kommis Chr Nielsen for en Afstaaelsessum

af 4461 Kr — hvorudover der skulde betales for Varelager m v — den af ham da i Ejendommen »Hunecksminde« i Taastrup drevne Kolonial- og Viktualiehandel. Af bemeldte Afstaaelsessum er de 1461 Kr betalt kontant, medens Resten, 3000 Kr er afgjort ved Udstedelse af Veksel.

Under Salget var ikke indbefattet Forretningens Inventar.

Ligeledes den 18 Februar 1924 blev der af Købmand Hancke underskrevet et som »Kvittering« betegnet Dokument, hvori udtales:

»Som Købesum for alt Butiksinventar m m i Kolonial- og Viktualieforretningen i Ejendommen »Hunecksminde«, Taastrup, Hj af Axeltorvet og Valbyvej, har jeg, Købmand Carl Hancke, Dags Dato modtaget af Hr Rentier F König, Taastrup, 13 539 Kr, hvorfor herved kvitteres.

Effekterne er bl a Følgende — — —»

Endelig blev der ligeledes samme Dag oprettet og underskrevet en Købekontrakt, hvori ovennævnte Rentier — nu Barber — König med Ejendomsforbehold til Chr Nielsen sælger alt det i bemeldte »Kvittering« omhandlede Inventar samt yderligere en Vinreol. Købesummen var bestemt til samme Beløb som det, hvorpaa »Kvitteringen« lød, dog at hertil for Vinreolen kom 170 Kr, saaledes at Summen ialt blev 13 709 Kr.

De Beløb, der skulde betales Hancke, dels ifølge Købekontrakten, dels ifølge Kvitteringen — ialt 15 000 Kr — er fremskaffet ved, at Nielsen i »De københavnske Forstæders Bank« i Glostrup har optaget en Kredit i løbende Regning, stor 13 000 Kr, for hvis Tilbagebetaling König hæfter som Kautionist og Selvskyldner, dels ved to Laan hos Private.

Under 14 April 1925 blev Chr Niensens Bo taget under Konkursbehandling af Københavns Amts søndre Birks Skifteret, og under denne Sag har derpaa Konkursboet, idet det har anført, at det maa betragte hele den ovenomhandlede Transaktion med Hensyn til Inventaret som indgaaet med det ene Formaal at undgaa dansk Rets Regler vedrørende Underpant i Løsøre og at søge at skaffe König en Sikkerhed i Inventaret, som han ikke kunde faa paa almindelig Maade, paastaet König principalt kendt pligtig at udlevere Boet de i den forommeldte mellem ham og Chr Nielsen den 18 Februar 1924 oprettede Købekontrakt omhandlede Genstande, subsidiært kendt pligtig at betale Boet 13 709 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 2 Oktober 1925.

König har paastaet sig frifundet, subsidiært saaledes, at han alene kendes pligtig at betale Boet, hvad han — der efter Konkursens Indtræden har bortsolgt Inventaret for 5500 Kr — saaledes har indvundet.

Königs Fremstilling gaar ud paa Følgende:

Da Nielsen, der var ansat i Hanches Forretning i Taastrup, ønskede at indgaa Ægteskab med Königs Datter, ønskede König efter Evne at støtte sin Svigersøn til en selvstændig Forretning, saaledes at han derved var i Stand til at underholde en Familie, og da Hanches Forretning paa dette Tidspunkt kunde købes, bad Nielsen derfor sin Svigerfader om Støtte i saa Henseende.

König, som selv er gift og har andre Børn, mente sig ikke i Stand til at forstrække et enkelt Barn (eller rettere dettes Mand) med noget større Beløb, og den eneste Maade, paa hvilken han derfor mente at kunne hjælpe sin Datter og Svigersøn, uden at forfordele sine andre

Børn, var da den, at han meddelte, at han ikke kunde strække sig videre, end at han af Indehaveren af Forretningen kunde købe Forretningens Inventar, saaledes at det blev hans, medens Nielsen beholdt det staaende i Forretningen og købte det af ham paa en almindelig Købekontrakt, ifølge hvilken Ejendomsretten forblev hos Kønig, til det var betalt.

Forholdet blev derefter ordnet paa den ovenfor angivne Maade.

Med Hensyn til, at Skyldbeviset til Banken er udstedt ikke af ham men af Nielsen, har Kønig anført, at dette beror paa en Misforstaaelse, idet det faktisk var ham, der mod Sikkerhed i en ham tilhørende Ejendom laante Beløbet, men da dette ikke var nogen Gave til Nielsen, idet det skulde tilbagebetales ham, er det iøvrigt korrekt, at Nielsen har medunderskrevet Beviset, dog at Nielsen burde have underskrevet som Kautionist, ikke som Hovedskyldner.

Ligesom der nu ikke kan gaas ud fra, at den Transaktion, der har fundet Sted ved den af Hancke udstedte »Kvittering« og ved den derefter oprettede Købekontrakt mellem Kønig og Nielsen, er sket pro forma, kan det ikke anses godtgjort, at der ved det i nævnte Købekontrakt tagne Ejendomsforbehold har været tilsigtet andet og mere end paa en efter den gældende Ret lovlig Maade at give Kønig Sikkerhed for Købesummens Betaling.

Under disse Omstændigheder findes Transaktionen imidlertid ikke at kunne anses for ulovssikkert, og Kønig vil derfor være at frifinde for Konkursboets Tiltale i denne Sag.

Sagens Omkostninger findes Konkursboet at burde godtgøre Kønig med 150 Kr.

T i r s d a g d e n 2 6 J a n u a r .

Nr 117/1925. Aktieselskabet **Svendborg Trælasthandel** (Liebe)
m o d

Rederiet for Skonnert »**Lydia**«, Skillinge, Sverrig (I Kondrup),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Forpligtelse til at betale nogle Lægtringsomkostninger.

Arrestforretning af 4 Okt 1924.

Østre Landsrets Dom af 7 Marts 1925: Sagsøgte, Rederiet for Skonnert »Lydia«, Skillinge, Sverrig, bør for Tiltale af Sagsøgeren, A/S Svendborg Trælasthandel, Svendborg, i denne Sag fri at være. Den ovennævnte Arrestforretning ophæves. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 150 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Svendborg Trælasthandel, til Indstævnte, Rederiet for Skonnert »Lydia«, Skillinge, Sverrig, med 200 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 7 August 1924 blev der i Svendborg ved Skibsmægler A E Sørensen afsluttet Certeparti mellem Svendborg Trælasthandel som Befragter og Skibsmægler F H Bertling, Lübeck, Agent for Rederiet for Skonnert »Lydia«, seilklar i Lübeck. Ifølge Certepartiet skulde Skibet sejle i Ballast til Maivaperä Kaj, Brahestad, for der at indtage en Ladning hugget Tømmer og/eller Brædder, Maksimum 20 000 cbf, hvormed skulde sejles til Svendborg imod en nærmere angivet Fragt. Ladningens Indtagelse skulde ske i 11 Arbejdsdage. Det hedder i Certepartiet bl a:

»Ladningen leveres frit til og tages frit fra Skibborde, og skulde Lægtene behøves, da er samme for Befragternes Regning, hvorimod Kaptajnen er forbundet at henhale med Skibet til det Sted, Befragterne lader ham anvise, dog kun hvor samme bekvemt kan ligge og flyde med sin Last.«

Ved Certepartiet forpligtede Skibet sig til at losse to Steder i Svendborg Havn.

Den 18 August 1924 ankom Skibet til ovennævnte Kaj og indtog i Tiden derefter en Del af Ladningen ved Kajen. Det viste sig imidlertid, at det paa Grund af sit Dybtgaaende i Forhold til Vandstanden ved Kajen ikke kunde indtage hele Ladningen ved Kajen, men en Del af Ladningen maatte lægtres ud til Skibet, efter at dette var flyttet bort fra Kajen. Den 27 s M optog Kaptajnen hos Notarius publicus i Brahestad Protest i Anledning af, at Aflasternes Repræsentant nævnte Dag havde standset Lastningen, da de ikke var villige til at betale Omkostningerne ved ovennævnte Lægteres Benyttelse. Skibet afsejlede til

Færdig fra Trykkeriet den 17 Februar 1926.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 38.

Tirsdag den 26 Januar.

Svendborg med den indtagne Last, 19 606,05 cbf, efter at Repræsentanten forskudsvis havde betalt for Lægtingen med 6800 finske Mark.

Under nærværende for Retten ved Svendborg Købstad m v forbedrede Sag søger Sagsøgeren, A/S Svendborg Trælasthandel, Svendborg, der har maattet refundere ovennævnte Markbeløb, Sagsøgte, Rederiet for Skonnert »Lydia«, Skillinge, Sverrig, til Betaling af dette Beløb efter Kurs 15,00, altsaa 1020 Kr, med Renter heraf 6 pCt p a fra den 4 Oktober 1924, til Betaling sker, hvorhos en den nævnte Dag af Sagsøgeren hos Skibsmægler A E Sørensen i Fragten for et Beløb af 1334 Kr foretaget Arrestforretning paastaas stadfæstet som lovlig gjort og forfulgt med Tilkendelse af Arrestens Omkostninger 64 Kr.

Til Støtte for Søgsmålet har Sagsøgeren anført, at Rederiet, da der udtrykkelig i Certepartiet er angivet som Lasteplads en ganske bestemt Kaj i Brahestad Havn, maa være pligtig at betale Lægtingen, idet Rederiet, der har Adgang til Havnebøjerne m v, selv inden Certepartiets Oprettelse burde have været klar over, om der var Vand nok til, at Skibet kunde indtage Ladningen ved den bestemte Kaj, ligesom kun Rederiet eller Kaptajnen kunde vide, hvor dybt Skibet vilde ligge, naar den stipulerede Ladning blev indtaget.

Sagsøgte paastaar Frifindelse samt Arrestens Ophævelse.

Af Certepartiets Bestemmelse om Maivaperi (Maivaperä) Kaj — der iøvrigt er eneste Kaj i Brahestad Havn — som vedtaget Lasteplads, jfr Sølovens §§ 114 og 116, 1 Stk, findes imidlertid ikke at kunne udledes nogen Pligt for Skibet til uanset Dybdeforholdene at modtage Lasten fra Kajen og saaledes overtage Risikoen for Lægting. Spørgsmaalet herom, der i Mangel af udtrykkelig Vedtagelse maatte afgøres efter Sølovens § 116, 2 Stk, findes derimod afgjort ved Certepartiets ovennævnte trykte Bestemmelse — der indeholder en Fravigelse fra den i Sølovens § 116, 2 Stk, fastsatte Regel angaaende Bekostning ved Godsets Lægting fra vedtaget eller sædvanlig Lasteplads i Havnen ud til Skibet — og da denne Bestemmelse saaledes ikke, som af Sagsøgeren forment, kommer i Strid med Certepartiets Bestemmelse om den vedtagne Kaj, samt da der heller ikke — som fra Sagsøgerens Side yderligere anbragt — foreligger noget Holdepunkt for, at den nævnte

trykte Bestemmelse om Lægting skulde ved Skødesløshed være forglemt slettet i Certepartiet, vil Sagsøgerens Paastand ikke kunne tages til Følge, hvorimod der vil være at give Dom efter Sagsøgtes Paastand.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren efter Omstændighederne at burde godtgøre Sagsøgte med 150 Kr.

Onsdag den 27 Januar.

Nr 59/1925. Arbejdsmand **Severin Nielsen** (Shaw efter Ordre)
 mod
 Grosserer **Carl J Rasmussen** (Henriques),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at erstatte Appellanten Skade forvoldt ved en Kørselsulykke.

Østre Landsrets Dom af 16 Februar 1924: Sagsøgte, Grosserer Carl J Rasmussen, Flynderupgaard, bør til Sagsøgeren, Arbejdsmand Severin Nielsen, Langerød, betale 1800 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 15 November 1923, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 150 Kr. Til det Offenlige betaler Sagsøgte de Retsafgifter, som vilde have været at erlægge, saafremt Sagen ikke for Sagsøgerens Vedkommende i Medfør af Retsafgiftslovens § 16 Nr 1 havde været afgiftsfri. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse er der fremskaffet en Del nye Lægeerklæringer om Appellantens Tilstand. Den sidste af disse er dateret den 11 Januar 1926. Efter disse Lægeerklæringer er der stadig betydeligt Muskelsvind af Appellantens venstre Ben, ligesom han vedvarende halter stærkt og endnu gaar med to Stokke. Efter Lægeerklæringerne er der dog nogen Grund til at tro, at Appellanten, der lider af en traumatisk Neurose, vil komme til at gaa bedre, naar Erstatningsspørgsmaalet er blevet endelig afgjort.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog saaledes at Erstatningen findes at burde forhøjes til 3000 Kroner.

Sagens Omkostninger for Højesteret vil være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Erstatningen bestemmes til 3000 Kroner. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 22 Marts 1923 Kl ca 12^{3/4} Eftm kom Arbejdsmand Severin Nielsen, Langerød, kørende paa Cykel mod Nord ad Vejen fra Reerstrup til Helsingør, hvilken Vej ved Nyrupgaard svinger mod Øst. Samtidig kom Forkarl Christian Andersen Qvik, der var i Tjeneste hos Grosserer Carl J Rasmussen, Flynderupgaard, kørende ad Vejen i modsat Retning med en Kreaturvogn, der var forspændt med to Heste, og paa hvilken der transporteredes en Ko. Til Kreaturvognens bageste Ende var fastgjort en Ladvogn, hvorpaa var anbragt et Par Kasser, indeholdende Fjerkræ. Lige efter at Nielsen havde passeret det ovennævnte Sving, skete der udfør en Grusbunke, der laa ved Vejkanten paa Nielsens højre Side, et Sammenstød, hvorved Nielsen blev ramt i Brystet af Vognstangen paa Kreaturvognen. Nielsen faldt, og hans venstre Ben blev overkørt af Vognenes fire venstre Hjul. Nielsen paadrog sig herved et kompliceret Brud af Skinnebenet, hans Cykel blev ødelagt og hans Tøj beskadiget. Han blev indlagt paa Esbønderup Sygehus, hvor han efter at være blevet underkastet en Operation henlaa til den 12 Juni 1923.

I Anledning af det Passerede vedtog Qvik den 11 April 1923 at erlægge en Statskassen tilfaldende Bøde af 10 Kr for at have undladt at holde det af ham kørte Hestekøretøj tilstrækkeligt ind i Kørebanens højre Halvdel og herved paakørt Cyklisten.

Nielsen har derefter anlagt nærværende ved Retten for Helsingør Købstad m v forberedte Sag, under hvilken han, der formener, at Qvik var Skyld i Sammenstødet, paastaar Grosserer Carl J Rasmussen, Flynderupgaard, dømt til at betale ham i Erstatning i Anledning af Sammenstødet et Beløb af 12 155 Kr, beregnet paa følgende Maade:

1. Erstatning for Cykel	110 Kr 00 Øre
2. Erstatning for Klæder	25 — 00 —
3. Lægeattester	20 — 00 —
4. Erstatning for Tab af Arbejdsfortjeneste, Svie og Smerte samt Nedsættelse af Arbejdsevne	12 000 — 00 —

Ialt.... 12 155 Kr 00 Øre

Af Beløbet kræves 5 pCt Rente aarlig fra Stævningens Dato den 15 November 1923.

Rasmussen paastaar sig frifundet, principalt pure, subsidiært mod at betale en efter Rettens Skøn fastsat Erstatning, dog ikke over 1000 Kr.

Ifølge Partsforklaring, afgivet af Nielsen, og Vidneforklaringer,

afgivne af Qvik og nogle Personer, der kom tilstede efter Sammenstødet, maa det antages, at Vejen ca 70 Skridt Syd for Svinget begynder at skraane noget ned mod dette, at Nielsen, der kun havde kørt paa Cykel i en halv Snes Dage, er kommet kørende i Vejens højre Side, og først da han ved Svinget hørte, at et Køretøj var i Nærheden, er begyndt at bremse, at Qvik kørte i »smaat Lunte-trav«, og at Køretøjernes venstre Hjul var noget ovre i Vejens venstre Side, men at der dog paa hans venstre Haand var en 1 à 1½ m bred fri Passage. Medens Qvik har forklaret, at Nielsen kom kørende i god Fart, har Sidstnævnte hævdet, at han ikke kørte hurtigere end rask Skridtgang, og at han paa Grund af Vejsvinget først lagde Mærke til Qvik saa sent, at han ikke kunde naa at springe af Cyklen.

I en af Læge Oscar Bang, Espergærde, den 13 September 1923 afgivet Erklæring udtales det, at Nielsen er absolut arbejdsdygtig og kun kan bevæge sig langsomt med to Stokke, og i en af samme Læge den 5 December 1923 udstedt Erklæring hedder det, at han endnu ikke er arbejdsdygtig, og at hans Gang endnu er i høj Grad besværet, men at Tilstanden dog er bedret ikke saa lidt, og at der er Udsigt til, at Tilstanden i det Hele endnu vil bedres en Del, omend hel Arbejdsdygtighed maaske ikke naas. Endelig udtales det i en af Læge Aage E Kjær den 2 Januar 1924 udstedt Erklæring, at Bruddet er helet i god Stilling uden Forkortning med god Bevægelighed i Knæ og Fodled, at der er et betydeligt Svind af Muskulaturen paa venstre Underben og Laar, hvorved Nielsens daarlige Gang forklares, at hans Tilstand vil kunne bedres betydeligt ved Massagebehandling, og at der ikke ses nogen Grund til, at han ikke skulde komme sig helt.

Efter det Oplyste maa Qvik anses for at have Hovedansvaret for Sammenstødet, idet han, da han nærmede sig det vanskelige Vejsving, burde have holdt sine to Vogne længere tilhøjre, og Grosserer Rasmussen maa derfor i Medfør af D L 3—19—2 være erstatningspligtig overfor Nielsen.

Ved Fastsættelsen af Erstatningens Størrelse maa det imidlertid tages i Betragtning, at Nielsen, der kun havde ringe Øvelse i at cykle, bl a ved at bremse for sent har handlet uforsigtigt ved den omhandlede Lejlighed, og den Erstatning, der vil være at tilkende ham, hvis aarlige Indtægt udgjorde ca 3000 Kr, skønnes herefter passende at kunne fastsættes til et samlet Beløb af 1800 Kr, hvoraf Rasmussen vil have at svare Renter som paaستاet.

Rasmussen vil derhos til det Offenlige have at betale de Retsafgifter, som vilde have været at erlægge, saafremt Sagen ikke for Nielsens Vedkommende havde været afgiftsfri i Medfør af Retsafgiftslovens § 16 Nr 1, samt yderligere i Sagsomkostninger til Nielsen 150 Kr.

Torsdag den 28 Januar.

Nr 240/1925.

Rigsadvokaten
mod

Hans Christian Hansen (Bülow),

der tiltales for Overtrædelse af § 1 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924.

Sø- og Handelsrettens Dom af 22 Juli 1925: Tiltalte, Skomagermester Hans Chr Hansen, bør inden 14 Dage efter denne Doms Afsigelse til Københavns Kommunes Kasse bøde 100 Kr og betale Sagens Omkostninger.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Sø- og Handelsretten afsagte Dom er alene paaanket af Tiltalte.

Da det under Sagen er oplyst, at en væsentlig Del af Afnejnningen er udført paa Maskine, har Tiltalte allerede som Følge heraf ikke været berettiget til at betegne Skoene som haandsyede. Herefter og da Tiltalte ikke heller ses at have haft Føje til at tro, at denne Betegnelse var berettiget, vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ifølge Anklageskrift af 13 Juni 1925 tiltales Skomagermester Hans Chr Hansen for Overtrædelse af § 1 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 i Anledning af, at han til Paavirkning af Efterspørgslen udbyder Varer til Salg under urigtig Angivelse med Hensyn til Varernes Tilvirkningsmaade m v. Klagen gaar ud paa, at Tiltalte i sin Forretning, Værnedamsvej Nr 4, udstiller Fodtøj med Betegnelsen »haandsyet«, skønt Fodtøjet ikke er Haandarbejde. Klageren, Skotøjshandler Peter Sørensen, har særlig indkøbt og til Retten indsendt en bestemt Herrelaksko, som er blevet undersøgt af Københavns Skomagerlaug. I en Erklæring dateret den 17 Februar 1925 har Laugets udtalt, at for at Fodtøj (Bundingen) med Rette maa benævnes Haandarbejde, skal saavel Skærningen og Behandlingen af Bundlæderet, Oppindingen, Bindnejnningen, Afnejnningen og Paaslaaningen af Hælen samt Beskæring og Afpudsning udføres i Haanden. Den omhandlede Sko er imidlertid delvis Haand- og delvis maskinforarbejdet og kan derfor efter Laugets Mening ikke med Rette benævnes og sælges for Haandarbejde.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i noget ulovligt. Han har anført, at

den paagældende Sko bliver fabrikeret af Skotøjsfabriken »Standard« i Aarhus, og at den er stemplet i højre Sko »haandsyet«. Han hævder, at han er berettiget til at udstille og sælge Skoen som haandsyet, idet Sammensyningen af Bindsaalen og Randen er haandsyet. Tiltalte har ikke gjort andet, end hvad der i mange Aar har været Brug i mange Skotøjsforretninger.

Viceoldermand i Skomagerlauget Valdemar Lassen og Formanden for Foreningen af Københavns Skotøjsfabrikanter Carl Johan Sørensen har begge i Retten henholdt sig til Skomagerlaugets ovennævnte Erklæring og særlig udtalt, at Skoene er afejete paa Maskine og Hælen slaaet paa paa Maskine.

Da Tiltaltes Angivelse af, at Skoene er haandsyede, efter det Foreliggende er urigtig, har han gjort sig skyldig i Overtrædelse af § 1 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, og han vil derfor være at anse med en Bøde, der passende findes at kunne sættes til 100 Kr. Endvidere vil han have at betale Sagens Omkostninger.

Fredag den 29 Januar.

Nr 141/1925. Aktieselskabet **Sønderjysk Korn- & Foderstofkompani** (Cohn)

mod

Købmændene Johannes Ewers og Haje Boysen
(Holten-Bechtolsheim),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Pligt til at skadesløsholde Appellanten for et ved Indgaaelse paa en Tvangsakkord lidt Tab.

Søndre Landsrets Dom af 16 Marts 1925: De Indstævnte, Købmændene Johannes Ewers og Haje Boysen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S Sønderjysk Korn- og Foderstofkompani, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til de Indstævnte 100 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Søndre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget Paastanden om Tilkendelse af 100 Kroner i Salær til Selskabets juridiske Konsulent.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den herefter foreliggende Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret vil Appellanten have at betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Sønderjysk Korn- og Foderstofkompagni, til de Indstævnte, Købmændene Johannes Ewers og Haje Boysen, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har A/S Sønderjysk Korn- og Foderstofkompagni i Graasten søgt Købmændene Johannes Ewers og Haje Boysen, begge af Sønderborg, til Betaling in solidum af ialt 2567 Kr 70 Øre med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato. De Indstævnte procederer til Friifindelse.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Indstævnte Ewers efter sin Faders Død i 1920 som Eneindehaver drev Korn- og Foderstoffirmaet C H Schättiger i Sønderborg. I Sommeren 1924 kom Ewers i Forbindelse med Indstævnte Boysen, hvis Fader, der ejede Gaarden Kainæsgaard paa Als og var en velhavende Mand, samme Aar var afgaaet ved Døden. Mellem de to Indstævnte her under Sagen oprettedes den 21 August 1924 en Interessentskabskontrakt, hvorefter Boysen blev Deltager i Forretningen med et Indskud paa 30 000 Kr, der skulde forrentes med aarlig 8 pCt, hvorhos Boysen tillige blev ansat i Forretningen som Prokurist, hvorom der straks gjordes Anmeldelse til Handelsregistret, i hvilket Firmaet i Forvejen var indført med Ewers som Eneindehaver. Ewers vedblev i Følge Kontraktens udtrykkelige Bestemmelse at være Eneindehaver af Firmaet C H Schättiger. Interessentskabsforholdet tog sin Begyndelse den 1 September s A og kort derefter tog begge de Indstævnte ud paa en Rejse for at besøge Forretningens Kunder og Handelsforbindelser samt for at erhverve nye, særlig paa Grundlag af den Forretningen tilførte Kapital. Paa denne Rejse henvendte de sig blandt andre til Sagsøgerne, hvor de traf disses Prokurist Glüsing. Samtalen med denne førtes af Hensyn til Boysen, der ikke var fortrolig med Dansk, paa det tyske Sprog og indlededes med, at Ewers forestillede Boysen som sin nye Kompagnon, der i Forretningen havde indskudt 30 000 Kr og — efter Salget af Faderens fornævnte Gaard — eventuelt vilde indskyde et endnu større Beløb. Paa Grundlag heraf forespurgte Ewers, om Sagsøgernes Firma vilde træde i Handelsforbindelse med Firmaet C H Schättiger med Ydelse af sædvanlig Varekredit, idet han derhos henviste Sagsøgerne til at søge nærmere Oplysninger om Forholdene i Firmaet Schättiger ved Henvendelse til dets Bankforbindelse Handelsbanken i Sønderborg. Glüsing svarede,

at han ikke kunde tage Bestemmelse paa Sagsøgernes Vegne, men vilde konferere med Direktøren og indhente nærmere Oplysninger, hvorefter der om nogle Dage kunde faas endelig Besked. Samtalen overværedes hele Tiden af Boysen, der vel ikke deltog synderlig, men ikke paa noget Punkt tog Afstand fra Ewers Udtalelser. Nogle Dage efter kom begge de Indstævnte paany ud til Sagsøgerne i Graasten og førte med disses Direktør — denne Gang paa Dansk — en Samtale, hvis Indhold i alt Væsentligt svarede til det overfor Glüsing Fremførte; særlig blev ogsaa her Boysen præsenteret som Kompagnon. Dette Besøg blev Indledningen til en Forretningsforbindelse, der førte til, at Sagsøgerne solgte Firmaet C H Schättiger Varer, for hvilke de som Betaling modtog Veksler til samlet Beløb 9870 Kr 93 Øre, betalbare i Tiden fra 2 December 1924 til 1 Januar 1925. Forinden førstnævnte Betalingstermin standsede imidlertid Firmaet C H Schättiger sine Betalinger, og der afholdtes paa Firmaets Foranledning et Kreditormøde i Sønderborg, hvor det oplystes, at der forelaa et Underskud paa ca 20 000 Kr. Resultatet af Mødet, paa hvilket Sagsøgerne var repræsenterede ved en Sagfører, blev en Akkord paa 75 pCt, der blev ordnet saaledes, at Boysen overtog Aktiver og Passiver mod Saldokvittering for 75 pCt, der skulde betales og er blevet betalt i tre Afdrag, og saaledes at hans Moder kautionerede for Opfyldelsen af Akkorden. Gennem Forretningens Videreførelse til Likvidation led Boysen Tab, der har andraget op til ca 50 000 Kr. Sagsøgerne deltog i Akkorden, idet de dog forbeholdt sig gennem Søgemaal at søge gennemført deres eventuelle Krav om — af de nedenfor nævnte særlige Grunde — at faa det fulde Tilgodehavende udbetalt af Ewers og Boysen personligt.

Medens Sagsøgerne efter det foran Oplyste om Indholdet af Kontrakten mellem Ewers og Boysen maa antages at erkende, at Ewers i Følge denne og det Handelsregistret Tilmeldte er Eneindehaver af Firmaet C H Schättiger, gør de gældende, at Ewers og Boysen efter deres Optræden under Henvendelsen til Sagsøgeren i Graasten og paa Grund af den Forestilling, de derved — særlig gennem Præsentationen af Boysen som Kompagnon — har bibragt Sagsøgerne om Boysens personlige Ansvar for Firmaets Forpligtelser, maa være pligtige solidarisk at skadesløsholde Sagsøgerne for det Tab, de ved Akkordens Indgaaelse har lidt, nemlig 25 pCt af deres samlede Tilgodehavende, altsaa 2467 Kr 73 Øre samt 100 Kr i Salær til deres juridiske Konsulent for Deltagelse i to Kreditormøder inden Akkorden.

De Indstævntes Frifindelsespaastand støttes paa, at de ved deres Udtalelser hverken har tilsigtet eller har kunnet bibringe Sagsøgerne den begrundede Antagelse, at Boysen var personlig ansvarlig Medinteressent, da det udtrykkelig blev sagt, at han var Kompagnon med et Indskud paa 30 000 Kr, hvoraf efter deres Formening følger, at hans Ansvar i hvert Fald var begrænset til dette Beløb. Endvidere har de anbragt, at de Veksler, som Firmaet Schättiger gav Sagsøgerne for de leverede Varer, netop var underskrevet af Boysen som Prokurist, hvoraf de burde have kunnet se, at han ikke var ansvarlig Medindehaver, samt at Sagsøgerne har forsømt at søge Oplysning om Forholdene hos Handelsbanken i Sønderborg, saaledes som de udtrykkelig

var henvist til, og at undersøge Handelsregistret, der klart vilde have vist den rette Sammenhæng i Ansvarsforholdet overfor Trediemand.

Det kan nu vel ikke betvivles, at de Indstævnte ved den Maade, hvorpaa de er optraadt under Indledelsen af Forretningsforbindelsen med Sagsøgerne og særlig ved Ewers Præsentation af Boysen som Kompagnon, der havde gjort større Indskud i Forretningen, i nogen Grad har bidraget til hos Medkontrahenten at skabe Uklarhed over Interessentskabsforholdets juridiske Karakter specielt Ordningen af Ansvar overfor Trediemand. Efter samtlige foreliggende Omstændigheder findes dog denne deres Adfærd ikke at kunne paadrage de Indstævnte et Erstatningsansvar som af Sagsøgerne hævdedet. Af Udtrykket Kompagnon (Teilhaber), der har gjort Indskud med et vist Beløb, skønnes ikke med Sikkerhed at kunne udledes, at vedkommende Indskyder er personlig ansvarlig Medinteressant (aktiv Deltager) i Forretningen, da den Forstaaelse — saavel sproglig som juridisk — ikke kan udelukkes, at Begrebet »Kompagnon« kun skal opfattes — saaledes som Forholdet virkelig har været — som passiv (stille) Interessent med Ansvar indenfor Rammen af det gjorte Indskud. At dette kontante Indskud virkelig har været til Stede, maatte Sagsøgerne efter de Indstævntes Udtalelser være berettiget til at kræve, men i saa Henseende er det uomtvistet, at Indstævnte Boysen fuldt ud har opfyldt sin Forpligtelse. Dertil kommer, at Sagsøgerne efter Rettens Skøn ikke inden Kreditgivningen, der var af ret betydeligt Omfang, har udvist den Forsigtighed, som maatte være paakrævet ikke mindst med Hensyn til et Firma, overfor hvilket de tidligere — efter deres eget Anbringende — har stillet sig køligt, idet de nemlig har undladt at efterse Handelsregistret og at søge Oplysning hos den Bank, til hvilken Firmaet refererede. Herefter — og da Sagsøgerne ikke ses at have noget Krav paa hos de Indstævnte at erholde Dækning for Beløb, de har udredet eller maatte komme til at udrede til deres juridiske Konsulent for ydet Bistand under Akkordforhandlingerne — vil de Indstævnte i det Hele være at frifinde, medens Sagsøgerne findes at burde godtgøre dem Sagens Omkostninger med 100 Kr.

T i r s d a g d e n 2 F e b r u a r .

Nr 362/1924. Fabrikant **P Matthiesen** (Stein)

m o d

Aktieselskabet Andersen og Bruuns Fabriker (Henriques),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at udrede Erstatning for Misligholdelse af et Lejemaal.

Vestre Landsrets Dom af 6 November 1924: De Sagsøgte, A/S Andersen og Bruuns Fabriker, bør til Sagsøgeren. Maskinfabrikant

P Matthiesen, betale 24 Kr 80 Øre tillige med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 11 Februar 1924, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte 300 Kr. Det Idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten nedsat sit Erstatningskrav, idet han principalt kun paastaar sig tilkendt en Erstatning af 2423 Kroner 26 Øre.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den herefter foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Herved bemærkes, at de Højesteret forelagte nye Oplysninger — bl a den Oplysning, at Bygningen fra Lejemalets Begyndelse har været forsikret for ca 90 000 Kroner — ikke kan føre til andet Resultat, og at der særlig ikke kan tillægges en i Juni 1925 optaget Syns- og Skønsforretning nogen Betydning.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Fabrikant P Matthiesen, til Indstævnte, Aktieselskabet Andersen og Bruuns Fabriker, med 400 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at en de Sagsøgte, A/S Andersen og Bruuns Fabriker i København, tilhørende i Vejle beliggende Fabrik var nedbrændt i Aaret 1919, indgik de Sagsøgte under 5 Juni s A et Lejemaal med Sagsøgeren, Maskinfabrikant P Matthiesen i Vejle, om Leje af den Sagsøgeren tilhørende Ejendom Matr Nr 500 a m fl af Vejle Købstads Bygrunde med derpaa værende Bygninger, i hvilke der hidtil havde været drevet Garveri og Laklæderfabrik. Den aarlige Leje androg efter den om Lejemaalet oprettede Lejekontrakt 8000 Kr aarlig, men blev af vedkommende Huslejenævn paa de Sagsøgtes Henvendelse derom nedsat til 6000 Kr aarlig. Kontrakten indeholdt iøvrigt bl a følgende Bestemmelse:

»§ 1

Lejeren modtager det Lejede i den Stand, hvori det for Tiden er og forefindes, og det paahviler Lejeren selv at istandsætte det Lejede,

saaledes som det er nødvendigt til Lejerens Brug. — Det er saaledes Lejerens egen Sag at foretage og bekoste de Forandringer ved Lokalernes Indretning, som er nødvendigt af Hensyn til den bestemte Brug, Lejeren vil gøre af Lokalerne, derunder Oplægning af nødvendigt Tømmer til Motorer og Transmissioner, Støbning og Fundamenter, nødvendige Foranstaltninger for Opstilling af Maskiner, Reparation og Omlægning af Gulve, Opsætning eller Nedbrydning af Træskillerum, Sløjfning af bestaaende Tørrerum, Omlægning af bestaaende Damp-, Gas-, Vand- og elektriske Ledninger, Istandsættelse af Lokaler, Fyldning af Gruber m v alt saaledes, som det er nødvendigt, for at Lejeren kan udnytte Lokalerne til sin Virksomhed.

Ved Lejemaalets Ophør afleverer Lejeren det Lejede i lige saa god Stand som ved Tiltrædelsen og med de Forandringer ved Lokalernes Indretning som disse er undergaaet i Løbet af Lejetiden i Henhold til de foranførte Bestemmelser.»

Ved Lejemaalets Ophør den 24 Juli 1922 skete der en Aflevering af det Lejede fra de Sagsøgte til Sagsøgeren. Idet Sagsøgeren nu har anbragt, at de Sagsøgte ved Afleveringen i Strid med den foranciterede Bestemmelse i Lejekontrakten har bortfjernet de af dem foretagne Forandringer samt bortsolgt til egen Fordel Effekter, som af dem var fjernet i Anledning af de foretagne Forandringer, saaledes at Ejendommen og Inventaret ved Afleveringen forefandtes i en i høj Grad forringet Tilstand, har Sagsøgeren under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte tilpligtet at betale sig en Erstatning af ialt 4712 Kr 26 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 11 Februar 1924, indtil Betaling sker.

Med Hensyn til Erstatningens Størrelse har Sagsøgeren dels henvist til, at ifølge en paa hans Begæring under 15 September 1922 foretaget Syns- og Skønsforretning er Bekostningen ved Udbedring af de af ham paapegede Mangler af Skønsmændene ansat til 3419 Kr 95 Øre, hvilket Beløb efter Sagsøgerens Formening bør forhøjes med 307 Kr 31 Øre, dels anført, at der herudover tilkommer ham Erstatning for de Sagsøgte Fjernelse af forskellige Genstande, der ikke er medtaget i Syns- og Skønsforretningen til samlet Beløb 985 Kr. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet mod Betaling af 24 Kr 80 Øre, som de erkender at skyldte Sagsøgeren i Anledning af forskellige mindre Beskadigelser.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at den paagældende Ejendom af Sagsøgeren var købt til Nedbrydning for 44 000 Kr, at der af de Sagsøgte til Istandsættelse og for at gøre Lokalerne brugbare til den tilsigtede Benyttelse er anvendt over 20 000 Kr, af hvilken Udgift langt den største Part maa antages at have medført en betydelig Forbedring af Bygningen, der nu er brandforsikret for 96 000 Kr, samt at de Sagsøgte gentagne Gange forgæves har rettet Henvendelse til Sagsøgeren angaaende en Besigtigelse af Bygningen inden de Sagsøgte Overtagelse af samme.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren gjort gældende, at enhver Forandring og Installation, der af de Sagsøgte var foretaget i Bygningen i Lejetiden ifølge Kontrakten maatte komme ham til Godt. Heri kan der imidlertid ikke gives Sagsøgeren Medhold. Efter Be-

stemmelsens Ordlyd er det tilstrækkeligt, at de Sagsøgte afleverer det Lejede i uforringet Stand og med de Forandringer ved Lokalernes Indretning, som disse er undergaaet. Herefter vil for det Første alt af de Sagsøgte i Lejetiden indsat løst Inventar saasom elektriske Lamper falde udenfor Afleveringspligten, men dernæst kan Bestemmelsen ifølge sin Hensigt nødvendigvis kun anses anvendelig paa saadanne Forandringer ved Lokalernes Indretning, som enten ikke uden ligefrem Beskadigelse eller dog ikke uden at betage vedkommende Lokale dets Karakter af Fabrik eller gøre det uanvendeligt til saadant Brug kan fjernes. Da den af de Sagsøgte ved Afleveringen foretagne Bortfjernelse, ogsaa hvor den angik Genstande, der paa en eller anden Maade havde været i Forbindelse med Bygningen, saasom et Træskillerum paa Loftet, et ovenpaa Cementgulvet i Fabriken af dem lagt Trægulv, forskøllige Radiatorer og Vadskekummer, en Fordelingstavle, en Calorifere og en Transmission, herefter skønnes at have været berettiget, idet samtlige disse Genstande har været indsat af de Sagsøgte udelukkende til Brug under den forandrede Anvendelse af Fabriken og alle er fjernet uden Beskadigelse af Bygningen eller Krænkelse iøvrigt af noget af de i det Foregaaende som afgørende opstillede Hensyn. Hvad særlig angaar en af Sagsøgeren paaklaget Fjernelse af en af de Sagsøgte opstillet Motor til et Blæseapparat til kunstigt Træk under Dampkedelen, bemærkes, at da Dampkedelen ogsaa som Tilfældet var ved Lejemaalets Begyndelse kan benyttes med naturligt Træk, har de Sagsøgte ikke været uberettigede til at føre Anlægget tilbage til dets oprindelige Tilstand. Da Sagsøgeren ikke nærmere har godtgjort sin Paastand om Erstatning for forskellige efter hans Formening paakrævede Reparationer, og der saaledes ikke foreligger Bevis for, at den Tilstand, hvori Bygningen befandt sig ved de Sagsøgtes Aflevering, var ringere, end da de overtog den ved Lejemaalets Tiltrædelse, findes der ikke mod deres Protest at kunne statuere et Erstatningsansvar i saa Henseende for dem, uden hvad der af dem er erkendt i deres her under Sagen nedlagte Paastand. Naar der endelig af Sagsøgeren er paastaet Erstatning for de Sagsøgtes Fjernelse af nogle ved Lejemaalets Indgaaelse tilstedeværende Genstande, nemlig tre halve Porte, en Dørstolpe, et Hejseværk og en Transmission, da maa der efter de foreliggende Oplysninger gaas ud fra, at der af de Sagsøgte er foretaget Aflevering af bemeldte Effekter til Sagsøgeren, hvorved bemærkes, at den afleverede Transmission var af ringe Værdi, medens den af de Sagsøgte senere installerede Transmission med Rette er bortfjernet ved Afleveringen.

Der foreligger overhovedet mod de Sagsøgtes Benægtelse intet-somhelst Bevis for, at de til egen Fordel skulde have bortsolgt Sagsøgeren tilhørende Effekter.

I Henhold til Foranførte vil de Sagsøgtes Paastand være at tage til Følge, saaledes at der af de 24 Kr 80 Øre svares Renter som af Sagsøgeren paastaet.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre de Sagsøgte med 300 Kr.

Nr 208/1925. Aktieselskabet **De københavnske Forstæders Bank**
(Steglich-Petersen)

mod

Skattedepartementet (den kst Kammeradvokat),

betræffende Beregningen af Appellantens Skat for Skatteaaret 1922—1923.

Østre Landsrets Dom af 22 Maj 1925: Skattedepartementet bør for Tiltale af A/S De københavnske Forstæders Bank, Glostrup, i denne Sag fri at være. I Salær til den kst Kammeradvokat betaler Banken 300 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Det maa antages at følge af §§ 4 og 9 i Lov Nr 149 af 10 April 1922, at den appellerende Banks Skat for Skatteaaret 1922—23 ikke vil kunne beregnes efter Bankens Indtægt i en længere Periode end 12 Maaneder. Idet derhos Bestemmelserne i Lovens §§ 35 og 36 ikke kan føre til andet Resultat, vil Bankens Paa-stand være at tage til Følge, saaledes at Indstævnte findes at burde betale Banken Sagens Omkostninger for begge Retter med 1000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Skattedepartementet, bør til Appellanten, Aktieselskabet De københavnske Forstæders Bank, betale 7449 Kroner med Renter 5 pCt aarlig af 3724 Kroner 50 Øre fra den 29 November 1922 og af 3724 Kroner 50 Øre fra den 30 Maj 1923, alt til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger for begge Retter med 1000 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved § 13, 2 Stk, i Lov om Banker af 4 Oktober 1919 bestemtes det, at Bankernes Regnskabsaar er Kalenderaaret, og at bestaaende Banker inden to Aar efter Lovens Ikrafttræden skal bringe deres Regnskabsaar i Overensstemmelse hermed.

I Henhold til denne Lovbestemmelse omlagde A/S De københavnske Forstæders Bank, Glostrup, som hidtil havde haft Regnskabsaar fra 1 Maj til 30 April ved Udgangen af 1921 sit Regnskabsaar, idet Ban-

ken i dette Aar afsluttede 2 Regnskabsperioder, nemlig fra 1 Maj 1920 til 30 April 1921 og fra 1 Maj 1921 til 31 December 1921. Da Banken var i Tvivl om, hvorledes den skulde beskattes af sin Indtægt i disse to Perioder, der tilsammen udgjorde 20 Maaneder, forespurgte den i Skrivelse af 25 Marts 1922 Landsoverskatteraadet, i hvilket Omfang Beskatning skulde finde Sted, og hvorledes Fordelingen eventuelt skulde ske.

I Skrivelse af 17 Maj s A svarede Landsoverskatteraadet, at Bankens skattepligtige Indkomst for Skatteaaret 1922/23 i Overensstemmelse med Landsoverskatteraadets Praksis vilde være at opgøre til $\frac{12}{20}$ af Summen af de samlede Indtægter i de to Regnskabsperioder med Fradrag af 4 pCt i 12 Maaneder af den indbetalte Aktiekapital, 800 000 Kr.

Da Glostrup Sogneraad imidlertid satte Banken i Skat af det samlede Indtægtsbeløb i de to Perioder, klagede Banken til Landsoverskatteraadet, som derpaa i Skrivelse af 30 September 1922 svarede, at den af Sogneraadet foretagne Ansættelse af Bankens skattepligtige Indkomst for Skatteaaret 1922/23 var i Overensstemmelse med den af Skattedepartementet i Cirkulære af 29 Juli 1922 afgivne Fortolkning vedrørende de nye Regler i Lov Nr 149 af 10 April 1922 angaaende Ansættelse af Selskaber, der foretager Omlægning af Regnskabsaar.

I Henhold hertil har Banken for Skatteaaret 1922/23 den 29 November 1922 og den 30 Maj 1923 betalt ialt i Statsskat 18 629 Kr, hver Gang med Halvdelen. Da Banken imidlertid er af den Formening, at den kun er pligtig til overensstemmende med den af Landsoverskatteraadet først angivne Beregningsmaade at svare Skat i Forhold til $\frac{12}{20}$ af dens samlede Indtægt i de to Regnskabsperioder, hvorefter Skattebeløbet vilde udgøre 11 180 Kr, søger den under nærværende Sag Skattedepartementet paa Statskassens Vegne dømt til Tilbagebetaling af Differencen mellem dette Beløb og den betalte Skat eller 7449 Kr med Renter 5 pCt aarlig af 3724 Kr 50 Øre fra 29 November 1922 og af 3724 Kr 50 Øre fra 30 Maj 1923.

Skattedepartementet paastaar Frifindelse.

Til Støtte for sin Paastand gør Banken gældende, at Statsskattelovene Nr 104 af 15 Maj 1903 og Nr 144 af 8 Juni 1912 — hvad der erkendes af Skattedepartementet — ikke, hverken for Personers eller for Selskabers Vedkommende, afgav Hjemmel for Paaligning af Indkomstskat for et enkelt Skatteaar paa Grundlag af Indtægter for et længere Tidsrum end 12 Maaneder; efter Bankens Formening er der ikke heri sket nogen Ændring ved Lov Nr 149 af 10 April 1922, og Banken henviser i saa Henseende særlig til sidstnævnte Lovs § 4, hvorefter den skattepligtiges »samlede Aarsindtægter« — uden at der gøres Forskel mellem Personer og Selskaber — betragtes som hans skattepligtige Indkomst, og til Lovens § 9, hvorefter Skatten ansættes efter Indkomsten i et »Kalenderaar« eller et »andet Driftsjaar« eller »Regnskabsaar«. Hertil kommer, at Omlægningen af Bankens Regnskabsaar skete pligtmæssigt i Henhold til Bankloven, at det ikke har været Banklovens Tanke, at Omlægningen af Regnskabsaaret skulde medføre en forøget Skattebyrde for Banken, og at Banken i hvert Fald kunde have und-

gaaet denne forøgede Skattebyrde ved at omlægge sit Regnskabsaar paa et saa tidligt Tidspunkt, at den nye Regnskabsperiode var afsluttet allerede inden Skatteaaret 1921/22, for hvilket Loven af 10 April 1922 er uden Anvendelse.

Der findes imidlertid at maatte gives Skattedepartementet Medhold i, at §§ 35 og 36 i Loven af 1922, i Modsætning til de ovennævnte ældre Love, for skattepligtige Selskabers Vedkommende fra og med Skatteaaret 1922/23 afgiver Hjemmel for Paaligning af Skat af Selskabets Indtægter fra dets Stiftelse til dets Opløsning, og at Selskabet derfor ikke ved en Omlægning af sit Regnskabsaar, hvad enten denne Omlægning er sket pligtmæssigt eller ej, kan unddrage fra Beskatning Indtægterne for nogen Periode efter Afslutningen af det Regnskabsaar, der ifølge Lovens almindelige Regel, saafremt Omlægning ikke var sket, vilde danne Grundlaget for Skatteligningen for Skatteaaret 1922/23, i det foreliggende Tilfælde altsaa Afslutningen af Bankens Regnskabsaar fra 1 Maj 1920 til 30 April 1921.

Herefter vil Skattedepartementets Frifindelsepaastand være at tage til Følge, hvorhos Banken i Sagsomkostninger vil have at betale den kst Kammeradvokat, der har givet Møde for Skattedepartementet, et Salær af 300 Kr.

Onsdag den 3 Februar.

Nr 341/1925.

Rigsadvokaten

mod

Niels Christian Larsen (Fenger),

der tiltales for Forbrydelser mod Sædeligheden.

Vestre Landsrets Dom af 24 November 1925: Fængslede Niels Christian Larsen bør tvangsindlægges paa den paa Arbejdsanstalten Sundholm indrettede særlige Forvaringsanstalt. Saa udreder han og Sagens Omkostninger og derunder i Vederlag til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Johnsen, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er alene paaanket af Tiltalte.

Som udtalt i Dommen maa det anses for godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i de ham paasigtede Forhold. Under Hensyn bl a til Tiltaltes unge Alder og til, at de Forhold, hvori han nu har gjort sig skyldig, i det Hele har en mindre gravevende Karakter end de Forhold, for hvilke han blev dømt i 1924, findes der ikke tilstrækkelig Føje til at bringe § 1 i Lov Nr 133 af 11 April 1925 til Anvendelse imod ham. Tiltalte, der efter de afgivne Lægeerklæringer maa anses som fuldt tilregnelig, vil her-

efter være at anse efter Straffelovens § 176 jfr § 173 med en Straf, der skønnes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Landsrettens Dom være at stadfæste. Salæret til Tiltaltes Forsvarer for Højesteret vil dog være at udrede af det Offenlige.

Thi kendes for Ret:

Niels Christian Larsen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Fenger 100 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har første jyske Statsadvokatur ifølge Anklageskrift af 26 Oktober 1925 principalt paastaaet Fængslede Niels Christian Larsen dømt i Medfør af Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, 1 Stk, til Tvangsindlæggelse paa den paa Arbejdsanstalten Sundholm indrettede særlige Forvaringsanstalt, subsidiært anset med Straf efter Straffelovens § 176, jfr § 173, for uterligt Forhold mod Pigebørn under 12 Aar ved:

1) den 2 September 1925 Kl ca 2½ Eftermiddag paa Hovedtrappen til Ejendommen Dronningensgade Nr 17, Randers, i uterlig Hensigt at have befølt Pigen Else Margrethe Hansen, født den 29 Oktober 1918, i Skridtet uden paa hendes Benklæder;

2) den 28 Juli 1925 Kl ca 12½ Eftermiddag paa Trappen til en Ejendom paa Skansevej i Vorup Sogn i uterlig Hensigt at have befølt Pigen Hilda Larsen, født den 28 April 1920, i Skridtet uden paa hendes Benklæder;

3) en Aften Kl ca 9 i Juli Maaned 1925 paa Hovedtrappen til Ejendommen Flintbjergallé Nr 5 i Randers, i uterlig Hensigt at have befølt Pigen Gurli Marie Baltzarsen, født den 25 Oktober 1917, paa hendes Kønsdele og Laar indenfor hendes Benklæder paa det blotte Legeme;

4) en Søndag Aften Kl ca 9 ca 8 Dage efter det foran under Nr 3 nævnte Tilfælde og paa den sammesteds nævnte Hovedtrappe i uterlig Hensigt at have befølt nævnte Pige, Gurli Marie Baltzarsen, i Skridtet indenfor hendes Benklæder paa det blotte Legeme;

5) en Dag i August 1925 Kl ca 12 Middag paa Trappen til Ejendommen Kristrupvej Nr 10 i Kristrup i uterlig Hensigt at have befølt Pigen Grethe Marna Gamby Holm i Skridtet uden paa hendes Benklæder.

Fængslede er født den 18 Juli 1906 og er tidligere anset ved Nørhald m fl Herreders Rets Dom af 4 Juli 1924 efter Straffelovens § 176, jfr § 173, jfr § 46, og § 185, tildels jfr § 46, samtlige Bestemmelser sammenholdt med §§ 37 og 21, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Ved Sagens Oplysninger, derunder Fængsledes Tilstaaelse maa det anses tilstrækkeligt godtgjort, at han har gjort sig skyldig i de i Anklageskriftet nævnte Sædelighedsforbrydelser.

Det bemærkes herved, at Pigen Grethe Marna Gamby Holm er født den 27 Juni 1920.

Med Hensyn til Fængsledes mentale Tilstand er der under den ved Dommen af 4 Juli 1924 afgjorte Sag af Amtslægen i Randers afgivet en Erklæring, hvis Konklusion er saalydende:

»Observanden Niels Christian Larsen er hverken sindssyg eller aandssvag. Der er hos ham kun foregaaet en ringe aandelig Udvikling tildels hæmmet af en tidlig begyndt og vidtdreven Onani, hvilket vel kan antages at have ført hans hidtidige Kønsliv i en abnorm Retning.«

Efter at samme Embedslæge paany i Aar har haft Fængslede til Observation, har han i en Erklæring af 28 September d A bl a udtalt Følgende:

»Observanden er utvivlsom i Besiddelse af en stærk Kønndrift, antagelig udviklet og vedligeholdt af den stadige Irritation af det mandlige Lem gennem den vidtdrevne Onani — — —

Observanden Niels Christian Larsen er hverken sindssyg eller aandssvag. Han er slet begavet, aandeligt uudviklet og degenereret Individ, noget sløv og ganske karakterløs.«

Endvidere har Retslægeraadet ytret:

»Fængslede Niels Christian Larsen maa anses farlig for den offentlige Sikkerhed. Han bør interneres, og dette bør ske i den særlige Interneringsanstalt.«

Efter det om Fængsledes mentale Tilstand Oplyste og efter Beskaffenheden af de strafbare Handlinger, hvori han, som nævnt, har gjort sig skyldig, og som maa antages at være Udslag af hans abnorme aandelige Udvikling, findes der at være Hjemmel til at anvende de i Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1 ommeldte Sikkerhedsforanstaltninger overfor ham. Han vil herefter ikke være at idømme Straf, men vil overensstemmende med Statsadvokatens principale Paastand være at dømme til at tvangsindlægges paa den ovennævnte Forvaringsanstalt.

Fængslede vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Vederlag til den for ham beskikkede Forsvarer 50 Kr.

Nr 329/1925.

Rigsadvokaten
 mod
Oluf Kristian Arnold Jacobs (Stein),

der tiltales for uterligt Forhold.

Dom afsagt af Hellum-Hindsted Herreders Ret den 26 Februar 1925: Tiltalte, Oluf Christian Arnold Jacobs, bør hensættes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage, samt udrede denne Sags Omkostninger, derunder i Vederlag til den beskikkede Forsvarer, Sagfører Boie Petersen, 40 Kr.

Vestre Landsrets Dom af 3 November 1925: Fængslede Oluf Christian Arnold Jacobs bør tvangsindlægges paa den paa Arbejdsanstalten Sundholm værende særlige Interneringsanstalt. Saa udreder Fængslede og Sagens Omkostninger og derunder det ved Underrettsdommen tilkendte Salær. Der vil være at tillægge den for Fængslede for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Jørgensen, i Vederlag 90 Kr, der udredes af det Offenlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er alene paaanket af Tiltalte. Det bemærkes herved, at Tiltalte ikke har paaanket den af Landsretten truffene Afgørelse om, at hans Ankebegæring ikke kan tages til Følge.

Ved Tiltaltes Tilstaaelse og det iøvrigt Oplyste maa det anses bevist, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det i Underrettsdommen beskrevne Forhold. Det maa derhos billiges, at dette Forhold er henført under Straffelovens § 185. Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Landsretsdommen anførte Grunde, vil Landsretsdommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Oluf Kristian Arnold Jacobs til Højesteretssagfører Stein 100 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Fængslede Oluf Christian Arnold Jacobs tiltales for uterligt Forhold, og er det ved hans egen Tilstaaelse og iøvrigt Oplyste godtgjort, at han Mandag den 2 d M om Eftermiddagen paa en Markvej i Fræer mødte Pigen Edith Jensine Rasmussen, født den 25 Marts 1916. I

Nærheden af en lille Granplantage stod han af Cyklen og tiltalte hende med Spørgsmaal, om han maatte se hendes Benklæder, om hun kunde kende Forskel paa en Dreng og en Tøs, samt sagde, at det kunde man se mellem Benene paa dem. Barnet har forklaret, at Tiltalte desuden sagde til hende om at løfte Kjolen op, hvilket hun ogsaa gjorde af Frygt for Manden, men Tiltalte vil ikke kunne huske at have benyttet en saadan Udtalelse. Han havde ikke taget fat paa hende, som løb hjem og fortalte hendes Moder det Passerede.

Som Grund til sin Adfærd har Tiltalte sagt, at han har stærk Kønssdrift, at det nærmest er for at tilfredsstille denne og faa Sædafgang, at han har tiltalt Pigen som sket er.

Tiltalte er født den 22 Juli 1896 i Laurberg og har tidligere været straffet saaledes:

1) Grenaa Købstad m v den 28 Maj 1920, uterligt Forhold, Straffelovens § 176, jfr §§ 173 og 185, i det Hele sammenholdt med § 62, Fængsel paa Vand og Brød i 4 × 5 Dage.

2) Viborg Købstad den 24 December 1920, uterligt Forhold, Straffelovens § 176, jfr § 173, Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

3) Helligum-Hindsted Herreders Ret den 29 Oktober 1921, uterligt Forhold, Straffelovens § 176, jfr. 173 og Lov 1 April 1911 § 13. Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage. Vestre Landsret 8 December 1921, Straffelovens § 185 i Medfør af § 58 og 1 April 1911 § 13, 100 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost.

4) Høbro Købstad 15 Juli 1922, uterligt Forhold, Straffelovens § 185, jfr Lov Nr 63 af 1 April 1911 § 13, Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 150 Dage.

5) Varde Købstad den 4 Juli 1923, uterligt Forhold, Straffelovens § 185, jfr midlertidig Lov 1 April 1911 § 13, Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

6) Sæby Købstad den 5 September 1924, uterligt Forhold, Straffelovens § 185, jfr Lov 1 April 1911 § 13, Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

I Erklæring af 24 ds har Kredslægen i Terndrup udtalt, at Tiltaltes abnorme Kønsliv har antaget saa faste Former, at det ikke lader sig rette mere, dels fordi han er et sløvt, degenereret Individ, dels fordi Driften kan være (efter hans eget Sigende) saa stærk, at han giver efter, tiltrods for, at han ved, at Straffen følger. Han er tarvelig begavet, men ikke aandssvag eller sindssyg.

For det af Tiltalte nu udviste Forhold vil han være at anse efter Straffelovens § 185, jfr Lov 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage, hvorhos han vil have at udrede Sagens Omkostninger, derunder i Vederlag til den beskikkede Forsvarer, Sagsfører Boie Petersen, 40 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag ved Retten for Hellum-Hindsted Herreder den 26 Februar 1925 afsagte Dom er paaanket af Anklagemyndigheden, som principalt har nedlagt Paastand om, at Fængslede ikke straffes men i Medfør af § 1, 1 Stk i Lov Nr 133 af 11 April 1925 interneres paa den paa Arbejdsanstalten Sundholm værende særlige Interneringsanstalt, subsidiært paa Skærpelse af den idømte Straf.

Under Domsforhandlingen har Fængslede fra sin Side paastaaet Underretsdommen paaanket under Henviisning til de eiter Dommens Afsigelse fremkomne Oplysninger. Da der ikke i Retsplejelovens § 963, jfr § 949, findes Hjemmel for ham til nu at kræve Anke, kan denne Begæring ikke tages til Følge.

Tiltalte har paastaaet sig idømt Lovens mildeste Straf og protesteret mod at interneres.

Efter det foran Anførte foreligger Bevisspørgsmaalet ikke Landsretten til Prøvelse, og der vil derfor ved Paadømmelsen være at gaa ud fra, at Fængslede har gjort sig skyldig i de i Underretsdommen nærmere angivne Forhold; det maa derhos billiges, at disse Forhold i Underretsdommen er henført under Straffelovens § 185.

Om Fængsledes mentale Tilstand foreligger der forskellige Lægeerklæringer, og det udtales i Erklæring af 5 Oktober 1925 fra Retslægeraadet, at Fængslede hverken er sindssyg eller aandssvag, men et ringe aandelig udviklet, psykisk abnormt Individ, med en sygelig udviklet (pueril) Kønndrift, at han maa anses farlig for den offentlige Sikkerhed, og at Raadet maa anbefale, at han interneres i den særlige Interneringsanstalt.

Idet Betingelserne for at anvende Bestemmelserne i § 1, 1 Stk, i Lov Nr 133 af 11 April 1925 under Hensyn til Bestemmelserne i Lovens § 1, 2 Stk findes at være til Støde, findes Fængslede at burde dømmes til at tvangsindlægges paa den paa Arbejdsanstalten Sundholm værende særlige Interneringsanstalt.

Fængslede vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder det ved Underretsdommen tilkendte Salær.

Der vil være at tillægge den for Fængslede for Landsretten beskikkede Forsvarer i Vederlag 90 Kr, der udredes af det Offenlige.

Torsdag den 4 Februar.

Ved Højesterets Dom i Sag Nr 362/1925 (**Rigsadvokaten mod Niels Kristian Farcinsen**) blev Tiltalte for Vold mod sagesløs Person anset efter Lov Nr 63 af 1 April 1911 § 1, 2 Stk med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Ved Højesterets Dom af s D i Sag Nr 4/1926 (**Rigsadvokaten mod Alfred Julius Bischoff**) blev Tiltalte i Medfør af Straffelovens § 241, 1ste Stykke anset efter dens § 238 som for 6te Gang begaaet Hæleri med Tugthusarbejde i 2 Aar.

Mandag den 8 Februar.

Nr 252/1925. Handelsmand **Jens Lauritz Christiansen** og Arbejdsmand **Lauritz Olsen** (Harboe efter Ordre)

mod

Aktieselskabet **Rud Kramper & Co** (Ingen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Beføjelse til at hæve en Handel om en Motor.

Vestre Landsrets Dom af 2 Juni 1925: De Sagsøgte, Jens Lauritz Christiansen og Arbejdsmand L Olsen, bør En for Begge og Begge for En til Sagsøgerne, Firmaet Rud Kramper & Co A/S, betale 1284 Kr 62 Øre tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 10 September 1923, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 300 Kr. Det Idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Slutsedlens Indhold har Appellanterne haft Ret til at fordre, at den af dem købte Motor skulde være driftssikker. Ved samtlige foreliggende Oplysninger maa det imidlertid anses tilstrækkelig godtgjort, at den Motor, som Indstævnte lod Appellanterne tilstille fra Hundested, ved Modtagelsen var i en saadan Tilstand, at den maatte være underkastet en betydelig Reparation for at kunne komme i kontraktmæssig Stand. Herefter har Appellanterne været berettigede til at hæve den indgaaede Handel som sket, og de vil derfor være at frifinde for Indstævntes Tiltale, medens Indstævnte under de foreliggende Omstændigheder vil have at godtgøre dem det for Fragt, Pakhusleje m m udlagte Beløb 65 Kroner 38 Øre med Renter.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes Indstævnte at burde betale til Appellanterne med 300 Kroner. Indstævnte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger for Højesteret efter Reglerne for beneficerede Sager.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Handelsmand **Jens Lauritz Christiansen** og Arbejdsmand **Lauritz Olsen**, bør for Tiltale af Indstævnte, Aktieselskabet

Rud Kramper & Co, i denne Sag fri at være, og bør Indstævnte til Appellanterne betale 65 Kroner 38 Øre med Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 20 Januar 1925, til Betaling sker. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler Indstævnte til Appellanterne med 300 Kroner. Til det Offentlige betaler Indstævnte de Retsafgifter, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stempede Papir, som skulde bruges, saafremt Sagen for Højesteret ikke havde været beneficeret for Appellanterne, samt til Højesteretssagfører Harboe i Salær for Højesteret 200 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Sagsøgerne, Firmaet Rud Kramper og Co i Horsens, ved Salg til Fisker Emil Sørensen og en anden Fisker i Hundested af en Motor til en Fiskerbaad for et Beløb af 1250 Kr af Salgssummen havde overtaget den af Fiskerne tidligere benyttede Motor, indledede Sagsøgernes Repræsentant Købmand V Balslev i Nysted Forhandlinger med de Sagsøgte, Glarmester Jens Lauritz Christiansen i Nykøbing F og Arbejdsmand L Olsen af Tvedegaard, der havde henvendt sig til Sagsøgerne for at faa Tilbud paa en saadan Motor, om Køb af den paagældende Motor. Købet afsluttedes med Balslev, uden at de havde haft Lejlighed til at besigtige Motoren, idet de ved en Slutseddel af 27 August 1923 erklærede at have afkøbt de Sagsøgte 1 Stk brugt 8—11 H K, Rudkøbing Motor uden Opstilling, at afsende snarest muligt, til en Pris af 1350 Kr, at betale med 350 Kr, naar Motoren viste sig driftssikker (dog senest i Løbet af 14 Dage), og Resten 1000 Kr ved Veksel, der hver tredje Maaned skulde afdrages med 200 Kr med Tillæg af almindelig Diskonto, indtil Beløbet paa denne Maade var betalt. Den 1 September s A meddelte Sagsøgerne de Sagsøgte, at de havde modtaget Ordren gennem deres fornævnte Repræsentant, og at Motoren antagelig allerede var afsendt til de Sagsøgtes Adresse direkte fra Hundested, hvor Sagsøgerne havde Maskinen staaende. Dagen forinden — den 31 August — var den blevet afsendt fra Hundested til de Sagsøgte, men paa Grund af mangelfuld Adresse havde den ikke kunnet udleveres fra Nykøbing F Banegaard, og først efter at de Sagsøgte under 12 n M havde reklameret blev Fejlen berigtiget, og Motoren udleveret dem en Ugestid efter. Sagsøgte Christiansen, som betalte den derved paadragne højere Fragt, Pakhusleje og Kørsel med ialt 65 Kr 38 Øre, lod Motoren køre til Baadebygger Nielsens Plads i nævnte Købstad, men efter at Nielsen, der for de Sagsøgte skulde besørge Motorens Indsætning i en Baad, havde underkastet den en fore-

løbig Undersøgelse, nægtede Christiansen i Skrivelse af 19 September til Sagsøgerne at modtage Motoren under Anbringende af, at den ikke var som lovet af nævnte Købmand Balsløv, samt at den var solgt af ham paa den Betingelse, at den skulde udgaa fra Sagsøgenes Fabrik, fuldt istandsat og omhyggelig efterset, medens den var tilsendt tilsølet med Sod og Olie og saa ud til at være meget gammel og oprustet. Han forbeholdt sig derhos Godtgørelse af det af ham udlagte Beløb. Efter at der i den følgende Tid var ført Forhandlinger mellem Parterne om en mindelig Ordning af Mellemværendet, har Sagsøgerne, da disse Forhandlinger bristede, under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte tilpligtet in solidum at betale Sagsøgerne 1350 Kr med Fradrag af det forannævnte af de Sagsøgte udlagte Beløb af 65 Kr 38 Øre, eller 1284 Kr 62 Øre tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 10 September 1923, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgenes Tiltale og Sagsøgerne tilpligtet at betale dem 65 Kr 38 Øre tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 20 Januar 1925, indtil Betaling sker.

Til Støtte for deres Paastand har de Sagsøgte i første Række gjort gældende, at Sagsøgerne har misligholdt den indgaaede Kontrakt ved at levere de Sagsøgte en brugt Motor direkte fra Hundested og i en saa daarlig Forfatning som i deres fornævnte Skrivelse af 19 September 1923 anført. Forsaavidt nu de Sagsøgte har hævdet, at Handlen er misligholdt allerede som Følge af, at Motoren er leveret direkte fra Hundested og ikke inden Leveringen har været efterset paa Sagsøgenes Fabrik, kan der ikke gives dem Medhold heri, da de ikke har reklameret overfor Sagsøgenes ovennævnte Skrivelse af 1 September 1923.

Hvad iøvrigt Motorens Beskaffenhed angaar, er det af ovennævnte Fisker Emil Sørensen oplyst, at den har været ejet af ham og hans Medejere i 8 Aar, og at Krumtappen, der angives at være 13 Aar gammel, var meget slidt; men Motoren, der var blevet brugt, lige indtil den blev udtaget af deres Baad, havde dog ifølge Sørensens Erklæring altid gaaet godt. Den Repræsentant for Sagsøgerne, der har afsluttet Handlen med Sørensen, har derhos forklaret, at han, da han undersøgte Motoren, medens den endnu var anbragt i Baaden i Hundested, fandt Krumtappen i Orden, hvorimod Lejerne var noget slidte, hvilket dog ikke betød mere end, at det paa et Par Timer vilde kunne bringes i Orden ved en Tilfilning, og denne vilde kunne foretages paa Stedet, uden at Motoren af den Grund behøvede at komme paa Fabrik. To under Sagen udmeldte Syns- og Skøns mænd har den 7 Marts 1925 udtalt, at Motoren, som da endnu henlæa paa Baadebygger Nielsens Plads uden i Mellemtiden at have været tildækket, ikke kunde anvendes, før den var efterset. Der maa nu gaas ud fra, at Sagsøgerne stedse har været villige til at lade en Montør foretage det fornødne Eftersyn, men at de Sagsøgte ved deres Vægning ved at modtage Motoren har hindret Sagsøgerne heri og i det Hele i at faa konstateret dens Driftssikkerhed. Idet der iøvrigt ikke kan tillægges de Oplysninger, der er tilvejebragt ved Syns- og Skønsforretningen ca 1½ Aar efter Salget, væsentlig Betydning, kan de Sagsøgte herefter ikke anses at have godt-

serer Knud Olsen til Grosserer Kai Gnatt med 100 Kroner inden 15 Dage efter denne Kendelses Forkyndelse.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Grosserer Knud Olsen Grosserer Kai Gnatt af Baden ved Wien dømt til at betale 20 000 Kr med Renter, og at en for nævnte Beløb den 19 September 1925 paabegyndt, den 21 s M continueret Arrestforretning stadfæstes som lovlig gjort og forfulgt samt tilpligtet at betale de med Arrestens Foretagelse forbundne Omkostninger.

Til Støtte herfor henviser Grosserer Olsen til, at Grosserer Gnatt, der nu opholder sig i Baden ved Wien, ifølge et Gældsbevis af 26 Januar 1921, skylder ham 32 712,67 Dollars, men at Debitor trods gentagne Paakrav ikke har været at formaa til at betale Beløbet, hvorfor Sagsøgeren den 19 September d A begærte foretaget Arrest i Sagsøgtes Mødrenearv, hvilken Begæring Byfogden her i Staden under Kontinuation af Forretningen den 21 s M tog til Følge. Forretningen blev paabegyndt hos Sagsøgtes Fader, fhv Fabrikant, nu Rentier Rudolph Gnatt, der hensidder i uskiftet Bo efter Sagsøgtes afdøde Moder, og som den paagældende Dag midlertidig opholdt sig paa Turisthotellet her i Byen.

Under foreløbig Procedure af Formaliteten paastaar Sagsøgte Sagen afvist, idet han gør gældende, at Betingelserne for at anlægge Sag mod ham, der maa anses som Udlænding, her i Landet ikke er tilstede, da han ved Stævningens Forkyndelse den 15 Oktober 1925 hverken opholdt sig eller havde Gods her i Staden, jfr Retsplejelovens § 248, 2 Stk; han ejer ifølge sin Fremstilling intetsomhelst her i Landet og venter ikke at komme til at arve noget efter sin Moder, da han har modtaget store Arveforskud. Ved Stævningens Forkyndelse for ham, der er sket i Baden ved Wien, var hans Fader, Rentier Gnatt, ikke her i Byen, og følgelig havde han ikke Gods her i Landet i nævnte Lovbestemmelses Betydning, da han, Sagsøgte, hvad angaar hans Mødrenearv kun repræsenteres af sin nævnte Fader.

Det er oplyst, at Rentier Gnatt ikke har fast Bopæl her i Landet, men sædvanlig bor i Italien om Vinteren ca 6 Maaneder, og i Sverrig om Sommeren ca 6 Maaneder, og at han kun bor her i Byen, naar han tilfældig er paa Besøg eller paa Forretningsrejse, men at han ejer fast Ejendom og Løsøre her i Staden, hvorhos han har Penge beroende hos sin herboende Sagfører.

Da intet nærmere er oplyst om, at Sagsøgtes Ret til Arv efter hans afdøde Moder skulde være bortfaldet, og han saaledes efter det Oplyste maa antages at have haft Gods her i Staden ved Stævningens Forkyndelse, findes Byfogden forsaavidt med Rette at have foretaget den af Sagsøgeren begærte Arrest, og Sagsøgtes Afvisningspaastand kan derfor ikke tages til Følge.

Tirsdag den 9 Februar.

Nr 273/1925. Grosserer L G T Koch, Grosserer K Veilborg og Firmaet Louis Koch & Co (Selv)

mod

Overretssagfører Edmund Petersen (Selv),

betræffende Ærefornærmelser.

Østre Landsrets Dom af 30 September 1925: De ovennævnte, af de Sagsøgte, Grosserer L G T Koch og Grosserer K Veilborg, fremsatte, for Sagsøgeren, Overretssagfører Edmund Petersen, fornærmelige Sigtelser og Udladelser bør døde og magtesløse at være. Saa bør og de Sagsøgte til Statskassen bøde, Koch 800 Kr og Veilborg 200 Kr eller i Mangel af de respektive Bøders fulde Betaling hensættes i simpelt Fængsel henholdsvis i 60 Dage og 15 Dage. Sagens Omkostninger betaler de nævnte Sagsøgte og Firmaet Louis Koch & Co, En for Alle og Alle for En, til Sagsøgeren med 300 Kr. De idømte Bøder at udrede inden 14 Dage og Sagens Omkostninger inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen i det Hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret er det oplyst, at Patentet først blev meddelt i September 1925.

For Højesteret har Indstævnte frafaldet den af ham for Landsretten nedlagte Erstatningspaastand. Indstævnte har derhos for Appellanten Veilborgs Vedkommende kun nedlagt Paastand om, at Veilborg straffes for de Ærefornærmelser, der indeholdes i Politianmeldelsen af 7 September 1925. Derimod paastaar Indstævnte de Appellanterne Veilborg og Koch idømte Straffe forhøjet. Appellanterne procederer paa deres Side til Frifindelse.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, vil den være at stadfæste, dog saaledes, at den Appellanten Koch idømte Bøde forhøjes til 1200 Kroner. Det bemærkes herved, at der derimod ikke findes Anledning til at forhøje den nævnte Appellant idømte subsidiære Straf.

Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne in solidum til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog saaledes, at Bøden for Appellanten Grosserer L G T Kochs Vedkommende bestemmes til

1200 Kroner. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Grosserer L G T Koch, Grosserer K Veilborg og Firmaet Louis Koch & Co, En for Alle og Alle for En, til Indstævnte, Overretssagfører Edmund Petersen, med 200 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgørelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Overenskomst af 11 Juli 1924 overdrog Ingeniør Gleerup-Møller af Horsens til Handelsfirmaet Louis Koch & Co Retten for Danmark til det for den herværende Patentkommission den 28 Marts s A anmeldte Patent paa Reklamesøjler, kaldet »Mirovista Apparater«, for en Købesum af 25 000 Kr at betale successive med to Maaneders Veksler, hvorhos Firmaet forpligtede sig til at aftage 20 Stk Apparater à 1500 Kr pr Stk i Tiden fra 11 September s A til 15 April 1925. Ved Skrivelse af 25 Oktober 1924 til Gleerup-Møller hævdede Firmaet den saaledes indgaaede Overenskomst under Paaberaabelse af, at væsenlige Forudsætninger for den var bristet navnlig at den solgte Opfindelse formentlig ikke vilde blive registreret som selvstændig Patent og ikke var væsenlig forskellig fra et herværende andet Firmas Patent og udenlandske Patenter. Firmaet anlagde derhos Sag mod Gleerup-Møller og paastod herunder den skete Ophævelse af Kontrakten kendt berettiget og Gleerup-Møller tilpligtet at tilbagelevere i kvitteret Stand en af Firmaet i Henhold til Kontrakten akcepteret Veksel pr 12 November 1924, stor 6250 Kr, eller at betale dette Beløb med Renter samt at betale Firmaet 48 115 Kr 36 Øre i Godtgørelse for hafte Udlæg m v. Ved Landsrettens Dom af 21 Februar 1925 blev Gleerup-Møller imidlertid frifundet for Firmaets Tiltale, idet det ikke ansaas godtgjort, at han under Salgsforhandlingerne havde fremsat urigtige Anbringender eller i det Hele havde udvist noget Forhold, som kunde berettigge Firmaet til at hæve Kontrakten som sket. Ved Dommen ansaas det sandsynligt, at det ommeldte Patent vilde blive meddelt, hvilket nu ogsaa er sket, nemlig i Juni d A.

Under Domsforhandlingen i nævnte Sag erklærede Overretssagfører Edmund Petersen, der repræsenterede Gleerup-Møller, paa Tro og Love i Retten, at han, der havde affattet Kontrakten af 11 Juli 1924, og paa hvis Kontor de forudgaaende Forhandlinger havde fundet Sted, under disse forhindrede Gleerup-Møller i at paatage sig Garanti for, at Patentet blev udfærdiget, idet han udmalede den Ulykke, der vilde indtræde, hvis Patentet ikke blev givet; han foreslog at vente med Oprettelse af Kontrakt, indtil Patentet forelaa, men Louis Koch pressede paa med at faa Kontrakten underskrevet.

Umiddelbart efter, at Dommen var afsagt, og efter at Grosserer

Louis Koch havde læst den foranciterede Udtalelse i Dommens Præmisser, udtalte han til sin Sagfører: »det er jo falsk Forklaring«, og derefter henvendt til Overretssagfører Edmund Petersen: »det er jo falsk Forklaring, De har afgivet for Retten«, ligesom han paa Gangen i Retsbygningen igen sagde til Edmund Petersen: »De har jo aflagt falsk Vidneforklaring«. I Skrivelse af 13 Marts 1925 anmodede Koch derhos Højesteretssagfører O Fich om omgaaende at lade indlede kriminel Retsforfølgning mod Edmund Petersen for ved nævnte Lejlighed at have »aflagt falsk Vidneforklaring«, idet det udtales, at den aflagte Forklaring, der citeres i Skrivelsen, »er et Falsum«. Højesteretssagfører Fich efterkom ikke denne Anmodning, men fraraadede tværtimod at foretage saadant Skridt. Desuagtet anmodede Firmaet Louis Koch & Co ved Skrivelse af 22 Juni s A Politidirektøren i København om at indlede kriminel Retsforfølgning mod Edmund Petersen »for falsk Vidneforklaring«; den 25 Juli s A resolverede Rigsadvokaten, at der ikke vilde være at foretage videre i Anledning af den saaledes fremkomne Anmeldelse. Under en samme Dag foretaget Vidneførsel i Frederiksberg Birks 3 Afdelings Ret udtalte Koch dernæst, at Edmund Petersens nævnte Forklaring »var falsk fra Ende til anden«, og »at E Petersen var meldt til Politiet«, og under Forligsprøven i nærværende Sag udtalte han derhos, at »han havde meldt eller vilde melde Overretssagfører Edmund Petersen til Politiet«. Endelig anmodede Firmaet i Skrivelse af 7 September d A Politidirektøren i København om at foretage fornyet Undersøgelse mod Edmund Petersen for falsk Forklaring for Retten; denne Anmodning blev afslaaet af Københavns Politi den 14 s M.

Under denne Sag paastaar Overretssagfører Edmund Petersen nu de nævnte for ham ærerørige Sigtelser mortificeret og Grosserer L G T Koch og Grosserer K Veilborg idømt Straf for Fremsættelsen af disse Ærefornærmelser, for saa vidt angaar Veilborg dog kun for de i Skrivelsen til Højesteretssagfører Fich, Svarskriftet og Politianmeldelsen af 7 September d A indeholdte, idet Koch i de øvrige Tilfælde maa antages at være optraadt paa egen Haand; endelig paastaar Overretssagfører E Petersen Firmaet Louis Koch & Co, Grosserer L G T Koch og Grosserer K Veilborg in solidum tilpligtet at betale ham i Erstatning for ved Ærefornærmelserne tilføjet Tab 801 Kr med Renter.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet de fastholder Sigtelsernes Rigtighed og benægter, at Edmund Petersen har lidt noget Tab ved disses Fremsættelse. Sagsøgte Veilborg har for sit Vedkommende bestridt, at han har været bekendt med, at Koch paa Firmaets Vegne og saaledes ogsaa i hans Navn har afsendt Brevet til Højesteretssagfører Fich og Politianmeldelsen af 22 Juni d A, medens han har erkendt at være medansvarlig for Indholdet af den til Politiet den 7 September d A sendte Anmeldelse.

Efter det Foreliggende findes det herefter ikke godtgjort, at Veilborg har Ansvar for Indholdet af Brevet til Fich og den førstnævnte Politianmeldelse.

Overretssagfører Edmund Petersen har for Retten fastholdt Rigtigheden af sin ovenciterede Forklaring og bl a henvist til en af Ingeniør

sendt sin Hustru 600 Kroner om Maanedn under hendes Ophold i Meran. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Konsul Folmer Hansen, til de Indstævnte, Lensgreve Christian Scheel og Konsul, Greve Carl Scheel, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag søger Lensgreve Christen Scheel, G1 Estrup, og Konsul Greve Carl Scheel, Antwerpen, Konsul Folmer Hansen, Stockholm, til Betaling af henholdsvis 800 Kr og 600 Kr tilsammen 1400 Kr, som Sagsøgerne har udlagt som Hjælp til Betaling for Sagsøgtes Hustrus Kurophold i Bad Kissingen i Foraaret 1924. Af Beløbet paastaas Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 5 Marts 1925. Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at Fru Hansen i Vinteren 1923 —24 efter Overenskomst med Sagsøgte, der dengang boede i Riga, havde Ophold i Meran, og at hun efter sin daværende Læges indtrængende Raad af Helbredshensyn underkastede sig den ommeldte Kur i Kissingen. I en af Kurlægen i Kissingen afgivet Erklæring af 9 Maj 1924 hedder det bl a, at Fru Hansen lider af »betydelig Hjærtemuskelsvækkelse i Forbindelse med et abnormt lavt Blodtryk i Karsystemet, saaledes at hendes Arbejdskraft er tvunget ned paa et Minimum. Patienten har derfor i den nærmeste Fremtid den allerstørste legemlige og sjælelige Skaansel og Ro nødvendig. Til at fjerne de nævnte Forstyrrelser er en øjeblikkelig systematisk Behandling paatrængende nødvendig, da yderst svære Komplikationer ellers turde være uundgaelige«. Da Sagsøgte ikke sendte sin Hustru tilstrækkelige Midler til Bestridelse af Kuropholdet, blev det Manglende betalt af Sagsøgerne med de under nærværende Sag indtalte Beløb.

Sagsøgte gør til Støtte for sin Frifindelspaastand gældende, at han paa Forhaand havde tilkendegivet sin Hustru, at han hverken kunde eller vilde betale væsenlig mere som Bidrag til et eventuelt Kurophold end det Beløb paa 400 Kr, som han hidtil maanedlig havde sendt til Meran. Det bemærkes herved, at Sagsøgte i Skrivelse af 11 Februar

1924 havde tilkendegivet sin Hustru, at han ikke vilde genoptage Samlivet med hende.

Efter det om Sagsøgtets økonomiske Forhold Oplyste, og naar henses til den Nødstilstand, under hvilken Fru Hansen i Udlandet underkastede sig den af Lægerne stærkt anbefalede Kur, findes Sagsøgte i Medfør af D L 5—1—13 ikke at kunne unddrage sig Betaling af de til Kuropholdet medgaaede Udgifter, og Sagsøgernes Paastand vil herefter være at tage til Følge, hvorhos Sagsøgte vil have at betale Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Nr 168/1925. **Frederiksberg Kommunes Hjælpekasse** (David)
 m o d
Arbejdsløshedsfonden (den kst Kammeradvokat),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at refundere Indstævnte et til Lønning af Medhjælp anvendt Beløb.

Østre Landsrets Dom af 20 April 1925: Arbejdsløshedsfonden bør for Tiltale af Frederiksberg Kommunes Hjælpekasse i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Hjælpekassen i Salær til den konstituerede Kammeradvokat 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Appellanten vil derhos have at betale 300 Kroner i Salær for Højesteret til den konstituerede Kammeradvokat.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanten, Frederiksberg Kommunes Hjælpekasse, til den konstituerede Kammeradvokat 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag søger Frederiksberg Kommunes Hjelpekasse Arbejdsløshedsfonden til Betaling af de »Medhjælpsudgifter«, 9275 Kr 25 Øre, som Hjelpekassen har haft i Januar Kvartal 1922 ved den Kassen i Henhold til Lov Nr 529 af 22 December 1921 paahvilende Udbetaling af Understøttelser i Anledning af ekstraordinær Arbejdsløshed.

Subsidiært paastaar Kassen sig tilkendt $\frac{2}{3}$ af Beløbet, — altsaa 6183 Kr 50 Øre.

Der er dernæst nedlagt Paastand om Renter 5 pCt aarlig fra den 13 August 1923.

Sagsøgte, der har givet Møde ved den konstituerede Kammeradvokat, procederer til Frifindelse.

Hjelpekassen har anmeldt Processen for Socialministeren, der har givet Møde uden at nedlægge nogen selvstændig Paastand.

Ifølge den indtil 1 Januar 1922 gældende Lovgivning — jfr Lov Nr 693 af 22 December 1920 om midlertidigt Statstilskud i Anledning af Arbejdsløsheden — med Tillægslove Nr 147 af 1 April 1921 og Nr 500 af 1 December s A — var Forholdet det, at naar en Kommune gennem Tilskud til den kommunale Hjelpekasse ydede visse Understøttelser i Anledning af Arbejdsløshed, kunde Kommunen kræve erstattet af Statskassen »3 Femtedel af det Beløb, som Hjelpekassen havde udredet i nævnte Øjemed.«

Over Understøttelserne efter disse Love skulde Hjelpekasserne »aflægge særligt Regnskab, med hvilket der iøvrigt forholdes efter Reglerne i Lov Nr 101 af 29 April 1913 § 12«. Om vedkommende Kommunes Tilskud skulde nærmere Dokumentation præsteres overfor Overøvrighed og Indenrigsministeren; og som det maa antages, blev baade egentlige Kontorudgifter og Medhjælpsudgifter for Hjelpekassen medoptaget i Regnskaberne, saaledes at Statskassen kom til at udrede de 3 Femtedele deraf.

Fra 1 Januar 1922 traadte imidlertid i Kraft Lov Nr 529 af 22 December 1921 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m m. Denne Lovs Afsnit III omhandler »Ekstraordinær Arbejdsløshed«. Der gives her — jfr Lovens §§ 28 og 29 — Regler om Oprettelse af »Arbejdsløshedsfonden«, »hvis Midler tilvejebringes ved Bidrag fra samtlige efter Ulykkeslovgivningen forsikringspligtige Arbejdsgivere samt ved Tilskud fra Staten og de anerkendte Arbejdsløsheds-kasser« og — — »anvendes under ekstraordinær Arbejdsløshed«. Bestyrelsen af Arbejdsløshedsfonden henlægges til det samtidigt oprettede Arbejdsnævn, hvis Formand er Arbejdsdirektøren — jfr Lovens §§ 30 og 35.

I Lovens § 31 er derhos bestemt: »Understøttelser ved Bidrag af

Færdig fra Trykkeriet den 3 Marts 1926.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 34.

Onsdag den 10 Februar.

Arbejdsløshedsfondens Midler udbetales, naar Arbejdsnævnet dertil har udstedt Bemyndigelse, af vedkommende kommunale Hjælpekasse. Af de ydede Understøttelser erholder Hjælpekassen efter Regnskabsaarets Udløb de to Tredjedele refunderet af Arbejdsløshedsfondens og en Tredjedel af vedkommende Kommune.«

Nogen Udtalelse om Kontorudgifter eller »Medhjælpsudgifter« indeholdes ikke i Loven, men Fondens Bestyrelse er dog gaaet ind paa at refundere Hjælpekassen de to Tredjedele af »Kontorhold« : Lokaleleje, Skrivematerialer, Protokoller, Porto o l, medens man nægter Refusion af Udgifter til Medhjælp : Antagelse af lønnet Medhjælp, Honorar til Medhjælp o l.

Frederiksberg Kommunes Hjælpekasse gør nu til Støtte for sine Paastande gældende under nærværende Sag, at saavel Ordningen under den ovenomtalte ældre Lovgivning som Forholdets Natur i og for sig maa føre til, at enten maa »Staten« selv afholde alle Udgifter, som er forbundet med det store Arbejde, der er paalagt Hjælpekassen med Hensyn til Udbetalingen af den ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse eller i al Fald maa ifølge Analogien af § 31's ovennævnte Regel Arbejdsløshedsfondens udrede de to Tredjedele af Udgifterne.

Der maa imidlertid gives Sagsøgte Medhold i, at den ældre Lovgivning ikke kan paaberaabes, efter at der ved Lov Nr 529 af 22 December 1921 er indført en hel ny Ordning af Forholdet; og da denne Lovs § 31 positivt har bestemt, at det, som Hjælpekassen kan fordre refunderet, udgør de to Tredjedele af de ydede Understøttelser, og ikke andet og mere, vil Sagsøgte være at frifinde.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgeren have at betale Salær til den konstituerede Kammeradvokat, 200 Kr.

Nr 163/1925. Grosserer **Antoni Jensen** (Selv)

m o d

1) **Antoni Jensens Konkursbo**, 2) Aktieselskabet **Antoni Jensens Konkursbo**, 3) Overretssagfører **Svend Aage Funder**, 4) Overretssagfører **E Lauterbach**, 5) Overretssagfører **C Kierulff Petersen**, 6) Direktør **Heiberg-Jürgensen**, 7) Direktør **C Schiørring**, 8) Herreekviperingshandler **C Toftbo**, 9) Aktieselskabet **Aquarock**, 10) Aktieselskabet **Augustinus & Hansen** (Henriques for de Indstævnte Nr 1—4 og Nr 6—8 og Martensen-Larsen for de Indstævnte Nr 5 og 9—10),

Højesterets Dom

Ifølge Begæring fra Aktieselskabet Augustinus & Hansen m fl blev Aktieselskabet Antoni Jensens Bo den 5 Maj 1924 taget under Konkursbehandling af Sø- og Handelsrettens Skifteretsafdeling. Ved den nævnte Skifterets samme Dag truffe Beslutning toges efter Begæring af Aktieselskabet Aquarock tillige Selskabets Direktør, Grosserer Antoni Jensens Bo under Konkursbehandling. Disse Konkursdekreter stadfæstedes ved to Kendelser, afsagte af Højesterets Kæremaalsudvalg den 9 August s A. Som Kurator valgtes i begge Boerne Overretssagførererne Funder og Lauterbach, og til Medlemmer af Kreditorudvalgene i begge Boer valgtes Direktør Heiberg-Jürgensen, Direktør C Schiørring samt Herreekviperingshandler C Toftbo. Den 16 Marts 1925 fremlagdes Regnskabet og Udlodning i Boerne. Medens Aktieselskabets Bo ifølge Regnskabet havde et Underskud af ca 40 000 Kroner, der dog dækkedes ved Overførelse af et tilsvarende Beløb fra Grosserer Jensens Bo — det bemærkes herved, at Aktieselskabet havde en større Fordring paa Grosserer Jensen — udviste Regnskabet for det sidstnævnte Bo, at der var fuld Dækning til Kreditorerne og tillige et Overskud paa ca 23 000 Kroner.

Grosserer Jensen har nu med Justitsministeriets Tilladelse indanket Konkursbehandlingerne i deres Helhed til Højesteret, hvor han principalt har nedlagt følgende Paastande:

1) at Konkursdekreterne af 5 Maj 1924 erklæres ugyldige og ophæves, med paafølgende Ekstradering af Boerne til fri Raadighed for rette Vedkommende.

2) at alle efter Konkursernes Ikrafttræden, med eller uden Skifterettens Sanktion, foretagne Transaktioner ligeledes erklæres ugyldige.

3) at status quo genoprettes, som denne var ved Konkursernes Ikrafttræden, eller i Mangel heraf, at der tilkendes ham Erstatning efter Rettens Skøn.

Da det imidlertid ved de ovennævnte, af Højesterets Kæremaalsudvalg afsagte endelige Kendelser er afgjort, at Konkurs-

dekreterne er afsagt med Rette, vil Appellantens principale Paastande ikke kunne tages under Paakendelse, men vil ex officio være at afvise.

Appellanten har derhos nedlagt forskellige subsidiære Paastande, med Hensyn til hvilke der bemærkes Følgende:

Under Konkursbehandlingen er det efter Indstilling af Kuratorerne og Kreditorudvalgets Flertal i en den 15 September 1924 afholdt Skiftesamling besluttet underhaanden at sælge en Appellanten tilhørende, i Flensborg beliggende fast Ejendom i Henhold til et af Kuratorerne fremskaffet Købe-Tilbud, og en Appellanten tilhørende Forretning i Aarhus med tilhørende Varelager er dernæst i Henhold til Bemyndigelse fra en den 10 Oktober 1924 afholdt Skiftesamling senere underhaanden afhændet, efter at Forretningen først en Tid var ført videre for Grosserer Jensens Konkursbos Regning. De saaledes skete Afhændelser har Appellanten paastaet kendt ugyldige og uberettigede, i hvilken Henseende han har anbragt, at hans Bo var solvent. De paagældende, af rette Vedkommende gyldigt truffne Beslutninger vil imidlertid i Henhold til Konkurslovens § 137, sammenholdt med §§ 74 og 75, ikke kunne omstødes af Højesteret, hvorfor Appellantens Paastand herom vil være at afvise. Efter den Anledning, Sagen giver, bemærkes, at der efter det Foreliggende, dengang Afhændelserne fandt Sted, ikke kunde gaas ud fra, at der da var tilstrækkelige kontante Midler i Appellantens Konkursbo til Dækning af alle forhaandenværende Krav samt de med Konkursbehandlingen forbundne Omkostninger.

Appellanten har derhos paastaet, at Konkursomkostningerne, navnlig de af Kuratorerne beregnede Salærer, nedsættes. Der mangler imidlertid tilstrækkelige Holdepunkter for at statuere, at de paagældende Udgifter, der er godkendt af Skifteretten, er uforholdsmæssig høje, og den paa dette Punkt nedlagte Paastand vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Endvidere har Appellanten nedlagt Paastand om, at 5 i Overretssagfører Kierulf Petersens Navn efter Konkursens Begyndelse opkøbte Fordringer paa ham til samlet Paalydende 33 617 Kroner 35 Øre kun anerkendes med de respektive mindre Beløb, som er betalt for dem af de nuværende Fordringshavere. Da der imidlertid ikke ses at være Hjemmel for, at de saaledes købte gyldige Fordringer ikke skulde anerkendes for deres oprindelig paalydende Beløb, vil Appellantens Paastand herom ej heller kunne tages til Følge.

Forsaavidt Appellanten endelig har paastaet, at hans Bo bliver ekstraderet ham til fri Raadighed, vil denne Paastand være at afvise, idet han maa være henvist til, naar nærværende Dom er afsagt, at indgive sin Begæring herom til Skifteretten overensstemmende med Konkurslovens § 98.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til hver af de Indstævnte med 100 Kroner.

Thi kendes for Ret:

De ovennævnte, af Appellanten, Grosserer Antoni Jensen, nedlagte principale Paastande afvises. Paastanden om Omstødelse af de skete Salg af Ejendommen i Flensborg og af Forretningen i Aarhus afvises. Paastanden om Ekstradition af Appellantens Bo afvises. Paastanden om Nedsættelse af Konkursomkostningerne og af det Beløb, for hvilket de ovennævnte 5 Fordringer er anerkendt, kan ikke tages til Følge. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten 100 Kroner til hver af de Indstævnte: 1) Antoni Jensens Konkursbo, 2) Aktieselskabet Antoni Jensens Konkursbo, 3) Overretssagfører Svend Aage Funder, 4) Overretssagfører E Lauterbach, 5) Overretssagfører C Kierulf Petersen, 6) Direktør Heiberg-Jürgensen, 7) Direktør C Schiørring, 8) Herreekviperingshandler C Toftbo, 9) Aktieselskabet Aquarock og 10) Aktieselskabet Augustinus & Hansen, inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Nr 269/1925.

Rigsadvokaten

mod

Hollandsk Handlende **Marinus Grootendorst** (Bache),

der tiltales for Overtrædelse af Forordning af 8 Juni 1839, jfr Lov Nr 69 af 29 Marts 1924.

Københavns Byrets Dom af 2 Maj 1925: Tiltalte Marinus Grootendorst bør til Statskassen bøde 100 Kr og betale Sagens Omkostninger. Inden 15 Dage fra denne Doms Forkyndelse betaler Tiltalte derhos 720 Kr.

Østre Landsrets Dom af 25 Juni 1925: Byrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Bøden bestemmes til 64 Kr. Sagens Omkostninger her for Retten udredes af det Offenlige. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage, de idømte 720 Kr til Statskassen inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse og Dommen i det Hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret dels af Tiltalte, dels af det Offenlige.

Saaledes som Sagen foreligger oplyst, kan det kun anses godtgjort, at Tiltalte under sit Ophold her i Landet i Maj 1924 er optraadt paa den i Byretsdommen nærmere angivne Maade.

Herefter vil Tiltalte i Henhold til de i Byretsdommen anførte Bestemmelser dels være at anse med en Bøde af 64 Kroner til Statskassen, dels have at betale 400 Kroner til Statskassen for det Adgangsbevis, han burde have løst i Maj 1924.

I Henhold til det Anførte vil Landsrettens Dom kunne stadfæstes med den Ændring, at Afgiftsbeløbet nedsættes til 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Afgiftsbeløbet nedsættes til 400 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Bache 80 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Hollandsk Handlende Marinus Grootendorst tiltales ifølge Politiets Anklageskrift af 16 Januar 1925 efter Forordningen 8 Juni 1839 § 10, jfr § 4, jfr Lov Nr 69 af 29 Marts 1924 i Anledning af, at han siden 1921 til i Maj Maaned f Aar har forhandlet Varer her og paa Landet uden at have Adgangsbevis. Der nedlægges derhos Paastand om, at Tiltalte til Toldvæsenet erlægger den Afgift, som Forordningen og Loven kræver.

Tiltalte har benægtet at have overtraadt de Lovbestemmelser, idet han kun i Forening med den herværende Agent for sit Firma F J Grootendorst & Zonen, Bodkopp, vil have besøgt forskellige af Firmaets herværende Kunder, under hvilke Besøg det da var Agenten, der optegnede eventuelle Ordre.

Da det imidlertid ved Tiltaltes egen Erkendelse og det iøvrigt Oplyste er godtgjort, at Tiltalte under de nævnte Besøg, der faldt i Tiden fra 20 Januar—20 Juli 1921, 30 April 1922—28 April 1923 og 17—23 Maj 1924 har deltaget i Forhandlingerne om Ordreernes Optagelse, og der til saadan Virksomheds lovlige Udøvelse maa kræves Løsning af Adgangsbevis, vil Tiltalte være at anse efter de i Anklageskriftet nævnte Lovbestemmelser med en Statskassen tilfaldende Bøde af 100 Kr og have til Statskassen at betale for de Adgangsbeviser han burde have løst, ialt 720 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 2 Afdeling den 2 Maj 1925 og er paaanket her til Retten af Tiltalte, Hollandsk

Handlende Marinus Grootendorst til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Skærpeelse af den idømte Straf.

I Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste, dog saaledes, at Bøden efter Omstændighederne findes at kunne nedsættes til 64 Kr.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar her for Retten.

Torsdag den 11 Februar.

Nr 150/1925. Grosserer **Ferd Andersen & Co** (Bang)

mod

Internationalt Patent Bureau A/S (V Kondrup),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningsansvar for ufor-svarlig Behandling af en Patentsag.

Østre Landsrets Dom af 16 April 1925: Sagsøgte, Internationalt Patent-Bureau A/S, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Ferd Andersen & Co, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det under Sagen Oplyste var det ikke en Forkøbsret, men kun en Ret til at sælge Patentet, der den 5 Juli 1923 blev givet Hildebrand Machine & Electric Company, og bl a under Hensyn hertil vil der ikke kunne tillægges Erklæringen af 6 November 1923 nogen videre Betydning. Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde samt idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Firmaet Ferd Andersen & Co, til Indstævnte, Internationalt Patentbureau, Aktieselskab, med 800 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Ferd Andersen & Co i 1921 havde erhvervet Retten til en af Ingeniør Kaj Hansen gjort Opfindelse ved Akkumulator-Batterier, henvendte Firmaet sig til Internationalt Patent-Bureau A/S for at der kunde blive udtaget Patent paa Opfindelsen bl a i U S A. Den 15 Oktober samme Aar sendte Bureauet de fornødne Papirer til sin amerikanske Repræsentant, Patentsagfører Pelton Moore. Denne indgav Ansøgningen til den amerikanske Patentkommission den 5 November s A; men ved Kendelse af 6 Februar 1922 bestemte Kommissionen, at Patentet ikke kunde gives paa det foreliggende Grundlag, og at de fornødne Ændringer m m skulde være indgivet inden den 6 Februar 1923. Herom underrettede Pelton Moore Bureauet ved en Skrivelse af 11 Maj 1922; Bureauet satte sig i Forbindelse med Opfinderen, og de fornødne Ændringer m m blev udarbejdet og sendt til Pelton Moore i en Skrivelse af 12 September s A, hvori det bl a hedder: »Vær saa venlig at foretage det fornødne i rette Tid og send os 2 Kopier af Ændringen, som den indgives«.

Herefter hørte Bureauet intet fra Pelton Moore. Den 23 Januar 1923 tilskrev Bureauet ham, at det stadig forventede Kopier af Ændringen, som den var indgivet; den 31 Maj s A sendte Bureauet ham følgende Skrivelse:

»Vi undrer os over stadig at være uden Efterretninger fra Dem om denne Sag. Vær saa venlig at lade os faa at vide, hvordan det nu gaar med Ansøgningen, og send os Kopi af Ændringen, som vi gaar ud fra er blevet rigtig indgivet i Overensstemmelse med vort Brev af 12 September 1922.«

og den 27 Juni s A atter følgende Skrivelse:

»Paa samme Tid tillader vi os at henlede Deres Opmærksomhed paa den Kendsgerning, at vi ikke har modtaget Kopier af Ændringer indgivet i

U S A Kai Hansen Nr 513047.

Instruktioner blev sendt Dem med vort Brev af 12 September 1922. Vi bad Dem om Kopier af Ændringen indgivet i Breve af 23 Januar og 31 Maj 1923. Fristen for at besvare den officielle Skrivelse udløb den 6 Februar d A. Vær saa venlig at sende os Kopier omgaaende og underret os om, hvordan Sagen staar«. men Bureauet hørte stadig intet fra Pelton Moore«.

I Slutningen af Marts Maaned s A sendte Ferd Andersen & Co imidlertid Ingeniør Ambye til Amerika for at forsøge at sælge Patentet, som man forment var i Orden. Ambye traadte bl a i Forbindelse med Selskabet Hildebrand Machine and Electric Company og gav den 5 Juli s A dette Selskab Forkøbsret til Patentet i 3 Maaneder for mindst 10 000 Dollars.

Forinden Ambye afsluttede denne Overenskomst, havde han sat sig i Forbindelse med Pelton Moore, af hvem han erfarede, at denne hverken havde modtaget Bureauets Instruktionsskrivelse af 12 September 1922 eller de senere Erindringsskrivelser, at Patentansøgningen derfor var bortfaldet, men at den, under visse Omstændigheder, kunde genoptages, og at han (Pelton Moore) vilde gaa i Gang med Genoptagelsen.

Det var i Tillid til, at alt vilde gaa i Orden, at Ambye afsluttede Overenskomst med Hildebrand; kort efter rejste Ambye tilbage til Danmark og meddelte Bureauet Sagens Stilling. Dette opfordrede den 27 Juli s A Pelton Moore til at gøre alt for at faa Patentsagen genoptaget, og satte sig desuden i Forbindelse med en anden Patentsagfører i U S A.

Pelton Moore synes ikke at have foretaget sig nogetsomhelst, men den anden Repræsentant indgav den 31 August Ansøgning om Genoptagelse; Ansøgningen blev imidlertid afslaaet af Patentkommissionen den 24 September s A, idet det ikke skønnedes godtgjort, at Unladelser af at svare inden 6 Februar var »uundgaelig«.

I Tillid til Bureauets Forsikringer om, at Patentsagen vilde blive genoptaget og gaa i Orden, sendte Ferd Andersen & Co i Slutningen af September Maaned s A atter Ingeniør Ambye til Amerika for om muligt at afslutte Købet med Hildebrand. Da Ambye kom til Amerika, erfarede han imidlertid, at Genoptagelsen var nægtet, og da han maatte meddele Hildebrand dette, afbrød denne Forhandlingerne. I en den 6 November 1923 for en notarius publicus afgiven edelig Erklæring har Hildebrand udtalt, at, hvis Patentet havde været i Orden, vilde han have købt det for 10 000 Dollars.

Bureauets amerikanske Repræsentant indgav den 21 Oktober 1923 en fornyet Anmodning om Genoptagelse, og denne blev bevilget den 17 November s A, Patentet blev iøvrigt udfærdiget den 11 Marts 1924 under Nr 1 486 430.

Under Anbringende af, at det skyldes Bureauets uforvarselige Fremgangsmaade, at Patentsagen ikke er bleven fremmet paa normal Vis, at dette atter var Aarsagen til, at den gunstige Lejlighed til at sælge Patentet gik tabt, og at det senere har vist sig at være usælgeligt, har Sagsøgerne, Ferd Andersen & Co, under denne Sag paastaet Sagsøgte, Internationalt Patent-Bureau A/S, dømt til i Erstatning at betale 10 000 Dollars, efter den daværende Kurs 59 000 Kr, med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 20 Januar 1925, alt mod at faa overdraget Retten til ovennævnte amerikanske Patent Nr 1 486 430.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet det gøres gældende, at Bureauet ikke selv har begaaet nogen Fejl eller Forsømmelighed, at det ikke kan være ansvarligt for Fejl begaaede af dets amerikanske Repræsentant, og at Sagsøgerne ikke har lidt noget Tab, idet det er ganske usikkert, om Hildebrand virkelig vilde have købt Patentet.

Efter alt Foreliggende skønnes Bureauets Behandling af den det betroede Patentsag uforvarlig, i hvilken Henseende bemærkes, at Bureauet, da der intet hørtes fra Pelton Moore, burde have erindret ham længe før den 23 Januar 1923, og at Bureauet, da Pelton Moore stadig ikke svarede, langt tidligere end sket o: den 27 Juli, burde have overdraget en anden Repræsentant at undersøge Sagens Stilling. Hvis dette var sket, vilde Genoptagelsen ogsaa være blevet bevilget langt tidligere, saa at Hildebrand ikke vilde haft den Anledning til at afbryde Forhandlingerne.

Men da det ikke er godtgjort, at Sagsøgerne har lidt noget i Forbindelse med Sagsøgtes Forsømmelighed staaende Tab, vil Sagsøgte være at frifinde og Sagens Omkostninger at ophæve.

Thi bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Byretskendelsens Præmisser er saalydende:

Da Dansk Søkrigsforsikrings Protokoller under Hensyn til samtlige foreliggende Omstændigheder findes at maatte henregnes til Embedsakter, og da Erhvervsministeriet har begrundet sin Vægning mod Protokollernes Udlevering ved, at deres Hemmeligholdelse findes nødvendig i Statens Interesse, savnes der i Henhold til Retsplejelovens § 749, 1 Hjemmel til at tage den af Højesteretssagfører Stein paa Sigtede, Børskommissær Schovelins Vegne fremsatte Begæring om Beslaglæggelse af bemeldte Protokoller til Følge.

Landsretskendelsens Præmisser er saalydende:

Den paakærede, af Københavns Byrets 4 Afdeling den 25 November d A afsagte Kendelse er indbragt her for Retten af Sigtede Vilhelm Julius Schovelin's valgte Forsvarer, Højesteretssagfører Stein, med Paa-stand om Kendelsens Forandring derhen, at Bestyrelsesprotokollerne for det i Henhold til Lov Nr 221 af 24 September 1914 dannede Forsikringsinstitut »Dansk Krigs-Søforsikring for Varer« bør, forsaavidt angaar Tiden indtil den 1 April 1916, udleveres til Brug under den mod Schovelin indledede Undersøgelse.

Kæremaalet har for Landsretten i Medfør af Retsplejelovens § 972, 2 Stk, været gjort til Genstand for mundtlig Forhandling, under hvilken der er givet Møde for Anklagemyndigheden samt for Sigtede Schovelin og for Ministeriet for Industri, Handel og Søfart, hvilket sidste har paa-standet Byrettens Kendelse stadfæstet.

Efter derom sket Henvendelse til nævnte Ministerium, hos hvilket de nævnte Protokoller nu beror, har Ministeriet under 24 November d A svaret, at Begæringen om Protokollernes Udlevering ikke vil kunne tages til Følge, men at Ministeriet er villig til at meddele Udskrifter af, hvad der i Protokollerne indeholdes angaaende den i Sigtedes Skrift »Inkquisitionens sidste Offer« omhandlede Sag mod Carl Boisen Thøgersen, der paadømt af Københavns Kriminal- og Politiret den 14 Oktober 1916 og af Højesteret den 26 Marts 1917. Vægningen mod selve Protokollernes Udlevering er i Ministeriets nævnte Skrivelse under Henvi- sning til Retsplejelovens § 749, 1 Stk, begrundet i, at de indeholder Oplysninger, der hidrører fra Regeringen, og hvis Hemmeligholdelse findes nødvendig i Statens Interesse, hvorhos det under Henvi- sning til Retsplejelovens § 169 tilføjes, at Ministeriet iøvrigt ikke vilde have set sig i Stand til at samtykke i, at Krigs-Søforsikringens Bestyrelse ud-

leverede Protokollerne eller andre Arkivalia, idet Bestyrelsen stedse har haft en ubetinget Tavshedspligt, hvorved det bemærkes, at den under sin Virksomhed til Stadighed modtog Meddelelser af fortrolig Karakter fra Regeringen.

Det bemærkes, at den nu verserende Sag alene drejer sig om, hvorvidt Sigtede har paadraget sig Strafskyld efter Straffelovens §§ 215—17 ved de i hans ovennævnte Skrift indeholdte, for Landsdommer Viggo Thorup formentlig ærefornærmende Udladelser om dennes Virksomhed og Optræden under Sagen mod Thøgersen, i hvilken Sag Thorup som daværende Assessor i Kriminal- og Politiretten ledede den retslige Undersøgelse og deltog i Paadømmelsen i første Instans. Sigtede har i saa Henseende gjort gældende, at disse Udladelser, forudsat, at de maatte findes at være ærefornærmende for Thorup, i hvert Fald ikke har været ubeføjede, idet det maa bebrejdes Thorup, at han ikke under Undersøgelsen har fremskaffet tilstrækkelig indgaaende Oplysninger om Krigs-Søforsikringens Stilling til de Spørgsmaal, der var af afgørende Betydning for Bedømmelsen af Thøgersens Strafskyld. Protokollerne, med hvilke Thorup iøvrigt ikke har haft Lejlighed til at gøre sig bekendt, vil da efter Sigtedes Formening kunne godtgøre, at Krigs-Søforsikringen faktisk har indtaget et andet Standpunkt til disse Spørgsmaal, end det fremgaar af den retslige Undersøgelse, og Kravet paa deres Udlevering er saaledes støttet paa deres formentlige Betydning som Bevismidler for hans Forsvar.

Anklagemyndigheden har ikke nedlagt nogen selvstændig Paastand, idet den ikkun har henvist til, at de af Sigtede ønskede Oplysninger maa kunne tilvejebringes paa anden Maade end ved Fremlæggelse af Bestyrelsens Protokoller. Selv om dette sidste findes antageligt, kan det ikke paa Forhaand bestrides, at Protokollerne kan have nogen Betydning for Undersøgelsen, i hvert Fald for Fremskyndelsen af denne, og det vil da være at undersøge, om Sigtedes Begæring om Udleveringen iøvrigt har Hjemmel i Loven.

Der kan nu ikke, som i den paakærede Kendelse antaget, gives Ministeriet for Industri, Handel og Søfart Medhold i, at dets Vægning ved at stille Protokollerne til Disposition har fornøden Støtte i Retsplejelovens § 749, 1 Stk, idet Bestyrelsens Forhandlingsprotokoller efter Forsikringsinstituttets hele Karakter ikke rettelig kan betegnes som Embedsakter, og en analogisk Anvendelse af Bestemmelsen paa Protokoller som de heromhandlede ikke findes begrundet. Efter Indholdet af Lov Nr 221 af 24 September 1914 og af de ved Anordning Nr 229 af 30 s M fastsatte Statuter for Dansk Krigs-Søforsikring for Varer kan det imidlertid ikke betvivles, at Instituttets Bestyrelse — af hvis Medlemmer Halvdelen udnævntes af Kongen, der ligeledes beskikkede Bestyrelsens Formand og Næstformand — i alt Fald delvis handlede i offentligt Hvert, ligesom Retten maa lægge Ministeriets Assertum om, at Bestyrelsen til Stadighed modtog Meddelelser af fortrolig Karakter fra Regeringen, til Grund. Uanset, at der ikke i Loven eller Statutterne indeholdes nogen udtrykkelig Bestemmelse desangaaende, maa det herefter anses for en Selvfølge, at der, hvad der ogsaa gentagende skal være tilkendegivet Bestyrelsen, paahvilede dennes Medlemmer Tavshedspligt,

forsaavidt angaar saadanne konfidentielle Meddelelser, og det samme maa gælde om de Drøftelser, for hvilke disse Meddelelser laa til Grund eller i hvilke de indgik som Led, og forsaavidt det fra Sigtedes Side er gjort gældende, at en saadan Tavshedspligt i hvert Fald nu, efter at Forsikringsinstituttets Forretninger er afviklet, maa være ophørt, kan der ikke gives ham Medhold heri, idet det ikke blot er et almindeligt antaget — ogsaa i Lov Nr 489 af 12 September 1919 § 4 udtrykkelig udtalt — Princip, at en vedkommende Person paahvilende Tavshedspligt ikke bortfalder med Ophøret af den Funktion, i hvis Medfør han er kommet til Kundskab om de Forhold, hvis Hemmeligholdelse paakræves, men det i nærværende Tilfælde endog i Ministeriets oftnævnte Skrivelse utvetydigt er tilkendegivet, at Ministeriet ikke for Tiden agter at løse Bestyrelsens Medlemmer fra deres Tavshedspligt. Men naar der i det foran angivne Omfang paahvilede og endnu paahviler Bestyrelsesmedlemmerne Tavshedspligt, savnes der i Medfør af Retsplejelovens § 169, 3 Stk, Hjemmel til at afkræve dem Vidnesbyrd og i Medfør af Retsplejelovens § 748 Hjemmel til at forlange forelagt de i Protokollerne refererede Meddelelser og Drøftelser af den angivne Art. En Udlevering af Protokollerne vilde imidlertid ikke kunne ske, uden at ogsaa de paagældende, af Tavshedspligten omfattede Afsnit blev stillet til Disposition, og da det maa blive uden Betydning for Udleveringspligten, at Protokollerne nu er overført fra Krigs-Søforsikringen til Ministeriet, vil Udleveringen mod dettes Protest ikke kunne finde Sted.

Da det efter det i Skrivelsen af 24 November d A indeholdte Tilsgagn om Afgivelsen af Udskrifter af, hvad der vedrører den Thøgersenske Sag, er uforudt at tage noget Forbehold i saa Henseende, vil efter det Anførte den paakærede Kendelse kunne stadfæstes.

M a n d a g d e n 15 F e b r u a r .

Nr 267/1925.

Rigsadvokaten

m o d

Jens Peter Jensen Geert (Meycr),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 261, jfr § 47, 1 Stk.

Dom afsagt den 11 Maj 1925 af Retten i Straffesager for Aalborg Købstad m v: De Tiltalte, hlv Detailhandler Christian Emil Jensen og Købmand Jens Peter Jensen Geert bør straffes hver især med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage, hvorhos de vil have En for Begge og Begge for En at betale Sagens Omkostninger, dog at Førstnævnte alene udreder Vederlaget til den for ham beskikkede Forsvarer, Sagfører N Chr Larsen, 120 Kr, medens Sidstnævnte,

som selv har sørget for sit Forsvar under Domsforhandlingen, alene udreder det hans Forsvarer under Forundersøgelsen, Sagfører B Rafn, tilkendte Vederlag, 100 Kr. I Vederlag til Anklageren, Overretssagfører Grünwald, udreder det Offentlige 100 Kr. For Tiltalte Christian Emil Jensens Vedkommende udsættes Fuldbyrdeisen af Straffen, ligesom Straffen for hans Vedkommende bortfalder efter Forløbet af 5 Aar fra Dato, saafremt de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 20 fastsatte Betingelser overholdes.

Vestre Landsrets Dom af 12 August 1925: Tiltalte Jens Peter Jensen Geert bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger, forsaavidt disse vedrører Tiltalte, og derunder de ved Underrettsdommen bestemte Vederlag til Sagfører Rafn og Overretssagfører Grünwald, udredes af det Offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af det Offentlige.

Efter det under Sagen Oplyste maa det anses for godtgjort, at Tiltalte, der den 1 Januar 1924 havde ca 9000 Kroner tilgode hos Christian Emil Jensen, har skaffet sig fuld Dækning for dette Tilgodehavende ved at formaa Jensen til i Tiden fra Januar til først i April 1924 at overdrage Tiltalte en Del Varer som Jensen i alt Fald for den væsenligste Del havde købt af andre Leverandører end Tiltalte. Det maa derhos anses godtgjort, at Tiltalte, da han modtog disse Varer, var klar over, at Jensen maatte gaa fallit i en nær Fremtid. Herved kan bl a henvises til Følgende: Under Sagen er det oplyst, at Tiltalte var vidende om, at Jensen i Oktober 1923 havde et Underskud paa ca 10 000 Kroner og at Jensen ikke var i Besiddelse af Kapital, men drev Forretningen udelukkende paa Kredit. Endvidere er det oplyst, at Tiltalte, der den 1 Oktober 1923 havde ca 16 600 Kroner tilgode hos Jensen, i Tiden indtil først i April 1924 har faaet hele dette Tilgodehavende dækket, dels ved at faa tilbageleveret Varer, som Jensen havde købt af ham, dels ved Hjælp af kontante Beløb, i det Væsenlige svarende til, hvad Jensen fik ind ved Salg af Resten af de ham af Tiltalte leverede Varer, dels endelig som foran nævnt ved Udlevering af Varer fra andre Leverandører. Endvidere kan nævnes, at Tiltalte har erkendt, at han i Januar 1924 henvendte sig til Jensen og krævede Dækning for en væsenlig Del af sit daværende Tilgodehavende, fordi han havde erfaret, at Jensen begyndte at sælge Varer paa Auktion.

Som Følge af det Anførte vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 261, jfr § 47, 1 Pkt, med en Straf, der findes at kunne bestemmes til simpelt Fængsel i 2 Maanedes, hvorhos han vil have at udrede Sagens Omkostninger, saaledes som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Jens Peter Jensen Geert bør hensættes i simpelt Fængsel i 2 Maaneder og betale Sagens Omkostninger for sit Vedkommende, derunder i Salær til Sagfører B Raft 100 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag tiltales fhv Detailhandler Christian Emil Jensen af Aalborg, som er født i Nørresundby den 29 August 1897 og ikke fundet tidligere straffet, og Købmand Jens Peter Jensen Geert af Aalborg, som er født i Grønbæk Sogn den 20 Juni 1877, og som ved Aalborg Købstads Rets 2 Afdelings Dom af 21 Oktober 1921 er anset med en Bøde paa 6 Kr (tilfaldende Aalborg Købstads Politikasse og Hjælpekasse med Halvdelen hver) for Overtrædelse af Lov Nr 46 af 12 April 1889 § 8, i Henhold til Statsadvokatens Anklageskrift af 18 Marts 1925 til at lide Straf:

I. Tiltalte Jensen efter Straffelovens § 261 for i Aalborg i Tiden fra Januar 1924 til først i April 1924, i hvilket Tidsrum han maatte forudse sin den 23 Maj 1924 indtraadte Fallit som forestaaende, retsstridig at have begunstiget en enkelt Kreditor, nemlig medtiltalte Geert, paa andres Bekostning ved i nævnte Tidsrum i flere Gange af sit Varelager at have overdraget Geert til Fyldestgørelse for Gæld Manufakturvarer o l til samlet Værdi 9019 Kr 58 Øre;

II. Tiltalte Geert efter Straffelovens § 261, jfr § 47, 1 Stk for vidende om, at medtiltalte Jensen da maatte forudse sin Fallit som forestaaende, at have deltaget med Jensen i Udførelsen af det ovenfor under I ommeldte Forhold for derigennem at skaffe sig Dækning for sit Tilgodehavende hos Jensen paa Bekostning af dennes andre Kreditorer.

Til Paakendelse i Forbindelse med Sagen er af Skifteretten for Aalborg Købstad med Aalborg Birk og Fleskum Herred nedlagt Paastand, at Tiltalte Geert tilpligtes at udrede i Erstatning til Tiltalte Jensens Konkursbo et Beløb stort 15 625 Kr 73 Øre med Renter, 6 pCt p a af 4095 Kr 94 Øre fra den 31 Oktober 1923, af 1430 Kr 21 Øre fra den 30 November 1923, af 2073 Kr 56 Øre fra den 31 December 1923, af 6436 Kr 23 Øre fra den 1 Februar 1924, og af 1589 Kr 79 Øre fra den 1 Marts 1924, alt til Betaling sker.

Tiltalte Christian Emil Jensen, hvis Bo blev taget under Konkursbehandling i Henhold til Dekret af 23 Maj 1924, afsagt af Skifteretten for Aalborg Købstad m'v, har under Sagen aflagt en uforbeholden Tilstaaelse, som helt igennem har et troværdigt Præg. Hans Forklaring gaar ud paa, at han i en Alder af 12 Aar fik Plads som Bydreng hos Tiltalte Jensen Geert og senere stod i Lære hos denne. Efter Læretiden skaffede Geert ham en Plads som Kommis i Sønderborg, hvor han opholdt sig Marts—Oktober 1917. Efter at han derpaa havde af tjent sin Værnepligt, havde han forskellige Pladser som Kommis. I

Sommereen 1921 overtog han i Henhold til mundtlig Aftale en Filial af Geerts Varebørs, som var indrettet i dennes Ejendom, Bredegade Nr 16 i Aalborg. Ifølge Aftalen skulde Jensen drive Detailhandel for egen Regning med Geert som Eneleverandør. De paagældende Varer (Manufaktur- og Galanterivarer) faktureredes til en af Geert selv kalkuleret Indkøbspris med et Tillæg af 6 pCt. Af de indgaaede kontante Pengebeløb maatte Jensen hæve 60 Kr ugenlig til eget privat Forbrug, medens Resten daglig skulde afleveres til Geert som à conto Afbetaling paa modtagne Varer. Jensen begyndte sin Virksomhed den 7 Juli 1921 og opgjorde sin første Status i Juli 1922, hvorved han konstaterede en Underbalance paa ca 3500 Kr. Efter at Opgørelsen havde fundet Sted, blev Vareoptællings-Bøgerne overgivet til Geert, som i sin Egenskab af Eneleverandør kunde slutte sig til Status ved at sammenholde Vareoptællingen med sine egne Bøger, og som efter Jensens Mening ogsaa maa have været klar over den daarlige Status, idet han fandt Anledning til at nedsætte det ugenlige Beløb, som Jensen maatte disponere over til eget Brug, til 50 Kr. — Den 1 November 1922 opgjorde Jensen paany Status og konstaterede derved en Underbalance paa ca 7000 Kr. Efter at Geert havde faaet Vareoptællings-Bøgerne udleveret, spurgte han Jensen, om denne kunde skaffe Udvej for Dækning af Underbalancen, idet Geert i saa Fald vilde fradrage et Aars Husleje (3600 Kr) i sit Tilgodehavende, men da det ikke lykkedes Jensen at skaffe Dækning, nedsatte Geert den ugentlige Raadighedssum til 35 Kr. — Ved Statusopgørelsen pr 1 Januar 1923 konstateredes en Underbalance paa ca 10 000 Kr. Efter at Geert havde faaet Vareoptællings-Bøgerne udleveret, havde han en Række Samtaler med Jensen om Forretningens stadige Tilbagegang. Under disse Samtaler blev de konstaterede Underbalancer jævnlig nævnet, og Forhandlingerne resulterede i, at Jensen som Følge af det daarlige Resultat fik Lov til at sidde husfrit i et Aar (Oktober 1922—Oktober 1923), idet han dog samtidig efter Geerts Begæring maatte give denne Sikkerhed i en Livsforsikringspolice, lydende paa 10 000 Kr, som blev deponeret hos Sagfører Julius Nielsen i Aalborg, men senere tilbagegivet Jensen, efter at denne senere havde truffet Aftale med Geert om en ny Ordning af deres økonomiske Mellemværende (se nedenfor).

Tilfalte Christian Emil Jensen har yderligere forklaret, at Forretningen i Løbet af 1923 stadig gik tilbage, og hen paa Efteraaret blev der efter Jensen Geerts Forslag truffet en ny Ordning, hvilende paa mundtlig Aftale, hvorefter Geert ikke mere skulde være Leverandør til Forretningen, men Jensen skulde købe Varer for egen Regning hos de Firmaer, som han selv vilde handle med, saaledes at det økonomiske Mellemværende mellem ham og Geert efterhaanden skulde afvikles. Jensen, som ansaa sin økonomiske Stilling som haabløs, saafremt den oprindelig truffne Ordning skulde opretholdes, var for saa vidt tilfreds med den nu truffne Ordning, idet han mente, at der var en Mulighed for, at Forretningen kunde bringes paa ret Køl, saafremt der undtes ham den fornødne Tid til at afvikle Mellemværendet med Geert, idet han kunde regne med større Avance paa de nye Varer. Jensen begyndte derefter den 16 Oktober 1923 at handle paa det nye Grundlag, idet han fra Ok-

tober 1923 til Maj 1924 hjemkøbte Varer for ca 40 000 Kr, af hvilket Beløb kun ca 10 000 Kr blev betalt, og han havde den Opfattelse, at Geert havde anbefalet ham til Repræsentanterne for flere af de Firmaer, hos hvilke han købte Varer. Geert hævdede fremdeles daglig en Del af den kontante Pengebeholdning, ligesom han fra Tid til anden fik nogle af de af ham leverede Varer tilbage til den rene Indkøbspris. Geert forhørte sig endvidere hyppigt om, hvor meget Jensen skyldte til andre Leverandører, og hvor lang Kredittid der var ham indrømmet, hvorhos han, uden at give Jensen egentlig kontraktmæssig Henstand med Huslejen fra Oktober 1923, ytrede, at det ikke hastede saa stærkt med Betalingen af denne. Paa ovenanførte Maade hjemtog Geert indtil Udgangen af 1923 Varer til et samlet Beløb af 1700 à 1800 Kr, ligesom han i kontante Beløb hævdede ialt ca 2300 Kr, som paa det nærmeste svarede til, hvad der i det paagældende Tidsrum var indgaaet ved Salg af de af ham leverede Varer. Ved Aarets Udgang laa Jensen ikke mere inde med Varer fra Geert af nogen Betydning. I Januar 1924 indfandt Geert sig hos Jensen og forlangte bestemt at faa udleveret Varer for et saa stort Beløb, at det kunde forslaa. Han nævnte i denne Forbindelse et Beløb af ca 6000 Kr og udtalte bl a, at Jensen maatte kunne undvære nogle Metervarer og Strømper, hvorved han efter Jensens Forklaring maa have sigtet til Varer, som hidrørte fra andre Firmaer, idet han maatte være klar over, at de af ham selv leverede Varer i det Væsenlige var udsolgt, for saa vidt de ikke var gaet retur. Geert fremsatte sit Forlangende paa en saa bestemt Maade, at Jensen ikke turde protestere, og Jensen mener derhos at kunne erindre, at Geert ved den paagældende Lejlighed truede med at slaa Forretningen i Stykker, saafremt han ikke efterkom Ordren. I Løbet af Januar 1924 fik Geert de forlangte Varer udleveret, uagtet Jensen var klar over, at hans Forretning ikke kunde bære dette, og at hans Handlemaade derfor var lovstridig i Forhold til andre Kreditorer. Jensen betragtede sig nu som haabløst insolvent og forudsaa sin Fallit som forestaaende. Paa samme Tid blev det Jensen klart, at Geert havde haft en egennyttig Hensigt, da denno tilskyndede ham til at købe Varer hos andre Leverandører. Jensen turde imidlertid ikke modsætte sig Geerts Vilje, fordi han altid havde følt sig staaende i et vist Afhængighedsforhold til denne — det er saaledes oplyst, at Geert tiltalte ham med »Du«, medens Jensen tiltalte Geert med »De« — ligesom Geert ofte optraadte ret strengt overfor ham. I Tiden fra ca 1 Marts 1924 til Begyndelsen af April s A afleverede Jensen yderligere under Pres fra Geerts Side et betydeligt Vareforraad, som hidrørte fra andre Firmaer, saaledes at Geerts Konto derved blev udlignet. Den 7 Maj 1924 standsede Jensen sine Betalinger. Næste Dag indfandt Geert sig hos ham og forespurgte,

Færdig fra Trykkeriet den 10 Marts 1926.

G. E. C. Gads Forlag.

· Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

69. Aargang.

Højesteretsaaret 1925.

Nr. 35.

Mandag den 15 Februar.

om Kreditorerne trængte paa, og om der havde været Fogedforretninger hos ham, og da dette Spørgsmaal blev besvaret bekræftende, slog Geert i Bordet og sagde, at saa vilde han have Varer for den ikke betalte Husleje fra Oktober 1923. Jensen gjorde da Geert opmærksom paa, at han havde standset sine Betalinger, og søgte at berolige Geert med, at Huslejekravet var privilegeret, hvortil Geert bemærkede, at dette intet betød, naar der i Forvejen var gjort Udlæg i Varerne.

Tiltalte Jensen Geerts Forklaringer har været meget forbeholdne og vakkende paa de afgørende Punkter. Til en Politirapport har han den 1 August 1924 forklaret, at han ikke har været klar over Jensens økonomiske Forhold, og at han aldrig har talt med denne om, at Forretningen gik daarligt. Han vil ikke kunne erindre, at han nogensinde har set Vareoptællings-Bøgerne, og han vil have været ganske uvidende om, at der i 1922 og 1923 har været Underbalance successive paa ca 3500 Kr, ca 7000 Kr og ca 10 000 Kr. Han har dog engang faaet Meddelelse fra Jensen om, at denne havde en Underbalance paa ca 3000 Kr, i hvilken Anledning han fritog Jensen for at svare 1 Aars Husleje. Han benægtede derhos at have modtaget en Livsforsikringspolice af Jensen som delvis Sikkerhed for sit Tilgodehavende. Han har til samme Rapport erkendt, at han i August 1923 henvendte sig til Jensen og spurgte, om denne ikke kunde tænke sig at købe Varer hjem for egen Regning og saa handle med de Firmaer, som han selv vilde. Som Grund hertil angav han, at Jensen ved den Tid giftede sig, og at han herefter ikke ønskede at have nogen videre Forretningsforbindelse med Jensen, da han frygtede for at komme til at lide Tab derved. Geert hævdede til Rapporten, at han ikke havde tænkt sig Muligheden af, at Jensen ved at overlade ham de tidligere nævnte Vareforraad begunstigede ham paa andre Kreditors Bekostning. Efter at Geert havde afgivet denne lidet trolige Forklaring, blev han sat under Anholdelse og næste Dag fremstillet i Retten, hvor han fastholdt sin Forklaring og benægtede Rigtigheden af den af Jensen givne Fremstilling af Forholdet. Han erkendte dog, at han i Januar 1924 blev ængstelig for, at det begyndte at gaa tilbage med Jensens Forretning, idet denne paa dette Tidspunkt solgte Varer paa Auktion, og at dette var Grunden til, at

han pressede paa for at faa Dækning for sit Tilgodehavende. Han erkendte derhos, at han var klar over, at han fik delvis Dækning med Varer, som hidrørte fra andre Leverandører, men det vil ikke være faldet ham ind, at der kunde være noget misligt herved. I samme Forhør hævdede han, at han aldrig havde anbefalet Jensen til andre Firmaer med Hensyn til Kreditgivning. Geert blev derefter fængslet til Sikring af Beviset. Efter at Sagfører Julius Nielsen til en Rapport af 7 August 1924 havde forklaret, at Geert en Gang i 1923 til ham havde indleveret en Police, som henlaa 1 à 2 Maaneder i hans Pengeskab, men at han ikke erindrede Øjemedet hermed, og at Policen senere er udleveret efter Geerts Anmodning, hævdede Geert til en Rapport af 13 s M, at han ikke paa noget Tidspunkt har haft en Police af nogen Art beroende hos nævnte Sagfører. Den 11 s M forklarede Geert derhos, at han muligvis havde set »et løseligt Udtog« over Varer i Jensens Forretning, men at det i hvert Fald ikke har staaet helt klart for ham, at Underbalancen i de forskellige Tidspunkter har været som af Jensen angivet. Under et den 16 August 1924 i Retten afholdt Forhør forklarede Geert, at han hver Maaned foretog en Opgørelse over sit økonomiske Mellemværende med Jensen, og at han, da disse Opgørelser gav Resultater, der efterhaanden blev mere og mere ugunstige, fandt sig foranlediget til at nedsætte det Pengebeløb, som Jensen ugenlig frit maatte disponere over. Overfor nogle tilvejebragte Oplysninger om Geerts Forhold til Repræsentanterne for de Firmaer, som var Jensens Leverandører, hævdede Geert, at han aldrig havde sagt god for Jensen, naar Repræsentanterne søgte Oplysninger hos ham, men han erkendte, at han aldrig har meddelt Repræsentanterne, at han havde et Tilgodehavende hos Jensen. Han forklarede nu, at han ikke turde benægte, at han har afleveret den tidligere nævnte Livsforsikringspolice til Sagfører Julius Nielsen, men han hævdede, at han i hvert Fald ikke havde modtaget Policen som Sikkerhed for sit Tilgodehavende hos Jensen, men at han formentlig havde faaet den udleveret, for at han i Jensens Interesse kunde undersøge, hvilken Værdi den havde i Øjeblikket. Endvidere anførte han, at han, da han i sin Tid af Kurator i Jensens Konkursbo, Sagfører Kleisby, blev anmodet om at tilbagelevere, hvad han ulovligt havde modtaget fra Jensens Lager, henvendte sig til Sagfører Hjorth Nielsen, Aalborg, og da han af dennes Udtalelser fik det Indtryk, at der intet ulovligt forelaa, nægtede han at indbetale noget til Boet. (Sagfører Hjorth Nielsen har iøvrigt senere under Sagen afgivet en Erklæring, hvori han bestemt hævder, at han ikke har givet Geert en Udtalelse som af denne paaberaabt, og at Grunden var den, at Geert ikke vilde give ham nogen fyldestgørende eller overhovedet forstaaelig Forklaring om Sagens Sammenhæng). Geert erklærede derhos nu uden Forbehold, at han var villig til at holde Boet skadesløst for de Varer, som han havde modtaget, og som var leveret til Jensen fra andre Firmaer. Da der efter den saaledes foreliggende Situation ikke fandtes tilstrækkelig Anledning til at sikre Sagens Oplysning ved Opretholdelse af Fængslingen, blev Geert løsladt i samme Retsmøde. Det kan i denne Forbindelse bemærkes, at Geert senere, nemlig den 19 August 1924, har udtalt til en Rapport, at han nu var

klar over, at de paagældende Varer var udleveret til ham under saadanne Omstændigheder, at han maatte foretage en Tilbagebetaling til Konkursboet.

Den 22 August 1924 indbetalte Geert til Boet 993 Kr 56 Øre svarende til Returposten pr 1 April 1924, og i den nærmest følgende Tid førtes der derefter Forhandlinger med Geert om Ordningen iøvrigt af hans økonomiske Mellemværende med Boet, men paa en Skiftesamling, som afholdtes den 2 December 1924 til Prøvelse af den af Geert anmeldte Fordring paa Husleje, erklærede Geert, at han ikke vilde vedstaa det af ham i Retsmødet fremsatte Tilbud om at holde Boet skadesløst, med mindre den kriminelle Sag bortfaldt, og han gjorde derhos gældende, at dette Tilbud nærmest var ham aftvunget. I et under den fortsatte Forundersøgelse den 10 December 1924 afholdt Retsmøde maatte han dog erkende, at han havde fremsat dette Tilbud efter Raadførelse med sin daværende Forsvarer og uden Tvang fra Anklagemyndighedens eller Dommerens Side. I samme Retsmøde gjorde han derhos gældende, at det virkelige Forretningsforhold mellem ham og Jensen var dette, at Varerne ikke var solgt til denne i fast Regning, men derimod var givet i Konsignation — hvilket Jensen benægtede — men samtidig erkendte han dog, at han ikke var i Stand til at dokumentere Rigtigheden heraf. Han gjorde derhos gældende, at han ikke havde været indforstaaet med, at Jensens Forretning havde en stadig stigende Underbalance, men senere bemærkede han dog, at han ikke positivt turde benægte, at Jensen havde meddelt ham dette. Han hævdede endvidere — i Strid med sin tidligere Forklaring — at den i Oktober 1923 gennemførte nye Ordning ikke skyldtes hans Initiativ, men at det var Jensen, som udbad sig Tilladelse til at skaffe sig andre Leverandører. Efter at han derhos først havde forklaret, at han var indforstaaet med, at det var Varer fra andre Leverandører, som blev givet ham til Dækning i Tiden efter 1 Januar 1924, hævdede han straks derefter, at det havde han ingen Anelse om, og at han overhovedet ikke havde vidst, hvilke Varer han fik leveret, idet det var hans Kommis, som ordnede hele dette Forhold. Som Følge af denne Opræden blev Geert paany fængslet af Hensyn til Bevisets Sikring; han paakærede Fængslingskendelsen, men denne blev den 13 s M stadfæstet af Vestre Landsret.

I et senere Retsmøde, den 22 December 1924, forklarede Geerts Kommis Carl Valdemar Petersen som Vidne, at han af Samtaler med Geert i Januar 1924 havde faaet den Opfattelse, at det ikke gik godt med Jensens Forretning, og at Geert havde maattet give Jensen Hensland med Betaling af Huslejen. Vidnet havde i en af disse Samtaler foreslaaet Geert at gøre Arrest for sin Fordring paa Jensen, men hertil havde Geert bemærket, at han ikke vilde slaa Jensen ned, idet det kun var hans Mening, at han vilde have sin Fordring dækket. Vidnet forklarede derhos, at det var ham, som repræsenterede Geert, da det store Vareparti blev afleveret i nævnte Maaned, men at han maa gaa ud fra som givet, at der forinden maa have foreligget en vis Aftale om Partiets Størrelse m v mellem Geert og Jensen, og at han maa antage, at Geert gennem Forretningsbøgerne gjorde sig bekendt med Varernes Værdi. Jensen hævdede i Anledning af Vidnets Forklaring,

at han, da Varerne blev udtaget og kalkuleret, med rene Ord lod Vidnet vide, at han i og for sig ikke kunde undvære de paagældende Varer, men Vidnet vil ikke have nogen Erindring herom. I samme Retsmøde erkendte Geert, at han havde været klar over, at i hvert Fald Størstedelen af de Varer, som blev udtaget efter 1 Januar 1924, hidrørte fra andre Firmaer, og at han, naar et Vareparti var udtaget, straks gjorde sig bekendt med dettes Størrelse.

Angaaende Geerts Forhold til Repræsentanterne for de Firmaer, som leverede Varer til Jensen, oplystes Følgende ved Vidneforklaringer, som den 2 Januar 1925 afgaves i Københavns Byret:

Repræsentant Hans Christian Andersen, som rejste for Firmaet L F Andersen, havde i Sommeren 1923 en Samtale med Geert i Aalborg, under hvilken denne meddelte ham, at Jensen tænkte paa at overtage Filialen som selvstændig Forretning, hvorhos han anbefalede Jensen paa en saadan Maade, at Vidnet fik det Indtryk, at Jensen var en paalidelig og sparsommelig, stræbsom og flittig Mand.

Prokurist Jacob Edvard Jansen, Repræsentant for Købmandsstansdens Oplysningsbureau, som adskillige Gange vil have talt med Geert i Forretningsanliggender, talte med denne under et Besøg i Aalborg den 23 August 1923 for at søge Oplysninger om Jensen, og under denne Samtale anbefalede Geert Jensen som en rolig og paalidelig Mand.

I et den 8 Januar 1925 afholdt Retsmøde blev Geert gjort bekendt med disse Vidneforklaringer, men han benægtede deres Rigtighed, idet han gjorde gældende, at han aldrig under nogen Form havde anbefalet Jensen til Repræsentant Andersen, og at han kun ved en enkelt Lejlighed havde talt med Prokurist Jansen, ved hvilken Lejlighed der overhovedet ikke blev talt om Jensen. Det kan i denne Sammenhæng bemærkes, at Geert i et tidligere Retsmøde havde udtalt, at Jansen var ham ubekendt. Ved Retsmødets Slutning blev Geert sat paa fri Fod. I et afsluttende Retsmøde den 5 Marts 1925 hævdede Geert, at han ikke, da han i Januar 1924 modtog det store Vareparti, gjorde sig nogen Tanke om, at Jensen var — eller ved Varernes Udlevering gjorde sig — saa insolvent, at hans Fallit maatte forudses, og at han heller ikke, da han senere modtog flere Varer, var klar over, at han derved uberettiget begunstigedes paa andre Kreditorers Bekostning.

Medens Tiltalte Christian Emil Jensens Forklaring, som nævnt, findes at have et troværdigt Præg, ligesom dens Rigtighed er bestyrket ved de iøvrigt i Sagen foreliggende Data, har Tiltalte Jensen Geerts Forklaringer et saa upaalideligt Præg — forbeholdne, vaklende og selvmodsigende som de er — at der ikke findes at kunne tillægges dem nogen selvstændig Betydning. Efter de tilvejebragte Oplysninger maa det antages, at Tiltalte Jensens Begunstigelse af Tiltalte Geert er den vigtigste Aarsag til Førstnævntes Fallit. Den af Jensen den 16 Oktober 1923 paabegyndte Forretning maa antages at være startet med en Underbalance paa mindst 10 000 Kr, og Geert kan efter de foreliggende Oplysninger ikke have været uvidende herom, ligesom det findes tilstrækkeligt godtgjort, at det er ham, som i egen Interesse har taget Initiativet til Etableringen af den nye Ordning. Der skønnes ikke at

være tilstrækkelige Holdepunkter for, at Geert ved ligefrem usandfærdige Anbringender har søgt at formaa andre Leverandører til at give Jensen Kredit, men det er i hvert Fald oplyst, at han har talt med flere Repræsentanter for disse Leverandører om Jensens Forretning og anbefalet Jensen, uden at omtale sit økonomiske Mellemværende med denne. Geerts Tilgodehavende hos Jensen var — som det fremgaar af Geerts Forretningsbøger — 16 619 Kr 29 Øre, da den nye Ordning traadte i Kraft den 16 Oktober 1923, og for hele dette Tilgodehavende har Geert faaet Dækning i Tiden fra den 17 Oktober 1923 til den 2 April 1924. Den 16 Oktober 1923 har Jensen i Behold af de af Geert leverede Varer haft et Parti til en Værdi af ca 6600 Kr, og det fremgaar af Geerts Selvangivelser til Skattevæsnet, at Geert maa have været bekendt med Lagerets omtrentlige Værdi. Indtil Udgangen af 1923 modtog Geert 2291 Kr 29 Øre i kontante Penge og 5308 Kr 42 Øre i Varer. Hans Tilgodehavende var saaledes pr 1 Januar 1924 ialt 9019 Kr 58 Øre, hvilket han ikke kan have været uvidende om, og det maa saaledes have staaet ham klart, at naar han i Tiden fra 5 Januar 1924 til 2 April s A har modtaget Varer for dette Beløb, maa det i hvert Fald i det Væsenlige have drejet sig om Varer, som hidrorte fra andre Leverandører. Det skønnes derhos ubetænkeligt at statuere, at Geert allerede i Januar 1924 har været vidende om, at Jensen da maatte forudse sin Fallit som forestaaende. Det af Geert saaledes udviste Forhold findes at maatte være strafbart under Hensyn til, at han ikke har indskrænket sig til ved en rent passiv Delagtighed at have ladet sig fyldestgøre paa den ovenanførte Maade, men at han tvertimod maa anses som Hovedmanden, idet den omhandlede Omordning af Forretningen er gennemført ved hans Initiativ, ligesom han ved sin hele stærkt aktive Optræden har bevæget Tiltalte Jensen til at begunstige ham i stor Stil paa Bekostning af dennes øvrige Kreditorer.

Som Følge heraf vil Tiltalte Christian Emil Jensen være at anse efter Straffelovens § 261, 1 Led og Tiltalte Jens Peter Jensen Geert efter samme Lovbestemmelse, sammenholdt med Straffelovens § 47, 1 Stk med en Straf, som i Medfør af midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fængsel i 20 Dage for hver især. De Tiltalte vil derhos have En for Begge og Begge for En at betale Sagens Omkostninger, dog at Førstnævnte alene udreder Vederlaget til den for ham beskikkede Forsvarer, Sagfører N Chr Larsen, 120 Kr, medens Sidstnævnte, som selv har sørget for sit Forsvar under Domsforhandlingen, alene udreder det hans Forsvarer under Forundersøgelsen, Sagfører B Rafn, tilkendte Vederlag, 100 Kr.

I Vederlag til Anklageren, Overretssagfører Grünwald, udreder det Offenlige 100 Kr.

For Tiltalte Jensens Vedkommende udsættes Straffens Fuldbyrdelse, ligesom Straffen for hans Vedkommende bortfalder under de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 20 fastsatte Betingelser.

Da Tiltalte Jensens Konkursbos mulige Erstatningskrav mod Tiltalte Geert, saaledes som Tiltalen er begrænset, ikke vil kunne bedøm-

mes alsidigt under nærværende Sag, findes det ikke at burde tages under Paakendelse.

Sagførelsen har været lovlig.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Sagen, der i 1 Instans er paadømt den 11 Maj 1925 ved Retten i Straffesager for Aalborg Købstad m v og som tillige angik en Medtalt Christian Emil Jensen, for hvis Vedkommende Sagen ikke er indanket her for Retten, er indanket saavel af Tiltalte som af Anklagemyndigheden.

Efter de foreliggende Oplysninger kan det ikke antages, at ovennævnte Jensens Fallit har været forestaaende paa den Tid, da han foretog de under Sagen omhandlede Overdragelser til Tiltalte. I saa Henseende maa det navnlig fremhæves, at det af den af Skifterettens Medhjælper i Jensens Konkursbo til Skifteretten afgivne Indberetning fremgaar, at der i Løbet af April Maaned 1924 — altsaa antagelig først efter at Overdragelserne havde fundet Sted — begyndte at fremkomme Inkassationer paa Jensen, og at der — antagelig først paa samme Tid — blev foretaget en enkelt Fogedforretning hos ham, hvorfor han den 7 Maj s A besluttede sig til at standse sine Betalinger. Der foreligger iøvrigt ikke Oplysninger om, at der inden Fallittens Indtræden den 23 s M har været foretaget Retsforfølgningsskridt mod Jensen, ligesaa lidt som der i andre Henseender er oplyst noget, som kunde bevirke, at det, da de omhandlede Overdragelser fandt Sted, maatte forudses som en naturlig Udvikling af den foreliggende Situation, at Jensen vilde gaa fallit i en ikke fjern Fremtid. Allerede som Følge heraf kan Tiltalte ikke anses at have gjort sig skyldig i et efter Straffelovens § 261 strafbart Forhold, og han vil derfor være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag.

For Landsretten er der ikke nedlagt nogen Erstatningspaastand.

Sagens Omkostninger, forsaavidt disse vedrører Tiltalte, og derunder de ved Underretsdommen bestemte Vederlag til Sagfører Rafn og Overretssagfører Grünwald vil være at udrede af det Offenlige.

For Landsretten bliver der ikke Spørgsmaal om at fastsætte Salær for Forsvaret, da Tiltalte selv ved en privat antaget Forsvarer har draget Omsorg for samme.

Onsdag den 17 Februar.

Nr 136/1925. Gaardejer **Chr Nielsen** (David)
 mod
 Lærer **Richard Munk** (I Kondrup efter Ordre),
 betræffende Ærefornærmelser.

Østre Landsrets Dom af 24 April 1925: De ovennævnte for Sagsøgeren, Lærer Richard Munk af Ordrup, fornærmelige Udladninger bør døde og magtesløse at være. Sagsøgte, Gaardejer Chr Nielsen, sammesteds, bør inden 14 Dage efter denne Doms Afsigelse til Statskassen bøde 300 Kr eller i Mangel af denne Bødes fulde Betaling inden nævnte Frist hensættes i simpelt Fængsel i 14 Dage. Saa betaler Sagsøgte og inden 15 Dage efter Dommens Afsigelse til Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 300 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de for Højesteret foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa Rigtigheden af de i Dommen under Nr 2, 4, 5 og 6 nævnte Klagepunkter i alt Væsenligt anses bevist, hvorimod det overfor Indstævntes Benægtelse ikke findes godtgjort, at Indstævnte overfor Drengen Harald har benyttet den under Nr 1 omhandlede Ytring om at bukke Geder eller, at han ved en enkelt Lejlighed om en 8 Aars Pige har sagt, at hun lavede til Barsel. Da Appellanten, som Sagen heretter foreligger, findes at have været berettiget til at indgive Klagen over Indstævntes Lærervirksomhed til Skolekommissionen, hvorved bemærkes, at Appellanten efter det Oplyste maa siges at have haft Føje til at tro paa Rigtigheden af de i Dommen under 1 og 3 nævnte Klagepunkter, vil han i det Hele være at frifinde for Indstævntes Tiltale.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Gaardejer Chr Nielsen, bør for Tiltale af Indstævnte, Lærer Richard Munk, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører I Kondrup 300 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Begyndelsen af Januar 1925 blev der til Faarevejle Skolekommission indgivet en Klage over den ved Ordrup Skole i Faarevejle Sogn ansatte Lærer Richard Munk, som forlangtes afskediget i Medfør af Lov Nr 128 af 27 Maj 1908 § 8. Klagen er saalydende:

»I December 1923 var vi nogle Beboere af Ordrup Skoledistrikt, der havde en Samtale med Pastor Sjelborg og Skolekommissionsmedlem Hans P Jensen, Faarevejle, om de daarlige Forhold i Ordrup Skole. De tilraadede os at give en skriftlig Fremstilling af Forholdene, som vi saa gjorde.

Derefter blev Lærer Munk tilkaldt og forelagt, hvordan Stillingen var. Derefter fik vi det Raad af d'Hrr Pastor Sjelborg og Hans P Jensen at vente en Tid, da de mente, at Lærer Munk vilde søge sig et andet Embede, da Lærer Munk udtalte, at han var lige saa ked af os som vi af ham. Da der nu er gaaet over et Aar siden, og Forholdene er de samme, saa ønsker vi at faa Sagen offentlig frem, da vi mener, at det er den eneste Maade, Sagen kan ordnes paa.

Skrivelsen, som vi indgav 18 December 1923, lød saaledes:

»Da Lærer Munks Udtalelse og Maade at behandle Børnene paa er saaledes, at der umulig kan fortsættes paa den Maade, som det gaar, saa ønsker vi, at det maa blive paatalt overfor Lærer Munk. Vi ønsker ikke paa nuværende Tidspunkt, at Sagen skal offentlig frem, da vi gerne ser Sagen løst paa en for begge Parter tilfredsstillende Maade.

Den bedste Løsning, vi kan tænke os, var, om Lærer Munk kunde søge at faa et andet Embede, vi skulde jo ikke gerne naa dertil, at Loven skal bruges og det kan vi ikke tænke os, at Lærer Munk ønsker. Lærer Munks Udtalelser til Børnene har stillet Læreren i et saa skævt Forhold til Børn og Forældre, at en Fortsættelse med Munk som Lærer synes umulig.

Vi skal her fremdrage nogle af de Udtalelser, som Læreren efter Børnenes Udsagn har tilladt sig at bruge i Skolen. Karl Hansen, Kaarup, har en lille Søn, 9 Aar, som Læreren kalder for Mads Gedebuk, og skal i Skolen have sagt, at Folk ikke behøvede at trække saa langt med Gederne, for naar han var Mads Gedebuk, saa kunde han — — —

Saa er det omtrent daglig Tale i Skolen at Børnene paa enkelte nær er Idioter, og at de kan faa Attest paa, at de er Idioter, naar de vil gaa til Lægen. Han har ogsaa talt om, at der skulde bygges et Sindssygehus, hvor de kunde anbringes. Om en af Pigerne sagde Læreren en Dag, at hun lavede til til Barsel, hun blev saa tilligemed hendes Søster taget ud af Skolen, og gaar nu i Vindekilde Skole og er godt tilfreds med Flytningen.

Det vidner ogsaa om, at Læreren mangler Evne til at omgaas Børn, at nogle af Pigerne ofte faar Ørefigener, vi kan ikke tænke os, at de bliver klogere af at faa det banket ind i Hovedet, men for det modsatte. Man forstaar godt, at mange af Børnene nødig vil i Skole, det er meget uheldigt, da Børnene for at faa Udbytte af Undervisningen skal være glad ved at gaa i Skole og ikke regne Skolen for en Tvangsanstalt, hvor der ikke er godt at være.«

Saaledes lød den Klage, vi indgav 18 December 1923, og skal saa

tilføje, at der, efter at ovennævnte Klage var skrevet, er flere Børn taget ud af Skolen fordi de ikke kunde udholde den Behandling de var Genstand for fra Lærerens Side. Der er for Tiden ca 45 skolepligtige Børn i Ordrup Skoledistrikt, hvoraf henimod Halvdelen gaar i andre Skoler. De fleste i Privatskolen i Riis, hvortil der af Kommunekassen bliver betalt 14 Kr pr Barn og dertil Skolepengene, som Forældrene maa betale. Bliver det ved at gaa paa den Maade som nu, bliver der ikke mange Børn fra Skoledistriktet, som Munk faar Ulejlighed af.

Der kunde føjes meget mere til om de uheldige Forhold der raader i Skolen, især er de Udtalelser, Læreren bruger overfor Børnene, langt under det tilladelige.

For ca 6 Aar siden fik Læreren den første Advarsel af daværende Sogneraadsmedlem Forpagter Birck, der efter Samraad med et Skolekommissionsmedlem og en anden Mand gik til Munk og advarede mod at fortsætte paa den Maade som det gik. Siden har flere andre været hos Munk, alt forgæves, det er gaaet i modsat Retning. Munk maa jo have den Opfattelse, at han er den eneste, der har Forstand paa, hvordan Børn skal behandles.

Vi anmoder saa den ærede Skolekommission og Sogneraadet om at faa Lærer Munk afskediget efter Paragraf 8 saa snart som muligt.

Klagen er underskrevet først af Gaardejer Chr Nielsen af Ordrup, som ogsaa var med til at indgive den i Klagen gengivne tidligere Klage af December 1923, og endvidere af 59 andre Beboere af Ordrup Skoledistrikt, der omfatter ca 80 voksne Beboere.

Idet Sagsøgeren, ovennævnte Lærer Richard Munk af Ordrup, har gjort gældende, at denne Klage indeholder en Række Udtalelser om og Beskyldninger mod ham, som taget enkeltvis og i deres Sammenhæng er dels ganske urigtige, dels i høj Grad ærefornærmende for ham i hans Virksomhed som Lærer, og at Sagsøgte, ovennævnte Gaardejer Chr Nielsen af Ordrup, som Ophavsmand til Klagen, Underskriver af den og Hovedmand ved Indsamling af Underskrifter paa den maa være ansvarlig for dens Indhold, har han under nærværende ved Retten for Nykøbing Sj Købstad m v forberedte Sag paastaet Gaardejer Nielsen anset med Straf for Ærefornærmelser samt tilpligtet at betale en Erstatning paa 10 000 Kr eller efter Rettens Skøn, hvorhos han har paastaet de fremsatte fornærmelige Udladelser mortificeret.

Gaardejer Nielsen har paastaet sig frifundet, idet han har gjort gældende, at Indholdet af Klagen er rigtigt eller dog med Føje af ham anset for rigtigt, samt at Udtalelserne i Klagen i hvert Fald ikke gaar ud over den Kritik, som det maa være berettiget at fremsætte i en Henvendelse til Skolemyndighederne angaaende Afskedigelse af en Lærer efter ovennævnte Skolelovs § 8.

Af Indholdet af Klagen har Lærer Munk særlig fremhævet som ærefornærmende dels de fra Klagen af 1923 gentagne Sigtelser mod ham for at have anvendt følgende Udtalelser og Optræden overfor Børnene: 1) Benævnelsen »Mads Gedebug« overfor en 9aarig Dreng og de i Forbindelse dermed satte Udtalelser, 2) de anførte Udtalelser om Børnene som Idioter og om deres Anbringelse paa et Sindssygehus, 3) Udtalelsen om en Pige, at hun lavede til Barsel og 4) Udtalelserne

om Ørefigener til nogle af Pigerne, dels de i Tilslutning hertil fremsatte Udtalelser om Tiden efter Klagen af 1923: 5) at flere Børn er udtaget af Skolen, fordi de ikke kunde udholde Lærerens Behandling, og 6) at der kunde føjes meget mere til om de uheldige Forhold, der raader i Skolen, og at særlig de Udtalelser, Læreren bruger overfor Børnene er langt under det Tilladelige.

Med Hensyn hertil fremgaar der følgende af Sagens Oplysninger: ad 1) Lærer Munk har i sin for Landsretten afgivne Partsforklaring udtalt, at han vel for Spøg har kaldt den paagældende Dreng — hvis rette Fornavn er Harald — for Mads, og at han vidste, at Børnene kaldte Drengen for »Mads Gedebuk«, fordi han paa Legepladsen ofte gik med sænket Hoved og tog Tilløb og stangede, men at han ikke selv har benyttet denne Benævnelse, samt at de yderligere Udtalelser om Drengen, der tillægges ham, er pure Opspind.

Under en i Februar 1925 foretaget retslig Afhøring har vel Harald — der da var 11½ Aar gammel, og som gik i Skolen i to Aar indtil Foraaret 1924 — forklaret, at Lærer Munk var den første, der kaldte ham »Mads Gedebuk«, og oftere benyttede denne Betegnelse om ham, samt at Munk en Gang sagde til ham, om han ikke skulde ud at bukke Geder, hvorhos den godt 12 Aar gamle Pige Norma og den ca 9½ Aar gamle Dreng Herman har forklaret, at de ikke har hørt, at Harald blev kaldt »Mads Gedebuk«, før Lærer Munk en Gang kaldte ham saaledes, og at de yderligere en Gang har hørt Lærer Munk fremsætte en Udtalelse til Harald i Lighed med den i Klagen gengivne. Men tre andre Børn i tilsvarende Alder, som i alt Fald en Del af Skoletiden gik i samme Klasse som Harald, har under Afhøringen forklaret, at Lærer Munk undertiden kaldte Harald for »Mads«, men aldrig benyttede den anden Benævnelse eller de andre Udtalelser om ham. Haralds Stedfader har som Vidne forklaret, at Harald i sin Tid jævnlig beklagede sig over, at Lærer Munk kaldte ham »Mads Gedebuk«, men at Harald derimod ikke for ham har omtalt, at Munk har fremsat den anden under den retslige Afhøring nævnte Udtalelse. Ifølge Vidneforklaring af Hermans Fader har Harald overfor ham i Efteraaret 1923 paa Forespørgsel bekræftet, at Munk overfor ham har fremsat den sidstnævnte Udtalelse, men ifølge Vidneforklaringer af andre Personer har Harald paa samme Tid overfor dem nægtet, at Munk overfor ham havde benyttet andre Benævnelser end »Mads«. Allerede efter det saaledes Anførte, og da de af Norma og Herman under den retslige Afhøring afgivne Forklaringer efter de om disse to Børn foreliggende Oplysninger maa være betydningsløse, kan der intet støttes paa de tre Børns Forklaringer, og de heromhandlede Udtalelser i Klagen, til Støtte for hvilke der intet andet er anført fra Gaardejer Nielsens Side, maa derfor overfor Munks Partsforklaring anses for urigtige.

ad 2) Lærer Munk har i sin Partsforklaring benægtet at have anvendt Betegnelsen »Idiot« overfor nogen enkelt Elev eller overfor hele Klassen. Han har derimod forklaret, at han ved forskellige Lejligheder har udtalt sig med, at man, hvis man misbruger sine aandelige Evner, saa gaar det nedad, risikerer at blive Idiot og i saa Fald maa anbringes paa et Sindssygehospital, i hvilken Henseende han yderligere vil

have udtalt, at hvis der blev mange af dem, saa maatte han køre dem derhen med Automobil.

De ovennævnte Børn Norma og Harald og nogle andre Børn har dels under den retslige Afhøring, dels overfor deres Forældre ifølge disses Vidneudsagn afgivet Forklaringer, hvorefter de har opfattet Lærer Munks Udtalelser om Idioter og Sindssygehospital som rettet mod dem eller mod hele Klassen, medens andre Børn under den retslige Afhøring har nægtet at have hørt Udtalelser fra Munk i den nævnte Retning. Medens der efter Beskaffenheden af de afgivne Forklaringer intet Bevis findes at være fremkommet for, at Lærer Munk har udtalt sig anderledes end af ham selv indrømmet, og Rigtigheden af Klagens Udtalelser om ham paa dette Punkt derfor heller ikke er tilstrækkelig bevist, findes dog hans Udtalelser i den omhandlede Henseende at være saaledes beskafne, at det ikke er urimeligt, om de er blevet opfattet som havende et Indhold svarende til Fremstillingen i Klagen.

ad 3) Til Støtte for, at Munk skal have fremsat den omhandlede Udtalelse, er alene fremført, at en Pige, som da var 8 Aar, en Dag i Aaret 1923 til sin Moder ifølge dennes Vidneforklaring har fortalt, at Lærer Munk, da hun var kommet for sent i Skole, sagde, at hun forberedte nok til Barsel. Munk har i sin Partsforklaring bestemt benægtet at have fremsat en saadan Udtalelse overfor Pigen, og Klagens Rigtighed er paa dette Punkt ganske ubestyrket.

ad 4) Med Hensyn til dette Punkt er oplyst, at Munk en Dag har revset en Pige og en Dreng, som havde gjort sig skyldig i Rapseri, samt at han en anden Gang har givet en Pige, der efter hans Mening var næsvis, en Lussing. Munk har under Partsforklaringen forklaret, at han kun faa Gange har anvendt Lussinger som Revselsø og kun, naar Irettesættelse ikke havde hjulpet, men da ogsaa uden at gøre Forskel paa Dreng og Piger, og overfor denne Forklaring findes Rigtigheden af Klagens Udtalelser om ham ikke godtgjort.

ad 5) Medens det er oplyst, at to Piger paa ca 8 og ca 11 Aar, der var Søstre, i Efteraaret 1923 blev flyttet til en anden Skole, som laa nærmere ved deres Hjem, efter deres Moders Vidneforklaring fordi de beklagede sig over Forholdene i Ordrup Skole, og endvidere at en Pige paa ca 13 Aar kort før Jul 1923 blev flyttet — efter hendes Faders Vidneforklaring fordi hun beklagede sig over, at Munk behandlede hende med Haan, men efter Munks Partsforklaring ifølge venskabelig Overenskomst med Forældrene, fordi hverken de*) eller Forældrene evnede at behandle hende — er det for Tiden efter 1923 kun oplyst, at et Søskendepar er flyttet til en anden Skole, nemlig den ovennævnte Pige og Dreng, der var revset for Rapseri. Herefter, og da den Omstændighed, at en Del af Skoledistriktets Beboere — som det allerede for længere Tid tilbage har været almindeligt — har ladet deres Børn søge en privat Skole, efter de foreliggende Oplysninger maa antages i alt Fald i væsenlig Grad at skyldes andre Forhold end Hensynet til Lærer Munk, maa Klagens Udtalelser ogsaa paa dette Punkt anses for urigtige.

ad 6) Med Hensyn til dette Punkt er intet af Betydning fremført af

*) Skal formentlig være »han«.

Gaardejer Nielsen til Støtte for Udtalelserne i Klagen, og disse, hvis Rigtighed bestemt benægtes af Munk, maa derfor anses for urigtige.

Efter det Oplyste har Munk været Enelærer ved Ordrup Skole i 11½ Aar og undervist hele Tiden, bortset fra tre Indkaldelser i Krigsaarene. Den stedlige Sognepræst og Formand for Skolekommissionen har i en under Sagen afgivet Erklæring udtalt, at Lærer Munk utvivlsomt sidder inde med gode Evner, at hans Skole fuldtud staar paa Højde med Distriktets andre Skoler, og at Sognepræsten anser Munk for en i alle Henseender hæderlig og redelig Mand.

Efter det saaledes Foreliggende er der intet Bevis fremkommet for Rigtigheden af de i Klagen fremsatte Udladelser, der dels efter deres umiddelbare Indhold, dels efter deres Sammenhæng og de valgte Udtryk tillægger ham Udtalelser eller en Optræden, som vilde være egnet til at nedsætte den almindelige Agtelse for ham, særlig i hans Egenskab af Lærer, og saaledes maa anses for ærefornærmende for ham. Da Gaardejer Nielsen, som efter det om hans Forhold til Klagen Oplyste med Rette er draget til Ansvar for disse Udtalelser, efter det Anførte hverken har godtgjort Udtalelsernes Rigtighed eller — bortset fra Udtalelserne under Punkt 2) — har haft nogen Føje til at tro derpaa, ligesaa lidt som den Omstændighed, at de paagældende Forhold var Genstand for almindelig Omtale paa Egnen, eller det angivne Formaal med Klagen, at opnaa Lærerens Afskedigelse efter Skolelovens § 8, har kunnet beføje ham til paa et saa løst Grundlag som anført at fremsætte Udladelserne, vil han i Medfør af Straffelovens § 217 for Udladelserne under Nr 1 og 3—6 være at anse med en Bøde til Statskassen, der efter Omstændighederne bestemmes til 300 Kr, subsidiært med simpelt Fængsel i 14 Dage. Samtlige Udtalelser vil derhos være at mortificere.

Med Hensyn til Erstatningspaastanden har Munk særlig henvist til, at Sogneraadet og Skolekommissionen ved anden Behandling af Klagen den 2 Marts d A i Medfør af Skolelovens § 8 har vedtaget at afskedige Lærer Munk. Selv om det kunde antages, at denne Vedtagelse var støttet alene paa Oplysningerne i Klagen, findes der dog ikke paa det Foreliggende tilstrækkeligt Grundlag til at gøre Nielsen ansvarlig til Erstatning for de mulige Følger af denne Beslutning, og da der iøvrigt intet nærmere er oplyst til Støtte for Erstatningspaastanden, vil denne ikke kunne tages til Følge.

Sagens Omkostninger findes Nielsen efter Omstændighederne at burde godtgøre Munk med 300 Kr.

Nr 7/1926.

Kæremaal

mod

Østre Landsrets Kendelse af 29 Dec 1925 ved hvilken Begæring om Genoptagelse af en Straffesag mod **Johann Mehren** er afvist.

Landsrettens Kendelse er saalydende: Begæringen om ovennævnte Sags Genoptagelse afvises.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Som Befuldmægtiget for Susanne Keppler, født Mehren, paa-kærer Redaktør Samuelson den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Kendelse, ved hvilken hans Begæring om Genoptagelse af den den 25 August 1922 paadømte Straffesag mod Johann Mehren er afvist, idet han paaberaaber sig, at Landsretten ikke har taget Hensyn til forskellige Oplysninger, hvilke han nu be-gærer taget i Betragtning af Højesteret. Domfældte Johann Mehren har tiltraadt Kæremaalet.

I Kendelsen er det rettelig antaget, at de i den omtalte Om-stændigheder og Oplysninger er aabenbart betydningsløse for Spørgsmaalet om Genoptagelse af Sagen, og det samme findes at være Tilfældet med det for Højesteret Fremførte. Herefter vil Begæringen om Sagens Genoptagelse være at afvise. Lands-rettens Kendelse vil saaledes kunne stadfæstes.

Thi bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Den paa-kærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Efter at Fange i Horsens Straffeanstalt Johan Mehren ved Dom, afsagt den 25 August 1922 paa Nævningetinget for den nord- og øst-sjællandske Nævningekreds, i Medfør af Straffelovens § 190, jfr § 191, var blevet anset med Livsstraf, hvilken Straf ved kgl Resolution af 2 Oktober s A blev ham eftergivet mod, at han hensattes til Tugthus-arbejde paa Livstid, og efter at Domfældte i Skrivelse til Retten af 29 Juni 1924 havde fremsat Begæring om, at Sagen i Medfør af Retspleje-lovens § 977 maatte blive genoptaget, hvilken Begæring ved Rettens Kendelse af 20 August s A ikke blev taget til Følge, har Redaktør af Dagbladet »Folkets Avis« Victor Samuelson som Befuldmægtiget for Domfældtes Søster, Fru Susanne Keppler, f Mehren, af Bensborg, i Skrivelse til Retten af 4 August d A fremsat fornyet Begæring om Sa-gens Genoptagelse, hvilken Skrivelse er bilagt med nogle dobbelte Brev-kort fra Domfældte og en Del Udklip af fornævnte Dagblad.

Da den sidstnævnte Begæring ikke hidrører fra Domfældte selv, vil den i Medfør af Retsplejelovens § 977, jfr § 941, 1 Stk 3 Pkt, ikke kunne danne Grundlag for en Genoptagelse af Sagen, men da det — allerede under Hensyn til Bestemmelsen i Retsplejelovens § 977, sidste Stk — har maattet været Retten magtpaaliggende at komme til Kund-skab om, hvorvidt nogen af de i Skrivelsen med Bilag indeholdte Med-delelser maatte være af en saadan Beskaffenhed, at det kunde skønnes antageligt, at disse, om de havde foreligget under Sagen, kunde have bevirket Frifindelse eller Anvendelse af en væsenlig mildere Straffe-bestemmelse, har Retten foranlediget indledet en omfattende Politiunder-

søgelse under Ledelse af Politimesteren i Københavns Amts nordre Birk i Forbindelse med en Afhøring inden bemeldte Birks Ret, ligesom der paa Grundlag af det Fremkomne er indhentet Erklæringer fra fornævnte Politimester, fra Statsadvokaten for Sjælland og fra Domfældtes beskikkede Forsvarer under Domsforhandlingen, Overretssagfører Gottlieb Jacobsen.

Det i Skrivelsen af 4 August d A med Bilag Fremførte skulde sigte til at antageliggøre, at Domfældtes afdøde Hustru under sit Ægteskab med Domfældte skulde have haft kønslige Forbindelser med andre Mænd og i Anledning af et saadant Forhold selv skulde have berøvet sig Livet ved Hjælp af Stryknin, eller dog, at hun skulde have omgaaedes med Tanken om at aflive sig, i hvilken Henseende der navnlig er henvist til to, henholdsvis den 13 og den 18 Juli d A daterede Breve til Redaktøren af »Folkets Avis«, i hvilke Breve den anonyme Brevskriver angiver siden Aaret 1919 at have staaet i kønsligt Forhold til Afdøde, og at denne kort før sin Død havde truet med at berøve sig Livet ved Hjælp af et ham forevist hvidt Pulver.

Med Hensyn til et Anbringende om, at Afdøde under sit sidste Svangskab skulde have villet dræbe sig, og at hendes Læge i den Anledning havde irettesat hende, findes Uholdbarheden af dette Anbringende tilstrækkelig godtgjort ved Lægens inden Retten afgivne Forklaring. Det iøvrigt i Avisartiklerne Anførte — der efter det Oplyste maa antages væsenlig at støtte sig paa Indholdet af de fornævnte, af Domfældte til Fru Keppler i sammenklæbet Skikkelse afsendte Brevkort og paa Udtalelser fra løsladt Fange i Horsens Straffeanstalt Alf Carl Christian Varg, der efter de afgivne Forklaringer har solgt Brevkortene først til Redaktør Marius Wulff og derefter bag dennes Ryg til Redaktør Victor Samuelson, efter i Straffeanstalten med Domfældte at have truffet Aftale om, at han skulde virke for Sagens Genoptagelse — har ved de anstillede Politiundersøgelser vist sig paa alle afgørende Punkter at savne enhver Støtte i de faktiske Forhold og for en væsenlig Del at indeholde løse og uvederhæftige Sigtelser og Insinuationer mod forskellige Personer deriblandt Afdøde og flere af de Personer, der har afgivet Forklaring i Sagen mod Domfældte. Det har trods indgaaende Efterforskning ikke kunnet oplyses, hvem der har skrevet og afsendt de anonyme Breve af 13 og 18 Juli d A, hvis Form og Indhold bærer Præget af at hidrøre fra en Person, med hvem Afdøde ikke ret vel kan tænkes at have indladt sig i noget erotisk Forhold, men efter Forklaringer, afgivet af løsladt Fange i Horsens Straffeanstalt Carl Peter Rathje skal Domfældte i Straffeanstalten have opfordret ham og flere andre Medfanger til efter deres Løsladelse at afsende Breve fra »Fru Mehrens Elsker« af lignende Indhold som de foreliggende. Disse Breve maa saaledes lades ganske ude af Betragtning som Oplysningsmidler i Sagen, og da herefter og det Foranførte de efter Rettens Kendelse af 20 August 1924 fremkomne Meddelelser og Bevisligheder skønnes at være aabenbart betydningsløse, har Retten ikke fundet Anledning eller Hjemmel til at foretage videre. Begæringen om Sagens Genoptagelse, der herefter savner ethvert fornødent Grundlag, vil da som ikke hidrørende fra rette Vedkommende være at afvise.

Fredag den 19 Februar.

Nr 353/1924. Proprietær **H Jørgensen** (Trolle)

mod

Gudum Sogneraad og Resen-Humlum Sogneraad (Meyer).

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at deltage i Udgifterne ved Oprensning af et Vandløb.

Kendelse afsagt af Lemvig Købstads Fogedret den 14 November 1923: Den af Resen-Humlum og Gudum Sogneraad begærede Udpantning hos Proprietær Jørgensen, Tangsgaard, vil være at fremme.

Vestre Landsrets Dom af 20 Oktober 1924: Det fornævnte Modkrav afvises. Den paaankede Fogedkendelse og Udpantningsforretning bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Landsretten betaler Appellanten, Proprietær H Jørgensen, til de Indstævnte, Gudum Sogneraad og Resen-Humlum Sogneraad, 500 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Spørgsmaalet om det af Appellanten for Landsretten fremsatte Modkrav foreligger ikke for Højesteret. Appellanten har derhos ikke gentaget sit Anbringende om, at Landvæsenskommissionskendelserne af 5 Oktober 1912 og 2 December 1921 maa forstaas paa den i Landsretsdommen gengivne Maade.

Efter det for Højesteret Oplyste kan det ikke antages, at Landvæsenskommissionen har overskredet sin Kompetence ved den foretagne Fordeling af Udgifterne ved Vandløbets Vedligeholdelse og Oprensning. Herved bemærkes, at det ikke kan anses som værende i Strid med Vandløbslovgivningens Grundsætninger, at der paalægges Appellantens Jorder, der ligger ved den vestre Gren eller endnu vestligere, at deltage i Udgiften til Vedligeholdelsen og Oprensningen af den østre Gren. Endvidere bemærkes, at det for Fordelingen af disse Udgifter maa være uden Betydning, at den Regulering, der ligger til Grund for Regulativet af 26 Februar 1923, ikke straks omfattede de to sydlige Parter ved den østre Gren.

Herefter og idet man iøvrigt kan henholde sig til de i Dommen, for saa vidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste, saavidt den er paaanket.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Proprietær H Jørgensen, til de Indstævnte, Gudum Sogneraad og Resen-Humlum Sogneraad, med 600 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Fogedkendelsens Præmisser er saalydende:

Efter at den igennem Resenkær til Limfjorden gennem Resen og Gudum løbende Bæk (Resenbæk) i Henhold til en Landvæsenskommissionskendelse af 1855 var blevet reguleret og afledet til Limfjorden ved et kunstigt Afløb (Kanalen) Øst for Tangsgaard, blev der i 1862 affattet en Overenskomst eller Regulativ til Ordning af den aarlige Oprensning af Bækken, og det bestemtes deri, at de 4 Parter, hvori Bækken deltes, 3 paa dens østlige Gren fra Langvad Bro til Kanalen og 1 paa den vestlige Del, skulde oprenses paa de tilstødende Bredejeres Bekostning, saaledes at hver Part bar sine Omkostninger, og at Kanalen skulde oprenses med Fordeling af Udgifterne paa samtlige Lodsejere i Resenkær i Forhold til deres Lodders Størrelse. I Regulativet bestemtes, at Resen-Humlum Sogneforstanderskab og Gudum Sogneforstanderskab skulde sørge for Oprensningen henholdsvis af Aastykkerne og af Kanalen. Dette Regulativ approberedes af Ringkøbing Amtsraad den 11 September 1862.

Da der i Begyndelsen af dette Aarhundrede viste sig Stemning for en Regulering af Bækken med Uddybning af dennes Løb, afholdtes først Vandsynsforretning og nedsattes derefter i August 1911 en Landvæsenskommission, der ved Kendelse af 5 Oktober 1912 bestemte, at Regulering skulde foretages, dog kun af den vestre Gren og Kanalen og den nordligste Part af østre Gren, da Interessenterne i de to sydlige Parter af denne Gren ikke ønskede at deltage i Reguleringen. Angaaende Oprensningsbyrden bestemtes

»at Halvdelen deraf fordeles paa de nuværende Vedligeholdelses- og Oprensningspligtige efter de nu for Vedligeholdelses- og Oprensningspligtens Fordeling gældende Regler, medens den anden Halvdel vil være at fordele paa alle de Lodsejere, der skal deltage i de paagældende Reguleringsomkostninger og saaledes, at Vedligeholdelses- og Oprensningsudgifterne indbyrdes mellem disse fordeles paa samme Maade som Reguleringsomkostningerne.«

Paa Grundlag af denne Kendelse udarbejdedes et Regulativ for Bækken med en Beregning af Fordelingen af disse Udgifter paa samtlige Interessenter i Resenkær, og dette Regulativ stadfæstedes under 8

Marts 1915 af Ringkøbing Amtsråd, uagtet der var indgivet Klage mod det bl a af Proprietær H Jørgensen, Tangsgaard i Gudum Sogn.

Da Interessenterne langs Bækkens østlige Grens to sydlige Parter senere ønskede, at disse Parter ogsaa reguleredes overensstemmende med den Plan, der til Brug for sidstnævnte Landvæsenskommission var udarbejdet af det danske Hedeselskab, afholdtes der den 12 Maj 1916 en Vandsynsforretning, hvorved en saadan Regulering blev vedtaget. Til denne Forretning var samtlige Interessenter i Kæret indvarslet, og Samtykke til, at Reguleringen foretoges, og at den delvise Afspærring, der tidligere havde været etableret ved Sammenstødet mellem den tidligere regulerede Part af østre Gren og de to ikke regulerede Parter, ophævedes mod, at Lodsejerne ved disse Parter betalte kontant 1000 Kr til de andre Lodsejere i Kæret, meddeltes af disse Lodsejere. Som Post 6 i det opnaaede Forlig, der af Vandsynsmændene samme Dag afsagdes som Kendelse, optoges:

»Den fremtidige Oprensning foretages efter de hidtidige Regler.«

Da denne sidst foretagne Regulering nødvendiggjorde et nyt Regulativ, udarbejdede Sogneraadene et Forslag til et saadant, dateret den 13 Oktober 1919, og da Jørgensen protesterede mod dette først overfor Sogneraadene og senere overfor Amtet, til hvilket det var indsendt til Stadfæstelse, foranledigede Amtet først en Vandsynsforretning afholdt, og nedsatte dernæst, da Jørgensen protesterede mod den Afgørelse, Vandsynsmændene var kommet til ved deres Kendelse af 10 April 1920, i Maj 1921 en Landvæsenskommission »til Behandling af de for Vandsynsforretningen rejste Spørgsmaal, saaledes at Kommissionens Kendelse maa kunne danne Grundlaget for de fremtidige Regler for Fordelingen af Udgifterne ved Oprensningen og Vedligeholdelsen af det nævnte Vandløb.« Denne Kommission afsagde Kendelse den 2 December 1921, og det paa Grundlag af dens Bestemmelser affattede Regulativ stadfæstedes af Ringkøbing Amtsråd den 26 Februar d A.

Trods den af ham mod Stadfæstelsen af Regulativet af 1915 indgivne, men ikke til Følge tagne Protest, betalte Proprietær Jørgensen i flere Aar de ham i Henhold til dette Regulativ paalagte Bidrag, men da der for Aaret 1919/20 afkrævedes ham 205 Kr, nægtede han at betale dette Beløb, og da Sogneraadene begærede Udpantning hos ham, gaves der ham ved Fogdens Kendelse af 17 Juli 1920 Medhold i hans Protest, idet det fastsloges ved Kendelsen, at den i Regulativet af 1915 indførte Fordeling ikke var i Overensstemmelse med de Regler, som var opstillet i Regulativet af 1862 og den dette supplerende Landvæsenskommissions Kendelse af 5 Oktober 1912.

Efter at Sogneraadene ved det stadfæstede Regulativ af 1923 havde opnaaet en endelig Afgørelse for, hvorledes Oprensningsbyrderne for alle Bækkens Afdelinger vilde være at fordele, udregnede de de Beløb, som Proprietær Jørgensen rettelig burde have været afkrævet for Aarene fra 1914/15—1922/23, begge inklusive, og efter at have fradraget de Beløb, der for Aarene 1914/15—1918/19 var blevet betalt for meget af ham paa Grund af den da anvendte forkerte Ligning, afkrævede de ham et Beløb af 341 Kr 44 Øre, hvilket Jørgensen ved Skrivelse af 24 Juli d A dog nægtede at betale.

Ved Begæring til Fogden har Sogneraadene derefter forlangt Udpantning foretaget hos Jørgensen for hans Skyld, der ved Forretningens Foretagelse opgjordes saaledes:

Hovedstol	341 Kr 44 Øre
Foged- og Vidnegebyrer	10 — 93 Øre

352 Kr 37 Øre

Medens Proprietær Jørgensen ved Forretningens første Foretagelse protesterede mod dens Fremme baade ud fra den Paastand, at Grundlaget for Sogneraadenes Krav var ugyldigt og fra den Paastand, at han ikke kunde anerkende, at selve Udregningen af Restancens Beløb 341 Kr 44 Øre var rigtigt foretaget, har han senere under Forretningen frafaldet denne sidste Indsigelse, saaledes at han intet har at indvende imod, at Forretningen fremmes for det foran ommeldte Beløb — med senere paaløbne Vidnegebyrer — saafremt Fogedretten ikke maatte give ham Medhold i hans Hovedbetragtning, at Landvæsenskommissionen af 1912 og Landvæsenskommissionen af 1921 har savnet Kompetence til at foretage Fordelingen af Oprensningssudgifterne, saaledes som de har gjort, og at derfor de trufne Bestemmelser og det paa Grundlag af disse udarbejdede Regulativ ikke kan være forbindende for ham og vil være at tilsidesætte af Fogedretten.

Han har i saa Henseende anført, at Regulativet af 1862, der efter hans Formening er en mellem samtlige Lodsejere i Resenkær indgaaet Overenskomst, som ikke kan ophæves uden Samtykke af samtlige Lodsejere, fastsatte at hver af de 4 Dele, hvori Aaløbet deltes, skulde afholde Udgifterne ved Aaens Oprensning for sig med Fordeling indenfor hver Gruppe efter Bredlængde, og at Udgifterne til Kanalens Oprensning skulde fordeles paa samtlige Lodsejere i Kæret efter Areal, og at det derfor er et Overgreb uden Hjemmel i Loven overfor Lodsejerne ved vestre Gren, naar Landvæsenskommissionen af 1912 og derefter Landvæsenskommissionen af 1921 har ændret Fordelingsmaaden derhen, at kun Halvdelen af de aarlige Udgifter skal afholdes paa denne Maade, medens den anden Halvdel — samt hele Udgiften til Kanalen efter Kendelsen af 1921 — fordeles paa samtlige Lodsejere i Kæret efter et vist Forhold (13 800 Portioner). Og han har hævded, at Landvæsenskommissionen af 1912 ikke vilde have begaaet dette Overgreb, hvis den — hvad der naturligvis burde være sket — var blevet af Vandløbsbestyrelsen, 3: Rekvirenterne, gjort bekendt med Overenskomsten af 1862 i dens Helhed og ikke kun med et enkelt Afsnit, som ikke vedrørte den her omhandlede Udgiftsfordeling. Han har dernæst henvist til, at der er begaaet Overgreb ved, at Bestyrelsen af Kanalen er henlagt fra Gudum Sogneraad alene til dette Sogneraad i Forening med Resen-Humlum Sogneraad, at visse Arealer af hans Jorder, som ligger vestligere end det Punkt, hvor vestre Gren begynder som offentligt Vandløb, er medtaget som bidragpligtig, og ved at i det Hele vestre Gren er sat i Bidrag til den ganske uvedkommende østre Gren, idet hver Gren maa betragtes som et selvstændigt Vandløb.

Fogedretten finder imidlertid ikke at kunne give ham Medhold i hans Betragtninger, men maa finde, at Grundlaget for det Krav, hvorfor der

begæres Udpantning, er lovligt tilvejebragt. Regulativet af 1862 skønnes ikke at være af anden Karakter end et almindeligt Vandløbsregulativ, og selv om Landvæsenskommissionen af 1912 ikke maatte have kendt det i sin Helhed — hvad der findes ganske usandsynligt særligt under Henblik paa, at den i sin Kendelse henviser til det og særlig til det Afsnit af det, som efter Rekvisiti Paastand skulde være den ubekendt — har denne Kommission og den senere nedsatte Kommission, efter at der ved Reguleringerne i Aarene efter 1912 var sket Forandringer med Hensyn til Aaløbet, i Vandløbsloven af 1880 dens §§ 19 og 23 haft fornøden Hjemmel til at foretage Forandring i den Ordning, der ved det tidligere gældende Regulativ var truffet med Hensyn til Fordelingen af de aarlige Oprensningudgifter. Da heller ikke de øvrige af Rekvisitus fremførte Grunde, der iøvrigt har foreligget Landvæsenskommissionen af 1921 og er behandlet af den, findes af Betydning mod det senest fremskaffede Regulativs Lovlighed, vil Rekvisiti Protest være at forkaste og Forretningen at fremme.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt den 14 November 1923 ved Fogedretten for Lemvig Købstad m v og samme Dag er der af Fogden for et Beløb af ialt 356 Kr 23 Øre dekretet Udpantning i Henhold til Kendelsen i en Appellanten tilhørende Kontrabog Nr 5256 med A/S Struer Bank, lydende paa 500 Kr.

Efter den Anledning, som Proceduren for Landsretten giver, bemærkes, at Udpantningsretten ikke kan anses tabt med Hensyn til nogen Del af det Beløb, for hvilket Udpantning er begært ved de Indstævntes Rekvisition af 1 Oktober 1923, idet der først ved det af Ringkøbing Amt den 26 Februar 1923 stadfæstede Regulativ kan antages at være tilvejebragt det fornødne Grundlag for Foretagelse af Udpantning for de paagældende Bidrag.

For saa vidt Appellanten her for Retten har fremsat Modkrav, idet han har paastaaet de Indstævnte tilpligtet, dels at angive Fordelingen af Udgifterne ved den under Sagen omhandlede Regulering af 1913 — hvorved maa antages at være sigtet til Reguleringen i Henhold til Landvæsenskommissions Kendelse af 5 Oktober 1912 — saaledes at Appellantens Vest for Kanalen beliggende Jorder kun kommer til at deltage i Udgifterne ved nævnte Regulering af Kanalen og den saakaldte vestre Gren, og at hans Øst for Kanalen liggende Jorder alene bidrager til Reguleringen af Kanalen og østre Grens tredje 3: nordligste Strækning, dels at betale ham tilbage, hvad han herefter maatte have betalt for meget til nævnte Regulering, bemærkes, at dette Krav ikke vil kunne tages under Paakendelse under nærværende Anke-Sag, idet det maatte gøres gældende under en i 1 Instans anlagt Sag, og Modkravet vil derfor ex officio være at afvise.

Naar Appellanten til Støtte for sin Paastand om Fogedkendelsens

Forandring, saaledes at der nægtes den begærte Udpantning Fremme, og Udpantningsdekretets Ophævelse, har gjort gældende, at Landvæsenkommissionens Kendelserne af 5 Oktober 1912 og 2 December 1921 maa være at forstaa saaledes, at der ved Paaligningen af den Halvdel af de i Kendelserne omhandlede Udgifter til selve Vandløbets Oprensning og Vedligeholdelse, der skal udredes af samtlige i Reguleringerne interesserede Lodsejere efter visse ved de paagældende Ejendommers Interesse i Reguleringerne bestemte Anparter skal gaas frem paa den Maade, at hele det interesserede Areal paa tilsvarende Maade som i Regulativet af 1862 deles i forskellige Distrikter, saaledes at hvert enkelt Distrikt alene kommer til at bære Udgifterne vedrørende den Del af Vandløbet, hvortil det afvandes, vil der ikke kunne gives Appellanten Medhold heri, idet der efter Udtrykkene i Kendelserne maa gaas ud fra, at det netop har været Meningen, at Halvdelen af samtlige Udgifter under Et skulde paalignes alle interesserede Lodsejere efter de nævnte Andele.

Appellanten har endelig gjort gældende, at Kommissionerne ved at foreskrive en saadan Fordeling af Udgifterne som nysnævnt har overskredet deres Kompetence, idet der ved Bestemmelserne i § 23 i Vandløbsloven af 28 Maj 1880 er draget den Grænse for Kommissionernes Myndighed, at der kun kan paalægges de Lodsejere, der har Nytte og Interesse af et offentligt Vandløbs Tilstedeværelse og gode Tilstand, Bidrag til Vandløbets Vedligeholdelse, og Kommissionerne ved deres Fastsættelse af Bidragspligten ikke har holdt sig indenfor denne Grænse. I Tilslutning hertil har Appellanten hævdet, at Domstolene maa kunne tilsidesætte den stedfundne Fordeling, men heller ikke heri kan der gives Appellanten Medhold, idet Spørgsmaalet om, hvilke Lodsejere der er interesseret i et Vandløbs Regulering, maa anses at henhøre under Landvæsenkommissionernes Afgørelse, hvilken Afgørelse ikke kan underkendes af Domstolene.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde vil denne være at stadfæste, og som Følge heraf vil den foretagne Udpantning, mod hvis Gyldighed ingen særlig Indsigelse er fremsat, ligeledes være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil Appellanten have at godtgøre de Indstævnte med 500 Kr.

Ved tvende Højesteretsdomme af s D i Sagerne Nr. 290 og 291 (**Rigsadvokaten** mod **Hjalmar Charles Frederik Vogelius** vedrørende Krav paa Erstatning henholdsvis for udstaaet Varetægtsfængsel og for Anholdelse og udstaaet Varetægtsfængsel) blev tvende af Østre Landsret afsagte Domme, ved hvilke den begærte Erstatning i begge Sager var nægtet den Paagældende, stadfæstet.

Nr 338/1925.

Rigsadvokaten

mod

Niels Karl Otto Vormstrup Madsen (Graae),

der tiltales til i Medfør af Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, 1 Stk at uifderkastés Sikkerhedsforanstaltninger.

Vestre Landsrets Dom af 12 November 1925: Fængslede, Niels Karl Otto Vormstrup Madsen, bør for Tiltale af Anklagemyndigheden i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger, derunder i Vedderlag til den for Sagsøgte beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Jørgensen, 60 Kr, udredes af det Offenlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anket af det Offenlige.

Efter Dommens Afsigelse blev Tiltalte løsladt den 13 November 1925. Den 19 December 1925 blev han imidlertid atter arresteret, idet han sigtedes for paany at have gjort sig skyldig i Overtrædelse af Strfl § 185.

Som Sagen foreligger for Højesteret, vil der være at gaa ud fra, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det i Dommen nærmere beskrevne Forhold. I Dommen er det derhos rettelig antaget, at det af Tiltalte udviste Forhold vil være at henføre under Straffelovens § 185. Efter de foreliggende Lægeerklæringer, derunder den af Retslægeraadet den 10 Oktober 1925 afgivne Erklæring, maa det endvidere antages, at Tiltalte ikke er sindssyg eller aandssvag, men derimod et i høj Grad seksuelt abnormt Individ.

Under Hensyn til, at Tiltalte atter og atter har gjort sig skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 185, og at de overfor ham hidtil truffne Foranstaltninger har vist sig uvirksomme, findes han nu i Henhold til Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, 1 Stykke, at burde dømmes til at tvangsindlægges paa Forvaringsanstalten paa Sundholm. Det bemærkes herved, at Retslægeraadet i sin Erklæring af 10 Oktober 1925 har udtalt sig for, at Tiltalte in-terneres paa den nævnte Anstalt.

Tiltalte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger.

Thi kendes for Ret:

Niels Karl Otto Vormstrup Madsen bør tvangsindlægges paa Forvaringsanstalten paa Sundholm. Saa betaler han og Sagens Omkostninger, derunder i Salær til Overretssagfører Jørgensen 60 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Graae 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er der ved Anklageskrift af 16 Oktober 1925 fra 3 jyske Statsadvokatur rejst Sag mod Fængselede Niels Karl Otto Vormstrup Madsen med Paastand om, at det i Henhold til § 1, 1 Stk, i Lov af 11 April 1925 om Sikkerhedsforanstaltninger mod visse Personer, der udsætter Retssikkerheden for Fare, ved Dom bestemmes, at han tvangsindlægges paa den i Arbejdsanstalten Sundholm indrettede Forvaringsanstalt.

Sagsøgte er født den 11 November 1888 og har tidligere været anset ved Aarhus Købstads Ekstraretsdom af 2 Maj 1913 efter Straffelovens § 185 med Fængsel paa Vand og Brød i 4 Gange 5 Dage, hvorhos han inden Aarhus Købstads Politiret den 13 Juli 1916 under en mod ham rettet Undersøgelse for Krænkelser af Blufærdigheden har vedtaget at erlægge en Bøde af 100 Kr til Politikassen for Overtrædelse af Politivedtægten. Endvidere har der i Januar Maaned 1916 samt i Januar og August Maaneder 1917 været indledet Undersøgelse mod Sagsøgte som sigtet for uterligt Forhold, uden at der dog beordredes Tiltale mod ham. Fremdeles er han ved Højesteretsdom af 17 Januar 1919 i Medfør af Straffelovens § 38, 1 Stk, frifundet for Aktors Tiltale under en mod ham for uterligt Forhold anlagt Sag. Ved Højesteretsdom af 30 Juni samme Aar er Sagsøgte for Overtrædelse af Straffelovens § 185 dømt til i Medfør af Straffelovens § 38, 2 Stk, at undergives passende Sikkerhedsforanstaltninger. I Aaret 1922 er Tiltale mod Sagsøgte for Overtrædelse af Straffelovens § 185 frafaldet, efter at han ved offentlig Foranstaltning var anbragt paa en Sindssygeanstalt, hvorfra han var undveget. Ved Randers Købstads Rets Dom af 20 Oktober 1924 er Sagsøgte, der imidlertid var blevet frigivet, anset efter Straffelovens § 185 med Fængsel paa Vand og Brød i 4 Gange 5 Dage og ved Dom, afsagt den 12 August 1925, af Aarhus Købstads Ret for Straffesager er han endelig for Overtrædelse af Bestemmelser i Politivedtægten vedrørende Krænkelser af Blufærdigheden anset med en Bøde af 75 Kr til Aarhus Købstads Politikasse.

Ved de i Sagen afgivne Vidneforklaringer i Forbindelse med de øvrige Oplysninger maa det uanset Sagsøgtes Benægtelse anses efter Omstændighederne tilstrækkeligt godtgjort, at han paany har gjort sig skyldig i et efter Straffelovens § 185 strafbart Forhold ved i Foraaret og Sommeren 1925 paa et Pissoir, hvis Dør han holdt aaben, i Gaarden til Ejendommen Frederiksgade Nr 15 i Aarhus flere Gange og senest den 24 August 1925 at have blottet sig og fremvist sit Kønsllem saaledes, at det blev set af forskellige Kvinder.

Efter de i Sagen foreliggende Lægeerklæringer kan Sagsøgte ikke betragtes som sindssyg eller aandssvag, men derimod er han ifølge en af Amtslægen i Aarhus den 11 September 1925 afgivet Udtalelse at betragte »som lidende af en under tidligere sygelige Tilstande udviklet og nu bevaret Drift til at skaffe sig kønslig Tilfredsstillelse ved Exhibition, en Drift som han synes at mangle dybere Erkendelse af, og overfor hvilken han ikke synes at kunne yde Modstand«. I en Erklæring af 10 Oktober 1925 udtaler Retslægeraadet, at Sagsøgte er »et i høj Grad sexuel abnormt Individ (habituel Exhibitionist), som maa anses

farlig for den offentlige Sikkerhed.« Under Henvisning hertil anbefaler Retslægeraadet, at Sagsøgte interneres.

Under Sagen er det yderligere oplyst, at Sagsøgte siden den 20 November 1924 har boet i sit Hjem i Aarhus, at han siden Begyndelsen af Januar 1925 har haft stadigt Arbejde paa en Møbelfabrik, at Sagsøgtes Familieliv har været godt, og at det kønslige Forhold til hans Hustru, som for Tiden er højt frugtsommelig, er normalt.

Da den ovenomhandlede Sædelighedsforbrydelse, til hvis hyppige Gentagelse Sagsøgte alene kan antages at have Tilbøjelighed, ikke findes at indeholde alvorlig Fare for betydeligere Krænkelser af den almindelige Retssikkerhed, kan det ikke fastslaaes, at Betingelserne for Internering efter den ovenanførte Lov er tilstede, og Sagsøgte, mod hvem ingen anden Paastand end den fornævnte er nedlagt, vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger, derunder i Vederlag til den for Sagsøgte beskikkede Forsvarer ved Landsretten 60 Kr, bliver at udrede af det Offenlige.

Ved Højesterets Dom af s D i Sag Nr 348/1925 (**Rigsadvokaten** mod **Martin Christian Poulsen**) blev Tiltalte for Vold i Medfør af Straffelovens § 203 jfr midlertidig Lov 1 April 1911 § 20 betingelsesvis anset med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

Hermed endte Højesteretsaaret 1925.

Færdig fra Trykkeriet den 17 Marts 1926.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København